37
11 C
1

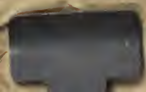

Gomes, et Caccini Decisiones.

ILLVSTR^{rum} ET REV^{rum}

ROTÆ ROMANÆ AVDITORVM ET SACRÆ POENITENTIARIÆ REGENTIVM

LVDOVICI GOMES

EPISCOPI SARNENS. IOANNIS BAPTISTÆ COCCINI ROTÆ DECANI:

DECISIONES.

Nunc primùm in lucem prodeunt.

Cum triplici Decisionum, Rerum, ac locorum Indice.

LVGDVNI,

SVMPTIBVS LAVRENTII DVRAND.

M. DCXXIII.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

ILLVSTRISSIMO ET REVERENDMO

D. IOAN. BAPT. COCCINO ROTÆ DECANO, ET SACRÆ Pœnitentiariæ Regenti meritiss.

LAVRENTIVS DVRANDVS CIVIS BIBLIOPOLA LVGDVNEVS Gallicus Rhodanicus, Araricus, &c.

VMMO, ingenito, infinito, indefinito, immutato, incomprehenso, immoto vnà cum Cælitibus æternùm quiescentibus solo sibi stante, constante, sempiternùm quiescente lumine, numine, flamine, Cæteris demum, aut à prioribus, aut à mediis, aut à posterioribus causis, citis, motis, circumactis constat, reipsâ, ipsóque naturali lumine, Illustrissime Præsul, frequentioribus cælorum motibus, rerumque vicissitudinibus quodcumque facilè ad eundem ex quo traxit originem seriùs ocyùs locum, circumferri, circumduci, redire. Hinc illa Solis à puncto ad punctum, à signo ad signum, à plagâ ad plagam annalis orbita. Hinc mirabiles lunaris globi defectus, mutationes. Hinc vel Protheo mutabilior prima Totius materia. Hinc soliti cursus aquarum ab Oceano, frequentes earumdem ad eumdem, mæandri, anfractus, recursus. Hinc eiusdē Oceani certiores fluxus ac refluxus. Quæ cùm ita sint etiam à primo conditore, & archetypo motore, iure & ratione

ad amussim quàm optumè ordinata, & disposita, stabilita; has non vulgares sacræ Romanæ Rotæ ex iudicio Sapientissimorum Iureconsultorum Decisiones, (Quæ sunt veluti totidem Optumatum responsa, prudentissimorúmque virorum Sancita, Decreta, Dicta, Pronunciata, Arresta, Thelemata, Oracula) Tibi tanquam earumdem vigilantissimo, studiosissimóque selectori iam typis ex industriâ & meo ære mandatas, iuxta illud, æquum duxi quàm fœlicissimè tibi demandari, dicari, ferri, offerri. Sed prætereà offert se nominis illustris tui amplitudo, quæ non Italis conclusa finibus, exteras quoque regiones sui admiratione complepleuit: colitur, & obseruatur vbique gentium, Illustrissime Præsul, responsorum tuorum inconcussa veritas: prædicatur constantissimæ mentis integritas, ea denique legalis disciplinæ peritia circumfertur, vt si abolitis vniuersi iuris voluminibus ipsa etiam tam præclaræ scientiæ memoria intercidisset, vel è solo pectoris tui scrinio in pristinum restitui posse non ambigatur. Caput es Tribunalis illius, quod intemeratum Iustitiæ perfugium est, in quo sanctum, & immutabile est priùs mori, quàm fœdari: sacræ insuper Pœnitentiariæ, vt vocant, munere ita fungeris, vt nec eis qui peccauerunt solamen mitius, nec peccaturis obstaculum potentius contingere posse videatur. Accipe igitur thesaurum ex tuis, & collegarum tuorum vnionibus conflatum, eumque in celeberrimo tuo scientiarum omnium domicilio repone, quod vniuersa iam dudum admiratur Europa; in illa, inquam, clarissimi nominis bibliotheca tam industri labore, ac propè immensis sumptibus per te congesta, vbi & Theologicarum indagationum, & legalium disceptationum fertilissima seges exuberat; Vbi & recondita scrutantes naturæ miracula spectãtur Philosophi, & Medicæ facultatis egregia lumina inclarescunt: vbi & nobilissima humanarum actionum speculatrix historia, & reliquæ amœnioris literaturæ delitiæ propria velut in sede commorantur: Vbi denique quicquid vspiam fuit in re literaria præclari, vel est, vel non esse dolet. Vale.

LE

LECTORI BENEVOLO.

ON inconcinnè, meo quidem iudicio, agricolæ ſolerti ac induſtrio vigilantem ac exercitum Bibliopolam quiſpiam coæquare tentauerit. Quemadmodum enim ille agellum ſuum florum ac fructuum iucunda varietate amœnum reddere ſatagit, ita & hic variorum librorum copia omnis generis artium & ſcientiarum Bibliothecā inſtructam, refertamque omnibus conſpicuam exhibere, perpetuò ſtudet, molitur, enititur. Imò ſi ex amuſſim, æquiorique trutina cuncta pendantur; tantò bibliopolæ agricolis præſtare cernentur, quantò res corporeæ licèt iucundæ, licèt perutiles, incorporeis ac intellectualibus cedunt, inferioreſque cenſentur. Eſt tamen vtriuſque artificij quædam conformitas, & par ſollicitudo. Floribus enim qui fragranti odore ſuo, necnon colorum multiplici variatione cerebrum recreant, & oculorum aciem oblectantur; hiſtoriarum, eloquentiæ, ac poëſeos libros; fructibus verò, quibus ſuauis ac placidus ſapor gutturi ac ſtomacho immittitur, necnon totum corpus ſubſtantia quadam viuifica humectatur, ac reficitur, arduarum ſcientiarum exquiſita volumina; Theologiæ dico, Iuriſprudentiæ, tum ciuilis, tum canonicæ; atque etiam noſtris corporibus perneceſſariæ medendi artis, quæ ſuo quæque in genere vniuerſis hominibus ſunt vtiliſſima, haud ineptè contuleris. Non itaque decebat, me, qui ſtudioſi bibliopolæ perſonam recens gero, & refero, quidquam eorum prætermittere quæ ipſius incumbunt vigilanti muneri, & quæ ab eo deſiderari ſolent. Proinde protinus, quantum valui, in excudēdis exquiſitarum harum ſcientiarum libris ſedulus incubui: nec infœliciter ſucceſſit. Doctiſſimi enim Theologi in reconditos Prophetarum libros, nondum propatula, haud tamen contemnenda

commentaria ad me transmissa nuper in lucem edidi. De Iatria verò nõ inutiles tractatus necdum manibus hominũ triros, typis mea opera & sumptibus mandati sunt. Reliquũ erat, vt nonnulli etiam Iurisprudentiæ libri proferrẽtur, quò bibliotheca omnibus suis absoluta numeris apud me conspiceretur. Verùm cùm tãta librorum congeries ipsi potiùs Iuri tenebras, quàm lucem afferri quàmplures grauissimi, & magna authoritate viri non dubitan-ter a[illegible]rent, hæsi tantisper hactenus, donec collatis simul, per-[illegible]que singulorum discrepantibus sentẽtiis, media amplexus in eorum qui cõstanter affirmant, nullos Iuris vtiliores libros, quam qui quæstiones supremis iudiciis terminatas continerent. Quod vel hac potissima ratione mihi satis accepta conficere potuerunt. Iurisprudentiam siquidem virtutem esse permagnã, nec angustis conclusam septis, quæ longo studio, assiduo vsu, ac ex ipsis rerum argumentis, non ex futilibus leguleiorum dispu-tationibus comparanda esset, ac ex tenebris quodãmodo eruen-da. Quamobrem siqua iam à peritis & vsum callentibus viris re-posita, decisaque & annotata, à cæteris qui ad tam arduum iu-dicandi fastigium adspirant, præ manibus semper habenda, te-rendaque, vt quæ viam Iustitiæ commonstrent, &

——— quid turpe, quid vtile, quid non,
Plenius, ac meliùs, Chrysippo & Crantore dicant.

Hæc meticuloso mihi animos addidere, vt si quos huiusmodi li-bros comperirem, prælo subiicerem, tumque ex voto & perop-portunè successit, vt manuscripta exemplaria ad me transmitte-rentur, queis diuersa negotia, in supremo Rotæ Romanæ tribu-nali agitata à sapientissimis, iisdemque perspicacissimis, ac omni-bus animi dotibus cumulatissimis viris nostræ tempestatis Iure-consultissimis decisa & terminata fuere. Quorum alter, nempe Ludouicus Gomesius Episcopali quoque dignitate refulgens, ab aliquot annis vita functus est. Alter verò Illustrissimus videlicet ac Reuerendissimus vir Ioannes Baptista Coccinus eiusdẽ Rotæ meritissimus Decanus, necnon Sacræ Pœnitentiariæ Præfectus, omni tum scientiarum cumulo, tum virtutum, ac vitæ sanctitatis radianti fulgore nunc supereminet. Hanc ego ansam de Rep. be-ne merendi auidus arripui, nihil iam mihi deesse arbitratus, quò bibliothecam tantarum decisionum exaratione omnibus suis partibus absolutam exhiberem. Quæ omnia in primis Deo Opt. Maximo accepta fero. Tibi verò, Candide lector, non iniucun-da, non inutilia fore persuasum habeo, nec honesto quæstui meo importuna.

IN

IN IOANNIS BAPT. COCCINI ROTÆ DECANI, ET SACRÆ Pœnitentiariæ Regentis Decisiones.

CARMEN I.

PApono dudum exultauit Gallia, cuius
Collectis adeò Gallorum gloria Patrum
Præmicat Arrestis: Ast Coccinus ecce Quirinus
Cum fulgente Rota comitatu surgit, & omnem
Iustitiæ, & iuri præbet per sæcula lucem.

II.

Quòd vigilis scriptis animi testatur acumen,
Fit mihi Coccineus nomine, reque Pater.

IOANNES BAPTISTA COCCINVS.
IBI COETVS PASCAT IN ANNOS.

III.

Qui cum mellifluis apibus, Christoque laborat
Sacrisque Cœlitum choris:
In medium vigilésque refert pro numine curas
Christi, Petri, & sequacium,
Opto vbicumque aderit, COETVS IBI PASCAT IN ANNOS:
Semper Deo gratissimus.

I. Florestani Seraud, Custodis fani, sub Crucis in Eccles. Lugd. Rhod. Ar.

IOANNES BAPTISTA COCCINVS.
CIBIS COETVS PASCAT IN ANNOS.

IIII.

In solo quòd homo non viuat pane, sed omni
Verbo, quod manans audit ab ore DEI.
Iure, CIBIS *veluti omnes* COETVS PASCAT IN ANNOS:
Ius, & Iustitiam COCCINVS *ipse docens.*

APPRO

APPROBATIO.

ET Illustrissimi æquè atque Reuerendissimi Domini Ioannis Baptistæ Coccini Rotæ Romanæ Decani Authoritas suas commendat Decisiones. Et ipsæ cùm tales sint, vt quod iustum est æquum est dicant, more & consuetudine Rotæ, meritò prodeunt in lucem in publicum bonum & vtilitatem, vnà cum illis quæ ex eiusdem Bibliotheca excerpta Reuerendissimi Episcopi Sarniensis Ludouici Gomes. fuerunt, quas in isto codice suis anteponit. Actum Lugd. 3. Aug. 1622.

Fr. ROBERTVS BERTHELOT Episcop. Damasci.

FR. CLAVDIVS COCHET Dominicanæ fam. Lugdunens. alumnus & Prior.

AFfirmo ea quæ suprà probata sunt F. I. MARION Gardianus Conuentus S. Bonauenturæ Lugd. & Professor in Theologia.

SVMMA PRIVILEGII A CHRISTIANISsimo Galliarum Rege Concessi.

LVDOVICI XIII. GALLIÆ ET NAVARRÆ REGIS auctoritate sancitum est, atque patentibus literis cautum, ne quis in Regno suo, aliisue locis ditioni suæ subiectis, intra proximos annos sex à die impressionis primæ inchoandos, ac numerandos excudat, excudendum, vendendumque quouis modo, & ratione curet, librum qui inscribitur. *Ludouici Gomes Episcopi Sarnens. Decisiones ex Bibliotheca Ioannis Baptistæ Coccini Rotæ Romanæ Decani*, præter LAVRENTIVS DVRAND. Bibliopolâ Lugdunensem aut illos, quibus ipsemet concesserit prohibitum insuper eadem auctoritate Regia omnibus suis subditis, eundem librum extra regni sui limites imprimendum curare, vel quempiam, vbicumque fuerit ad id agendum impellere, ac instigare, sine consensu dicti LAVRENTII DVRAND. Idque omne sub confiscatione librorum aliisque pœnis originali diplomate contrà delinquentes expressis. Datum Castel-darri, die 6. Iulij 1622.

De mandato Regis signatum,

COVPEAV.

LVDOVICI GOMES
EPISCOPI SARNEN. DECISIONES.

EX BIBLIOTHECA IOANNIS Baptistæ Coccini Rotæ Romanæ Decani.

VT LIT. PEND.

EPITOME.

Attentare non dicitur qui habet potestatem capiendi possessionem propria authoritate, licet anteà commiserit causam super iactationibus.

DECISIO I.

ATTENTARE non dicitur qui habet potestatem capiendi possessionem propria authoritate, licèt antè causam commiserit super iactationibus, molestationibus, & manutentionibus. Ita hodie 28. Octobris 1531. conclusit Rota coram D. Petro Vortio in causa Farfen. Prioratus, pro Fratre Catherino contra fratrem Herculem, per *cons.* Alex. 131. *In causa, & lite,* lib. 4. Et ita limitatur communis opinio de qua Ias. *in l. 2. nu.* 114. *C. de iur. emphyt.*

DE PRÆBEN. ET rer. permut.

EPITOME.

Beneficium sine redditibus potest dici beneficium, & permutari.

DECISIO II.

Beneficium sine redditibus potest dici beneficium, & permutari cum habente redditus, nisi fraus arguatur Dec. *cons.* 210. Contrarium Rota 1530. de mense Ianuarij coram Ioanne Paulo, vt dixi in recollectis, & super reg. de annali.

DE PRÆBEN. Cardin.

EPITOME.

Cardinales non sunt familiares continui commensales Papæ, & comprehenduntur in Indulto concesso Cardinali ordinario.

DECISIO III.

Cardinales non sunt familiares continui commensales Papæ. Ita tenuit Rota decis.8. in nou. 1531.in vna Valentina Archidiaconatus Xatiuæ coram me, *iuxta glos. in reg.3. Cancell.* Item tenuit, quòd Cardinales comprehendantur in Indulto concesso Cardinali ordinario,etiamsi de illis non fiat mentio. Itaque fuit conclusum quòd in Indulto Leodiensis Cardinalis,qui est Valentinus Episcopus,comprehendatur beneficium vacans per obitum Cardinalis.

DE PACTIS.

EPITOME.

Correspectiui dicuntur actus qui fiunt eodem loco,& coram iisdem testibus.

DECISIO IV.

Correspectiui dicuntur actus, qui fiunt eodem loco, & coram iisdem testibus. Dec. *in l. certi condictio, §.si nummos nu.* 13. *si cert. pet.* Felin. *in cap. Pastoralis in pen. col. de rescript.* Et ita fuit iudicatum coram Camillo,in causa Gerunden. de anno 1532.

DE FIDE INSTRVM.

EPITOME.

Declarationi Papæ statur etiam in præiudicium tertij.

DECISIO V.

Declarationi Papæ in præiudicium tertij stari debet. Dec. *cons.*114.*col.pen.*Et declaratio potest fieri quandocumque,etiam post terminum. Cardin. *in Clem. constit.§.*1. *quæst.* 1. *de elect.* Gemin. *cap. præsentium.§.testes.nu.*9. *prope finem,de testib. lib.*6. Vide Ias. & Doctor. *in l. petens C.de pactis.*Et ita fuit dictum in Rota in vna Tridentina Decanatus coram D. Ioanne clerico de mense Februarij 1534.

DE DECRETIS.

EPITOME.

Decretum irritans potest apponi ab inferiore , sed non ligat ignorantes.

DECISIO VI.

Decretum irritans potest ab inferiore apponi , sed non ligabit ignorantes. Communis opinio, Dec.*cons.*112.quam tenet Rota,Petr. Gambar. *in extrauag. Iulij* 2.*nu.*178. & 179. Licèt ipse teneat contrarium. Lap. *alleg.* 14. Sed de decreto inferioris contrà tenet Cosmas *in prag. fol.* 83. *col.* 1. *in glos. censetur,* & Ioannes Brunelli *in tract. legati concl.* 19. *in fine fol.*56. & glos. *in verbo decretum in cap. proposuisti in fine,* 81. *distinct.* quòd liget, dicit seruari Collecta *in cap.Ecclesia vestra de sortileg.* Contraria est magis communis. Alex. *cons.*90.*vol.*7. Ita iudicauit Rota coram Clerico,in causa nullius de mense Maij 1533. Hanc tenet Aeneas de Falco *in tract. reseruat.*9. *quæst. princ. vlt. partis.*

DE FIDEIVSSORIB.

EPITOME.

Excussio non fit inter mercatores in solidum obligatos.

DECI

DECISIO VII.

EXcussio inter mercatores in solidum obligatos, an fieri debeat? Anchar, quòd sic, *cons.* 337. *col. pen. in fine* Fulgos. *cons.* 209. *in fine col. penult.* contrà Curt. *cons.* 6. *col.* 1. *per glos. in* §. *absolutè creditoribus, propè finem*, in *auth. de fideiuss.* Quam sequitur Bald. alibi, & Roman. *in cons.* 392. *col.* 4. quia excussio est de apicibus iuris, Alex. *cons.* 114. *nu.* 9. *vol.* 6. Socin. *cons.* 24. *col. vlt.* Et contra mercatores non seruatur. Dec. *l. lecta.* si *cert. pet.* Rota coram me de anno 1531. in causa inter Ghisios, pro Iacobo Petrutio de mense Nouembris 1532. Ita tenet Barbat. *c. dilecti nu.* 47. *col.* 4. *& seq. de indic.*

DE PROCVRATORIBVS.

EPITOME.

Excusator habens literas, per quas constat de voluntate excusan. non admittitur sine mandato, etiam ad causam probabilem.

DECISIO VIII.

EXcusator ad causam probabilem, putà discrimen viarũ, non admittitur sine mandato. Nec sola voluntas per literas illius qui excusatur, sufficit. Ita hodie Rota coram Paulo Capizucco, in causa Anglicana matrimonij inter Regem, & eius vxorem, in qua Imperator interuenit. Et hoc per doctrinam Bart. *in l. ad crimen, de public. indic.* Rota hodie 25. Octobris 1531. Pro qua allegaui *cap. cùm dilecti de dol. & contum.* Nam licèt text. dicat, speciale in electione, quæ requirit celeritatem, Innoc. *in cap. querelam. de procur.* idem dicitur in causa matrimonij quæ celeritatem requirit. Doct. *in cap. oblata, in fin. de appell.* Et argumentum de vno ad aliud, tanquam de spirituali ad carnale valet. *c.* 2. *c. quanto. de translat. episc.* Felin. *in c. quoniam* §. *porrò, vt lit. non contest.* Nec obstat motiuum Aduocatorum Regis, ponderando verba Bart. *d. l. ad crimen.* ibi, quia nescit quid absens velit. Ergo si habemus voluntatẽ Regis per literas, satisfactũ est: quia respondetur, quòd illud non dicit Bart. sed sumitur à contrario sensu verborum illius, quod non licet, quia ex dictis Doct. capi non potest Alex. qui Salicet. reprehendit *in l.* 1. *col.* 10. *de leg.* 1. Maximè eum *text. d. c. cùm dilecti.* Quæ inductio placuit Rotæ, licèt Marcellus & Nicolaus Aragoniæ fuerint sibi contrarij.

DE CONCESS. Præben.

EPITOME.

Expectatiua non capit reseruata.

DECISIO IX.

EXpectatiua non capit reseruata, Roman. *cons.* 342. Card. *q. de prebend.* Roman. 160. *in proposito, &* 442. Et est regula Cancellariæ, & Rotæ in Zamoren. Archidiaconatus coram Marcello de mense Ianuarij 1532.

DE PRÆBEN. DE Cardin.

EPITOME.

Familiarium appellatione veniunt Cardinales non tamen continuorum Commensalium.

DECISIO X.

FAmiliarium appellatione veniũt Cardinales. Oldrad. *cons.* 48. *ius*

commune Roman. *conf.* 498. *in casu quaeritur.* Faciunt ad causam Valentinam de qua supra n. 3. versa inter nepotem Hieronimi Cinthij, & Constantinum Castelli.

DE CONCESS. praeben.

EPITOME.

Irregularis potest esse exequutor expectatiuae.

DECISIO XI.

IRregularis potest prouidere expectanti tanquam exequutor 8. Nouembr. 1531. tenuit Rota in Gibennen. Parochialis coram D. Nicolao Piccolomineo.

DE IVREIVRANDO

EPITOME.

Iuramentum non praesumitur praestitum, nisi probetur, etiamsi praestari sit solitum.

DECISIO XII.

IVramentum licèt sit solitum praestari in aliquo actu, tamen non praesumitur praestitum, nisi probetur. Socin. *conf.* 85. *col.* 2. Purpur. *l. certi condictio* §. *si nummos n.* 33. *si cert. pet.* Socin. *conf.* 97. *in fine.* Et quòd praesumatur praestitum, Cardin. *conf.* 137. *col.* 2. Socin. *in l. Gallus* §. *idem credendum col.* 2. *de lib. & posthum.* Et iste casus nunc pendet coram D. Nicolao Piccolomineo in causa locationis sancti Andreae in Scotia.

DE IVREPATR. ET praeben.

EPITOME.

Iuspatronatus praesumitur laicale, si laicus est in quasi possessione praesentandi & Ecclesia per clericum fundata, est de iurepatronatus laicorum, nisi appareat fundata ex bonis Ecclesiae.

DECISIO XIII.

IVspatronatus si laicus est in quasi possessione praesentandi, praesumitur laicale. Ita Rota, de mense Nouembris 1534. in conc. Hen. capellaniae, coram Mohedano, ne praesumatur detentator, contra *l. merito*, *pro socio*, cùm non possit habere, nisi ex fundatione & dotatione: & Aduocatus dicebat, aliàs in Cauriensi sanctae Catherinae coram Conrado Manlio conclusum, quòd Capellania fundata per Religiosos beneficiatos censeretur de iurepatronatus laicorum, nisi probaretur, quòd bona illa essent acquisita ex bonis Ecclesiasticis. Et pro Martino Spinosa contra Ioannē Cilianum notarium D. Pauli in Niciburgien. Canonicatus. Videndus Roch. *verb. ius. penult. quaest. contra Felin. in cap. ex literis, de constit.*

VT LIT. PEND.

EPITOME.

Lis post sententiam etiam quae transiuit in rem iudicatam durare dicitur propter exequutoriales.

DECISIO XIV.

LIs dicitur etiam post sententiam, propter exequutionem Bald. *l.* 1. *de iuram. calum. & in l. si causa, Cod. de exequut. rei iudicatae & l. litis,* post Bart. *C. de agr. & cens. lib.* 10. *& in* 5. *vol. alleg. fol.* 24. Io. Faber. *l.* 2. *C. de litig.* vbi tenet, quòd post sententiam adhu-

adhuc dicitur lis pendere. Et ita tenetur in vna Ouetens. coram Ioanne Clerici à Rota, de anno 1533. Sarn. *reg.* 138. quòd post sententiam quæ transiuit in rem iudicatam, dicatur lis durare, propter exequutionem. Vid. Iacob. Naruiensem 5. *vol. alleg. fol.* 35. facit text. *in ca.* 1. *& in* §. *fin. de except.* 6. in contrarium Bald. *in addit. Specul. tit. de cess. act. in princ.*

DE IVDIC. ET except.

Epitome.

Negans non punitur, nisi in casibus à iure expressis.

DECISIO XV.

NEgans non punitur, nisi in casibus à iure expressis. Dec *cap. pastoralis num.* 70. *de except.* facit *l. nemo* ex his, *de reg. iur.* vbi *Dec.* Idem notat, & reprehendit Aretin. §. *fin. Instit. de action.* pro quo tenuit Rota vt dico in nouissima decisione, & Ias. *in l. fin. autem* §. *quòd autem, ff. de re iud. Et l.* 1. *col. penult. C. de transactionibus.*

DE IVD. ET deposito.

Epitome.

Oblatio deponen. vnum Iulium, sufficit ante liquidationem.

DECISIO XVI.

QVòd ante liquidationem fructuum sufficiat oblatio deponendi vnum Iulium, donec liquidentur, tenet Bald. *in l.* 1. *C. ne liceat tert. prouocare col.* 2. *vers. modo quaro nu.* 4. Dec. *in l. edita col. fin.* Et ita de mense Maij 1538. tenuit Rota in Bononia Cruciferorum coram Marcello.

DE PROBAT.

Epitome.

Obitus probatur per vnum testem qui publicè audiuit, & alium de publica voce & fama, vt decernatur processus per Auditorem.

DECISIO XVII.

OBitus bene probatur, quoàd effectum decernendi processum per contradictas, per vnum testem qui publicè audiuit, & alium de publica voce & fama. Ita Rota in Cæsaraugustana, de Moscarella parochialis, coram me, 27. Octobris 1531.

DE CONCESS. PRÆB. priuil.

Epitome.

Preces imperatoris per totum Romanum Imperium non comprehendunt beneficia vacantia in Ciuitate Nouariensi.

DECISIO XVIII.

PReces Imperatoris concessæ per totum Romanum Imperium, non comprehendunt beneficia vacantia in ciuitate Nouariæ, licèt sit de directo dominio Imperatoris, quia requiritur, quòd omni casu subsit. Ita Rota 25. Octobris 1531. in vna Nouariensi Canonicatus

sancti Gaudentij, coram Nicolao Aragonia. Pro qua opinione allegaui Aloysium Tristanum 2. *vol. alleg.* qui id dixit in Rota iudicatum, & Antonium Cassarellum in quadam quæstione super precibus. Quod forte ortum habuit à Ioanne Andrea referen. Specul. *in c.* 18. *bis quidem, de preben.*

DE PRIVILEG.

Epitome.

Scriptores Apostolici non præferuntur veris familiaribus, continuis, commensalibus.

DECISIO XIX.

Scriptores apostolici non sunt verè descripti, sed virtualiter per priuilegium, & ideo non præferuntur veris familiaribus Papæ, continuis, commensalibus, qui sunt verè, & non per priuilegium descripti. Ita bis in Rota in vna Barchinonensis Canonicatus inter Ioannem Cordellas, & Michaelem Pignet coram D. Iacobo Simonetta, de mense Nouembris 1534. Sarn. *reg.* 38.68.

DE RENVNCIAT.

Epitome.

Consensus trahitur ad diem datæ supplicationis, nisi medio tempore facta esset alia resignatio, & desuper præstitus consensus.

DECISIO XX.

Consensus præstitus super renunciatione facta retrotrahitur ad tempus datæ supplicationis, etiamsi sit præstitus longo tempore post obitum consentientis, etiamsi in medio sit facta alia resignatio. Ita Rota in causa Cardinalis Cibo per Bullam Alexandri, vt refert Cassad. *in suis decis.* 1. *&* 2. *de renunc.* Hodie tamen 25. Octobris 1532. coram Camillo in causa Getacen. Custodiæ Sanctæ Mariæ Rota limitauit, nisi antequàm consensus fuerit præstitus, idem resignans 2. loco resignauerit, & præstiterit consensum; quia tunc consensus posteà præstitus, ad primam resignationem non retrotraheretur, quia media essent impedita. Nam licitum fuit resignanti ante præstitum consensum pœnitere, & 2. resignare, & consentire. Et maximè, quia in casu isto, etiam in medio erat lis. Et ita fuit iudicatum pro Andrea, contra Ioannem possessorem, qui habuit ex prima cessione Cardinalis SS. Quatuor, quæ per secundam, vt dixi, fuit reuocata Rauellen. 189.

DE PRÆSVMPT. DE Dispens.

Epitome.

Dispensatio ad incompatibilia præsumitur ex diuturnitate temporis.

DECISIO XXI.

Dispensatio ad incõpatibilia, ex diuturnitate temporis præsumitur. Anchar. *cons.* 117.119.172. per quod ita fuit iudicatum per Marcellum Auditorem, de anno 1533. in Regien. Plebaniæ.

DE SOLVTIONIBVS.

Epitome.

Cap. Odoardus, & cap. peruenit, non iuuat condemnatum per tres sententias.

DECI

DECISIO XXII.

Cap. Odoardus, de solut. & cap. peruenit, de fideiuss. non iuuant cōdemnatum per tres sententias, vt hodie Rota in Arboren. Parochialis de Lazaro coram Marco Antonio 24. Nouembris 1540. & in signatura iustitiæ in Asten. Plebaniæ Fundamenta scribo *in fin. tract. signaturæ.*

DE SPONSALIBVS.

EPITOME.

Publicatio non arguit matrimonium.

DECISIO XXIII.

Cap. 2. *de clan. despons.* quòd publicatio arguat matrimonium contractum, conclusum est in Colonien. matrimonij coram Raynaldo Petrutio 15. Nouembris. 1538. Rota 3. in antiq.

QVI FIL. SINT LEGIT.

EPITOME.

Spurius legitimatur per subsequens matrimonium, & sine dotalibus instrumentis etiam in terris Imperij.

DECISIO XXIV.

Cap. *tanta, qui fil. sint legit.* an habeat locum in terris Imperij, Ang. *cons.* 29. tenet, quòd non, quia legitimatus vt hic, non admittitur ad successionem nisi in terris Papæ. Contrarium tenet Angel. Aretin. *in §. final. instit. de nupt.* & latiùs Guil. Bened. *in repet. cap. Raynutius in vers. & vxorem, fol.* 65. Ias. *cons.* 234. *vol.* 2. & 168. *col.* 5. *vol.* 4. Dec. 155. *col.* 2. Idem Ias. *in l. sed est quæsitum, col. penult. de lib. & posthum. & l. generaliter §. cùm autem, col. final. C. de instit. & substit.* Tamen cum Angelo *dicto cons.* 19. tenet Curt. iun. cons. 136. Et ista quæstio pendet coram Raynaldo, in Colonien. Matrimonij de mense Nouembri 1538. & pro Ias. *in d. l. sed est quæsitum*, quæ est communis, tenet Nicol. Vbald. *in tract. success.* 1. *parte fol.* 13. *alleg. text. in §. reliquit, in auth. quibus modis naturales effic. sui.* & Dec. *cons*... & Tiraq. post Rip. *l. si vnquā C. de reuoc. donat.* Et Rota hoc iudicauit, nemine contradicente, die 15. Nouembris 1538. in dicta causa Colonien. vt suprà nu. 1.

DE IVREPATRONATVS.

EPITOME.

Immiscens se administrationi beneficiorum, etiam inferiorum, cadit ab omni iure per cap. auaritiæ de elect. in 6.

DECISIO XXV.

Cap. *auaritiæ, de elect. in* 6. habet locum in præsentato administrante ante institutionem Lap. *alleg.* 8. Calder. *cons.* 8. *de elect.* Curt. *de iurepatr. verb. honorificum, quæst.* 39. Rota in Salamantina capellaniæ coram Marcello 13. Ianuarij 1535. facit glos. final. *in c. sciant cuncti, in eodem.* Et 28. Ianuarij fuit in eadem conclusum, quòd hoc cap. haberet locum in beneficiis inferioribus à dignitate, vt anteà etiam conclusum fuerat. Hoc addito, quòd licèt textus dicat de illis qui se administrationi ingerunt, & de his qui sub aliquo quæsito colore se immiscent, tamen Rota voluit, quòd haberet locum, etiamsi beneficium

non haberet administrationem, vt erat ea capellania, propter odium se inmiscentis, & fauore Ecclesiæ, attento proœmio istius cap. Et tunc verbum *administratio* capitur hic aliter, quàm capiat Domi. *in cap. præsente, de offic. ordin.*

DE OFFICIO VICARII.

EPITOME.

Sicut nec beneficia conferre, ita nec cum illegitimo dispensare potest Vicarius Episcopi sine speciali mandato.

DECISIO XXVI.

CAp. *vltimo, de offic. Vicar. in 6.* Officialis, aut Vicarius generalis Episcopi beneficia conferre non possit, neque etiam cum inhabilibus dispensare, nisi specialiter, vt probat Paul. *conf.* 348. notan. *lib.* 1. Ita Rota in Cæsaraugustana portionis coram Clerici de mense Octobris 1532. pro Ferdinando Caualero cõtra Nicol. Casa Franca illegitimum qui ab Officiali dicebatur dispensatus. Io. Paul. 47. Sarnen. *primo M.*

DE OFFICIO VICARII.

EPITOME.

Sufficit communis reputatio, etiam sine consuetudine, in Officiali deputato, & Metropolitano in Dioecesi suffraganei, quando agitur inter præsentatos, & non inter Episcopum & Metropolitanum.

DECISIO XXVII.

CAp. 1. *de offic. ordin. in 6.* nisi aliud Rhemensis Ecclesia circa talium Officialium institutionem de consuetudine obtineat specialiter, & ad idem sufficeret communis reputatio, licèt non esset consuetudo, vt conclusit Rota 3. Martij 1542. in vna Abulen. matrimonij coram Ioanne Mohedano, præsertim non contradicente Episcopo, vt ibi. Iste igitur tex. procedit, quando ageretur inter Episcopum & Metropolitanum. Nam Metropolitanus non potest Vicarium constituere illo contradicente, nisi adesset consuetudo 40. annorum, secùs quando agitur inter partes priuatas super nullitate actus.

DE PROCVR.

EPITOME.

Reuocatio procuratoris parte aduersa tacitè vel expressè consentiente fieri potest post litem contestatam.

DECISIO XXVIII.

CAp. 2. *de procur. in 6. verb. postea.* Vid. Paul. de Castr. *in l. qua omnia § actius ff. eodē*, qui limitat, nisi tacitè vel expresse pars aduersa renũciauerit, aliàs non potest reuocari. Et ita 26. Nouembris 1535. Rota coram me in Recanaten. Canonicatus.

DE PROCVR.

EPITOME.

Duo Procuratores licèt cum libera, non intelliguntur insolidum.

DECISIO XXIX.

CAp. *si duo de procur. in 6.* limitatur tribus modis, vt per Dec. post Abb. *cap. prudentiam col. 7. de offic. deleg.* in quibus est, quando constituti

stituti sint cum libera, quia censentur in solidum constitui. Bald. *in rubr. C. de exercitoria; col. fin.* cum quo transit Philippus Franc. hîc, & Dec. *cons.* 297. Sed contrarium tenet *Aret. cons.* 66. *col. fin.* & Dec. *d. cap. prudentiam*, & latiùs Aret. *in l. eandem col.* 2. *ff. de duob. reis* & Rota 4. Febr. in vna Vlixbonen. Nullitatis emphyteusis coram Thoma de Ianis Vide Io. Paul. 104. decis.

DE RESTIT. IN integr.

EPITOME.

Vltra quadriennium in beneficialibus non datur restitutio in integrum.

DECISIO XXX.

1 CApi. 1. *de restit. in integr. in* 6. Die 29. Nouembris 1540. Tenuit Rota, multiplicatis votis, tribus exceptis in beneficialibus post quadriennium non dari restitutionem, ne sit frustratoria dispositio illius text. vt declarat Felin. *in c.* 1. *col. fin. in fine, de præscript.* Et ita tenuit Rota In vna Astoricen. pensionis coram M. Antonio, & concordat Cassad. *dec.* 2. *isto titulo.* Ratio videtur,
2 quia hoc beneficium restitutionis post quadriennium minori, vel Ecclesiæ datur propter enormissimam læsionem, vt dicit Ias. *cons.* 54. & *seq. nu.* 17. *lib.* 1. declarando vt per Socin. *cons.* 166. *col.* 10. Sed hæc læsio non potest prætendi in beneficialibus. Innoc. *cap. querelam, de elect.* Rota *decis.* 8. *de procur. in antiq.* Fel. *cap. si diligenti col.* 8. *de for. compet.* Igitur non militat ratio textus, quia hoc cap. seruiret nobis de vento, si cuilibet restitutio cōcederetur, cùm tantùm hoc priuilegium minori, vel Ecclesiæ sit concessum. Et in materia beneficiali minor maior reputatur, *cap. final. de iudic. in* 6. Nec obstat quòd vbi agitur de peccato restitutio post quadriennium debet concedi, vt Felin. *in cap. Later. de re iudic.* quia illud est verum quando vitium non est remissibile per taciturnitatem partium, secùs si est remissibile, vt exemplificat Abb. *cons.* 60. *vol.* 2. 3
4

VT LIT. PEND.

EPITOME.

Patronus qui vnum præsentauit pendente lite non potest alium præsentare.

DECISIO XXXI.

CAp. 1. *vt lit. pend. in* 6. An iste textus habeat locum in præsentationibus: Roc. *de iurepatr. verb. honorificum q.* 23. Et quòd sic, tenuit Rota hodie 27. Nouembris 1535. coram Marcello, in Barchinonens. beneficij sancti Christophori. Vide latissimè Lambert. *fol.* 208. quòd patronus qui præsentat vnum, non potest lite pendenti alium præsentare.

DE PRÆBEN.

EPITOME.

Prouisio Ordinarij præfertur prouisioni Papæ eadem die factæ, si prouisus ipse habuit possessionem etiam postea captam.

DECISIO XXXII.

CAp. *si à sede de preben. in* 6 de mense Aprilis & Maij 1541. coram Raynaldo. Petitio in vna Aquilana Archidiaconatus fuit du-

bitatum, Numquid collatio ordinarij præcederet collationem Papæ factam eodem die, si prouisus ab ordinario per septem dies post, assequutus fuit possessionem. Cassad. *decis.* 15. *de prabend.* post Gemin. & Franc. tenet, quòd non, quia possessio dabet esse eodem die, vel antè prouisionem, non post. Idem tenet Dec. *consil.* 169. *col. penult.* facit quod Barbat. *consil.* 23. *col. penult.* lib. 1. & Socin. *consil.* 67. *lib.* 3. Sed istis non obstantibus, Rota 3. Maij conclusit, idem esse si possessio fuisset capta posteà per aliquot dies, quia retrotrahitur, & facit, quòd collatio ordinarij sit potior Apostolica, per cons. Steph. Bertrand. 87. *lib.* 3. Calder. *de prab. consil.* 7. & alia tunc deducta. Et vid. latè per Rebuff. *de pacific. possess. pag.* 57. *& seq. in glos. non appareat*, ibi, *nisi probetur per testes de horà.*

DE PRÆBEN. DE restit. spoliat.

EPITOME.

Habens horam in instrumento, seu gratia, præfertur habenti eodem die sine hora, etiam possidenti. Vide tamen an sit verum.

DECISIO XXXIII.

IN *glos. in verb, nec apparet*, ibi, *vt si probetur per testes de hora.* Cassad. *decis.* 20. *de prabend.* dicit, se pronunciasse in vna Viterbiensis Capellaniæ, de mense Iunij 1521. quòd habens diem & horam in instrumento possessionis captæ vigore expectatiuæ, restitueretur aduersus habentem possessionem eadem die sine hora. Imò fortiùs voluit Rota 20. Septembris 1530. in Placen. Capellaniæ, coram me, quòd Ioannes Segobia habens in acceptatione sua diem, & horam, præferatur Gomesio Ferdinando habenti acceptationem eiusdem diei, & possessionem, per istum tex. iuncta hac glos. & Soc. *in l.* 1. *ff. solut. matrim. col.* 2. vbi vide Rip. 2 *& glos. reg. cancell.* 15. *& in regula prærogatiuarum Iulij.* Contrarium tamen in duobus instrumentis eadem die fabricatis tenuit Rota in Fulginatensi coram Marc. Antonio per dictum Dec. *in cap. pastoralis, de rescript. & in regula in ambiguis.* Ego tamen contrà per dictum Bald. *in cap. capitulum, de rescript. col.* 1.

DE REGVLARIBVS.

EPITOME.

Mendicantes sunt capaces legatorum ad effectum vendendi.

DECISIO XXXIV.

IN *cap.* 1. §. *confirmatos, de relig. domib. in* 6. *in glos. domum*, si legetur eis domus vt vendant, benè poterunt recipere. Ita communiter dicit seruari Bald. *consil.* 80. *lib.* 1. Cardin. *consil.* 66. 102. Calder. *de testam. consil.* 48. *col.* 7. Alex. *consil.* 87. *col.* 2. *vol.* 1. qui dicit, communem esse, & Dec. *consil.* 559. Nicol. Vbald. *de success. ab intest. q.* 3. Rot. 17. *Martij* 1542. coram Thoma de Thanis in Abulensi bonorum pro monialibus ordinis Prædicatorum.

DE PRÆBEN. DE Mora.

EPITOME.

Commenda ad annum à die captæ possessionis non expirat, licèt commendatarius per duos annos non ceperit possessionem.

DECI

Decisio XXXV.

1 *CAp. imputari de reg. iuris in 6.* Declarat hoc Ias. post Alex. *in l. centesimis §. 1. col. 1. ff. de verb. oblig.* Socin *in l. iure ciuili ff. de cond. & dem.* Alber & alij *in l. cùm ab eo ff. de contrah. empt.* Gemin. *cons.* 78. Per quæ Rota in Salamantina beneficij de Palacios Rubios 28. Octobris 1540. coram Marcello, quòd commenda facta Episcopo Salamantino ad annum à die captæ possessionis non expirauerat, licèt Episcopus per duos annos possessionem non acce-
2 perit, quia ex quo conditio erat in faciendo voluntariè, non incidebat in pœnam, nisi interpellaretur, vel moneretur, quia in actu negatiuo hoc requiritur, iux. Innoc. & alios *in cap. extirpandæ de præbed.* Præser-
3 tim cùm alius esset Intrusus, & quia propter negligentiam quis iure suo non priuatur, vt tenuit Rota in pluribus causis, de quibus dixi *in regula de iur. quæsit. non tollend. quæst. 5. in fine.* Et prædicta magis declarata fuerunt per Alber. *in l. etsi post tres ff. si quis caut.* Sed considera, an in contrarium faciat *cons.* Calder. *de præben.*

DE PROCVRATOR.

Epitome.

Per cessionem, seu renunciationem iuris extinguitur mandatum, & omisso procuratore contra renunciantem procedi potest per contradictas.

Decisio XXXVI.

1 *CLem. vlt. de procurat.* procedit etiamsi solùm sit facta renun-
2 ciatio iuris, & non litis; †quia licèt per mortem non extinguatur lis in
3 Rota, sed per sententiã, † tamen extinguitur mandatum, etiam per renunciationem solius iuris, & contra renunciantem potest procedi per contradictas. Ita hodie 14. Decembris 1537. in Oxomen. Archidiaconatus coram me pro Roderico Lopez contra Alphonsum Henriquez, qui renunciauerat iuri in fauorem tertij, & sic Lopez neglecto procuratore per contradictas habuit sententiam. Facit Rota *decis.* 376. *in nou.* Roman. *cons.* 374. *præsens est quæstio.* Stephan. Bertrand. *cons.* 250. *vol. 2.* licèt Guido Pap. contra *decis.* 547. Viden. Felyn. *cap. licet, lib. 2. de offic. deleg.*

DE SEQVESTR. possess.

Epitome.

Clem. 1. de sequestr. possess. & fructib. habet locum in eo qui incederet in habitu Decanatus in processionibus, quia per hoc violatur sequestrum, sicut per prædicationem. Non habet locum in attentatis, neque in sequestro apposito vigore sententiæ latæ super attentatis. Item non habet locum in eo qui accipit fructus post sequestrum separatos ante sequestrum.

Decisio XXXVII.

CLem. 1. de sequestr. possess. & fruct. hodie 24. Nouembris 1 1534. in Taruisina Decanatus coram Ioanne Mohedano, tenuit Rota, quòd pœna huius Clem. haberet locum quando quis incederet in habitu Decanatus in processionibus, quia per hoc dicitur violari sequestrum, sicuti violatur per prædicationem, vt dicit Ægid. *decis.* 424. 2

Non tamen habet locum in attentatis, Ægid. *decis.*54. Felin. *in rubr. de re iud.col.*4.Cassad. *decis.* 134.135, 136.143. Et hodie 8. Februarij 1539. tenuit Rota, in Gerunden. beneficij de Storna corā Io.Mohedano,quòd hic text.non habet locum in sequestro apposito vigore sententiæ latæ super attentatis. Nam violans illud non incidit in pœnam istius textus. Item voluerunt, quòd pœna
3 istius textus non afficit illum, qui
accepit fructus post sequestrum
qui erant iam collecti seu separati ante sequestrum, vt tenet Bonif. Vital. *hic in fine princip.* Et saltem anctoritas eius Doctoris qui fuit Auditor Rotæ excusat capientem,vt in ea causa accidit, in qua etiam fuit capta quantitas minima, videlicet vnius Ducati.

Epitome.

Pœna priuationis imposita violanti sequestrum,non applicatur parti, sed beneficium debetur primo impetranti.

Decisio XXXVIII.

1 ITem pœna violationis sequestri,
hoc est priuatio beneficij, non
censetur applicata colliriganti, quia eius fauore non apponitur priuatio, sed propter iudicis contemptum, & ideo primo impetranti dabitur. Ita hodie 10. Nouembris 1539. in Vrgellen. Archidiaconatus corā Mar-
2 cello pro Cardinali Grimaldo, qui
impetrauit cum clausula, *quouis modo*,contra Antonium. Nam voluit Rota, illam clausulam, *quouis modo*, comprehēdere vocationem per priuationem istam,iux.alleg Lap.6.Vide Cardin.*cons.*45.circa ist. Clementinam, in eadem ibi, *vt restituat qu: finalem.&c.*Per ista verba fuit alias in 3
Rota dictum, quòd sequester nō
potest præsentare pendente sequestro, sed expectare finem litis. Felin. *in c. cum Bertholdus, col.fin.*

DE FIDE INSTRVM.

Epitome.

Verbis narratiuis Papæ dicen. aliquem rebellem nō creditur. Clem. 1.de probat. habet locum in Imperatore, sicut in Papa. Papæ fundanti se in facto alieno non creditur, nec facit præsumptionem,nisi rescriberet motu proprio.

Decisio XXXIX.

CLem. 1. *de probat.* De mense 1
Aprilis & Maij, vt sæpiùs disputata,conclusit Rota in Vrbeuetana Castri 1541. corā Ioanne Mohedano, quòd non creditur verbis narratiuis Papæ,quòd aliquis Laicus, etiam subiectus Ecclesiæ, sit rebellis,ad effectum, vt confiscentur eius bona, nisi aliunde probetur, per ea quæ latè tradit Dec.*cons.*445.& 544. Ias. *cons.* 34. *lib.*1. & 86. *col.* 1. *lib.* 3. Et plures alij quos allegauit Ant. Gabr. non obstante consilio Socin. 266. *col.* 12. Et ita etiam anno 1532. mense Aprilis tenuit Rota in causa Bonon. Bentiuolorum coram Paulo Capizucco. Item. 14. Aprilis 2
1559. in Parmen.Vallium conclusit Rota, istam clementinam habere locum in Imperatore sicut in Papa. Et quòd dictum Gemini. *cons.*96.nō sit verum, cùm non detur diuersitas rationis, licèt Felin. *in cap.cum à nobis de testib.* dubitauerit. Et omnia alia consilia Decij, & aliorum, quæ allegabantur, loquuntur in inferio-

tibus ab Imperatore, & ideo non obstant. Late Dec. *cons. 544. in glos. fecisse, in fine.* Communis opinio est
3 contra istam gloss. Videlicet, quòd Papæ fundanti se in facto alieno non credatur, nec faciat præsumptionem. Ita Alex. *cons. 112. col. 7.* & Cur. sen. *cons. 20. col. 5.* Aret. *in c. cum a nobis col. 3. de testib.* Ripa *lib. 2. respons. 6. col. 1.* Aret. *cons. 23. col. 2.* Abb. *cap. dudum de priuil.* Oldrad. *cons. 258.* Rota 27. Maij 1541. in vna Vrbeuetana Castrorum coram Ioanne Mo-
4 hedano. Quod verum est, nisi Papa rescriberet *motu proprio* per dictum Lap. hîc, quem sequuntur Doctores præfati & Curt. Iun. *cons. 61. col. 5. lib. 1.* Socin. *cons. 266. col. 12.*

DE RESTIT. SPOLIAT.

EPITOME.

Execrabilis spoliatus non restituitur.

DECISIO XLI.

EXtrauagans *Ioannis 22. execrabilis, de praben.* An execrabilis debeat restitui spoliatus, quòd non tenet Rota *in antiquis.* 371. Roman. *cons. 499.* Rot. *decis. 16.* in non. Contrarium videtur sentire *additio vlt. ad decis. 3. de restit. spoliat. in nou.* & Oldrad. *cons. 227.* Cassad. *in regul. de annal. fol.* 180. Dixi in eadem regula. Vide glos. *hic,* verbo, *ipso iure.* Corsettus *in regula quòd spoliatus fallen. 16. & 33.* Abbas *in disp. Titius 3. dub. & in cap. in literis col. penult. de restit. spoliat.* Et ita fuit coram Petro Bortio 8. Octobris 1535. in Giennen. beneficij pro Rodico Lopez contra familiarem Cardinalis Genen. conclusum, quòd execrabilis, pro rata incompatibilitate non restitueretur.

DE IVD. DE FOR.
Comp. de Priuil.

EPITOME.

Gesta in partibus contra Curialem, vel ad Curiam venientem, non tamen priùs citatum sunt nulla, sine monitione vel inhibitione.

DECISIO XLII.

EXtrauagans *Eugenij 4. de priuil.* Rota in vna Gerunden. hebdomadariæ coram me de mense Februarij 1542. tenuit, quòd sententia, & acta gesta in partibus contra Curialem sunt nulla, etiamsi contra iudices, vel partes prosequen. nullum anteà decretum fuisset monitorium vel inhibitio, & eodem modo dec. 13. eiusdem, Rota in eadem tenet, istam extrauagantem eodem modo tueri venientes ad Curiam, nisi illi priùs fuerint per citationem præuenti, & ex eo quia in quantum fieri potest extrauagans in dubio debet interpretari secundum ius cómune, vt notat Salicet. *in l. 1. de noxa.*

DE RESTIT. SPOLIAT.
de rescript.

EPITOME.

DECISIO XLIII.

REmedium *cap. reintegrandæ 3. quæst. 1.* An istius Canonis remedium perpetuò compètat, id est, vsque ad 30. annos, an verò sine præfinitione temporis latè disputat Cassad. *decis. 6. de restit. spoliat.* & Socin. *cons. 39. col. 2. lib. 3.* tenet, quòd præscribatur spatio 30. annorum, & *in cons. 266. col. 4. & seq. & 5. lib. 1.* Sed quòd competat post illos annos, & in perpetuum, Rota in Placentin.

Castrorum re sæpiùs disputata coram Ioanne Paulo de mense Martij, Aprilis,& Maij 1541.

DE RESTIT. SPOLIAT.

EPITOME.

Spoliatus à iudice non restituitur.

DECISIO XLIV.

CAp.*præsentium*,7. *quæst*.1.*in glos. in aliam*,ibi, *quòd spoliatus à iudice non possit petere restitutionem circa illam glos.de spoliato à iudice* Dec. *in cap.referente nu*.4.*de præben*. Felin. *in cap.si quando, in princ.de offic.deleg*. dicit,singularem.Limita vt per Soc. *in l.iustè ff.de acquir. possess*. Rip.*in §. nihil commune l.naturaliter ff.eod*. Ias. *in l.à Diuo Pio §.1.in venditorem ff.de re iud*.Et latiùs in informatione causæ Romanæ Casalium inter Camillum & Iulium coram Ioanne Paulo 1541. in qua, Rota iudicauit iuxta istam doctrinam.

DE RE IVD. DE caus. possess.

EPITOME.

Sententia super possessorio debet ferri in scriptis, de æquitate tamen toleratur, si sine scriptis feratur.

DECISIO XLV.

1 ABb.*cap.vlt.de iudic.num*.13.*item debet ferri in scriptis*.Quòd sentẽtia super possessorio,sit diffinitiua; & debeat in scriptis proferri, tenuit Rota 16.Febr.1540. coram Iac. Puteo in causa Vlixbonen. decimarum per ista dicta Abbat.Et quòd sit dif-

2 finitiua tenuit Dec.dicens,esse communem, *in c.consultationibus, de offic. deleg*. Et Ias. *in l. quod iussit,de re iud*. & Franc.Aret.*in tract.quæ sit sentẽtia*. Et Prouincial.*fol*.34. cum aliis tunc allegatis. Hoc tamen intellexit Rota,quando causa possessorij,est causa principalis, secùs si accessoria, vt quia est commissum petitorium, & licèt ista de iure vera putauerit, tamen quia in præfata causa sentẽtia erat multum iustificata, tendens in fauorem Ecclesiæ,fuit dictum,quòd de æquitate poterat sine solennitate prædictæ scripturæ tolerari, per dictum Cyni *in l. iudicij C. de iudic. vt dixi in cap.fin.§. verum, num*.17.*de iudic*.

DE RESTIT. SPOLIAT.

EPITOME.

Exceptio spoliationis repellit solùm illum qui spoliauit.

DECISIO XLVI.

ABb.*c.cum dilectus de ordin.cogn. num*.12. Exceptio spoliationis solùm repellit illum qui tenetur interdicto Vnde vi. Ista opinio videtur communis, nam eam sequitur Paul.Salicet,Alex. Ias. & Corn. *in l. si te bonis,C.de iur.delib. & decis.Tolle* 443.& Neapol.19. Io. Andr. & Gemin. *cap.frequens, de restit. spoliat. in* 6. Rota in Perusina Prædij siue spolij coram Iacobo Puteo de mense Octobris 1541. & Mil. *verb. possessorium deducens*, cum aliis de quibus Hier. Castel.

DE PRÆBEN. DE regress.

EPITOME.

Ex lapsu decem annorum videtur quis habere beneficium pro derelicto,

licto, & amittit possessionem, non titulum.

DECISIO XLVII.

1 ABb. *cap. contingat de dol. & contumac. num.* 14. ibi, *videtur quis habere beneficium pro derelicto*, intelligitur, quoàd possessionem, secus quoàd titulum, siue ius mihi competens, quia illud non perditur ex patientia, vel negligentia mea, nisi in casibus à iure expressis, vt dixit Rota *in l. solent. §. fin. de offic. Pro-*
2 *consf.* Balb. *de præscript. fol.* 13. *num.* 49. Et ita intelligitur Abb. *in c. cùm venissent, de restit. spoliat. Et in c. capitulum de rescript.* Ias. *in l. 1. col. penult. C. de serui. fugit.* Rota in vna Gebennen. pro Cardinali Anconitano co-
3 ram Camillo 3. Iulij 1531. & 24. Nouembris 1539. Rota tenuit in Vrbeuetana Archipresbiteratus coram Ioanne Paulo, quòd ius regressus per cessum non perderetur per negligentiam Cardinalis Farnesij nunc Papæ, non petentis. Vid. Io. Paul. 56. 58.

DE PRÆBEN. DE constit.

EPITOME.

Canonici conferentes Canonicatum contra formam statuti iurati sunt periuri, licèt collatio teneat.

DECISIO XLVIII.

ABb. *cap. dilecto, de præben. nu.* 18. *verf. & ideo*, dicit Io. Andr. Hodie 10. Decembris 1533. de voto omnium qui bis super hoc vorauerunt, sententiam in Burgen. Canonicatus pro Ioanne Ruizi contra Ioannem Ognati, nam Canonici cōtra statutum iuratum contulerunt Canonicatum Ioanni Ruiz qui non erat antiquior portionarius, quia secundùm statutum debet dari antiquiori, vt erat Ioannes Ognati.

DE SOLVT. DE VALOR. de pens.

EPITOME.

Moneta debet solui illius valoris, cuius erat tempore quo fuit promissa.

DECISIO XLIX.

ABb. *cap. olim de censib. nu.* 4. *verf. iuxta monetā quæ erat tempore contracti debiti.* Ista est cōmunis opinio, vi latè probat Brun. *de augm. monet. fol.* 25. *verf. his sic præmissis.* Quid autem in pensionibus soluendis? dicit idem. Declarandum tamen, vt per Abb. *in c. quanto, nu.* 14. *de iur. iur.* Cuius opinio in hoc est communis. secundum Brun. *d. tract. fol.* 28. *verf.* 8. *& fol.* 29. *col.* 2. Et ista quæstio de pensionib. pendet nunc de mense Aprilis 1540. in Segobien. pensionis coram Puteo.

DE DISPENS.

EPITOME.

Illegitimus dispensatus per Episcopum potest obtinere portionem in Ecclesia Cathedrali.

DECISIO L.

DEcis. 2. *de fil. presbyt. in nou. aliàs* 136. Fuit hodie 28. Martij 1546. coram Nicolao Aragonia conclusum, quòd illegitimus dispensatus per Episcopum ad beneficium, possit obtinere portionem in Ec-

clesia Cathedrali, in causa Ciuitaten. dimidiæ portionis.

DE PROCVRAT.

EPITOME.

Valent gesta per Procuratorem etiam ignorantem se esse procuratorem.

DECISIO LI.

DEcis.7. *de procurat. in nou. alias* 145. in fine. Pro ista decisione facit *decis.19. eodem tit. in antiq.* Felyn. *cap. suscitatus, col. fin. de rescript.* Et hodie 12. Decembris 1533. iudicauit Rota in Zamoren. coram Syluestro, duobus exceptis. Vbi quidam Titius tanquam Procurator Ioannis obtinuit commissionem, & citationem contra Hieronymum, & deinde ille Procurator se absentauit, posteà Hieronymus citatus comparuit, & petiit declarari litem nullam, attento quòd ille Titius nō habebat mandatum, & verè ignorauerat se habere, quia impetrauerat tanquam assertus procurator Ioannis. Comparuit quidem Titius nomine Ioannis, & produxit mandatum Titij. Concluserunt Domini, quòd sufficiebat, & licèt Titius ignoraret suum mandatum, tamen clausula rati quæ in ea erat, sufficiebat quoàd actum per eum factum nomine domini ad notata per Domi. *in cap. is qui, de procur. in 6.* Imò iste stylus fuit intellectus per Rotam, quando non cōstaret de mandato, vel in prima, vel in tertia Inst.ntia, & vltrà. Ita in quadam Corduben. Prioratus coram Marcello anno 1531. Sed Alex. *cons. 72. vol. 4.* dicit, quòd post conclusionem in causa non potest produci mandatum, sed vide eundem *cons. 5. vol. 5.* Vide latissimè Curt. Iun. *cons. 67. per totum.* Vide quæ dixi *in 19. cod. in antiq.*

DE PROCVRAT.

EPITOME.

Gesta per procuratorem valent, licèt de procura tunc non appareat, si tamen erat procurator, & probari potest, quem esse procuratorem etiam per testes, etiam post sententiam.

DECISIO LII.

DEcis.19. *eod. tit. in antiq. alias* 248. Sed posteà apparuit, & sic post sententiam. Et ita hodie practicatur in Rota, vt dixi *in 7. eodem in nou.* Et ista decisio non solùm procedit in mandato in scriptis, sed etiam quando post sententiam quæ transiuit in rem iudicatam probaretur, mandatum interuenisse, per testes, vt conclusit hodie 4. Febr. 1538. Rota in Mediolanen. Præpositura de Vico Baldono corā me inter Cardinalem Triuultium & Episcopum Nouarien.

DE PROCVRAT.

EPITOME.

Mandatum generale ad lites, trahitur & intelligitur etiam de futuris.

DECISIO LIII.

DEcis.32. *eod. tit. in nou. alias* 413. Mādatum generale ad mouendum omnes lites, & singulas causas, quam, & quas habet, & posset habere, quæ & mouere vult, & intendit contra quascumque personas, & ipsæ personæ contra ipsum, &c. extendi

extenditur ad futuras lites: Fuit hodie 18. Febr. 1538. conclusum per omnes in Calaguritana Archidiaconatus pro Ioanne Angliano contra Ioannem Mahedatium, & idem coram me fuit tentum in eadem causa in prima instantia pro fundamento istius decisionis, quæ est communis, vt tenet Alex. *in addit. ad Bart.* & ibi, *Roman. in l. damni* 18. §. *si is, de damn. infect.* & tenet Abb. *in cap. non iniustè de procur.*

DE PROCVR. DE renunciat.

EPITOME.

Procurator nomine alieno agens in re in qua habet interesse, videtur iuri suo renunciare. Vide An sit verum.

DECISIO LIV.

DEcis. 34. *eod. tit. in nou. alias* 415. ibi, *&c. quibus iuribus* Felyn. *c. literas col.* 2. *de præscript. in cap. quamuis in fine, de re iudic. in verb. procurator agit.* Præpos. *c. iudicis, de nat. ex lib. ven.* Et pro hac decisione Dominus Manilius Rotæ Auditor tẽpore Leonis Decimi iudicauit in causa Compostellana de Nauazo, in eo qui tanquam Procurator comparuit, vt videatur iuri suo renunciasse. Ita in quadam Bisuntina Prioratus coram Mercurio allegauit Ioan. Baptista. Tantò magis, quando comparuerat in causa, non tanquam Procurator. Item videretur tunc iuri suo renunciasse si peteret, beneficium alteri adiudicari. Sed si se reum defendit, & stat in terminis defensionis, non potest dici renunciare. Abb. *cap. ex literis, de renunc.* Item, quia ista decisio multò magis procedit in illo qui ignorauit cessionem beneficij factã in sui fauorem, ideò non potest dici renunciasse iuri quod ignorabat. Io. Andr. notat. *in d. cap. ex literis, l. si mater de inoff. testam. C.*

DE DOL. ET CONtumac.

EPITOME.

Quando Iudex est præsens in loco, non requiritur insertio commissionis in citatione.

DECISIO LV.

DEcis. 15. *de dol. & contumac. in nou. alias* 355. *in fin.* Declarat tamen, hoc procedere, quando citatio fit in loco vbi est Iudex, secùs si in loco remoto, quia tunc requiritur insertio. Ita Rom. *l. sciendum, col.* 12. *nu.* 49. *vers. quinta conclusio ff. de verb. oblig.* Et opinionẽ Romani, quando Iudex est præsens, tenuerunt Ant. & Abb. *cap. præterea, de dilat.* Ias. *in l.* 2. *col.* 1. *ff. si quis in ius voc. non ier. & cons.* 145. *col.* 11. *vol.* 4. Et iste casus modò pendet coram Thoma in Colimbrien. de Penacona 15. Nouembris 1540.

DE TESTIBVS.

EPITOME.

Iudex potest esse testis.

DECISIO LVI.

DEcis. 5. *de testib. in nou. aliàs* 89. Iudex potest esse testis Ita hodie 4. Nouembris 1541. iuxta istam decisionem iudicauit Rota, in Dolen. Pensionis, coram D. Iac. Puteo Vidend. Alber. de Malectis *in tract. de testib. fol.* 7. vbi hoc examinat,

Franc. *cap. Romana col. 2. de testib.* Mil. *in verb. testificari potest*, Felyn. *c. cùm dilecti de accus. col. 3. cap. quia nobis, col. penult. de testib.*

DE LOCAT.

EPITOME.

Successor recipiens pensionem à conductore antecessoris, pro tempore quo recepit intelligitur remanere.

DECISIO LVII.

DEcis. 2. de locat. in nou. aliàs 233. ibi, *pro tempore quo recepit pensionem*. Iuxta istã decisionem tenuit Rota in Romana Afflictus, siue Portuen. inter Cardinalẽ Franen. & Petrum de Maximis, de mense Octobris 1541. coram Puteo, & de mense Martij 1542. iterum ventilatum coram eodem, vt infrà 75.

DE PROCVRAT.

EPITOME.

Nomina capitularium non sunt de necessitate specificanda in mandato, sed sufficit dicere, Prælatus, & Capitulum, *& quòd sit appositum sigillum capituli.*

DECISIO LVIII.

DEcis. 36. de procur. in antiq. aliàs 791. Etsi non ponat Capitulũ. Ista decisio hodie seruatur in Rota, & non contrariatur alia in antiquis 132. vt Simonetta iudicauit in Placentina decimarum 1511. Et idem tenuerunt in Elboren. fructuum, de mense Decembris 1539. coram Petro Vortio, qui ita iudicauit.

DE CONCESS. præbend.

EPITOME.

Acceptanti beneficium incumbit probatio, si dicat posteà, non cadere in sua gratia.

DECISIO LIX.

DEcis. 8. de caus. possess. aliàs 193. in antiq. Acceptanti incumbit probatio. Ista decisio fuit approbata per Dominos triplicatis votis in causa Placen. Parochialis de Pagho, de mense Ianuarij & Februarij 1542. coram Puteo, reprobata *decis. Ægid.* 528. Eorum hac concurrit Gemin. *cons.* 103. & Sylua *de Benef. 3. parte quæst.* 11. Lap. *alleg.* 120.

DE IVDIC. DE FOR. compet.

EPITOME.

Per decretum citationis perpetuatur iurisdictio, quoàd iudicem secus quoàd partem, nisi sequatur executio.

DECISIO LX.

DEcis. Bisign. 1. de offic. deleg. vers. non tamen quoàd partem. Istam decisionem tenuit Rota in vna Vlixbonen. decimarum coram Paulo, licèt plura in contrarium allegata fuerint.

DE PRÆBEN.

EPITOME.

Reseruatio beneficiorum exceptis spectantibus ad collationem Episcopi intelli

intelligitur de illis in quorum quasi possessione conferendi est Episcopus.

DECISIO LXI.

D*Ecis. Bisign.* 5. *de preben.* Cald. *cons.* 23. Et ista decisio fuit seruata in causa Terracinen. Canonicatus pro Robust.

DE CONCESS. præben.

EPITOME.

Impetrans tenetur probare, beneficium esse infra taxam suæ expectatiuæ.

DECISIO LXII.

D*Ecis. Bisign.* 6. *eod. tit.* In gratiis factis sub ista forma speciali prout, hodie fit, expectatur: & istam decisionem tenuerunt Domini hodie 28. Iunij 1538. in vna Calaguritana Archidiaconatus coram Marcello pro Ioanne Anguiano contra Martinum Ximenez, qui dedit de expectatiua, quem Domini voluerunt astringere ad probandum, Archidiaconatum prędictum cadere infra taxam expectatiuæ per istã decisionẽ, & aliã Ægid. Et hoc idẽ 22. Nouembris 1540. fuit conclusum in Astoricen. beneficiorum coram Ioanne Paulo, & præteritis annis. Idem tenuisse Rotam in duabus aliis causis, vt annotauerat Marcellus, vt ipse in Rota retulit, rationes ponit Felyn. *cap. ad aures de rescript.*

DE RE IVDIC.

EPITOME.

Nihil refert in cuius persona Domini vel possessoris verba sententiæ concipiuntur.

DECISIO LXIII.

D*Ecis. in nou. in addit. vlt. de procur.* in cuius persona sint concipienda verba sententiæ, Canonistæ tenẽt nihil referre. Istam opinionem tenuit Rota de mense Octobris 1532. in Gennen. Decimarum coram me.

DE PACT. CONTRActibus cõstit. dot.

EPITOME.

In alienatione rei dotalis æstimatæ immobilis requiritur solennitas auth. siue à me.

DECISIO LXIV.

A*Vth. siue à me, C. ad Senat Consult. Velleian. vers. & multò magis idem in dotibus,* locum habet, quia ista auth. respectu consensus geminati, & alterius solennitatis requisitæ in donatione propter nuptias, etiã habet locum in alienatione dotis æstimatę rerũ mobilium, Ea ęstimatione quæ non facit emptionem: quod tenuit Rota 6. Octobris 1536. in Romana Domus coram Paulo Capizucho. Itaque doctrina Bart. *hod. in* 2. *lect.* & Paul. Castr. fuit approbata, ad ampliationem, vel limitationem *l. si æstimatis, ff. solut. matr.*

DE EMPT. ET VEND. De contr.

EPITOME.

Læsus vltra dimidiã rescindit venditionem contra singularem successorem qui iustè emit.

DECISIO LXV.

L.2. *C. de rescind. vend.* Ista lex est repetita per Sociu. *num.* 519. An

habeat locum contra singularem successorem Alex.*cons.92.lib.*1.tenet, quòd non. Contrarium tenent plures, quos allegat Pantaleo hic *in repetitione col.26.*Et ita Rota 29.Octobris 1535. coram Bortio in Romana officij sequuta opinione Bald. *hic* 13. *quæst.* & Salicet. Et quòd habeat locum in subhastatione tenet latè Pantaleo, *in repetit. limit.* 8.*col.* 26. Dicit cõmunem Alex *cons.*117.*in fine vol.*7. *& in l.pretia ad l.falcid.* Ita Rota, de mense Nouembris 1535.coram Petro Borrio in Romana.

DE IVD. DE DOTIB. De tutel.

EPITOME.

Recentio dotis non fit matri quæ tutelam administrauit, quousque rationem administrationis reddat.

DECISIO LXVI.

L. *vnica* §. *taceat. C.de rei.vxor.act.* Numquid ob administratam tutelã possit fieri retentio dotis matri, donec reddat computum administrationis? Socin. *cons.*126. *&* 180. tenet, quòd sic; & respondet ad illum text. Sed quidam Ant.Neguz. *de pignor.*1. *memb.* 2.*partis*, tenet cõtrarium. Hodie 27. Aprilis 1541. dubium discutitur in Vicentina dotis coram Ioanne Paulo, & die 26. Maij 1546. coram Fabio Accorambono in eadem conclusum est contra Socinum.

DE TESTAM.

EPITOME.

Testamentum imperfectum patris valet inter liberos, quando sunt æqualiter instituti, sed testamentum inualidum ratione præteritionis, non valet inter liberos.

DECISIO LXVII.

L. *hac consultissima.* §.*ex imperfecto C.de testam.* Iste text.limitatur, non procedere quando pater non æqualiter testatur inter filios, sed in odium vnius, & cõmodum alterius, sed quando æqualiter in omnium commodum. Ita Roman. *cons.* 179. *col.*1. *editione &* 385. *in* 2. *col.* Crot. *cap Raynutius col.*29.*de testam.* Sequitur Dec. *cons.* 105. *col.fin.* Et istud punctum modò pendet coram Ioanne Paulo in Lucana de mense Decembris 1540.Et ita fuit conclusum; nam communis est opinio, quòd iste text.non procedit quãdo testamentum est inualidum ratione præteritionis, vt dicit Claud.*l.inter cætera col.* 1. *de lib. & posth.* Ias. *l. si filius qui in potestate, col.*6. *eod. tit.* Et pro opinione Dec. *d. cons.* 105. tenet Ant.Rub. *cons.*6. *&* 7. & idem Dec. *in* l. 1. *C. vnde liberi, & cons.* 63. Vide Tiraq. *in tract.de iure primog.* qui tenet hanc partem.

DE EXPENSIS.

EPITOME.

Priuilegium vni ex collitigãtibus ex causa onerosa concessum non competit alteri.

DECISIO LXVIII.

L. *vlt.C. de fruct. & lit. expens.* Rot.5.Martij 1540.in vna Conchen.Parochialis coram me tenuit, priuilegium cõcessum notariis Rotę de litigando gratis quoad expensas, non prodesse aduersario non priuilegia

legiato condemnato, quominùs teneatur soluere expensas quas si ipse vicisset, in causa fecisset. Nec obstat iste textus, quia procedit in priuilegio gratioso, non autem in oneroso, vt dicit hic Salicet, quale est notariorũ, & similium ementium sua officia, vel laborantium in vinea Domini. Et ita Franch. Pisguisa obtinuit cõtra Ludouicum de Torres.

DE PIGNOR.

L. 2. *C. de pignor.* Notabiliter limitat Chassan. *in tract. glor. Mund. in par. 99. consid. 25. limit. fol. 102.* Cremen. *sing. 54.* Ant. Neguss. *de Pignor. 1. membr. 8. partis num. 20. fol. 163.* Quos sequuta est Rota in Romana domus 12. Nouembris 1540. coram Petro Bortio.

DE FOR. COMPET.

EPITOME.

Vbi quis exercuit argentariam, ibi rationes edere debet.

DECISIO LXX.

L. *prætor ait, §. 15. etiam ff. de eden.* quòd vbi argentariam exercuit. Et sic in vna Florentina pecuniaria coram Ioanne Paulo tenuit Rota de mense Iunij 1538.

DE PIGNORIBVS.

EPITOME.

Pignore reddito debitum peti potest, nec præsumitur solutio.

DECISIO LXXI.

L. *postquam verò, ff. de pact.* debitum peti posse. Cuman. *cons. 39. col. 2.* Et ita tenuit Rota coram Mohedano de mense Iunij 1537. in vna Redonen. Parochialis de Rostonis pro Ioanne Clerici contra Ioannem Mullium.

DE CONCES. PRÆBEN.

EPITOME.

Qualitas adiecta verbo intelligitur secundùm tempus verbi. Secundùm fine gratia concessa sine præiudicio expectantium, intelligitur de illis qui essent tempore vacan. licèt non essent tempore gratiæ.

DECISIO LXXII.

L. *in delictis §. 1. de noxal. in summar.* Bald. Qualitas iũcta verbo, significat secundùm verbi tempus: Cardin. *cap. perpendimus col. 8. de sent. excom.* ponit notabilem limitationem. Et quòd qualitas debeat attendi secundùm itritum, & tunc dicatur tempus verbi, *est decis. 857. & seq. in antiq. per istum text.* & aliã quæ tenet Oldrad. *cons. 58. & 168. in 2. quæst.* Et Cassad. *decis. 3.* de præben. Iuxta quas decisiones Rota mense Decembris 1540. in Virdunen. Canonicatus, çoram Puteo, tenuit, quòd si Papa in sua gratia dicat, illam concedere sine præiudicio expectantium gratias suas prosequendi, quòd illa verba debent intelligi de expectatiuis, non solùm de extantibus tempore datæ gratiæ, sed de concessis tempore post vacationem beneficij. Et sic illud tempus debet considerari. Et hoc propter dictionem tunc positam in gratia. Et ita excluditur ratio *l. si ita de aur. & arg. leg.* in contrariũ alleg. ad quam decis. 857. respondet. Et quòd qualitas adiecta debeat interpretari iuxta

tempus verbi, Bartolo. Brix. latè *in repertorio, in verb.qualitas.*Vid. Ægid. *decis.* 575. & contrariam 1. Dec. *in nou. de procur.*

DE PROCVRATOR.

EPITOME.

Procurator ex iusta causa potest etiam in faciendo excedere fines mandati.

DECISIO LXXIII.

L. *si hominem ff. mandati.* Quòd ista lex procedat etiam si procurator excedat in faciendo, Rota 20. Maij 1538. in Manticana Zuccatorum coram Petro Bortio. Pro qua facit *l.in confirmando vtilitatem ff. de confirm. tutor.*

DE PACT. DE CONTR.

EPITOME.

Prouisio casuum fortuitorum comprehendit insolitos.

DECISIO LXXIV.

L. *fistulas*, §. *vlt. ff. de contrah. empt.* Quòd prouisio casuum fortuitorum comprehendit insolitos, conclusit Rota, coram Mohedano in Mediolanen. pensionis de mense Ianuarij 1534. Vide Socin. *in l. si ex toto, in princ. col.* 2. *de legat.* 1.

DE LOCATION.

EPITOME.

Relocatio solum pro tempore, quo pecunia recipitur facta intelligitur per successorem.

DECISIO LXXV.

L. *Item quaeritur* §. *qui impleto, ff. locat.* limitat. vt dixi. *in nou.decis.* 233.*num.*55. vbi est bona decisio, quam tenuit Rota coram Puteo Octobris 1541. in causa Porticen. affictus inter Cardinalen. Tranen. & Petrum de Maximis. Et hodie 17. mensis eiusdem conclusit Rota pro Cardinali N. contra Petrum de Maximis, quòd licèt Cardinalis post finitam locationem per promotionem Cardinalis Tranen. eius praedecessoris, non receperit aliquas pensiones nomine affictus, non per hoc cẽsetur relocasse dictas possessiones Pottus, licèt Petrus probauerit fuisse de cõsuetudine 40. annorũ illas possessiones locari solitas ad nouennium. Nam hoc non obstante, non videtur Cardinalis tacitè relocasse nisi pro illo anno currenti iuxta dispositionẽ illius text. ad quem videnda est *decis. Neapol.* 366. *& Ægid. decis.num.*348. *& not iuxta illius decis.* Neapol.

DE PROCVRATOR.

EPITOME.

Ex duobus mandatis eadem die confectis in qualitate diuersis, neutrum valet, secùs, si diuersitas sit in summa.

DECISIO LXXVI.

L. *duo sunt Titij ff. de testam. tutel.* 1
Calder. *de priuil. cons.*6. & Oldrad. *cons.* 1. 2. *volum.* vbi loquitur de duobus mandatis, & duobus testamentis. Et quando duo mandata 2
eiusdem dantur, vnum purum, & alterum sub conditione, quod debeat valere vid. Ægid. *decis.*322. Pendet causa coram Marcello in Montis 3
Rega

Regalis Archipresbiteratus, de mense Ianuarij 1539. Et 13. eiusdem, tenuit Rota neutrum valere. Nec obstat Bald. *l. falsus, C. de furt. col. 9.* quia loquitur quando duo mandata differunt in summa, secùs si in qualitate. Ita Alex. *in l. 1. §. si stipulanti, col. 1. ff. de verb. oblig.* & de duobus mandatis, quòd debet valere minus praeiudiciale, Bald. *in l. falsus col. 9. vers. suus tamen & ibi.* Apostill. *C. de furt.* Ias. *in l. 1. 2. & 3. ff. solut. matr.* Dec. *in l. in ambiguis, de reg. iur.* Tamen Rota in vna Montis Regalis coram Marcello de mense Ianuarij 1539. vt dixi, tenuit, neutrum valere. Et ita dicit, à Rota fuisse suo tempore decisum Rom. *sing. 251.* vbi allegantur alia. Idem tenet Alex. *in l. si quis antea, & ibi* Socin. *6. not.* & Ias. *de acquir. possess.* Et omnes sequuntur Bald. *d. l. falsus.* Quod intelligitur quando mandata sunt diuisa in qualitate, prout in casu proposito, quia vnum erat ad renunciandum iuri simpliciter, aliud eodem die coram iisdem testibus, & notario factum eidem personae ad permutandú, tunc neutrum valet; secùs in summis, vt ibi, & praedictam opinionem tenet Ias. *in l. edita num. 35. C. de edict. diu. Adr. tollen.* Gemin. *cap. si à sede 10. col. de prabend. in 6.* Et ita declarat additio ad Bald. *d. l. falsus,* & hoc tenet Oldrad. *cons. 1. col. 2.*

QVI FIL. SINT legit.

EPITOME.

Filius praesumitur mariti, & non adulteri, nisi in contrarium plures praesumptiones concurrunt.

DECISIO LXXVII.

L. *miles §. quapropter, in fine ff. de adult.* singularis, vt latè Barbat. *cons. 58. lib. 2.* & Crem. *notab. 126.* Et hodie 3. Iunij 1538. Rota in Placentina legati de Todeschis coram me tenuit, praesumptionem istius §. non procedere, quando in contrarium essent plures praesumptiones, vt in dicta causa, quos refert Aloysius Aduocatus.

DE PROBAT.

EPITOME.

Successor non tenetur probare omnia narrata in gratia antecessoris, vt putàs, Doctoratum, vel familiaritatem.

DECISIO LXXVIII.

AEgid. *decis. 561.* Probatio Doctoratus & familiaritatis narratorum in gratia Ioannis non pertinet ad P. Et ita de mense Decembris 1533. fuit iudicatum corã Ioanne Clerici in Tirasonen. Canonicatus pro Torres, & in Zamorensis Archidiaconatus coram Camillo pro Galerano Buoninsegne. 12. Decembris 1533. Pro quibus Ias. *in l. 2. C. de iur. emphyt.* & Socin. *cons. 145.* Et facit Ægid. *decis. 112. & 641.*

DE EXCOMM. DE iurepatr.

EPITOME.

Patronus laicus excommunicatus potest praesentare, & Clericus etiam; si non fuit declaratus, & publicatus, secùs si fuit declaratus.

DECISIO LXXIX.

EXcommunicatio. Patronus excommunicatus non potest prae-

ſenrare, *in antiq. dec.* 161. Hoc tamen fuit declaratum in Rota in vna Zamoren. Archidiaconatus corã Ioanne Clerici, de menſe Martij 1533. procedere in clerico, ſecùs in laico. Et fortè ſi clericus non eſſet declaratus, & publicatus, poteſt præſentare, *per extrauag. Martin.* Vide Felin. *c. ad proband. de re iud. deciſ.* 522. *in antiq.*

DE PRÆBEN.

EPITOME.

Gratiam, ſi neutri, *continentem priuationem faciendam ſufficit intimare procuratori.*

DECISIO LXXX.

GRatia *ſi neutri* debet per Auditorem reo abſenti intimari, *in nou. deciſ.* 320. *licèt in cauſis, de reſcriptis, & 750. in antiquis, aliàs 20. de dol. & contumac.* Quæ dicit, quòd quando committitur priuatio beneficij, debet fieri intimatio principali, & non procuratori exiſtẽti in Curia. Et iſte caſus modò pendet coram me in Conuerſana Archidiaconatus, & Archipreſbiteratus, de menſe Februarij 1539. in qua fuit concluſum, quòd ſufficeret Procuratori intimare gratiam *ſi neutri*, cõtinentem priuationem faciẽdam: ſecùs, ſi eſt ſimplex gratia cum commiſſione priuationis, quia tunc procedit *deciſ.* 750.

DE CONCESS. PRÆBEN.
De ſent. excom.

EPITOME.

Irregularis acceptare & prouidere poteſt expectanti, ſicut exequutor excommunicatus & laicus, tanquam procurator & capax prouiſionis ab exequutore.

DECISIO LXXXI.

IRregularis poteſt acceptare, & acceptanti prouidere. Ita hodie 8. Decembris 1533. coram Nicolao Piccolomineo in Gienpen. Parochialis pro Ioanne Porno cõtra Gabrielem Vignodi. Quia ratio deciſionis 128. in antiq. quæ vult, quòd exequutor excommũnicatus prouidere poſſit, à fortiori militat iſto caſu. Tum etiam quia collatio tali facta valeret, ad not. *in cap. noſtra, de conceſſ. præbend.* Ergo & alteri facta.

DE CONCESS.
præbend. De procur.

LAico procuratori clerici poteſt fieri prouiſio per exequutorem, & poteſt acceptare. Abb. *in cap. accedens, de præbend.* Et ita hodie 20. Iunij 1539. tenuit Rota in Palentina Sacriſtiæ coram Paulo Capizucho, & temporibus præteritis idem tenuit in alia, coram eodem, vt notauit Marcellus.

DE PRIVIL.

EPITOME.

Nominatus ab habente facultatem, ſi per Superiorem recipitur, licèt nominatus deſinat habere facultatem, non expirat nominatio.

DECISIO LXXXII.

HAbens facultatem nominandi loco ſui ad participationem priuilegiorum, vt Milites ſancti Petri, ſi nominant vnum, & ille nominatus expediuit gratiam expectatiuam tanquam talis, & Papa cõcedit talis

talis nominatio non expirat, etiamsi nominatus desinat esse miles, vt cõclusit Rota de mense Decembris 1532. coram Ptolomeo, in Placentina. Pro qua allegabatur *text. in cap. bonæ 1. & 2. de postulat. Prælat.* vbi nominatio nihil iuris tribuit, sicut postulatio, quæ re integra potest reuocari. Si tamen illã admittit Superior, fit irreuocabilis, *d. cap. bonæ 2.* quia tunc effectus dicitur consumatus, & cessante causa non cessat effectus. Et pro decis. est *cons. Franc. Xip. 2. lib. 2. respons.*

DE DILAT. DE remiss.

EPITOME.

Obliganti se de stando vnicæ sententiæ noua dilatio pro remissoria datur, licèt in primo termino fuerit negligens.

DECISIO LXXXIII.

REmissio ad partes non conceditur cuilibet partium, nisi semel, *decis. 520. & 830. in antiq.* Ægid. 36. Tamen quando quis obligatur stare vnicæ sententiæ, solet iterum vel pluries ex iustis causis dari, vt in Casanien. coram Marcello, & in Placen. coram Simonetta. Vid. in nouis 215. & 218. Item quando est suspicio calumniæ, remissoria non datur, Innoc. *in cap. post erectionem, de concess. preb.* Ægid. *decis.* 427. qui dicit idem in eo qui fuit in notabili negligentia exequendi remissoriam infra tempus; nam alia dilatio danda non est, vt latè idem Ægid. *cons.* 36. In contrarium facit 20. *de te. lib. in nou.* Sed hodie 6. Octobris 1536. fuit limitata decisio, & cont. Ægid. Nisi petens dilationem ad exequendã remissoriam omissam per negligentiam, se obligaret stare vnicæ sententiæ. Ita concluserunt in vna Virdunen. Canonicatus coram Aragonia.

DECISIO LXXXIV.

SEntentia lata ab obseruat. iudicij, etiam per ineptitudinem libelli, est interloquutoria habens vim diffinitiuæ. Et ideo ab ea appellari potest verbo, sicut in diffinitiua, *c. cordi. de appell. in 6. & clem. appellanti* tali casu non habet locum. Ita per omnes conclusum est, excepto Nicolao Picolomino in Gebennen. Prati, corã me 29. Febr. 1532. Et quòd haberet vim diffinitiuæ allegabatur decisio 3. *de dol. & cont. in antiq.* Felyn. *in rubr. de re iud. col. antepenult.* In contrarium per Nicolaum Aragon. allegabatur quoddam Concilium, Aret. & Ias. *in l. properandum §. & si quidem, de iudic.* Dixi latè *in addit. ad Bart. in l. Titia, de accensat.*

DE RE IVD. DE appell.

EPITOME.

Debitor sub pœna, non tenetur facere consignationem in loco destinato solutioni, si ibi non adest certus procurator ad recipiendum.

DECISIO LXXXV.

BArt. *in l. si reus ff. de procur. in fine.* Hoc dictum Bart. limitatur, tantùm habere locum in casibus in quibus requiritur consignatio, vt ad impediendum vsurarum cursum, aliàs secùs, vt declarat Alex. *cons. 92. num. 10. lib. 1.* vbi tenet, neque istam consignationem, neque oblationem esse necessariam, sed de bene esse. Ita

D tenuit

tenuit Aret. *consi.162. incip. verum est.* Ias. *in l.ad diem, de verb. oblig.* circa finem, Anchar. *cons.* 85. Qui omnes tenent, oblationem non esse necessariam. Et ita tenuit Rota in vna Cremonen. pensionis coram Christophoro Panigarola Decembris 1529. & Febr. 1540. in Astoricen. præstimonij coram Ioanne Paulo, vbi sicut in illa Cremonen. agitur de priuando ob non solutionem pensionis, seu assignationem nō factam in loco destinato solutioni. Nam conclusit Rota, quòd si non est certus procurator ad recipiendum, non tenetur debitor de necessitate cōsignare, per præfata. Cum quibus transit Marcus Antonius Bauerius, *de mora, in fine* Ias. *in l.2.q.* 20. *C.de iur.emphyt.* Purpurat. *in l. vinum, nu.* 24. Facit decisio *in l.non hoc culpa, col. penult. C. vnde leg.* Corn. *cons.79. col. vlt. vol.3.*

DE IVDIC. DE CAVS. possess.

EPITOME.

Creditoribus habentibus hypothecam, si debitor cadat à possessione datur vtile interdictum pro illa reuocanda.

DECISIO LXXXVI.

Bart. *in l. si rem alienam, de pignor. act. num.9.* intentabitur vtile interdictum. Istam opinionem dicit Ias. cōmuniter teneri *in §. Item Seruiana col.* 17. Tenuit Rota in Romana viginti millium ducatorum Ducis Florentiæ nomine Alexandri coram Iacobo Puteo.

DE CONFESS. DE procur.

EPITOME.

Procurator generalis non potest reuocare confessionem ætatis factam per principalem sub prætextu erroris, nisi probet iustam causam erroris.

DECISIO LXXXVII.

Bart. *in l. si hominem ff. mandati.* Rota in Legionen. Parochialis coram Puteo 28. Febr. 1541. tenuit, procuratorem generalem non posse reuocare confessionem in actis factam per principalem sub prætextu erroris, nisi probet iustam causam erroris, per doctrinam Bart. *hic* & Bald. *in l. error. in fine C. de iuris & fact. ignor.*

DE TESTAM.

EPITOME.

Etiam ex causa præteritionis testamento nullo, clausula codicillaris operatur.

DECISIO LXXXVIII.

Bart. *in l. 1. ff. de iur. codicill. nu.9.* Iaco. Bal. & antiquus glossator tenet istam opinionem contra glos. in auth. Et communiter tenetur, vt probat Dec. *cons.242. col. 2.* & Guill. Bened. *in cap. Raynutius vers. in eodem testam.1. num.242.* & Rota 4. Februarij 1541. iudicauit in Liuiana hæreditatis coram Ioanne Paulo.

DE TESTAM.

EPITOME.

Clausula Codicillaris ex consuetudine notariorum censetur apposita, & de ea præsumitur notarius roga

rogatus, si eam legerit coram testatore.

DECISIO LXXXX.

BArt. *ibidem num.*10. *in fine*, magis de consuetudine notariorum, quàm quòd testator deliberet, quid importet. Item plures quos allegat Curt.Iun.*cons.*3. *col. vltim.* qui dicit, communem. Et vid. Ant. Gabr. in causa Lucinia coram Ioanne Paulo mense Decẽbris 1540. In qua idẽ tenuit.Rota tamen cõtra Bart.& quòd clausula codicillaris censeatur apposita de voluntate testatoris.Dec. post Bart.& alios *in l. vt liberis n.*14. *C. de collat.*quod latè Alex.*cons.*141.*col.*3.& 4.*vol.*2. vbi respondet ad contrariũ, de quo ipse *col.*2.Et quòd licèt clausula non sit apposita,censetur notarius rogatus ex consuetudine. Alex. *cons.*53.*col.*3.*lib.*7. Declarat Aret. ista dicta Bart.& defendit, *cons.fin.col.fin.* Nam contra Bart.dicitur, quòd notarius præsumitur rogatus ponere dictam clausulam consuetam, quia dicit esse verum, quando eam legit coram testatore, tunc licèt testator nihil dicat, præsumitur rogatus, secùs si eam non legerit, sed posteà apponat.Et ita debet intelligi Bart. Facit Corn. *cons.* 50. *col.*3. *lib.*3. vbi præsupponit claram lecturam, vt præsumatur posita de voluntate testatoris.Idem Corn. *cons.*225.*col. fin. lib.*3. Et Socin. *cons.*93.*col.*9.*num.*27. *vol.*4. non solùm requirit lecturam, sed quòd testator intellexerit vim clausulæ,& quòd etiam si non legatur, stetur notario, ex consuetudine loci. Guil. Bened. *in cap. Raynutius fol.*20. *de testam.*

DE CAVS. POSSESS.

EPITOME.

Quasi possessio eligendi perditur, si alius eligat, & possidens eligere negligat.

DECISIO LXXXX.

BArt. *in l.*1.§. *huius,num.*30.*ff. vti possid.vers. istud commune, perderet quasi possessionem.* Vide plura per Roch. *de iurepatr. verb. competens,nu.* 42. Rota 13.Februarij 1542. in Romana viginti millium ducatorum coram Iacobo Puteo pro hæredibus Alexandri de Medicis contra Margaretam Austriam.

DE PROBAT.

EPITOME.

Concessum ex duplici causa finali, non cessat vna cessante.

BArt. *in l. si neutri,* §.1.*ff.de priuil. cred.num.*1. Vbi aliquid concedit ex duplici causa finali. Idem in rescriptis, & priuilegiis procedit.Cassan. *cons.*64. *col.*5. Fel. *c. ex parte, col.* 12.*vers. fallit* 3. *de rescript.* Ita Rota in Parmen. seu Ferrar. Præceptoriæ coram Marcello de mense Iunij 1541. Sylu. nupt. latè, *fol.*25. *col.*4.

DE SOLVTION.

EPITOME.

Debitores rebellium liberantur soluendo Superioribus ciuitatis.

DECISIO LXXXXII.

BArt. *in l. creditor* 102.*ff. de solution.num.*2.*vers. in contrarium videtur, quòd sint liberati.* Hoc latè tenet Dec. *cons.*25. & Afflict.*decis.*150. Rota de mense Martij 1540.in Foroliuien.pecuniaria, coram Maynoldo Episcopo Foroliuien. contra hæredes de Strozzis.

DE PRÆSCRIPT.

EPITOME.

Naturalis obligatio tempore non tollitur, sed bene omnis eius effectus.

BArt. *in l. vltima* §. 1. *ff. rem rat. haberi*. Licèt tempore non tollatur naturalis obligatio, tollitur tamen omnis eius effectus. Ita est communis opinio Bald. *de præscript.* 1. *par. quæst.* 6. Rota bis de mense Februarij 1541. in Fulginaten. pecuniaria coram Petro Vortio.

DE TESTIBVS.

EPITOME.

Trebellianica in filiis primi gradus hodie prohiberi potest.

DECISIO LXXXXIV.

TRebellianica potest prohiberi per testatorem in liberis primi gradus; Alex. *cons.* 29. *lib.* 5o. Rota coram Marcello de mense Ianuarij 1532. in Romana de Bubalis, & aliàs bis idem tenuit Rota, vt notauit Simonetta.

DE VSVR.

EPITOME.

Vsurarius est contractus census disponens, re super qua imponitur perempta, esse impositum super aliis bonis.

DECISIO LXXXXV.

VSurarius iudicatus fuit contractus per Staphil. in causa Argentina census, propter clausulá insolitá, quòd si periret res super qua census imponitur, super aliis bonis suis census esset impositus. Vid. Bald. *cons.* 447. *&* 7. *art.* 9. Aret. *cons.* 8. *&* 9. *vol.* 2. *& l. si quis sub conditione, ff. de condit. instit.* & ibi Paul. de Castro.

DE PROBAT. DE rest. in integr.

EPITOME.

Restitutio in beneficialibus maiori 24. annis non datur.

DECISIO LXXXXVI.

ÆTas per instru. curæ ad effectú restitutionis nó probatur. Salicet. *in l. si minorem C. de restit. in integr.* Item licèt probetur, non sufficit in beneficialibus, nisi sit minor 14. Lap. *alleg.* 52. *num.* 10. *in fine*. Contrà Rota 9. Martij in Toletana Canonicatus contra Episcopum Placen. coram Panigarola.

DE PRÆBEN. DE priuil.

EPITOME.

Etiam in causa restitutionis allegans priuilegium debet probare eius qualitatem.

DECISIO LXXXXVII.

PRædicatores qui allegant Martinianá, vt Religiosi possint habere domos cum sufficienti dote, deberent in causa restitutionis probare ante omnia, quòd domos istas habuerunt, cum illa qualitate in eo requisita. Nam est regula, quòd vtens priuilegio, vt sibi prouideatur, debet probare qualitatem in eo requisitá. Batt. *in l.* 1. §. *quod ait, ff. ne quid in flumin.*

finmii. pub. Latè Felin. *cap. auditis, col. penult. de præscript.* Rota pridie Natal. Domini 1529. coram Petro Borrio, in Toletana domus, & bonorum.

DE RESTIT. IN INtegr. de iureiur.

EPITOME.

Enormis læsio non obstante iuramento operatur restitutionem.

DECISIO LXXXXVIII.

ENormis læsio facit, vt non obstante iuramento, de non contraueniendo, quis restituatur. Abb. *cap. cùm contingat, de iureiur.* Rota de anno 1513. in Romana domus de Columna.

DE RESTIT. SPOLIAT. De iudic.

EPITOME.

Restitutio datur monialibus etiam etiam excommunicatis, non tamen publicatis.

DECISIO LXXXXIX.

REstitui debent Moniales in causa Abulen. coram Ioanne Clerici 19. Nouembris 1513. cùm vna nocte sint omnes asportatæ, & vna auulsa à Crucifixo, maximè cùm habeant sententiam. Non obstante, quòd is iudex fuerit recusatus, quia hoc fieri non poterat, quia Religiosus. Franc. *cap. postremo ver. 6. quæro, de appell.* Nec obstat, quòd Moniales sint excommunicatæ, cùm non sint confessæ, quia cùm non sint publicatæ, & agant de se redimendis ab huiusmodi tyrannide, & vsurpatione, possunt impetrare, & agere. Felin. *cap. vlt. col. 1. de except.* Dominicus *cap. 1. in fine de rescript. in 6.* Et ita Auditor de voto Rotæ iudicauit, quòd Moniales compulsę sunt reintegrandæ, & religiosus iudex non potest recusari, vt suspectus.

DE CONSTIT.

EPITOME.

Statutum Vrbis requirens solennitatem in donatione inter viuos, vel causa mortis, non habet locum in patre donante filiæ.

DECISIO C.

LIb. 4. *cap. 22. statut. Vrbis de donat. inter viuos, vel causa mortis.* An habeat locum hoc statutum, quando Pater donat filiæ, pendet in Rota coram Marcello in Romana Parafreni, & 10. Februarij 1533. tenuit quòd non, per dictum Ias. *in l. præsens & l. transactionem not. C. de transact.* Bald. *in l. pactum C. de collat.*

DE CONSTIT.

EPITOME.

Statutum Vrbis requirens solennitatem in obligatione minorum, & mulierum non procedit in patre vel matre donante.

DECISIO CI.

IN nouis statutis cap. 19. de pactis & donationibus non valituris. Limitatur, non procedere hoc statutum in patre, vel matre donãte filio propter affectionem. Bald. *in l. pactum, C. de Collat.* Alex. *cons. 166. col. 1. & 29. col. 3.* Dec. *cons. 180.* Ias. 133. *vol. 4. & in l. transactionem. C. de transact.* Et Rota 24. Iunij 1542. coram Thoma de Thanis in Romana dotis

pro Curtio, & fratribus de Matthæis. Vide quæ addidi *in §.omnium col.10.de act.*

DE CONSTIT.

EPITOME.

Consanguineorum appellatione in statuto Vrbis veniunt cognati.

DECISIO CII.

IBi, *Nisi duobus consanguineis proximioribus*, conclusit Rota in vna Romana coram Capizucho mense Maij, ac Iunij 1536. quòd sub isto verbo comprehenduntur cognati, vel proximiores ex parte matris.

DE CONSTIT.

EPITOME.

Interesse consideratur in actu super quo præstandus est consensus in statuto Vrbis.

DECISIO CIII.

IBi, *quorum non interfit*. Istud interesse declarat 12. Iunij 1536. in Romana coram Capizucho, de interesse super actu, super quo præstari debeat consensus. Et hoc sæpiùs Rota dixit.

DE CONSTIT.

EPITOME.

Statutum excludens sorores dotatas à successione fratris, intelligitur de dotatis ex bonis defuncti fratris.

DECISIO CIV.

CAp.4. *de success. ab intest.* Vide latè Brun. *de statut.* quòd stantibus masculis *argu.8.quæst.16.* & Rota de mense Martij 1542. in Romana hæreditatis de Flores corã Thoma de Ianis tenet, hanc congruam dotationem debere intelligi de bonis defuncti fratris, Bart. *in l.1.C.de leg.* & Brun. Sed vbi non sunt dotatæ à defuncto, sufficit, quòd fratres qui succedere volunt, excludendo sororem, sint parati eam dotare, vt ibi dicitur.

DE CONSTIT.

EPITOME.

Terminus iuris secundùm statutum Vrbis, est quinque dierum, illorum, qui per idem statutum dantur ad repræsentandam appellationem.

DECISIO CV.

CAp.48. *de temp. apostolor. peten.* 12. Octobris 1531. fuit propositum dubium istius statuti per Simonet. An per statutum istud dentur alij 5. dies appellanti pro termino iuris vltra illos quinque quos habet ad repræsentandum, iuxta formam statutorum *lib.1. cap.162. fol.41.* An verò illi quinque dies dati ad repræsentandum, dentur etiam per istud statutum pro termino iuris. Et fuit conclusum, quòd esset vnus & idem terminus. Pro qua opinione facit, quia istud statutum est declaratorium, & qui declarat nihil de nouo inducit, *l.hæredes, ff. de testa.* Secundò, quia ista verba *ille idem terminus*, important identitatem termini, non alium terminum quinque dierum, quia esset terminus similis illi de quo in primo statuto, & nullum simile potest dici idem: *l. quod Nerua, ff. deposit.* Et quia est hîc relatus ille qui se ad aliud refert.

DE PROCVRAT.

EPITOME.

Procurator ad componendum non potest gratuitum pactum facere.

DECISIO CVI.

FEdet. *cons.*177. *super primo puncto, puto non posse gratuitum pactum facere, cùm huiusmodi pactum sit donatio.* Hoc consilium sequitur Ias. *in l. contra iuris §. si filius ff. de pact.* & tenuit Rota, in Abulen. pecuniaria de mense Octobris coram Paulo.

DE TESTAMENT.

EPITOME.

Vt suprà decis. 67.

DECISIO CVII.

ROman. *cons.*179.*fol.*129.*col.*2. beneficia quæcumque quæ consequuntur per testamentum paternum factum inter liberos: locum habet quando pater, si plures habet filios, in omnium fauorem disponit. Limitatio ad *§.ex imperfecto*, quam sequitur Dec. *cons.*105.*col. final.* Idem Roman. *cons.* 385. *col.*2. sequuta est Rota 17. Decembris 1540. in vna Liuiana coram Ioanne Paulo compromissa. Vide suprà 67.

DE IVREPATR.

EPITOME.

Procura ad præsentandum in gegenere, est valida.

DECISIO CVIII.

ROch. *de iurepatr. verb. honorificum quæst.*5. Aduertendum est, circa hanc quæstionem, quòd sufficit, Procuratorem esse constitutum ad præsentandum in genere. Ita hodie 7. Maij 1540. tenuit Rota in vna Astoricen. Canonicatus coram Raynaldo Petrutio, vbi tractabatur de indulto Marchionis Astoricen. vigore cuius potest præsentare ad Canonicatum, & beneficia vacantia, ac si esset patronus ex dotatione, & fundatione, quia Marchio constituit Procuratores idoneos ad præsentandum personas idoneas ad beneficia vacatura; & valet. Et ita ibi iudicauit Rota pro Bernardino de Quios cõtra Franciscum Cumel.

DE FID. INSTR. DE probat.

EPITOME.

Licentia ordinarij probatur per verba enunciatiua in instrumento Ordinum.

DECISIO CIX.

CArdin. *cap. Albericus, de testibus.* Per instrumentum Ordinum celebratorum de cõsensu Ordinarij probatur consensus. Hoc tenuit Rota 23. & 27. Octobris 1542. in vna Calaguritana Prioratus coram D. Fabio, licèt contrà, teneat Cassan. *cons.*20. *num.*19. quia licentia debet præcedere actum, & in scriptis debet de ea constare, vt idem dicit in consuet. Burgundiæ.

DE DISPENSAT.

EPITOME.

Dispensatus vt fructus percipiat, à fortiori habebit distributiones quotidianas.

DECISIO CX.

GEmin. *cap. ex eo, §. elapso, de elect. in 6.* Quando in dispensatione dicitur, quòd fructus recipiat interim absens. Ita sequitur hic Philippus & Ancardi, hoc est in fructibus, fortiùs in distributionibus quotidianis, *argum. cap. final. de rescript. cap. cùm non deceat, suprà eodem.* Et tenet expressè Ant. *cap. cùm ex ratione, in fin. de atat. & qualit.* Ita anno præterito, & nunc de mense Februarij 1540. tenuit Rota in Romana Canonicatus Sancti Celsi contra Ioan. Baptistam de Nigronis pro Capitulo coram Ioanne Paulo.

Finis Libri Primi.

ILLVSTRISS^mi AC REVER^mi

D. LVDOVICI GOMES

EPISCOPI SARNAT. ROTÆ ROM. DECIS.

LIBER SECVNDVS.

DE CONCESS. Præben.

EPITOME.

Si in gratia sunt clausulæ, & facultates insolitæ, non videtur expectatiua, sed potiùs reseruatio, tamen fuit tentum contrarium.

VIT dubitatum in vna Hispalen. Canonicatus,& Præbendæ coram Capizucho, An gratia Petri Xuarez concessa per Leonem decimum, ad Canonicatum, & præbendā Hispalen. cum creatione in Canonicū, & ad quæcumque beneficia etiam reseruata,& seruitoria,cum clausula suspēsiua,siue derogatoria quarumcumque gratiarum, & expectatiuarum,& cum clausula *quòd illa gratia perinde valeret, ac si,* sub data Kal. Nouembris Pōtificatus sui anno V. & processus die 3. Iulij decreti fuissent,quo tempore concessæ fuerant expectatiuæ per Leonem; & cum clausula, *volumus cæteris anteferri,* debeat iudicari expectatiua;An verò reseruatio:cùm inter ista maxima sit differentia propter regulas Cancellariæ. Quòd esset reseruatio plura adducebantur. Primò, quia creatus in Canonicum per expectatiuam non potest acceptare beneficia simplicia seruitoria,secundùm regulam Cancellariæ eiusdem Leonis. Secundò.Expectans non capit reseruatas,vt est alia regula,& decis. Rotæ. Tertiò quia expectatiua de stylo non suspendit alias expectatiuas.Quartò quia ista gratia erat qualificata, & non simplex; Ergo non debet regulari sub regulis loquentibus simpliciter de expectatiuis,*argum. cap. statutum, de elect.in 6.*

Ex aduersò dicebatur, quòd sit expectatiua vberior,& hoc annotauit Simonett.*in tract.de reseru* quod patet ex relatione datæ, quia Papa voluit illam videri concessisse Kal. Nouembris,& sic tempore,quo nullæ reseruationes concessæ fuerant, sed dumtaxat expectatiuæ, & sic initium debet attendi.Secundò si ex eo data gratia expectatiua est creatio in Canonicum, quæ creatio solet fieri in gratiis expectatiuis dumtaxat, non in reseruationibus. Tertiò, quia in dicta gratia est clausula *volumus anteferri*, quæ solet de stylo poni in expectatiuis dūtaxat Quartò addebam ego vnum aliud quòd Papa appellabat dictam gratiam expectatiuam in quodam Breui.Breui-

 ter

ter post multa fuit per omnes dominos cōclusum, quòd dicta gratia diceretur expectatiua exuberās, prout similes gratiæ pingues solebant cōcedi tempore Leonis. Nec obstabant tria prima motiua, quia in dicta gratia fuerat derogatum regulis, & sic illa tria non obstant. Nec illud de gratia qualificata, quia illud procedit quando qualitas mutat substantiam rei, vt in *dicto cap. statutum*, secùs verò quando vtraque qualitas manet, nec vna est alterius detractiua, sed cumulatiua, vt in casu nostro. Et ratio præsentis istius decisionis fuit, quia licèt præfata gratia partim saperet gratiam expectatiuā, partim reseruationem, placuit tamen in isto dubio controuerso, potiùs istam gratiam expectatiuam iudicare, ex eo quia expectatiuæ sunt de sui natura, & secundùm regulas, & stylum, minùs odiosæ & præiudiciales, quàm reseruationes. Ergo in meliorem partem debet fieri interpretatio ad regulā. *Odium* &c. Et ita fuit iudicatum prædicta die 25. Octobris 1539. per D. Paulum pro D. Petro contra Episcopum Scalen.

DE CONCESS. præben. De procur.

EPITOME.

Acceptare potest in genere, in Archiuio habens expectatiuam, licèt cum qualitatibus insolitis.

DECISIO II.

FVit etiam in causa Hispalen. supradicta, facta alia dubitatio. Vtrùm D. Petrus potuerit in genere acceptare in Archiuio Romanę Curiæ per procuratorem, & acceptatio illa valeret. Fuit decisum, quòd sic, cùm non reperiatur prohibitum. Nam omnia censentur cōcessa, quæ non sunt expresè prohibita. *l. nec non ff. ex quibus caus. maior.*

DE PACTIS.

EPITOME.

Promissio taleæ pro omnibus in vna domo existentibus, facta ab omnibus nominatim, intelligitur pro virili, nec alij tenentur pro mortuis, vel non soluendo.

DECISIO III.

EOdem mense, & anno fuit conclusum in Romana taleæ Reuerendissimi D. Cardinalis, quòd talea triginta quinque milliū ducatorum, pro qua fuit redempta domus dicti Cardinalis, cum ibi se recipientibus, & ad quam se obligauerāt præfati recepti nominatim, intelligeretur pro virilibus partibus, ita quòd si aliqui ex nominatis mortui fuerint, vel effecti non soluēdo, vel, vt dicebatur, incogniti remanentes, non tenerentur ad soluendam corū partem, sed de parte Cardinalis, qui pro illis soluerat dictam summam triginta quinque millium ducatorum. Et remanentes non tenentur nisi ad illā partem dumtaxat, quam soluere tenerentur si omnes viuerēt, vel essent soluendo.

DE PACT. DE FID. instrument.

EPITOME.

Obligatio facta à muliere pro redemptione personæ, & bonorum, valet, etiam forma statuti non seruata.

DECISIO IV.

FVit etiam dubitatum in eadem causa Romana taleæ, Numquid ex

ex quo fœminæ pro redemptione personarum, & bonorum in dicta domo constitutarum se obligauerāt ad dictam taleam sine consensu cōsanguineorum, & sic non seruata forma statuti Vrbis, An tenerentur. Fuit conclusum, quòd sic, ex eo quia in causa talis necessitatis cessat tale statutum, sicut videmus in Clericis, qui ad onera non tenentur, nisi in casu necessitatis, & redemptionis.

DE CONSENS.

EPITOME.

Iuramentum in supplementum delatum fuit Cardinali pro summa quinque millium ducatorum, stantibus duobus testibus singularibus de auditu. Credo fuisse factum propter grauitatem personæ, & verisimilitudinem.

DECISIO V.

EX eodem facto fuit etiam contentio inter Dominos, vtrùm D. Cardinali esset deferendum iuramentum in supplementum probationis ad quinque millia ducatorū, attento quòd instrumentum non cantabat nisi de triginta millibus, illa quinque millia fuerunt promissa in secreto illi Duci exercitus nominato Maramao: Attento quòd per duos testes dicebatur, audiuisse in domo de illa remuneratione; fuit per maiorem partem, nemine contradicente cōclusum, quòd sic. Dicebā tamen, quòd obstabat dictū Bald. *in l. de quibus ff. de legib.* quem allegat Lanfranc. *c. quoniam contra de probat.* vbi voluit, quòd iuramentum in supplementum non deferatur, vbi sunt testes singulares.

DE CONSTIT. DE Concord. Nicol. Pap. cum German.

EPITOME.

Dignitas maior in Collegiata, etiamsi non excedat decem ducatos vigore concordatorum, per ordinarium conferri non potest.

COnclusum etiam fuit 25. Nouembris 1529. coram Capizucho in alia causa exemplari Meten. Præpositurę Sancti Saluatoris, quæ est principalis dignitas in Collegiata; Numquid de illa posset Ordinarius prouidere vigore concordatorum, attento quòd non excedit eius valor decem ducatos? Dicebatur, quòd non, ex eo quia concordata excipiunt principales Dignitates in Collegiatis. Ergo quòd indistinctè excipiuntur, non facta differentia valoris, Ordinarius conferre non potest. Ex aduersò replicatur, quòd principales Dignitates fuerunt in Concordatis Nicolai Papæ exceptæ, vt reseruatæ. Patet, quia per regulas suas idem Nicolaus easdem dignitates priùs reseruauerat. Contra ergo concordata quæ posteà fecit idem Nicolaus cum natione Germanica, vt reseruatas exceperat, ex quo per regulas apparebat, circa quas concordata simpliciter loquentia intelliguntur; Sed sic est, quòd talis reseruatio non ligat manus Ordinariorum, nisi dictæ Dignitates transcendant summam decem ducatorum, vt patet per regulas modernorum Pontificum, suo quibus dicta Dignitas Pręposituręvacauit; Quod patet quia de illa potuit Ordinarius prouidere. Sed tamen his non [illegible] stātibus, fuit pro prima parte conclu-

ſum, videlicèt, quòd Ordinatius prouidere non poſſit; iſta ratione, quia concordata ſunt quidam Cōtractus, quem facit Papa cum ipſa natione. Vnde eſt declinatum ab ipſa Regula, neque cum ea quid cōmune habet. Ergo illa exceptio poſita in Concordatis, indiſtinctè ſeruari debet, non habito reſpectu ad regulas. Et ſic, quòd priuat Ordinarios.

DE PRIVIL.

EPITOME.

Alternatiua non dicitur reuocata per regulam de reuocatio. priuilegiorũ, & indultorum Apoſtolicorum, de diſpoſitione beneficiorum.

DECISIO VII.

DE eodem menſe Nouembris 1529. dubium etiam maximum fuit in Lunen. Sarzanen. coram Panicarola, Vtrùm regula Clementis reuocatoria expectatiuarum, & cōceſſionum &c. ſub illis verbis, *Et quòd priuilegia & indulta Apoſtolica de diſponendis comprehendant alternatiuam ſex menſium conceſſam Epiſcopo.* Fuit reſolutum per omnes dominos, quòd non, per rationem, quia alternatiua eſt fauorabilis, vt probat Ancar. *conſ.* 131. incip. ad excluſionem. Et regula reuocatoria odioſa, vt dicit Calder. *conſ.* 22. de præben. in qua nulla expreſſa ſit mentio de alternatiua. Ego pro hoc allegaui, optimè facere conſil. Roman. 498. 436. Præterea quia ſub illis verbis priuilegia non poſſunt comprehendi, cùm priuilegia ſint contra ius commune, *cap. 1. de conceſſ. præbend.* Ergo ſub illis verbis non includitur, neque ſub verbo *Indulta,* quia indultum eſt conceſſio temporalis, conceſſa loco, non perſonæ, vt dicit Ant. de Butr. *in cap. in noſtra in ſecunda oppoſit. de ſepult.* Alternatiua verò eſt conceſſio perpetuò perſonæ conceſſa, vt patet ex verbis alternatiuæ. Cùm igitur ſic ſe habeant, vt ſpecies appoſitæ, vnum ſub alio non comprehenditur. Et ita iſtam partem tenui conſulendo in Alternatiua Epiſcopi Algaren. commiſſa Romano Cardinali. SS. Quatuor, vbi pluribus fundamẽtis probo iſtam partem, quæ ibi videri poſſunt.

DE TESTIBVS.

EPITOME.

Teſtes ante publicationem recepti examinari non poſſunt poſt didicita teſtificata, & publicationem teſtium.

DE eodem anno & mẽſe coram Panigarola in vna Romana Reſponſionis Caſalis, inter Hectorem de Mutinis ex vna, & Ioannem Baptiſtam Puccinum ex altera, fuit concluſum in Rota, quòd poſt publicationem atteſtatiónis, non poſſunt examinari teſtes, qui fuerunt recepti ante publicationem, contra dictum Mariani Socin. *in repet. cap. Fraternitatis, in 6. limit. de teſtib.* quæ contrarium dicit. Et rationem iſtius deciſionis ego tunc in Rota exiſtens aſſignaui, quia ſi hoc permitteretur, aperiretur via fraudibus iſto modo, nam ſemper dubitans de iure ſuo, ad maiorem cautelam, faceret ante publicationem recipere aliquos teſtes ſine examine, ad effectum, vt poſteà petens publicationem teſtiũ publicatorum, & videns quòd dicta teſtium publicatorum non facerent pro ipſo, facilè teſtes ſubornaret, vt ſuppleret, vel deponerent pro

ipſo

ipso. Et ideo illa ratio quæ militat, quando nullus testis esset productus ante publicationem, militaret etiãsi esset receptus, cùm vtroque casu timeatur subornatio. Est tamen verũ, quòd si probaretur, quòd post publicationem testium non fuerunt didicita testificata, quòd tali casu potest saluari dictum Mariani. In dubio tamen præsumentur didicita, cùm ad illum effectum publicatio testium petatur.

DE DILAT.

EPITOME.

Dilationes ad partes non dantur procuratori, si dominus per edictum in partibus fuerit citatus, nec etiam quando quis est citatus in Curia, vel loco proximo, vt Neapoli.

DECISIO IX.

Dictum etiam fuit in alia coram Marcello, de eodem mense, & anno, non debere dari procuratori generali dilationem ad certificandum dominum, quando dominus fuit citatus per edictum in partibus, constito de non tuto accessu, ex quo lex præsumit sciẽtiam in domino. Vnde sicut non daretur, si ipse comparuisset, pariformiter, nec eius procuratori. Sicut etiam citato in Curia, vel in loco proximo, vt in Neapoli, dari non debet.

DE TESTIB. ET attest.

EPITOME.

Habens interesse in causa potest pro aliis in ea esse testis, cum protestatione, quòd ex dicto suo non vult commodum consequi.

IN causa Romana taleæ Cardinalis de Valle, cuius in quibusdam decisionibus facta fuit mentio, extitit de mense Nouembris eodem anno conclusum coram Panigarola, quòd prætendentes habere ius in dicta causa quæ tractabatur, poterãt esse testes in ea, si protestabantur, quòd ex dicto eorum nullum volebant commodum consequi, per dictum Baldi *in l. dictantibus, C. de testament.* quem cum pluribus concordatis sequitur Soc. *in tract. regulari. vers. testes in sua causa, in prima fallen.* Et vltra ipsum Alex. *cons. 72. in 4. col. vol. 1.* Felin. *cap. insuper, in fine, de testib.* Et iuxta illud fuit iudicatum, & decisum per Dominos.

DE DONAT. DE pact. De Contr. stipul.

EPITOME.

Renunciatio l. si vnquam C. de reuoc. donat. facta in contractu doloso, in quo est enormissima læsio, non valet.

DECISIO XI.

MAgna fuit contentio in vna Carpentoraten. Rescissionis contractus, contra Ioannem curatorem pro Ludouico Fratre coram Petro Vortio de mense Decẽbris 1529. An renunciatio *l. si vnquam C. de reuocan. donat.* facta in contractu doloso, per illum qui intendebat presbiterari, valeret: Et quidam ex Dominis, duo numero, dicebant, quòd sic, cùm illi legi renunciari possit, & in puncto allegatur text. *cap. quicumque, cap. final. 17. quæst. 4.* Contrà

tamen per alios fuit conclusum, ex eo quia principalis intentio & finalis illius renunciationis fuit, quia volebat presbiterari, & non habere filios. Sed si ante presbiteratum duxit vxorem, & plures filios habuit, cessat causa finalis, de quasi tempore renunciationis fuisset interrogatus, An vellet filios suos priuare, dixisset, quòd non. Et propterea ista ratio debet haberi pro expressa *iuxta glos. in l. sale pactū §. fin. ff. de pact.* Ergo & effectus, iuribus vulgar. Pro ista parte facit cons. Socin. li. 3. Curt. sen. *cons.* 2. Non obstat text. *d. cap. quicumque*, quia attento iure Poli, id est, æquitate, vt ibi exponitur, quam Rota solet obseruare, restitui debebant bona. Et iuxta hoc ille textus faceret pro ista parte. Secundò, quia text. est Augustini, qui potestatē legis condendę non habuit. Tertiò super illo textu non potest fieri fundamentum, cùm variè exponatur per Doctores in c. *in præsentia de probat.* & text. qui variè exponitur, eius veritas ignoratur: propterea fundamentum in eo fieri non potest, iuxta doctr. Bart. *in l. in ambiguo, de reb. dub.* Vltimò & hoc est fundamētum totale huius decisionis, quia dominus Ioannes curator, & maior induxerat Ludouicum fratrem suum minorem, sub reuerentia, & eius cura, & obedientia educatum, ad faciendum donationem duorum castrorum de quibus agebatur, valentium in annuis redditibus 350. ducatos vel circa, & quod illi constituerat expensas pro se, & duobus famulis, & duobus equis. Deinde quia istud instrumentum non sufficiebat, induxit iuuenem ad faciendum secundum instrumentum, in quo dimittit vnum famulum, & equum: Et quia adhuc eius auaritiæ non putabat satisfactum, cùm tamen diues esset, & sine liberis, induxit tamen, & tertiò ad faciendum aliud instrumentum transactionis, in quo abstulit equum, & expensas, & illi constituit ducatos 50. vel 60. Ita quòd ex omnibus istis apparuit dolus dicti Ioannis, & enormissima læsio Ludouici. Vnde visum fuit de æquitate Rotæ, quòd licèt renunciatio beneficij dictæ legis *si vnquam*, valeat iuxta magis communem opinionem, hoc tamen fallit, quando fieret in contractu doloso, quia ex ratione, qua quis fuit inductus ad contrahendum, eadem præsumitur inductus ad renunciandum, iuxta doctrinam Bart. *in l. fin. §. non quæsiuit, de condict. indeb.*

DE CONFESS. DOT. recept.

EPITOME.

Confeßio dotis facta à marito, statim sequuta promißione soceri, spe futuræ numerationis facta præsumitur, secùs sequuta promißione extranei.

DECISIO XII.

CORAM D. Camillo de Baglionibus eodem die, & anno fuit in vna Gebennen. Dotis inter Robertum de Doria, & Hugolinā de Pandectis coniuges ex vna, & Petrum tutorē filiorum quondam Ioānis de Attibus primi eius mariti, cōclusum per omnes Dominos, quòd decis. Bart. *in l. penult. §. si vir. ff. solut. matr.* non habet locū in socero promittēte dotem confessatam à genero, per dictum Felin. *in cap. si cautio col.* 20. *vers. fallit.* 1. *de fid. instr.* & Roman. *cons.* 445. *in* 1. *dubio*, quia confessio generi præsumitur potiùs facta, vt sibi

sibi prospiciat, & sic spe futuræ numerationis, non promissionis, vt dicebat Bart. Nam actus agentium debenr iuxta eorum intentionem regulari: & inrentio confitentis se recepisse dotem, præsumitur omni meliori modo, &c. *l.3. de milit.testam.* maximè si constante matrimonio, vt in casu nostro fuisset facta, quia cùm donatio tali casu non valeret, non potest præsumi, fuisse facta eo animo vt promissionem statim sequutam per socerum in solutum reciperet, quia tali casu esset species donationis: & omnis alia præsumptio potiùs est consideranda, quàm ista *ad l.cùm de indebito, cum simil.* Et quia in casu nostro pro promissione sua dedit pignus genero, Ergo non potest dici, illi solutum per solam promissionem. Nam pignus non fuisset necessarium.

DE PROBAT.

EPITOME.

Possessio per tres testes, vnum de visu, alium de auditu, & alium de publica voce, & fama probatur.

POssessio alicuius probatur per tres testes, per vnum de publica voce & fama, per alium de visu, & per alium de audiru. Et ira fuit conclusum coram Marcello in vna Redien. 3. Decembris eodem anno.

DE FIDEIVSSI.

EPITOME.

Fideiussor vti principalis, & in solidum, mortuo principali, remanet obligatus ad ea omnia pro quibus fideiusserat.

ALphonsus Villetal Abbreuiator de maiori, dederat cuidam Ioāni ad societatem 200. ducatos ad emendum quoddam officium, & in euenrum quòd non emeret, in mutuum dedit, sub pactis & conuentionibus in similibus societatibus apponi solitis. Pro qua societate Nicolaus Cairart Rotæ notarius fideiusserat, & se principaliter obligauit. Dubitatū fuit in Rota, nūquid mórtuo Ioanne, ille notarius diceretur. Dicebatur, quòd non, cùm societas fuisset nulla, ex quo in ea non erat appositus locus, *ad not. cap.* 1. & 2. *de fid. instr.* Ergo fideiussio non valebat, *l.qui contra, ff.de fid. instr.* Prætereà quia fideiussio, se referebat ad societatem, & societas non reperiebatur: Ergo &c. Ex aduersò replicabant alij Domini, quòd dictus notarius se obligauerat principaliter, vt debitor, quo casu *d.l. qui contra* non habet locum, cùm principalis obligatio non habeat relationem ad aliam, sed subsistat de per se, vt latè probat Castr. *cons.*53. *tria sunt, in* 2. *volum.col.fin.* qui sic limitat prædicta iura. Nec obstat *l. si quis in aliquo*, quia limitatur in fideiussoribus, quæ si faciat mentionem de alia obligatione non requiritur, quòd illa producatur. Ias. tenet, *d. l. si quis in aliquo, col. fin.* Alex. & alij *in l. sciendum, de verb. oblig.* Fuit conclusum per omnes Dominos pro secūda ista parte, dummodò Alphonsus prædictus probaret, numerationem pecuniæ fuisse factam. Et hoc duplici ratione, primò quia illa fideiussio erat restricta ad societatem, & contenta in ea, & quia illa dissoluta per mortem Ioannis, restabat obligatus Cauart ex causa mutui propter illam clausulam, & contenta in ea: & in mutuo requiritur quòd constet de actuali numeratione, Ideo &c. Et

hoc fuit æquum, quia dictus Cauart. notarius ex quo neque comederat, neque biberat dictas pecunias, foret acerbum, quòd in casu numerationis condemnaretur. Nam quando numerata fuit pecunia, poterit agere de euictione, & tali casu magis imputandus, quòd fideiusserit. Et ita coram Panigarola die 3. Decembris fuit conclusum.

DE PENS. DE POEN.

EPITOME.

Regressus ob non solutionem pensionis canonizari non potest, nisi principali sit facta literarum intimatio.

DECISIO XV.

CONclusum fuit in vna Cremonen. pensionis coram Panigarola 10. Decembris 1529. quòd quoad incurrendam priuationem ob non solutionem pensionis, non sufficeret notitia vaga & incerta. Vel etiam quòd Procurator meus sciat, etiam quòd ego eius acta ratificarem; sed requiritur principaliter, vt intimatio sit facta principali per ea quæ tradit Felin. *in cap. quoniam §. porro col. ante penult. vt lit.non contest. & cap. cùm contingat, col. penult. de rescript.* Et quæ notantur *in clem. causam, de elect.* Maximè quia priuatio est res odiosa quæ per quamlibet causam, etiam insufficientem, euitatur; iuxta ea quæ notat Bart. *in l. fin. de leg.* cum pluribus aliis, quæ pro ista parte D. Aloysius de Aragonia ex aduerso adduxit, quæ breuitatis causa non refero.

DE PENS. DE Protest.

EPITOME.

Si pensionarius non est in loco, non requiritur aliqua protestatio ad hoc ne sit morosus, nec ob non solutionem priuationem incurrit.

DECISIO XVI.

IN eadem per eundem fuit etiam quæsitum, An debitor pensionis ad certum diem, residens in beneficio, cōstituatur in mora post lapsum diem ad effectum priuationis, si creditor qui erat diuersi fori, nō interpellauit, cùm dubiū faciebat doct. Bart. *in l. item illa, ff. de constit. pecun.* qui vult, quòd debitor quando videt, quòd instat, & venit dies solutionis, debet protestari coram notario, & testibus, quòd ipse est paratus soluere, sed quòd non reperit in loco, cui soluat. Nam hoc excusat adeò quòd Alex. *cons.* 170. *in fine vol.* 5. dicit, hoc requiri de necessitate, & plures alij *in cap. significante, de pignor.* & alibi sæpe. His tamen non obstantibus, per maiorem partem fuit conclusum contrarium, videlicet, quòd talis protestatio non requiritur, sed fit de bene esse, & de consilio, & ita latissimè conclusit idem Alex. *cons.* 92. *col.* 3. *in* 1. *vol.* & Ioannes de Anania *cons.* 5. *col. fin.* Facit quia si quis non soluit post lapsum diei, si non est interpellatus, non est in peccato, nec mala fide, Host. *in sum de præscript.* Abb. *in cap. fin. col. fin. eodem* tit. Si non est in peccato, ergo priuari non debet *l. sancimus. C. de pœn. cap. ex parte de constit. cap. ac si clerici ext. de indic.*

DE DOL. ET CONT.

EPITOME.

Sufficit, notarium dicere, quòd affixit

fixit in valuis, insinuauit, notificauit, insinuauit, & publicauit, etiam si non dixit, legit.

DECISIO XVII.

PVlchra etiam fuit disceptatio in vna Monasterien. Thesaurariæ, & Canonicatus coram D. Camillo Decembris 1529. An sufficeret, quòd notarius dixerit in instrumento appellationis extra iudicialis, quòd illud in valuis Cathedralis Monasterien. affixerit, intimauerit, notificauerit, & publicauerit, absq; eo quòd dixerit, *legit*: fuit conclusum, quòd sufficeret, & sic esset satisfactum *clem. causam, §. quòd si forsan. de elect.* Et secundū hoc declaratur decis. *de dol. & cont. in nou.* quæ ponit lectionem, vel publicationem disiunctim. Et ita etiam fuit dictum, aliàs fuisse in vna alia tentum.

DE RE IVDIC.

EPITOME.

Clausula, si quid exequendum, operatur, si res est iudicata.

DECISIO XVIII.

FVit etiam coram me in vna Parmen. pensionis eodem die, mense, & anno conclusum, quòd mandatum de suspenden. præsentatum per R. D. Ambrosium Triuulcium, in quo exceptuatur exequutio facienda super re iudicata, quòd illa verba non cōprehenderent sententiam latam per A.C. de soluend. pensione, à qua fuerat appellatum, licèt in cōmissione daretur, quòd procederet, etsi quid exequendum erat, quòd exequeretur, quia talis sententia non est res iudicata.

DE SOLVTION.

EPITOME.

Cessio bonorum etiam à condemnato per sententiam fieri potest.

DIe 10. Decembris 1529. coram Panigarola, fuit quæsitum, An cessio bonorum fieri possit per tribus sententiis cōdemnatum & conuictum. Et conclusum fuit per omnes Dominos, vno excepto, quòd non, per ea quæ tradit. Bald. *in l. 1. C. de his qui bon. ced. poss.* & Aret. & Ias. *in §. eum qui, instit. de act.* Socin. *reg. 46. in ante penultima limit.* Pro qua parte benè allegata fuere ea quæ dicit Bald. *auth. contra quæ proprium col. 3. C. de non num. pec.* qui dicit, quòd fideiussor negans, si conueniatur, perdit beneficium discussionis, & cedendarum. Quod dictum sequitur cum multis cōcordan. Hypol. Marsil. *in tract. de fideiuss. Q. 46.* vbi latè. Tamē cùm causa fuisset iterum proposita, & diutiùs cogitarem, ex nouis motiuis ortæ sunt mihi, & maiori parti Dominorum diuersæ opiniones. Itaque fuit visum contrarium concluden. Primò per text. *in l. nemo ex his, ff. de reg. iur.* vbi est casus, quòd negans debitum, nunquam priuatur beneficio iuris, nisi in casibus à iure expressis, & ibi per illum text. Dec. expressè reprobat opinionem Aretin. *in d. §. final.* Et quia pœna & priuatio iuris non debet alicui imponi, nisi lege caueatur; *§. cùm igitur in auth. de non eligen. 2. nuben.* Et ita per istam rationem, in simili, vel ferè eodem casu, dicit iudicatum fuisse Ias. & pluriès consuluisse *in l. sicut autem, §. quod autem ff. de re iud. & in l. quod te, in 11. col. num. 31. & seq.*

col. fin. ff. si cert. pet. & in l. 1. col. penult. C. de transact. Et licèt *in d. l. 1. col. penult. C. de transact.* videatur Ias. tenere contrarium, illud est in casu de quo ibi loquitur, videlicet, in tutore, sed in casu nostro regula quam ipse facit, non procedit.

DE OFFIC. VICAR.

Epitome.

Decisio XX.

Die 10. Maij 1530. coram D. Capizuccho fuit disputata causa salarij, quæ vertebatur inter D. Petrum Stella sancti Laurentij in Damaso Vicarium, ex vna, & Canonicos dictæ Ecclesiæ reos conuentos. Nam denegabant soluere Domino Petro salarium 8. rubeorum grani, & 4. ordei & 12. barilia vini. Petrus autem petebat illa sibi dari multis de causis. Pro ratione salarij, quia erat Vicarius, & interueniebat in diuinis, & in tractatibus, & negotiis Dominicæ Ecclesiæ. Secundò quia prædecessores sui soliti fuerant illa exigere à dictis Canonicis, & illud idem fuerat illi per quinque annos præstitum. Tertio, quia etiamsi non deberetur ratione salarij, tamen debebatur sibi ratione visitationis. Istæ fuerant rationes Petri. Canonici verò pro quorum parte iudicauit D. Paulus, ex aduerso dicebant, quòd ad salarium Vicarij ipsi non tenebantur, sed ordinarius cum ponens, per text. *in cap. si Episcopus de offic. ordin. in 6. lib.* Nec obstat, quòd prædecessores Vicarij, & ipse Petrus soliti fuerant recipere dictum salarium, quia respondebant, illud fuisse illis concessum, ex quadam gratia & liberalitate per modum facultatis, non autem quòd præcesserit aliquis titulus promissionis, vigore cuius posset præscribere contra Capitulum, qui quidē titulus licèt esset præscriptus 40. annis probari deberet, ex quo contra Ecclesiam ad iura vulgaria. Cùm igitur hic nullus titulus fuerit percipiendi, sed sola facultas, ea quæ iure facultatis percipiuntur, non præscribuntur; sicuti si solitus fuisses ex nemore meo ligna conscindere, & ex cisterna mea aquā capere, & in furuo meo panes coquere. Nam licèt per mille annos hoc feceris, non præscribis, quia potest hodie negari, vt tradit Cæpoll. *in tract. seru. vrban. num. 7.* Ias. *in §. aquè, inst. de action.* Rip. *in cap. cum Ecclesia, Sutrina, nu. 68. extrà de caus. possess. & propr.* vbi latè in ista materia, sicut in proposito dicebatur. Nec id faciebat, quòd iure Visitationis videbatur sibi deberi, quia hoc non est verum, pluribus de causis. Primò quia in Vrbe nihil capi solet iure visitationis, cùm cessent omnes rationes propter quas procuratio cōceditur visitantibus. Nam illa datur visitantibus dioecesim, & sic loca extera, secùs, si in eadem Vrbe. Et ita vsus Romæ obtinuit, qui tenendus est. Sed supposito quòd procuratio deberetur Vicario visitanti in Vrbe, illa tamen cessat quando Ecclesiæ redditus per calamitatem temporum defecerunt, iuxta, *cap. cauendum 10. quæst. 3.* & notatur *in cap. cùm Apostolus, de cens.* Sed redditus S. Laurentij sunt longè diminuti. Ergo &c. Et esto quòd illa ratio non esset, clarum est, quòd procuratio datur ratione alimentorum tempore quo quis visitat, ita quòd, si D. Petro Vicario daretur, debet dari quando visitat, quod contingit semel, vel bis in anno. Sed in illis vicibus, non est possibile, quòd consumat comedendo 8. rubeos grani,

grani, 4. ordei, & 12. barilos vini. Igitur &c. Ex quibus omnibus fuit conclusum, Canonicos non teneri ad illam præstationem. Et ita iudicatum fuit.

DE STATVT.

EPITOME.

DECISIO XXI.

DE mense Decembris 1532. coram Panigarola discussa fuit vna Romana Casalium ad dilucidationem duorum statutorum disponentium circa tempus appellationis & instantiæ. Vide Dec. 22.

DE APPELL.

EPITOME.

Appellatio interposita vltima die termini, vel circa horam nocti valet.

DECISIO XXII.

IN alia Catanien. Canonicatus, & præbendæ coram D. Petro Vortio fuit pronunciatum contra Hieronymum actorem, & pro Gerardo reo, qui appellauerat vltima die termini ad appellandum à iure præfixi, circa vnam horam noctis. Nam fuit dubitatum, numquid talis appellatio valeret. Et certè si fuisset intra terminum, non esset dubium, quòd valuisset, quia licèt de nocte pronunciari non possit, vt traditur *in cap. conclusit, de offic. deleg.* appellari tamen potest, vt trad. Ang. *in l. more, ff. de fer.* & Bald. *in auth. hodie, col. penult. C. de appell.* Felin. *in cap. fin. de appell. vers. 8. quaeritur & in cap. cùm M. num. 34. de constit.* In casu nostro appellatio fuit in vltima die circa vnam horam noctis, & ideo erat dubium, nũquid ille dies vltimus deberet computari vsque ad occasum solis, & sicut vsque ad 24. horas, an verò vlterius. Et fuerunt plura hinc inde allegatá. Tamen pro ista parte fuit iudicatum, scilicèt quòd appellatio fuisset rectè interposita. Primò *l. more Romano de feriis* quæ diem de media nocte vsque ad aliam dimidiam noctem numerat, 2. quia dies dicitur quousque vnus alium discernere potest, licèt sol non videatur oculis nostris, quia illa claritas resultat ex sole, *cap. 3. & ibi not. omnes de homicid. latè* Angel. *in tract. malefic. in vers. de nocte.* Præterea quia in dubiis opinionibus iudicare debemus, ne appellatio sit deserta, quia per hoc ius partis conseruatur. Ita dicit Paul. Castr. se consuluisse *in l. 1. per illum text. ff. si quis caut.* cum quo ibi transit Alex. & Ias. cum concord. vt trad. Felin. *in c. significauerunt, in 2. col. de testib.* Et ita per D. Petrum pronunciatum fuit pro D. Gerardo reo 10. Ianuar. 1530.

EPITOME.

Instantia appellationis hodie secundùm statuta Vrbis incipit currere à die repræsentationis appellationis.

DECISIO XXIII.

SVnt duo statuta in Vrbe. Primum antiquum, disponens quòd appellantes post 8. dies qui dantur ad appellandũ secundùm stylum Capitolij: habent etiam quinque dies cõtinuos ad repræsentandum appellationem, deinde 40. pro instantia, & dicti 40. dies sunt vtiles, & numerãtur à die repræsentatæ appellationis. Est & aliud statutũ nouum

correctiuum istius veteris quod ad tollen. intricationes dierum vtiliũ disponit, quòd pro instantia dentur 60. dies. Dubium modo est, nũquid isti 60. dies debeant computari à die appellationis, an verò à die repræsentationis, eius? Et dubium faciebat finalis ratio statuti noui supradicti, quod vult, hoc esse factum, vt lites breuiùs finiantur. Ista ratio innuit, quòd dicti 60. dies incipiunt currere à die appellationis, ita quòd in eis includantur illi 5. dies ad repræsentan. Sed contrarium fuit conclusum in vna Lunquetana corã D. Christophoro Panigarola 14. Iãuarij 30. in qua concluserunt omnes Domini, excepto. D. Paulo, & Marcello, quòd aliàs quãdo certa lis etiam fuerat proposita, dixerunt quòd illi 60. dies instantiæ appellationis debent numerari à die repræsentationis, non appellationis. Ita quòd post appellationem habebit appellãs 65. dies. Itaque illi quinque dies non computabuntur in 60. Ratio decisionis est, quia ex quo dictum statutum nouum est correctorium circa dies tantùm vtiles, non debet extendi ad dies continuos de quibus non loquitur, quia dispositio super vno casu expresso non extenditur ad aliũ dimissum non expressum *cap. nonne de præsumpt. l. quamuis C. de impub. & aliis substit.* quia ex diuersis non fit illatio, vulgata *l. Papenianus. ff. de minor.* Remanebat igitur iste casus quinque dierum continuorum sub dispositione antiqui statuti: Et secundùm istam rationem correctio quæ est odiosa non corriget in totum antiquum statutum, sed remanebit, & operabitur in illo casu 5. dierum. Et ista interpretatio est fauore litis ex alio, quia per eam minùs læditur ius commune. Et quia de iure antiquo terminus instantiæ erat annus; & ex causa biennium, *cap. cum sit Romana, & cap. ex tenore, de appell.* Quæ quidem dispositio iuris communis minùs læditur, si illi 5. dies continui sint vltra illos 60. quàm si in his computarentur. Et maximè quia in casu nostro si dicti 5. dies fuissent computati, causa fuisset deserta, & sic ius partis periret. Ne igitur pereat, sed conseruetur, dixi, in dubio iudicandum esse pro non desertione, vt dicit Paul. de Castr. & modern. *in l. 1. ff. si quis cautio.* Felin. *in cap. significauerunt, in 2. col. de testibus.*

DE PROCVR. DE Confess.

Epitome.

Procura seu mandatum ad recipiendum computa, & habere pro bonis, & quietandum, debet intelligi de verè receptis.

Decisio XXIII.

Coram D. Paulo in vna Casalen. Pensionis eisdem die & anno, fuit tentum per omnes Dominos, excepto Marcello, quòd mãdatum ad recipiendum computa, & habendum pro bonis & quietandũ, debet intelligi de iure receptis. Nec creditur notario asserenti, computa fuisse facta benè, legitimè, & legaliter per ipsum procuratorem; nisi probetur, quòd receperit, vel quòd habuerit, ad confitendum recepta, per ea quæ dicunt Doctores *in l. 2. §. creditum ff. si cert. pet.*

DE PROCVR.

Epitome.

Procura facta à Priore ad lites, valet

let sine consensu fratrum monasterij.

DECISIO XXIV.

EAdem die, & anno, coram D. Petro Bortio fuit conclusum in vna Toleta.domus. An madatum factum per Priorem Prædicatorum ad consentiendum in arbitros, vel sententiari, valeat sine consensu fratrum illius monasterij? Et fuit dictum, quòd sic, per *not. in cap. edoceri, de rescript.* Nam si canonicus potest agere pro Ecclesia sua sine mandato, & Prælatus. Ergo & procuratorem constituere, vt ibi notatur.

DE RENVNC. DE Procur.

EPITOME.

Procurator qui à me recepit mandatum alicuius ad resignandum in mei fauorem, ad mei instantiam tenetur illud exhibere.

Alexandrina non habet locum quando non est lis de beneficio, & quando aggressio non fit animo iniuriandi, vel verberandi, seu occidendi.

MAgna etiam fuit altercatio in vna Pacen. exhibitionis mandati coram D. Christophoro eadem die, An procurator constitutus ad resignandum, qui recepit mandatum ab eo in cuius fauorem resignari debebat, & præstare fecit consensum à tergo, teneretur mandatum exhibere. Et pro parte negatiua considerabantur tria. Primò quia constituens fecit aliud mandatum ad resignandum in fauorem alterius, antequàm supplicatio resignationis facta vigore dicti mandati esset redempta à manibus Datarij. Et sic videbatur illud mandatum non pertinere ad ipsum Gasparem actorem. Secundò, quia nemo cogitur edere iura sua *l. Prætor, cum ibi not. ff. de eden. cum simil.* Tertio quia probatum fuit per testes, quòd dictus Gaspar quoad effectum, vt faciliùs capi faceret d. procuratorem, contra quem vltra censuras habebat brachium seculare, armatus aggressus fuerat dictum procuratorē, nō ad effectum occidendi, vel vulnerandi, cùm hoc haberet in facultate, secundùm dicta testium, sed detinendi, & tradendi cum Barisello, qui promiserat D. Gaspari, se statim affuturum. In qua quidem contentione secati fuerunt duo, vel tres digiti procuratoris ex vulnere. Nescitur tamen, an illati ab eo ipso in contentione recepti; & sic videbatur obstare extrauag. Alexandrina, quæ aggressores percutientes litigantes, priuat iure suo &c. Breuiter fuit cōclusum pro parte affirmatiua, quòd dictus procurator teneatur ad exhibitionem dicti mandati; nec Gaspar ob prædictam aggressionē perderet ius suum. Ratio primi dicti fuit, quia licèt quis non teneatur edere rationes suas; fallit de æquitate Canonica, quam sequitur Rota, vel nisi ex cōiunctione iuris mei sequatur editio sui, vt trad. Doctor. *cap. 1. de probat.* Et in proposito ista duo concurrebant, non solùm æquitas canonica; sed etiam interesse dicti Gasparis, propter consensum resignationis præstitum à tergo. Nec amisit ius suum Gaspar propter aggressionem prædictam: Tum quia lis negotij principalis super beneficio adeat contra procuratorem: tum etiam quia illa aggressio non fuit facta ad

effectum occidendi, vel vulnerandi, sed detinendi ad effectum facilioris exequutionis brachij secularis. Et ita cóclusum fuit per omnes Dominos, vno excepto.

DE FIDEIVSS.

EPITOME.

Vt suprà.

DECISIO XXVI.

IN alia coram eodem Romana societatis inter Alphósum Villaraté, & Ioannem Camert notariũ Rotæ, contra quem agebat Alphonsus ad 250. quæ fuerãt exposita pro societate officij scriptoris registri cum quodam Petro contracta. Dicebatur ex parte Ioannis, non teneri, ex eo quia societas non valebat, & in eius instrumento deficiebat locus contractus, *ad cap. 1. & 2. de fid. instr.* & ibi latè Moderni, Præterea dicebatur, ex instrumento fideiussionis nõ teneri, quia non erat in eo expressa quantitas, sed referebat se ad instrumentum societatis, quod, vt dicebatur, erat nullum. Et, si ex illo & aliis coniecturis saltem semiplena probatio esset posset, illa non sufficiebar, nec debebat deferri iuramentum D. Alphonso in supplementum probationis, quia conuincebatur ex dictis suis vsurarius, ex quo petebat dictos ducatos 250. etiam ex causa mutui, cum interesse, seu fructibus. Hoc enim sapiebat vsuram manifestam, *ad c. consuluit cum simil. de vsur.* Et ideo fuit conclusum inter Dominos, dandam esse remissoriam D. Alphonso ad probandam numeratioñẽ, si noluerit concordare, qua non probata absolui deberet Ioannes, *vt suprà* decis. 14.

DE PROBAT.

EPITOME.

Literis Episcopi nunciatiuis mandati, etiam iuncta assertione notarij dicentis, se rogasse: non creditur.

DECISIO XXVII.

PRoposui ego in vna Bertusen. Canonicatus & præbendæ, vnũ dubium, An crederetur literis Episcopi factis super permutatione dicti Canonicatus, in quibus asseruit, sibi constare de mandato legitimè facto vnius ex permutãtibus, etiã ex assertione notarij, qui in instrumẽto prouisionis asseruit, constare etiam de mandato apud ipsum celebrato, & breuiter fuit conclusum à Dominis, quòd non.

DE RERVM PERMVT.

EPITOME.

In fraudem expectantium siue reseruationẽ habentium, non valet permutatio facta cum beneficio nullius valoris quod statim ordinario redditur.

DECISIO XXVIII.

PRoposita fuit vna Tarraconen. Parochialium coram D. Paulo 28. Ianuarij 1530. numquid *extrauag. Bonifac. Pastor.* locum habeat in beneficiis renunciatis per viam permutationis factæ cum beneficio de pertica vulgariter nuncupato, quod quidem beneficium secundùm consuetudinem dictæ dioecesis confectũ fuit ad introducendas permutationes, & ideo semper vacãs. Nam

Episco

Episcopus confert illi in cuius fauorem resignatio veri beneficij fieri debet dictum beneficium de pertica, vt ipse permutans cum resignante videatur consequi verum beneficiũ ex causa permutationis, quo facto, statim beneficium redditur ordinario. Cùm igitur in casu proposito, quidam N. infra duos dies resignaverit tres Parochiales, recepto dicto beneficio de pertica, dubitatur, nũquid hic militatet præsũpta fraus dictæ extrauagantis. Tres ex Dominis dicebant, inter quos ego eram, quòd in casu isto circumscripta consuetudine illius Diocesis, quæ fuit probata per testes, quòd ibi permutationes passim fieri solent; non video quare permutatio valere non debuisset. Nam ex quo clarè constabat de voluntate resignantis, quia sciebat, se recipere ex permutatione dictum beneficium de pertica nullius valoris, non dicitur volenti & scienti fieri fraus, vulgata regula, scienti *de reg. iur. in 6.* Nec obstat decisio 369. de rerum permutatione in antiq. quæ vult, permutationem præsumi fraudulentam, quando fit cum beneficio tenui, quia respondetur, quòd tenuitas sola non sufficit, cùm tria alia requirantur. & contrarium tenet Feder. *in tract. de rerum permutatione, quæst. fin.* Et hoc in casu nostro factum fuit, non in fraudem, sed ad euitandas fraudes, & vt resignantes debito effectu non frustrarentur, quia contingebat sæpe, quòd beneficia resignata simpliciter in manibus ordinarij capiebantur contra voluntatẽ resignantis per reseruationes, & accessus ad vacantia per cessum vel decessum. Vt igitur fraudes istæ tollerentur, & vt resignantes haberent exitum secundum voluntatem resignantium, inuentum fuit ab ordinariis illius diœcesis & similium, vt resignationes præfatæ fierent ex causa permutationis prędictæ, & sic excludantur accessus, & reseruationes, quæ non capiunt beneficia vacantia ex causa permutationis. Tamen his non obstan. quatuor ex Dominis qui iam priùs dederant votum, & fortè ista priùs nõ cogitarunt, tenuerunt, tales permutationes cum illo beneficio nullo non tenere; & eorum dictum iudicio meo generaliter non esset verum; sed in casu proposito posset sustineri, ex quo propter breuitatem temporis istarum trium permutationum, non præsumitur, neque probatum fuit, quòd ille qui successiuè resignauerat illas tres Parochiales tribus personis, recipiendo a singulis dictum beneficium de pertica, illud in qualibet resignatione resignasset iterũ ordinario, quoàd hoc vt ordinarius iterum cõferret secundo permutare volenti, ille secundus iterum daret. Nam alias si resignans in prima resignatione habuit beneficium de pertica, non potuit à secundo, & tertiò permutantibus habere, sine noua renunciatione, & collatione, cùm vnicum tantùm fuerit beneficium de pertica, & non potuit vno tempore esse penes duos vel tres.

DE REG. DE TRIENN. de Præsum.

Epitome.

Noua prouisio impetrata in Curia, pro eo qui nulliter fuerat prouisus in partibus, tribuit iustum titulum ad effectum regulæ de trien possess.

Decisio XXIX.

Proposita fuit vna Traiecten. curam Vortio 22. Ianuarij 1530.

Numquid noua prouisio impetrata in Curia pro absente, qui fuerat prouisus à Capitulo, de cuius potestate non constabat, daret præsumptum titulum ad effectum regulæ de trienn. possess. Dubium faciebat, quia non constabat, quòd noua prouisio fuisset impetrata de consensu, siue ad instantiam absentis; Imò verba nouæ prouisionis videbantur innuere contrarium, ex quo in ea dicebatur, possessione forsan subsequuta, & sic videbatur dubitare de possessione; de qua tamen clarè cōstabat: &, si non constaret, in facto proprio quilibet debet esse certus *l. quamquam C. ad Velleian. cap. ab excommunicato, de rescriptis*. Et per consequens, videbatur, quòd ista noua prouisio fuisset impetrata ab aliquo amico absentis, eo inscio. Secundò, quia posito, quòd absens mandasset impetrari nouam prouisionē, tamen non constabat, quòd sciuerit, eam esse expeditam. His tamen non obstantibus fuit conclusum per omnes Dominos, excepto Domino Christophoro, qui dubitabat, nouam prouisionem sufficere ad effectum regulę de trienn. Non obstant prædicta, quia ego qui erā secundus responsalis, respondebam, quòd erat decisio clara, & firma Doctorum, *in l. cùm seruus, de verb. oblig.* quòd actus factus cum impensa, præsumitur factus ad instantiam absentis, & in terminis supplicationis impetratæ pro absente tenet Oldrad. *cons.* 136. *col* 2. Et sic, etiam respondebam ad secundum motiuum, quòd ex quo dicta noua prouisio tendebat in commodum absentis, præsumitur facta, & impetrata, & expedita, eo sciente, iuxta *cons. Rom.* 360. Et maximè quia à tempore datæ decurrerat tantum tempus, ita quòd verisimiliter potuisset ad ipsius peruenire notitiam.

DE REG. DE TRIENN.

EPITOME.

Collatio Capituli de cuius potestate non constat, non tribuit iustum titulum ad effectum regulæ de triennali.

DECISIO XXX.

Circa eandem regulā de trienn. fuit dubitatum, numquid possidens beneficium per triennium ex collatione Capituli, de cuius potestate præsupponebatur, quòd non constat, esset tutus auxilio dictæ regulæ. Fuit per omnes conclusum, quòd nō, ex eo quia regula loquitur de collatione ordinaria. Ergo debet intelligi de ordinario Episcopo habente collationē de iure communi, non autem de habente ex priuilegio, vel iure extraordinario, *arg. l. scio, §. medico, de ali. & ciba. legat.* quia verba in dubio debent intelligi simpliciter, & non iuxta qualitatem, *l. 1. ff. de donat. l. 1. §. hoc interdicto &* ibi Bart. *ff. de sent. l. hoc legatum, &* ibi Bart. *de legat.* 3.

EPITOME.

Noua prouisio etiam non faciens mentionem de ætate, in qua per Bullā expectatiuæ erat expectans dispensatus, supplet diligentias.

DECISIO XXXI.

Fuerat etiam coram D. Petro Vortio die 14. Februarij 1530. proposita vna difficultas in vna causa vertente inter Ferdinādum Gundisaluum ex vna, & Ioannem Anglianum reum ex altera; numquid noua prouisio non faciens mentio

mentione de ætate, in qua expectans fuerat dispensatus per Bullam expectatiuæ suppleret diligentias? Dicebatur pro parte Ferdinandi, quòd non. ex eo quia per omissionem diligentiarum gratia expectatiua, acceptatio, & prouisio fuerant ipso iure annullatæ. Ergo noua prouisio, ex quo totaliter restaurat gratiam, debet etiam facere mētionem de ætate, aliàs non supplet, quia quod nullum est, suppleri non potest, *l. eius*, *ff. si cert. pet.* & notant Modern. *in cap. ex tenore, de rescript.* Et hoc in proposito tenet Domin. *post glos.* ibi, *in cap. si Apostolicæ, de præben. lib. 6.* dicens, quòd in omnibus literis per quas ius nouum tribuitur, vel augmentatur, requiritur mentio de contentis in prima gratia, aliàs literæ sunt nullę. Et hoc in terminis dicit Roman. *in cons.* 383. *in proposito casu dico, in* 1. *colum.* sequitur Felyn. *in cap. in nostra in* 16. *correl. de rescript.* Pro parte Ioannis Anglian. dicebatur, quòd dicta noua prouisio subintrat in locum primæ gratiæ, quoàd effectum diligentiarū, nihil aliud iuris noui adiiciēs, quàm quod vigore primę gratiæ cōtinebatur. Ergo debet talis noua prouisio iudicari vt prima; Et sic ea ratione quia in prima non requiritur mentio aliqua, ita neque in ista; per ea quæ dicit Felin. *in d. cap. in nostra in d. vers. primus est decis.* Rota *in nou. de præben.* 274. Præterea quia noua prouisio continet duo, scilicèt prouisionē, & supplementum diligentiarum. Vnde licèt quoàd primū esset nulla, manet secundum, maximè quia Anglianus non petit sibi prouideri vigore nouæ prouisionis, sed expectatiuæ.

Non obstat quòd gratia annullaretur, quia illud est verum sub conditione resolutiua, iuxta notata *in cap. cæterum de rescript.* Et plura alia motiua fuerunt tunc facta quæ breuitatis causa omitto, per quæ ita fuit tentum, & conclusum in Rota.

EPITOME.

Noua prouisio etiam nulla, supplet negligentias & publicationem.

DECISIO XXXII.

ET hodie 16. Nouembris 1534. in vna Tullen. Parochialis coram Ioanne Clerici fuit conclusum per omnes, exceptis duobus, quòd noua prouisio etiam nulla suppleret publicationem; per istam rationem, quia publicatio est quid facti, & illa ita fit per actum nullum, sicut per validum: nam ratio quare fuit receptum in Rota, quòd noua prouisio suppleat diligentias, fuit, quia coram Principe vbi fit signatura, præsumuntur nota, & publica omnia *l. omnium*, *& ibi* not. Iaf. *C. de testam.* Ista ratio militat in noua prouisione, licèt nulla, quia nullitas non impedit publicationem quæ est facti, sed bene prouisionem, & licèt prouisio ex actu nullo resultans non valeat, quia est iuris, valet tamen publicatione non facta. Secundò, quia quòd noua prouisio bona suppleat diligentias, fuit ideo tentum, quia regula requirens publicationem est pœnalis, & vt euitaretur pœna, fuit illud receptum. Sed ista ratio militat etiam in prouisione nulla, quia actus nullus excusat à pœna, iuxta *glos. in cap. venerabilis, de consuet. & glos. in cap. denique*, maximè quia concurrit voluntas impetrantis, secundùm quam actus debet regulari, *l. non omnis, si cert. pet.* Et quia ex actu nullo declaratur etiam voluntas *l. fin. ff. de reb. eorum.*

Et ita concluserunt Domini me præsente, & quia vidimus, quòd dispositio nulla excusat à pœna *extrau. execrabilis.*

DE FID. INSTR.

EPITOME.

Exequutio debet fieri contra eum ad quem pecunia peruenit, licèt alius sit insolidum obligatus.

DECISIO XXXIII.

EXequutio per vnum ex obligatis insolidum potest peti, quòd fiat periculo suo contra alium ad quem pecunia deuenit, per doctr. Bart. *in auth. hoc ita in 7. quæst. nu. 29. C. de duob. reis & in l. 3. ff. eodem titulo.* Ita fuit tentum in vna Romana pecuniaria verten. inter Petrum, & fratres de Maximis ex vna, & hæredes Sigismundi Ghisij die 11. Febr. 1530.

DE PROCVR. DE renunc.

EPITOME.

Error diæcesis non nocet, si de corpore constat.

DECISIO XXXIV.

19 OCtaua Martij 1530. in vna Dolen. Parochialis de Plenguen. fuit tentum per omnes Dominos, quòd error diœcesis, si de corpore constat per testes, non nocet, quo minùs ille qui ex renunciatione errantis venit, non possit suam prouisionem canonizare. Et ita ego canonizaui in fauorem Petri Nabusen. contra Ioannem Gentilem, qui per noctem anteà præsentiens ius non habere, cessit liti, iuri & causæ in fauorem D. Petri.

DE PROCVR.

EPITOME.

Duo Procuratores insimul constituti possunt, vnus post alium, consentire.

DECISIO XXXV.

IN vna Barchinonen. Parochialis de Papioli, coram Clerici de mense Maij 1530. fuit tentum, quòd ista verba posita in mandato ad resignandum, & consentien. videlicèt *constituo duos procuratores simul*, & non insolidum &c. respiciant constitutionem tãtùm, non autem exequutionem; & ideo vnus potuit de per se consentire, & posteà ex interuallo alius. Pro qua opinione facit decisio *in nou. tit. de procur. num.* 107.

DE PROCVR. DE renunc.

EPITOME.

Ex duobus procuratoribus ad resignan. non obstat quòd vnus consentiat post alium, & post annum, etiam post mortem resignantis, & postquàm tertius impetrasset.

DECISIO XXXVI.

POsteà 3. Iunij fuit dubitatum de validitate consensus, ex eo quia vnus post alium per annum consensit, post mortem constituentis, & posteà quidam tertius veniens ad causam, impetrauit, & lité mouit. Et ego tenui, cum quo maior pars Dominorum fuit, quòd valet, & allegaui pro hoc decisionem notabilem Rotæ *in antiq.* 573. *quæst.* 17. *de iurepatr. incip. quidam.*

DE

DE CONCESS. Præbend.

EPITOME.

Alexandrina non punit affectũ, nisi sequatur effectus.

DECISIO XXXVII.

DIe 29. Nouembris tenuit Rota coram D. Capizucho, in vna causa Lucensi, quòd *extrauag. Alexandri 6.* non habet locum in eo qui procurauit aliquem vulnerare, vel interficere, nisi deducatur ad effectum.

DE CONCESS. Præbend.

EPITOME.

Expectans potest acceptare secundum beneficium, quando primum non possidet pacificè, & resignato secundo, potest capere primum.

DECISIO XXXVIII.

EOdem die, & anno, fuit tentum coram me in vna Seguntina Parochialis de prados redondos, quòd quis potest acceptare secundã Parochialem, quando primam acceptatam non possidet pacificè, licèt post renunciationem cum reseruatione pensionis obtinuerit, cum exequutorialibus primam acceptatam.

DE RE IVD.

EPITOME.

Exequutoriales per prædecessorem intimatæ intruso, per subrogatum intimari possunt Procuratori intrusi cui datur dilatio ad partes.

DECISIO XXXIX.

DIe 23. Iunij 1535. fuit coram D. Ioanne Paulo, in vna Aurien. Monasterij de Osera conclusum per omnes, exceptis tribus, quòd subrogatus ad prosequutionem exequutorialium, quæ fuerant iam priùs per prædecessorem subrogati intimatæ intruso, non tenebatur eas de nouo personaliter intimare intruso, sed sufficeret, eas intimare procuratori eius reperto in Curia, qui, si petebat dilationes, concederentur.

DE REGVL. DE Trienn.

EPITOME.

Regula de triennali defendit illegitimum.

EAdem die coram D. Petrutio in vna Romana Parochialis concluserunt omnes Domini, quòd regula de triennali defenderet illegitimum.

EPITOME.

Vsura non est, pactum, quòd pro dote soluantur septem cum dimidio, pro centenario.

EAdem die coram D. Ioanne Paulo in vna Palentina pecuniaria, siue dotis, fuit conclusum, quòd valet pactum inter socerum, & generum, de dando tot annuatim, putà septem cum dimidio pro centenario, donec dos solueretur, pro oneribus matrimonij, vt per Alex. *cons. 31. viso themate, præfato lib. 6.* & per Doctor. *in cap. salubriter, extrà*

de vsur. & latiùs per Bald. Nouel. *in tract. de dot. fol.* 34. *in* 3. *speciali*, & per Campeg. *in eod. tract. part.* 2. *q.* 6. & per sum. Angel. *in verb. vsura.* 1. Non obstãte dicto Ioannis Andreæ *in d. cap. salubriter*, & Socin. *cons.* 79. quia loquuntur, quando pactum sonat in vsuram, vt latè in informatione D. Ioannis Aloysij.

DE FEVDIS.

EPITOME.

Licèt Imperator creauerit Ducem Mediolani, potuit feudum, & exemptionem ab illo alij concedere, quia sicut Papa, Imperator concurrit cum omnibus inferioribus.

DECISIO XLII.

EAdem die coram Aragonia, in vna Parmen. Vallium, fuit conclusum per omnes, excepto Ioanne Paulo, quòd licèt Imperator Vladislaus concesserit Duci Mediolani statum suum, & eum creauerit Ducem, dando plenissimam potestatem infeudandi, & alia faciendi; tamen potuit Federicus Imperator eius successor cõcedere DD. de Corrigio feudum, & eos eximere à Duce Mediolanensi, quia licèt plenã Duci cõcesserit auctoritatem, maiorem tamen apud se retinuit Imperator, *argum. cap. dudum, de praebend. in* 6. & quia Imperator concurrit cum omnibus inferioribus, sicut Papa; vt latè Brun. *cons.* 47. cum aliis allegatis in informatione.

DE EMPT. ET VEND.

EPITOME.

Facta venditione plurium animalium per aliquorum morbum contagiosum omnia redhiberi possunt.

DECISIO XLIII.

EAdem die coram D. Marco Antonio in vna Romana Vaccarum, fuit conclusum per maiorem partem Dominorum, quòd quando fuit facta venditio plurium Vaccarum, si aliquæ sint infectæ morbo contagioso, videlicèt pulmonasiæ, propter illas cæteræ redhiberi possunt, quia aliàs non esset verum, quòd verisimiliter eas fuisset empturus. Præsertim cùm ille morbus latenter serpat, & videri non possit, quænam sit infecta, donec morte detegatur per allegata in informationibus.

DE IVDIC.

EPITOME.

Suspectum quis dicere non potest iudicem ab Aduersario electum, si ipse priùs pro se elegit.

DECISIO XLIV.

DIe 11. Ianuarij 1538. fuit conclusum per Dominos, quòd quando aliquis accepit aliquos iudices pro sua remissoria exequenda, non potest illos posteà ille qui eos priùs approbauit, si aduersarius eosdem nominat pro sua remissoria, recusare vt suspectos, etiam cum iuramento, nisi specificando suspicionis causam alleget. Ita tenuerũt omnes coram me, in vna Regien. Parochialis contra Stephanum de Crescentiis.

DE PENSION.

EPITOME.

Resignans non excusatur à solutione pensionis, nisi sit absens à beneficio.

EOdem die, & anno, fuit etiam conclusum per Dominos, coram Mohedano, quòd per resignationem, non excusaretur quis a solutione pensionis, quia præsumitur manifestè in detentatione, nisi probetur, fuisse absentem à beneficio. Et idem concluserunt Domini diebus præteritis coram eodem in vna Oxonen. pensionis pro Sebastiano Ponte, contra Malatestam de Medicis.

DE REGVLA. DE Vacan. per Obitum fam. Cardin.

EPITOME.

Regula de familiaribus Cardinalium habet locum in reseruatione de beneficio vacaturo, sicut de vacante.

DECISIO XLVI.

DE mense Martij 1532. coram D. Ioanne Maria in vna Ariminen. Canonicatus, fuit conclusum per Dominos, quòd regula de familiaribus Cardinalium, haberet locum in reseruatione de beneficio vacaturo, ex eo quia illa regula est fauorabilis, & debet latissimè interpretari in præiudicium concedentis; Maximè, vbi non fit præiudicium tertio. Ego tamen cum quibusdam aliis Dominis tenebam contrarium, quòd regula loquitur de beneficio vacante. Ergo non debet habere locum in vacaturo, per rationem regulæ vigesimæprimæ, & quia regula habet in se diuersam rationē, quia in vacante sumus certi de persona quæ obiit, an sit familiaris Cardinalis, vel non, & ideo tunc debet fieri talis mentio, sed in vacaturo non possumus diuinare personam morituram, an sit futura familiaris, vel non. Et ideo meritò ratio regulæ non militat. Ad istam rationem non fuit responsum, & ideo quatuor ex Dominis fuerūt pro hac, & quinque pro alia parte.

DE EADEM REGVLA.

EPITOME.

Regula de familiaribus Cardinalium habet locum, etiam in gratia, Motu proprio.

DECISIO XLVII.

EAdem die in eadem causa fuit cōclusum per maiorem partem, quòd eadem regula haberet locum in impetratione *motu proprio.* Ego tamen cum quibusdam aliis tenui contrarium, non solùm ea ratione, quia aliàs ita fuerat tentum in Rota coram Sabinen. vt refert P. Andræas Gambar. *in tract. de offic. leg.* Sed etiam, quia regula loquitur in impetrante, & gratia motus proprij non est impetratio. Vbi igitur verba regulę non adaptantur, nec etiam habet locum eius dispositio: nisi dicamus, quòd gratia motus proprij largo modo dicatur intelligi, & interpretari per Bald. *in cap. nisi, num. 4. de offic. deleg.* de quo tamen latiùs dicam in dicta regula.

DE IVREIVR. DE REB. Ecclef. de Præsum.

EPITOME.

Iuramentum de non alienan. rebus Ecclesiæ, non præsumitur præstitum à Prælato.

DECISIO XLVIII.

Eodem anno & mense, coram Nicolao Piccolomineo, in causa Archidiaconatus sancti Andreę; fuit conclusum per Dominos, quòd iuramentum solitum præstari de non alienandis rebus Ecclesiæ, inconsulto Romano Pontifice, per Prælatos in promotione sua, non præsumitur præstitum, nisi probetur. Pro qua opinione ego allegaui Imolã & Abb. post Ant. *in cap. penult. de iureiur.* & Socin. *cons.* 85. *num.* 5. *lib.* 1 cum concordatis quæ scribunt Modern. Taurinen. *in l. certi condictio, §. si nummos. ff. si cert. pet.* vbi volunt, quòd licèt regula sit quòd ea quæ sunt solita interuenire in actu, præsumũtur interuenisse, fallit tamen in iuramento, propter eius formalitatem. Ita ibi Aret & Modern. *in l. sciendum, ff. de verb. oblig. in l. vt liberi. C. de collat.*

DE REB. ECCLESIÆ.

EPITOME.

Alienatio facta contra iuramentum à Prælato valet, sed ipse est periurus.

DECISIO XLIX.

Coram eodem in eadem fuit tentum per quinque ex Dominis, aliis in contrarium tenentibus, quòd alienatio facta à Prælato contra iuramentum de non alienan. valeret, licèt esset periurus, quod tamen non est verum sine maxima difficultate, per ea quæ dicit Signoro. *cons.* 71. quem plures sequuntur.

DE PENSION.

EPITOME.

Abbas sine consensu Conuentus authoritate Papæ potest imponere pensionem super fructibus Abbatiæ.

DECISIO L.

In vna Gerundin. coram Aragonia, de eodem anno, & mense; fuit cõclusum per maiorem partem Dominorum, exceptis duobus, quòd Abbas sine consensu Conuentus, possit authoritate Papæ imponere pensionem super fructibus Abbatiæ Consistorialis. Et hoc propter authoritatem Papæ, licèt Episcopus ex authoritate sua, sine consensu Capituli, non posset eam imponere super fructibus sui Episcopatus, nec etiam Abbas. Et ita procedit *text. cap. Pastoralis. de his quæ fiunt à Prælat. sine consens. cap.*

DE IVREPATR.

EPITOME.

Episcopus potest prorogare tempus ad præsentandum.

DECISIO LI.

Coram Vortio in vna Placen. eodem anno, & mense, fuit cõclusum per maiorem partem Dominorum, quòd Episcopus potest prorogare tempus ad presentãdum, licèt exaduerso adducerentur not. per Alex. *in l.* 2. *ff. de re iud.* vbi cõmuniter concluditur, quòd quando à lege imponitur tempus sine mi-

nisterio iudicis, non potest illud minui, neque prorogari sine causæ cognitione. Ad quæ respondebatur, quòd procedebat in profanis, secùs in beneficialibus, in quibus causa præsumitur in Episcopo.

DE IVD. ET DILAT.

EPITOME.

Actori qui commisit causam, venienti pro interesse vigore clausulæ, omnesque alios, *&c. sed non datur dilatio ad partes secus si veniret vigore specialis commissionis, cui inniteretur.*

DECISIO LII.

FVit etiam 22. Martij eiusdem anni conclusum in Rota, coram me in vna Caurinen, quòd Actor, qui cōmisit causam cōtra Aduersarium, non debet habere dilationem contra tertium venientem ad causam vigore clausulæ, *omnesque alios, &c.* licèt ille tertius priùs petierit, se admitti pro interesse, vigore specialis commissionis, & actorem citauerit ad dicendum contrà, cui commissioni renunciauit. Nam licèt aliqui ex Dominis vellent, dilationes dari ex eo quia priùs venit vigore specialis commissionis, quæ facta erat communis per citationem ad dicendum contrà; tamen maior pars Dominorum voluit, quòd attēto quòd iste tertius habebat duas vias veniendi ad causam; Primam vigore specialis commissionis, Secundam vigore clausulæ, *omnesque alios, &c.* primam eligendo, non videbatur renunciare secundæ, cùm non sint veræ contrariæ, & nemo pluribus defensionibus vti prohibetur, reg nemo, *de reg. iur. in 6.* Renunciando igitur primæ potest deuenire ad secundam.

DE ORD. COG. DE restit. Spol.

EPITOME.

Falsi causa introducta, restitutio impeditur.

DECISIO LIII.

IN causa Romana spolij de Sinibaldis coram Simonetta, 7. Aprilis 1532. fuit conclusum per omnes Dominos, quòd licèt exceptio criminis non impediat restitutionem spolij, vt *in cap. item cùm quis, de rest. spoliat.* hoc tamen non habet locū, quando causa criminalis, putà falsi instrumenti, prout hic erat, fuisset posteà commissa Gubernatori, quo quidem instrumento, si probaretur falsum, resolueretur spolium. Nam tali casu veluti in connexis, causa criminalis impedit cognitionem causæ ciuilis, iuxt. *l. fin. C. de ordin. iudic.* & quæ tradūt Petr. de Anchar. *cons. 62.* & Dec. *l. edita num. 29. vers. 5. reg. C. de eden.* cum concord. quæ congerit Præpos. *in cap. porrò in 3. & 4. col. de diuort.* Et ista adeo sunt vera, vt etiam si fuisset lata sententia super spolio, quæ transiisset in rem iudicatam, impediretur exequutio per *l. 1. cap. si ex fals. instrum.*

DE REG. DE IVR. Quæsit.

EPITOME.

De priuilegio in fauorem Reipublicæ concesso, non requiritur expressa derogatio regulæ de iur. quæs. non tollend.

DECISIO LIV.

FVit etiam coram eodem Paulo, eodem die, in vna Bonon. bonorum de Ghisileriis conclusum, quòd regula de non tollen: iure quæsito, non obstat priuilegio concesso fauore Reipublicæ, per quod infertur maximum præiudicium alicui. Nam in tali priuilegio non requiritur expressa mentio regulæ, quia sufficit clausula generalis, *non obstant.* per ea quæ not. Felin. *in cap. nonnulli* 17. *fallen. de rescript.*

DE SEQVESTR. POSSES.

EPITOME.

Resignatario habenti solam supplicationem, non relaxatur sequestrum decretum vigore sententiæ latæ in fauorem resignantis, nisi literis expeditis.

DECISIO LV.

DIxerunt etiam Domini in alia causa coram Camillo, eodem die, quòd resignatario habenti solam supplicationē, non relaxaretur sequestrum decretum vigore sententiæ latæ in fauorem resignantis, nisi expediret literas, aliàs non nisi officio debere relaxari. Per ea quæ dicit Card. *clem.* 1. *de seq. possess. & fructibus*, &c.

Finis Libri Secundi.

INDEX

INDEX PRIMVS RERVM ET MATERIARVM IN DECISIONIBVS CONTENTARVM.

Reser

INDEX

INDEX SECVNDVS
PRINCIPALIVM MATERIARVM
Capitulorum, legum, & authorum, qui in decisionibus continentur.

ILLVSTRISS[mi] AC REVER[mi]

IO. BAPTISTÆ COCCINI ROTÆ DECANI ET SACRÆ POENITENTIARIÆ REGENTIS.

DECISIONES.

ROMANA DEpositi.

Lunæ 5. Iunij 1620.

ARGVMENTVM.

Fideiussor qui vult vti actis contra principalem factis in causa separata, debet illa propriis sumptibus transportare.

DECISIO I.

DVBITATVM fuit, an acta essent integrè transportata, in casu de quo agitur.

Affirmatiuam amplexi sunt Domini, cùm iudicium per Dominos Varesios intentatum contra fideiussores, sit separatum à causa contra Horatium principalem debitorem mota. Et ideò si fideiussores volunt vti actis factis contra principalem, debent illa propriis sumptibus transportare, vt fuit dictum coram Illustrissimo Blanchetto in vna Burgi sancti Sepulchri bonorum, secunda Decembris, 1594.

Nec refert, quòd illa acta faciant ad istam causam, quia non ideò sequitur, esse de actis, ad effectum vt debeant transportari.

Placuit tamen Dominis, ex quo dantur fides citationum Antonij Giani, & Hieronymi de Lutiis, super consignatione bonorum de anno 1597. quòd huiusmodi citationes omninò transportentur, tanquam ad causam præsentem pertinentes.

ROMANA IVRIS Congrui.

Lunæ 5. Iunij 1600.

ARGVMENTVM.

Dominus Soli, vel domus, ædificare volens, non potest cogi ad vendendum, vigore Bullæ iuris congrui.

SVMMARIVM.

1 *Inuitus nemo cogitur vendere.*

2 *Dominus fundi ædificare volens, præfertur aliis, ædificare volentibus.*

3 *Bulla de iure congrui principaliter exprimit, vt Dominus cogatur inuitus vendere.*

4 *Dispositio correctoria quando potest vnum, vel duos effectus contra ius operari, semper interpretatur, vt minus corrigat ius commune.*

5 *Maior situs & adiacentia in ædificando de iure communi non habentur in consideratione, secus in terminis Bullæ de iure congrui.*

6 *Domino vendere nolenti, sed volenti ædificare, præfigendus est terminus ad ædificandum.*

DECI

DECISIO II.

IOannes Iacobus Ferrarius, asserens, se velle ad ornatum Vrbis ædificare, petebat vigore Bullæ iuris congrui domum sibi contiguam vænalem Collegij Germanici, & cùm Collegium replicaret, quòd pariter volebat ædificare ad ornatum Vrbis secundùm capacitatem sui soli; causa mihi extra Rotam commissa, dubitaui, an dictus Iacobus possit cogere Collegium ad vendendam dictam domum. Et Domini censuerunt, Collegium nòn posse cogi. Fundamentum resolutionis fuit, decisio aliàs facta coram bo. mem. Oriolen. in causa Romana iuris Congrui 5. & 15. Iunij 1579. In iure enim sunt duæ diuersæ, & principales dispositiones in fauorem dominorum. † Altera est, quòd nemo inuitus cogitur vendere, *l. dudum C. de contr. empt.* cum similibus † Altera est, quòd in pari causa dominus præfertur omnibus aliis idem facere volens; *l. si cum dotem. §. final. ff. solut. matr. l. ex facto ff. de pecul.* Caputaq. *dec. 99.*

Hæc igitur Bulla, quæ principaliter hoc tantùm exprimit, vt Dominus inuitus cogatur vendere cōtra *l. inuitam, & dict. l. dudum C. de contrahen. l. empt.* in hoc solùm corrigit ius commune, in cæteris verò quæ non exprimit, censetur, se referre ad ius commune, & ab ipso recipit passiuam † interpretationem; quia quando dispositio correctoria potest vnum, vel duos effectus contra ius operari, semper sic venit interpretanda, vt vnum tantùm operetur, & minùs corrigat ius commune, *c. cum dilectus*, & ibi Butr. & alij, *de Consuet.*

Et ideo cùm Bulla non corrigat ius commune, quando Dominus vult ædificare, Collegium non potest cogi ad vendendum.

Non obstat maior situs, & maior adiacentia Ferrarij, & huiusmodi &c. quia istæ qualitates haberent locum, si essemus in casu constitutionis; sed ex quo sumus in terminis iuris communis, meritò non officiunt.

Nec fuit habitum in consideratione, quòd aliàs constitutio redderetur elusoria, cùm dominus semper opponere posset, se velle ædificare, quia terminus est præfigendus, quo elapso, domus venit adiudicanda secundùm formam dictæ Constitutionis.

VALENTINA
Gabellæ

Veneris 9. Iunij 1600.

ARGVMENTVM.

Exequutoriales debent personaliter intimari.

SVMMARIVM.

1 *Exequutoriales debent personaliter intimari, ad hoc vt ferri possit declaratoria.*
2 *Exequutoriales debent intimari ad domum, & ad Ecclesiam, si latitat ille cui debent personaliter intimari.*
3 *Exequutoriales intimata Procuratoribus, seu syndicis, ad hoc vt afficiant, debet constare de eorum mandato; seu deputatione in syndicos.*

DECISIO III.

CVm ciuitatis Valentinæ Consulibus non fuerint personaliter intimatæ exequutoriales, visum fuit Dominis, non constare de legitima intimatione; & ideo, non esse ferendam declaratoriā Innoc. *in cap. final. de eo qui mitt. in poss.*

causa rei seru. Cassad. *decis. 1. nu. 4. de pensionibus.*

Non obstat quòd fuerit facta diligentia de intimando; tum quia non constat, Consules habuisse notitiam exequutorialium, tum quia etiamsi habuissent, & latitassent, debebant intimari ad domũ & Ecclesiam, Cresc. *dec. 18. de re iudic.* Ant. Aug. *de sent. excom.* §. 11.

Nec refert, quòd fuerint intimatæ Rationali, & assertis syndicis; quia prȩterquàm quòd nec de mandato, siue facultate ad lites, nec etiam de horum deputatione in syndicos constat, prout constare debet, sicuti fuit dictum coram Fabio in Romana Horti, 28. Ianuarij 1594. non sufficit in proposito casu ipsorum scientia. Cassad. *dicta decis. 1. num.* 4. Roman. *cons.* 482. *num.* 5.

VITERBIEN. EXEQVVtionis rei iudicatæ, vel fideiussionis.

Lunæ 26. Iunij 1600.

SVMMARIVM.

1 *Rota non exequitur sententias aliorum Tribunalium, nisi iustificentur ex actis.*

2 *Verba:* Volo deponere pecunias in bancho Alexandri antequàm lis terminetur, *non probant aliquam obligationem.*

3 *Fides simplex extraiudicialis, & sine iuramento facta per Cardinalem, non probat concludenter, licèt illi multùm tribuatur.*

DECISIO IIII.

CVm Rota non exequatur sententias aliorum Tribunalium, nisi iustificentur ex actis, Put. *decis.* 401. *lib.* 1. Chassan. *decis.* 179. *in manuscr.* cum aliis pluribus, visum fuit Dominis, non constare de re iudicata, quæ sit exequenda.

Obligatio enim Horatij de liberando à fideiussione Alexandrum, & Io. Dominicum, à qua pendet iustitia sententiæ AC. quæ prætenditur in rem iudicatam transiuisse, ex alio non probatur, quàm per depositionem Ioannis Dominici, quæ continet, Horatium dixisse, se antequàm lis terminaretur, velle deponere pecunias in bancho Alexandri, & ex hoc non resultat aliqua obligatio, seu dispositio *arg. textus in l. Iulianus* § *ex his, de leg. 3. l. Titia cum testamento, in princ de leg. 2.* Bart. *in l. cum iudex in fin. C. de sent. & interl. omn. iudic.* Bald. *in l. verbũ volo nu. 1. circa finem, & in l. si creditoris, num. 2. C. de fideicom.* cum aliis per Decian. *cons. 55. num. 14. lib. 2.* † & per fidem Illustrissimi Cardinalis Camerini, cui & si Rota multum tribuat, nihilominùs ex quo est simplex fides extraiudicialis, & sine iuramento, non probat concludenter. Facit tex. *in cap. cùm à nobis, extrà, de testibus* Gloss. *in cap. sicut, de sent. excom.* Abb. *in cap. quod super, nu. 5. de fid. instr.* Socin. *in cons. 99. nu. 13. vers. 2. quia lib. 3.* Rot. *decis. 33. de probat. in antiq.* vbi Rotam ita seruare habetur, & aliàs Rota in causa Veronen. pensionis coram Reuerendo Patre Domino meo Millino non habuit considerationem similis fidei Ro. meum. Cardinalis Madrutij.

GIENNEN. AVGMENTI congruæ.

Mercurij 28. Iunij 1600.

SVMMARIVM.

1 *Redditus 100. ducatorum est congrua portio pro Parocho, ita vt nullum debeatur augmentum.*

2 *Qui*

2 *Qui tenuia beneficia acceptat, sibi imputare debet.*

DECISIO V.

De anno 1572. R.P.D. Didacus de los Cobos Episcopus Giennen. fundauit Hospitale in oppido de Vbeda, & pro Missis celebrandis ægrotantibus, proque administrandis eisdem Sacramentis tresdecim Capellanos instituit, eorumque maiori annuos redditus 200. ducatorum, aliis verò centum assignauit.

Præfatæ assignationi Capellani tunc acquieuerunt, hodie verò modernis prætendentibus, assignationem non esse sufficientem, ad instantiam Rectoris, & Patroni Hospitalis, ipsis solis informantibus, proposui dubium, an esset dandum augmentum: Et placuit Dominis,
1 negatiuè respondere, † nam cùm dicti Capellani habeãt annuos redditus ducatorum 100. videtur satis sufficiens, & congrua portio absque alio augmento, iuxta dispositionem Conc. Trid. *sess.* 25. *c.* 12. & Bullam Pij V I. de portion. assig. Vicario perpe-
2 tuo. † Vltra quòd sibi imputare debent, si tenuia beneficia acceptarunt, argumento, *tex. in l. Imperator in fine de leg.* 1. Gloss. *in cap.* 1. *in verb. necessitate* 21. *quæst.* 1. Et fuit dictum coram sanctissimo D. N. tunc Rotæ Auditore in Toletana congruæ 13. Febr. 1576. & coram Illustrissimo Mantica in Burgen. Congruæ 26. Nouembris 1593. aliàs in causa Astoricen. congruæ, sub die 23. Martij 1588. coram eodem, & in vna Tullen. Congruæ 26. Iunij 1596. coram R.P.D.mco Pamphilio.

ANCONITANA interesse.

Merc. 28. *Iunij* 1600.

SVMMARIVM.

1 *Interesse non debetur, nisi probentur requisita per Castren.* in l. 3. §. fin. ff. de eo quod cert. loc.

2 *Interesse non debetur pro pecuniis dotalibus, post matrimonium morte dissolutum.*

DECISIO VI.

Pro informãte. Ex quo non probantur requisita per Castren. *in l.* 3. §. *final. ff. de eo quod cert. loc.* cuius opinionem Rota sequitur, Mohed. *decis.* 3. de vsur. & fuit pluries dictũ. 1

Non obstat, si diceretur, interesse magis deberi, ex quo pecuniæ sunt dotales, nam licèt constante matrimonio debitum fuisset, tamen cùm matrimonium dissolutum fuerit per mortem vxoris, ampliùs non deberetur, quia titulus dotis extinctus est. Doctor. *in cap. salubriter, de vsur.* Bart. *in l. in insulam*, §. *vsuras, in fin. ff. solut. matr. & cons.* 128. *num.* 2. *lib.* 1. *& cons.* 84. *lib.* 2. Alex. *cons.* 74. *num.* 13. *& cons.* 141. *num.* 2. *in princ. lib.* 5. Et fuit dictum coram Illustrissimo Mantica in causa Spoletana vsusfructus 16. .... 1592. 2

FIRMANA IVRIS-patronatus.

Lunæ 3. *Iulij* 1600.

SVMMARIVM.

1 *Filia præsumitur filia mariti, & non adulteri.*

2 *Præsumptio quæ oritur ex eo quòd filia sit habita vt filia adulteri, & ab eo educata, & dotata, & nuptui tradita, non facit cessare præsumptionem, quòd filia præsumitur filia mariti, & non adulteri.*

3 *Impotentia, & absentia mariti, vnà cum aliis, sunt efficaces præsumptiones ad tollendam præsumptionem*

iuris, quòd scilicet filia præsumitur mariti.

4 *Sarnen.* in regul. de annal. q. 58. *declaratur.*

DECISIO VII.

THeodorus Sacerdos vnà cum Ioanna cõiugata commercium adeo familiare habuisse dicebatur, vt Ligotia ex dicta Ioanna nata,non solũ publicè haberetur pro filia dicti Theodori, sed etiam vti talis esset ab ea educata, dotata, ac nuptui tradita cuidam Fabiano, licèt in libro Baptismi legeretur baptizata tanquam filia mariti prędictæ Ioannæ.

Posteà dictus Theodorus in vltimo suæ voluntatis elogio hæredes instituit dictum Fabianum, & Conceptum eius nepotem, qui ex æquis portionibus in omnibus eius bonis successerunt, ac simul in iure patronatus, quod dicto Theodoro competebat. Ad hoc autem beneficium de iurepatronatus per ipsius Theodori obitum tunc vacans, dictus Fabianus præsentauit Leandrum Bonjoannem. Conceptus verò Hieronymum Scilottum causa super iure dictarum pręsentationum introd icta coram Vicario Firmano, fuit lata sententia ad fauorem Scilotti, eaque posteà per viam appellationis in Rota mihi cõmissa. Dubitaui an sententia Vicarij esset reuocanda, ex quo fundabatur in legitimitate prædictæ Ligotiæ, ideoque videretur factus esse locus Bullæ 252. Sanctæ Mem. Pij V. super inhabilitare illegitimorum, quoàd successiones.

Pro instante visum fuit Dominis respondendum, quia cùm tempore conceptionis Ligotiæ Ioanna haberet maritum, cuius nec aliquod impedimentum probaretur, nec quòd ad eam non potuisset habere accessum, præsumitur filia mariti,& non adulteri. Quotiescunque enim possibile est, filium esse natum ex matrimonio, ex eo natus præsumitur, nisi contrarium probetur, *l. miles* §. *defuncto ff. ad l. Iul. de adulter.* Cyn. & Alber. *in l. si vicinis nu.* 3. *C. de nupt.* Alex. *conf.* 88. *num.* 8. *lib.* 2. Curt. *in conf.* 31. *num.* 3. *lib.* 1. cum aliis relatis per Couar. *de sponsal. par.* 2. *cap.* 8. §. 5. *num.* 8. 1

Non obstat nominatio Adulteri, dos ab eo data, illiusque tractatus, & fama publica filiationis; quia ista non sufficiunt ad effectum excludendi istam præsumptionem, vt per Achil. *decis.* 1. *qui filij sint legit.* nisi simul concurrant præsumptiones, quæ satis efficaces sint ad tollendam pręsumptionem iuris, prout sunt impotẽtia, vel absentia mariti, Bursat. *conf.* 27. *col. penult. vol.* 1. Ruin. *conf.* 15. *col.* 1. Achil. *dicta decis.* 1. Mohed. *decis.* 1. & 2. *qui fil. sint legit.* Et fuit latè deductum in causa Romana alimentorum 1. Decembris 1595 coram R.P.D. Millino. 2 3

Nec facit Sarnen. *in regula de Annal. quæst.* 58. referens aliàs coram ipso fuisse resolutum, cessare præsumptionem *d.* §. *defuncto,* quando adsunt plures præsumptiones,quòd sit filius adulteri;quia vt per Achill. *præalle. decis.* in illo casu cum aliis coniecturis concurrebat etiam similitudo lineamentorum adulteri, & quòd fuerat vti eius filius baptizatus & legitimatus, quæ in præsenti casu non concurrunt: imò, quod multùm mouit Dominos, in libro baptismi ista Ligotia est annotata vti filia mariti,& non adulteri. 4

Vter autem horum nominatorum sit præferendus, Domini volunt particulariter videre.

ROMA

ROMANA CONSIGnationis depositi.

Lunæ 3. Iuly 1600.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio in forma Cameræ non admittit aliam exceptionem, nisi falsitatis, quietationis, vel solutionis, vel nullitatis.*

2 *Nouatio non inducitur, nisi expressè hoc agatur.*

3 *Clausula citra aliquam nouationem fideiussorum excludit nouationem.*

4 *Conficiens inuentarium, vltra vires hæredicarias non tenetur.*

DECISIO VIII.

CArceribus mancipatus ad instantiam DD. de Varesiis Horatius Vanninus, vt ab illis liberaretur, eius bona mobilia fuerunt descripta, & ea fidei Antonij Iani cōmissa, præuia eius obligatione in forma Cameræ, & depositi, de restituendo ad omne mandatum Domini, pro quo Horatius Lucius, & alij accesserunt.

Vita functo Vannino Antonius Ianus præfatus pro sua cautela iterum bona describi curauit. Hæredes postmodùm d. Vannini, omnibus litibus, & actionibus renunciantes, per viam cōcordiæ omnia bona sua DD. Varesiis cesserunt, qui præuia protestatione de aliquid non innouando, & citra præiudicium omnium suorum iurium, nec animo liberandi fideiussores dictā concordiam acceptarunt, remittendo hæredibus prædictis expensas funeris, victus, & aliorum similium.

Tandem egerunt DD. Varesij coram Aud Cam. contra Ianum, vt consignaret bona prima vice descripta, & obtinuerunt, relaxari mandatum cum obligatione, & depositione 60. sine præiudicio iurium ambarum partiū prò expensis dd. hæredibus remissis, à quo Ianus appellauit, causáque mihi commissa in Rota quoàd bona secundo loco descripta cum clausula *sine præiudicio legitimæ exequutionis*, quò verò ad bona primo loco annotata, cum clausula: *si quid exequendum.* Ex quo dubitaui, an mādatum A.C. esset exequendum. Et DD. Varesiis solis informantibus respōsum fuit, mandatum A.C. esse exequendum, stāte obligatione Iani in forma Cameræ, & depositi, de restituendo depositum ad omne mandatum Domini † Quæ obligatio non admittit 1 aliam exceptionem, nisi falsitatis, quietationis, vel solutionis. Cassad. *decis. vnica num. 1. de mut. petit.* Galles, *ad formam oblig. Cameral. par. 4. quæst. 1.* vel nullitatis, quæ tamen sit talis, vt nihil sit probandum, vel incontinenti probari possit Ant. de Canar. *de exequut. instr. quæst. 11.* Et fuit dictum corā Illustrissimo Blanchetto in causa Auximana grani 20. Aprilis 1592.

Non obstat prætensa nouatio ex noua conuentione, siue concordia inita cum hæredibus Horatij principalis debitoris, † quia cùm hodie 2 nouatio non inducatur, nisi expressè hoc ita agatur, de ea constare debet. *l. final. C. de nouat. §. præterea, instit. quib. mod. tolla. oblig.* Mandel. *cons. 36. num. 6. lib. 2.* Et fuit dictum coram Cantuccio in vna Romana Curiæ de Sabellis 13. Iunij 1576. Tum etiam quia, in dicta concordia, DD. Varesij expresse protestati fuerunt, *citra aliquam nouationem fideiussorum* † Quæ verba excludunt 3 nouationem; Ias. *l. 6. non solum, §. moroe, num. 48. ff. de oper. non. nunciat.* Grat. *cons. 126. num. 7. & 8. lib. 1.* Et

 fuit

fuit dictum in dicta causa de Sabellis & in aliis.

Non obstat, quòd dictæ protestationes videantur facto contrariæ, ex quo liberātur hæredes Horatij principalis debitoris, contra quos erant cedendæ actiones Iano fideiussori ac depositario, quia DD. de Varesiis, non agunt cōtra dictum Ianum pro rebus iam habitis ab hæredibus Horatij vigore concordiæ, sed tantùm pro residuo, quod penes ipsum Ianum depositarium remansit, cuius ratione nulla obligatione erant
4 adstricti hæredes notarij, † Ex quo propter confectum inuentarium vltra vires hæreditarias non tenebantur, *l. final.* §.*& si præfatam, cum glos. in verb. periculo, & in* §.*licitia C. de iur. delib.* Paris. *cons.* 33. *num.* 89. *& seq. lib.* 3. Roland. *de inuent. par.* 1. *in* 5. *quæst. num.* 2. *& par.* 2. *quæst.* 1.

TARRACONEN. Præposituraurum.

Lunæ 30. *Octobris* 1600.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de perquirendo in arca priuata, non conceditur, nisi præcedant aliqua coniecturæ.*

2 *Decis.* 5. *de probat. in nou. declaratur.*

Decisio IX.

PEtebat coram me Capitulum Tarraconen. mandatum de perquirendo scripturas in archiuio priuato Illustrissimi Archiepiscopi, qui cùm contradiceret, volui consulere Dominos, an hoc mandatum esset concedendum, qui dubio à me proposito resoluerunt, non esse concedendum.

Fundamentum resolutionis fuit,
1 † quia Capitulum non ostendebat, saltem per aliquas cōiecturas, quòd in isto archiuio existant scripturæ ad causam facientes, & ideo succedit dictum Speculatoris, quod in contrarium allegabatur, *in tit. de instr. edit.* §.*videndum restat. nu* 18. quòd cessantibus probationibus, iudex non debet concedere simile mandatum de perquirendo in arca priuata. Et ita etiam dictum Speculatoris declarat Alciat. *resp.* 16. *nu.* 7. *tom.* 2. *l.* 7. Regulariter enim nemo tenetur pandere sua secreta, *l.* 2. *C. de alim. pup. præst. l.* 2. *C. quando, & quibus quarta pars lib.* 10. & ibi Bart. *nu.* 10. Alciat. *resp.* 1. *nu.* 40. *tom.* 1. *lib.* 1. Et ita etiam dicebant Domini, fuisse in Rota seruatum, in causa Lugdunen. Computor. coram Illustrissimo Mantica, & coram R.P.D. meo Mellino. Fuit enim concessa facultas perquirendi in certis libris nominatim designatis, in quibus poterant esse scripturæ ad causam facientes.

Non obstat decisio coram Oradino in causa Anglicana aluminum, sub die 28. Ianuarij 1558. quia loquitur in aliis terminis. Petebantur enim in illa causa nonnulli libri. † 2
Et ita procedit decisio 5. *de probat. in nou.* vt per Caputaq. *decis.* 179. *l.* 1. *in manuscript.* qui dicit, quòd Rota seruat dictas decisiones, dummodò adsint iura propria, vel facientia ad causam, & tradit Roman. *cons.* 83. *in prin.* & Mill. *in verb. edere non tenetur.*

TERDONEN. PRÆposituris.

Ven. 1. *Decembris* 1600.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria in profanis absque fumo, conceditur, stante releuantia.*

2 *Sen*

2 *Sententia priuationis beneficij lata contra absentem, absque trina citatione, per publicum edictum, in loco beneficij facta, ne expectatis sex mensibus, nec consideratis causis excusationis, est nulla.*

3 *Certa notitia supplet defectum citationis.*

4 *Sententia non dicitur lata præcipitanter ab illo qui beneficiatum non residentem sæpe monuit, & per multum temporis expectauit.*

5 *Arbitrarium est, Episcopo, an velit seruare formam traditam in Concilio Tridentino* sess. 23. cap. 1. & sess. 6. cap. 5. *in procedendo contra non residentem.*

6 *Quando adest timor subornationis, remissoria non conceditur.*

7 *Nominatio testium in Curia, facit, vt etiam si adsit timor subornationis, remissoria quæ est releuans, concedatur.*

8 *Remissoria propter præsumptam calumniam non facile denegatur.*

DECISIO X.

1 DOmini censuerunt, dandam esse remissoriam, ex quo versabamur in profanis, in quibus absq; fumo conceditur. Caputaqu. *dec.* 68. *par.* 3. Fuit dictum coram Oriolen. 8. Octobris 1576. in causa Tirasonen. Decimarum, & coram Illustrissimo Mantica in causa Monasterien. exhibitionis testamenti 29. Martij 1596. Et concurrebat eius releuantia. Cassad. *decis.* 2. *in princ. de dilat.* Caput. *dicta decis.* 68. & 66. *part.* 3. Et fuit dictum in præallegata causa Tirasonen.

Releuantia ex eo apparebat, quia cùm fundamentum decisionum in hac causa factarum coram R.P.D. meo Decano 17. Martij, & 5. Iunij huius anni, esset super nullitate sen-
2 tentiæ Ordinarij, † qui eam tulerat contra absentem, absque trina citatione per publicum edictum in loco beneficij facienda *cap. ex tue de cler. non resid.* Et fuit resolutum coram eodem R.P.D. meo Decano, in causa Salamantina del Pedroso 5. Decembris 1567. non expectatis etiam sex mensibus, qui alioquin requiruntur antequàm ad priuationem deueniatur, *d. c. ex tue,* nec consideratis causis excusationis pro parte Camilli allatis, an scilicèt essent admittēdæ, nec ne. Ad tollendum fundamentum dictarum decisionum articulabatur, Camillum habuisse notitiam citationis factæ ad valuas Ecclesiæ anno 1599. & super ea Aduocatos consuluisse, & de ipsius ordine factam fuisse comparitionem. † Quæ certa notitia supplet defectum citationis personalis, iux. *decis.* 3
11. *de dol. & contum. in nou.* Et fuit dictum coram eodem R.P.D. meo Decano 23. Octobris 1598. in causa Lunen. Sarzanen. ita vt propter huiusmodi scientiam potuerit Episcopus deuenire ad priuationem, etiam nō expectatis tribus monitionibus, & sex mensibus, vt in causa Zamoren. Capellaniæ 12. Iunij 1589. coram Illustrissimo Mantica.

Quod deinde dicebatur, Episcopum processisse præcipitanter, non consideratis causis excusationis, tollebatur ex eo, quòd articulabatur, Episcopum pluries tam voce, quàm in scriptis monuisse Camillum iam inde ab anno 1594. citra, quo ceperat ipsius in non residendo, ac deseruiendo defectus, vsque ad annum 1599. quo promulgata fuit sententia, eumque ab vltimo præcepto facto 16. Septembris eiusdem anni, expectasse integros quindecim dies, intra quos potuit causæ cognitionem adhibere; tum. etiam infirmitatē Camilli fuisse leuiorem, quàm 4

vt ob illam solam à non residendo excusari potuerit.

5 Nec refert, Episcopum non seruasse formam Conc. Trid. *sess. 23. cap. 1. & sess. 6. cap. 1. de reform.* procedendo primò ad substractionem fructuum, & deinde ad priuationem; quia hoc relinquitur arbitrio Episcopi, vt declarauit Sacra Congregatio, & fuit dictum in dicta *decis.* Zamoren.

6 Non obstat, quòd quando adest timor subornationis, remissoria nō concedatur, Caput. *decis. 50. nu. 4. & decis. 54. par. 3.* quia hic cessat, ex quo Camillus est dominus illius loci in temporalibus, & eo maximè cùm Domini voluerint, nominari hic

7 in Curia testes Remissoriæ, † quorum nominatio, etiam quando subesset timor subornationis testium, facit vt remissoria releuans concedatur. Caput. *decis. 7. par. 3.*

Non obstat, quòd remissoria videatur esse calumniosa, ex quo omnes articuli sunt facti ad euitandas decisiones in hac causa factas, quia

8 vltra iam dicta † etiam propter præsumptam calumniam non venit facilè deneganda remissoria. Ægid. *decis. 624. in fine.*

BONONIEN. REMISsionis Mercedis.

Lunæ 11. Decembris 1600.

SVMMARIVM.

1 *In remissione mercedis habenda est ratio anni sterilis cum anno fertili.*

2 *Remissioni mercedis non est locus, nisi quis probet, se toto locationis tempore passum fuisse damnum. Est tamen locus compensationi.*

DECISIO XI.

1 Domini censuerunt, non constare de peremptione ad effectum remissionis mercedis. Nam cùm agatur de damno passo circa fructus, prout testes deponunt, (dicunt enim terras fuisse seminatas, sed fructus non fuisse recollectos, fœnaque non fuisse bona; & alij, quòd aliqui fructus percipiebantur ex pratis, licèt non solitæ bonitatis) habenda est ratio anni sterilis cum anno fertili, & è contra, iuxta tex. *in l. si vno in princ. & in l. si merces, §. vis maior ff. locat. & in l. licet. C. eodem & in cap. propter sterilitatem, eodem tit.* Gig. *de pens. quæst. 62.* Rimin. Iun. *cons. 40. nu. 12. & seq. lib. 1.* Et fuit resolutum coram Illustrissimo Blanchetto in causa Romana remissionis Mercedis, 13. Martij 1594. Et coram bo. me. Giptio in causa Romana affictus Casalis. 8. Febr. 1593. & nouissimè coram R.P.D. meo Millino in causa Romana remissionis Affictus. 16. Iunij huius anni, & aliàs sæpè. 2

Et ideo debebat Leonius probare, damnum se fuisse passum per totum tempus locationis, quia aliàs non est locus remissioni, sed compensationi per supradicta.

Non obstat, quòd quando conductor non potest vti frui in totum, vel in parte re locata, fiat ei remissio pro rata; quia quicquid sit de veritate istius opinionis, Domini dixerunt, nos non versari in istis terminis, sed in terminis damni passi circa fructus, & ideo habere locum superiùs dicta.

BONONIEN. PECVniaria.

Lunæ 11. Decembris 1600.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca non inducitur nisi in casibus à iure expressis.*

2 *Tacita hypotheca non competit vxori, pro bonis extradotalibus.*

3 *Bona extradotalia efficiuntur paraphernalia, si mulier tacitè vel expressè consentit, quòd illa vir administret.*

4 *Scientia requiritur etiam ad consensum tacitum.*

DECISIO XII.

1 DOmini censuerunt, Euæ non competere hypothecam. Ratio decidendi fuit,† quia hypotheca non inducitur, nisi in casibus à iure expressis, *gloss.fin.in fine in l.2.ff. de priuil.credit.* Bald.*in l.2.C.in quibus caus.pig.vel hypoth.tac.contr.* Rip.*in l. dabimus,§.si quis cùm tutor.num.9.ff. de priuil. cred.* Roman. *cons.*454.*sub num.*28. Surd. *decis.*271. *num.*10.

2 In iure autem non habetur, quòd pro bonis extradotalibus competat vxori tacita hypotheca, prout sunt ista de quibus agitur, ex quo obuenerunt post contractum matrimonium, per successionem. Iacob. de S.Georg. *in l. dotis fructus,nu.*1.*vers. puta ff. de iur.dot.* Bertrand. *cons.* 19. *num.*11.*in fine vol.*3. *par.*2. Guido Pap. *decis.*468.*nu.*5. Afflict.*dec.*44.*nu.* 1. Pract. Papien. *in form. libelli quo vxor agit ad dote,in verb. tanquam, num.*3. Vincent. Maxilla. *ad consuet. B.vri.in tit. de iur.dot.§. marito, nu.*12. Decian. *resp.vlt. num.*45. vbi multos congerit,*lib.*4.

3 Nec facit, quòd bona extradotalia efficiantur paraphernalia, quando expressè, vel tacitè mulier consensit, quòd vir illa administret. Ias. *in l.Maritus, num.* 12. *C. de procurat.* Guido Pap. *dec.* 468. *num.*4. Afflict. *dec.*44.*nu.*3. Chassan. *ad consuet. Burgun. rub.* 4.§.24. *num.*6. & præcipuè Cuman. *cons.* 105. Cui se subscripserunt insignes Doctores Imol. Castren. Florian. & alij, pro quibus bonis paraphernalibus mulier habet tacitam hypothecam *l. vlt. C.de pact. conuen.* quam ibi Bald. *in princ.* dicit vnicam, & alibi non reperiri facit, *l.vbi adhuc, C.de iur.dot.* & tenet Azo. *in sum.C.in quib.caus.pig.vel hypoth.tac.contr.num.*6. Bald.*cons.*478. *sub nu.*1.*lib.*5. Ias.*in d. l. maritus,num.* 14.*C.de procur. & in § fuerat,nu.*41. *Instit.de action.* Dec. *cons.*221.*num.*6. Neguſ. *de pig.in* 4.*memb.*2. *par.num.* 63. Couar. *var. resol. lib.*1.*c.*7.*nu.*1.

4 Quia in præsenti casu, nec expressus, nec tacitus consensus probatur, cùm concludenter non doceatur de scientia Euæ, sine qua non potest inferri ad voluntatem, *l. nec ignorans. C. de donat. l. ex maleficiis, §. longè ff. de action. & oblig. l.generale C.de tabul.lib.*10. Bald.*cons.* 392.*num.*3.*&* 4.*lib.*1. Bero. *cons.*177. *nu.*29.*lib.*1.

ANCONITANA
Montium.

Lunæ 18. *Decembris* 1600.

SVMMARIVM.

Sequestrum regulariter remedio cautionis reuocatur.

2 *Sequestrum factum pro exequutione obligationis Cameralis, super bonis quæ poterunt capi vigore dictæ obligationis, remedio cautionis non reuocatur.*

DECISIO XIII.

DOmini valdè dubitarunt, an venditio per illos de Darsa facta de quinque locis Montium Marino Gundulæ ante expeditionem patentium, esset perfecta, & dominium translatum, ita vt sequestrum antedictam expeditionem super illis factum, ad instantiam illorum de Facendis assertorum cre- 1

 dito

ditorum, vigore obligationis Cameralis, præfatorum de Darsa, tanquam super re aliena factum, esset reuocandum. Et hinc inde per Dominos, pluribus adductis, post longam disputationem, in tanta dubietate concluserunt, sequestrum esse reuocandum, data cautione de stando iuri, & iudicatum soluendo. Fun-
1 damentum resolutionis fuit, † quia regulariter sequestrũ remedio cautionis reuocatur, *l. fin. C. de ord. cogn. cap. 1. de sequestr. poss. & fruct.* Bart. *in l. 1. C. de prohib. sequestr.*

Quibus nihil officit, sequestrum factum pro exequutione obligationis Cameralis non esse reuocãdum,
2 cum cautione, † quia hoc procedit, quando clarum est, quòd illa bona sequestrata potueruut capi pro exequutione. Et ita loquitur Galles. *ad form. oblig. Camer. quæst. vltim. num. 39.*

CAMPLEN. Beneficiorum.

Luna 18. Decembris. 1600.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo, anteriori possessori conceditur.*
2 *Possessio ad effectum mandati de manutenendo probatur ex instrumento adepta possessionis, iunctis actibus possessoriis.*
3 *Possessio ad effectum mandati de manutenendo, probatur ex sententia iudicis mandantis aliquem amoueri à possessione.*
4 *Possessio ad effectum mandati de manutenendo, probatur ex confessione partis emanata in commissione.*
5 *Possessio instrumentalis, alio non existente in possessione, est manutenibilis.*
6 *Per adeptionem possessionis Ecclesiæ acquiritur, etiam possessio bonorum.*
7 *Possessio capta, alio existente in possessione, præsumitur clandestina, & vitiosa.*
8 *Sententia lata post inhibitionem rotalem est nulla.*
9 *Inhibitio rotalis siue iusta, siue iniusta, de stylo Curiæ est timenda.*
10 *Per sententiam iudicis, à qua quis appellauit, & protestatus fuit, se nolle haberi pro spoliato, non censetur priuatus sua possessione.*

DECISIO XIIII.

Domini censuerunt, dandum esse mandatum de manutenendo Antonio Mariæ, quia constabat de eius anteriori possessione, † 1
2 tum ex instrumento publico possessionis consignatæ Antonio Mariæ præsenti, & acceptanti, iunctis actibus possessoriis, *ad l. 1. §. si iusserum, & l. quod meo §. si venditorem. ff. de acq. possess. l. pradia* & ibi Bart. *num. 1. ff. eodem.* Rot. *decis. 5. de caus. poss. & propr. in antiq.* Et fuit dictum in causa Maceraten. hæreditatis 30. Aprilis 1593. coram R.P.D. Pamphilio & in Balneo Regien. Castri 28. Maij 1597. coram bo. memo. Hora-
3 tio. † Tum ex sententia iudicis mandantis, illum amoueri à possessione † & confessione partis in sua 4
commissione reformatiua, *ad l. cum precum C de liber. caus.* Aym. *cons. 205. num. 6.* fuit resolutum coram Illustrissimo Blanchetto, in causa Caurien. Iurisdictionis. 27. Iunij 1582.

Quæ possessio, licèt sit instrumen- 5
talis, tamen ex quo capta est, alio non existente in possessione, de stylo Rotæ est manutensibilis. Cassad. *dec. 20. de prab.* Put. *decis. 360. num. 8. lib. 1.* Veral. *decis. 334. nu. 6. lib. 2.* Et fuit resolutum coram R.P.D. meo Penia in causa Cæsaraugustana Canoni

nonicatus 1. Iulij 1598. & in causa Romana Capellaniæ S. Mariæ Magdalenæ 24. Februarij 1576. coram Lauretano *dec.19.num.7.par.1.diu.*

Nec facit, si diceretur, tunc fuisse solùm adeptam possessionem Eccle-
6 siæ, & non bonorum eiusdem, † quia per adeptionem possessionis Ecclesiæ acquiritur etiam possessio bonorum, Anchar. *in reg. beneficium col. vlt. ante num. 12. in vers. & Ideo ego dico, & in reg. sine possessione, num. 10. in fine, & seq. de reg. iur. in 6.* Lambertin. *de iurepatr. lib. 2. par. 3. quæst. principali 11. art. 9. num. 3.* Couar. *lib. 3. var. resol. cap. 16. num. 13.* Ferret. *conf. 14. num. 4. & 5. vol. 1. & 236. num. 10. lib. 2.* cum aliis latè deductis in dicta Romana Capellaniæ S. Mariæ Magdalenæ.

Quibus non officit asserta posses-
7 sio capta per Placidum, † quia alio existente in possessione, præsumitur clandestina, & vitiosa, nisi ipse probet, suam antiquiorem *cap. licèt causam, & ibi Doct. de prob.* Bart. *in l. si duo in princ. sub num. 4. ff. vti possid.* Veral. *d. decis. 334. num. 2. & 6. par. 2.* Cæsar de Graff. *dec. 5. num. 2. de caus. poss. & propr.* Et fuit dictum coram R.P.D. meo Corduba in causa Albigen. Canonicatus 27. Iunij 1594. & in dicta Romana Capellaniæ S. Mariæ.

Nec refert etiam quòd dicebatur
8 capta, vigore sententiæ Vicarij, † quia illa sententia fuit nulla tanquã
9 lata post inhibitionem Rotalem, † quæ siue iusta, siue iniusta, de stylo Curiæ est timenda. Put. *decis. 395.*
10 *lib. 2.* Achill. *decis. 29. de appell.* † Tum quia Antonius ab illa sententia in qua declaratur intrusus appellauit, & protestatus fuit, se nolle haberi pro spoliato, ideoque non censetur priuatus sua possessione, vt fuit resolutum in causa Mediolanen. Parochialis 11. *Decembris* 1586. coram Illustrissimo Platto, & in causa Ferrarien. Parochialis 1. Aprilis 1596. coram R.P.D. Corduba.

MACERATEN.
Census.

Mercurij 24. Ianuarij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Qui sua culpa damnum patitur, sibi debet imputare.*
2 *Deponens summam petitam, satisfacit petitioni, etiamsi sit debitor in maiori summa, si poterat credere, in plus se non teneri.*
3 *Conditio intrinseca non vitiat depositum, etiamsi illa exprimatur.*

DECISIO XV.

IMposuerat Angelus super quibusdam suis bonis censum 500. scutorum, pro quo recognouerat Bartoluccius bonam fidem, & promiserat, dictum Angelum intra triennium liberare, quod vt faceret, curauit dictus Angelus illum citari, qui citatus vice versa curauit Angelum recitari, ad facien. consentire hæredes Eustachij emptoris census receptioni pecuniarum, & in euentum recusationis, videndum deponi. Obtulit quidem Angelus se id facturũ, sed cùm facere posteà neglexerit, iudex mandauit, dictas pecunias deponi. † Vnde sibi debet im- 1
putare Angelus, si censu non extincto, patiatur damnum quod ex sua culpa prouenit. Socin. *consf. 70. lib. 1.*

Non obstat, quòd Bartoluccius tenebatur extinguere dictum censum, quia cùm eius obligatio esset in instrumento separato ab instrumento census, non poterat cogere hæredes Eustachij ad recipiendum dictas pecunias, nec videbatur aliter hoc casu efficaciùs se posse liberare, quòd dando pecunias ad hunc effectum.

2 Nihil facit quòd huiusmodi depositum non fuerit integrum, quia cùm non fuisset plus petitum, quàm scuta quingenta pro sorte principali, & scuta 75. pro fructibus, poterat credere Bartoluccius, in plus se non teneri.

3 Nec refert, quòd huiusmodi depositum fuerit conditionale, si videlicèt fieret retrouenditio censusș quia cùm conditio hæc illi esset intrinseca, illius expressio non potuit illud vitiare, Bald. *in l.acceptam num.* 14. *C.de vsur.* Neguſ. *de pignor. in* 2. *part.* 3. *membri* §. *partis principalis, num.* 10. *vers. in hoc tamen.* Et fuit dictum coram bo. me. Orano in causa Romana Mercium 11. Maij 1590.

Quantum attinet ad Hieronymum, Silvetium fideiussorem, Domini censuerunt Bartoluccium teneri illum liberare, iuxta formam promissionum, ex quo nec in iudicio facto inter ipsum, & Angelum, nec in depositione pecuniarum fuerat citatus, & ideo in non extinctione census cessat omnis eius culpa.

PACEN. DECIMARVM del Hebreros.

Lunæ 29. Ianuarij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia Parochialis fundatam habet intentionem in decimis prædiorum quæ sunt intra parochia limites.*

2 *A limitibus diuidentibus territoria & iurisdictiones non infertur ad terminos decimatorios Ecclesiarum.*

3 *Quasi possessio percipiendi decimas, non releuat, nisi constet, ius decimandi ad quasi possidentem spectare, vel esse intra limites suæ Parochiæ.*

DECISIO XVI.

FVit per Dominos vnanimiter resolutum contra informantem, Capitulū scilicet Placen. non fundare intentionem suam in decimis, de quibus agitur. † Licèt enim Ecclesia Parochialis intentionem habeat fundatam in decimis, intra cuius limites sunt prædia ex quibus illæ colliguntur, *cap. final. de Paroch. cap. cum sint de decim.* cum vulg. nihilominùs capitulum non probat, locum dell' Hebrero esse intra limites Parochiæ Ecclesiæ Pacen. † Non enim infertur à limitibus diuidentibus territoria, & iurisdictiones, ad terminos decimatorios Ecclesiarū. Hostien. *in cap. super eo num.* 3. *&* 11. *de Paroch. & in cap. querimoniam, nu.* 2. *& ibi* Butr. *num.* 6. *de iurepatr.* Felin. *in cap. cum causam, num* 12. *de probat.* Et fuit resolutum coram Illustrissimo D. Perusino in causa Conchen. limitum, 3. Maij 1589 & posteà coram Illustrissimo Cardinale Blanchetto 5. Maij 1593. & aliàs sæpè. 1 2

3 Nec obstat quasi possessio Capituli percipiendi decimas in isto loco; quia præterquàm quòd non est sufficienter probata, tamen etiamsi probaretur, non releuaret, nisi doceretur, quòd iste locus esset intra limites Parochiæ, vel quòd iura spectarent aliàs ad Capitulum, *ad tex. in cap. vlt.* vbi glos. & Menoch. *de restit. spol. in* 6.

CESENATEN. DE Caceiaguerris.

Ven. 26. *Ianuarij* 1601.

SVMMARIVM.

1 *Iudex ad quem fuit appellatum, in causa appellabili potest inhiberi.*

2 *Vica*

2 *Vicarius sancti Petri, vigore facultatum, procedit in causis appellatione remota.*

3 *Clausula*, appellatione remota, *posita in facultatibus alicuius iudicis, extra Rotam, si deinde causa committatur in Rota, censetur repetita in Commissione Rotali.*

4 *Restitutio in integrum impedit executionem nondum cœptam.*

DECISIO XVII.

Placuit Dominis, inhibitionem non esse moderandam, ex quo fuit appellatum in causa appellabi-
1 li, & infra legitima tempora. † Et ideo Iudex ad quem bene inhibuit, *cap. Romana, §. si verò, & c. non solùm de appell. in 6.* Rot. *decis.* 58. *de appell. in antiq.*
2 Non obstat, quòd Vicarius Sancti Petri procedat vigore suarum facul-
3 tatum, appellatione remota, † quæ clausula censeri debet repetita in commissione Rotali; Æmil. *cons.* 68. *num.* 7. latè Modern. *de attent. appel. pend. limit.* 8. *num.* 7. Ægid. *decis.* 216. Cassad. *decis.* 8. *de rescript.* Rota. *decis.* 321. *par.* 1. quia cùm Comes Christoforus obtinuerit restitutio-
4 nem in integrum, † illa impedit exequutionem, quæ nondum fuerat cœpta, & sic inhibitio non venit moderanda, *l. vnica, vbi glos. in verb. debere* Cyn. & Azo *in sum. in princ. C. in integr. restit. postul. ne quid nofiat, & in tit. C. de vendic. libert.* Doctor. *in l.* 4. §. *condemnatum, ff. de re iudicat.* Rot. *decis.* 51. *de appell. in nou.* Put. *decis.* 456. *lib.* 2. bene Capuc. *decis.* 53. *num.* 1. & Franc. March. *decis.* 53. *num.* 7. *lib.* 2. Mynsing. obseruat. 48. *cent.* 1. Chisanen. *decis.* 164. Et fuit dictum coram R.P.D. meo Decano in causa Ortonen. pensionis 5. Iulij 1599.

Nihil officit, quòd R.P.D. meus Litta tulerit duas sententias, & ab vnica tantū fuerit appellatum; quia hodie pars vult tantum prosequi causam super bonis stabilibus, non autem super attentatis. Vltrà quòd visum fuit Dominis, magis appellationem adaptari sententiæ latæ super negocio principali, quàm super attentatis.

IN CAVSA SABINEN. Archipresbiteratus.

27. *Decembris* 1600.

SVMMARIVM.

1 Cap. de multa de præben, *non habet locum in Vicariis temporalibus, nec ex eis causatur incompatibilitas, & num.* 3.

2 *Dispositio* cap. de multa, *non procedit in illis officiis & dignitatibus, quæ non sunt perpetua, nec in titulum perpetui beneficij conferuntur.*

4 *Vicarius temporalis, siue ad nutum amouibilis, nomine alieno exercet curam Parochiæ.*

5 *Deputatio Vicarij facta cum clausula*, ad nutum tamen & beneplacitum amouibilem, *est temporalis.*

6 *Beneficia regularia aptitudine sunt perpetua, & de eis, vt de perpetuis iudicatur.*

7 *Beneficia regularia ad nutum Superiorum amouibilia, causant incompatibilitatem.*

8 *Beneficia regularia conferuntur in titulum.*

9 *Obtinentes beneficia regularia potius ratione obedientiæ, & ex vi professionis, quàm ex natura beneficij, possunt amoueri ad nutum Abbatis.*

10 *Beneficia sæcularia manualia non dantur in titulum.*

11 *Obtinentes beneficia regularia, non pos*

possunt amoueri sine causa.

12 *Obtinentes beneficia regularia, si amoueantur ab illis sine causa, possunt appellare.*

13 *Vicarius ad nutum amouibilis in Ecclesia saculari, qui nullum habet titulum, & nihil agit nomine proprio, potest amoueri etiam absq; causa.*

DECISIO SEV VOTVM Seruorum. XVIII.

PRætendit Angelus Iacobellus impedire resignationem Archipresbiteratus Collis Veteris ad fauorem Iacobi Corsi, sub prætextu vacationis ex eo quòd ei immineat cura animarum, & resignans fuerat anteà deputatus à Capitulo sancti Petri Vicarius Amouibilis in alia Ecclesia Curata sancti Martini perpetuò vnita Capitulo, iuxta *cap. de multa, de prebend.*

1 Sed credo, hanc prætensionem non subsistere. In istis enim Vicariis temporalibus, quæ constituuntur in beneficiis vnitis iuxta *decis.* Rotæ 2. *sub num. 2. de excess. Prælat. in nou.* Bisign. *decis.* 21. *nu.* 3. *de prebend. cum alleg.* per Rebuff. *in tit. de perpet. Vicar. nu.* 6. & latè per Alfons. Ored. *de incomp. benef. par.* 1. *cap.* 15. *sub num.* 8. *& seqq.* non habet locum dispositio *d. cap. de multa*, nec ex eis causatur incompatibilitas, glos. *in clem. in Vicar. perpetuis de offic. Vicar. & in extrauag. execrabilis, in verb. temporalis, de prebend.* Capra. *reg.* 90. *num.* 67. *in* 12. *fallen.* Rebuff. *de dispens. rat. ætat. in verb. vel earum perpetuæ Vicariæ* Ored. *d. cap. num.* 16.

2 Dispositio enim *d. cap. de multa* non procedit in illis officiis, & dignitatibus, quæ non sunt perpetua, nec in titulum perpetui beneficij conferuntur, vt tradunt ibi DD. communiter, Innoc. *sub num.* 6. *ad finem ibi, nunquam etiam reputamus,* Ancar. *num.* 18. Imol. *sub num.* 34. *vers. similiter etiamsi*, Abb. *num.* 23. *vers. sed contrarium*, Gambar. *lib.* 5. *de offic. legat. in tit. an leg. poss. plur. benef. conferre num.* 23. Capra, qui testatur de communi *dicta regula* 90. *num.* 67. Alphons. Ored. *d. cap.* 15. *num.* 52. Put. *decis.* 117. *lib.* 2. Et fuit resolutum in causa Seguntina Thesaurariæ, 29. Aprilis 1596. coram bo. me. Orano.

Et consequenter non potest habere locum in istis Vicariis amouibilibus ad nutum constituentis, quæ sunt temporales, & non dantur in titulum perpetui beneficij, nec possunt impetrari, cùm non sint tituli beneficiales. Anton. de Butr. *cons.* 51. *sub num.* 6. Vitalin. *dicta clem.* 1. *num.* 56. *de offic. Vicar.* Rebuff. *in titulo de nominat. quæst.* 15. *num.* 62. Mandos. *de annal. quæst.* 15. *num.* 1. Et tenuit Rota in causa Salamantina Vicariæ sub die 15. Martij 1596. coram Illustrissimo Blanchetto. 3

Nec refert, quòd Ecclesia sancti Martini sit Curata, quia Cura est Capituli sancti Petri, cui fuit vnita, non autem Vicarij temporalis, & ad nutum amouibilis, qui non dicitur 4
Curatus, † sed nomine alieno illam exercet ad libitum suum, vel illius qui specialiter illũ deputauit, glos. *in d. extrauag. execrabilis, in verb. tẽporalis.* Rota. *d. decis.* 2. *de exces. prelat.* quæ loquitur in beneficio vnito mensæ Capitulari, Bisign. *d. decis.* 21. *sub nu.* 2. Cardinal. *in d. clem.* 1. *sub nu.* 15. *de offic. Vicar.* Oldrad. *cons.* 38. *nu.* 1. 9. *&* 12. Rebuff. *de dispens. de non resid. num.* 15.

Quòd autem depntatio facta per 5
Capitulum sancti Petri de hoc Archipresbitero sit temporalis, & non perpetua, constat ex verbis ipsius deputationis, ibi, *ad nutum tamen, & beneplacitum amouibilem,* per quæ

Vica

Vicarius reputatur temporalis, & eo vti de tẽporali iudicatur, gloſ. *in clem. dudum* §. *ac deinde in verb. impediant*, *de ſepult.* Et patet ex ſuprà allegatis videlicèt *deciſ.*2. *de exceſ. prel.*ibi, *Vicarius temporalis ad nutum amouibilis.*Biſignet. *d.dec.*21. ibi, *quia ſi talis Vicarius eſt remouibilis*, Butri. *d. conſ.* 51. *ſub num.*6. Et patet in omnibus Vicariis temporalibus, & ibi, *vt non intitulati ſunt.* Gemin. *d. conſ.* 86. *num.*3. ibi *quia ipſe exercet curam* Vital. *in d. clem. vnica, nu.*56. ibi, *breuiter, ſi eſſet inſtituendus.* Rebuff. *in d. tit. de diſpenſ. denon reſid. num.*15. ibi, *quia pro voluntate inſtituendus*, Alphonſ.Ored. *d.cap.*15.*ſub num.*8. ibi, *Vicaria temporalis dicitur.* Qui omnes concludunt, Vicariam ad nutum, & voluntatẽ conſtituentis amouibilem, dici temporalem, etiam ad iſtum effectum,vt non cõprehendatur ſub diſpoſitione *d.cap. de multa.*

6 Non obſtant quæ dicuntur de beneficiis regularibus,quæ licèt ſint ad nutum Superiorum amouibilia, tamen cauſant incompatibilitatem, iuxta *cap. cum ſingula,de prebend. in* 6. Gambar. *de offic. legat. loco infrà citando* Hored. *de incomp. benef. par.*
7 1. *cap.* 22. *num.* 14. † quia beneficia regularia aptitudine ſunt perpetua, niſi ſi ea obtinentes amoneantur.Et de iis iudicatur vt de perpetuis,
8 prout ſunt de ſui natura, † cùm conferantur in titulum, & poſſint
9 impetrari, † licèt obtinentes potiùs ratione obedientiæ & ex vi profeſſionis, quam ex natura beneficij, poſſint remoueri ad nutum Abbatis, qui poteſt etiam non remouere:
10 † quidquid dicendum ſit de manualibus ſæcularibus,quæ non dantur in titulum, iuxta diſtinctionem Gambar. *de offic. leg. lib.*4.*tit.de poteſt. legat.in reſeru. benef. num.* 14. *cum ſeqq.*† præſertim cùm regulares non 11
poſſint amoueri ſine cauſa, *clem.*1. & ibi Doctor. *de ſupplen. neglig.Prælat.* Siluan. *de benefic. par.*3. *quæſt.*21. *ſub num.* 5. Rebuff. *de pacific. poſſeſſ. num.* 331. ibi, † *quòd datur recurſus à* 12
remotione ſine cauſa. Et fuit reſolutum in dicta cauſa Seguntina Theſaurariæ coram bo.memo.Orano.

Iſta autem ceſſant in Vicario ad 13
nutum amouibili, in Eccleſia ſæculari, qui nullum habet titulum, & nihil agit nomine proprio, & poteſt amoueri ad libitum conſtituentis, etiam abſque cauſa, vt patet ex ſuperiùs allegatis.

Procedunt autem hæc faciliùs in hoc caſu, quia non obſtante deputatione Archipreſbiteri, reſedit in ſuo Archipreſbiteratu, & ampliùs declarauit in actis Vicarij Sabinenſis,ſe velle in eo reſidere,pro vt etiã adhuc hodie reſidet, & ſic ceſſant quæ dicuntur de eius animo non ampliùs redeundi ad ſuum Archipresbiteratum.

Relaxanda igitur ex præfatis videtur ſupplicatio reſignationis dicti Archipresbiteratus, ad fauorem Iacobi Corſi,& reiicienda eſt alia ſupplicatio ab Angelo porrecta de eodem Archipresbiteratu, vti de vacãte certo modo ob aſſequutionem Vicariæ temporalis, & ad nutum amouibilis,ex beneficio vnito menſæ Capitulari Sancti Petri, cùm iſta vacatio non adſit.

VITERBIEN.
Fideiuſſionis.

Lunæ 29. Ianuarij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Cardinalis deponens in facto proprio facit pluſquàm ſemiplenam probationem.*

2 *Testis vnicus in facto proprio, accedentibus adminiculis, probat concludenter.*

3 *Statur depositioni fideiussoris, in causa debitoris principalis.*

DECISIO XIX.

Resolutum fuit sine difficultate, hodie constare de promotione Horatij per depositionem Illustris-
1 simi Cardinalis Camerini, † (qui nedum attenta dignitate, & qualitate personæ) cùm sit testis in facto proprio, facit plusquàm semiplenã probationem. Aym. *cons.* 178. *num.* 7. quem Rota fuit sequuta, coram Illustrissimo Cardinali Blanchetto, in causa Romana deuolutionis Vineæ 1. Iulij 1573. faciunt notata per Socin. Iun. *cons.* 31. *num.* 32. *lib.* 2. Paris. *cons.* 104. *num.* 80. *in princ.* Et fuit dictum coram R.P.D. meo Seraphino 4. Iunij 1576. in causa Vrbeuetana bonorum, quæ est inter impressas diuersorum 521. part. 1.
2 † Ideo accedentibus adminiculis, videlicèt depositione D.Io. Dominici, probatur concludenter, iuxta notata per Cæs. de Grass. *decis.* 3. *nu.* 6. *de probat.*

Non obstat quòd D. Ioannes Dominicus tractat de suo interesse, ex quo fideiussit pro Horatio, quia nulla etiam habita ratione ad eius personam, (quæ notissima est omnibus, & præsertim nostro Tribunali, in quo semper laudabiliter se gessit) atque etiam circumscripta illa quæ
3 vertitur inter DD. controuersia, † an stetur depositioni fideiussoris in causa debitoris principalis, in qua communem opinionem affirmatiuã dicit Curt. Iun. *cons.* 281. *num.* 5. & 6. quando principalis est soluendo, vel fideiussor habet bonum telenatorem; negari tamen non potest, quin hæc depositio inseruiat pro adminiculo.

TERDONEN.
Præpositurae.

Ven. 3. *Febr.* 1601.

SVMMARIVM.

1 *Causa dicitur profana, quæ non est super titulo beneficij.*

2 *Lis super priuatione beneficij tunc facit causam beneficialem, quando petitur, aliquem priuari, vt sibi beneficium conferatur.*

3 *In profanis remissoria in qualibet instantia absque fumo conceditur.*

4 *In dubio, an articuli sint releuantes, remissoria in profanis conceditur.*

5 *Propter timorem subornationis remissoria denegatur.*

6 *Quando adest timor subornationis, testes examinandi nominantur in Curia.*

DECISIO XX.

Domini fuerunt concordes su- 1
per eo, quòd causa esset profana, cùm non agatur super titulo beneficij, sed solùm de validitate sententiæ, per quam Camillus ab Ordinario fuit priuatus Præpositura Alberiæ; & quam etiam idem Camillus appellatione interposita obtinuit à Rota reuocari, cum impositione silentii fisco, & Alberto, qui tanquam prouisus de dicta Præpositura ab eodem Ordinario, venit ad causam ratione sui interesse, Achil. *decis.* 2. *de pens.* Put. 496. *num.* 2. *lib.* 2. Verall. *decis.* 99. *par.* 1. Et fuit dictum in causa Casalen. Præpositurae, 9. Iunij 1597. coram bo. me.
Gypsio. † Tunc enim demùm lis su- 2
per priuatione facit causam beneficialem, quando petitur, aliquem priuari, vt sibi beneficium conferatur, vel adiudicetur, *cap.* 2. & ibi glos. *in verb. finita, vt lite pendente in* 6. *clem.*

6. clem. 1. in verb. eum possessorem de sequestr. possess. Et facit Sarn. *in regula de subrogat. quæst. 7. in princ. & in regula de annal. quæst. 42. in princip.* Put. *d. decis. 496. num. 1. & 3.*

3 Quibus stantibus, remissoria solet concedi in qualibet instantia, & absque fumo; Caput. *decis. 68. par. 3.* Et fuit dictũ coram me in alia decisione in hac causa, 1. Decembris proximè præteriti.

Difficultas fuit restricta ad releuantiam articulorum. Et Domini in hoc fuerunt varij, tandem pro maiori parte concluserunt, esse rele-

4 uantes. † Et ideo remissoriam esse cõcedendam, Cassad. *decis. 2. de dilat. cum similibus.* Eóque libentiùs in hãc sententiam venerunt, quia in dubio Rota semper solet concedere remissoriam.

5 Timor subornationis qui allegabatur, propter quem remissoria denegari solet, iuxta decisionem Caputaque 50. *num. 4. par. 3.* mouebat aliquos ex Dominis, qui erant pro decisione, sed ex quo Camillus non docebat, suos subditos sibi esse contrarios, cùm ex illo intenderet probare dictum timorem subornationis, facilè condescenderunt in hanc

6 sententiam pro remissoria, † Et ad omnem bonum finem voluerunt nominari in curia testes per D. Albertum examinandos.

AVGVSTANA
Canonicatus.

Merc. 7. Februarij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo, etiam respectu distributionum quotidianarum, datur beneficiato qui est in quasi possessione, etiamsi non resederit, facto tamen Capituli.*

2 *Beneficiatus qui poterat inseruire & solitus erat seruire, quando erat præsens, si facto Capituli non inseruiat, lucratur distributiones quotidianas.*

3 *Beneficiatus qui facto Capituli non potest inseruire Ecclesiæ, protestari debet, per se non stare, &c. ad hoc vt consequatur distributiones quotidianas in absentia.*

4 *Beneficiatus non inseruiens, facto Capituli, debet habere distributiones quotidianas perceptas à Capitulo, etiamsi nullam fecerit protestationem.*

DECISIO XXI.

DOmini resoluerunt, D. Georgio dandum esse mandatum de manutenendo, etiam respectu distributionum quotidianarum, à die carcerationis, quia eius quasi possessio probatur concludenter ex depositione tertij testis, & aliorum, qui deponunt de turbatione Capituli in perceptione. Et adminiculantur alij testes, qui deponunt, de residentia Georgij, qua stante multùm verisimile est, quòd perceperit distributiones quæ dantur propter residentiã. Et ideo cùm fuerit expulsus facto Capituli, ei debentur distributiones quotidianæ. Prob. *ad Monac. in cap. 1. num. 22. de cler. non resid. & in cap. 1. num. 22. in fine, de constit.* Calder. *cons. 17. de prebend.* Put. *decis. 383. & 239. lib. 1.* 1

Non obstat quòd ad istum effectum necessarium sit probare, quòd Gregorius esset solitus seruire Ecclesiæ, Couar. *var. resolut. lib. 3. cap. 13. num. 8. vers. 6.* & Felin. *in cap. Apostolus, num. 12. de except.* Quia testes probant, quòd quando erat præsens, solebat inseruire, & ideo ista expulsio non debet suffragari Capitulo contra Georgium, qui cessãte expulsio 2

pulsione poterat inseruiendo lucrari distributiones. Et multùm veri simile est, quòd inseruiuisset, nisi fuisset catceratus,& expulsus, quia quando erat præsens solebat inseruire. Mouit etiam Dominos, quòd testes probant, Georgium fuisse solitum residere per certum temporis spatium, non excludendo reliquum tempus,& non probatur, quòd Capitulum præstet maius seruitium, imò potiùs probatur contrarium.Et ideo cùm lis vertatur solùm inter Capitulum & Georgium,ex hoc facto Capitulum non debet reportare lucrum, requirendo à Georgio seruitium, quod ab eo non præstatur, *tot.tit.quod quisque iuris.*

3 Non obstat, quòd videbatur necessaria protestatio ad effectum cōsequendi distributiones. Mohed. *decis.6. de prebend.*& fuit plenius dictum in vna Salamantina fructuum 26. Iunij 1587. coram bo. me. Bubalo,quæ hic non interuenit,† quia
4 non est necessaria pro distributionibus perceptis à Capitulo, Put.*d.decis.*283. *lib.*1. Et fuit resolutum coram Illustrissimo Lanceloto in vna Iacensi portionis 16. Ianuarij 1577. (quæ est 618. *par.*1 *diuers.*) & coram R.P D. meo Mellino, in causa Maioricen. Canonicatus 2.Maij 1594. & in causa Firmiana distributionum 26.Ianuarij 1598.

ROMANA DEPOSITI de Altouitis.

Merc. 7. Februarij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Soluens contra formam mandati de soluendo malè soluit.*
2 *Mandatum de soluendo est obseruandum in forma specifica.*
3 *Ratificatio mandati retrotrahitur.*
4 *Quod tamen non procedit, re non integra.*
5 *Tertius, stante legitima causa, potest pro suo interesse, habenti mandatum de soluendo, protestari ne soluat.*

DECISIO XXII.

DVbitaui, an esset recedendum à decisis coram R.P.D. meo Decano pro summa contenta in 2. mandato. Et Domini absque difficultate negatiuè respōderunt;mandatum enim D. Alexandri non erat liberum, sed sequuta ratificatione Antonij, † & ideo Altouiti soluen- 1
do contra illius formam malè soluerunt, † cùm esset diligenter ob- 2
seruanda,& in forma specifica, *l.diligenter,ff.mandati,l.qui hærede,§.final. ff.de condit.& demonstr.*

Non obstat, quòd posteà sequuta 3
fuerit ratificatio Antonij quæ retrotrahitur, *l. final.*vbi Bald.*in princ. C.ad Macedonia, l. si fundus §.1.ff.de pignor. l. donationes, C. de donat. inter vir. & vxor.* † quia hoc non proce- 4
dit, re non integra *l.bonorum,ff. rem ratam haberi,cap.si pro te de rescript. in 6.* Specul. *in tit. de obligat.& solut. §.1. num.3. ver. item pone,* 1. prout erat in præsenti casu, propter suspicionem vergentiæ ad inopiam Antonij,& Claudij, quam probauit effectus decoctionis subsequutus. Et illam sufficere in hoc casu Domini censuerunt.Et ideo poterat Alexander protestari † pariter, & Malui- 5
cinus, licèt esset tertius, cùm haberet interesse, & adesset causa, *l.cùm quis sibi ff.de solut.* latè Felin. *in cap. cùm M.Ferrarien.de constit.nu.*4. Vnde si Altouiti expectassent adimplementum, protestationes erant in tempore, & non fuisset facta solutio Claudio.

Merius obstat, quòd ratificatio non

non erat censenda necessaria: tum quia pecuniæ iam effectæ erant Claudij, tum etiam quia Claudius habebat mandatum Antonij. Nam ante ratificationem, pecuniæ non erant effectæ simpliciter Claudij; siquidem voluerat Alexander, sequuta demum Antonij ratificatione illas illi credere, mandatum verò erat dubium, dubitabaturque, an societas esset finita, nec constabat, censum, de quo agitur, fuisse factum nomine societatis, ideoque ratificatio videbatur necessaria, vt fuit resolutum coram R. P. D. meo Mellino 15. Decembris proximè præteriti, in causa Bononien. bonorum de Saponantiis.

Nihil faciunt alia ex aduerso deducta, quia non tangunt præsentem disputationem.

An autem D. Maluicinus ex hoc fuerit liberatus, Domini reseruarunt particulariter dubitandum.

BONONIEN. REMISsionis Mercedis.

Lunæ 19. Februarij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria conceditur, quando articuli sunt releuantes.*

2 *Remissoria secundò conceditur, quando noui articuli sunt magis specificati, quàm primi super quibus fuit examinatum in partibus.*

DECISIO XXIII.

1 ROta censuit, remissoriam esse concedendam ex capite releuantis, iuxta *decis.* Cassad. 3. *de dilat.* Nec ex eo debet denegari, ex quo idem videatur articulatum in parti-

2 bus, † quia cùm articuli antiqui idem tacitè non comprehendant, quoàd necessitatem facti, & probationis, sed solùm quoàd necessitatem facti; non probationis, aut erat dubium, an idem articuli noui & veteres continerent, ideo cùm articuli noui sint magis specificati, remissoria est concedenda, vt per Abbatem, qui ita distinguit *in cap. fraternitatis, num 8. per totum, de testibus.* Et fuit resolutum in causa Ariminensi Castrorum 7. præsentis mensis coram R. P. D. meo Decano.

ROMANA LEGATI della Porta.

Ven. 30. Martij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Legatum mobilium relictum per verba præsentis temporis, adiecto nomine possessiuo, ipsius Testatoris, intelligitur de mobilibus extantibus tempore obitus Testatoris, non autem tempore conditi Testamenti, propter coniecturas quæ ponuntur, num. 2. 3. 4. & 6.*

3 *Dictio, semper, denotat perpetuitatem.*

5 *Testamentum in quo legatum relinquitur, debet ita interpretari, vt legatum afferat vtilitatem.*

6 *Facultas capiendi legatum propria authoritate, respicit tempus mortis.*

7 *Solius notarij dicto statur in iis quæ spectant ad eius officium.*

8 *Notarius solus deponens vti Testis, non facit fidem.*

DECISIO XXIV.

DOmini, non obstante quòd legatum esset relictum per verba præsentis temporis, adiecto nomine possessiuo ipsius Testatoris, censuerunt, ex coniecturis deberi D. Elisabethæ mobilia, quæ extabant 1

tempore obitus Testatoris, non autem tempore conditi testamenti, contra regulam tex. *in l. si ita, & in l. fin. in fine ff. de aur. & arg. legat.* à qua in his terminis (cùm potiùs mens testatoris, quàm verba sint inspicienda, *l. in conditionibus primum locum, in princ. ff. de condit. & demonstr. l. cùm virum C. de fideicom. cap. cùm Martha, de celebrat. missar.*) Rota solet recedere, prout fuit resolutum coram sanctissimo Domino nostro, in causa Spoletana legati 20. Febr. 1585. & coram bo. me. Bubalo, in causa Romana legati 10. Decembris eiusdem anni, & coram R. P. D. meo Penia, in causa Romana legati Metalliorum 28. Aprilis 1589. iuxta tradita per Crauet. *in l. 1. num. 29. vers. 3. limit. de leg.* 1. Caldet. *cons.* 1. *num.* 3. *vers. nec obstat. de constit.* Socin. iun. *cons.* 98. *num.* 26. *lib.* 1. Roland. qui alios allegat. *cons.* 39. *num.* 20. *lib.* 4. Gabriel. *cons.* 120. *nu.* 8. *in fine, vol.* 1. & nouissimè tradit etiam Illustrissimus Mantica, *de coniect. vltim. vol. lib.* 3. *tit.* 11. *num.* 23.

Coniecturæ autem, quæ in præsenti casu concurrebant, ita visæ fuerunt Dominis vrgentes, vt vnanimiter in hanc venerint sententiam.

2 Animaduertebant enim, quòd huiusmodi legatum fuerat conceptum per verba geminata prægnantia, & ampla, videlicèt omnium, singulorum, & cuiuscumque generis, quæ est optima coniectura Crot. *cons.* 69. *num.* 3. *circa finem vers.* Confirmatur, hoc ex verbis Cephal. *cons.* 773. *num.* 25. *lib.* 5. Et firmauit Rota in decisionibus allegatis.

3 Vlteriùs declarabatur voluntas testatoris, cùm in huiusmodi legato exciperentur marmora, & reliqua facientia ad sculpturam, cum dictione (*semper*) quæ cùm denotet perpetuitatem, *gloss. in verb.* (*semper*) *in proœm. instit. & in l.* 1. *in verb. semper ff. solut. matrim.* facit durare istam exceptionem vsque ad mortem. Vnde debebat pariter legatum intelligi de mobilibus extantibus tempore mortis, cùm ex qualitate exceptionis declaretur, de quo genere regula loquatur. *vul. l. nam quod liquidè ff. de pen. legat.* Beccius *in l.* 1. *nu.* 20. *ff. de reg. iur.*

Fuit etiam ponderatum, testatorem tempore conditi testamenti fuisse satis iuuenem. Vnde, si intellexisset, legare mobilia, quæ extabant tantùm tempore conditi testamenti, de facili legatum fuisset inutile, cùm potuisset per plures annos viuere. 4

† Debet autem ille intellectus sumi, per quem legatum vtilitatem afferat, *ad tex. in l. quoties, ff. de reb. dub. & in l. si igitur, in fin. ff. de leg.* 1. Socin. iun. post alios quos refert, *cons.* 98. *num.* 16. & *sequen. lib.* 1. Et fuit dictum in allegata decisione coram Bubalo: 5

Faciebat etiam aliquid (omissis aliis coniecturis per Dominos approbatis) quòd testator concessit D. Elisabethę facultatem capiēdi legatum propria authoritate. Quæ verba cùm respiciāt tempus mortis, secundùm illud videntur intelligenda, Alex. *cons.* 59. *nu.* 11. *vol.* 1. Bellon. *cons.* 5 *nu.* 11. & *sequen.* facit Gabriel. *cons.* 53. *num.* 13. *vol.* 2. Præter quàm quòd difficile fuisset ad practicam reduci, quòd posset capere mobilia propria auctoritate, si testator intellexisset, de mobilibus extantibus tempore conditi testamenti. 6

Ex quibus videntur sublata ea quæ ex aduersò adducebantur.

Non obstat postremò quòd notarius, qui de testamento fuit rogatus, deponat, se interrogasse testatorem,

rem, de quibus mobilibus intelligeret, ipsumque Notario sciscitanti respondisse, de extantibus tunc, hoc
7 est, tempore conditi testamenti, † dictoque solius notarij stetur, Ias. *in l. nec is num.* 7. *ff. de acquir. hered.* quia tex. *in l. si quis decurio, C. ad l. Cornel. de fals.* quem ibi Iason citat, vbi Bald. loquitur, quando notarius deponit de his quæ spectant ad eius officium, vt ibi videre est, ex traditis per Salicet, *num.* 4. Et fuit luculenter deductum coram R.P.D. meo Seraphino in causa Romana de Picchis 1. Iunij 1583. & non
8 quando deponit vti testis, † quia tunc ipse solus non facit fidem Ægid. *decis.* 51. *in fine*, Aym. *cons.* 171. *num.* 5. Bald. *in l. errore, num.* 2. *C. de testam.* Et hanc opinionem Rota sequitur. Testi enim vnico etiam de facto proprio deponenti, fides adhiberi non solet. Achil. *decis.* 3. *num.* 2. *& seqq. de testibus.* Vltra quòd idem Ias. *sub. num.* 11. *& seqq.* tenet contrarium.

CREMONEN. CAPELLaniæ.

Luna 2. *Aprilis.* 1601.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus quod præsumitur ex vsurpatione, debet probari per immemorialem cum præsentationibus continuatis spatio* 50. *annorum effectum sortitis.*

2 *Immemorialis, in probando iuspatronatus, requiritur pro forma, nec potest per æquipollens adimpleri.*

3 *Ius patronatus quod prætenditur à Parochianis præsumitur ex vsurpatione, & num.* 4.

4 *Iuspatronatus potest probari per alium modum, quàm per immemorialem, quando non adest præsumptio vsurpationis.*

5 *Conc. Trid. nihil innouauit in illis iuribus patronatuum, in quibus non adest præsumptio vsurpationis.*

DECISIO XXV.

VT morem gererem parti, volui priùs dubitare, antequàm iura in forma probari producerentur, an releuarent. Et Domini absque difficultate contra informantem resoluerunt, videlicèt non releuare. Cùm enim versemur in terminis Concilij, *cap.* 9. *de reformat. sess.* 25. † quod 1
vult, vt quotiescumque ius patronatus præsumitur ex vsurpatione, cùm de instrumento fundationis nō docetur, debeat per immemorialem probari, cum præsentationibus continuatis spatio 50. annorum, & effectum sortitis, quæ authenticis scripturis probentur. Hîc autem, quicquid sit de continuatis præsentationibus, (quia de illis nil Domini dixerunt, cùm summarium datum non fuerit) probatio immemorialis non adest, † quæ cùm requiratur 2
pro forma non potest adimpleri per æquipollens; vt pluriès resoluit Sacra Congregatio Concilij. Et tenuit Rota coram Sanctissimo D. N. in causa Sabinen. Beneficij de anno 1582. & coram R.P.D. meo Pamphilio, in causa nullius Archipresbiteratus 2. Maij 1588.

Nec dubitari potest, quin hic præ- 3
sumatur ex vsurpatione, cùm ius patronatus prætendatur à Parochianis. Put. *decis.* 57. *lib.* 1. Achil. *decis.* 4. *de iurepatr.* Ant. August. *eodem titulo.* Than. 59. Et ita resoluit Sacra Congregatio Illustrissimor. Interpre. 14. Septembris 1593.

Nec refert, quòd isti sint pauci 4
vicini, seu Parochiani, à quibus prætenditur iuspatronatus; quia Rota idem fecit de illis iudicium, quod

& alias de parua Vniuesitate fortè Cechæ coram R. P. D. meo Pamphilio in dicta causa nullius Archipresbiteratus.

5 Non obstat,quòd Concilium nō tollit modum probandi iuspatronatus de iure,per illa verba *(aliasue secundum iuris dispositionem est)* vt in causa Tirasonen. iuris præsentandi, coram R. P. D. meo Penia 5. Maij
6 1593. † quia loquitur in aliis casibus, in quibus non intrat præsumptio vsurpationis, & in quibus Sa-
7 crum Concilium nihil innouauit, vt fuit dictum coram Illustrissimo D. Cardinale Lanceloto 13. Iunij 1572. in causa Tuden. iurisp. quæ est inter impressas 331. par. 2.

MONTIS REGALIS iurisdictionis.

Ven. 6. Aprilis 1601.

SVMMARIVM.

1 *Existenti in quasi possessione exercendi iurisdictionem criminalem in monachos datur mandatum de manutenendo.*

2 *Carceratio est actus iurisdictionis.*

3 *Possessio prelati antecessoris iuuat successorem.*

4 *Quasi possessio iurisdictionis non acquiritur sine scientia, & patientia interesse habentis.*

DECISIO XXVI.

1 DVbitatum fuit, an esset dādum mandatum de manutenendo Reuerendissimo D. Archiepiscopo in quasi possessione exercendi iurisdictioné criminalem in Monachos Monasterij Montis regalis,pro delictis commissis extra Ecclesiam. Pro delictis enim commissis in Ecclesia, Monachi acquiescebant, nec iurisdictionem Domini Archiepiscopi reuocabant in controuersiam,prout vice versa idē Reuerendissimus Archiepiscopus nihil prætendebat in his quæ pertinent ad regularia instituta.

Causa,vtraque parte informante, proposita,Domini resoluerunt,dandum esse mandatum de manutenendo Reuerendissimo D.Archiepiscopo,cùm de eius quasi possessione satis constaret, *§. retinendæ, institu: de interd,* ex carceratione facta de anno 1566. de quodam Monacho, † 2
quæ quidem carceratio est actus iurisdictionis,*Doctores in l.Imperium, ff. de iurisd.omn.iudic.*

Nec obstare videbantur quæ opponebantur , quia quod dicebatur, huiusmodi carcerationem fuisse factam à Visitatore Regio , videbatur nimis friuolum,cùm ex confessione ipsiusmet inquisiti constaret , eum fuisse detentum ad instantiam Vicarij Reuerendissimi Archiepiscopi. Prout & id quod fuisset facta ab Archiepiscopo antecessore , & sic non posset iuuare successorem;cùm notissimum sit, † quòd possessio 3
Prælati antecessoris iuuet successorem ; ad ea quæ tradunt Felin. *in cap. constitutus, num. 19. de rescript.* Innoc. & alij *in cap. cum super,* vbi Abb. *num. 181. de caus. possess. & propriet.* Rota *decis. 1. de restit.spoliat. in nou.*Guido Pap.*decis.629.*

Secundò, Euidentius hæc quasi possessio ostendebatur , ex carceratione trium monachorum facta de anno 1598. Et ex ipsorum excarceratione ad supplicationem Visitatoris,ex gratia facta , qui priùs ad instantiam Reuerendissimi Archiepiscopi fuerant carcerati à Priore in carceribus Monasterij, *ad tex.in cap. ut famæ, de sent.excom.* Et postmodum translati ad Carceres Archiepiscopi. Ex quo tollitur,quòd dicitur,

tur, hanc carceratione͂ fuisse factam per violentiam Archiepiscopi, & alia huiusmodi quæ opponuntur.

4 Non obstabat, quòd posteà Visitator fecerat processum contra istos Monachos, quia hoc factum fuerat clandestine, inscio Reuerendissimo Archiepiscopo, & extra ciuitatem Montis Regalis. Et sic illi non potest nocere, cùm eius patientia, ac scientia requireretur, *lib.1.C.de ferruit. & aqua* DD. *in cap.cum Ecclesia Sutrina*, vbi Abb. *num.25.* Rip. *num.64. de cauſ. poſſeſſ. & propriet.* Put. *deciſ.360.num.10. lib.1.*

Non subsistit in facto, quòd iste actus dederat causam liti, quia post annum lis fuit mota.

An autem huiusmodi mandatum sit dandum Reuerendissimo D. Archiepiscopo cumulatiuè vel priuatiuè, Domini volunt, quòd particulariter dubitetur.

FLORENTINA
Pecuniaria.

Ven. 6. Aprilis 1601.

SVMMARIVM.

1 *Re euicta tenetur venditor, eiusque successores ad damna & interesse, & num.4.*

2 *Denunciatio facienda venditori super molestiis illatis in re vendita, fieri fortaſse poteſt per publica bandimenta, quando ille, cui facienda eſt, non reperitur, aut eſt bannitus.*

3 *Denunciatio qua fit vendenti, non eſt neceſſaria quando conſtat de iuſtitia euincentis.*

4 *Fideiuſſor de euictione, quem principalis promiſit releuare indemnem, debet releuari indemnis re euicta, etiam ſi illi non fuerint ceſſæ actiones a creditore.*

DECISIO XXVII.

CVm D. Antonius Franciscus in disputatione præsentis dubij pluries requisitus iura sua deducere neglexerit, vt alteri parti consulerem, proposui dubium: An Dominus Antonius Franciscus teneretur de euictione in casu &c. Quod Domini pro informante resoluerunt. Pro cuius intelligentia sciendum est, quòd D. Alexander Soderinus pater D. Antonij Francisci vendiderat Raphaëli de Medicis quædam bona cum promissione Domini Ioannis Victorij patris Domini Petri Thomæ, quem releuare indemnem promisit idem Alexãder. Quibus bonis posteà euictis, egit D. Raphaël tam contra dictum D. Antonium Franciscum mortuo iam parre, quàm contra D. Ioannem Victorium tunc viuentem, qui promiserunt deponere pretium dictorum bonorum, sed cùm id non adimpleretur, D. Raphaël obtinuit, omnes fructus bonorum dicti D. Ioannis Victorij sequestrari, & tandem sententiam co͂firmatoriam dicti sequestri, qua ratione coactus D. Ioannes Victorius soluit D. Raphaëli prædictum pretium.

Tandem super his orta controuersia inter dictum D. Ioannem Victorium, & Antonium Franciscum, venerunt vigore laudi ad Concordiam, quòd nimirum D. Antonius Franciscus daret pro dicto pretio soluto quædam bona D. Ioanni Victorio, cum conditione, quòd in euentu euictionis, posset D. Io. Victorius redire ad primæua sua iura, quod quidem fuit adimpletum, sed postmodùm hæc bona euicta fuerunt D. Ioanni Victorio, præuia intimatione facta D. Antonio Fra͂cisco de molestiis sibi illatis.

1 Quibus sic stantibus, Domini in sententiam venerunt, quòd D. Antonius Franciscus teneatur de euictione, & ad damnum, & interesse, *l.euicta re. l. venditor ff. de euict.* cum aliis per Couar. *var. resol. cap.17. in princ. lib.3.* maximè quia interuenetat denunciatio, iuxta *l.1.C.de peric. & comod.rei vend.l.emptor. C.de euict. c.vltim.de empt. & vendit.* Latè Couar. *vbi supra, num.2. vers. deducitur tandem.*

2 Nec obstat, quòd denunciatio fuerit facta per publica bannimenta, quia cùm D. Antonius Franciscus esset bannitus, & non reperibilis, poterat fortasse illi fieri hoc modo, vt de citatione dicit Bart. *in l. 4. §. prætor ait,* vbi Alex. *num. 23. ff. de damn. infect.* Caput. *decis.* 117.*in fine part.1.*

3 Sed tollitur omnis scrupulus, cùm constet de iustitia euincentis, quo casu non videtur necessaria denunciatio. Fulgos. Alber. Bald. & Angel. *in l. si cum quæstio, C. de euict.* cum aliis allegatis per Couar, *loco præcitato, num.6. vers. sextò quamuis.*

4 Quare cùm D. Antonius Franciscus hæreditario nomine teneatur de euictione, & reseruasset sibi d. Io. Victorius facultatem redeūdi ad primæua iura, constetque de fideiussione, & solutione fideiussorio nomine, tenetur pariter D. Antonius Franciscus hæreditario nomine releuare indemnem D. Ioannem Victorium, *l.qui debitorem, l.fideiussor.ff. de fideiuss. l. vnica vt act. ab hæred. & in hæred.*

5 Nec obstaret, si diceretur, quòd actiones non fuerunt cessæ à creditore D. Ioāni Victorio, quia nihilominùs indemnis debet releuari, Abbas, *in cap. peruenit, num. 20. de fideiuss.*

ESINA SALVIANI interdicti.

Lunæ 9. Aprilis 1601.

SVMMARIVM.

1 *Sententia videtur nulla; quando in actis non constat de mandato, stante protestatione, neminem audiri, nisi docto de legitimo mandato.*

2 *A protestatione neminem audiri nisi docto de legitimo mandato, censetur recessum, nisi in aliis actibus repetatur.*

DECISIO XXVIII.

Domini dixerunt, sententiam non esse nullam, nam quantum ad primum caput nullitatis ex defectu mandati, † quamuis sententia 1
inde videretur nulla, quia in actis non constabat de aliquo mandato, fueratque protestatum; neminem audiri, nisi docto de legitimo mandato. Rot.*decis.1.de procur. in antiq.* Guidobon.208.Aym. *cons.*108.

Quia tamen protestatio non fuerat repetita in aliis actibus, censebatur ab ea esse recessum. Mohed. *decis.2.de iudic.* Et in his terminis fuit resolutum in vna Romana nullitatis subhastationis, 15. Nouembris 1577. coram Brauo, quæ est inter impress. diuers. 599. & in causa Toletana Primiriarum 27. Februarij 1581. quæ est inter impress. 688. par.1. coram R.P.D. meo Decano, & in vna Siracusana quartæ 20. Iunij 1586. coram Illustrissimo. Platto & in causa Romana pecuniaria 15. Febr. 1599. coram bo. me. Orano, ideoque cum reuera de eo tempore mandatum adesset, potuit illud quandocumque produci, etiam in causa appellationis, prout fuit productum. Rot. *decis.19. de procur. in antiq.* 2

antiq. quam seruari testatur. Put. *decis.* 383. *num.* 8. *lib.*2. Aym. *d.cons.* 108. *num.*1.

Quantum attinet ad secundum caput nullitatis resultans ex prædicto mandato, in quo procurator ante litem contestatam constitutus tantùm à Pyrrho, non etiam à Thadæo fratre deprehenditur, quia res apud me non carebat difficultate,& articulus videbatur satis exemplaris,operæ pretium duxi,iterum partes super hoc audire.

ROMANA PECVniaria.

Ven. 4. *Maij* 1601.

SVMMARIVM.

1 *Dotis legatum factum à patruo filiabus, contemplatione tamen ipsarum patris, in casu restitutionis restituendum est de bonis ipsius Patris, non autem de bonis extradotalibus fœminarum.*

2 *Legatum dotis relictum filiabus intuitu patris, pleno iure ipsi patri acquiritur.*

3 *Pater censetur de suis bonis dotasse filiam, quæ omnibus iuribus suis in forma renunciauit.*

4 *Pater in dubio censetur de propriis bonis dotasse filiam,ita vt si posteà declarasset, se de aliis bonis dotasse, non sufficeret,num.*5.

6 *Libri bancherij probant solutionem, & modum solutionis.*

7 *In concursu coniecturarum potiores sunt attendendæ.*

8 *Heres non potest contra factum sui autoris venire.*

DECISIO XXIX.

1 DOmini censuerunt, scuta quatuor millia occasione dotis legata ab Episcopo patruo Hortẽsiæ, & Veturiæ, contemplatione tamen Fabij ipsarum Patris, quamprimùm ad ætatẽ 18. annorum peruenirent, cum conditione quòd post ipsarum obitum sine filiis, reuerterentur ad hæredes ipsius Episcopi in casum dictæ restitutionis, esse restituenda de bonis hæreditariis Fabij, & non dotalibus ipsarum. † Nam cùm legatum illud fuerit relictum filiabus, intuitu ac contemplatione Patris, vtique acquisitum fuit pleno iure patri, §. *igitur, & ibi glos. in verb. ex re, instit. per quas personas, nob. acquir. l. cùm oportet, in princ. & ibi glos. in verb. eius substantia C. de bonis quæ lib.* sic vt de eo liberè disponere potuerit, dotemque, quæ simpliciter filiabus quęreretur, assignare, *l.in re mandata, C. mandat.* Cardin. *cons.* 1x1. *num.* 2. † Prout & voluisse satis videbatur, ex quo ipsæ filiæ renunciarunt omnibus iuribus suis in forma, Card. *cons.*111. *num.*1. Capic. *decis.* 176. *num.*6.† Et in dubio pater ita censetur dotare de bonis propriis, *l. final. C. de dot. promis.* † vt nec subsequens declaratio, quòd scilicèt de aliis bonis dotaret, sufficeret, Angel. *cons.*209.*nu.* 1. *&* 2. Rip. *in l.*1. *num.*88. *ff. solut. matr.* Io Lup. *in cap. per vestras cum not.*3. §. 14. *num.*5. *vers. sed si expressè, & num.*6. *vers. sed si hoc expresso, de donat. inter vir.& vxor.* Put. *decis.* 182.*lib.*1.

(right-margin numbers in this passage: 2, 3, 4, 5)

Vltra quoàd Hortensiam, res carebat omni difficultate,quia tempore contracti matrimonij, nondum erat ætatis 18.annorum.

Ex quibus vanũ reddebatur motiuum quod ex aduerso fiebat, in eo quòd summa dictorum scutorum quatuor millium fuerit soluta viro Vitruriæ,†cùm fuerit soluta simpliciter, & absque vlla declaratione, 6 vt patet ex partitis banchi, *ad l. si*

cum

cum dotem in princ. ff. solut. matr. Non enim videbatur Dominis verisimile, quòd cùm fuisset assignata quantitas dotis, attenta qualitate virorum, voluissent, illam pro hac parte ita oneratam accipere.

Nec etiam mouit Dominos, quòd Fabius censendus sit, noluisse has dotes dare, vt sibi, & suis hæredibus conditionem faceret meliorem, †
7 quia potiores iis visæ sunt superiores coniecturæ Et ideo magis attendendæ, Cassad. decis. 1. num. 9. de testam.

Et ex his sublatum erat quod dicebatur ex l. cùm à matre C. de rei vendic. dictas filias vti hęredes Patris non posse contra eius factum venire.

BRIXIEN. CApellæ.

Veneris 11. Maij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Possessio instrumentalis alio non existente in possessione, est manutenibilis.*
2 *Per adeptionem possessionis Capellæ acquiritur etiam possessio bonorum.*
3 *Possessio vnius rei non extenditur ad aliam rem.*
4 *Vnio vnius Capellæ ad aliam, non probatur sufficienter per attestationem Episcopi.*

DECISIO XXX.

Domini concluserunt, dandum esse mandatum de manutenendo in possessione Capellæ S. Mariæ Benedicto Sandrino, cùm de eius
1 possessione cōstet, † quæ licèt sit instrumentalis, tamen alio non existēte in possessione, est manutenibilis, Cassad. decis. 20. de præb. Put. 360. num. 8. lib. 1. Veral. 334. num. 6. lib. 2. Faltol. dub. 41. Et fuit pluries dictum.

Et venit manutenendus in omnibus bonis dictæ Capellæ, † quia 2
per adeptionem possessionis Capellæ, acquiritur etiam possessio bonorum, Anchar. in regula beneficium, col. vlt. ante num. 12. vers. & ideo, ego dico, de reg. iur. in 6. Couar. lib. 3. var. resolut. cap. 16. num. 13. cum aliis latè deductis coram me in causa Camplen. beneficij 18. Decembris anni præteriti.

Non obstat possessio Bonifacij 3
Bonfadini, quia non est de dicta Capella, sed de Capella Sancti Ioannis. Et ideo possessio vnius rei non potest extendi ad aliam, Roman. cons. 278. in fine Put. decis. 310. nu. 2. lib. 2.
† Et vnio quæ prætenditur fuisse 4
facta de Capella Sanctæ Mariæ ad Capellam Sancti Ioannis non probatur, nisi per attestationem Episcopi, quæ non sufficit in præsenti casu, ad Geminian. cons. 57. num. 5. Achil. decis. 9. de probat.

TOLETANA PENsionis.

Ven. 11. Maij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo exigendi pensionem, datur existenti in quasi possessione.*
2 *Pensionis reseruatio plenè probatur ex sumpto literarum, habito ex registro.*
3 *Quasi possessio exigendi pensionem, probatur ex pluribus quietantiis, & vnico teste, & num. 7.*
4 *In iudicio manutētionis leuiores probationes sufficiunt.*
5 *Quasi possessio exigendi pensionem probata contra antecessorem, afficit successorem in beneficio.*

6 *Resignans beneficium,& soluens pensiones præsumitur beneficium possedisse.*

8 *Illegitimus clericus est capax pensionis.*

9 *Testes nulliter examinati faciunt adminiculum.*

10 *Pensionarius potest pensionem reseruatam in fructibus, percipere in pecunia, & è contra, num.* 11.

DECISIO XXXI.

1 DOmini dixerunt, dandum esse mandatum de manutenendo Roderico in quasi possessione
2 exigendi pensionem, † cùm de eius reseruatione constaret ex sumpto literarum habito ex registro, quod plenè probat. Rot. *decis.*1. *num.*1.*de fid. instrum.*& 28.*num.*1 *.de probat. in antiq.* Ægid. *decis.*152. Crescent. 2. *de fid. instrum.* Franc. March. *decis.* 575. *num.*1.*par.*2. † Et de eius quasi
3 possessione, *ad tex. in* §. *retinendæ, instit.de interd.* ex pluribus quietantiis ei factis à Petro de Acuedo Antecessore Ioannis de Cordoua, ad Computum pensionis, & ex depositione Gabrielis, qui exegit pensionem, & recognouit propriam ma-
4 num,† cùm alias in hoc iudicio leuiores probationes sufficiant, Put. *decis.*6.*lib.* 2. Paleot. *decis.*14. Capic. *decis.*3. & 8. Et fuit pluries dictum.

5 Non obstat, quòd huiusmodi quasi possessio non probatur contra Ioannem, sed contra Petrum, quia hæc quasi possessio afficit etiam Ioannem successorem in beneficio, Put.*decis.*151. *lib.*3. Guido Pap. *decis.* 629. Et fuit dictum coram R.P.D. meo Pamphilio in causa Mediolanen. Pensionis 11. Decembris præteriti & alias sæpè.

6 Nec refert, quòd dicitur, non probari Petrum possedisse dictum beneficium; quia visum fuit Dominis contrarium, ad præsentem effectum, tum ex resignatione, tum ex dicto primi testis super 3. Nec videbatur verisimile, quòd voluisset soluere pensiones, si beneficium non possedisset, *ad tex.in l.cum de indebito, ff.de probat.*

Quòd dicebatur, huiusmodi quietantias non fuisse recognitas, non 7
officiebat, cùm pars habuerit illas pro legitimè compulsatis, & concurrebat depositio Gabrielis, qui exegit pensionem & recognouit propriam manum.

Nihil faciebat, quòd Rodericus 8
sit illegitimus, quia cùm ostendat Clericatum, non est incapax pensionis, secundùm opinionem quam Rota seruat. Ex eo enim illegitimus est incapax pensionis, quia non potest esse Clericus. Sarn. *in regula de annal. quæst.* 21. *in fine.* Et fuit dictum coram bo.me.Oriolen.in causa Legionen.& Zamoren.Pensionis 10. Octobris 1577. relata inter impressas 425. part. 1. Paleot. *de noth. & spur. quæst.* 85. Gambar. *de auct. leg. lib.*6. *num.* 284. quicquid dicat Gig. *de pens. quæst.* 16. & Rebuffus in sua praxi, *tit.de dispens.super defect. nat.num.*48.

De eo autem quòd testes fuerint 9
nulliter examinati, non fuit habita ratio, cùm Rota vtatur dictis eorum pro adminiculo. Bart. *in l.*2.*num.*25. *vers. quod probo ; de appellat. recip.* Verall. *decis.*206. *num.*6. *par.*2.

Tandem non releuabat, quòd 10
pensio esset reseruata in medietate fructuum, & nihilominùs Rodericus perceperit pecunias, tum quia potuit Rodericus iuri suo renuntiare, *l.si quis in conscribendo, C.de pactis.* Tum quia illud idem non fuit habitum in consideratione, in dicta causa Mediolanen. de pensione reseruata in pecunia, quæ soluta fuit in fructibus. N Alia

Alia quæ opponebantur visa fuerunt Dominis respicere iudicium petitorium, de quibus suo loco agetur, & interim Rodericus sua possessione non venit priuandus. Mohed. *decis. 9. de caus. poss. & proprier.*

ROMANA EMphyteusis.

Ven. 18. Maij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Legitimatio personarum probatur per assertiones plurium instrumentorum, & per testes.*

2 *Identitas bonorum probatur ex duobus confinibus.*

3 *In emphyteosi recepta pro se & filiis masculis, & fœminis, fœminæ non succedunt, extantibus masculis, sed solùm in eorum defectum, quando adest statutum exclusiuum fœminarum.*

4 *Opinio de qua num. antecedenti, est fundata in præsumptione, quòd contrahentes censeantur se conformasse cum dispositione statuti.*

5 *A præsumptione de qua, num. 4. propter alias præsumptiones receditur, & num. 7.*

6 *Statutum exclusiuum fœminarum extantibus masculis habet respectum ad conseruandam agnationem.*

8 *Ex eo quòd in institutione non fuerit habita ratio conseruandæ agnationis, oritur coniectura, quòd neque fuerit habita in substitutione.*

9 *Apellatione descendentium, ex proprietate verborum veniunt etiam fœminæ.*

10 *Bona emphyteotica non hereditaria, sub generali dispositione non comprehenduntur.*

11 *Emphyteosis in qua non est facta mentio hæredum, non est hereditaria.*

12 *Verbum successoribus, positum sine copula, & post verbum descendentibus, recipit declarationem à verbo, descendentibus, & intelligitur de successoribus sanguinis.*

13 *Primus acquirens emphyteosim dicitur qui ab initio fuit primus inuestitus.*

14 *Primus acquirens emphyteosim an possit præiudicare successoribus.*

15 *Secundus acquirens emphyteosim non potest præiudicare successoribus.*

16 *Beneplacitum Apostolicum spatio longi temporis præsumitur.*

DECISIO XXXII.

DVbitaui, an Sulpitiæ, & litis consortibus competeret actio ad recuperationem domorum de quibus agitur, & Domini resoluerunt, competere, quia de legitimatione personarum satis videbatur constare. † Nam quoàd Sulpitiam & 1 Liuiã, concurrũt promissiones dotis de anno 1548. & 1559. cũ assertione quòd erant filiæ legitimæ Eluiræ. Item assertio ipsius Eluiræ in testamento, de anno 1568. Depositiones testium, qui bene probant communem reputationem filiationis legitimæ, & tandem sententiæ, & trãsactiones. Constat pariter de sufficienti legitimatione Hortensiæ filię Liuiæ, ex depositione duorum testium Secundi iuxta 19. & quarti iuxta 12. & super 4. & 6. ad latè deducta in his terminis legitimationis personarum, in causa Mediolanen. emphyteusis 23. Ianuarij 1599. coram bo. me. Orano. Et licèt quantum ad legitimationem personæ Lucretiæ nihil doceatur, satis tamen est, quòd sit legitimata persona supradictarum.

Et

2 Et videbatur etiam de identitate domorum satis constare, cùm dentur pro confinibus viæ publicæ, quę ex oculari inspectione hodie cernuntur ad Bart. *in tract. de testibus, num.* 28. *&* 29. *& seqq.* Aym. *cons.* 112. *num.* 3. *&* 198. *num.* 2. Et fuit dicto coram Illustrissimo Blanchetto in causa Romana domus, vltima Aprilis 1574.

3 Et quamuis in Emphyteusi recepta pro se, & filiis masculis, & fœminis, fœminæ non succedant extantibus masculis, sed solùm in eorum defectum, quando adest statutum exclusiuum fœminarum. Bart. *in l. vt iurisiurandi, §. si liberi, num.* 5. *ff. de oper. libert.* Curt. iun. *cons.* 31. *nu.* 3. Decian. *cons.* 30. *num.* 40. *& seq. vol.* 3. Laić Clar. *in §. emphyteusis, quæst.* 32. *vers. sed pone.* Et fuit dictum coram R.P.D. meo Penia in causa Romana Domus Sancti Ludouici 27. Nouembris proximè præteriti, † Tamen cùm ista opinio sit fundata in hac præsumptione, quòd contrahentes censeantur se conformasse cum dispositione statuti, *l. Gallus, §.* 1. & ibi DD. *ff. de lib. & posthum.* & not. *in l. heredes mei, §. cùm ita, ff. ad Trebell.* Brun. *in tract. de stat. exclus. fœm. art.* 8. *quæst.* 22. *num.* 105. *& seq.* Ancar. *cons.* 115. *Visis, sub num.* 5. *vers.* 2. *moueor,* Decian. *cons.* 46. *num.* 65. *vol.* 2. *& cons.* 30. *num.* 40. *& cons.* 60. *nu.* 26. *vol.* 3. Corn. *cons.* 91 *in princ.*

5 *& num.* 1. *vol.* 1. † Non habet locum quando concurrunt aliæ præsumptiones in contrarium. Socin iun. *cons.* 71 *num.* 42. *lib.* 1. Illustrissimus Mática *de coniect. vlt. volunt. lib.* 6. *tit.* 7. *num.* 14. Et ab ista præsumptione facilè receditur, vt per Corn. *d. cons.* 91. *num.* 1. *vol.* 1. *&* 102. *num.* 9. *vol.* 3. Aym. *cons.* 250. *num.* 2. Decian. *d. cons.* 60. *num.* 28. *& seq. vol.* 3. Et fuit dictum in causa Montis Falisci hæreditatis 24. Febru. 1584. Videbatur autem Dominis hîc concurrere vrgens coniectura in cõtrarium, quòd contrahentes noluerint se conformare cum dispositione statuti; quia Gundisaluus habebat tres filios masculos, & tamen eos exclusit propter filiam fœminam, stipulando solùm emphyteusim pro Eluira, & eius descendentibus, & non vocando eos, nisi in defectum lineæ Eluiræ. Et ita exclusio filiorum masculorum propter filiam fœminam, est de directo contraria dispositioni statuti, & ostendit, quòd Gundisaluus noluit præferre masculos fœminis, iuxta formam statuti; † nec 6 habuit respectum ad conseruationem agnationis, in qua dispositio prædicti status est fundata, *argu. l.* 1. *§. sed & si seruus, vers. publicè enim interest.* Bald. *in l. maximum vitium, num.* 4. *vers. præterea, C. de liber. præter,* Cyn. *in l. publico, num.* 3. *vers. modo ponamus, & vers. præterea C. ad leg. Iul. de adult.* Socin. sen. *in d. l. Gallus, § nunc. de lege, num.* 4. *vers. & addo prædictis, & cons.* 1 *num.* 1. *vol.* 1. Castrens. *cons.* 83. *num.* 2. *in fine vol.* 2. 7
† Ideoque cessat ista præsumptio, quòd contrahentes voluerint se cõformare cum dicta dispositione. Socin. sen. *in d. §. nunc de lege, num.* 8. *vers. ex quibus.* Aym. *d. cons.* 250. *nu.* 2. Decian. *d. cons.* 60. *nu.* 31. *vol.* 3. Illustrissimus Manti *in d. tract. lib.* 8. *tit.* 11. *nu.* 8. *vers. similiter.* † Et cùm in primo 8 gradu non fuerit habita ratio conseruationis agnationis, neque respectus ad statutum, ex hoc oritur efficax coniectura, quòd neque in vocatione descendentium Eluiræ fuisset habitus respectus ad statutum. Et hoc maximè dicendum est, quia ex nulla parte contractus percipitur, fuisse habitam rationem conseruationis agnationis quoad descenden-

dentes Eluiræ, ita vt fuerunt prælati eius descendētes masculi fœmi-
9 nis, † quia vocantur descendentes, quorum appellatione, ex proprietate sermonis, veniunt etiam fœminæ Bart. & alij *in d.l. Gallus, §. etsi a parente, ff. de liber. & posthum.* Paris. *consf. 72. num. 7. lib. 4.* Et posteà vocantur ad successionem in defectum lineæ Eluiræ filij & filiæ Franciscæ sororis Gundisalui; ad tradita per Socin. *d. §. nunc de lege, num. 8. vers. ex quibus,* Illustrissimus Mantic. *d. tit. 11. num. 8.* Decian. *d. consf. 60. num. 31.*

Non obstat, quod Sulpitia, & Li-
10 uia non sint hæredes Gundisalui, † quia sub generali dispositione non comprehenduntur bona emphyteotica non hæreditaria. Barr. *in l. si patroni,* & ibi communiter omnes, *sub num. 3. ff. ad Trebell.* Alex. *consf. 91. num. 10. lib. 1.* Illustrissimus Mantic. *in d. tract. lib. 7. tit. 9. num. 5.* Et fuit dictum coram R.P.D. meo Decano, in causa Bononien. de Bologninis 12. Ianuarij 1571. & coram R.P.D. meo Pamphilio in causa Romana domus & Emphyteusis 6. Martij 1595.
11 † Nec videbatur Dominis, posse dubitari, quòd ista Emphyteusis nō sit hæreditaria, cùm in concessione non sit facta mentio hæredum, & vocentur descendentes, vt per Clar. *in §. emphyteusis, quæst. 16. vers. emphy-*
12 *teusis non hæreditaria.* † Et quantumuis sit appositum illud verbum *(successoribus,)* tamen cùm sit immediatè appositum ante verbum *(descendentibus)* sine copula, recipit declarationem ab illo verbo *(descendentibus)* & intelligitur de successoribus sanguinis. Et cessat omnis difficultas, quia in aliis partibus est appositum solùm verbum, *(descendentes)* sine illo adiuncto, *(successores.)*

Non obstat, quòd Eluira instituit filios masculos in bonis emphyteuticis, † quia licet emphyteusis fue- 13
rit recepta, & stipulata a Gundisaluo etiam pro Eluira, tamen illa non fuit prima acquirens, sed Gundisaluus, qui solùm ab initio de anno 1583. fuerat inuestitus, & fecerat melioramenta, & in isto contractu se obligabat, expendere alios ducatos mille, & obtinere beneplacitum suis sumptibus, vt per Bald. *in auth. si quas ruinas, sub num. 8. vers. 2. ratio est C. de sacros. Eccles.* D. Syluester Aldobrand. *consf. 6. num. 8.* † Vnde 14
quicquid sit de veritate illius opinionis, an primus acquirens possit præiudicare successoribus, de qua per Clar. *in d. §. emphyteusis, quæst. 16. vers. his præmissis.* † Eluira nō pore- 15
rat præiudicare successoribus. Bald. *in l. 1. num. 32. C. per quas person.* Ias. *in l. 2. num. 207. in fine, vers. 3. limita C. de iure emphyt.* Grat. *consf. 132. num. 4. vol. 1.* Ruin. *consf. 154. num. 3. vers. nam quamuis, vol. 3.* Alex. *consf. 106. visis themate, num. 8. vers. sed ista disputatio, & consf. 107. num. 3. vers. nam ipsemet author. vol. 4.*

Quòd pro parte Conuentus Sancti Augustini opponebatur, in concessione non interuenisse consensum Apostolicum, non obstabat, † quia secunda concessio seu prorogatio fuit facta de anno 1546. quo casu spatio tanti temporis elapso præsumitur. Corn. *consf. 248. num. 31. & seqq. lib. 1.* Put. *decis. 184. & 208. lib. 2.* Et fuit dictum coram bo. me. Oriolen. in causa Camerinen. Fideicommissi 7. Nouembris 1569. Nec lis agitata inter Gundisaluū, & fratres aliquid operatur, cùm non fuerit super dicto consensu, *ad l. Papinianus exuli, ff. de minor.*

CAME.

CAMERINEN.
Dotis.

Lunæ 28. May 1601.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio cameralis nõ admittit exceptiones extrinsecas à contractu.*

2 *Legata ex bonis fideicommisso subiectis in primis sunt detrahenda.*

3 *Exceptio non adimplemẽti in totum, vel in partem, impedit exequutionem obligationis cameralis, & numer.4.*

5 *Cessio quæ venit ad casum, à quo incipere non potuit, est inutilis.*

DECISIO XXXIII.

Domini; Augustino solo informante, contra ipsum steterunt in decisis, coram R.P.D. meo Pamphilio, 18. Februarij 1596. videlicèt non posse sustineri mandatum per ipsum obtentum, contra Pantaleonem, nec aliud contra Durantem fideiussorem, qui, Pantaleone vigore illius mandati carcerato, vt inde liberaretur, promiserat, quòd staret iuri, & iudicatum solueret. Licèt enim Pantaleon, & Vincentius eius filius promisissent in forma Cameræ, soluere dotem Augustino,
1 † quæ non admittit exceptiones extrinsecas à contractu, Cassad. *decis. vnica de mut. petit.* Nihilominùs idem Augustinus promisit, quòd Venantia filia Pantaleonis, & soror Vincentij cederet legato materno, quòd vtique tempore relaxati mandati contra Pantaleonem de anno 1592. fieri non poterat, cùm iam defuncto Vincentio Venantia vigore fideicommissi materni habuisset, vsque, de anno 1588. omnia bona, ex quibus legatum erat soluendum.
2 † Legata enim ex bonis fideicommissi in primis sunt detrahenda, Roman. *cons.276. num.6.* Et dubitandum quidem non est, quin hæc exceptio impediat exequutionem obligationis Cameralis, ad tradita per Gales. *ad formulam obligat. Camer. ad partem quartã secundæ partis, quæst. 1. num. 10. & 12.* Et tenuit Rota in causa Romana pecuniaria de Zabreriis, 4. Maij 1580. coram Cantuccio.

Considerabat vnus ex Dominis, quòd renunciatio Venantiæ debebat præcedere, & hoc sic inferebat:

Nam cùm esset data dilatio ad soluendum dotem per plures annos, nihilominùs promiserat Augustinus, nomine futuræ sponsæ, quòd ipsa cederet dicto legato, fueratque conuentum in apocha, quòd tempore sponsalitij hæc omnia in publicum instrumentum redigerentur, cum obligationibus & renunciis. Vnde si durante dilatione ad soluendum, debebat fieri instrumẽtum renunciationis, satis apparet, quòd ista renunciatio debebat præcedere dotis solutionem. † Et hæc 3
quidem exceptio non adimplementi impedit exequutionem obligationis Cameralis, Veral. *decis. 127. par.3.* Put. *decis.* 757. *lib.3.* Gales. *loco præcitato, num.7.* † Et prædicta 4
obtinerent, etiamsi pro parte fuisset adimpletum, Dec. *in l. cum proponas, 2. num. 5. vers. 4. ampliatur C. de pactis.* Roland. *cons.53. num.29. lib.1.* Put. *decis.340. nu.2. lib.1.* Veral. *decis. 316. num.2. par.3.*

Non obstat cessio facta in actis per Augustinum, de anno 1595. tam nomine proprio, quàm vxoris pro qua de rato promisit, quia etiamsi fuisset facta iuxta suam obligationem, nihilominùs cùm iam Venantia ante dicta cessionem habuisset

omnia bona materna, cessio erat
5 inutilis,†& venerat ad casum à quo incipere non poterat, & ideo nihil operabatur; quod erat de directo contrarium intentioni contrahentium Soc. Sen. *cons. vlt. num. 3. lib. 3.*

ROMANA LEGATI della Porta.

Ven. 1. Iunij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum in litem datur parti petenti mobilia, de quibus constat per inuentarium, ad sciendum illorum valorem, nisi altera pars exhibeat, aut doceat de amissione inuentarij, & num. 3.*

2 *Pro inuentario præsumitur.*

3 *Iuramentum in litem ad probandum valorem bonorum, datur contra illum qui non permisit bona describi, dummodò de bonis constet per testes.*

DECISIO XXXIV.

1 Domini censuerunt, quantùm ad bona contenta in inuentario, dandum esse Elisabethæ iuramentum in litem, præuia taxatione iudicis, quia concurrunt omnia requisita, videlicèt, quòd ipsa sit coniuncta persona, & verisimiliter informata, cùm permanserit in domo Equitis eius viri, vsque ad illius obitum, déque eorum quantitate cõstat ex ipsomet inuentario, quod fuit factum in præsentia Ioannis
2 Pauli, & Thomæ, & pro eo præsumitur. *l. final. §. 1. C. de iur. deliber. cum simil.* Ideoque nisi mobilia in eo cõtenta exhibeãtur ad effectum scien-
3 di eorum valorem, vel probetur casus amissionis, absque culpa ipsius Ioannis Pauli, & Thomæ hæredum, non potest denegari D. Elisabethæ dictum iuramentum. Casttans. *cons. 212. num. 3. lib. 4.* Seraph. *de priuil. iuram. priuil. 31. num. 104. vers. sextus casus.* Et fuit dictum in causa Romana de Vitellis, coram bo. me. Bubalo, 1. Iulij 1587. eóque màgis cùm concurrat æstimatio ad instantiam Ioannis Pauli, & Thomæ de qua deponit 25. restis super 5.

4 Quantum ad alia bona non contenta in dicto inuentario, de quibus deponunt testes primus 2. & alij res est difficilis probationis. Sed quia hoc prouenit ex culpa ipsius Ioannis Pauli, & Thomæ, qui non permiserunt, huiusmodi bona describi, prout deponunt 2. & 4. testes super 4. dixerunt pariter Domini, dandum esse iuramentum in litem D. Elisabethæ, habito respectu, an aliqua fortè ex bonis, de quibus deponunt testes, fuisset descripta in inuentario.

PACEN. DECIMARVM.

Lunæ 4. Iunij 1601.

SVMMARIVM.

1 *A limitibus territorij ad limites decimatorios, in dubio non infertur, nisi contrarium probetur per testes, num. 2.*

3 *Testes debent reddere causam scientiæ.*

4 *In finibus probandis leuiores & imperfectæ sufficiunt probationes, cum sit materia difficilis probationis.*

DECISIO XXXV.

Volui particulariter dubitare, an probaretur, locum dell'Hebreros esse intra limites Ecclesiæ Paeen. Et Domini affirmatiuã fuerunt amplexi. † Licèt enim regulari- 1
ter non inferatur à limitibus territorij ad decimatorios, *c. 1.* vbi glos.

in

in verb. locis, de relig. dom. Et fuit dictum coram me in hac causa, 29. Ianuarij præterıti. Hoc tamen procedit in dubio, † sed secus est in
2 præsenti casu, vbi testes *in sum.nu.* 2. probant, territorium Pacen. esse decimatoriũ Episcopi, & Capituli & alij in sum. *num.* 3. probant, locum dell' Hebreros, esse intra territorium Pacen. Ex quibus satis arguitur, ad distinctionem territorij temporalis ad spirituale. Butr. *in d. cap.* 1 *num.* 15. *de relig. domib.* Felin. *in c. quia indicante, sub num.* 6. *vers. cum istis concordat, de præscript.* Franc. March. *decis.* 352. *num.* 2. *lib.* 2. Et fuit resolutum coram R.P.D. meo Pamphilio in causa Bracharen. decimarum 19. Ianuarij huius anni.

Non obstat, si diceretur, quòd testes deponentes, locum dell' Hebreros esse intra limites ciuitatis, nullam scientiæ causam reddunt, prout deberent, Bald. *cons.* 286. *num.* 3. *lib.* 2. Nam vnus ex ipsis bonam reddit rationem, nempe pluries vidisse se limitationes. Secundus dat rationem, quia arcendatur, vt de territorio Pacen. cùm aliàs in confinibus probandis, quia hæc materia est difficilis probationis, Guido Pap. *decis.* 193. leuiores, & imperfectæ probationes sufficiant, *cap. cum causam*, vbi DD. *de probat.* Becc. *cons.* 42. *num.* 10. Franc. Marc. *quæst.* 111. *par.* 2. Afflict. *decis.* 23. Et fuit dictum in dicta causa Bracharen. coram R.P.D. meo Pamphilio.

FLORENTINA PEcuniaria.

Ven. 8. Iunij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Fideiussor qui debet releuari indemnis, si soluit & accepit in solutum tot bona pro pecunia soluta, cum pacto, quòd re euicta redire posset ad primaria iura, re euicta etiam in parte, debet indemnis releuari, nu.* 3.

2 *Liber depositarij concurrentibus adminiculis probat.*

4 *Hæres tenetur ad id quod eius author tenebatur.*

5 *Denunciatio litis quæ fit vendenti, non est necessaria, quando constat, nullum ius vendenti competere.*

6 *Actiones super bonis competentes post confiscationem bonorum, transferuntur in fiscum.*

7 *Iura extracta ab ipsis actuariis, sunt in forma probante.*

8 *Item iura extracta à successoribus in officio, sunt in forma probante.*

9 *Item iura ex tracta ab Archiuistis.*

10 *Iura ex tracta in vno territorio, non probant in alio territorio, & inter personas non subditas.*

11 *Probant tamen inter subditos ratione cõtractus, aut ex alia causa, etiam extra territorium.*

DECISIO XXXVI.

VEndiderat Alexander Soderinus Raphaëli de Medicis quædam bona, pretio flor. 3500. cum promissione de euictione Io. Victorij Fratris, quem in instrumento guarantigiato idem Alexander indemnem releuare promiserat. Sequuta euictione maioris partis dictorum bonorum, Raphaël venditionem pro resoluta habuit, promisitque Antonius Franciscus filius Alexandri, ipso iam mortuo, deponere dictos Florenos 3300. & pro eo Io. Victorius fideiussit; qui, non adimplente Antonio Francisco, coactus fuit soluere dictã summam; pro qua, vigore laudi recepit in solutum ab Antonio Francisco quoddam prædium domus Albæ, pacto apposito, quòd in euentum euictionis

nis posset redire Ioannes Victorius ad primæua iura. Euicto hoc prædio, dubitaui, an Antonius Franciscus teneretur releuare indemnem Pettum Thomam Filiú Ioan. Victorij iam defuncti. Et Domini sub die 6. Aprilis præteriti censuerunt, teneri. Sed quia resolutio in contumaciam Antonij Francisci fuit capta, iterum vtraque parte informante, proposui dubium, & Domini steterunt, *in decisis*.

1 Prædium enim domus Albæ fuit euictum, & ideo redeundo Petrus Thomas ad primæua iura, tenetur Antonius Franciscus ipsum releuare indemnem, iuxta obligationem sui patris, cùm soluerit Ioannes Victorius eius pater integrum pretium dicti prædij videlicèt Flor. 3300. vt constat ex partitis Mercatoris depo-

2 sitarij electi. † Quæ concurrentibus adminiculis venditionis, fideiussionis, sequestri bonorum Io. Victorij, probat. Bart. *in l. admonendi, num.* 27. *ff. de iureiur.* vbi Ias. *num.* 127. Guido Pap. *decis.* 441. Afflict. *decis.* 402. Surd. *decis.* 199. *num.* 11. Et fuit pluries resolutum.

3 Non obstabat, quòd non omnia bona, sed maior tantùm pars fuerit euicta, & ideo, cùm Ioannes Victorius non potuerit teneri de euictione, nisi pro parte euicta, quæ quanta sit, nondum satis constat: priùs veniebat liquidanda, cùm in plus non teneatur Antonius Franciscus ipsum releuare indemnem. Ná cùm Raphaël venditionem pro resoluta habuerit, & Antonius Franciscus promiserit deponere Florenos 3300. quos coactus fuit soluere Ioannes Victorius, queḿ indemnem iam promiserat releuare Alexander, vtique tenetur Antonius Fráciscus id præstare, ad quod eius Pater tenebatur,

4 † cùm sit illius hæres, *l. vnica C. vt action. ab hered. & in hered.*

Ad id quod dicebatur, non fuisse Antonio Francisco litem intimatam super euictione prædij domus Albæ, placuerunt Dominis responsiones in alia decisione datæ, videlicèt, quòd etiamsi litis intimatio fuisset necessaria, & sufficienter non fuisset facta, nihilominùs non intererat, cùm nullum ius Antonio Fráncisco competere posset, vt fuit resolutum coram Illustrissimo Blanchetto in causa Romana emphyteusis, 25. Febr. 1579. vbi allegatur, decisio coram Orano in causa Neapolitana euictionis. Et pariter fuit resolutum coram R.P.D. meo Litta, in causa Bononien. euictionis. 27. Octobris 1597. 5

Nec referebat, quòd euictio fuerit sequuta post confiscationem bonorum Antonij Francisci, & ideo fuerit omnis actio translata in fiscú, *l.* 2. vbi gl. *in verb. tutela, C. ad lez. Iul. de vi public.* & tradit latè Peregr. *de iure fisci lib.* 5. *tit.* 1. *num.* 53. *cum aliis sequen.* Nam Antonius Franciscus habet alia bona extra statum Serenissimi Magn. Ducis. 6

Quod dicebatur, iura non esse in forma probanti, non verificabatur in facto, siquidem alia sunt extracta ab ipsismet actuariis. Bart. *in auth. si quis in aliquo, vers.* 2. *oppono, sub num.* 2. vbi Dec. *num.* 15. *& seqq. C. de eden.* idem Bart. *in l. in fraudem, § neque instrumenta, num.* 2. *vers. idem puto, ff. de iure fisc.* Felin. *in cap. fin. nu.* 5. *de fid. instrum.* Roman. *cons.* 105. *num.* 3. *sub fine*, Card. *cons.* 72. *num.* 7. *in princ.* Rota. *decis.* 1. *de fid. instrum. in nouis*, Ægid. *decis.* 58. Verall. *decis.* 170. *par.* 1. Et fuit dictum in vna Bracharen. iurispatronatus de Padronello, 26. Martij proximè præteriti coram R.P.D. meo Sacrato. 7

Alia verò à successoribus in officia, 8

officia, *ad cap. cùm P. Tabellio, de fid. instrum.* Bart. *in l. 1. §. si quis in duobus, ff. de bon. possess. secund. tabul.* Dec. *in d. auth. si quis in aliquo, num.* 26. Verall.
9 *decis.* 351. *par.* 2. † Et alia ab Archiuistis. Dec. post Alex. & alios *in d. auth. si quis in aliquo, num.* 23. *C. de edendo* Felin. *in cap. ad audientiam num.* 11. *& seq. de præscript.* Card. *cons.* 72. *num.* 6. *&* 7. circa finem, *vers.*
10 *ego verò tenui.* † Quæ quamuis non probent extra territorium, & inter personas non subditas, Verall. *decis.*
11 42. *lib.* 1. † at certè illud satis constat, quòd inter subditos ratione contractus, aut ex alia causa, etiam extra territorium probant, *arg. l. si non speciali, & l. fin. cum ibi notatis C. de testam.* Bald. *in l. exemplo, num.* 5. *C. de prob.* Felin. *in d. c. ad audientiam, num.* 12. *vers. qui tamen non negant.* Cardinal. *d. cons.* 72. *num.* 8. Verall. *decis.* 42. *lib.* 1.

SPOLETANA Bonorum.

Merc. 13. *Iunij* 1601.

SVMMARIVM.

1 *Hæres non potest venire contra factum sui authoris.*

2 *Ratificare quis non censetur actum nullum, nisi notitiam habuerit de nullitate, quando agitur de obligando, & nu.* 3. *&* 4.

5 *Ratificare dicitur, etiam de facto ratificans.*

Decisio XXXVII.

Domini censuerunt, filios Angeli non posse agere contra
1 Pirottum & Ruscham; † cùm illis non liceat vti hæredibus patris, venire contra ipsius factum, *l. cùm à matre*, vbi DD. *C. de rei vendic.* qui maior factus, in calculo habito cum Iulio eius tutore, acceptauit partitam Ruschæ, *l.* 1. vbi Bald. *C. si maior. fact. rat. hab.* Afflict. *decis.* 285. *num.* 12. Barbat. *cons.* 71. *col.* 2. *vers.* 3. *ista pars ante num.* 1. *vol.* 3. Cephal. *cons.* 51. *num.* 12. *&* 45. *vol.* 1.

Non obstat, quòd venditio census facta Ruschæ continebat plures nullitates, & ideo ratificata non posset censeri, nisi doceatur, Angelum habuisse notitiam dictarum nullitatum, Corn. *cons.* 207. *num.* 8. *lib.* 3. Socin. Iun. *cons.* 59. *num.* 5. *lib.* 1. 2

Nam aduertendum est, quòd hîc non agitur de obligando Angelo; Hoc enim casu fuisset necesse, quòd de dictis nullitatibus, & contentis in instrumento notitiam habuisset. Natt. *cons.* 636. *num.* 194. 3

Sed dicitur, quòd cùm Iulius tutor Angeli cum ipso esset obligatus, & exequutio fuisset facta ad instantiam Ruschæ, super bonis Iulij, non poterat Angelus pro prætenso suo anteriori credito, agere contra bona deliberata ad fauorem Ruschæ, cùm causam ex qua creditũ Ruschæ resultabat, acceptasset, & id quod intus habebat, videbatur petere.

Ex quibus videbatur satisfactum his quæ luculenter pro parte filiorum Angeli deducebantur, quia scilicèt procederent, si ageretur de obligando Angelo. 4

Nihil facit, quòd Ruscha obtinuerit mandatum prò sorte principali census contra hæredes Iulij, ob id quòd Angelus non ratificauerat, quia ad effectum de quo hodie agitur, satis est, quòd ratificatio Angeli de facto interuenerit. 5

PACEN. DECIMARVM dell'Hebreros.

Merc. 13. *Iunij* 1601.

O *SVM*

SVMMARIVM.

1 *Episcopus habet assistentiam iuris in perceptione decimarum, quando Ecclesia Cathedralis est parochialis.*

2 *Decimæ Ecclesiæ Cathedralis, Parochialis, vel ad Capitulum, vel ad Episcopum pertinent.*

DECISIO XXXVIII.

Post resolutionem factam coram me die 4. præsentis, in qua fuit conclusum, locum dell' Hebreros esse infra limites Cathedralis Pacen. sumpta occasione quòd decimæ huius loci pro medietate percipiuntur à Reuerendissimo D. Episcopo, pro alia verò medietate à Duce Feriæ. Et quòd Capitulum est in possessione exigendi medietatem omnium decimarum territorij Pacen. aliam verò D. Episcopus, vt deponunt testes de publica voce, & fama, octauus super 9. & nonus super 4. & decimus super eodem, in sum. num. 2. Dubitaui an decimæ quæ percipiuntur à Duce in dicto loco del' Hebreros, debeantur Capitulo: non potui super hoc dubio habere omnimodam resolutionem,
1 sed Domini inclinabant deberi, † quia cùm præsupponatur, Ecclesiam Cathedralem Pacen. esse Parochialem, (de quo tamen particulariter agendum erit) ius assistit Episcopo, *c. dudum, de decimis*, Rebuff. *de decim. quæst. 7. vers. 7.* Et ideò cùm Dux aliquod priuilegium, vel rationabilem causam minimè ostendat, vt requiritur *cap. cùm contingat.* vbi glos. *de*
2 *decim.* † vel spectant huiusmodi decimæ ad Episcopum in totum, vel ad Capitulum pro parte. Et sic sufficit, quòd de cōsensu Episcopi percipiantur à Capitulo. Et ad hoc propositum placuit Dominis decisio coram bo. me. de Rubeis, in causa Oscen. decimarum. 21. Martij 1564.

Sed quia Capitulum non ostendit concludenter, Episcopum sibi assistere, quæ fuit potissima ratio decisionis Oscen. nec fuit aliquid dictum pro parte Parochialis de Villalua Pacen. dioces. quæ est in causa, neque pro parte beneficiatorum Capellæ per Federicum Suarez fundatæ, qui pariter sunt in causa, ideo totalis resolutio præsentis dubij ad Kal. fuit remissa, eóque libentiùs, quòd procurator Ducis comparuerit in Curia, & affirmat causam Domini sui, quæ per contradictas fuit agitata, se velle tueri.

ZAMOREN. DEcimarum.

Merc. 27. Iunij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Decretum de sequestrando, non probat, sequestrum fuisse appositum.*

2 *Conditio si sequestrum fuit appositum, intelligitur cum effectu.*

DECISIO XXXIX.

Concesserat Illustrissimus D. meus Cardinalis Arragonius tunc Rotæ Auditor Commendatori della Boueda mandatum de manutenendo in perceptione omnium decimarum Montis del Pego, cum conditione, quòd quatenùs aliàs super decimis Sancti Michaëlis della Riniera, sequestrum appositum fuisset, illud remanere deberet. Vnde, quia prætendebat Abbas S. Mariæ Consolationis, appositum iam ante fuisse à iudice de partibus dictum sequestrum; petebat coram me inhibitioné contra dictum Commendatorem, ne prædictas decimas

San.

Sancti Michaëlis exigere auderet.

Consultis desuper Dominis, placuit, inhibitionem non esse concedendã. Licèt enim fuisset concessum sequestrum, non tamen probatur, 1 quòd habuerit effectum: † Per solum enim decretum dici non potest, sequestrum fuisse appositum, *argu. l. propriè, & l. licet ff. deposit.* & etiam quæ notat Cardinal. *in clem.* 1. *num.* 2 22. *de sequestr. possess. & fruct.* † Illa autem conditio in mandato Illustrissimi D. mei Cardinalis, debet intelligi quatenus cum effectu adesset sequestrum, *ad tex. in l.* 1. §. *hac verba, ff. quod quisque iuris, & in c. relatum de cler. non resid.* Becc. *cons.* 385. *col. pen. vers. his tamen non obstan.* Et ita fuit resolutum.

OSCEN. PENSIONIS.

Merc. 27. Iunij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Pensio in cuius reseruatione concurrit voluntas, & potestas Papæ, est validè reseruata.*

2 *In reseruatione pensionis non est necessarium, facere mentionem de lite quæ est super titulo beneficij, vel quando non agitur de præiudicio collitigantis.*

3 *Lite inter duos pendente, tertius impedire non debet, quominus iure suo vtatur.*

4 *In beneficialibus symonia committitur ex constitutione Ecclesiæ.*

5 *Authoritas & beneplacitum Papæ in beneficialibus omne symoniæ vitium excludit.*

6 *Pensionarius existens in quasi possessione exigendi pensionem, non tenetur iustificare narrata, quando titularis consensit reseruationi pensionis, in iudicio possessorio & nu. 7.*

8 *Pensionarius existens in quasi possessione exigendi pensionem, tenetur narrata iustificare in iudicio petitorio, contra illum qui consensit pensioni.*

DECISIO XL.

Domini concluserunt, pensionem esse validam, dummodò iustificetur; in eius enim reseruatione concurrit voluntas, & potestas Papæ, *ad tex. in l. si quæramus, ff. de testam. l. conficiuntur*, §. 1. *ff. de iure codicil. cum vulgar.* 1

Nec refert, quòd in reseruatione non fuerit facta mentio de lite, quia non erat necessaria, cùm lis esset super titulo beneficij, nec ageretur de præiudicio collitigantis; nouum enim onus non imponebatur super beneficio, cùm antiqua pensio, solutis per titularem quibusdam annatis anticipatis, fuisset cassata, & conuentum, quòd noua solueretur Didaco. Ægid. *decis.* 748. *num.* 3. *vers. aut loquimur* Mill. *in repert. in verb. gratia impetrata, lite penden.* Gabriel. *de iudic. conclus.* 4. *num.* 34. † Et, vt benè dicit Oldrad. *cons.* 299. *num.* 1. *in fine*, lite inter duos pendente, tertius impedire non debet, quominùs iure suo vtatur. 2 3

Nec etiam officit, quòd pacta in cassatione põsita videantur symoniaca; † quia cùm versemur in beneficialibus, in quibus symonia committitur ex constitutione Ecclesiæ, Dec. *cons.* 141. *num.* 2. † Et omnia de beneplacito sanctissimi fuerint gesta, eius authoritas tale vitium excludit, secundùm distinctionẽ gloss. *in cap. cum pedem, in verb. illicitè, de pact.* & ibi Imol. *num.* 8. Butr. *num.* 16. Felin. *in c. ad audientiam, 2. nu.* 3. *vers. quod autem dicta conuentio, de rescript.* Decius, *d. cons.* 141. *nu.* 2. *& cons.* 436. *nu.* 17. & 18. latè Sot. de Iust. & iur. *lib.* 9. *quæst.* 51. *art.* 2. 4 5

6 Quantum attinet ad iustificationem, ad quam se non teneri prætendebat Didacus, sub prætextu quòd Hieronymus consensisset reseruationi pensionis. Guidob. *decis.* 12. Et fuit resolutum coram bo.me. Gyptio in causa Salamantina pensionis, 26. Martij 1593. Hoc non verificabatur in facto, cùm solùm Hieronymus se obligasset in forma Cameræ, de soluenda pensione, quod visum fuit Dominis, non æquipollere consensui præstito super reseruatione.

7 Nec applicatur, quòd existens in quasi possessione exigendi pensionem, non tenetur iustificare narrata. Mohed. *decis.9.de caus.poss. & propr.* cum similibus; quia hoc procedit in
8 possessorio, † hîc autem versamur in petitorio, & sic in iudicio longè diuerso, in quo existens in quasi possessione, in casu de quo agitur, tenetur iustificare narrata, vt fuit resolutum in præallegata causa Salamantina.

PERVSINA SIVE
Tudertina bonorum.

Merc. 4. Iulij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Per donationem dominium etiam absque traditione transfertur in Ecclesiam.*

2 *Instrumentum emptionis, concurrentibus adminiculis, probat dominium, num. 4.*

3 *Instrumentum emptionis regulariter non probat dominium.*

5 *Identitas probatur per testes, etiamsi cõfinia in duobus instrumentis enunciata non concordent, quando concordat quantitas terræ, nomen venditoris, & notarij.*

DECISIO XLI.

Visum fuit Dominis, constare de 1
dominio Ecclesiæ, quoàd prædium emptum per Iacobam donatricem, de anno 1493. ex ipsiusmet Iacobæ donatione, per quam fuit dominium etiam absque traditione in Ecclesiam translatum, *l.fin. vers.in his autem*, vbi glos. *in verb. in rem C.de Sacros. Eccles.* & ibi Bart. *in princ. & num.* 17. & alij † De dominio au- 2
tem ipsiusmet Iacobæ constat ex instrumento emptionis, quod licèt re- 3
gulariter non probet dominium, Alex. *cons.* 10. *lib.* 4. † secùs tamen 4
dicendum est in præsenti casu, in quo concurrunt adminicula, videlicet, quia tam Franciscus venditor, quàm Iacoba, vt ex depositionibus testium patet, possederunt, fructus percipiendo, pretiumque fuit numeratum, *l. proprietatis*, vbi gloss. *in verb. emptionis, C. de probat.* Benè facit decisio Veralli 281. *par.* 1. *in impress.*

Nec obstat, si diceretur, quòd cõfines instrumenti emptionis non concordant cum confinibus instrumenti donationis, † quia nihilomi- 5
nùs concordat quantitas terræ emptæ, nomen venditoris, & notarij rogati, & cessat omnis difficultas ex testibus examinatis, qui probant, hanc petiam terræ priùs à Francisco venditore fuisse possessam, & posteà à Iacoba, & demùm per fratres. Ex quibus de illius identitate non est ambigendi locus.

Quantum ad aliud prædium, placuit Dominis, quòd fratres meliùs suam intentionem coadiuuarent.

TERDONEN.
Præpositurae.

Ven. 26. Octobris 1601.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Si quis dicit, aliquem nunquam fuisse legitimè assequutum beneficium, & petit illud sibi conferri, causa dicitur beneficialis.*

2 *Si quis dicat, quem obtinuisse beneficium, sed illo posteà priuatum, aut priuandum, causa dicitur profana, & num.* 8.

3 *Si quis petit aliquem priuari beneficio, & sibi conferri, vel adiudicari, causa dicitur beneficialis.*

4 *Iudicium ab actore est metiendum.*

6 *Apellatio non diuersificat causam, sed instantiam.*

7 *Ad effectum qualitatis iudicis attenditur quod principaliter agitur.*

8 *Ex eo quòd regens Cancellariæ causam aliquam inter beneficiales distribuat, causa non dicitur beneficialis.*

DECISIO XLII.

AD instantiam fisci Terdonen. Camillus ob non residentiam fuit priuatus beneficio de quo agitur, quod postea ordinarius contulit Alberto. Appellauit Camillus à sententia lata ad fauorem fisci, & obtinuit causam committi in Rota R.P.D. meo Decano, qui tulit sententiam ad fauorem Camilli, à qua appellatione interposita, & introducta causa coram me, dubitaui, ex quo Albertus adhærebat huic causæ, an esset beneficialis, vel profana. Et Domini pro resolutione distinguebant tres casus, quorum duo distinguit gloss. Magistralis, *in clem. dispendiosam, in verb. beneficiis*, ibi, *si verò agatur, de iudic.*

1 Quòd videlicèt aut dicitur, aliquem nunquam fuisse legitimè assequutum beneficium, & petitur sibi conferri, & hoc casu agitur de titulo, & consequenter causa est beneficialis, & in his terminis loquitur decisio in causa Casalen. seu nullius Præpositutæ coram bo.me. Gyptio 9. Iunij 1597.

Aut dicitur, quem obtinuisse beneficium, sed illo posteà priuatum, aut priuandum. Et hæc causa dicitur prophana. Et dictam distinctionem glossæ sequuntur ibidem Cardin. *num.* 16. Imol. *num.* 3. *vers. vltimò quæritur* Anchar. *in* 6. *notab.* Vitalin. *num.* 27. *& seqq. & num.* 49. & tradit Bald. *in auth. litigiosa, C. de litig.* Put. *decis.* 496. *num.* 2. *lib.* 2. *& decis.* 67. *incip. in vna* Hispalen. Tholom. *de pension. decis.* 2. *incip. Ro. Parochialis*, Achil. *decis.* 5. *num.* 6. *& seqq.* eodem titulo. 2

Aut tertiò petitur, aliquem priuari, & sibi beneficium conferri, vel adiudicari. Et causa dicitur beneficialis, *cap.* 2. & ibi gloss. *in verb. finita, vt lite pend. in* 6. *Clem.* 1. *in verb. cùm possessorem, de sequestr. poss. & fruct.* Sarn. *in regula de subrogand. quæst.* 7. *in princ. & in reg. de Annali quæst.* 42. *in princ.* Put. *decis.* 496. *num.* 2. *&* 3. *lib.* 2. *& decis.* 66. *incip. in vna Hispalen.* Et fuit dictum coram me in hac causa 2. Februarij prædicti. 3

Quibus sic positis Domini dixerunt, nos versari in 2. casu, & sic in prohanis † Iudicium enim ab actore est metiendum, *l.* 1. *in princ. ff. si pars hæred. pet.* Ægid. *decis.* 616. Cassad. *decis.* 13. *super regul.* Fiscius autem qui est actor, egit ad priuationem Camilli, ob non residentiam, & obtinuit, ob id, sententiam priuationis promulgari. Quapropter nec causa dicitur beneficialis, nec beneficium efficitur litigiosum. Et vltra relatos hoc dicit gloss. *in cap.* 2. *in verb. finita*, ibi, *pone enim, vt lit. pend. in* 6. Ferret. *cons.* 12. *num.* 17. *& seqq. lib.* 1. Sarnen. *in reg. de subrog. quæst.* 7. *per totam.* Put. *decis.* 66. *lib.* 2. 4 5

Et fuit dictum coram bo.me.Orano in causa Placentina Capellanis 26. Nouembris 1593.

Non obstat,quòd beneficium post priuationem Camill. fuit collatum Alberto, & causa appellationis cõmissa in Rota. Nam initium litis est spectandum, in quo Albertus non erat in causa, & hodie tantùm ad-
6 hæret fisco pro suo interesse. † Et appellatio non diuersificat causam, sed instantiam: nam causa eadem censetur in. 2. instantia, prout erat in prima, *glos. in l. ita demum,in verb. agitur*, vbi Salicet. *in fin. & in l.inuitus, num.15. C.de procurator.*

Neque obstat illa enunciatiua(*de, & super pronisione*) de qua in sententia R.P.D. mei Decani, quia hodie non mutat naturam causæ; cùm de ea principaliter dubitatur. Et ita responderi potest ad aliam enunciatiuam Commissionis *(de, & super*
7 *Parochiali)* † quia ad effectum qualitatis iudicij attenditur quod principaliter agitur. Anchar. *in clem. dispendiosam,in 6.notab. vers.item quandoque*,& post eum,Imol. *num.3.vers. potestis dicere, de iudic.*

8 Quod Reuerendissimus D.Regens hãc causam inter beneficiales distribuerit, non mouit Dominos; licèt enim Rota tantũ huic viro tribuat, quantum cuique doctissimo tribuere conuenit, tamen huiusmodi distributiones facit sine causæ cognitione,& ex eo solùm quòd in eis de beneficiis mentio habetur.

CÆSENATEN. LVCRI Dotis.

Lunæ 5. Nouembris 1601.

SVMMARIVM.

1 *Imputare sibi debet maritus, si accepit in dotem bona, ex quibus lucrum dotale non potest consequi.*
2 *Lucrum dotale ex re emphyteotica detrahi non potest.*
3 *Fallit hæc conclusio, si maritus expressè sibi cauit de lucro, & noluit acceptare dotem in bonis emphyteoticis, nisi cum hac qualitate, quòd & debeatur lucrum dotale, & nu 4.*
5 *Renunciatio non inducitur, nisi ex verbis claris & apertis.*

DECISIO XLIII.

QVamuis Franciscus Maria receperit fundum emphyteoticum in dotem,& ideo videretur dicendum, sibi imputari debere, si scienter voluit recipere rem subiectam restitutioni, † ex qua, eueniente casu restitutionis, lucrum consequi non posset, Alex. *cons.176. num.9.lib.7.* Paul. *cons.59.nu.3.lib.1.* Phanur. *de lucr. dot. gloss.10.num.58.* circa finem.† Tamẽ Domini in casu de quo agitur contrarium censuerunt,aliquibus tamen contradicentibus, quia Franciscus expressè sibi videtur cauisse de hoc lucro in capitulis dotalibus, *cap.10.* ibi, *che al signor sposo s'intenda Saluo il lucro dotale secondo la forma dello statuto.* Et ideo consequenter iuxta illud debet extendi assecuratio lucri dotalis in instrumento, cùm capitula dotalia ad instrumentum conficiendum habeant relationem. 1 2 3

Non obstat,quòd lucrum sit pars dotis,quia ideo fuit facta ista reseruatio, & cùm omnia capitula sint correspectiua, videtur maritus noluisse acceptare dotem in bonis emphyteoticis,nisi cum hac qualitate, quòd ei debeatur lucrum, præsertim cùm versemur in materia renũciationis, † quæ non inducitur nisi ex verbis claris,& apertis. Card.*cons. 120.nu.3.vers.item talis*,Dec.*cons.495. nu.19.& 20.*cum aliis per Alber.*cons. 776.in fine.* 4 5

RO

ROMANA PECVniaria.

Lunæ 12. Nouembris 1601.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum facit probationem probatam.*
2 *Apocha erronea, vel facta ad decipiendum, nihil operatur, & nu. 4. & 7.*
3 *In contractibus bonæ fidei bona fides debet exuberare.*
5 *Fraus non debet alicui patrocinari.*
6 *Ius succurrit deceptis, & non decipientibus.*

DECISIO XLIV.

FVit conclusum, non constare de credito Lucij. Ex instrumento enim celebrato die 27. Ianuarij apparet, ipsi fuisse satisfactum de integro pretio officij, in tot scripturis
1 & expeditionibus. † Quod instrumentum bene probat, & facit probationem probatam; maximè cùm modus satisfactionis expressus fuerit. Grat. *cons.* 28. *num.* 2. *lib.* 1. post Bart. Ias. & omnes *in l.* 1. *in princ. ff. de oper. nou. nunc.*

2 Nec aliquid operatur apocha posteà facta, in qua Augustinus fatetetur, se debitorem Lucij in scutis quingentis: nam vel est erronea, vel saltem facta ad decipiendam vxorem Augustini, quæ volebat, officium in capite Augustini esse liberum, & cuius contemplatione præfata quietantia fuerat facta, quæ non poterat reuocari, vel irritari, propter præiudicium quod inde vxori aliàs non contracturæ, gene-
3 raretur. † Et propter bonam fidem quæ in huiusmodi contractibus exuberare debet. ad tex. *in l. in bonæ fidei. ff. de pecul. & in l. si præses,* vl ¿ Bald. *C. de donat.* Tellius Fernandez, *super constit. Taur. in l.* 17. *nu.* 73. *vers. quod est adeo verũ.* Guid. Pap. *decis.* 145. *num.* 2. *vers. sed iis non obstan.* Vincent. de Franch. *decis.* 205. *per totam* Natt. *cons.* 609. *nu.* 41. *vers. non videtur etiam* Annæus Robertus, *rerum iudic. lib.* 1. *cap.* 2. Abb. *cons.* 73. *nu.* 3. *vers. nec obstat, si dicatur, lib.* 2.

Minùs facit, quòd instrumentum 4
sit correspectiuum ad apocham, hoc enim non est clarum; stante enim quietantia generali per instrumentum, fuerat in facultate, facere, vel non facere apocham, vel si instrumentum fuit correspectiuum ad apocham, † ex hoc detegitur fraus 5
in præiudicium mulieris, quæ Liuio non debet patrocinari, *cap. officij cap. requisiuisti, ex. de testibus,* cum vulgar. † quia ius succurrit deceptis, 6
non decipientibus, *lib.* 2. *C. si min. se maior dixerit, l. si fine C. ad Velleian.*

Et in omnem euentum adest vl- 7
timum instrumentum, in quo Liuius promisit totum officium, ad Augustinum spectare, quod denotat, vel apocham erroneam, vel mulierem deceptam. Et ideo habent locum prædicta.

PAMPILONEN. Parochialis.

Lunæ 12. Nouembris 1601.

SVMMARIVM.

1 *Sententia, in qua non interuenit citatio, est nulla.*
2 *Citatus in prima instantia, debet etiam in causa appellationis citari ad sententiam, alias est nulla.*
3 *In eadem instantia coram diuersis iudicibus, parte non opponente, procedi potest.*
4 *Sententia data contra procuratorem citatum, non est nulla.*

5 Sen

5 *Sententia lata in iudicio coram pluribus intentato, valere potest quoàd vnum, & non quoàd alios, in materia diuidua.*

DECISIO XLV.

Domini censuerunt, tam primam, quàm secundam sententias Rotales, fuisse nullas quoàd Promotorem fiscalem, Vicarium, &
1 beneficium. Nam quoàd duos primos, nulla interuenerat citatio, *l.* 1. *§. item cùm ex edicto, ff. quæ sent. sine appel.* Dec. *cons.* 603. *num.* 11. *cum simil.*

2 Quantum verò ad beneficiatos, licèt fuerint citati, & posteà actum contra illos per cõtradictas, nihilominùs cũ à sententia in partibus lata Abbas appellasset, & causam introduxisset, tam via ordinaria coram Metropolitano, quàm ex commissione, in Rota, cuius vigore emanauit citatio, idem Abbas fuit prosequutus solùm causam coram Metropolitano, à quo, reportata contra se sententia, appellauit, causamque appellationis commissam in Rota introduxit, in qua ad fauorem ipsius Abbatis emanauit prima sententia reuocatoria, tã primæ, quàm secundæ sententiæ Metropolitani. Ex quibus sequitur, beneficiatos de nouo citari debuisse. Achil. *decis.* 13. *de dol. & contum.* & facit decisio eius titul. & numeri, in nouis.

3 Non obstat, quòd in eadem instantia coram diuersis iudicibus, parte non opponente procedi posset. Rip. *in cap. cùm M. Ferrarien. nu.* 199. cùm aliis per eum relatis, *de constit.* Nam processus primæ sententiæ Rotalis non fuit agitatus in secunda instãtia simul cum Metropolitano, sed in tertia, cognoscendo de iustitia sententiæ Metropolitani. Et sic vigore dictæ secundæ commissionis.

Quo verò ad Parochianos; Domini dixerunt, sententias non esse nullas, ex quo fuerunt latæ contra eorum procuratorem citatum. Neque obstat, quòd cùm sint nullæ respectu litigantium, sint etiam nullæ respectu Parochianorum, ob indiuiduitatem. †Nam cùm iudicium esset cum pluribus intentatum, sententia quoàd vnum valere potest, licèt quoàd alios secùs, *l. de vnoquoque, ff. de re iudic.* cùm non versemur in materia indiuidua, necnon in iudicio diuisorio; tot enim censentur capita, quot sunt personæ, vt benè declarat Gabriel. *cons.* 56. *num.* 1. *& seqq.* & præsertim, *num.* 14. vsque ad 20. *vol.* 1. Parochiani enim non litigant super iure Parochiæ, sed super iure eligendi Prædicatorem, quod est diuersum, & nullam habens dependentiam à lite super Parochia. 4 5

MONTIS REGALIS Iurisdictionis.

Lunæ 19. Nouembris 1601.

SVMMARIVM.

1 *Existenti in quasi possessione de tempore litis motæ, procedendi in processionibus, & actibus publicis, & in celebratione diuinorum, & custodiendi Sacristiam, datur mandatum de manutenendo.*

DECISIO XLVI.

Visum fuit Dominis, dandum esse mandatum de manutenendo. Monachis Monasterij Montis Regalis, in quasi possessione præcedendi Clericos sæculares in Ecclesia in processionibus, & actibus publicis: nec non, dandum idem mandatum, quoàd celebrationem diuinorum, secundùm regulã B. Patris Benedicti, & quoàd custodiam Sacri- 1

stiæ

stiæ antiquæ, dummodò Monachus Sacrista iuxta tenorem Bullæ Fœl. record. Pauli tertij per Reuerendissimum Archiepiscopum deputetur, ad nutum amouibilis, nec per hoc impediatur idem Reuerendissimus Archiepiscopus, quominùs possit, cui maluerit clerico seculari tradere custodiam nouæ Sacristiæ, vnà cum sacris vestibus per eum confectis,& cóficiendis. De quasi enim possessione Monachorum de tempore motæ litis in supradictis, satis constabat ex testibus examinatis. Et ideo illis dandum dictum mandatum, §.*hodie instit.de interd.*cum vulgar.nec Reuerendissimus Archiepiscopus hoc in discrimen iudicij reuocabat.

Quoàd custodiam reliquiarum & scripturarum, placuit Dominis hoc temperamentum etiam rationabilibus ex causis, quòd tam Reuerendissimus Archiepiscopus, quàm Monachi haberent vnam clauem: ita vt simul conueniant,occurrente occasione,ad visitandum Sacras reliquias, & aperiendum Archiuium.

Quantum verò attinet ad murationem loci in Choro, voluerunt Domini patres super hoc audire, nam cùm Reuerendissimus Archiepiscopus, relicto Choro antiquo Monachis,alium fieri curauerit pro Clericis, hodie prætendunt Monachi, quòd iterum Clerici sæculares redire debeant ad sedendum in loco antiquo.

TOLETANA PARO-
chialis de Chincon.

Merc. 28. Nouembris 1601.

SVMMARIVM.

1 *Clausula prolata per ablatiuum absolutum, important conditionem.*

2 *Conditione non purificata, iurisdictio remanet suspensa.*

3 *Tertius de cuius interesse constat ex resignatione beneficij in sui fauorem facta, debet audiri, non obstantibus clausulis,* parito iudicato, *& clausula*, refectis expensis *de quibus in princ. viro decisionis.*

4 *Clausula posita in commissione obtenta à Petro,non censentur repetita in commissione noua causæ, vel antiqua obtenta à Ioanne resignatario iuncto, num.6.& 14.*

5 *Clausula posita in prima commissione censentur in aliis repetitæ, respectu causarum antiquarum.*

7 *Clausula*, refectis expensis, *&* parito iudicato, *solent apponi dumtaxat in commissionibus appellationum, & nullitatum,in quibus adest res iudicata.*

8 *Clausula* in statu & terminis, *refertur solùm ad causas antiquas.*

9 *Clausula* in statu. & terminis,*ponitur in commissione, in qua quis venit ad causam, in qua priùs non erat.*

10 *Vigore clausulæ*, quam, & quas, *iudex appellationis potest canonizare etiam nouum ius.*

11 *Propter clausulam :* omnesque alios, *potest agi in causa appellationis contra interesse habentem, qui non fuit in causa in prima instantia.*

12 *Appellatio interposita coram notario, si iudicis copia haberi poterat, est nulla.*

13 *Vigore clausulæ :* quam, & quas, *iudex potest procedere non docto de appellatione, vel appellatione existente nulla.*

15 *Clausulæ* : parito iudicato, & refectis expensis, *intelliguntur posita in commissione, quatenus pars vti velit.*

 16 *Ref*

16 *Rescripto danti formam, continenti fauorem partium, tacitè vel expressè potest renunciari.*
17 *Quod licet Francisco, licet Ioanni in locum Francisci subrogato.*
18 *Ad effectum vt tertius subrogatus audiatur pro suo interesse, potest admitti supplicatio, etiamsi non exhibeantur literæ subrogationis.*
19 *Tertius veniens ad causam pro suo interesse, ad effectum vt possit audiri, sufficit, quod doceat summariè & apparenter de suo interesse.*
20 *In beneficialibus admittitur multiplicatio titulorum.*

Decisio XLVII.

PEtrus Sanchez obtinuerat, causam appellationis, & restitutionis in integrum à sententia lata ad fauorem Francisci Alfonsi, committi in Rota bo. me. Illustrissimo D. Cardinali Lancellotto cum clausula *parito iudicato*, qua instantia deserta, iterum commissa fuit causa restitutionis in integrum, iudici cõfidentiarum, cum voto Rotę, & cum clausula *refectis expensis*. Vnde Ioannes Gomez, ad cuius fauorem Petrus ius suum resignauerat, & qui de anno præterito subrogari se obtinuerat in iuribus Alfonsi iam tum anteà defuncti, petebat audiri: Franciscus verò Apparitius, qui post latam contra Ioannem à Vicario Cõplutens. suarum literarum exequutore, ad instantiam fisci Toletani sententiam, fuerat per obitum D. Alfonsi ante dictam subrogationem Ioannis ab ordinario prouisus, &
1 opponebat de dictis clausulis† quia cùm prolatæ essent per ablatiuum absolutum, importabant conditionem, *l. à testatore, ff. de condit. & dem.*
2 † qua non purificata, iurisdictio remanebat suspensa, Put. *decis.* 283. *lib.* 2. Caputaqu. *decis.* 150. *lib.* 1. Et sic Ioanni præclusa videbatur audientia.

His tamen non obstantibus, visum fuit Dominis, Ioannem esse 3
audiendum, quia de eius interesse satis constabat, *ad cap. veniens* 2. *de testibus, cap.* 2. *§. sanè*, & ibi Gemin. *num.* 4. *vt lit. pend. in* 6. Bisignet. *decis.* 1. *de rescript*, tam ex resignatione Petri in eius fauorem, quàm ex subrogatione in iuribus Francisci Alfonsi, *ad tex. in l. si eam, §. qui iniuriarum, ff. si quis caut.* Gemin. *in d. c.* 2. *nu.* 2. Ferrett. *cons.* 47. *num.* 24. *& per totum.*

Nec obstant dictę clausulæ; quia 4
cùm Ioannes obtinuisset, committi causam appellationis, & nullitatum à sententia Vicarij Cõplutensis exequutoris, clausulæ non censebantur appositæ in dicta commissione appellationis. † Et quamuis 5
clausulæ positæ in prima commissione censeantur in aliis repetitæ, Æmil. *cons.* 68. *num.* 7. latè Modern. *de attent. appel. pend. limit.* 8. *num.* 7. Et fuit dictum coram me in causa Cesenaten. de Cacciaguerris, 26. Ianuarij huius anni.

Tamen hoc debet intelligi, solùm 6
respectu causarum antiquarum. Nec enim huic causæ nouæ istæ clausulæ conueniunt, † cùm soleant appo- 7
ni dumtaxat in commissionibus appellationum, & nullitatum, in quibus adest res iudicata, † sicuti etiam 8
clausula *in statu, & terminis*, refertur solùm ad causas antiquas, in quibus non erat Ioannes, & appellauerat. † 9
dicta enim clausula ponitur in commissione, qua quis venit ad causam, in qua priùs non erat, vt per Mandos. *in formul. commis. q. admissionis pro interesse.*

Nihil facit, quòd coram primo 10
iudice non fuerit actum de subrogatione; † quia cùm causa fuerit

com

commiſſa cum clauſula (*quam & quas)* iudex appellationis poteſt canonizare etiam nouũ ius, vt in terminis eſt deciſio Putei 7. *de appell.* Ægid.*decif.661.*

Prout etiam non obſtat, Apparitium non fuiſſe in cauſa coram Cõ-
11 plutenſi, ſed ſolùm fiſcum, † quia cùm in commiſſione adſit clauſula *omneſq́, alios,&c.* potuit illius vigore contra ipſum tanquam intereſſatum etiam agi. Biſignet. *decif. 2. circa finem, de reſcript.* Achil. *decif. vlt. eod. titulo* Veſtr. *in praxi lib.4.cap.2.nu.2.* Mandoſ. *in dicta formula commiſ.9. admiſſionis pro intereſſe, in princ.*

12 Minùs faciebat, quòd dicebatur, appellationem fuiſſe nullam, tanquam interpoſitam coram notario, & non coram iudice, cuius copiam habere poterat,ad tradita per Felin. *in cap.ex transmiſſa, num.5. verſ.quinimò,de præſcript.* Callàd. *decif.8. ſub*
13 *num.3.de appell.* † Nam vigore dictæ clauſulæ,*quam & quas*, iudex poteſt procedere non docto de appellatione exiſtente nulla, vt per Sarnen. *in regula de infirm.reſig.quæſt.34. verſ. & hoc vlterius*, Achil. *decif.14.de reſcript.* Mandoſ. *in formul. communis, verſ. vna cum toto negocio principali*, ibi, *Secundo quæro, fol.mihi* 101.

14 Sed & reſpectu cauſarum antiquarum non obſtabant Ioanni ſupradictæ clauſulæ, quia fuerant appoſitæ in fauorem Franciſci Alfonſi, in cuius locum etiam quoàd litẽ
15 fuit ſubrogatus Ioannes. † Ideoque cùm ſemper intelligantur appoſitæ quatenus pars eis vti velit, vt in ſimili fuit reſolutum in cauſa Pampiloneu.matrimonij 16. Ianuarij 1585. & in vna Elnen. miniſteriorum 28. Aprilis 1586.coram bo. me. Orano, & in terminis eſt deciſio Achillis
16 12. *de reſcript.* † Et expreſsè quòd reſcripto danti formã fauorem partium continentẽ,tacitè vel expreſsè poſſit renuntiari, dicit Abb. *in cap. cauſam,ante num.20.verſ.id nota,de re iud.*poſt Hoſtien.ibidem,quem allegat Albertus Brunus, *de for. art.6. quis poſſit dare & tollere formam, col. 14.in princ.verſ.ex quo infertur.fol.mihi* 18.*col.4.foly.*† Sicuti Franciſc.ſi viueret, poſſet audiri, ſi vellet iis non vti, vel renunciare, *ad l. ſi quis in conſcribendo,C.de pactis*, Ioan.And. *in cap.ſtatutum num.1. verſ.quid ſi Prælatus*,ibi, *dicit autem, de præbend.in 6.* ita etiam licere debet Ioanni ſubrogato,*arg.d.l.ſi cùm,§. qui iniuriarum, ff.ſi quis cauſ. l. qui in ius, ff. de reg. iur.* 17

Nec refert, quòd non fuerint exhibitæ literæ ſubrogationis,quia cũ hodie non agatur de illius canonizatione, iudicarunt Domini, poſſe admitti ſupplicationem, atq.eorum quæ traduntur per Verall. *decif.335. & 301.par.3.* Maximè verò ad effectum,vt Ioannes poſſit audiri, quo caſu ſufficit, vt apparenter,& ſummariè doceat de intereſſe. Innoc. *in d.cap.veniens, 2. in verb. in continenti, de teſtib.* vbi Card.*& conſ.7.*Felin. *in cap.cùm ſuper, num.16.de ſent. & re iudic.* Biſignèt. *d.decif.* 1. Mandoſ. *in d.formul.commiſ.9.admiſſionis pro intereſſe, in verb. ad cauſam.* 18 19

Poſtremò, quod dicebatur, ius Franciſci Alfonſi eſſe incompatibile cum iure quod Ioannes habebat ex reſignatione Petri, non fuit habitum in conſideratione,cùm in beneficialibus admittatur multiplicatio titulorum, Veral. *decif.339. par. 1.* & eſt tex.*in c.poſt electionem*,vbi Abb. *num.4. de conceſſ. præbend.* Lap. *alleg. 131.num.2.* 20

ROMANA LEGATI
della Porta.
Lunæ 3. Nouembris 1601.

EPITOME.

Legatum mobilium relictũ
2 coniunctæ personæ, videlicèt vxori, intelligitur de mobilibus extantibus tempore obitus.

SVMMARIVM.

1 *Legatum mobilium factum per verba præsentis temporis, intelligitur de mobilibus extantibus tempore testamenti.*

2 *Testis deponens de facto proprio, plusquàm semiplenè probat.*

3 *Pater præsumitur magis consulere filiis, quàm aliis.*

4 *Qui dicere potuit id quod non dixit, censetur id reliquisse in dispositione iuris communis.*

5 *Argumentum à verisimili est optimum in dispositionibus testamentariis.*

6 *Vna pars testamenti aliam declarat.*

7 *Verba subiunctiui modi, siue sint præsentis temporis, siue præteriti imperfecti, semper comprehendunt tempus futurum.*

8 *Verba testamenti sonantia in futurum, non obstante pronomine possessiuo, comprehendunt acquisita post testamentum.*

9 *Receditur à regula,* l. si ita, ff. de aur. & argen. legat. & num. 16. *propter coniecturas, de quibus, num.* 12. 13. *&* 15.

10 *Mens potiùs quàm verba sunt attendenda.*

11 *Legatum mobilium factum coniunctæ personæ, videlicèt vxori, intelligitur de mobilibus extantibus tempore mortis.*

14 *Propter generalitatem, & pugnantiam verborum, legatum mobilium comprehendit etiam futura.*

17 *Depositio notarij qui fuit rogatus de testamento, redditur suspecta, si examinatus deponit etiam illa quæ non scripsit in testamento, quæ tamen tenebatur exprimere.*

18 *Testes in dubio præsumuntur contestes, non autem singulares.*

19 *Testes singulares non probant, faciunt tamen magnum adminiculũ, num.* 8.

21 *Testis propter leuem inimicitiam non debet à testimonio repelli.*

22 *Potiores coniecturæ in concursu sunt attendendæ.*

23 *Quod est solitum apponi in institutione, non potest dubiam testatoris voluntatem declarare.*

24 *An hæres institutus in omnibus bonis, præsentibus, & futuris, censeatur institutus in legatis, etiamsi testator dixerit,* exceptis legatis.

25 *Legatarius tenetur capere legatum de manu hæredis.*

26 *Legatarius non tenetur capere de manu hæredis, quando datur illi facultas capiendi legatum propria authoritate.*

27 *Institutio facta per verba,* in omnibus autem aliis bonis, *non comprehendit legata.*

28 *Ex dispositione facta in vno legato, non infertur ad alia legata diuersam determinationem habentia.*

DECISIO XLVIII.

Dubitaui, an legatum mobilium relictum per Equitem della Porta Elisabethæ vxori, esset intelligendum de extantibus tempore testamenti, vel tempore obitus. Et pro parte fratrum della Porta, quos dictus Eques in euentum quòd decederet sine liberis, prout decessit, hæredes instituerat, prætendebatur, esse intelligendum de extantibus tempore testamenti, † quia testator vsus fuerat verbis 1 præsen

præsentis temporis, relinquẽdo omnia & singula sua bona mobilia; Quo casu attenditur tempus testamenti, iuxta textum expressum, *in l. si ita, ff. de aur. & arg. legat. l. si ita scripsisset, de leg. 2. l. Iulianus, §. final. de leg. 3. l. Aurelius, §. 1. de libera. legat.* & in terminis consuluit Corne. *cons.* 14. *num.* 5. *lib.* 1. Capra, *cons.* 45. *nu.* 5. cum aliis per Menoch. *præsumpt.* 127. *nu.* 6. *& seqq. lib.* 4.

Secundò dicebatur, quòd si res esset dubia, redditur clara, & patens, ex depositione notarij, qui de testamento fuit rogatus; dicit enim, se interrogasse testatorem, quænam bona vellet vxori legare, ipsumque respondisse, quæ tempore testamen-
2 ti extabant, † qui testis, cùm de facto proprio deponat, plusquàm semiplenè probat. Aym. *cons.* 178. *num.* 7. quem Rota fuit sequuta coram Illustrissimo Blanchetto, in causa Romana deuolutionis vineæ, 1. Iulij 1573. & coram me in causa Viterbien. fideiussionis, 29. Ianuarij præteriti & aliàs sæpiùs.

Tertiò, adducebatur, quòd testator instituerat filios nascituros, vnde non est verisimile, eum voluisse, quòd tempore obitus filij, omninò
3 sine mobilibus remaneret; † Præsumitur enim, patrem magis consulere voluisse filiis, quàm aliis, *l. cùm acutissimi, C. de fideicom. arg. l. Sempronius Proculo, ff. de leg. 2.*

Quartò his addebatur, quòd quãdo testator voluit comprehendere futura, id expressit, vt in institutione hæredis, ibi, *in bonis præsentibus*
4 *& futuris.* † Vnde, si mobilia etiam futura vxori voluisset legare, facile sibi fuisset, id dicere, *l. vnica §. vbi autem legatarij, vers. sin autem ad deficientis, C. de caduc. tollend. c. inter corporalia, de translat. Prel.* Et ideo, cùm dictum non fuerit, censetur relictum in dispositione iuris communis, *l. extraneus, ff. de cond. caus. dat. caus. non sequut. l. commodissimè, ff. de lib. & posthum.* ideoque intrat. dispositio *d. l. si ita*, cum alleg.

Quintò magna vi fiebat in eo, quòd testator postquàm legauit dicta mobilia vxori, in aliis bonis præsentibus & futuris, mobilibus & stabilibus instituit fratres; ex quo clarè colligitur, quòd non legauit vxori mobilia futura, si enim hoc suæ intentionis fuisset, non est verisimile, quòd instituisset fratres in mobilibus futuris. † Quod argumẽ- 5
tum est optimum in dispositionibus testamentariis, *l. Titia cùm testamento, §. qui inuita, vers. non est verisimile, ff. de leg. 2.*

Sextò adminiculatur prædictis, quia testator legauit vxori melioramenta facta in vinea. Ergo non futura, quia Verbum, *facta*, denotat tempus præteritum. Ex quo facile colligere est, qualis fuerit intentio testatoris, etiam in legato mobilium, † cùm vna pars testamenti 6
aliam declaret, *l. qui filius, in princ. de leg. 1.* Dec. *cons.* 593. *num.* 2.

Vlteriùs prætendebatur, voluntatem testatoris inde magis declarari, quia post testamentum testator adnotauit omnia mobilia per eum empta in quodam suo libello, quod euidenter indicat, eum adnotasse dicta bona, vt distinguerentur à relictis vxori.

His tamen non obstantibus, causa bis proposita, ac maturè discussa, DD. steterunt in decisis coram me 20. Martij, videlicèt censeri Elisabethæ legata bona extantia tempore obitus testatoris, & non solùm tempore conditi testamenti. Verba enim ipsius legati non repugnant, † sunt enim cõcepta per verba sub- 7
iunctiui modi, ibi, *di qualunque sorte*

P 3 si sia

si siano, *& si trouino*, quæ siue sint præsentis temporis, siue præteriti imperfecti; semper comprehendunt tempus futurum, *l. si ita quis*, *§. Seia. ff. de verb. oblig.* Bart. *in l.* 1. *num.* 11. *vers. in contrarium*, *ff. de iure codicil.* Lud. *cons.* 362. *num.* 27. *lib.* 3. Peregr.
8 *de fideicom. art.* 46. *num.* 29. † Et vbi verba sonant in futurum, non obstante pronomine possessiuo, quòd comprehendantur acquisita post testamentum tradit Socin. iun. *cons.* 98. *num.* 27. *lib.* 1.
9 Eóque magis placuit Dominis hæc opinio, † quia tales in hoc casu adsunt coniecturæ, vt etiam sit recedendum à regula tex. *in d. l. si ita ff. de auro & arg. legat. cum alleg.* prout aliàs ex eisdem fuit recessum, coram Sanctissimo in causa Spoletana legati. 20. Februarij 1587. & in simili causa Romana coram Bubalo 10. Decembris eiusdem anni, & in alia Romana Metallium, 28. Aprilis 1589. coram R.P.D. Penia, iuxta doctrinam Crauettæ, *in l.* 1. *num.* 29. *vers.* 3. *limitatur*, *de leg.* 1. Calder. *cons.* 1. *num.* 3. *vers. nec obstat, de constit.* Socin. iun. *cons.* 98. *num.* 26. *lib.* 1. Roland, qui alios cumulat, *cons.* 39. *nu.* 20. *lib.* 4. Gabriel. *cons.* 120. *nu.* 8. *in fine, vol.* 1. Illustrissimus Mantica, *de coniect. vltim. vol. lib.* 3. *tit.* 11. *nu.* 23.
10 Et meritò quidem, cùm mens potiùs quàm verba sint attendenda, *l. in conditionibus, ff. de condit. & demon.* cum vulg. Et est de mente textus *in d. l. si ita*, ibi, *si aliud comprehensum non esset*.
11 Primò enim considerabant, huiusmodi legatum fuisse factum personæ cóiunctæ, videlicèt vxori, quo casu attenditur tempus mortis, & non testamenti, Bart. *in d. l. si ita legatum, vers. hæc vera, ff. de aur. & arg. legat. & in l. si cognatis, col.* 1. Socin. *in l.* 1. *an* 5. *notab. ff. de reb. dub.* Bero. *cons.* 44. *num.* 22. *lib.* 7. qui loquitur in his terminis, videlicet in legato facto vxori, Mich. Grassus, qui de cõmuni, *in §. legatum, quæst.* 29. *num.* 2. quiquid dixerit Cagnol. *in l. final. num.* 229. *& seqq. C. de pactis*, quem sequitur Apostilla *ad singulare Roman.* 103.

Et hæc coniectura corroboratur 12
ex dilectione & beneuolentia, qua eques vxorem suam prosequebatur, de qua deponunt duo testes, cõtra quos licèt aliqua apponantur, de quibus infrà, satis tamen est in puncto isto, quòd dicta eorum, veritate nitantur, cùm Eques in testamento semper vxorem dilectissimam appellet. Ex quo etiam cessant depositiones aliorum testium, qui deponunt de odio Equitis contra vxorem. Et hæc dilectio inseruit etiam pro coniectura, quòd testator legauerit, & futura, Bart. *in d. l. si cognatis, ff. de reb. dub.* Gabriel. *cons.* 120. *nu.* 10. *lib.* 1. Et hanc coniecturam Rota fuit sequuta in decisionibus allegatis coram Sanctissimo, & coram Bubalo.

His accedit, quòd legatum fuit 13
relictum per verba geminata prægnantia, & ampla, videlicèt omnium, singulorum, cuiuscumque generis. Et quamuis hæc coniectura inter DD. sit controuersa, vt per Curt. iun. *cons.* 277. tamen in decisionibus allegatis Rota fuit sequuta, cons. Croti 14. *nu.* 34. *& seqq.* † vbi 14
propter generalitatẽ, & prægnantiã verborum, legatum comprehendit etiam futura, Dec. *cons.* 69. *nu.* 3. *circa finem, vers. confirmatur hoc ex verbis.* Cephal. *cons.* 763. *num.* 25. *lib.* 5.

Corroborantur prædicta (omissis 15
aliis coniecturis in alia decisione, quæ Dominis non displicuerunt, ex facultate concessa Elisabethæ capiendi legatum propria auctoritate,

disti

difficile enim fuisset hoc ad practicam reduci, si testator, mobilium extantium solùm tempore testamenti; rationem habuisset.

16 Non obstant in contrarium adducta,& præcipuè tex. *in d.l.si ita,ff. de aur. & arg. legat.* quia, vt dictum est, verba testamenti non repugnãt, & adsunt tales coniecturæ, vt ab eius dispositione sit recedendum.

17 Depositio notarij videbatur suspecta,nec placuit Dominis: nam si testator dixisset, quòd legabat vxori mobilia extantia solùm tempore testamenti, multùm verisimile est, quòd notarius expressisset.

Vltra quòd hæc depositio redditur multum turbida, ex depositionibus duorum testium,qui deponũt, se à testatore audiuisse, quòd legauerat vxori mobilia extantia tem-
18 pore obitus,† qui licèt dicantur singulares, tamen tales in dubio non præsumuntur,sed contestes. Innoc. *in cap.qualiter,& quando, 2. de accus.* Alex. *cons.185.num.2.lib.7.* Et tenuit Rota coram bo.me.Cardinale Lancellotto, in causa Bisignanen. pen-
19 sionis 27.Maij 1574.† Et in omnem euentum, quatenus essent singulares, licèt non probarent, Cæs. de
20 Grass. *dec.97.num.5. de probat.* † nihilominùs negari non potest, quin facerent magnum adminiculum. Castrens. *cons.281.nu.10.lib.1.* Aym. *de antiq. temp.par.4.§.sed enim nu.26.* Gabr. *de testib. conclus.2.num.76.* Et tenuit Rota in dicta causa Bisignanen. & coram Cantuccio in causa Vrbeueiana legati 13. Octobris 1581.

Et licèt contra ipsos opponatur
21 inimicitia, & consanguinitas, † tamen cùm alterius inimicitia non fuerit capitalis, sed leuis,non debet iste testis repelli,vt de communi testatur Alber. *in auth.si testis, C. de testib.* Clar. *in prax. in §.fin. quæst.24. vers. item quæro,* & alterius consanguinitas nõn probatur in tali gradu, vt sit à testimonio repellendus.

Tertium quod dicebatur de institutione filij, & ideo non videri verisimile, quòd testator voluisset filium omninò remanere sine mobilibus,non mouit Dominos:† nam 22
hæc est vnica coniectura,qua potiores visæ sunt in contrarium ponderatæ, ac proinde ab eis non esse recedendum. Cassad. *decis.1. num.9.de testam.*

Quartum non applicatur.Regulare enim est quòd in institutione 23
hæredis fiat mentio bonorum futurorum.Vnde cùm hoc solitum sit in institutione,non potest inde declarari in aliis dubia testatoris voluntas.

Quintum de institutione facta in 24
bonis præsentibus & futuris non obstabat;nam omissa illa quæstione, an hæres dici possit in hoc casu institutus, etiam in legatis,quia negotium est valdè turbidum, quamuis enim hæres dicatur institutus in legatis, etiam quòd testator dixerit, exceptis legatis, prout in præsenti casu,*l.si quis ita hæres institutus fuerit, ex certo,74.* vbi Bald. Cuman. *in pro notab.* Angel. *num.3.* Imol. *num. 1. vers. extra glossam. ff. de hæred. instit.* Alex. *in l.nam quod §. non omnis,sub num.15.ff.ad Trebell.* Ruinus, *in l.qui quadringenta,nu.2.ff.eodem.& cons.32. sub num.8. lib.2.* Et fuit resolutum coram R. P. D. meo Seraphino in causa Romana legatorum, 10.Febr. 1585.

Tamen hoc procedit, ex eo,quia 25
legatarius tenetur capere de manu hæredis, & si est locus detractioni falcidiæ, hæres illam detrahit, † 26
quod videtur cessare in hoc casu,in quo fuit data facultas capiẽdi legatum

27 tum propria authoritate. † Et eo magis quia institutio est facta per hæc verba, *in omnibus autem aliis suis bonis*, quo casu non includuntur legata. Dec. *in cons.653. sub num.4. & 7.* Cephal. *cons.271.num.7. lib.2.* Et latiùs post alios, quos refert, vbi etiã testatur de communi, *cons.625.num. 23.lib.5.*

Tamen quia ex legato mobilium marmorea excipiebantur, quoàd illa institutio in futuris poterat optimè verificari, ac proinde huiusmodi obiectum cessabat.

28 Sextum oppositum non concludit quoàd alia legata diuersam determinationem habentia, *ad l. doli clausula, ff. de verb. oblig. cum vulgar.*

Vltimum tollitur ex eo, quia in illo libello Eques annotabat omnes expensas quotidianas suæ domus, & ideo in hoc fundamentum aliquod fieri non potest, ad *tex. in l. in ambiguo, ff. de reb. dub.*

ROMANA DEPOSITI de Altouitis.

Lunæ 10. Decembris 1601.

EPITOME.

Si pecuniæ deponantur ad hoc vt soluantur tertio, cum certa conditione, ante adimpletam conditionem non abdicatur ius à deponente, ita vt si depositarius malè soluat, possit contra ipsum agere deponens.

SVMMARIVM.

1 *Numeratio probatur ex assertione notarij, quòd quis recepit in sui & testium præsentia, &c.*

2 *Numeratio pecuniarum transfert dominium in recipientem.*

3 *Hypotheca cadit in pecunias, dum extant.*

4 *Dominium pecuniarum abdicatur, si detur ordo, quòd pecuniæ soluantur sub certa conditione, sed contrarium verius, num.12.*

5 *Dominium non acquiritur sine traditione.*

6 *Momentanea solutio non transfert dominium, nisi commodum obueniat soluenti.*

7 *Item non transfert dominium, si restitutio pecuniarum sit conuentionalis, secùs autem si sit liberalis, etiam quòd commodum non obueniat soluenti.*

8 *Restitutio in dubio non præsumitur facta ex conuentione.*

9 *Ex serie facti colligitur, an restitutio facta fuerit ex voluntate, vel conuentione.*

10 *Restitutio dotis momentanea transfert dominium, propter vtilitatem, ad declarationem tex.* in l. seruus dotalis, ff. solut. matrim.

11 *Restitutio momentanea pecuniarum donatarum, ad hoc vt mutuentur, ex æquitate & propter commodum donatarij non impedit translationem dominij.*

12 *Dominium rei emptæ transfertur in emptorem, si dans sequitur bonam fidem illius.*

13 *Depositum, licet non possit reuocari, non propterea antè solutionem abdicatur dominium à deponente.*

14 *Depositarius non potest opponere de iure aliorum, sed tenetur soluere.*

DECISIO XLIX.

VEndiderat D. Alexander de Aptis, super suis bonis annuũ censum, pretio scutorum trium milliũ, cuius recognouerat bonam fidem Claudius Venturinus, & in instru

instrumento recognitionis asserebat notarius, Claudium in sui & testium præsentia, recepisse dictas pecunias, & ad se traxisse. Quapropter dubitaui, an per huiusmodi actum, esset translatum dominium dictarum pecuniarum in Claudium, ita vt essent hypothecatæ creditoribus D. Claudij in casu, & ad effectum de quo agitur; hoc est, vt Altouitus, in cuius bancho postea dictæ pecuniæ per D. Alexandrum fuerant depositatæ, posset hodie tanquam creditor Claudij sibi medietatem illarum retinere, quam malè soluit Claudio, antequàm ratificatio Antonij interueniret, secundùm formam mandati D. Alexandri, iuxta resolutiones in hac causa factas.

Et pro Altouito dicebatur, quòd de numeratione facta Claudio non erat ambigendi locus, stante dicta attestatione notarij, Bart. *in l. si ex cautione, num.* 14. *&* 8. *C. de non num. pec. & in l. singularia, num.* 22. *ff. si cert. pet.* Alex. *cons.* 35. *& cons.* 170. *num.* 6. *lib.* 2. Ias. *num.* 48. Dec. *num.* 33. *ff. si cert. pet.* Angel. *in l. prædia, num.* 1. & Imol. *num.* 2. *ff. de acquir. possess.* & tenuit Rota in causa Bonon. census, 24. Aprililis ann. præteriti, coram R.P.D. meo Pamphilio.

2 Et ista numeratio transtulit dominium in Claudium, licèt momento temporis pecuniæ apud eum fuissent, *l. qui id.* §. *ea lege, ff. de donat. l. si sibi pecuniam, & ibi not.* Bald. *in princ.* Ias. *nu.* 10. Dec. *num.* 7. *ff. si cert. pet. l. seruus dotalis,* vbi Bald. *num.* 2. *ff. solut. matr.* Et tenuit Rota in dicta causa Bononien. Vnde cùm esset translatum dominium in Claudium, cuius creditoribus omnia bona sua

3 erant hypothecata, † censeri debebant per consequens huiusmodi pecuniæ hypothecatæ, *ad tex. in l. final. C. quæ res pign. oblig. poss.* Nomine enim bonorum veniunt etiam pecuniæ, *l. cum taberna,* §. *final.* vbi Bart. *ff. de pignor.* Alex. *in l. si constante, num.* 25. *vers. confirmo, ff. solut. matr.*

Nec officere videbatur, quòd in pecunia non cadat hypotheca, quia hoc procedit fauore commercij, quando sunt consumptæ bona fide. Et ita loquitur Afflict. *decis.* 190. *nu.* 5. Paris. *cons.* 69. *num.* 2. *lib.* 4. Secùs autem dicendum est in casu isto, in quo Claudius non consumpserat pecunias, sed fuerant translatæ ex bancho Vbertini in banchum Altouiti, & ibi depositatæ, ad tradita per eundem Afflict. & Paris. locis præcitatis, in princ.

Et postremò adducebatur, quòd D. Alexander abdicauit à se dominium dictarum pecuniarum, dando Altouito ordinē, vt solueret Claudio, sequuta ratificatione Antonij: nam ista conditio non est reseruatio dominij, vt in simili tradit Cepolla, *cautel.* 124. *incip. vulgaris est regula iuris, num.* 2. 4

His tamen non obstan. contrarium visum fuit Dominis, videlicèt, dominium non fuisse translatū in Claudium, & proinde pecunias non fuisse hypothecatas suis creditoribus. Nam census fuit impositus die 8. Ianuarij 1585. & mediante bancho Vbertini eadem die dictæ pecuniæ fuerunt solutæ domino Alexandro, & positæ ad eius creditum, ad quod semper remanserunt, donec die octaua Februarij subsequentis fuerant de ordine D. Alexandri translatæ ad banchum Altouiti, & pariter positæ ad creditum eiusdem D. Alexandri qui dedit ordinem, quòd soluerentur Claudio, sequuta ratificatione Antonij. Vnde licèt Claudius die 28. Ianuarij recognouerit bonam fidem; cum attestatione notarij, quòd receperit di-

Q . ctas

ctas pecunias coram se & testibus, dicendum est, ex tota serie facti, attestationem notarij fuisse factam, vel quia Claudius recognoscebat bonam fidem, vel solùm pro illo actu pecunias fuisse traditas, vt etiam censuit Rota in hac causa, coram Illustrissimo D. meo Cardinale Arragonio, 27. Martij 1596. Et ideo dominium non fuit translatum
5 in Claudium, † quod non acquiritur sine traditione, *l. traditionibus, C.*
6 *de pactis.* Qui enim sic soluit, vt recepturus sit, antequàm aliquod cōmodum ex solutione obueniat parti, non dicitur soluere, & non transfert dominium, *l. qui sic soluit*, vbi Bart. Castren. & Imol. *in l. si quis duos in fine*, Bald. *in l. seruus dotalis, num. 2. ff. de soluit.* idem Bald. *in d. l. si sibi*, vbi Alex. *nu.* 5. Ias. *num.* 10. Dec. *in fine, ff. si cert. pet.* Idem Ias. *in l. frater à fratre, nu.* 7. Cagnol. *nu.* 87. *ff. de condict. indebit.* Gerard. de Petrasancta, *singul.* 26. *num.* 1. Treuizan. *cons.* 50. *num.* 47. Modern. *de moment. possess. cap.* 33. *num.* 4. licèt cōtrarium sit, quando ex solutione aliquod commodum obuenit parti, vt dicūt DD. allegati.

Et quòd nullum commodum ex solutione obueniret Claudio, est clarissimum: Et, si aliquod obuenerit, putà quòd possit repetere pecunias, hoc non proueniebat ex solutione pecuniarium sibi facta, sed ex recognitione bonæ fidei, & declaratione, quòd illæ pecuniæ fuerant receptæ nomine ipsius.

7 Non refert, quòd (licèt non obuenerit commodum ex momentanea traditione, nihilominùs transfertur dominium, si restitutio est liberalis, secùs autem si ex pacto) prædicta habeant locum, quādo ex pacto quis tenetur statim reddere; secus autem, quando ex mera liberalitate, quia hæc restitutio liberalis statim facta non impedit dominij translationem. *gloss. fin. in l. si quis duos*, & Bart. *in d. l. qui sic soluit, in fine*, vbi cum Angel. & Castrens. *ff. de solut.* idem Bart. *in d. l. singularia, num.* 24. Bologn. *num.* 113. *ff. si cert. pet.* Bald. *in d. l. si tibi pecuniam, num.* 2. *vers. oppono*, & ibi Fulgos. *in fine ff. eodem.* Iason. *in d. l. frater à fratre, num.* 6. *ff. de cond. indeb.* Modern. *de moment possess. cap.* 31. *num.* 5. † Et hæc 8
conuentio, quòd statim reddatur quod solutum fuit (quiquid dixerit Angel. *in l. si quis duos, num.* 1. *ff. de solut.* & Ias. *in l. quidam existimauerūt, num.* 10. *ff. si cert. pet.*) in dubio non præsumitur. Bart. *in d. l. si quis duos, num.* 1. *ff. de solut.* Castren. *in fin.* Imol. *in verb. in ea, in fine*, Angel. sibi cōtrarius, *in l. si tibi pecuniam, ff. si cert. pet.* & latè tradit Bolognet. *in d. l. singularia, num.* 113. Modern. *de moment. poss. cap.* 33. *num.* 5. Et fuit dictum in dicta Bononien.

Nam ex facto præsumendum est, 9
ita fuisse inter partes conuentum. Non enim verisimile est, quòd pecuniæ semper remansissent ad creditum D. Alexandri, si soluisset Claudio simpliciter, absque dicto pacto. Et hoc corroboratur tam ex deposito facto in bancho Altouiti, nomine D. Alexandri, quàm per ordinem ab ipsomet datum Altouito, de soluendo Claudio sequuta ratificatione Antonij.

Ex quibus cessat quod dicebatur, momentaneam possessionem transferre dominium, quia hoc procederet, si ex illa traditione obuenisset commodum pacti, secùs autem, si nullum obuenerit, iuxta doctrinam Bart. & aliorum, de qua suprà.

Nec tex. *in l. seruus dotalis, ff. solut.* 10
matr. officit in hoc casu; quia ibi restitutio dotis momentanea transfert

fert dominium, ratione commoditatis inde emergentis, vt declarat Bald. *ibidem in princip.*

11 Nec etiam tex. *in l.qui id.§.ea lege, ff.de donat.& in d.l.si tibi pecuniam,ff. si cert.pet.* qui loquitur in casu, quo fuit facta donatio, vt pecuniæ mutuarentur eidem donanti. Nam omisso quòd iura illa loquuntur de æquitate, vt not. gloss. *in d. §.ea lege*,in verb.*translatio*, *& in d. l. si sibi pecuniam*, *in verb. benignius*, in casu dictorum iurium ex traditione momentanea fuit acquisitum commodum donatario,qui licèt easdem pecunias teneretur mutuare, nihilominùs, ex quo illas pecunias postquàm mutuauerat,poterat repetere, sibi cõmodum fuerat quæsitum ex traditione, videlicèt ex causa donationis. Et ita intelligit hos textus Bart. *in d. l.qui sic soluit, vers. aut ille primò dans.*

12 Vltimo loco non obstabat Cepolla, *d. caut.* 124. Nam in casu illius cautelæ venditor fuerat sequutus bonam fidem emptoris. Et ideò fuerat translatum dominium, *l.quidam, ff.de in rem verso,l.procuratoris*, §.*sed si dedi mercem*, *ff.de tribut.act.§.vendita, instit. de rer. diuis.* Sed in casu isto dominus Alexander noluit à se abdicare dominium, cùm dictæ pecuniæ fuerunt positæ in bancho Altouiti, ad eius creditum,& postea dedit ordinem, quòd sequuta ratificatione Antonij soluerentur Claudio. Quæ omnia repugnant abdicationi

13 dominij. † Et licèt fortasse non potuisset reuocare depositum, tamen interim remanebat dominus, vt fuit resolutum in causa Romana vineæ 5.Iunij 1579. coram bo. me. Oriolen. & in causa Romana pecuniaria 24. Nouembris 1595. coram R.P.D. meo Mellino.

Prædictis addebát Domini,quòd si strictè consideraretur effectus dubij, Altouiti tenentur restituere dictas pecunias, sunt enim respectu domini Alexandri depositarij, & cùm depositum adhuc extet, iuxta resolutiones in hac causa factas, quia Altouitus malè soluit,non potest contra D.Alexandrum opponere de iure aliorum, neque compensationem, *l. si quis vel pecuniæ. C.depositi.*

ROMANA SALVIANI Interdicti.

Lunæ 10. Decembris 1601.

SVMMARIVM.

1 *Rota de stylo non exequitur aliorum tribunalium sententias, nisi iustificentur ex actis.*

2 *Saluianum non habet locum, vbi nulla adest hypotheca.*

3 *Relatum est in referente cum omnibus suis qualitatibus.*

4 *Bona prohibita alienari sub pœna, non comprehenduntur sub generali obligatione omnium bonorum.*

5 *Per clausulam*, etiam alienationis latè sumpto vocabulo,*censetur etiam prohibita hypotheca.*

6 *Obligatio generalis comprehendit etiam bona alienari prohibita,quãdo non adsunt alia bona,ne obligatio reddatur frustratoria.*

7 *Alleganti, non adesse alia bona, incumbit onus probandi.*

8 *Saluianum inter præsentes decennio præscribitur, stante titulo, & bona fide.*

9 *Limitatur,si præscriptio fuerit interrupta.*

10 *Ex capite iustæ ignorantiæ competit restitutio in integrum.*

DECISIO L.

CVm inueteratus Rotæ stylus sit, vt non exequatur senten- 1

tias aliorum tribunalium, nisi ex actis iustificentur, Put. *decis.*401.*lib.* 1.Mohedan. *decis.3.de testibus,&* 11. *de re iudic.*Et fuit pluries resolutum. Domini dixerunt,sententiam A. C. latam in Saluiano, ad fauorem Angeli, non esse exequendum. Nam etiamsi dictus Angelus, in cuius cōtumaciam dubium fuit propositum, & resolutum; probaret domum de qua agitur, fuisse illorum del Re, cuius tamen contrarium vero similius visum fuit, cùm testes de identitate non deponant concludenter,
2 † nihilominùs in hoc casu non intraret Saluianum, quia nulla adest hypotheca. Corn. *cons.*190.*num.*2. *lib.*1. Natt.*cons.*174.*nu.*34. Nam hæc domus est emphyteotica, & quando fuit acquisita illos del Re, in instrumento confirmationis factæ per Dominum directum promiserunt dicti del Re, soluere canones, & seruare, alia pacta conuentiones, & obligationes contentas in aliis instrumentis concessionis in emphyteusim, quæ in eodem instrumento inseruntur,in quibus habetur,quòd hæc domus sub pœna caducitatis non possit alienari, etiam alienationis latè sumpto vocabulo. Vnde perinde habetur, ac si hæc prohibitio fuisset posita in instrumento di-
3 ctæ confirmationis.†Relatum enim est in referente cum omnibus suis qualitatibus, *l. assequuto, ff.de hered. instit.*
4 † Et ideo hæc domus prohibita alienari sub dicta pœna, non cōprehenditur in generali obligatione omnium bonorum illorum del Re facta ad fauorem Angeli, cuius vigore egit Saluiano contra Reuerendissimū Archiepiscopū Amalphitanum possessorē huius domus. Bart. *in l. codicillis,§. institutio,num.*5. *de leg.*2. cum aliis per Gabriel. *de regimis,conclus.*12.*num.*12. & tenuit Rota coram bo. me. Illustrissimo Cardinale Lancelloto,in causa Romana domorum 3. Iunij 1527. & coram R.P.D. meo Decano in causa Romana vineæ, 26.Iunij 1598.& in alia Romana Saluiani interdicti, 12.Nouembris,1599.coram R.P.D. meo Penia. Et stante illa clausula: 5 *etiam alienationis latè sumpto vocabulo*, censetur etiam prohibita hypotheca glos. *in l. final. vers.vel hypothecam.C.de rebus. Eccles.non alien.* Soc. Sen. *cons.*75. *num.* 2.*vers.sed his non obstan.vol.*1. Et tenuit Rota in dicta causa Romana, coram Illustrissimo Lancellotto.

Nec obstaret si diceretur, quòd 6 prædicta non habent locum quando ille qui obligauit omnia bona, non habebat alia bona, quàm alienari prohibita, ne alioquin reddatur obligatio frustratoria; Gerard. *singul.*35. Marsil. *in rubr. de fideiuss. quæst.*17. Gabr. *d.conclus.*12. *num.*40. quia non probatur,illos del Re tempore dictæ obligationis generalis non habuisse alia bona.†Cuius pro- 7 bandi onus incumberet Angelo tanquam alleganti. Ruin. *cons.*49. *num.* 3. *vol.*5. Gabr. *de probat. conclus.*7.*num.*24.Couar. *var. resolut.c.*6. *num.*2.*lib.*2.

Placuit etiam Dominis aliud fun- 8 damentum,videlicèt,quòd cùm hæc domus fuerit per Reuerendissimum Archiepiscopum possessa per decennium, bona fide, & iusto titulo, inter præsentes, Saluianum fuit præscriptum, *l.*1.*&* 2.*C.si aduersùs cadit.* latè Roland.*cons.*79.*num.*7.*&* 8.*vol.*1. Et tenuit Rota coram Illustrissimo Mantica in causa Imolen. Saluiani, 27.Iunij 1594. & in alia Romana Saluiani. S.præsentis coram R.P.D. meo Iusto. † Nisi fortè Angelus 9 ostenderet, præscriptionem fuisse interruptam; † vel sibi competere 10 resti

restitutionem in integrum ex capite iustæ ignorantiæ. Bart. *in l. 1. §. si quis propter, ff. de itin. actuq. priuato*, Ruin. *cons.* 44. *num.* 8. *lib.* 4. Cagnol. *in l.* 2. *qui de communi, quæst.* 74. *nu.* 219. *C. de pact. inter empt. & vend.*

BENEVENTANA beneficiorum.

Ven. 14. *Decembris* 1601.

SVMMARIVM.

1 *Abbati non conceditur alternatiua.*

2 *Decretum irritans positum in regula octo mensium, inficit titulum, & possessionem prouisi ab Abbate.*

3 *Etiamsi decretum non sit positum in reseruatione in corpore iuris clausa, vel aliàs super certo corpore beneficij, quia eadem ratio militat, vbi reseruatio est notoria, & iustificata.*

4 *Possessio instrumentalis à prouiso Apostolico capta, existente prouiso per Abbatem in possessione, quam decretum irritans regulæ.* 8. *inficit, est manutenibilis.*

5 *Per adeptionem possessionis capellæ, acquiritur etiam possessio bonorum.*

6 *Iudex ritè & rectè procedendo priuat possessione possidentem.*

DECISIO LI.

QVamuis constaret de anteriori possessione prouisorum ab Ab-
1 bate, † nihilominùs cùm ille sit ex inferioribus Collatoribus, quibus non conceditur alternatiua, & ideo mensis Aprilis quo contigit vaca-
2 tio, sit reseruata, † prouisioni dictorum prouisorum obstaret decretum irritans, positum in regula reseruatoria octo mensium, quod inficit titulum, & possessionem, iuxta, *decis.* 3. *de restit. spoliat. in nouis. &* 2. *eodem titulo in antiq.* Cassad. *decis.* 1. *eodem titulo*, Mohed. *decis.* 15. *de caus. poss. & propriet.* Rota coram bo. me. Bubalo in causa Senen. canonicatus, 13. Martij 1588. † Et illud procedit, 3
etiam quòd decretum non sit positum in reseruatione in corpore iuris clausa, vel aliàs super certo corpore beneficij, quia eadem ratio militat, vbi reseruatio est notoria. Put. *decis.* 290. *num.* 5. *&* 797. *num.* 3. *lib.* 3. Simonett. *de reseru. quæst.* 4. Et fuit resolutum in causa Cortonen. decanatus, 20. Martij 1585. coram bo. me. Orano, & in alia Regien. Canonicatus, 17. Nouembris 1595. coram R.P.D. meo Pamphilio. Vnde fuit conclusum, Io. Iacobo dandum mandatum de manutenendo, † quia 4
de eius possessione constat, quæ licèt sit instrumentalis, tamen cùm possessioni prouisorum ab Abbate resistat decretum irritans, & per cõsequens illa possessio sit infecta, & nullius momenti; habetur pro vacua. Ideoque dicta possessio instrumentalis est manutenibilis. Cassad. *decis.* 20. *de prebend.* Put. *decis.* 360. *nu.* 8. *lib.* 1. Verall. *decis.* 334. *num.* 6. *lib.* 2. Fastol. *dub.* 41. Et aliàs fuit pluries resolutum.

Et venit manutenendus in omnibus bonis dictorum beneficiorum,
† quia per adeptionem possessionis 5
capellæ, acquiritur etiam possessio bonorum. Anchar. *in regul. beneficiũ, col. vltim, ante numerum* 12. *vers. & ideo ego dico, de reg. iur. in* 6. Couar. *lib.* 3. *var. resolut. cap.* 16. *nu.* 13.

Quibus accedit, quòd Io. Iacobus fuit immissus in possessionem ab exequutore suarum literarum, † qui 6
iudex rectè, & ritè procedendo, etiam si possessio dictorum prouisorum ab Abbate, esset alicuius consi-

derationis, potuit illos priuare sua possessione, Angel. *in l. clam possidere, §. qui ad nundinas, num. 2.* vbi Alex. Socin. Ias. & alij, *ff. de acquir. possess.* Ferrer. *cons. 18. num. 10.* Mohed. *decis. 4. num. 4. & 5. de restit. spoliat.* Et tenuit Rota in causa Pennen. & Adrien. beneficiorum, 4. Iulij 1584. & in causa Hippo. Regien. capellaniæ, 3. Martij 1578. coram Cantuccio, & aliàs sæpiùs.

MONTIS REGALIS Iurisdictionis. 101.

Ven. xi. Ianuarij 1601.

SVMMARIVM.

1 *In incorporalibus, & in iis quæ de facili concedi non solent ratione amicitiæ, vel familiaritatis, per vnicum actum acquiritur quasi possessio.*

2 *Item per actus contrarios amittitur quasi possessio, & nu. 7.*

3 *Quasi possessio in incorporalibus est quidam vsus cum scientia, & patientia aduersarij.*

4 *Mandatũ de manutenẽdo non datur illi qui non est in possessione de tempore litis motæ.*

5 *Possessio ciuilis per decẽnium amittitur.*

6 *Possessio solo animo amittitur.*

8 *Patientia vnius monasterij sufficit ad amittendam possessionem, nec requiritur consensus totius Religionis.*

DECISIO LII.

CVm per octo annos ante motam litem, Reuerendissimus Archiepiscopus amouerit sedilia inferiora, in quibus sedebant clerici sæculares, & eos sedere fecerit in superioribus sedibus, subordinatè tamen Monachis, (vt deponunt testes in Sum. *num. 1.*) Et per biennium ante eandem litem motam, (prout etiam deponunt dicti testes) de eiusdem D. Archiepiscopi mandato iidẽ Clerici sæculares adierint presbiteriũ, & in eo sederint, relicto Monachis choro antiquo, & sedilibus superioribus liberis; Domini dixerũt, Monachis non competere mandatum de manutenendo, vt dicti Clerici sedere debeant, vel primo, vel secũdo modo. Ratio decisionis fuit, † quia cùm versemur in incorpora- 1
libus, & in iis quæ de facili concedi non solent ratione amicitiæ, vel familiaritatis, quemadmodum per vnicum actum acquiritur quasi possessio, *c. cùm Ecclesia Sutrina*, vbi Abb. *num. 22.* Rip. qui de communi, *nu. 9. de caus. possess. & propr.* Bart. *in l. 1. §. hoc interdicto, in princ. ff. de itin. actuque priuato.* Put. *decis. 276. nu. 2. lib. 1.* 2
Ita per eosdem actus contrarios amittitur. Put. *d. loco.* † Et in istis in- 3
corporalibus non est aliud quasi possessio, quàm quidam vsus cum scientia, & patientia aduersarij, *l. quoties, ff. de seruitut.* Put. *d. loco, num. 3.* Et in hoc casu non est dubitandum, quin plures actus interuenerint, † & ideo, cùm de tempore li- 4
tis motæ Monachi non essent in tali possessione, illis non competit dictum mandatum, *§. hodie, instit. de interd.* Bart. *in l. 1. §. fin. num. 4. ff. vti possid.* cum vulgar.

Non obstat, quòd decennium te- 5
quiratur ad hoc vt possessio ciuilis amissa censeatur, Rip. *in d. c. cùm Ecclesia Sutrina, num. 23.*

Nam cùm solo animo possessio 6
amittatur, Bart. *in cap. cum ad sedem, num. 25. de restit. spoliat.* de tali amissione constat ex scientia, & patientia Monachorum, quæ in controuersiam in hoc casu deduci non potest. † Et sufficit, quòd circa aliquos 7
actus

actus intercesserit, cùm versemur in incorporalibus, *l. etsi fortè, in fine, ff. si seruit. vendic.* Innoc. *in cap. olim,* 3. *in princ. de restit. spoliat.* vbi Butr. *num.* 11. *circa medium, vers. vnde fortè* Anchar. *num.* 5. *vers. quandoque verò populus.* Put. *d. decis.* 276. *lib.* 1. Et tenuit Rota in causa Bononien. iuris macinandi. 23. Maij 1578. coram Cantuccio.

8 Nec subsistit, quòd requirebatur consensus totius Congregationis, quia sufficit patientia Monachorũ illius Monasterij, Mili. *in verb. possessio, seu quasi iurium incorporalium.*

TARRACONEN. PRÆpositurarum.

Lunæ 14. *Ianuarij* 1602.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura rogata in scribania à scriba, & publicata ab eius successore in eodem officio, sunt in forma probante.*

2 *Notario qui se nominat successorem alicuius in subscriptione, de stylo Rotæ creditur.*

3 *Secùs autem, si se non nominet successorem.*

DECISIO LIII.

PArtes erant in confesso, quòd literæ Apostolicæ, & constitutio Episcopi non erant in forma probante.

Quantùm verò ad alias scripturas, fuit resolutum, illas esse in forma

1 probante,† quia fuerant rogatæ in scribania, & à scriba Capituli, & publicatæ ab eisdem in eodem officio successore, iuxta notata per Bart. *in l. si quis ex argentariis, §. cogentur, sub num.* 3. *ff. de edend.* Dec. *in auth. si quis in aliquo, num.* 26. & ibi Ias. *num.* 5 *fallent.* 10. *C. eodem.*

Nec visum fuit Dominis, posse 2 dubitari, hunc scribam esse successorem, cùm se nominet talem in ipsa subscriptione, cui in hoc de stylo Rotæ creditur; Verall. *decis.* 245. & 266. *par.* 2. Put. *decis.* 475. *lib.* 2.

Non obstat decisio in causa Bertusen. iuris conferendi, 24. Ianuarij 3 1596. coram R.P.D. meo Pamphilio, quia ibi fuerat resolutum, instrumentis per similes Capitulorũ scribas sic informiter exemplatis, non credi, quia non constabat, illos esse successores in officiis, & scriptoris illorum, qui eas rogauerant, nec tales etiam se enunciabant. Vnde posteà 24. Maij eiusdem anni 1596. in eadem causa, coram eodem, fuit ab illa decisione recessum, quia probatum fuerat, eosdem scribas fuisse successores in officiis & scripturis eorum qui de iis rogati fuerant. Et ideo in simili fuerat resolutum, in vna Romana domorum de Burgo, 20. Aprilis 1573. coram bo. me. Robusterio, vbi non adhibebatur fides exemplo notarij successoris in officio, quia non probatur, eundem successisse in scripturis prædecessoris. In præsenti verò casu, qui exemplauit, non solùm se enunciat notarium, & scribam Capituli, sed etiam, se, vti successorem in officio, tenere & regere scripturas omnes prædecessorum in eodem officio, ac libros in Archiuio, & scribania reconditos, & custoditos.

Nec facit, quòd istæ scripturæ, etiam bene exemplatæ, non facerent fidem, quia illud est alterius inspectionis, cùm ad hoc consideranda sint qualitates Archiuij.

ROMANA SANCTI Thomæ in Formis.

Lunæ 14. *Ianuarij* 1602.

SVM

SVMMARIVM.

1 *Termini substantiales seruati cum procuratore non habente legitimum mandatum, si reiterentur, citato legitimo procuratore, validantur omnia acta.*

2 *Iudicium est nullum factum cum procuratore, qui non produxit mandatum, stante protestatione, neminem audiri, nisi docto de legitimo mandato.*

3 *Mandatum, etiam post sententiam, potest quandocumque produci.*

4 *A protestatione, neminem audiri, nisi docto de legitimo mandato, censetur recessum in aliis actibus, si non fuit repetita.*

DECISIO LIV.

1 QVamuis termini substantiales fuerint seruati cum procuratore non habente legitimum mandatum, nihilominùs cùm posteà fuerint reiterati, citato legitimo procuratore, hoc sufficit ad validandum omnia acta vigore Innocentianæ. Cassad. *decis.* 8. *in fine, de rescript.* Verall. *decis.* 149. *num.* 7. *par.* 3. Vestr. *in prax. cap.* 13. *num.* 1. *de reiter. term. lib.* 5.

2 Quantum ad aliam nullitatem prætensam, ex quo fuit per fratres protestatum, neminem audiri nisi docto de legitimo mandato, Rot. *decis.* 1. *de procur. in antiq.* Guidob. *decis.* 288. Achil. *decis.* 6. *de procur.* Aym. *cons.* 108. hoc non verificaba-

3 tur in facto. † Et ideo etiam post sententiam, & quádocumque mandatum produci potest. Rot. *decis.* 19. *de procur. in antiq.* Put. *decis.* 383. *nu.* 8.

4 *lib.* 2. Aym. *d. cons.* 208. † Et si aliquando fuit protestatum, tamen illa protestatio non fuit repetita in aliis actibus, & proinde ab illa censetur recessum. Mohedan. *decis.* 2. *de iudic.* Et fuit pluriès resolutum. Vnde nihil obstat, quin possit quandocumque mandatum produci. Rot. & Put. allegati.

Ex quibus cóclusum, sententiam Rotalem fuisse validam.

PADVANA DECIMETtæ siue Decimarum.

Merc. 23. *Ianuarij* 1602.

SVMMARIVM.

1 *Agens remedio* l. conductores C. locati, *debet probare plenè. & concludenter suam intentionem.*

2 *In materia probatoria, indefinita non æquipollet vniuersali.*

3 *Clausula,* cum omnibus suis iuribus, iurisdictionibus & pertinentiis, *non importat aliquod corpus diuersum ab eo quod fuit expressum, sed omne aliud ius quod competit locanti.*

4 *Hæc clausula de stylo in locationibus apponitur.*

5 *Pensio censetur commensurata fructibus in locatione.*

6 *Agenti remedio* l. conductores, *non potest obiici exceptio dominij.*

7 *Secùs est, si notoriè constet de dominio conducentis.*

8 *Ecclesiæ Parochiali debentur decimæ prædiorum existentium intra limites suæ Parochiæ.*

DECISIO LV.

DOmini, vtraque parte informante, vnanimiter concluserunt, R. Abbati Carcerum, nō compeтere remedium *l. conductores C. locati*, super tota & integra decima Villæ Raoni; quia non probat plenè, concludenter, prout requiritur, se dictam decimam locasse fratri 1

Fede

Federico, vti gubernatori Ecclesiæ Parochialis sancti fidentij, vnitæ Conuenturi Attrestis: sed solùm decimam, seu ius decimandi in loco Raoni, *detta la decimetta* Modern. *de recup. posse remed.* 11. *num.*28. Et renuit Rota in causa Placentina vsurarum, 9 Nouembris 1583. coram bo. me. Domino de Rubeis.

2 Non obstant verba illa indefinita, (*decimam seu ius decimandi in loco Raoni.*) Nam, vltra quòd verba illa indefinita restringuntur ab illa subsequenti denominatione *decimetta*; in materia probatoria indefinita non æquipollent vniuersalibus Crauett. *cons.*33. *num.*16. Dec. *cons.* 146. *num.*15. Cæs. de Grass. *decis.*36. *num.*2. *& decis.*82. *num.*3.

3 Minùs faciunt verba sequentia, *cum omnibus suis iuribus, iurisdictionibus, & pertinentiis*; quia illa verba non important aliquod corpus diuersum ab eo quod fuit expressum, sed important omne aliud ius, quod Monasterium poterat habere intra confines locationis factæ, vt fuit resolutum coram R.P.D. meo Mellino, in causa Sabinen. tenutæ col-

4 lis Ramposi, 6. Aprilis præteriti. † In qua etiam fuit dictum, quòd illa verba sunt solita apponi de stylo, in similibus locationibus.

Et prædicta sumunt adminiculũ à pensione annua trium librarum, quæ ascendunt ad bolenos quadra-

5 ginta quinque. † Quæ quidem pensio censetur commensurata fructibus locatis, gloss. *in l.* 1. *§. qui superficiem, in verb. agendo*, & ibi Bart. *nu.* 3. *ff. de superficieb.* Rom. *cons.*396. *nu.* 2. *sub fine.*

6 Placuit etiam Dominis aliud fundamentum, † quòd licèt contra agentem remedio *l. Conductores*, non possit obiici exceptio dominij, tex. *in l. si quis conductionis, C. locati.* Modern. *loco precitato, num.*4. † Se- 7
cùs nihilominùs est, quando notoriè constat de dominio cõducentis. Modern. *vbi supra, num.* 44. prout in casu isto, † quia Ecclesia sancti 8
Fidentij est Parochialis Baoni, cui debentur decimæ infra limites suæ Parochiæ, *c. Ecclesias* 13. *quæst.*1. *c. ad decimas, de restit. spoliat. in* 6. *cap. cùm contingat, de decim.* Put. *decis.*371. *num.* 2. *lib.*1. Et fuit pluries resolutum.

Non obstant donationes quæ producuntur pro parte Abbatis, nam dato etiam, quòd essent validæ, & in forma probanti, non continent donationem totius decimationis villæ Baoni. Vnde non possunt inseruire Abbati, pro titulo totius decimæ villæ Baoni, & sic non elidunt intentionem Ecclesiæ Parochialis sancti Fidentij.

ROMANA SALVIANI Interdicti.

Ven. 8. Februarij 1602.

EPITOME.

Fructus rei emphyteoticæ veniunt in generali obligatione, quæ tamen per emphyteotæ mortem expirat.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca censetur prohibita per prohibitionem alienationis, etiam latè sumpto vocabulo.*

2 *Relatum est in referente cum suis qualitatibus.*

3 *Clausula generalis non refertur ad specificata.*

4 *Clausula, si quid exequendum, debet ex iisdem actis iustificari.*

5 *Limitatur ad effectum impediendi exequutionem, quo casu reus potest*

ex nouiter deductis docere de iniustitia sententiæ.

6 *Rota de stylo semper in expensis condemnat.*

7 *Agens Saluiano, debet de fructibus satisfieri.*

8 *Licèt proprietas rei emphyteoticæ prohibita sit alienari, fructus tamen veniunt in generali obligatione.*

9 *Obligatio rei emphyteoticæ solùm durat, vita emphyteotæ durante.*

10 *Obligatio rei emphyteoticæ expirat per mortem emphyteotæ, vel ex resolutione.*

11 *Actio personalis non transit in singularem successorem.*

Decisio LVI.

MOtiuum identitatis domus, & præscriptionis, videbatur Dominis sublatum, ex iis quæ pro parte Angeli deducebantur. Aliud tamen, quòd domus, de qua agitur, non posset alienari, etiam alienationis late sumpto vocabulo sub pœna caducitatis, remanebat inconcussum. Quapropter dicta domus non veniebat in generali obligatio-
1 ne. † Imò propter talem prohibitionem censebatur etiam prohibita hypotheca, rationibus, de quibus latè, in decisione in hac causa coram me facta 10. Decembris præteriti.

Et quamuis in instrumento concessionis factæ illis del Re, non adsit hæc prohibitio, sed solùm, quòd domus non possit alienari sine consensu Domini; satis tamen est, quòd fuerit in altero duorum instrumentorum, quæ fuerunt inserta in dicto
2 instrumento. † cùm relatum sit in referente, *l. asse toto. ff. de hered. instit.* Nec huiusmodi pacta ad inuicem pugnant, cùm etiam domus prohibita alienari alienationis latè sumpto vocabulo, possit de consensu domini directi alienari. Ex quo cessat quod dicebatur, † clausulam 3
generalem non referri ad specificata, *ad l. doli clausula, ff. de verb. oblig.* Et eo magis procedunt prædicta, stante prægnantia verborum promissionis illorum del Re, de obseruando pacta, conditiones, conuentiones, & capitula, promissiones, & obseruationes in dictis instrumentis contentas, & expressas, quæ fuerunt de verbo ad verbum in dicto instrumento concessionis insertæ.

Et licèt hæc instrumēta non fuerint producta coram Auditore Cameræ, nihil refert, cùm hodie non agatur ad effectum clausulæ: *si quid exequendum*, † quæ debet ex eisdem 4
actis iustificari: † sed ad effectum 5
impediendi exequutionem sententiæ Auditoris Cameræ. Quo casu, sufficit, quòd detegatur iniusta etiā ex nouiter deductis, cùm id tendat ad corroborationem probationum antiquarum, quod potest fieri etiam post sententiam. Faciunt tradita per Gabr. *de testibus, conclus. 2 num. 38.* Et fuit latè deductum coram R.P.D. meo Lancellotto in causa Tridentina Officij Cancellariæ. 19. Ianuarij 1598. Et hæc noua iurium productio in nullo alio potest suffragari Angelo, nisi vt ipse, non obstante stylo Rotæ, † quæ semper in expen- 6
sis condemnat. (Callad. *decis. 13. de rescript.* Put. *decis. 246. lib. 2.*) debeat ab illis absolui, ex quo sententia ex nouiter deductis venit reuocanda. Verall. *decis. 340. num. 4. par. 1.*

Non obstat, quòd agitur vigore 7
Saluiani, & sic vt ex fructibus satisfiat creditori. Neguſ. *de pignor. in 1. memb. 8. par. num. 6.* † Et ideò licèt 8
proprietas sit prohibita alienari, tamen secùs est dicendum de fructibus, qui sunt in bonis emphyteutæ. Vnde veniunt in generali obligatio

gatione, Grat. *conf. 22. nu. 3. & conf. 54. num. 4. lib. 1.* Nam, quicquid sit de veritate illius opinionis, an emphyteuta possit constituere vsum fructum, vel potiùs fructus ipsius rei hypothecare, de qua per Tiraquel. *de retr. lignag. §. 1. gloss. 7. num. 4. vsque*
9 *ad* 47. † tamen sufficit in casu isto, quòd hæc obligatio duret solùm ad vitam & possessionem emphyteutæ.
10 † Et sic fuit per mortem, vel ex resolutione illius del Re extincta Pinel., *in l. 1. par. 3. num. 7. C. de bon. mater.* Roland. *conf. 59. num. 7. 12. & 20. lib. 2.* qui alios allegat. Grat. *loco præcitato.* Et fuit dictum in causa Romana de Theodolis. 12. Aprilis 1592. coram Illustrissimo Domino
11 Blanchetto. Actio verò personalis, si quæ erat, non potuit transire in Archiepiscopum singularem successorem, *l. final. §. final. de contr. empt. l. quædam, §. is autem, ff. de eden.* cum aliis latè per Crauett. *conf. 12. nu. 7.*

Nec facit, quòd in dicto instrumento cōcessionis enuntietur, fuisse impositum super hac domo aliàs censum, quem pro parte pretij soluendum susceperunt illi del Re, quia non ex eo potest inferri, fuisse concessam facultatem alienandi domum sine licentia domini directi, ad tex. *in l. Iulianus, ff. de minor.*

VRBEVETANA Affictus.

Lunæ 11. Febr. 1602.

SVMMARIVM.

1 *Obigatio Cameralis non admittit exceptiones, nisi falsitatis, quietationis, & solutionis.*
2 *Solutio facta ante lapsum temporis concessi ad soluendum, concurrentibus aliis, quando censeatur simulata.*

DECISIO LVII.

Visum fuit Dominis, mandatum esse relaxandum pro residuo penultimæ paghæ, quod est scutorum, 123. quia obligatio facta ad fauorem Equitis, est Cameralis, † 1
quæ non admittit exceptiones nisi falsitatis, quietationis, & solutionis. Galles. *ad form. Cam. oblig. 4. par. quæst. 1.* Cassad. *decis. vnic. de mut. petit.* Et fuit pluriès resolutum.

Non obstat solutio facta per Gabrielem Cosmo asserto creditori Equitis, † nam fuit facta ante lap- 2
sum temporis concessum per Gubernatorem Gabrieli ad soluendum Cosmo. Fuit enim relaxatum mandatum cum termino ad primam, qui terminus durabat per totam diem 27. Septembris. Et ideo non debebat Gabriel illa die 27. soluere, prout soluit. Ex quo cessat quod dicitur de solutione facta de mandato iudicis. Et vlteriùs, cùm de solutione facta Cosmo non constet, nisi ex eius confessione de recepto, talis solutio videbatur simulata: non enim inuerisimile est, quòd Gabriel, qui per longum tempus litigauerat cum equite, & tandem susceperat censuras, vt effugeret exequutionem, ita egisset cum Cosmo, stante maxime qualitate ipsius Cosmi. Et hoc satis apparet, quia die 18. Septembris ad istud computum præcedit alia confessio Cosmi, de recepto scut. 23. Et posteà die 27. alia confessio continet solutionem, & receptionem in pecunia numerata totius summæ debitæ. Et eadem die adest alia promissio Gabrielis, restituendi scuta centum Cosmo abeo mutuò recepta. Et hoc indicat, quòd vere nō fuerat facta solutio Cosmo, sed quietantia fuerat simulata, licèt

Cosmus voluerit esse securus, vt posset cõuenire Gabrielem pro ista summa scut. centum.

Id quod dicebatur, A.C. absoluisse Gabrielem ab hoc debito, talemque absolutionem transiisse in iudicatum, & ideo non esse locum exequutioni, non placuit, quia A. C. solùm reposuit à relaxatione mandati, vt passim fieri consueuit.

ROMANA SALVIANI Interdicti.

Ven. 1. Martij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Clausula :* vel si magis placet, committatur eidem Auditori Rotæ qui procedat ad legitimam exequutionem, *siue referatur ad sententiam latam, siue ad obligationem Cameralem, non potest. Auditor eius vigore, exequi sententiam, si constat de iniustitia.*

2 *Clausula:* sine prçiudicio iurium, *praseruat ius etiam post sententiam, de cuius iniustitia constat.*

Decisio LVIII.

1 Consului Dominos per memoriale transmissum loco causæ: An stantibus verbis illis positis in secunda commissione, *vel si magis placet, committatur eidem auditori Rotæ, qui procedat ad legitimam exequutionem,* deberem procedere ad exequutionem sententiæ ab A. C. latæ in Saluiano contra Reuerendissimũ Archiepiscopum, vel potiùs ad exequutionem obligationis factæ per Archiepiscopum in forma Cameræ, de soluendo fructus domus Angelo, ipsum in dominum recognoscendo.

Et Domini, siue illa verba debeant referri ad sententiam, siue ad obligationem, dixerunt, non esse procedendum ad aliquam exequutionem; quia si verba illa ad sententiam diriguntur, vtique hodie illius exequutio legitima fieri non potest, cùm sit detecta iniusta, prout patet ex decisionibus Rotalibus in hac causa factis. Si verò dirigantur ad obligationem Archiepiscopi idem censuerunt, quia illa obligatio respicit iustitiam sententiæ. † Et ideo 2 stante dicta iniustitia, intrat præseruatiua facta per Archiepiscopum in obligationẽ videlicèt, *sine praiudicio suorum iurium,* quæ non est contraria facto, vt per Pur. *decis. 115. num. 3. lib. 2.*

FLORENTINA Pecuniaria.

Ven. 1. Martij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum personale, quod potest relaxari contra defunctum, potest relaxari contra haredem qui non confecit inuentarium, num. 7.*

2 *Hæres censetur vna & eadem persona cum defuncto.*

3 *Exequutio personalis fieri non potest quando adsunt bona.*

4 *Quod tamen procedit quando debitor offert bona meliora ad electionem creditoris, & cauet de euictione, & adsunt alia requisita.*

5 *Inuentarium tutelare non suffragatur pro aditione hæreditatis. Item inuentarium imperfectum, non suffragatur.*

6 *Minor tenetur facere inuentarium.*

Decisio LIX.

Vendiderat D. Raphaeli de Medicis quædam bona D. Alexander. Et pro eo in euentum euictionis

nis fideiusserat D. Ioannes Victorius, quem D. Alexander per instrumentum guarẽtigiatum indemnem releuare promisit. Euictis dictis bonis, coactus fuit D.Io.Victorius exsoluere pretium, in cuius vicem D. Antonius Franciscus filius D.Alexandri dedit in solutum D.Io. Victorio prædium domus Albæ, apposito pacto, quòd si illud euinci contingeret, posset redire ad primæua sua iura. Vnde euicto prædio domus Albæ, dubitaui, an mandatum personale posset relaxari contra Antonium Franciscum filium & hæredem D. Alexandri. Et Domini affirmatiuè concluserunt.

1 Nam sicuti mandatum personale poterat relaxari contra D. Alexandrum, ita poterat relaxari contra D. Antonium Franciscum illius hæredem, qui non confecit inuentarium. Bald. *in l.vlt. §.etsi præfatam, num.3. C. de iur. delib.* Alex. *in l. postulante, num.2. & seqq. C. ad Trebell.* Corn. *cons.31.nu.2.& 15.lib.3.* Hæres enim
2 censetur vna, & eadem persona cum defuncto, *auth.de iureiur.à mor præst. in princ.*& ibi gloss.*in verb.vna quodam modo, collat.5.*

3 Non obstat, quòd quando adsunt bona, exequutio personalis fieri non potest, auth. *Hoc nisi, C.de solut.* quia D.Antonius Franciscus debitor non probat, se fecisse exactã diligentiam reperiendi pecuniam, & quòd non
4 reperit. Item non offert bona meliora ad electionem creditoris, nec cauet de euictione, nec alia ad id requisita promittit, de quibus per Rom.*cons.163.nu.2.& seqq.* latè Thes. *decis.153.num.12.*

5 Nec inuentaria allegata per D. Antonium Franciscum ei suffragantur, quia primum est tutelare confectum à matre. Secũdum verò fuit solum ceptum, nunquam perfectum, nec etiam habet requisita, cùm citationes iuxta decretum iudicis minimè fuerint factæ.

Nec excusari potest ex minori ętate, † quia etiam minor tenetur inuentarium conficere, Ror.*de inuent. quæst.5.par.2.* & maior factus se hæreditati immiscuit. 6

Minùs obstat, quòd fuerit cepta exequutio super quodã casale; quia ex eo non potuit satisfieri D. Petro Thomæ filio, & hæredi D.Io.Victorij, cùm super dicto casali fideicommissum, & census impositos esse detectum sit. Quocirca impediri non 7
debet, quo minùs persona capi queat, Dec.*cons.562.nu.8.*

FIRMANA LVCRI Dotis.

Ven. 8. Martij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Lucrum dotale debetur etiam ex parte dotis non exactæ, stante statuto, quòd lucrum debeatur etiam ex dote non exacta.*

2 *Dispositio hominis facit cessare dispositionem legis.*

3 *Culpa mariti non exigentis dotem non potest præiudicare mulieri.*

4 *Ad probandam negligentiam illius qui tenebatur exigere à debitoribus, non sufficit probare, eum potuisse agere, nisi etiam probetur, quòd facilè poterat exigi.*

5 *Quando expressè dantur in dotem nomina debitorum, cessio non est necessaria, neque necessariò danda sunt instrumenta, num.7.*

6 *Mulier secundò nubens, nulla certa dote data, censetur nubere cum prima dote.*

DECISIO LX.

Domini pro maiori parte dixerunt, Dianæ deberi lucrum 1
dotis,

dotis, & pro parte dotis non exactæ; quia statutum, *in rubr. 6. lib. 2.* est clarum, quòd tale lucrum debeatur, etiam pro parte soluta. Et ideo non est opus alia non interpretatione, *l. ille aut ille, de leg. 2.* cum vulgat.

2 Non obstat, quòd fuerat conuentum, quòd lucrum non deberetur pro ea parte dotis quæ exigi non
3 posset. † Et sic dispositio hominis facit cessare prouisionem legis, *l. fin.*
4 *C. de pact. conuent.* † Quia respondebatur, quòd culpa mariti non exigentis non potest præiudicare mulieri, *l. Meuia marito, l. penult. in princ. §. si vir. ff. solut. matr. l. si extraneus, ff. de iur. dot. l. ob res, ff. de pact. dotal.* Roman. *cons. 46. nu. 5.* Corn. *cons. 145. nu. 13. vol. 2.*

Culpa autem mariti dicebatur probari, ex quo non ostendebatur, ipsum fecisse aliquam diligentiam pro exigendis nominibus debitorum.

5 Sed Domini qui erant in contrario voto, dicebant, quòd ad probandum negligentiam illius qui tenebatur exigere à debitoribus, nō sufficit probare, eum potuisse agere, nisi etiam ostendatur, quòd facilè poterant exigi. Surd. qui alios allegat, *cons. 228. num. 16. lib. 2.* Nec in facto probatur, prout ore tenus dicebatur, Dianam post obitum viri exegisse dicta nomina debitorum. Ex quibus potiùs volui resolutionem extendere, vt videretur ad quod difficultas restringatur, quàm vt illa pro decisione haberetur.

Nec visum fuit Dominis, obstare, quòd videretur necessaria cessio nominum debitorum; quia contrarium est verius in hoc casu, quo expressè fuerant data dicta nomina in dotem, *l. 2. C. de act. & oblig.* Odofred. *in d. l. Meuia, vers. vnde ex principio huius legis.* Ruin. *cons. 13. num. 27. & 28. vol. 2.* Bald. Nouel. *de dote, p. vr. 6. priuil. 71. num. 1.* Roland. *de lucr. dotis, quæst. 81. num. 13.* Licèt secus sit, † quando mulier secundò nubit, 6
nulla certa data dote, quia licèt censeatur nubere cum dote data primo viro, tamē in ista tacita assignatione non subintelligitur cessio, vt per DD. allegatos.

Nec facit, quòd fuerat promissa in apocha cessio, quia quoàd nomina prædicta non erat promissa, sed quoàd alia iura, & prætentiones.

Minùs releuat, quòd instrumenta debitorum non fuerant data viro, quia tunc debebant dari, si debitores negassent, se tales, vt post Castren. & Bertrand. tradit. Dec. *cons. 105. nu. 25.*

PAMPILONEN. DE Stella.

Ven. 15. Martij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Contra citatum in prima instantia, non potest agi per contradictas in causa appellationis.*
2 *Coram diuersis iudicibus in eadem causa potest agi, parte acquiescente.*
3 *Qui citat aliquem tanquam procuratorem, videtur eum tamquam verum procuratorem approbare.*
4 *Constitutio procuratoris facta ab vno ex beneficiatis sufficit, cum agitur pro defensione Ecclesiæ.*

DECISIO LXI.

FVerat resolutum coram me, sententias Rotales fuisse nullas, quoàd beneficiatos, quia licèt fuerint citati vigore primæ commissionis Rotalis, tamen cùm eadem causa fuisset introducta eodem tempore coram Metropolitano, & denuò

nuò pòst latam sententiam à Metropolitano vigore alterius commis-
1 sionis appellationis in Rota, † debebant denuò citari, nec poterat contra ipsos agi per contradictas vigore citationis factæ in vim primæ commissionis. Achil. *decis. 13. de dol. & contum.* Et cùm pars non acquiesceret, iterum proposui dubiū, & Domini ex eisdem steterunt in decisis.

2 Nec facit, quòd sententia Metropolitani fuerit nulla, quia id non operatur, quòd prima commissio Rotalis habuerit effectum. Et quamuis coram diuersis iudicibus, in eadem instantia possit agi parte acquiescente, Rip. *in cap. cum M. Ferrarien. num. 199. de constit.* Tamen hoc non fuit factum, quia prima sententia Rotalis fuit lata in tertia instantia, reuocando sententiam Metropolitani. Et sic vigore secundæ cōmissionis. Ex quo clarè patet, quòd prima commissio non habuit effectum.

Nec Abbati suffragatur, quòd coram Metropolitano non comparuit persona legitima. Omisso enim, quòd hoc non facit ad punctum, cùm tendat ad impugnationem sen-
3 tentiæ Metropolitani, † fuit coram Metropolitano citatus Ioannes de Ochoa per Abbatem, tanquam beneficiatorum procurator. Et ideò videtur, cum tanquam verum procuratorem approbasse. Castren. *in l. licet, num. 2. vers. tu dic hoc verum, ff. de iudic. & in cons. 12. incip. tota disputatio, in princ. vol. 1.* Marant. *de ordin. iudic. par. 6. memb. 9. nu. 56.* latè Felin. *in c. cùm inter, sub num. 11. vers. vnde generaliter, de except.* Mohed. *decis. vnica, num. 4. de regular.* Et tenuit Rota coram R.P.D. meo Seraphino, in causa Burgen. de Couarruuias 4. Febr. 1591. vbi dicitur, ita pluriès fuisse resolutum. Quod dicitur non adesse hodie qui possit de hac nullitate dare, cessat, cùm D. Capparossa habeat mandatum ab vno ex Beneficiatis, quòd sufficit, cùm agatur 4
de defensione Ecclesiæ. Abb. *in cap. cùm olim. num. 2. in fin. vers. item ex prædictis, de testib.* Speculat. *in tit. de procurat. §. ratione quoque, num. 9. vers. quid si Canonicus.* Archidiac. *in cap. cum liceat, num. 2. 12. quæst. 2.* Anton. de Butr. *in cap. edoceri, paulò antè num. 22. de rescript.* Matthesil. *singulari 150.* Et fuit resolutum coram Illustrissimo Platto in causa Virdunen. electionis, 17. Maij 1589.

ESINA SALVIANI
Interdicti.

Lunæ 18. Martij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Persona quantumuis coniuncta non potest constituere procuratorem ante litem contestatam, secùs tamen post litem contestatam.*

2 *Mandatum procuræ potest, quandocumque produci, si non opponatur.*

3 *In dubio fit interpretatio, quòd quis voluerit vti facultate quam habet.*

4 *Verbum* constituit, *ex subiecta materia accipitur pro* substituit.

5 *Verbum,* substituit, *quando opus est institutione, accipitur pro* instituit.

DECISIO LXII.

FVerat resolutum coram me 9. Aprilis præteriti, sententiam non fuisse nullam. Seruatum tamen, videre, an Pyrrhus tanquam frater potuisset constituere procuratorem pro fratre, ante litem contestatam, in casu, &c. Tunc enim non constabat

ſtabat, quòd Pyrrhus habetet mandatum cum facultate ſubſtituendi.
1 † Et regula eſt, quòd perſona quantumuis coniuncta non poſſit ante litem conteſtatam, procuratorem conſtituere, licèt ſecùs ſit poſt litem conteſtatam. Doctor. & præcipuè Alex. & Iaſ. *in l. quod quis, in 7. fallentia. C. de procurat.* Decius poſt Felin. *in C. intelleximus, num. 64. de iudic.* Speculat. *in tit. de procurat. §. ratione conſtituentis, verſ. quòd ſi canonicus,* Roman. *conſ.* 241 *num.* 8. Rota. *deciſ.* 34. *de procurat. in antiq.* vbi quòd ita tenet Rota.

In caſu tamen de quo agitur, Domini dixerunt, Pyrrhum potuiſſe conſtituere procuratorem pro Thadæo fratre, quia habebat mandatum cum facultate ſubſtituendi, & quamuis hodiè ſolum mandatum
2 fuerit productum, † Tamen cùm nō fuerit oppoſitum, quandocumque produci potuit. Rota *deciſ.* 19. *de procurat. in antiq.* quam ſeruari teſtatur Puteus, *deciſ.* 383. *nu.* 8. *lib.* 2. Aym. *conſ.* 108. *nu.* 1.

Nec placuit, quòd Pyrrhus viſus ſit nolle vti facultate ſibi cōceſſa in mandato, cùm illud non produxerit, & ideò intrare regulam. Quod potui nolui, &c. quia Pyrrhus non ſe reſtrinxit, eligendo viam incompetentem excluſiuè ad mandatum, ſed ſolùm conſtituit procuratorem pro ſe, & fratre, & ideò conſtitutio procuratoris ſuſtinetur in vim facultatis ſibi in mandato conceſſæ, *arg l.* 3. & eorum quæ ibi notat Bald.
3 & alij, *ff. de milit. teſtam.* † Et tanto magis, quia in dubio fit interpretatio, quòd voluerit vti facultate mādati pro validitate actus, *l. quoties* 80. *de verb. oblig.*

Nec releuat, quòd Pyrrhus procuratorem conſtituerit, non autem ſubſtituerit, prout ſibi erat conceſſum in mandato, † quia verbum *(conſtituit)* debet intelligi, pro *ſubſtituit,* 4
† prout verbum, *ſubſtituit,* accipitur pro *inſtituit*, quando inſtitutione opus eſt, Bald. & Salicet, *in l. penult. C. de procurat.* Decius, *in l. ſi librarius* 92. *in princ. verſ. & ſimiliter ſi notarius, ff. de reg. iur.* Benè facit deciſio Rotæ 27, *de prebend. in nou.*

ROMANA REDDITIONIS Computor.

Vener. 22. Martij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Qui petit exhibitionem libri, debet probare exiſtentiam libri apud illum à quo petit exhibitionem antè.*

2 *Non tenetur quis exhibere librum cuius exiſtentia apud ipſum probata fuit ante litem motam.*

3 *Speciale eſt ſcriptura, quòd probata ſemel exiſtentia libri apud aliquem ante litem motam, teneatur librum exhibere, quando ſcilicèt recepit librum à petente exhibitionem, vel quando ex officio tenebatur cuſtodire, aliàs ſecus.*

4 *Magiſter domus non tenetur cuſtodire libros diſpenſæ.*

DECISIO LXIII.

EXiſtentia libri diſpenſæ penes D. Aloyſium, non videbatur 1
plenè probata, quod eſt principale fundamentum illius qui petit exhibitionem, *l.* 3. *in princ.* vbi gloſ. *in verb ſummatim. ff. ad exhiben.* De ea enim deponit vnicus tantum teſtis, cuius etiam dictum confunditur ex dicto primi teſtis, & in omnem euentum, quatenus probaretur, eſſet 2
probata ante litem motam, & proptereà non ſuffragaretur; quia licèt 3
ſit ſpeciale in ſcriptura, quòd probata

bata semel existentia, ante litem quis teneatur exhibere; hoc est verum quando ille à quo petitur exhibitio, illam recepit à petente exhibitionem, vel quando ex officio tenebatur custodire, aliàs secùs, vt declarat Castr. *in l. 2. num. 7.* & Corn. *num. 5. C. de testam. ordin.* Hic autem cùm D. Aloysius non habuerit libros ab ipsis dominis petentibus
4 exhibitionem, † nec ipse tenetur custodire libros dispensæ, cùm esset magister domus, non valet in his terminis argumentum à præterito in præsens per Doctores allegatos.

ROMANA PRIMOGENituræ de sancta Cruce.

Ven. 24. Maij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Descendentia probari debet per gradus distinctos.*
2 *In probanda parentela recente, vt fraternitate, vel filiatione, an sufficiat probare tractatum, vel nominationem in iudicio petitorio.*
3 *Filiatio & fraternitas concludenter probatur per publicam vocem, & famam, & tractatum.*
4 *Testes singulares deponentes de diuersa tractatione, & reputatione in filium, vel fratrem, probant fraternitatem & filiationem.*

DECISIO LXIV.

DOnauerat de anno 1576. Scipio Sancta Crucius Episcopus Cerüien. Domino Honufrio eius ex Georgio fratre nepoti, & successiuè primogenito eiusdem Honufrij, & aliis primogenitis ex eo descendentibus, quædam bona, quæ & testamento auxerat, & in eodem contenta in donatione confirmauerat, quibus subordinatè substituerat quosdam, inter quos, & primogenitus Valerij alias Valeriani Sanctacrucis fratris Illustrissimi D. Prosperi Cardinalis Sanctacrucis. Et quamuis nondum euenerit casus substitutionis, nihilominùs ad omnem bonum finem, dominus Marcellus filius Valerij, seu Valeriani, & ipso solo iura deducente, Dominis desiderat de hac descendentia constare. † Probatur 1
enim per gradus distinctos, prout requiritur, *c. licèt ex quadam, ibi, singulos gradus, ex. de testibus,* Innoc. *in C. series, in fin.* & ibidem Bald. *num. 3. eodem tit.* idem Bald. *in l. 1. num. 18. vers. propterea, C. eodem.* Anchar. *cons. 277. num. 7. vers. nam aliquis gradus,* Decius, qui de communi *cons. 322. num. 4.* Nam quòd Valerius, aliàs Valerianus esset frater Cardinalis, deponunt primus, & 4. testis super secundo. Et dant rationem ex publica voce, & fama, & super 3. deponunt, de communi reputatione ab omnibus, vt de tractatu inter ipsos, vti tales, & secundus, & 3. testis pariter de eodem tractatu, & communi reputatione deponunt, & Valerianus vti talis nominatur in donatione.

Quòd verò D. Marcellus descendat ex Valeriano, & Antonina de Mutis coniugibus, deponunt dicti testes super 5. Et deponunt de publica voce, & fama, tractatu, & communi reputatione.

Vltimus verò gradus, videlicèt, quòd Valerianus iunior & Antonius descendebant ex Marcello, & Porcia del Draco pariter coniugibus, deponunt dicti testes super 6. & 7. de publica voce, & fama, tractatu, & reputatione, & res est notoria.

Quæ probatio visa fuit Dominis satis sufficiens. † Nam quicquid sit 2

S de

de illa quæstione, an in iudicio petitorio, quando agitur de probanda parentela recenre, quæ hominum memoriam non excedit, sufficiat probare tractatum, vel nominationem, & de fraternitate probanda, Pacian. *de probat. cap.* 12. *num.* 7. & *seqq. lib.* 2. Et an per similes actus probetur filiatio, Fachin. *contro. iur. lib.* 1. *c.* 73. per totum, & Pacian. *d. lib.* 2. *cap.* 6. Hic cessat omnis difficultas,

3 † quia vnà cum tractatu concurrit publica vox, & fama, & ideò hæc fraternitas, & filiatio concludenter fuit probata. Aret. *conf.* 37. *in fin. vers. venit igitur ad* 2. Aymo. *cons.* 149 *nu.* 2. *in fin.* Alex. *cons.* 181. *num.* 9. *vol.* 7. Pacian. *d. cap.* 12. *num.* 23.

4 Nec obstat, si diceretur, quòd isti testes sunt singulares, cùm quilibet eorum deponat de diuersa tractatione, reputatione, &c. quia hîc non agitur principaliter de probando illos actus de quibus testes deponunt, sed de probando effectum qui resultat ex actibus illis, videlicèt fraternitatem, & filiationem. Ita post glos. Castr. *in cons.* 151. *num.* 7. *vers.* 2. *videtur vol.* 1.

CAMERINENSIS Dotis.

Ven. 31. *Maij* 1602.

EPITOME.

Dos pro filia promissa marito, intuitu legati ex certis bonis detrahendi, si illa bona perueniant ad filiam, obligatio cessat.

SVMMARIVM.

1 *Solutio dotis promissa marito facta vxori non liberat debitorem.*

2 *Deficiente causa propter quam quis se obligauit, obligatio remanet inefficax.*

3 *Mandatum non est exequendum quod detegitur iniustum, etiam ex nouiter deductis.*

4 *De specie ad quantitatem non fit compensatio.*

5 *Mandatum relaxatum vltra summam debitam non est exequendum.*

DECISIO LXV.

Semel atque iterum resoluta hac causa, & tandem tertiò proposita, Domini steterunt in decisis contra Augustinum solum informantẽ, censentes, mandatum per ipsum obtentum contra Pantaleonem socerum, sustineri non posse. Nam cùm Venantia eius vxor habuerit bona materna, ex quibus legatum erat soluendum, intùs habet, quod extrà petit.

Nec obstat, quòd promissio de soluenda dote erat facta Augustino, † & solutio dotis promissæ marito 1 facta vxori non liberat debitorem, *l. si pater, C. de dot. promiss.* Guido Pap. *decis.* 375. cum aliis, quia hæc difficultas cessat ex apocha, in qua Augustinus promittit quietantiam pro huiusmodi legato, cuius intuitu fuerant promissa quingenta, (vt benè in decisione R. P. D. mei Pamphylis) quam nec ipse, nec Venantia facere potuerant, tempore relaxationis mandati, ex quo Venantia habuerat bona materna, & consequenter legatum quod in eis comprehenditur. Vnde mandatum relaxatum contra Pantaleonem fuit iniustum, † quia eius obligatio 2 cessabat, cùm deficeret causa propter quam se obligauerat, & sic sine causa obligatio remanebat inefficax, *l. si pupillum*, secunda vbi Bald. & Imola. *ff. de acquir. hæred.*

An

Auchar. *conf.*330. *num.*11. Et tenuit Rota in Romana de Zabreiis 4. Maij sub *num.*14.1580. coram Cantuccio, & fuit latè deductum in alia causa Romana nullitatis 23.Ianuarij de hoc anno coram R.P.D. meo Pamphylio.

Nec obstat, quòd causa promissionis dotis non cessat, ex quo pater tenetur dotare filiam, quia cùm scuta 500. fuissent promissa intuitu legati de quo promiserat Augustinus quietantia, vtique pro hac rata cessat causa obligationis Pantaleonis, cùm iam Augustinus habuerit alia quingenta promissa.

Minùs releuat, quòd solutis 500. Augustino, & per ipsam quietatione facta, parte agente pro recuperatione bonorum, quietantia operabitur effectum suum, quia fuit respósum, res excedere terminos suos, & semper esse verum, quòd de tempore relaxationis mandati obligatio Pantaleonis cessabat ex defectu causæ propter quam se obligauerat ad illa 500.

Nec facit, quòd Pantaleon in solidum obligatus cum Vincentio filio, cui erat facienda quietatio, non possit opponere de hac quietatione, quæ Vincentio erat facienda, quia Augustinus expresse promiserat, vtrumque de legato quietare.

Non obstat, quòd cùm Pantaleon non opposuerit de huiusmodi impedimento, Augustinus potuit hoc mandatum obtinere. Alex. *in l. filia licet, num.*3.*C.de collat.* Nam quicquid sit de veritate, (sine actis enim proceditur, & causa non est Rotalis)
3 dum † quæritur, an mandatū, relaxatum sit exequēdum, sufficit, quòd detegatur iniustum, etiam ex nouiter deductis, cùm id tendat ad corroborationem probationum antiquarum, quod potest fieri etiam post sententiam, prout fuit pluries resolutum.

Nec Augustino suffragatur, quòd post solutionem quingentorum, Pantaleon de nouo se obligauerat pro residuo, quia ista non est noua obligatio, nisi respectu solutionis in terminis ab arbitro declarandis.

Minùs etiam ei suffragatur, quòd dos fuerit debita in pecunia, † & 4
non fiat compensatio de specie ad quantitatem, *l. si conuenerit, ff.de pignorat. act. l. si non sortem, §. si certum. ff. de condict. indeb.* Socin. iun. *conf.*10.*num.*22.*lib.*3. *& conf.*170. *nu.*20.*lib.*2. quia hæc conclusio non applicatur; non enim agitur de compensatione, sed dicitur, quòd pecuniæ fuerunt debitæ intuitu legati, quod soluendum erat ex hæreditate, & hodie cessat ista obligatio, quia hæreditas deuenit ad manus ipsius Venantæ.

Nec refert, quòd ista hæreditas non ascendat ad valorem legati, quia etiamsi hoc non probetur, tamen si probaretur, cessaret nihilominùs causa obligationis Pantaleonis, pro valore hæreditatis. † Et sic manda- 5
tum non esset exequēdum tanquam relaxatum vltrà summam debitam, vt fuit latè deductum in causa Romana spolij 21. Februarij 1600. coram R.P.D. meo Iusto.

Non obstat, quòd hodiè negetur, bona matris peruenisse ad manus Venantiæ, sed solùm certam partem quæ non ascendit ad summam 500. quia hoc nunquam fuit controuersum, & non iustificatur in facto.

Et vnus ex Dominis respondebat, quòd si fortasse probaretur, totam hæreditatem non peruenisse ad manus Venantiæ, quòd nihilominùs non suffragaretur, ex quo dicta

S 2 hæ

hæreditas hodiè est debita Venantiæ, ex fideicommisso, & ideò ipse habet iura, & actiones, pro consequendis omnibus bonis matris.

Alia tollantur ex decisionibus in hac causa factis.

ANCONITANA
Assecurationis.

Ven. 31. May 1602.

SVMMARIVM.

1 *Apocha onerationis vulgariter nuncupata* Poliza di carico *probat onerationem.*

2 *Liber scribæ nauigiorum meretur fidem, maximè stante statuto, quòd ei fides adhibeatur.*

3 *Testes in primo iudicio nulliter examinati, si deinde cum partis interrogatoriis examinentur probant.*

DECISIO LXVI.

DVbitaui, an apocha assecurationis esset iustificata. Et Domini affirmatiuè responderunt. Duo enim pro eius iustificatione erant probanda, alterum, quòd constaret de oneratione. Zambellottorum, Alterum verò, quòd cōstaret de deprædatione.

1 Prius probatur ex apotheca onerationis, vulgariter nuncupata, *Poliza di carico.* Stracca, *de assecur. glos. 11. num. 50.*

Et quamuis in apotheca onerationis non habeatur, quòd sint tabulæ Ciambellottorum, tamen cessat difficultas, cùm in libro originali scribæ habeatur, Iacobum onerasse

2 sex tabulas Ciambellottorum. †Qui liber scribæ nauigiorum, fidem meretur. Stracca, *de assecurat. glos. 81. nu. 52.* eòque magis hoc procedit Anconæ, vbi adest statutum municipale, quòd huiusmodi scribis fides habeatur, vt *in rubrica 90. de fide danda, Scripturis scribanorum nauigiorum,* & insuper concurrit qualitas mercium, numeri, signi, loci, & personarum, nec ita qualitas tabulatum potest in alia qualitate mercium verificari.

Nec obstat, quòd dicitur, Ciambellottos spectare ad Ruscam, non autem ad Hebræos, de quibus agitur, quia licèt testes dicant, vnam tabulam fuisse habitam à Rusca, aliam à Dogana, nihilominùs concludunt, tabulas fuisse quorumdam Hebræorum.

Minus facit, quòd tam in apocha onerationis, quàm in partita libri, dicatur, tabulas fuisse oneratas die 29. Septembris, & tamen ex dicto Lucæ patroni, sibi fuisse consignatas per sex dies ante discessum à portu, & sic die 24. cùm discesserit die 30. Non est enim nouum, quòd merces cōsignentur patrono nauis, & illius ad aliquot dies scriba conficiat apocham onerationis.

Quòd dicebatur, apocham assecurationis non fuisse recognitam, constat de contrario in processu cōpulsoriali, fol. 22. prout etiam apocha onerationis fuit recognita in eodem processu, fol. 22. Cætera visa sunt Dominis non mereri responsionem.

Posterius requisitum videlicèt deprædatio, probatur ex testibus, qui licèt in primo iudicio fuerint nulliter examinati, tamen posteà ad instantiam partis, cum eius interrogatoriis fuerunt examinati. 3

AVSCVLANA
Domus.

Luna 3. Iuny 1602.

EPITOME.

Legatarius in re legata non præfertur creditoribus habentibus anteriora iura, quibus datur retentio, si possidebant iure familiaritatis in vita testatoris, vel habebant precarium ad sui fauorem, nisi sint creditores chirographarij, & hæreditas sit soluendo, quo casu onus probandi, quòd hęreditas non sit soluendo, incumbit creditoribus.

SVMMARIVM.

1 *Vxor, & eius heres, mortuo marito, possunt retinere bona mariti, ex hypotheca dotis.*

2 *Vxor non potest authoritate propria ingredi bonorum dotalium possessionem.*

3 *Intellige, nisi habeat precarium ad sui fauorem, vel bonorum possessio peruenit ad ipsam sine vitio.*

4 *Vxor quæ possidet ratione familiaritatis bona in vita viri, eo defuncto potest sibi mutare causam possessionis, & idem potest heres.*

5 *Mutatio possessionis censetur facta ex superuenientia noui tituli, absq; alia declaratione.*

6 *Legatarius in re legata præfertur aliis creditoribus, quando hæreditas est soluendo, aliàs secus.*

7 *Intellige de creditoribus chirographarius, qui non habent hypothecam, secus in aliis, & num. 9.*

8 *Doctor est intelligendus secundùm iura quæ allegat.*

9 *Creditor habens hypothecam, potest sibi eligere vnum ex pignoribus quod voluerit.*

10 *Creditoribus chirographariis agentibus aduersus legatarios, incumbit onus probandi, hæreditatem non esse soluendo.*

11 *Saluianum competit legatario pro legato.*

12 *Saluianum non competit legatario, si possidens habet ius retentionis ex priori iure.*

13 *Ex acceptatione legati censetur approbatum testamentum,*

14 *Heres non potest venire contra factum defuncti.*

15 *Vtens iure retentionis, vt post satisfactionem restituat legatario, non dicitur contrauenire voluntati testatoris qui simpliciter legauit, & num. 17.*

16 *Legatum factum cum conditione, seu clausula,* dum dotem non repetierit, & vitam vidualem seruauerit, *non censetur relictum animo compensandi cum dote, & num. 22.*

17 *Testator censetur se conformare cum dispositione iuris.*

18 *Heres succedit in omne ius defuncti.*

19 *Fructus computantur in sortem, quando contractus est vsurarius.*

20 *Legatum annuum factum ob retardatam solutionem dotis, est vsurarium.*

21 *Secus si sit factum absque vlla dinumeratione temporis, vel pro fructibus, atque interesse.*

22 *Legatum vsusfructus, dum dotem non repetierit, & vitam vidualem seruauerit, non est vsurarium, & nu. 19. 20. & 21.*

23 *Legatum alimentorum, vel vsusfructus, donec mulier vitam vidualem seruauerit, est validum.*

24 *Maximè si fructus non correspondeant fructibus dotis.*

25 *Cautio Mutiana præstari debet à muliere cui est relictum donec vitam vidualem seruauerit, aliàs debet restituere fructus.*

28 *Cautio Mutiana debet præstari iuxta terminos auth. cui relictum. C. de indict. viduit. tollen.*

27 *Cautio Mutiana vult, quod restituatur, in euentum contrauentionis.*

DECISIO LXVII.

FInito vsufructu domus de qua agitur, per obitum Hieronymæ, quem Vincentius eius vir ipsi legauerat, dum viueret, vitam vidualem seruaret, & dotem non repeteret. Marinus pro parte hæres D. Vincentij, & in dicta domo finito vsufructu prælegatarius, petebat immissionem. Albenia verò filia, & hæres Hieronymæ volebat retinere, tanquam creditrix dotis maternæ, donec sibi de ea fuisset satisfactum: quapropter dubitaui, an Marino esset concedenda immissio. Et nega-

1 tiuè fuit resolutum, quia nedum † vxor, mortuo marito, ratione hypothecæ potest retinere bona pro iure suarum dotium, sed etiam filia pro dote materna, Bart. *in l. gerit, num.* 21. *ff. de acquir. hæred.* Brun. *cons.* 1. *nu.* 11. *&* 12. *vol.* 1. Campeg. *in cons. seq. nu.* 4. Grammar. *decis.* 58. *num.* 4. Bald. *in l.* 1. *num.* 4. *C. de seruo pign. dato manum.* Decius, *cons.* 232. *num.* 2. *& cons.* 400. *num.* 5. cum aliis per Nattam, *cons.* 77. *num.* 27. *vol.* 1.

2 Quamuis enim regulariter mulier non possit propria auctoritate ingredi possessionem bonorum dotalium, vel pro illis obligatorum, *per tex. in l. dotis actione. C. solut. ma-*

3 *trim.* † Tamen id non procedit, vel quando mulier habet precarium in restitutione dotis, vel aliàs possessio vacua ad ipsam peruenerit sine vitio, vt expresse dicit Decius, *d. cons.* 232. *num.* 2. *&* 671. *num.* 1. *& seqq.*

4 prout in proposito accidit. † Albenia enim, iam viuente matre, ac tempore eius obitus, erat in possessione domus de qua agitur, iure familiaritatis. Vnde post illius obitum, potuit sibi mutare causam possessionis. Bald. *In l. penult. sub num.* 1. *C. de pignorat. act.* & retinere pro dote materna, † sicut & absque alia 5

declaratione censetur fecisse, iuxta opinionem Decij. *in cons.* 400. *nu.* 5. quam reprobato Socin. Seniore, *in cons.* 131. *num.* 7. *lib.* 1. passim seruat Rota, vt per Put. *dec.* 446. *lib.* 1. Paleott. *dec.* 248. & Achill. *decis.* 4. *de causa poss. & propriet.* Et fuit resolutum in causa Maceratensi hæreditatis 11. Maij 1587. & in vna Rom. Beneficij sancti Andreæ. 19. Nouembris 1601. coram R. P. D. N. Pamphilio. Vltra quòd constat ex actis, de expressa declaratione.

Non obstat, quòd legatarius in re 6

legata præferatur cæteris creditoribus, quando hæreditas est soluendo, licèt secùs sit quando hæreditas non est soluendo. Cyn. *in l.* 2. *circa medium*, & Albericus, *num.* 2. *C. qui potior in pignor. habeantur:* & Cynum sequitur Bart. *in l. is cui*, §. *postquam, in fin. ff. vt in possess. legat.* Natta post Castrens. quem allegat. *cons.* 199. *nu.* 8. *vol.* 1. Surd. *dec.* 316. *num.* 12. Et creditori incumbit onus probandi, hæreditatem non esse soluendo. Natta, & Surdus locis præcitatis.

Nam respondetur, quòd glossa, 7

in d. l. is cui, §. *postquam, in verb. non habebitur, ff. vt in poss. legat.* quæ est magistra huius opinionis, & quam Cynus sequitur, loquitur, (vt benè aduertit Bart. *in l. creditoribus, num.* 3. *ff. de separat.*) in creditore chirographario, qui non habet hypothecam. Azo *in summa C. etiam ob chirograph. pecun.* & in eodem creditore loquitur Cyn. † Et alij DD. qui ipsam 8

allegant, ex eius sententia sunt intelligendi, iuxta doctrinam Barr. *in*

l. non

l.non solùm,§. si liberationis verba,nu. 7.ff. de liberat. legat. Et idem Cynus bene materiam declarat,& in parte etiam Vincentius de Franchis. *decis.* 246.

At verò in præsenti casu, legatarius non agit cum creditore chirographario, sed agit cum muliere, quæ ex persona matris habet expressam hypothecam omnium bonorum in instrumento dotis, ante-
9 riorem legatariis. † Et ideò potuit sibi vnum ex pignoribus, quod voluerit eligere,*l.creditoris,ff.de distract. pignor. iuncta l.qui generaliter, ff. qui potior in pign.hab.*Surd. *decis.44.nu.6.* Nec hoc ius potest impedire testator,*l.1.C.debit.pign. vendit.imped.non poss.d.l.creditoris.* Et in similibus terminis tradit Bald. *in l.2. num.4. C.si aduers.vendit.pign.& in d.l.1.in princ. C.debet.vendit. pign. imped. non posse.*
10 † Ex quibus cessat, nó modò quod dicebatur, creditoribus incumbere onus probandi, hæreditatem non esse soluendo,quia non versamur in
11 terminis illius distinctionis, † sed etiam quod dicebatur, eidem competere Saluianam. Aret. *in §. Item Seruiana,num.9. instit.de actionib.*Gabriel *cons.46. num.19. lib.1.* Paleott. *decis.* 313. & tenuit Rota coram R. P. D. meo Sacrato in causa Romana legati xi. Ianuarij 1602. quia
12 hoc non militat,quando ille qui est in possessione,habet ius retentionis, ex prioritate hypothecæ,per supradicta.

13 Nec facit, quòd Hieronyma acceptando vsumfructum, videtur approbasse testamentum mariti. Et sic,quòd finito vsufructu, domus ad Marinum reuertatur, *l.si pars, §.fin.l. Papinianus, §.si conditioni,ff.de inoffic. testam.l. post legatum,in princ.* & ibi DD. *ff. de his quibus, vt indign. in l. nihil,nu.2.ff.de inoff.testam.*latè Alber. *cons.17. num.1. & seqq.* Et ideò cùm Albenia sit † hæres Hieronymæ,nó 14 potest venire contra ipsius factum, *l.cùm à matre,*vbi DD.*C.de rei vendit.* Respondetur enim, quòd Albenia non impugnat testamentum,nec testatoris voluntatem, † sed solùm 15 vult retinere hanc domum, donec sibi fuerit satisfactum de suo credito, & posteà non recusat dimittere domum Marino. † Et cùm huius- 16 modi legatum non fuerit relictum animo compensandi cum dote,quia fuit relictum, dum dotem non repetierit,& vitam vidualem seruauerit, & sic per verba temporis distributiui. Quare sicuti Hieronyma, si viueret, potuisset petere dotes suas, nec tum dici potuisset, testatorem noluisse illam posse vti iuris remediis pro sua dote recuperanda,†quia 17 testator censetur se cóformare cum dispositione iuris. Bald. *in l.1.in fin. C.de condit.instit.* Ruin. *cons.169. nu. 7. lib.2.* Ita hodie cùm per mortem Hieronymæ vsusfructus sit finitus, & Albenia eius filia, † & hæres.pe- 18 tat dotem maternam,iuris remediis vti potest,prout poterat eius mater, quia in omne ius successit, *l. hæreditas,ff. de reg.iur.*Et sic nec dispositioni, nec voluntati testatoris contradicit.

Non obstat,quòd huiusmodi debitum dotis videatur extinctum; quia legatum vsusfructus,donec vitam vidualem seruauerit, censeri debet vsurarium. † Et ideò vsus- 19 fructus perceptus in sortem computari, Put. *decis.70. & 106.lib.1.* quia doctores,quos allegat Puteus,& alij latissimè per Surdum cumulati, de aliment.*tit.1.quæst.45.num.21.& seqq. & tit.8. priuileg. 29. num.2. & tit. 9. quæst.16. num.53.* & Puteus ipse, loquuntur † quando relinquitur an- 20 nuatim certum quid per denumerationem.

tionem temporum, ob rerordaram dotis solutionem, quod est valdè di-
21 uersum à legaro de quo agitur, † in quo non fuir habita aliqua ratio ad denumerationem temporum, nec pro fructibus, nec minùs pro interesse dotis. Ideoque non est vsurarium. Surd. *d.tit.9. quaest.16. num.53.*
22 *in fin.* Imò fuit factum legatum dum dotem non repetierit, & vitam vi-
23 dualem seruauerit. † Et non est dubitandum, quin legatum alimentorum, vel vsusfructus, factum vxori donec vidualem seruauerit vitam, sit validum, *l.fin.* & ibi gloss. Bart. & alij, *C.de indict. vidui.tollend.* Castr. *cons.451.par.1.* Illustrissimus Manrica, *de conect.vltim. lib.11.tit.19.nu.22.* Et in terminis similis legati fuit dictum in causa Romana Saluiani, 26. Aprilis, & 2. Iunij 1599. coram R.P.D. meo Lancellotto.

24 Quibus addebant Domini, quòd eo magis procederent prædicta, si probaretur per Albeniã, quòd vsusfructus medietatis hæreditatis legatus Hieronymæ non haberet proportionem ad fructus dotis. Surd. *tit.9. loco præcitato, in fin.* quod etiã fuit ponderatum in dicta Romana, coram D. meo Lancellotto.

25 Nec subsistit, quòd cautio Mutiana non fuerit præstita, & ideò fructus percepti per Hieronymam sint restituendi. Grat. *respons.101. sub nu.10. lib.2.* Ias. *in l.cui relictum, num.7. C. de indict. vid. tollen.* quia vt constat ex processu de partibus fol.16. à tergo
26 † hæc cautio fuit præstita iuxta formam *authentic. cui relictum*, & in corpore, vnde sumitur, *C.de indict. vid.*
27 *tollend.* videlicèt † in euentum contrauentionis de restituendo relictũ, vnà cum fructibus.

Minus facit, quòd Albenia debet reddere rationem de bonis per Hieronymam receptis, ex quibus vsus fructus erat percipiendus, quia per ipsam non stat, quo minùs hæc ratio reddatur, imò offert se paratam.

LEGIONEN. CANOnicatus.

Lunæ 3. Iunij 1602.

EPITOME.

Stante statuto, quòd descendentes ex Mauris non admittantur ad canonicatus, & præbendas, si quis dixerit, quem ex Mauris descendere, debet hoc concludenter probare.

SVMMARIVM.

1 *Non descendentia à Mauris præsumitur.*

2 *Obiectum debet concludenter probari.*

3 *Confessio facta in memoriali, probat contra confitentem, & nu.7.*

4 *Publica vox, & fama, cùm agitur de probanda origine ab antiquo, facit plenam probationem.*

5 *Confessio simplex extraiudicialis coadiuuat publicam vocem, & famam, contra confitentem.*

6 *Confessio est maior quolibet publico instrumento.*

8 *Exclusio vnius, est inclusio alterius.*

10 *Per communem reputationem, famam, & indicia, impuritas sangui-*
nis sufficienter probatur.

11 *In probando genere magis creditur testibus deponentibus de bona fama, quàm de mala, etiamsi testes de mala fama aliquantulum numero excederent, & num.17.*

12 *Quòd quis sit nobilis, & ex puro sanguine*

sanguine natus, suadetur ex eo, quod eius pater, vel frater gessit officium quod solùm personis puris, & qualificatis conceditur, & nu. 13.

13 *De fide inquisitorum, quòd quis sit ex puro sanguine, habetur aliqua ratio.*

14 *Probata qualitate vnius fratris, censetur etiam probata respectu aliorum fratrum vtrinque coniunctorum.*

15 *Testes nulliter examinati faciunt magnum adminiculum.*

16 *Testes ad probandam impuritatem sanguinis, debent examinari in loco originis illius qui dicitur esse impuri sanguinis.*

18 *In probanda impuritate sanguinis, fama non habetur in consideratione, nisi sit vniformis, inconcussa, & super ea non sit contradictio.*

19 *Testis non probat, hoc esse, quod ab hoc contingit abesse, & num. 21.*

20 *Fama, ad hoc vt probet, debet ortum habere ex probabilibus causis, aliàs tanquam vana vox populi nihil probat.*

22 *Probatio, quæ data instantia corruit, nihil concludit.*

24 *Probatio dubia non releuat.*

Decisio LXVIII.

Dominus Antonius Escouar obtinuit per sanctissimum D. N. sibi prouideri de canonicatu, & præbenda in Ecclesia Legionensi, in qua viget statutum per Fæl. record. Pium IV. confirmatum, volens inter alia, quòd descendentes ex Mauris non admittantur ad canonicatus, & præbendas dictæ Ecclesiæ. Vnde Capitulo recusante recipere D. Antonium, sub prætextu, quòd descenderet ex Mauris, dubitaui an dictum statutum in hac parte obstaret domino Antonio. † Et cùm talis 1
non descendentia præsumatur, *c. vlt. de præsumpt. l. ab ea parte ff. de probat.* Capitulo onus probandi talem descendentiam incumbit. † Et quidem 2
concludenter, quia venit obiectiuè. Rota *decis. pen. & vlt. de except. in nou.* Bisignet. *decis. 2. eod. tit.* Et in terminis huius statuti fuit dictum coram Illustrissimo Blanchetto, in causa Legionen. denegatæ possess. 8. Martij 1593. Et in alio simili statuto coram Illustrissimo Manrica, in causa Toletana Parochialis 27. Ianuarij 1595.

Quare pro parte Capituli ad probandum hanc impuritatem, dicebatur, quòd Antonius fuisset fassus in memoriali porrecto Capitulo, de quo in summario, *num.* 3. quòd eius pater fuerit Bernardinus Escouar natus Saldanæ, & eius auus paternus Antonius, qui ante 96. annos venit ex Sahagun ad inhabitandum Saldanam, vbi semper eius origo permansit, quæ alioqui procedit de villa Aralon ex familia de Escouar, quam villam non incolunt ab hinc iam annis 140. † Et hæc omnia narrata probant contra D. Antonium, 3
ad l. cùm precum. C. de liber. caus. Felin. *in c. examinata, sub num. 3. de iudic.* Ias. *in l. 2. num. 4. C. de instit. & substit.*

Et propterea receptis testibus de Saldana qui dantur in summar. *nu.* 4. videtur ex eorum depositionibus, quòd Bernardinus pater, & Antonius auus iunioris Antonij, communiter reputentur descendentes ex Mauris, quia de hoc erat publica vox, & fama, † quæ cùm agatur de 4
probanda origine ab antiquo, facit plenam probationem. Abb. *in c. veniens, 1. sub. num. 8. de verb. signif.* Alex. *cons. 15. num. 1. & seq. vol. 5.* cum aliis late deductis per Chassan. *cons. 54. num. 25.*

T Secun

Secundò dantur testes, summar, *num.5.* recepti in oppido de Villamartin, qui deponunt, Bernardinum patrem Antonij iunioris, ius dixisse in d. Oppido, vbi murmurabatur, quòd non esser ex puro sanguine.

Tertiò affertur in summar. *nu.6.* depositio eiusdem testis, asserentis se audiuisse à quodam viro iam defuncto, Antonium seniorem sibi, & aliis Legione dixisse, subsequentia verba. *Illic in Saldana me habent in mala possessione, sed iuro per Deum, quòd ille qui iacet sub hoc lapide, est*
5 *pater meus.* † Quæ quidem cõfessio, quòd haberetur in mala possessione, multùm coadiuuat publicam vo-
6 cem, & famam; † quia confessio est maior quolibet instrumento publico. Bald. *cons.191. sub num.8. vers. veruntamen*, vt dixi, *lib.2.* Crauett. *cons.61. nu.3.*

7 Quartò dicebatur, Antonium in suo memoriali, dixisse, quòd eius auus venerat ex oppido de Sahagun, & cùm in hoc oppido adsit hæc familia de Escouar, in qua aliqui sunt nobiles descendentes ex puro sanguine, alij verò ex Mauris, vt deponunt testes, summar. *nu.7.* & dicti testes deponant, Bernardinum patrem Antonij non esse affinem, nec consanguineum nobilium de Escouar, sequitur, illum descendere ab aliis, qui sunt de sanguine impu-
8 ro, † cùm exclusio vnius sit inclusio alterius, *l. cùm Prætor, ff. de iudic. l. maritus, C. de procurat. c. nonne, de præsumpt.*

Quintò, habentur testes in nouo summar, *num.1.* qui deponunt, se audiuisse dici, Antonium seniorem exiuisse ex oppido Sahagun, ex via
9 della Moreria. † Quapropter cùm in memoriali dato per Antonium Capitulo de anno 1600. habeatur, Antonium seniorem illinc. 96. annis venisse ex oppido de Sahagun Saldanam, & sic de anno 1504. Et cùm de illo tempore colligatur ex actu per ipsum tunc facto, de quo testes in dicto summar. *nu.3.* fuisse cum maturæ ætatis, consequens est, ipsum Antonium seniorem venientem ex via della Moreria, natum iam fuisse in ea de anno 1502. quo emanauit pragmatica Ferdinandi, & Elisabethæ Regum, per quam de Regno Castellæ Mauri expulsi sunt, prout habetur in historia Pontificali de Illescas, *2. par. cap.221. fol. 122. §.2.* quo tempore soli Mauri ibi degebant, quia testes dicunt, in summar. nouo, *num.2.* se audiuisse à suis maioribus, Mauros ibi inhabitasse, & Synagogas habuisse.

Ex quibus, cùm concurrant com- 10
munis reputatio, seu fama, & indicia, dicebatur, sufficienter probari impuritatem, gloss. *in l.1. ff. de probat.* Aret. *in cons.37. num.1.* Et tenuit Rota coram Illustrissimo Mantica, in causa Toletana portionis 2. Maij, 1594.

His tamen non obstantibus, causa bis proposita, ac maturè discussa, Domini, vtraque parte audita, vnanimiter concluserunt, statutum non obstare Domino Antonio. Nam omisso, quòd pro parte Capituli deducta non releuabant, vt infrà dicetur, quatuor testes in summar. Antonij, *num.4.* per Capitulum 1. & 2. vice recepti, tam in oppido de Sahagun, quàm in oppido de Saldana senes sexagenarij, septuagenarij, & octuagenarij, deponunt, Antonium seniorem, & eius descendentes descendere ex puro sanguine, nec vlla macula esse infectos. Imò aliqui eorum deponunt, esse veros nobiles & in tali possessione nobilitatis existere. † Vnde, negari non potest, cùm 11
agatur de probando genere, quòd magis

magis sit credendum testibus deponentibus de bona, quàm de mala fama, etiamsi testes deponentes de mala, aliquantulùm numero excederent. Coru. *consi.* 176. *col. fin. num.* 10. *vol.* 4. Anchar. *consi.* 189. *col. vlt. num.* 7. *vers.* 2. *modo respondetur* cum aliis deductis per Ocedam, *de benefic. incompat. par.* 1. *cap.* 23. *nu.* 143.

12 Secundò corroborantur prædicta ex testibus datis summar. *nu.* 4. *in fin.* qui deponunt, Bernardinum patrem Antonij, gessisse virgam iudicis Cõfraternitatis status nobilium, Christianorumque antiquorum. Quod quidem officium, vt deponunt dicti testes, non datur, nisi personis puris, & qualificatis.

13 Tertiò legitur in summar. *num.* 7. fides sanctissimæ Inquisitionis, in qua habetur, quòd Didacus frater moderni Antonij fuit admissus in Officialem illius tribunalis, & quòd in eius informatione aliquid repertum non fuerit contra puritatem sanguinis prædictorum Bernardini, & Antonij senioris. Et de simili fide Rota habuit rationem in causa Oxomen. statuti, seu Cantoriæ, 27. Iunij 1601. coram R. P. D. meo Penia. Et quamuis posteà dictus Didacus fuerit remotus ab officio, tamen hoc non fuit ob aliquam impuritatem, sed aliis de causis, vt in dicta fide.

14 Ex quibus duabus rationibus negari non potest, magnum adminiculum afferri deductis pro parte Antonij, cùm aliàs probatà qualitate vnius fratris, censeatur probata etiam respectu aliorum vtrinque coniunctorum. Angel. *in auth. vt liceat matri, & auiæ,* §. 1. *vers. ad hac, in fin.* Alex. *in l. sæpè num.* 51. *vers. idem etiam sent. Angel. ff. de re iudicat.* Tiraquell. *de nobilit. cap.* 17. *num.* 3. Catell. Cotta, *in memorab. in verb. sententia dicta pro vno ex multis fratribus.* Et hoc probauit Rota in causa Valentina beneficij de Marcato 6. Martij, 1598. coram R. P. D. meo Pamphilio.

Quartò concurrunt dicta plurimorum testium pro parte Domini Antonij examinatorum, de quibus in summat. *num.* 8. qui omnes deponunt concludenter de puritate domini Antonij. Et licèt dicantur nulliter examinati, † Nihilominùs ne- 15
gari non potest, quin faciant magnum adminiculum. Bart. *in l.* 2. *nu.* 2. 25. *vers. quod probo. ff. de appell. recept.* Verall. *decis.* 206. *num.* 6. *par.* 2.

Non obstant deducta in contrarium pro parte Capituli. Et primò testes deponentes de publica voce, & fama, † quia vltra quòd non sunt 16
examinati in loco originis Antonij, scilicèt in oppido de Sahagun, ad Bald. *in l. ea quidem, num.* 55. *de accusat.* Hic adest fama in contrarium, vt superiùs dictum est. † Quo casu ma- 17
gis creditur testibus de bona, quàm de mala fama. † Hoc autem casu fa- 18
ma etiam non habetur in consideratione, nisi sit vniformis, & super ea non sit contradictio. Bald. *in l. conuenticulam, nu.* 8. *vers. ex his infero. C. de Episcop. & cleric. & in l. diuus, ante num.* 2. *ff. de milit. testam.* cum aliis per Roland. *cons.* 3. *num.* 49. *lib.* 1. Et tenuit Rota coram R. P. D. meo Decano, in causa Oueten. canonicatus. 24. Ianuarij 1578. & sic inconcussa. Roland. *d. cons.* 3. *num.* 49.

Et multùm mouit Dominos, quòd maior pars testium Capituli, dat rationem sui dicti, quia Escouares veniebant ex via della Moreria, & tamen in summario Antonij, *nu.* 2. testes deponunt, quòd in eadẽ via viri nobiles etiam, & puri habitant. † Ac ideò non probant, hoc esse, 19
quod ab eo contingit abesse, *cap.* 2. *de*

translat. Episcop. l.neque natales. C.de probat.l.non hoc.C.vnde legitimi. Abb. *cons.29. in princ.lib.1.* Et in his terminis fuit dictum coram Illustrissimo Mantica in causa Toletana portionis 13.Iunij 1594.Alij verò testes fundant suum dictum in aliquibus verbis iniuriosis auditis, dum isti
20 testes Escouares altercarentur.† Et tamen,ad hoc vt fama probet,debet habere ortum ex probabilibus causis; aliàs tanquam vana vox populi nihil probat. Bart. *in l. de minore, §. plurimum,num.3.ff.de quaest.*Bald.*cons. 295. num.2.vers. & hac fama, lib.1.* Corn.*cons.150.num.6.in princ.lib.4.* Alex.*cons.173. num.11. vers.item non sufficit, lib.6.* Et fuit dictum coram Illustrissimo Mantica in causa Toletana portionis secunda Maij 1594.

Et ex his satis etiam apparet, sublatum esse secundum fundamentum pro parte Capituli adductum.

Tertium minùs releuat,quia praeterquàm quòd,vnicus tantùm testis de eo deponit,& quidem de auditu, nihilominùs ex quo Antonius senior dixit, in Saldana haberi se in mala possessione,& imponendo pedem super quodam sepulchro iura-
21 uit ibi iacere eius patrem; † non potest, ex istis verbis necessariò inferri,Antonium esse in mala possessione puritatis sanguinis. Ideoque hoc nihil releuat.*ad tex.in l.in ambiguo,ff.de reb.dub.*

Quartum nihil concludit, quia non valet consequentia; Non sunt affines nobilium, ergo descendunt ex alia progenie Maurorum; quia stant simul, quòd non sint affines,nec consanguinei, & tamen quòd descendant ex eodem antiquo stipite; & possunt descendere ex alia familia nobili in eodem loco.
22 † Et sic haec probatio nihil concludit,quia data instantia corruit,*§.pauonum, instit. de rer. diuis. l. creditori,* & ibi not.Roman.*in fin.* Ias. *num.7. & 8.ff.de nou.oper.nunciat.*Socin.iun. *cons.63.nu.57.lib.3.*

Et praedicta comprobantur ex duobus testibus in summar. *num.*4. Videlicèt 28.qui deponit, Antoniū descendere ex bonis Escouaribus ex oppido de Sahagun, & 24. qui deponit,Antonium iuniorem esse in possessione virorum nobilium, & 26. scilicèt Petrus Escouar, cùm esset à Capitulo in testem receptus, fassus fuit, se audiuisse dici, se esse consanguineum, propter quod non fuit vlteriùs examinatus.

Quintum cessat, quia testes non deponunt, de quo tempore Mauri soli habitauerint in dicta via della Moreria. Vndè non obstat quod dicitur de pragmatica, etiam quando historiae allegatae esset adhibenda fides, Vltra quòd etiam non legitur de regno Legionis, sed de regno Castellae, quod est regnum separa-
tum. † Et ideò haec probatio tan- 23
quam dubia non releuat, *c. in praesentia. de probat.* vbi DD. & maximè Abb. *num. 3. & in c.auditis, num.25. cum seqq. de praescript.* Bald. *in l. vlt. in fin.C.si min. se maior. dix. & in l. 2.num.5.ff.de sent.quae sine cert.quant. profer.* & notat Roman. *in l.non hoc, in princ.C.vnde legit.* Alex. *in l. eum, qui nouissimus, in princ. ff. ad Trebell.* Paris. *cons.104. num.2. lib.1. & cons. 54.nu.47. lib.4.*

PERVSINA SEV
Tudertina bonorum.

Mer. 5. Iunij 1602.

EPITOME.

Qui agit rei vendicatione, ita debet concludenter probare

bare dominium, vt in supplementum, non admittatur iuramentum.

SVMMARIVM.

1 *In rei vendicatione dominium debet concludenter probari, & num. 3.*

2 *Ita vt non admittatur iuramētum in supplementum.*

4 *Nemo præsumitur immemor salutis æternæ.*

5 *Pro nobili præsumitur, circa ea quæ spectant ad nobilitatem, vt est, liberalitatem exercere.*

6 *Enunciatiua contra tertium non probat.*

7 *Nisi sit in antiquis instrumentis.*

8 *Spatium centum annorum dicitur solùm antiquum in instrumentis.*

9 *Enunciatiua vnius instrumenti, etiam antiqui, non probat, sed debet esse ad minimum duorum instrumentorum, quæ originem habeant à diuersis personis.*

10 *Testis de auditu non probat.*

11 *Testis deponens de possessione, & perceptione fructuum alicuius, non probat illius dominium.*

12 *Probationes quæ in sua specie non habent perfectionem, simul coniungi non possunt ad faciendam plenam probationem.*

DECISIO LXIX.

Domini dixerunt, non probari dominium circa prædium de
1 quo agitur, † quia cùm fratres agāt reiuendicatione, necesse est, vt plenè probetur, *l. in rem, l. officium, ff. de reiuendicat.* Bald. *in l. cùm res, num.* 19. *C. de probat.* Verall. *decis.* 280. *par.* 1.
2 † In tantum quòd non admittitur iuramentū in supplementum, Iason. *in l. admonendi, num.* 112. *ff. de iureiur.* Aym. *cons.* 157. *num.* 18. Et fuit latè deductum in causa Romana domus, 19. Iunij 1589. coram bo. mem. Orano. Et ideò imperfectæ probationes 3
adductæ hîc per fratres, sibi non suffragantur. Alex. *cons.* 10. *in fin. & cons. seq. nu.* 5. *& seqq. lib.* 4.

Primò enim nihil facit, quòd non sit verisimile, quòd si Iacoba non habuisset dominium dicti prædij, illud donasset, cùm donatio facta sit pro salute animæ, † & nemo præ- 4
sumatur immemor salutis æternæ: maximè stāte eius nobilitate, † quæ 5
facit, vt pro ea facilè præsumendum sit circa ea quæ spectant ad nobilitatem, prout est, liberalitatem exercere, *c.* 1. *de donat.* Et in his terminis consuluit Crot. *cons.* 331. *num.* 10. *vol.* 3.

Quia, etiamsi ex tali præsumptione toleretur, quòd ista enunciatiua à persona suspecta emanaret, nihilominùs non inde † sequi- 6
tur, dominium probare, cùm enunciatiua contra † tertium non pro- 7
bet, *l. non nudis, l. non epistolis, C. de probat. l. ex his verbis,* vbi Decius, *C. de testam. milit.* Aym. *de antiq. temp. in princ. num.* 7. Rota. *decis.* 31. *de probat. antiq.* † Nisi in antiquis instru- 8
mentis sit prolata, iuxta Bald. *in l. cùm aliquis,* & ibi Ias. *nu.* 7. *& alij C. de iure delib.* Aymo. *d. loco, num.* 7. Alex. *cons.* 75. *num.* 3. *lib.* 4. Cassad. *decis.* 3. *num.* 3. de procurat: qualis non est hæc, quia non excedit tempus centum annorum, † quod solùm in instrumentis dicitur antiquum. Iason. *in d. l. cùm aliquis,* vbi hanc communem dicit. *C. de iur. delib.* & ibidem idem tenet Alex. *num.* 6. *vers. tamen communiter, & in cons.* 12. *num.* 8. *vers. nec etiam, lib.* 4. Decius, *cons.* 13. *num.* 8. Cephal. *cons.* 98. *num.* 36. Aym. *d. loco, num.* 4. & fuit dictum in

dicta Romana domus, & aliàs sæpiùs.

Præterquàm quòd hæc enunciatiua est solùm vnius instrumenti,
9 † quæ etiam in antiquis non probat, nisi ad minimum sit duorum instrumentorum, quæ originem habeant à diuersis personis. Felyn. *in cap. cùm causam, num.4. de probat.* Aym. *de antiq. temp. par.1. sect.4. num.14.19. & seqq.* latè Hieronymus de Monte, *de finib. regen. cap.60. num.3.* Et fuit resolutum in vna Sabinen. confiniũ, 20. Aprilis. 1577. coram Illustrissimo Blanchetto.

10 Testes verò nihil probant, nam dum deponũt de emptione de auditu, nihil releuant. *c. tam literis, de testib.* Alex. *d. cons.10. num.6. & num.8. in fin. lib.4.* Crauett. *cons.157. num.5.*
11 *vers. idem vidimus.* † Dum autem deponunt de possessione Bartholomei, Iacobæ, & fratrum vti dominorum cum perceptione fructuum, non probant dominium. Bart. *in l. quidam in suo, num.4. ff. de condit. institut.* & post eum Alex. *d. cons.10. num.4. in fin.* & latè deducit Decian. *responsio.73. num.8. & seqq. lib.4.* Deberent enim assignare rationes concludentes de dominio. Verall. *decis. 229. par.1.*

12 Et ex his dicebant Domini, quòd cùm nulla harum probationum habeat in se perfectionem in sua specie, coniungi simul non possent ad faciendum plenam probationem. Bald. *in l. si quis. §.2. num.3. ff. de eden.* & post eum Felyn. *in c. cùm causam, num.11. de probat.* Alex. *in d. cons.10. in fin. & cons. seq. num.5. & seqq. lib.4.* Et fuit dictum in dicta causa Romana domus coram bo. mem. Orano.

ROMANA SOcietatis.

Ven. 5. Iunij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Inæqualitas lucri est permissa inter socios, si alter maiorem partem sortis, vel industriæ conferat.*

2 *Qui neque damnum extrinsecum, neque intrinsecum patitur in societate, sibi debet imputare, si expensas pro expeditione, & admissione ad officium posuit, quæ nunquam recuperantur.*

3 *Fructus incerti agrorum vendi possunt pro determinato pretio.*

4 *Lucrum incertum societatis vendi potest pro pretio determinato, proportionato tamen ad dubium euentum lucri.*

5 *Dicenti taxationem alicuius quantitatis esse excessiuam, incũbit onus probandi.*

6 *Verborum significatio debet trahi ad intellectum sanum, ciuilem, bonum, & vitio carentem. Et vt excludatur contractus illicitus.*

7 *Bulla Sixti V. super societatibus, ad caput saluum, prohibet contractus palliatos, & contra dispositionem iuris.*

DECISIO LXX.

CONuenerunt D. Palauicinus, & Carentius, quòd idem Palauicinus emeret officium registri bullarum super periculo vitæ ipsius Carentij, apposito tamen decreto ad fauorem Palauicini, & quòd Carentius erogaret sumptus pro expeditionibus faciendis, & admissione sibi obtinenda pro rata temporis teficiendos, si infra triennium alij, quàm Carentio officium Palauicinus

nus venderet, & quòd fructus massæ, & alij extraordinarij, & tertiæ partis exercitij essent ipsius Carentij. Quæ tertia pars fructuum exercitij taxata fuit ad scuta 40. annua. Quapropter dubitaui, an huiusmodi pacta essent licita. Et Domini af-
1 firmatiuè concluserunt, † quia inæqualitas haberi inter socios est permissa, vno ex sociis maiorem partem, vel sortis, vel industriæ in societatem conferente, *l. si non fuerint*, vbi gloss. *ff. pro socio*, Caldet. *in c. nauiganti. num.* 30. *verf. verumtamen, de vsur.* Purpur. *in l. si pascenda, num.* 25. *& 26. C. de pact.* Couarr. qui de communi restatur, *variar. resolut. c.* 2. *num.* 3. *vers. hinc primò apparet, & vers.* 2. *constat.* Et ideò cùm Palauicinus totum contulerit capitale, non fuit inconueniens, quòd totam massam, & alios fructus perciperet: Verùm quia fructus cōsistunt etiam in exercitio, fuit conuentum, quoàd illos, quòd Palauicinus vnam tertiam partem, reliquas verò duas Conuentus qui officium exercebat, perciperet. Et licèt ipse fecerit expensas pro expeditione, & admissione, videreturque indè dicendum, quòd ipse quoque de massa, & aliis emolumentis participare deberet pro sua rata. Tamen dicebant Domini, quatenus dictæ expensæ essent pars capitalis, quòd satis pro ipsis Carentius participabat, ex quo habebat duas tertias partes lucri, cùm aliàs non fuisset incōueniens, quòd Palauicinus maiorem partem istius lucri perciperet, qui incurrebat periculum vitæ Carentij, & per consequens amissionis capitalis, vt tenuit Rota ex Calderino, Purpurato, & aliis in causa Ferrariens. societatis 28. Iunij 1599. coram R.P.D. meo Millino, stante maximè quantitate dictarum expensarum, quæ non excedit scuta 70.

Nec refert, quòd elapso triennio, si officium vendebatur, expensæ non erant reficiendæ Carentio, quia dicebatur, quòd si huiusmodi expensæ sunt pars capitalis, de natura huius capitalis est, vt collatum in societatem amittatur, cùm expensæ factæ pro expeditione, & admissione ad officium nunquam recuperentur. † Et propterea cùm Carentius ex 2
tali amissione, nec damnum extrinsecum, nec intrinsecum patiatur, ad Bald. *in l.* 1. *nu.* 23. *ff. pro socio*, sibi imputare debet, si partem illam capitalis ponere in societate non recusarit.

Non obstat, quòd lucrum certum fuerit taxatum, quia respondebant Domini, illam taxationem continere assecurationem lucri, quæ est licita. † Sicuti enim fructus agri, vel 3
vineæ incerti vendi possunt pro certo pretio, vel locari: † Ita etiam 4
vendi potest lucrum incertum societatis. Syluestr. *in summ. in verb. societatis.* 1. *num.* 18. Armil. *num.* 17. Conrad. *de contract. quæst.* 96. *in* 1. *&* 2. *conclus.* Nauar. *cons.* 24. *de vsur.* Io. Lopez. *de contract. cap.* 65. Et latè tradit Henrichmannus, *cons.* 8. *num.* 72. Et fuit dictum coram R.P.D. meo Millino in dicta causa Ferrariens. societatis, 28. Iunij 1599. Et quamuis prædicta procedant quando quantitas taxata est proportionabilis ad dubium euentum lucri, vt per Conrad. & Henrichmannum *locis præcitatis*: † Nihilominùs, omisso, 5
quòd onus probandi taxationem excessiuam incumberet Carentio, Purpur. *in l. si pascenda, num.* 29. *C. de pact.* ex calculo hîc pro parte Palauicini dato, probatur, hæc non excessiuitas.

Minùs facit, quòd ista scuta 40. annua fuerint taxata, non habito respe-

respectu alicuius impedimenti, putà infirmitatis, &c. Nauar. *conf.* 14. *de vsur.* Nam respondebatur, quòd illa taxatio debet intelligi cessantibus infirmitate, & impedimento neces-
6 sario.† Verborum enim significatio debet ad intellectum sanum, bonum, ciuilem, & vitio carentem applicari. Rota *decis.* 10. *num.* 4. *&* 5. *de testib. in antiq.* Et vt excludatur contractus illicitus. Alex. *conf.* 191 *num.* 6. *lib.* 2. Et fuit aliàs resolutum corā bo. mem. Lauretano, in causa Foroliuien. societatis 2. Decembris 1583. & in dicta Ferrarien. coram R.P.D. meo Millino.

7 Nec releuat Bulla Fælic. record. Sixti V. super societatibus ad caput saluum, quia tā ex procemio, quàm ex dispositione, & toto tenore bullæ, habetur, intentionem fuisse, prohibere contractus palliatos, & contra dispositionem iuris communis, addendo pœnas nouas, vt censuit Rota in dicta causa Ferrarien. 17. Martij 1600. Et ideò non habet locum in hoc casu, cùm ista societas non sit vsuraria, nec prohibita ex dispositione iuris communis, vt superiùs fuit ostensum.

ROMANA DEPOSITI.

Lunæ 8. Iunij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Factum indiuiduum principalis suffragatur in consequentiam, fideiussori, & num.* 1.
2 *Depositarius malè soluens sibi debet imputare.*

DECISIO LXXI.

Fideiusserat Altouitus ad fauorem sanctæ Crucis emptoris census, pro pretio triummillium scutorum à Domino Alexandro de Aptis, cuius census recognouerat bonam fidem Claudius Venturinus, & de rato promiserat pro Antonio patre. Et cùm medietas dictarum pecuniarum fuisset per dictum Alexandrum deposita in bancho Altouiti, soluenda Claudio, sequuta ratificatione Antonij: Dubitaui an restitutio depositi facienda domino Alexandro per Altouitum, quia soluerat, non sequuta ratificatione Antonij, iuxta decisiones factas, posset suffragari Maluicino, qui infra triennium pro Venturino promiserat liberare dominum Alexandrum, & Altouitum.

Et pro Altonito dicebatur, quòd Maluicinus accesserat pro Venturinis, & licèt Altouitus malè soluisset Claudio, videlicèt, non sequuta ratificatione patris, tamen hoc tātùm suffragari debebat D. Alexandro, stāte conditione adiecta deposito, non autem Maluicino fideiussori Venturinorum, qui purè, & absque vlla conditione pro ipsis fideiussit.

Hoc tamen non obstante, Domini censuerunt, solutionem faciendam per Altouitum suffragari Maluicino; quia ex illa solutione debet census extingui, ex quo in necessariam consequentiam resultat liberatio Maluicini, qui solùm est obligatus eximere, & liberare D. Alexandrum, & Altouitum infra triennium, occasione census. Et sic non intrat eius obligatio, cùm Altouitus nullum patiatur damnum occasione census; sed ex quo malè soluit Claudio.† Vnde sibi debet imputare, *l. quod quis, ff. de reg. iur.* Et tanto magis, quia Maluicinus ante ratificationem Antonij protestatus fuit, etsi Altouitus non erat ita diligens in soluendo, ista protestatio superueniebat in tempore, & suffragabatur Maluicino.

Non

3 Non obstat quod pro Altouito dicebatur, quia istud factum est indiuiduum, ex quo si solutio fieri debet Alexandro, resultat liberatio Maluicini pro rata, & ideò nihil refert, quòd conditio in deposito fuerit posita ad fauorem, & pro cautela Alexandri.

REGIENS. PRIOratus.

Ven. 14. *Iunij* 1602.

SVMMARIVM.

1 *Gratiosè subrogatus, lite pendente, potest absque vitio attentatorum capere possessionem.*

2 *Etiam si fuerit inhibitus ante obtentam gratiosam subrogationem.*

3 *Secùs, si post obtentam gratiosam subrogationem.*

4 *Superuenientia noui tituli mutat causam possidendi, sine dimissione, & noua apprehensione.*

DECISIO LXXII.

FVit resolutum, possessionem Camilli non esse attentatam: nam quicquid dicendum esset de possessione capta ante subrogationem
1 gratiosam, † tamen cùm ipse posteà fuerit gratiosè subrogatus ad possessionem Vincentij, potuit, lite pendente, absque vitio attentatorum, capere possessionem. Mohedan. *decis.* x1. *num.* 1. *vt lite pend.* Put. *decis.* 214. *lib.* 1. Lancell. *de attent. par.* 2. *c.* 4. *num.* 340.

2 Nec obstat, quòd subrogatus attentat quando post inhibitionem, possessionem capit. Lancell. *precitato loco, num.* 373. quia prædicta procedunt, si Camillus fuisset inhibitus
3 post dictam subrogationem. † Sed cùm fuerit inhibitus ante huiusmodi subrogationem, nihil releuat, quia vigore subrogationis gratiosæ possessio capta censetur potiùs continuata, quàm denuò acquisita, cùm transferatur legis, vel principis ministerio, vt fuit pluries resolutum, teste Lancellotto in præcitato loco, *num.* 342.

Nec releuat, quòd de tempore subrogationis Camillus erat in possessione, vigore impetrationis priùs factæ per obitum Vincentij, de beneficio, tanquam libero, quia cùm posteà obtinuisset subrogationem gratiosam, quoàd possessionẽ Vincentij, † hæc superuenientia noui ti- 4
tituli mutat causam possidendi, sine dimissione, & noua apprehensione, iuxta opinionem quam sequitur Rota Put. *decis.* 451. *lib.* 1. Achill. *decis.* 4. *de caus. poss. & propr.* Et fuit pluries resolutum.

CÆSARAVGVSTANA Attentatorum.

Lunæ 17. *Iunij* 1602.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio conditionalis ante purificatam conditionem, nihil ponit in esse.*

2 *Iustificatio attentatorum, ad effectum reuocationis, debet sumi ex eisdem actis, non ex nouiter deductis.*

DECISIO LXXIII.

DOmini censuerunt; Ioanni Berbegal, non obstare periurium, quia non simpliciter se obligauit cum iuramento de soluendo scuta 1200. Ludouico, sed iuxta formam supplicationis, quæ concedit talem solutionem faciendam Ludouico, dummodò expensæ per ipsum factæ, & fructus decursi ad talem summam ascendant. † Et ideò 1

talis obligatio recipit omnes conditiones appositas in supplicatione, nec aliquid poterat operari, nisi priùs verificata venditione, quæ ante purificationem nihil ponit in esse, *l.Thais*, §. *Strichus*, *de fideicommiss. libertat. l.qui sub conditione*, *ff. si quis omissa causa testam.* Et in his terminis fuit resolutum in causa Salamantina pensionis coram bo. me. Giptio 26. Martij 1593. & priùs coram Illustrissimo Lancellotto in causa Toletana pensionis, 9. Decembris, 1573. & in alia Aretina pensionis, 28. Iunij 1600. coram R. P. D. meo Millino, & alias sæpiùs.

Nec facit, quòd ex testibus hodie examinatis, & ex literis Ioannis, hęc conditio dicatur verificata, quia, esto quòd sit verum; tamen non suffragatur, quia hæc non fuerunt
2 producta coram A.C.† Et cùm agatur ad effectum reuocandi attentata, & non exequutionem iam factā, non debent attendi nouiter deducta, sed iustificatio sumenda est ex iisdem actis. Chassaneus, *decis.*172. Et fuit dictum coram R.P.D. meo Pamphilio, in causa Romana census, 4. Decembris 1595.

ROMANA CENSVS.

Ven. 21. Iunij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum nullum, ex eo quòd obligatio Cameralis non erat extensa, vel ex defectu citationis in repetitione scripturæ, non est exequendum.*

2 *Citatio facta in domo in qua quis non habitat, non est valida.*

3 *Citatio facta procuratori, de cuius mandato non constat, stante protestatione, neminem audiri, nisi docto de legitimo mandato, non afficit.*

4 *Iudices in Curia non cognoscunt de subreptione rescripti sanantis nullitates, propter facilem recursum ad Principem.*

DECISIO LXXIV.

Domini dixerunt, mandatum exequutiuum relaxatum per A.C. non esse exequendnm, † quia 1
nulliter ad illud processit. Rota *decis.*3. *de except. in nou.* Processit enim absque eo, quòd obligatio Cameralis esset extensa, cùm instrumentum extra eius tribunal, in quo agebatur, esset rogatum. Gallesi. *ad formul. obligat. Cameræ de processu ipso, quæst.*1.*num.*3.*&* 9. Et fuit pluries resolutum. Imò fuit processum, non solùm vigore simplicis fidei instrumenti à Notario subscriptæ, & productæ per Cautiam contra hæredes Pompeij Muti, sed nec in eius repetitione facta per Ariciam fideiussorem Cautiæ contra hæredes, 2
ipsi fuerunt citati. Felin.*in c.*1.*num.* 28.*vers.*6.*& vlt.de probat.*

Non obstat citatio facta instante Venantio Sauino vti procuratore Ariciæ: tum quia fuit facta in domo Spannochij in platea Marganæ, in qua dicti hæredes non inhabitabāt.
† Tum quia non constat de mandato Venantij, & tamen fuerat protestatum, neminem audiri, nisi docto de legitimo mandato. Aym. *cons.* 108. Rota. *decis.* 1. *de procurat. in antiq.* 3

Aliæ duæ nullitates videlicèt ex defectu citationis, ad videndum relaxari mandatum, & decreti non interpositi in ipsius relaxatione, non placuerunt; quia fuerunt sanatæ per speciale rescriptum Sanctissimi D.N. † quod, licèt dicatur subreptitium; tamen hoc in curia non attenditur, propter facilem recursum ad Principem. 4

Quantum attinet ad iustitiam mandati, nihil fuit resolutum, quia de ea Domini non viderant.

ROMANA EMPHYTEUSIS.

Mer. 26. Iunij 1602.

EPITOME.

Emphyteosis simpliciter cõcessa à primo emphyteota secundo emphyteotæ, non potest à secundo emphyteota alienari sine consensu Domini directi, si verò fuit concessa in emphyteosim sub annua pensione, potest alienari à secundo emphyteota, sine consensu Domini directi, non autem sine consensu primi emphyteotæ.

SVMMARIVM.

1 *Non licet emphyteotæ sine consensu Domini meliorationes suas alij vendere, vel ius emphyteoticum transferre.*

2 L.fin.C.de iur.emphyt. *habet locum etiam in conductore sub annua pensione.*

3 L. fin. *non habet locum in conductore ad longum tempus, ad effectum caducitatis, & pœnæ, secus quoàd validitatem contractus.*

4 *Si primus emphyteota simpliciter vendit emphyteosim, secundus emphyteota debet requirere consensum Domini directi, & nu.5.*

6 *Si primus emphyteota res emphyteoticas concedit in emphyteosim sub annua pensione, non alienando res emphyteoticas, & Secundus emphyteota alienat, requiri debet consensus primi emphyteotæ.*

7 *Res emphyteotica vendi potest alteri comprehenso in prima inuestitura, irrequisito Domino, secus, extraneo, num.8.*

9 *Clausula* ad habendum & ædificandum,&c. *nihil operatur, & intelligitur secundùm subiectam materiam, & num.*10.

11 *Spatio triginta annorum præsumuntur omnia solemniter acta.*

12 *Spatio decem annorum, præsumitur interuenisse licentiam Domini in alienatione emphyteosis, dummodo interuenerit scientia, & patientia, num.*13.

DECISIO LXXV.

IOannes Gomez. nomine suo, & Eluiræ, locauit certam partem terreni, quam in emphyteusim acceperat ab Ecclesia Sancti Augustini, Troilo Lampodio, & aliis, durante vita ipsorum conductorum, ac pro persona ab ipsis nominanda. Et cùm super dicto terreno domus fuisset fabricata, illam domum cum melioramentis vendidit Lampodius Fabricio vni ex comprehensis in inuestitura, sine requisitione cõsensus aliorum vocatorum. Quapropter dubitaui, an huiusmodi alienatio esset nulla ad effectum inualiditatis contractus, non autẽ ad effectum amissionis melioramentorum. Ita vt non sit abdicatũ à Lampodio ius in præiudicium Sulpitiæ, & litis consortium in inuestitura comprehensorum. Et Domini affirmatiuè concluserunt, ex dispositione *l.fin.C.de iur.emphyt.*† vbi dicitur, 1
minimè licere emphyteutæ sine cõsensu Domini meliorationes suas aliis vendere, vel ius emphyteuticum transferre.† Cuius l.dispositio 2
procedit etiam in conductore sub certa annua pensione, vt per Bart.*in l.1.§.quod autem,2.num.1.ff. de superf.*

Quod dictum Bartoli comprobauit Rota in causa Romana Casalium de Massetinis, *nu.6.* 14. Martij 1576. coram R. P. D. meo Decano. Et quamuis Bartolus loquatur in superficiario, controuertique posset an Lampodius esset superficiarius; Domini tamen in hoc vim non faciebant, sed in eo quòd conductor ad longum tempus sub annua responsione, non potest alienare, irrequisito Domino.

3 Ex quibus cessat quod dicebatur, dispositionem, *l.fin.* non habere locum in conductore in longum tempus, iuxta sententiam, quam in magna DD. discrepantia, sequuta fuit Rota coram R. P. D. meo Decano, in dicta causa Romana Casalium de Maximis, 20. Februarij 1576. quia hoc procedit ad effectum caducitatis, & pœnæ, non autem quantùm ad validitatem contractus.

4 Non obstat, quòd fratres Sancti Augustini primi Domini nihil dicant, quorum consensus in alienatione erat requirendus, & non primi emphyteutæ sublocatoris, per Corbulum. *de caus. priuat. ob alienat. irrequisit. domino, ampliat.* 24. Quia placuit Dominis distinctio, de qua per Velascum, *de iur. emphyt. qu.* 13. *num.* 12. & Menoch. *consf.* 226. *num.*
5 185. *& seqq. lib.* 3. † quòd aut primus emphyteuta simpliciter vendidit emphyteusim, & hoc casu secundus emphyteuta debet requirere consensum domini directi. Aut verò
6 primus emphyteuta transtulit in alium, non quidem res emphyteuticas omninò alienando, sed in emphyteusim concedendo, sub annua pensione; & hoc casu est requirendus consensus primi emphyteutæ; quia quemadmodùm dominus directus dicitur dominus respectu primi emphyteutæ; ita, & ipse primus emphyteuta dicitur dominus respectu secundi emphyteutæ. Vnde † cùm Lampodius teneretur soluere certam quantitatem pecuniarum quotannis Ioanni, nō fuerat à Ioanne ius abdicatum. Et sic versamur in secundo casu distinctionis, ac per consequens tenebatur Lampodius requirere consensum primi emphyteutæ.

Nec suffragatur, quòd domus 7
fuerat vendita Fabricio, qui erat vnus ex comprehensis in concessione, ideoque iudicatur, non fuisse requirendam licentiā vendendi. Calder. *consf.* 10. *de locato*, quia simul cum Fabricio erant alij vocati. † Et quic- 8
quid dicendum sit de rata ipsius, pro rata aliorum dicitur extraneus, & alienatio in eum facta non sustinetur. Corbul. *de priuat. ob alienat. irreq. dom. fact. limit.* 6. *num.* 6. *&* 7. Et quamuis dicatur, quòd tempore venditionis solus Fabricius habebat ius super solo prædicto, quod pro sua portione in instrumento diuisionis ei fuerat assignatum, hoc tamen non probatur; nec ex eo quòd pensio, quæ per Lampodium soluebatur, perciperetur per Fabricium, potest inferri, solum non remansisse commune.

Nec etiam subsistit, quòd Lampodius habebat liberam facultatem disponendi, quia in instrumento reperitur solùm † clausula *ad habē-* 9
dum, & in eo ædificandum, modo infrà scripto, & ob id nihil operatur. Grat. *consf.* 17. *num.* 49. *lib.* 1. Et facit Cresc. *decis.* 6. *num.* 8. *de testam.* Vltra quod ista clausula intelligitur secundùm subiectam materiam, & sic secundùm naturā emphyteusis, accedente consensu Domini. Dec. *consf.* 614. *nu.* 2. *&* 6.

Minùs releuat quod dicitur, hanc 10
venditionem spatio 30. annorum fuisse

fuisse obseruatam, & ideò præsumendum, omnia solemniter acta. Corn. *cons.* 248. *num.* 31. *& seqq. lib.* 1. Put. *decis.* 184. *&* 202. *lib.* 2. quia non verificatur in facto, cùm Lampodius alienauerit in Fabricium, de anno 1588. & sic nondum elapsis 30. annis.

12 Nec refert, quòd spatio decem annorum præsumatur, licèt iam domini interuenisse. Corbul. *de caus. priuat. ob alienat. limit.* 31. quia licèt alienario fuerat facta in Fabricium vnum ex comprehensis, non tamen probatur, quòd alij cóprehensi ha-

13 buerint scientiam; † sine qua non intrat ratio ibi allata per Corbulum, quòd ex illa diururna decem annorum patientia præsumatur consensus, ad quem sine scientia inferri non potest, *l. nec ignorans. C. de donat. l. ex maleficiis.* §. *longè. ff. de actionib. & obligat. l. generali, C. de tab. lib.* 10. Vltra quòd, cùm Lampodius alienauerit de mense Septembris 1588. in diuisione facta inter ipsos, comprehensos de mense Iunij 1598. declararunt, se domum, & melioramenta velle recuperare, & posteà inter se diuidere.

ROMANA BONOrum de Soderinis.

Mercurij 26. *Iunij* 1602.

EPITOME.

Notarius potèst extendere clausulas cæteratas, positas in instrumento de quo est rogatus, & non cæteratas quæ insunt, ex natura cótractus, etiam post datam partibus copiam instrumenti.

SVMMARIVM.

1 *Notarius non tenetur scribere omnia verba contrahentium.*

2 *Item clausulas ceteratas extendere potest.*

3 *Item clausulas non cæteratas, & num.* 15. 16. *&* 18.

4 *Fundamentum sua intentionis, siue excipiendo, siue agendo deducat vnusquisque, tenetur probare, etiam si consistat in negatiua.*

5 *Alex. in cons.* 28. *num.* 8. *vol.* 2. *declaratur.*

6 *Notarius debet extendere clausulas ceteratas secundùm consuetudinem, & solitum, & stylum quem partes non ignorant, & num.* 9. *&* 10.

7 *Relatum est in referente cum omnibus suis qualitatibus, & num.* 19.

8 *Scientia probatur ex coniecturis, & præsumptionibus.*

11 *Minor ætas non suffragatur pupillo, qui actum gessit cum sui iudicis præsentia.*

12 *Promittens generalem defensionem, debet iudicium in se suscipere, & iudicatum soluere.*

13 *Promittens generalem defensionem, tenetur satisdare de iudicatum soluendo.*

14 *Promittere, litem in se suscipere, vel de euictione, aut indemnitatem, idem important.*

15 *Verba quæ sunt de natura contractus, etiam si notarius nòn apposuerit, censentur apposita, nisi partes illis renunciauerint, vel aliter conuenerint, & nu.* 16.

17 *Remittentibus iura sua non est ad ea dandus regressus.*

20 *Notarius potest extendere clausulas non cæteratas, respicientes solemnia quæ ad ipsum notarium spectant, etiam si non rogetur à partibus.*

21 *Notarius non potest in instrumentis apponere clausulas, quæ immutant naturam negotij.*

22 *Item non potest post datam copiam partibus aliquid corrigere, vel aliquid immutare circa substantialia contractus.*

23 *Notarius potest extendere clausulas cæteratas, & sub compendio positas, & aliquas venientes ex natura actus, etiam post datam copiam partibus.*

24 *Notarius non potest aliquid in instrumento corrigere, vel declarare post litem motam.*

25 *Instrumentum præsumitur extensum tempore congruo.*

26 *Notarius, etiamsi sit procurator, ex publico officio notariatus habet pro se præsumptionem bonæ fidei.*

27 *Pro instrumento semper præsumitur.*

28 *Producens instrumentum, censetur illud approbare.*

29 *Hæres venire non potest contra factum defuncti.*

30 *Instrumento cæterato desumpto ex protocolo magis creditur, quam instrumento per notarium extenso, quando adest aliqua dubitatio inter cæteratum, & extensum.*

31 *Scriptura non publica posita in archiuio, lite pendente, non facit fidem.*

32 *Scriptura authentica posita in archiuio lite pendente fidem facit, & probat.*

DECISIO LXXVI.

INstrumentum laudi rogatum per Ioannem de Macantis, de anno 1583. fuerat datum partibus, cum clausulis cæteratis, & de anno 1585. idem Ioannes dederat ipsum extensum Io. Victorio alteri ex contrahentibus, quod Petrus Thomas eius filius produxit in hac causa, de anno 1600. & de nouo superioribus diebus illud produxit vigore compulsorialium, desumptum ex protocolo eiusdem Notarij iam defuncti, existente in archiuio Florentino; in eo tamen protocolo positum, die 8. Nouembris anni 1601. de ordine Dominorum conseruatorum. Et quia in dicto instrumento habentur non modò clausulæ cæteratæ extensæ, sed aliquæ etiam quæ non erant cœteratæ: & cùm partes adinuicem promisetint generalem defensionem bonorum permutatorum, secundùm magis amplum stylum Notariorum Florentiæ, & præsertim ipsius Ioannis de Macantis. Quæ promissio reperitur extensa, & in ea habetur, quòd partes teneantur de euictione, siue molestia sit ciuilis, vel criminalis, siue æqua, vel iniqua, de iure, vel de facto, iudicis imperitia, vel iniustitia, & quòd denunciatio quomodouis facta habeatur pro legitimè facta, nec dici possit, quòd non fuerit solenniter facta. Ideò dubitaui, an huiusmodi extensio esset attendenda, & Domini pro maiori parte affirmatiuam sunt amplexi. † Quia cùm 1
notarius scripserit solùm effectum iuris, nec omnia verba contrahentium teneretur scribere, Bart. *in l. mutum. num. 2. ff. de acquir. hæred.* † ta- 2
les clausulas sub compendio positas, & cæteratas, extendere potuit. Specul. *lib. 2. par. 2. tit. de instrum. edit. instrumentum ergo, num. 12. DD. in l. Gallus, §. idem credendum,* vbi Ias. *num. 18. ff. de lib. & posthum.* † prout 3
etiam in casu isto potuit extendere non cœteratas, vt infrà dicetur. Et si Antonius Franciscus prætendit, non fuisse dictas clausulas extensas iuxta stylum, ipsi incumbit onus probandi, tanquam fundamentum intẽtionis suæ, † quod vnusquisque 4
tene-

tenetur probare, etiam quòd consistat in negatiua, siuè id deducat agendo, siue excipiendo. Innoc. *in c. super his, sub num. 50. vers. sed arg. contrà. de accusat.* Bart. *in l. in illa, col. 2. & 5. de verb. obligat.* cum aliis per Nattam. *cons. 199. num. 9. vol. 1.* Surdus,
5 *decis. 316. nu. 14.* † Nec Alex. *in cons. 28. num. 8. vol. 2.* dicit contrarium, cùm loquatur quando imbreuiatura est extendenda iuxta stylum alicuius notarij. Tunc enim, dicit, quòd qui se fundat in stylo, & petit extensionem, debet illum stylum probare: quæ excedunt terminos, in quibus nos versamur.

Nec obstat, quòd ad hoc, vt ex-
6 tensio prædicta sustineri possit, † necesse fuisset, vt partes non ignorassent stylum prænominatum, secundùm Purpurat. *in l. certi condictio. §. si nummos, num. 34. vers. 2. declaratis, ff. si cert. pet. & in l. 1. nu. 101. vers. sed hoc, C. de sum. trinit. & fid. cath.* Gabr. *de consuetud. conclus. 3. num. 38.* quia Purpuratus loquitur in puris terminis illius conclusionis, videlicèt quòd notarius censetur rogatus apponere clausulas consuetas, & solitas, in quibus nos non ita simpliciter versamur, sed versamur in casu, quo partes expressè habuerunt relationem ad stylum magis amplum,
7 &c. † Et sic omnia quæ sunt in termino ad quem fit relatio, censentur repetita cum omnibus suis qualitatibus in termino referente, *l. si prior,* & ibi Bart. *ff. solut. matrim. l. si ita scripsit, ff. de condit. & demonstr. l. asse toto, ff. de hered. instit.* cum vulgar. Et in omnem euentum huiusmodi contrahentes sciebant regionis, & notariorum consuetudinem, cùm
8 alia negotia tractauerint, † Et scientia satisprobatur ex coniecturis, & præsumptionibus. Ripa, *in l. qui Romæ, §. duo fratres, num. 50. de verb. oblig.* Paris. *cons. 91. num. 47. lib. 2.* Aym. *cons. 193. num. 6. vers. contrarium.* † Et 9
dubitari non potest, quin in genere huiusmodi stylum, & sciuerint, & cogitauerint, cùm ad illum relationem habuerint. Et hoc sufficit: † & 10
ità limitat dictum suum Purpurat. *in d. l. 1. nu. 201.* Nec Antonio Francisco minor ætas suffragari potest: omnia enim fuerunt acta, & gesta cum interuentu magistratus pupillorum.

Minùs releuat, quòd ista facultas extendendi sit restricta ad generalem defensionem bonorum, & non quòd pars teneatur de euictione,
quia † promittere defensionem, nō 12
solùm importat iudicatum in se suscipere, sed etiam iudicatum soluere; aliàs non dicitur rectè defendere, *l. rectè defendi,* & ibi Castr. vbi dicit, hoc alibi non ita benè inueniri. *ff. de iudic. l. ex iudicatum, ff. iudicat. solu.*
† Imò qui promittit generalem de- 13
fensionem, tenetur satisdare de iudicato soluendo, *l. item ait prætor. §. defendi, ex quibus caus. maior. l. sed & ea, §. defendere,* vbi glos. *in verb. cauere* 14
idoneè, ff. de procurat. Et clarum est, quòd promittere in se litem suscipere, vel de euictione, aut indemnitatem, idem important. Bart. *in l. pater, num. 1. & 3. ff. de dot. prelег.* Ruin. *cons. 187. num. 2. & 3. vol. 1.* Par. *cons. 16. num. 125. vol. 2.*

Non obstat, quòd Notarius extenderit aliquas clausulas, absque eo quòd adesset dictio, &c. quæ extensio est tam in corpore, quàm in subscriptione notarij. Nam quantùm ad clausulas non cæteratas extensas in corpore, Domini primùm animaduertebant, quòd licèt in folio particulari dato per informantes pro Antonio Francisco, quàm plurimæ ponerentur clausulæ extensæ, reuerà tamen repertæ fuerint solùm

tres,

tres, & quidem tales, quæ non sufficiunt.

Prima est, quòd post verba, *(arbitramur, & arbitramentamur)* fuerunt posita verba, *(pronunciamus &*
15 *sententiamus, & declaramus.* † Ad quod fuit responsum, quòd cùm in procœmio laudi fuisset dictum, quòd *iudex erat electus*, &c. & in laudo extenso posita verba, *ad arbitrandū, declarandum & sententiandum)* & in dispositiua etiam in laudo cœterato adest hæc clausula extensa, *laudamus, arbitramur, & arbitramentamur, pronunciamus, decernimus, & declaramus, & damus, & adiudicamus)* Vtique dubitari non potest, quin verba addita in loco non cœterato essent ex naturalibus simplicibus ipsius actus, quæ spectant ad officiū notarij, & si non posuerit, censentur apposita, nisi illis partes expressè renunciauerint, vel aliter conuenerint. Menoch. *cons.* 37. *num.* 28. *& seqq. lib.* 1. Et pari modo respondetur ad tertiam clausulam extensam, non cœteratam, videlicèt, quia post verba *(prout extunc, & è conuerso)* quia cùm arbiter voluerit, quòd partes se adinuicem quierarēt, & quòd quietatio se extenderet etiam quoàd incognita, & inexcogitata, prout ipse
16 exnunc quietabat, † profectò ex natura ipsius actus veniebant sequen-
17 tia verba *(prout extunc, & è cōuerso* †) quia remittentibus iura sua non est ad ea dandus vlteriùs regressus, *l. quæritur, §. si venditor. ff. de edilit. edict. c. eos.* 7. *quæst.* 1. *c. sic illic.* 23. *quæst.* 4. Anchar. *cons.* 339. *num.* 10. Crauett. *cons.* 114. *num.* 10.

Ad secundam clausulam extensam absque dictione cœterata, videlicèt, *in omnibus, & per omnia*, vt infrà dicitur, de bonis cōsignandis, & adiudicandis dicto D. Io. Victorio, quę hic pro expressis habeantur, quoàd defensionem generalem bonorum, vt suprà d. D. Antonio Francisco consignatorum, † fuit responsum, 18
notarium hanc clausulam potuisse extendere, quia cùm vtraque pars ad inuicem promitteret generalem defensionem bonorū, iuxta stylum, &c. vt superiùs dictum est, cùm notarius voluisset extēdere huiusmodi stylum in certa parte instrumenti, vtique prædicta verba, *in omnibus, & per omnia*, quæ sunt posita ad fauorem Antonij Francisci, habent relationem ad promissionem defensionis extendendam, & perinde est, ac si in hac parte notarius illam defensionem extendisset, cùm relatum sit in referente. Et sic notarius potuit 19
ponere prædictam clausulam, quæ habet relationem ad aliam extensam, ad fugiendas repetitiones.

Quantùm ad clausulas non cœ- 10
teratas, extensas in subscriptione: Domini dixerunt, quòd hæc sunt solemnia, quæ ad ipsummet notarium spectant, Bart. *in l. si librarius, num.* 1. *in fin.* vbi Decius, *num.* 5. Cagnol. *num.* 15. *ff. de reg. iur.* Menoch. *cons.* 37. *in princ.* Et de his non est, quòd notarius cogetur à partibus, & eo ipso quòd requiritur conscribere instrumentum, debet adhibere hæc solemnia, ex officij sui debito. Menoch. *dicto cons.* 37. *num.* 3.

Ex quibus cessat quod dicebatur, 21
notarium non posse ponere clausulas immutantes naturam negotij. Couarr. post alios per eum relatos, *in* 2. *par. rubricæ de testam. ante num.* 14. quia tales clausulæ, vt ex prædictis patet, non immutant naturam negotij.

Non obstat, quòd notarius non 22
potuit extendere huiusmodi clausulas postquā dedit copiam instrumenti partibus, quia Bald. & Felin. *in cap. ex literis, num.* 8. *de fid. instrum.* Socin.

Socin.*conf.*277.*sub num.*6.*vers. vnde, vol.*2. Alberic. *conf.*59.*num.*3. Francisc. Marcus, *decis.*289.*par.*1. Verall. *decis.*147. *par.*2. & alij per Gabr. *de consuetud. conclus.*3. *num.*42.43. loquuntur, vel quando notarius post datam copiam partibus vult aliquid corrigere, vel quando vult aliquid immutare circa substantialia con-
23 tractus, quod non est in casu isto, † quia notarius neque mutata substãtia, neque aliquo correcto extendit clausulas sub compendio positas & cæteratas, & aliquas venientes ex natura actus, quod vtique facere potuit per supradicta.

24 Minùs facit, quòd notarius non possit aliquid ex instrumento corrigere, vel declarare post litem motam. Felin. *loco præcitato*, & Gabriel *d.conclus.*3. *num.*45. quia quicquid dicendum esset, an possit extendere clausulas cœteratas post litem motam, quæ præsumptiuè aliam non reciperent interpretationem, Domini dicebant, quòd licèt instrumentum extensum fuisset datum Io. Victorio post talem litem, nihilominùs non constat de quo tempore
25 fuit extensum, † & ideò præsumendum fuisse extensum de tempore congruo, & debito. Socin. sen. *conf.* 94.*num.*5.*vol.*1. Alex. *conf.*70.*num.*4. *vol.*1. Et fuit latè deductum in causa Romana Casalis Iuliani 4. Iunij 1584. & in alia Caietana Iurisdictionis 26. Nouembris 1563. coram bo.me. Oriolen.

26 Nec obstat, quòd ista extensio redditur suspecta; ex quo Macantes erat procurator Io. Victorij, nam Macantes ex publico officio notariatus habet pro se præsumptionem bonæ fidei, *l. cùm precibus, C.de probat. l.*2. *in verb. non arbitramur, C. de iurisd. omn. iudic.* quem textum dicit in hoc notabilem Bald. *in l. errore C. de testam.* Guido Pap. *decis.*119. *nu.*2. Aym. *conf.*75. *num.*8. Et fuit dictum in dicta causa Romana Casalis. Imò † semper præsumitur pro instru- 27
mento, *d. l. cùm precibus*, cum aliis per Cephal. *conf.*179. *nu.*28.

Nec facit, quòd cùm Ioannes Vi- 28
ctorius produxerit in iudicio instrumentum cœteratum, censeatur illud approbasse in omnibus, & per omnia. Alex. *in l.* 2.§.*editiones, num.*19.*ff. de edend.* Alberi. *conf.*59. *num.* xi. † 29
Et ideo Petrus Thomas eius hæres non potest venire contra factum ipsius, *l. cùm à matre.* vbi DD. *C. de rei vendicat.* quia Petrus Thomas non impugnat instrumentum cœteratum, sed vtitur instrumento extenso, in quo adsunt quæ virtualiter intrant in cœterato.

Non obstat, quòd magis creditur 30
instrumento cœterato desumpto ex protocolo, quàm instrumento extento per notarium. Socin. sen. *conf.* 277.*sub num.*7.*vers. quibus, vol.*1. cum aliis per Menoch. *de arbitr. iud. casu.* 187.*num.*21.*& seqq.* quia prædicta procedunt, quando aliqua oritur dubitatio inter extensum, & cœteratum, hìc autem nulla oritur dubitatio, sed quæritur, an extensio facta per notarium sustineatur.

Nec releuat, quòd hæc scriptura 31
fuerit posita in Archiuio hac lite pendente, & ideo fidem non facit, quia Verall. *decis.*41.*num.*4.*par.*1. loquitur in scriptura non habente publica requisita, & tunc authoritas Archiuij suffragari non potest. † Hic 32
autem sumus in scriptura authentica, quæ habet omnia requisita, & ideò probat, & fidem facit. Bart. *in auth. ad hæc*, Castrens. *in l. contractum, num.*3. *C. de fid. instrum.* Curr. iun. *conf.* 162. Verall. *præcitato loco, in princ.*

X BONO

BONONIEN. PECVniaria.

Ven. 28. *Iunij* 1602.

EPITOME.

Frater diues in concursu cum matre paupere tenetur dotare sororem nō habentem, vnde se dotet.

SVMMARIVM.

1 *Quando duo sunt obligati, intelliguntur pro virili obligati.*
2 *Limita quando negotium specialiter spectat ad alterum ex contrahentibus, quia tunc ille censetur principalis, & alter fideiussor, & ambo tenentur in solidum.*
3 *Frater diues tenetur dotare sororem non habentem aliunde, vnde se dotet, nu.* 11.
4 *Obseruantia, & actus subsequens declarat animum praecedentem.*
5 *Mater tenetur dotare filiam in concursu cum fratre.*
6 *Secùs est in concursu cum patre.*
7 *Declara, quando mater est diues.*
8 *An, & quando frater teneatur dotare sororem de bonis maioratus.*
9 *Pater tenetur dotare filiam.*
10 *Bona cum sua causa & onere transeunt ad haeredes.*
12 *Iudex non condemnans duos insolidum, videtur condemnasse pro virili.*
13 *Quod non procedit, quando habet relationem ad libellum, in quo petitur, ambos in solidum condemnari, & nu.* 15.
14 *Relatum est in referente cum omnibus suis qualitatibus.*
16 *Sententia quae ex actis iustificatur, debet exequutioni mandari.*

DECISIO LXXVII.

Dvbitaui, an in instrumēto promissionis dotis Camillae Virginia mater, & Andreas frater essent obligati in solidum, an verò pro virili, & an sententia contra ipsos lata, esset in solidum, vel pro virili exequenda.

In quantum ad primam partem 1
dubij Domini censuerunt, Virginiá, & Andraeam teneri insolidum; licèt enim quando duo sunt obligati, intelligantur pro virili, *l. reos, §. cùm in tabulis, ff. de duobus reis.* † Tamen haec 2
regula non procedit, quando negotium specialiter spectat ad alterum ex contrahentibus, quia tunc ille censetur principalis, & alter fideiussor, & ambo dicuntur in solidum obligati. Ronchegall. *in l. eadem, nu.* 59. *ff. de duobus reis,* Aym. qui de cōmuni, *cons.* 91. *num.* xi. *vers. solùm superest.* Ofasch. *decis.* 44. *num.* 16. & in his terminis Corneus, *cons.* 316. *nu.* 3. *lib.* 4.

Atque ideò in hoc casu censeri 3
debet, matrem fideiussisse; Andreàm verò principaliter obligatum, & sic ambos teneri in solidum, quia ipsi Andraeae tanquam fratri diuiti incumbebat onus dotandi sororem pauperem, nec habentem vnde se dotaret aliunde, gloss. *in l. cùm plures, §. penult. in verb. alio patre. ff. de administr. tut.* Cynus post gloss. *in l. non omni, in verb. nulla ratione, C. de administr. tut.* Abb. *cons.* 12. *num.* 5. *vers. septimum dubium, lib.* 1. Campeg. *de dot. par.* 1. *quaest.* 23. Molina. *de primog. Hispan. lib.* 2. *c.* 15. *num.* 17. multos congerit Tiraquell. *de iure primog. quaest.* 62. *in princ.* & Corduba, *de liber. agnosc. §. idem rescripsit, num.* 92. & nouissimè Surdus, *de alim. tit.* 1. *quaest.* 25. *nu.* 9. Quod etiam optimè declarauit obseruātia subsequuta † quia Andreas 4
soluit

soluit vltra medietatem dotis, ex qua solutione eius animus præcedens declaratur, *l. sed & Iulianus*, §. *proinde*. §. *interdum*, *ff. ad Macedo*. Aym. *cons*.226.*num*.6.Surd. *cons*.441. *num*.30. *lib*.3. & tenuit Rota coram bo.me.Canruccio in causa Romana pecuniaria de Vitellis 27. Ianuarij 1580.

5 Non obstat, quòd in concursu cum fratre, maret teneatur dotare filiam.Molina *de primogenit. Hispan.*
6 *lib*.2.*c*.15.*num*.68.post Gomez,quem allegat,*in l*.40.*Tauri*,*num*.75.licèt secus sit in concursu cum patre, *l.neque mater*, *C. de iur. dot.* nisi in causa necessitatis. Campeg. *de dote par*.1. *quæst*.22. Corduba, *de liber. agnoscen. in* §.*si mater*,*num*.14. & Surd.*de alim.*
7 *tit*. 1.*quæst*.14.*num*.13. quia mater in concursu cum fratre tunc teneiur dotare, quando est diues: sed hîc non sumus in matre diuite, sed in matre,quæ habet solùm scuta 4500. monetæ, aut circiter, pro sua dote, cuius fructus vix sufficiunt pro alimentis iuxta gradum suum. Et ideò onus dotandi sororem, ad fratrem, & non ad ipsam matrem spectabat.

Non obstat, quòd Andræas non successit in bonis paternis, sed in maioratu facto à quodam suo patruo. Nam responderunt Domini,
8 quòd, quicquid sit de illa quæstione, an & quando frater teneatur dotare sororem de bonis maioratus, de qua per Molinam, *de primog. Hispan.lib*.2.*c*.15.*num*.66.& per Suarez, *in l.quoniam in prioribus,C.de inoffic.testam.limit*.2.*legis Regiæ*, *nu*.9. *&* 10. & per Tiraquel.*de iur. primog. q*.62.*in princ.*Si Andræas successisset in bonis paternis, res transiret sine
9 difficultate,† quia pater tenetur dotare filiam, *l.fin.C.de dot.promiss.l.qui liberos,ff.de ritu nupt.* Quòd si non fecerit, eius successor etiam extraneus tenetur, † nam bona cum sua 10
causa,id est, onere dotādi transeunt ad hæredes, *arg. l.si quis à liberis*, §. *item rescriptum,ff.de lib.agnosc.* Abb. *cons*.12.*num*.5. *vers*.1. *quod hæres patris,lib*.1.Bart.& Castren. *in l.marito*, §.*si voluntate*, *num*.4. *ff. solut.matrim.* Corduba, *de lib. agnoscen*. §. *non tantùm*, *num*. 16. Sed frater hîc non te- 11
netur dotare sororem, ex quo est hæres patris sed ex sola obligatione, quia tenetur frater diues ad dotandam sororem. Molina, *loco præcitato*,*num*.57. *& seqq.* sed benè Abb. *d.cons*.12.*num*.5. *vers.secundo capite tenetur*, vbi ponit hanc solam causam fraternitatis sufficientem ad hoc, vt frater diues teneatur dotare sororem.

Quantum attinet ad secundam partem dubij, difficultas residebat in eo † quia Iudex non condemna- 12
uit eos in solidum, ideóque videretur dicendum,condemnasse pro virili, *iux. tex. in l.* 1. vbi Castren. *num*.2.*&* 3.& alij,*C. si plur.vna sent.* Sed Domini dixerunt,prædicta procedere,† quando Iudex habuit rela- 13
tionem ad libellum. Bart. *in d. l*.1. *post medium*,*vers.nam verba sententiæ*, & Bald. *ante num*. 4. prout in casu isto,quia Iudex dixit, petitam exequutionem esse relaxandam, quæ fuerat contra vtrumque in solidum petita. † Vndè etiam quæ sunt in 14
termino ad quem fit relatio, censentur repetita cum omnibus suis qualitatibus in termino referente.
† Neq; perinde est,ac si Virginiam, 15
& Andræam insolidum condemnasset, *l.si prior.* & ibi Bart.*ff.solut.matrim. l. si ita scripsero*, *ff. de condit. & demonst.* cum similibus. Et ex iis sequitur, † cùm hæc sententia,ob non 16
interpositam appellationem,transitum fecerit in iudicatum, quòd

debeat in solidum, exequi, quia ex actis iustificatur. Put. *decis.* 401. *lib.* 1. Mohed. *decis.* 11. *de re iudic.* Et fuit pluries resolutum.

ANCONITANA ASSECURATIONIS.

Lunæ 1. Iulij 1602.

EPITOME.

Decretum, seu sententia, etiam nulla, vulnerat obligationem Cameralem.

SVMMARIVM.

1 *Decretum iudicis vulnerat obligationem Cameralem.*

2 *Causa semel effecta appellabilis, semper remanet appellabilis.*

3 *Sententia nulla non vulnerat obligationem Cameralem.*

4 *Iniustitia notoria æquiparatur nullitati.*

5 *Sententia ex iisdem actis iniusta, non est notoriè iniusta, ac proinde non est nulla, quando se non refert ad acta.*

6 *Sententia nulla vulnerat obligationem Cameralem, ad effectum appellationis, & num.* 8.

7 *In iudiciis paritas est seruanda.*

9 *Clausula,* Cum facultatibus A.C. *dat facultatem procedendi exequutiuè.*

10 *Causa appellationis diuersificat instantiam.*

3 *Decisio Eboren. pensionis 9. Iunij 1595. coram Corduba declaratur, & nu.* 5. *&* 6.

11 *Decis.* 321. *in fin. par.* 1. *diuer. & decis.* 132. *num.* 12. *p.* 2. *diuers. declarantur.*

DECISIO LXXVIII.

IAm fuerat resolutum coram me, apocham assecurationis fuisse iustificatam, & cùm vigore obligationis Cameralis peteretur exequutio, Domini dixerunt, non esse concedendam, † quia obligatio Cameralis fuerat vulnerata per decretum A.C. Vnde cũ licuerit Santob actori appellare, ita licere debet Iudæo reo, à contraria sententia reuocatoria decreti vulnerantis appellare, † & sic causa semel effecta appellabilis, semper remanet appellabilis, *cap. non licet actori, de reg. in* 6. *l. non debet, ff. eodem,* cum vulg. 1 2

Non obstat, quòd sententia nulla non vulneret obligationem Cameralem, vt fuit dictum coram R.P.D. meo Corduba in causa Elborens. pensionis 9. Iunij. 1595. Et ideò cùm decretum A.D. sit iniustum, vt constat ex decisione in hac causa facta, † iniustitia notoria, quæ nullitati æquiparatur. Fel. *in c. inter cæteras, num.* 10. *de re iudic.* Cæs. de Grass. *decis.* 2. *num.* 7. *de solution.* non vulnerauit obligationem Cameralem. Nam responderunt Domini, quòd dato etiam, quòd sentẽtia ex iisdem actis appareat iniusta, nihilominùs non potest dici notoriè iniusta, ad effectum quòd sit nulla, cùm non referat se ad acta, Put. *decis.* 401. *lib.* 1. Quibus addebant aliqui ex Dominis, quòd decisio in causa Elboren. non subsistit. fundatur enim in illa regula, *quod nullum est, &c.* quæ non applicatur, † quia ex eo sententia nulla vulnerat obligationem Cameralem, quòd sicuti licuit actori appellare, ita licet reo à contraria sententia. † Paritas enim in iudicio est seruanda, *d. c. non licet, & c. in iudiciis, de reg. iur. cum concord.* per gloss. *vtrobique allegatis.* Et sic non consideratur, qualitas sententiæ, sed illa æqualitas inter partes, quæ non resultaret, si sententia nulla non vulneraret. 3 4 5 6 7 8

Nec

Nec relcuat, quòd causa commissa fuerit in Rota cum facultatibus, A.C. & ideò sicuti idem auditor poterat reponere, ita etiam Auditor
9 Rotæ potest, † quia per illa verba, *cum facultatibus*, intelligitur data facultas Auditori Rotæ, procedendi exequutiuè, non autem, quòd in eadem instantia tanquam subrogatus
10 A.C. procedat, † quia cùm sit commissa causa appellationis, illa diuersificat instantiam. Salyc. *in l. ita demum, in fin. in l. inuitus, num. 15. C. de procur.*
11 Minùs officit decisio in causa Romana societatis 3. Iunij. 1577. coram Illustrissimo D. meo Cardinale Blãchetto, & in Romana census, 27. Iunij 1580. coram Cantuecio, quia pro intelligentia harum decisionum, Domini distinguebant, quòd aut est vulnerata obligatio Cameralis, putà quia Iudex absoluit ab impetitis, & hoc casu intrant prædicta, & iste est casus de quo agitur. Aut Iudex pronunciauit super inualiditate decreti iam relaxati vigore dictæ obligationis, & ista pronunciatio non vulnerat obligationem, sed solùm ipsum decretum, & ideo in hoc casu exequutiue potest procedi. Et ita loquuntur decisiones allegatæ.

LVCANA IVRISPAtronatus.

Mer. 6. Nouembris 1602.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus in causa suæ Ecclesiæ est iudex competens, & nu. 2.*
2 *Potest tamen recusari.*
3 *Monitio iudicis facta etiam legitimo procuratori, ad audiendam sententiam, habet vim citationis, & nu. 4.*
5 *Monitio ad audiendam voluntatem, post conclusum in causa, intelligitur pro sententia.*
6 *Seu, est dictio alternatiua, & posita inter genus, & speciem, stat expositiuè seu declaratiuè, quando constat de mente proferentis.*
7 *Sententia sine monitione vim citationis habente, est nulla, respectu non citati.*
8 *Mandatum procura potest quandocumque produci ad effugiendam nullitatem.*

DECISIO LXXIX.

TRes opponebantur nullitates, iurisdictionis scilicèt, citationis, & mandati. Prima non placuit Dominis, † quia Episcopus in causa 1 suæ Ecclesiæ est iudex competens. DD. *in c. cùm venissent, de iudic.* Felyn. *in c. insinuante, num. 3. vers. causa Ecclesiæ, de officio delegat.* Oldrad. qui de communi, *cons.* 156.

Nec Abb. *in d. cap. cùm venissent, num. 9.* dicit contrarium. † Firmat 2 enim, quòd potest recusari, sed antequàm recusetur, est iudex competens, & sententia tenet, quia non est causa propria. Abb. *præcitato loco, nu. 13.* Felin. *in d. c. insinuante, num. 3. circa medium, dicto vers. causa Ecclesiæ non dicitur causa propria, de offic. delegat.*

Quantum attinet ad secundã nullitatem ex defectu citationis respectu Luccetiæ, licèt non constet de citatione, constat tamen de monitione iudicis in præsentia partium, ad audiendam voluntatem suam, siue sententiam, pro die 24. sub qua, sententia fuit promulgata. † 3
Quæ monitio habet vim citationis, *l. 2.* vbi gloss. *in verb. admonit. C. quomodo, & quando iudex*, Felin. *in c. consuluit, sub num. 16. vers. in eadem,* gloss. *de offic. delegat.* Et hæc quidem monitio fuit rectè facta, cùm

fuerit facta Iacobo Galli procuratori Lucretiæ, de cuius mandato constat in processu producto pro parte procuratoris fiscalis.

Non obstat, quòd dictus procurator fuerit monitus ad audiendam
4 voluntatem, † & vt monitio valeat debet esse ad audiendum sententiam Felin. *in d. c. consuluit, num.* 16. vbi Decius, *num.* 64. *de offic. delegat.* Roman. *cons.* 172. Mathesil. *singul.* 8. quia vltra quòd prædicta non procedunt post conclusionem
5 in causa, quia tunc monitio ad audiendam voluntatem, intelligitur pro sententia. Dec. *pracitato loco, nu.* 62. vbi dicit, cõtrarium in iure non inueniri, & idem tenet addit. ad Mathesil. *d. singul.* 8. *num.* 3. Castrens. *cons.* 412. *col.* 2. *prope fin. vol.* 2. In casu isto non modo adest monitio ad audiendam voluntatem, sed etiam ad-
6 sunt verba sequentia (*seu sententiam*) quæ dictio alternatiua, cum sit posita inter genus, & speciem, & de mente proferentis satis constat, stat expositiue, seu declaratiuè. Bart. *in l. vbi pactum, in* 1. *opposit. in vtraque lectura, C. de transact.* vbi gloss. Angel. *num.* 2. Bald. *in* 1. *opposit.* Salicet, *nu.* 3. *in fin. per tex. in l.* 1. vbi gloss. *in verbo, si, de reb. dub.* De mente enim proferentis satis apparebat, ex quo priùs interuenerat citatio ad sententiam, licèt fuerit circumducta.

7 Sed quantum ad hanc nullitatem, difficultas residebat in eo, quòd Vincentius præsentatus à Lucretia non fuerat monitus, nec constar, Iacobum Galli esse suum procuratorem, qui tamen erat in causa, & ideò cùm ex hoc capite sententia sit nulla respectu Vincentij, Domini resoluerunt, particulariter videre, an materia sit indiuidua, vt etiam resulter nullitas respectu Lucretiæ.

Tertia nullitas erat clara, quia non constat de mandato comparentis pro fisco. Et quamuis non fuerit oppositum de tali mandato, hoc tamen nihil aliud operatur, quàm vt quandocumque possit produci 8
ad effugiendam nullitatem. Rot. *dec.* 19. *de procurat. in antiq.* But. *decis.* 383. *num.* 8. *lib.* 2. Aym. *cons.* 108. *num.* 1. Non autem quòd si non appareat de mandato, sententia dicatur valida.

TARRACONENS. Præpositurarum.

Mer. 6. Nouembris 1602.

SVMMARIVM.

1 *De scripturis ad hoc vt probent, debet apparere, notarium fuisse rogatum, etiam quòd ex archiuio extrahantur.*

2 *Notarius Capituli ex deputatione ad officium, censetur rogatus ad omnia acta capitularia.*

3 *Constare debet, scripturas quas dat notarius successor in officio, fuisse scriptas à notariis prædecessoribus, ad hoc, vt probent.*

DECISIO LXXX.

PRæpositi in eo cõsistebant, quòd scripturæ de quibus agitur, non afficiunt eos, ex quo sunt acta particularia Capituli. Circa hoc Domini dixerunt, quòd de eo in progressu causæ videbitur. In reliquis autem dixerunt, has scripturas esse in forma probanti, rationibus, de quibus in decisione in hac causa coram me facta, 14. Ianuarij præteriti.

Nec subsistit dum dicitur, quòd etiam si constet, secretarium Capituli qui illas extraxit, esse successorem in officio, nihilominùs non ap- 1
paret, antecessores de illis scripturis fuisse rogatos, prout requiritur, iuxta

iuxta notat. per DD. *in l. scripturas, C. qui potior. in pign. habeatur*, & quòd ex Archiuio extrahantur. Verall. 2 *decis.* 41. *par.* 1. † Quia respondebatur, quòd cùm hæc acta sint Capitularia, ex deputatione ad officium censetur rogatus ad omnia acta. ad tradit per Felin. *in c. quoniam contrà, num.* 4. *de probat.* Bald. *in l. quedam, in secunda lectura, numer.* 1. *ff. de edend.*

Minùs etiam releuat, dum dicitur, non constare, scripturas à scribis prædecessoribus fuisse scriptas, quia satis id probatur ex eo, quòd reperiuntur in libris Capituli, in scribania custoditis per scribas ad id deputatos.

PAMPILONEN.
Parochialis de Stella.

Ven. 8. *Nouembris* 1602.

SVMMARIVM.

1 *Ius parochialitatis est indiuiduum.*
2 *Sententia est valida quoàd citatos, secùs quoàd non citatos.*
3 *Vicarius ad nutum amouibilis, non potest dare de nullitate sententiæ latæ in causa, in qua de interesse parochialis Ecclesiæ agebatur.*
4 *Vicarius ad nutum amouibilis, nomine monasterij, cui Ecclesia parochialis est vnita, curam exercet.*
5 *Sententia non afficit illum qui non est in causa.*
6 *Qui non est in causa, non potest dare de nullitate.*
7 *Præcedentia declarant sequentia, & magis influunt ad declarationem sequentium, quàm è contra.*

DECISIO LXXXI.

1 QVamuis ius parochialitatis sit indiuiduum, ad tradita per Innocentium, *in cap. prudentiam, num.* 9. vbi Decius, *num.* 46. *de offic. delegat.* tamen cùm super eo egerint solùm parochiani, sententiæ Rotales, quæ sententias de partibus firmant, quatenus fauorem Abbatis continent, & declarant, Ecclesiam de Stella esse vnitam Monasterio de Yrache, parochianosque non posse impedire iura parochialitatis, & beneficiatos teneri assistere Abbati in visitatione, † sunt valida quoàd ipsos pa- 2
rochianos citatos, licèt secùs dicendum sit, quoàd alios non citatos, *l. non idcirco, ff. de iudic. l. de vnoquoque*, vbi Castren. *in princ. ff. de re iudicat.* Gabriel *cons.* 56. *num.* 16. *vol.* 1. Beneficiati enim non egerunt super dicto iure parochialitatis, quia cùm fuerunt citati coram ordinario responderunt, excepta assistentiæ prætensa ab Abbate, quam ipsi non præstabant, de mãdato Episcopi, sed superiorum iussa expectabant, in reliquis autem nihil ad se, quia tangebant parochiam. Quæ quidem assistentia non respicit ius, & interesse super quo agebant parochiani, sed quid separarum ab illo: & sic non agebatur de re ipsa, hoc est, de iure parochialitatis, quoàd omnes, sed quoàd parochianos tantùm. Vnde cessat obiectum ex decisione in causa Montis Regalis, coram R.P.D Lancellotto.

Nec facit, quòd sententiæ condemnent etiam Vicarium, & promotorem fiscalem, quia quatenùs attinet ad Vicarium, cùm Ecclesia sit vnita monasterio de Yrache, † & 3
Vicarius ipse sit amouibilis, non potest dare de nullitate, † cùm cura 4
penes Monasterium resideat, & ipse nomine ipsius Monasterij curam exerceat, ad eius libitum. gloss. *in extrauag. execrabilis, in verb. temporalis, de prebend.* Rot. *decis.* 2. *num.* 2. *de excessib. Prelat. in nou.* Bisignet. *dec.* 21.

sub

sub num.2.de probat. Cardin.*in Clem. 1.sub num. 15. de offic. vicar.* Oldrad. *conf.*38. *num.*1. 9. *& 12.* Rebuff. *de dispensat. de non residen. num.*15.Vltra quòd,non adest hodiè in causa persona legitima, quæ nomine Vicarij prædicti possit dare de nullitate.

Et pari modo respondetur ad interesse promotoris fiscalis,quia ipse non erat in causa, & vltima sententia Rotalis solùm de eo facit men-
5 tionem. Quare dicendum est, sententiam ipsum non afficere. Salycetus,*in l.1.num.4.C.si aduers.rem indic.* Bald.*in l.ab eo,num.*17. *C.quomodo &*
6 *quando iudic.* † Et cùm non esset in causa, non potest dare de nullitate. Licèt enim in partibus fuisset actũ inter Abbatem, & ipsum promotorem fiscalem, & Abb. obtinuisset sententiam in sui fauorem, excepta assistentia beneficiatorum. Tamen denuò introducta causa, & citato promotore, respondit,citandos esse beneficiatos, & parochianos, postmodùm verò nihil cum eo actum fuit,& nec sententia ordinarij, nec alia Metropolitani,nec prima Rotalis de eo faciunt mentionem,sed solùmmodo secunda sententia Rotalis. Nec dictæ sententiæ Rotales quatenus confirmant sententias de partibus in eo quòd continent fauorem Abbatis, comprehendunt sententiam prædictam, quia omnino est, & penitùs separata ab actione, cuius vigore causa commissa est in Rota.

Nec subsistit, quòd prætenditur probari, tam ex articulis datis coram Ordinario, quàm corã Metropolitano, hanc esse vnicam causam defensionis, quia illi sunt intelligendi, quoàd hanc assistentiam, stante prædicta protestatione beneficiatorum, dum fuerunt citati. † Clarum si quidem est, quòd præ- 7
cedentia declarent sequentia,*l.si seruus plurium*, §. *fin. l. qui filiabus, in princ. de legat.*1. Et præcedentia magis influunt ad declatationem sequentium,quàm è contra, *l.quisquis*, & ibi Barr. *delegat.* 3. Ias. *in l.1.nu.5. C. de lib. prater.* Paris. *conf.*43. *nu.*52. *lib.*3. Et ita etiam sunt intelligendi articuli pro parte Monachorum dati.

CORDVBEN. PRÆstimonij.

Mer. 13. Nouembris 1602.

SVMMARIVM.

1 *Resignatarius tenetur gratiam resignantis qui nunquam possedit, iustificare.*

2 *Testes in iustificando valore, debent deponere per non excessum.*

3 *Testes in probando valore, debent percutere tempus impetrationis.*

4 *Testes parte non citata nulliter examinantur.*

5 *Subrogatus potest dare de nullitate, de qua poterat dare ille in cuius locum fuit subrogatus.*

6 *Possessor, de cuius interesse agitur, est citandus in testibus examinandis.*

DECISIO LXXXII.

FVit conclusum, gratiam Ioannis de Herrera non esse iustificatam, quia cùm ipse obtinuisset beneficiũ de quo agitur,ex resignatione Francisci, qui nunquam possedit,† tene- 1
tur gratiam ipsius Francisci iustificare.Cassad. *decis.2.in fin. de caus.poss. & propriet.* vbi requirit, quòd resignans per triennium possederit.

Nec valor narratus videtur iusti- 2
ficatus, quia testes non deponunt per non excessum. Ægid. *decis.*674.

Et

Et quamuis 1. & 2. deponant per ascensum, non sufficit, vt in causa Aquen. beneficij 16. Iunij 1600. coram R.P.D. meo Sacrato, & nouissimè coram R. P. D. meo Iusto, in causa Hispalens. Beneficiorum 29.
3 Aprilis prædicti, † Nec dicti testes percuriunt tempus impetrationis, prout requiritur. Felin. *in c. ad aures, num.* 17. *vers. limita.* 2. *de rescript.* Oldrad. *cons.* 58. *num.* 1. *& seqq.* Cassad. *decis.* 19. *nu.* 7. Felin. *super regul.* Verall. *decis.* 330. *par.* 3. & fuit pluriès resolutum.

4 Vltra quòd isti testes sunt nulliter examinati, cùm non fuerit citatus Ioannes de Castillo, in cuius locum fuit subrogatus Doctor Sanctafè, atque ideò, sicuti poterat
5 Ioannes date de hac nullitate, ita etiam potest doctor subrogatus, *arg. l. si eum, §. qui iniuriarum, ff. si quis cautionibus, l. qui in eius, ff. de reg. iur.*

6 Nec obstat quòd Castillus non erat citandus, cùm non possideret, quia de contrario constat ex decisione R.P.D. Littæ in hac causa facta, 7. Nouembris anni præteriti.

Quæ autem dicebantur de regula de annali, & de non publicatione facta in tempore, visa sunt Dominis egere particulari discussione.

VENETIARVM, SEV nullius Decimarum.

Ven. 15. *Nouembris* 1602.

SVMMARIVM.

1 *Nuntius, seu legatus Apostolicus non habet iurisdictionem in Monachos Sancti Benedicti.*

2 *Sententia lata cõtra Monasterium sine citatione monasterij est nulla.*

3 *Interpretatio talis esse debet, vt contoarietas euitetur.*

DECISIO LXXXIII.

Opponebatur cõtra sententiam Nuncij nullitas & iniustitia. Quantùm ad iniustitiam, Domini dixerunt, hunc articulum egere particulari discussione. Nullitas erat 1 clara, quia nuncius non habebat iurisdictionem in Monachos Sancti Benedicti, Quorum Monasteria per priuilegium Eugenij 4. & aliorum Romanorum Põtificum sunt exempta ab omni iurisdictione Legatorum Apostolicorum, & nunciorum, & immediatè sunt Apostolicæ sedi subiecta. Quæ priuilegia pluriès fuerunt canonizata, vt in causa Burgen. Iurisdictionis 20. Decembris 1596. coram bo. me. Orano, & in causa Piscien. seu nullius 7. Martij 1582. coram bo. me. Gyptio.

Alia nullitas erat euidens, cùm 2 non constet de citatione Monasterij, *l. de vnoquoque, ff. de re iudicat.*

Nec facit, si dicatur, quòd sola sententia est in actis producta, & cùm totus processus non adsit, cognosci non potest, an Monachi fuerint citati, quia constat, sententiam fuisse prolatam sine actis, cùm in ea habeatur, *partibus extraiudicialiter auditis, & pro bono pacis, &c.*

Minùs etiam releuaret, si diceretur, constare de actis, ex quo in fine sententiæ habentur hæc verba, *prout in actis Curiæ nostræ latiùs continetur*, quia cùm suprà dictum fuerit, *partibus extraiudicialiter auditis*, † di- 3 cendum est, ad euitandas contrarietates, quòd constet in actis Curiæ, non in hac causa factis, sed in aliis causis, eóque magis, cùm ex lectura sententiæ appareat, talem esse illorum verborum intellectum.

ROMANA FIDEIussionis.

Mer. 20. Nouembris 1602.

EPITOME.

Fideiussores iudicij tenentur, si mutatur iudex, vel actio, nisi sit fideiussor in euentum succumbentiæ.

SVMMARIVM.

1 *Eueniente conditione, contractus purificatur.*
2 *Fideiussores iudicij non tenentur, quotiescumque mutatur iudex, res, vel actio, & nu. 9.*
3 *Fideiussores pro decreto faciendo à primo iudice certo, non tenentur pro decreto faciendo à secundo iudice, & num. 12.*
4 *Actus præsumitur factus eo modo quo fieri debebat.*
5 *Præcedentia declarant subsequentia.*
6 *Verbum* solutionis, *pertinet ad omnem liberationem.*
7 *Confessio procuratoris non præiudicat Domino.*
8 *Res in iudicio tunc dicitur mutari, quando de vna re actum est, stipulatus est, iudicatum solui, & postea egit de alia.*
10 *Debitor; creditore volente, potest dare speciem pro pecunia, & è contra.*
11 *Quod in contractu non dicitur, nec nos dicere debemus.*
13 *Fideiussor in euentum succumbentiæ, post latum decretum à iudice, non dicitur restrictus ad vnum iudicem tantum, & nu. 15.*
14 *Fideiussor iudicij non est necessariò citandus, & sententia lata contra principalem, nocet fideiussori iudicij, etiam non citato.*
16 *Depositio alicuius rei (cum protestatione quòd alias staret periculo illius cui fuit intimatum) si res perit, perit periculo illius, cui fuit intimatum.*

DECISIO LXXXIV.

FVerat relaxatum mandatum per R. P. D. meum. Littam contra Bartholomeum de Grassis, pro summa scutorum mille, ad fauorem Gregorij de Ferrariis, data cautione per Gregorium, de restituendo dictam summam in euẽtum succumbentiæ, ad omne mãdatum domini, & pro eo cauerat Garimboldus, & Guilelminus. Sed quia Reuerẽdissimus D. meus Alexandrinus, coram quo causa appellationis à dicta relaxatione mandati fuerat introducta, declarauerat, quòd Bartholomeus solueret in tot libris iuxta commissionem Fœl. record. Sixti V. ante d. relaxationem per Bartholomeum obtẽtam, ideò post succumbentiam Gregorij, dubitaui, an fideiussores tenerentur. Et Domini vtraque parte audita, affirmatiuè resoluerunt, † quia cùm Gregorius succubuerit, 1 obligatio fideiussorum est purificata, *l. cedere diem, ff. de verb. signif. l. Thais ancilla, ff. de fideic. liber. l. legatum, C. de condit. insér.* cum vulgar.

Non obstat, quòd mandatũ fuit relaxatũ in pecunia, & Reuerẽdissimus Alexãdrinus illud reformauit, quòd solueretur in libris, † & fideiussor 2 non tenetur, quotiescumque mutatur iudex, res, vel actio, *l. non à iudice*, §. 1. vbi gloss. & DD. *ff. de iudic.* Roman. *conf.* 210. Rolan. *conf.* 58. *nu.* 10. *lib.* 1. † Et in specie, quòd quotiescũque fideiussio datur pro decreto faciendo à primo iudice, fideiussores 3 non tenentur pro decreto faciendo à iudice appellationis, *l. cum apud*, vbi

vbi Batt.*num*.11.*ff.iudicat.solu*. Gabr. *vlt*.*de fideiuss. in princ*. cum aliis per Thesau.*dec*.202.*nu*.1.

Nam ad primum respondetur, quòd in hoc casu,nec iudex,nec res, nec minùs actio fuit mutata; nam quantùm ad actionem, hoc controuerti nō potest, quantùm ad iudicē, infrà respondebitur, quantùm ad rem, non adest difficultas, quia quicquid dicendum sit de mandato, nec decretum,nec fideiussio restringitur ad pecuniam, imò cùm adesset commissio prædicta, quòd solueretur in libris, ita debet intelligi de-
4 cretum; † quia actus præsumitur factus eo modo quo fieri debebat, *l.miles*,§.*decem*,*ff. de re iudic*.*l. si duo*, vbi Bald,*ff.de acq.hered*.Aym.*cons*.91. *num*.8.Surd.*cons*.198.*num* 15.*& seqq*. & à primordio tituli posterior formatur, *l*.1.*circa fin. C.de imponen.lucrat. descr. lib*. 10. *l. filius familias, in princ.C.ad Macedon.l.tutor datus,ff.de fideiuss*.Aym.*cons*.144.*nu*.2.vbi, quòd originalis causa attendi debet, *& d*.
5 *cons*.9.*num*.9. † Et præcedentia declarant ea quæ sequuntur, *l. si seruus plurium*, §.*fin. l.qui filiabus, in prin.de leg*.1.Paris.*cons*.3. *num*.37. *& cons*.43. *num*.51.*& seqq.lib*.3.

Nec facit,quòd Reuerendissimus Alexandrinus declarauit, solutionem esse faciendam in tot libris, quia cùm esset iuxta formam decreti R.P.D. Littæ, nihil fuit alteratū, *l.cùm dubitari. l.Cornelius, ff.de hered. inst.l*.3.*de leg*.1.

Nec releuat, quòd primo loco Bartholomeus susceperit terminum ad soluendum in tot libris,& denuò susceperit terminum de soluendo simpliciter, absque alia mentione librorum, quia per hanc secundi termini susceptionem, non declara-
6 uit, se velle soluere in pecunia, † quia verbum, *solutionis*, pertinet ad omnem liberationem,*l.solutionis*,vbi Bart. *num*. 1. *vers. quandoque* , *de solutio*.

Minus etiam releuat, quòd Bartholomeus fassus fuerit in commissionibus, mandatum fuisse relaxatum in pecunia, quia commissiones nihil dicunt de certo, sed solùm de relaxatione mandati,quæ dedit causam declarationi factæ per Reuerendissimum Alexādrinum, & non decretum. Vltra quòd ex hac cōfessione non potest probari cōcludenter dicta relaxatio in pecunia, quia hæc confessio non fuit Bartholomei principalis, sed procuratoris, † 7
quæ non potuit præiudicare domino,quia non est de re quæ sit in potestate confitentis. Achill. *dec*.4. *de confess*. Et quamuis impensa faciat præsumere gratiam impetratam ad instantiam principalis,qui cùm fuerit ea vsus, non potest contra ipsam venire,tamen dicta confessio,& acceptatio nō facit,quòd omnes clausulæ appositæ in gratia sint tales, quales procurator expressit,præsertim quando qualitas expressa habet dubium iuris, prout euenit in casu isto,ex supradictis.Et ita fuit resolutum in causa Conchens. Archipresbyteratus 28. Ianuarij 1594. coram Domino meo Penia.

Sed & si dictum decretum expressè loqueretur de pecunia,adhuc fideiussores non possent iuuari ex eo quòd solutio fuisset facta in libris, quia nec res in hoc casu esset mutata, iuxta tex. *in l. non à iudice*. Nam,vt benè declarat gloss.*in verb. si quis alio iudicio*, † tunc res muta- 8
tur, quando de vna re acturus, stipulatus est, iudicatum solui, & posteà egit de alia.†Et tunc fideius- 9
sor non tenetur,quia eius obligatio alteratur. At in casu isto, non alteratur obligatio fideiussorum, quæ

est de restituendo in euentum succumbentiæ. Nam quamuis Bartholomeus soluerit in tot libris, hoc tamen nihil ad fideiussores, sed solùm
10 ad Gregoriũ, † cuius respectu idem fuit, quòd Bartholomeus solueret in specie, vel in pecunia, quando speciem dare potuit pro pecunia, vel pecuniam pro specie, *d.l.miles*, §. *decem*, *ff.de solut.* Et hoc aliàs videtur sensisse Rota, vt per Cæsarem de Grass. *decis.*3. *num.*8. *&* 10. *de fideiuss.*

11 Nec facit, quòd fideiussores aliter non se obligarent, nisi solutio facienda esset in pecunia, † quia cùm hoc non dicat fideiussio, nec nos dicere debemus, vt in his terminis dixit Rota apud Cæsarem de Grass. *loc.cit.ante nu.*7.

12 Ad secundum quod dicebatur, fideiussores, qui dantur à decreto faciendo à primo iudice, non teneri pro decreto faciendo à iudice appellationis, *l.cùm apud*, *ff.iudic.solui*, omisso quòd hæc conclusio non ita indistinctè procedit, vt per Caputaqu. *dec.*64. *aliàs* 67. *in princ.* Angelus Episcopus, *li.*2. in manus, Cæs. de Grass. *decis.*2. *num.*7. *de locat.* Thesau. *decis.*202. respondebatur, quòd tex. *in d.l. cùm apud*, vt benè aduertit Thesaur. *dicto loco*, *num.*5. loquitur, quando fideiussio datur coram certo iudice, coram quo causa est ter-
13 minanda, † hìc autem causa erat iam finita per decretum, & appellatum, & in vigorem decreti data fideiussio pro parte Georgij actoris ita quòd succumbentia expectabatur coram alio iudice. Et vltra rationem quæ hoc euidenter suadet, cùm non fuerit expressum nomen proprium iudicis, hoc videtur cõcludere Ægid. *dec.*33.

Non obstat, quòd isti fideiussores
14 non fuerint citati, † quia cùm simus in fideiussoribus, sententia lata contra principalem, nocet fideiussori etiam non citato. Fingitur enim vnà cum principali condemnatus. Bald. *in l.duobus*, §. *igitur si quis*, *ff.de iureiur.* Alex. *in l.sæpè*, *sub num.*17. *ff. de re iudic.* Guido Pap. *dec.*26. latè Surd. *dec.*271. *nu.*3. *& seqq.*

Et cùm, vt suprà dictum est, hæc 15
fideiussio non fuerit restricta ad iudicium R.P.D. Littæ, sed simpliciter facta in euentum succumbentiæ, censentur fideiussores consensisse in omni iudicio succumbentiæ. Et hoc casu etiam intrat ratio Doctorum, de qua per Socin. *consi.*283. *sub num.* 14. *vers. nam*, vt dicit Bart. *lib.*2.

Tandem non obstat, quòd libri fuerint depositati in Monte pietatis, & ibi ab inundatione aquarum deuastati, quia hæc proueniunt ex mora Georgij, qui fuit citatus ad recipiendum, cum protestatione, quòd aliàs starent suo periculo, † 16
ideo dicitur in se omne periculum suscepisse, Bart. *in l.si is qui*, *de acquir. rer. dominio.*

PADVANA DECImettæ.

Merc. 20. Nouembris 1602.

SVMMARIVM.

1 *Scripturæ sunt in forma probanti, quæ habent requisita de quibus per Abbatem, & Dec.* in c.1. num.15. de fid.instrum. *& alios nu.* 3.

2 *Scriptura carens die, & mense, non est in forma probanti.*

4 *In antiquis non est necessaria recognitio scripturarum, neque quòd constet de notariatu illius qui scripsit.*

5 *Ex antiquitate temporis præsumitur citatio in transumptatione.*

6 *Simplex sumptum non probat.*

Decisio LXXXV.

Domini dixerunt, instrumentum donationis factæ per Episcopum, de anno 1180. esse in forma
1 probanti, † quia habet omnia requisita, de quibus per Abbatem, & Decium, *in cap. 1. num.* 18. *& seqq. de fid. instrum.* Et pariter est in forma probanti transumptum dictæ donationis factum ex decreto Ordinarij, ne scriptura ob antiquitatem periret, *c. fin. de fid. instrum.* Bart. *in auth. si quis in aliquo*, vbi Dec. *num.* 9. *C. de eden.* idem Bart. *in l. chirographariis, in princ. ff. de administr. tutor.* Put. *decis.* 202. *lib.* 2.

Est quoque in forma probanti sententia Vicarij Paduani, de qua in registro, *fol.* 173. & alia instrumenta, de quibus in eodem registro, *fol.* 400. vsque ad 485. quia habent requisita de quibus per Decium, *in d. cap.* 1.
2 excepto tamen instrumento designationis confinium, de quo in registro, *fol.* 412. quia caret die, & mense; & excepta cartula depositionis nouem testium, in registro, *fol.* 431. Non constat enim à quo dicta cartula fuerit scripta, nec habet alia requisita.

3 Bullas quoque Vrbani, Gregorij, & Martini, fuit resolutum esse in eadem forma probanti, habent enim illa requisita, de quibus per Specul. *in tit. de rescript. præsent.* §. 1. *igitur* Rebuff. *in praxi, in* 3. *par. signat. tit. de Bullæ declarat. fol. mihi* 143. Est etiam in forma probanti scriptum Lucij, habet enim requisita, de quibus suprà.

4 Non obstat, quòd non constat de notariatu illorum qui scripserunt, & quòd eorum manus non fuerint recognitæ, quia cùm simus in antiquis, hæc non requiruntur. Caputaqu. *dec.* 1. *par.* 3. Put. *decis.* 151. *&* 359. *num.* 6. *lib.* 1. Couarr. *pract. quæst. c.* 21. *sub nu.* 6. *vers.* 2. *casus*, Gabriel, *de probat. conclus.* 8. *nu.* 27.

Minus etiam facit, quòd transumpta fuerint facta absque aliqua citatione, quia licèt de ea non constet, ex antiquitate tamen temporis præsumitur, Put. *dec.* 210. *num.* 6. *lib.* 2. Chassan. *dec.* 88. 5

Quantum ad aliud instrumentum donationis de anno 1589. Domini dixerunt, non esse in forma probanti, quia est simplex exemplum factum hac lite pendente. DD. *in auth. si quis in aliquo*, vbi Dec. *num.* 6. *C. de edend.* 6

NERITONEN.
Bonorum.

Lunæ 2. *Decembris* 1602.

SVMMARIVM.

1 *Propter possessionem antecessoris datur mandatum de manutenendo successori.*

2 *Exceptio absorbens possessorium, priùs debet discuti, quam possessorium.*

Decisio LXXXVI.

Domini inclinabant, dandum esse mãdatum de manutenendo Reuerendissimo Episcopo Neritonen. † de possessione enim antecessorum ipsius Reuerẽdissimi Episcopi constat ex testibus examinatis, quæ iuuat etiam ipsum successorem. Felin. *in c. constitutus, num.* 19. *de rescript.* Innoc. & alij, *in c. cùm super*, vbi Abb. *num.* 181. *de causa poss. & propr.* Rota, *decis.* 1. *de restit. spoliat. in nou.* Guido Pap. *decis.* 629. † Sed quia ex depositionibus ipsorum testium, constat, bona de quibus agitur, fuisse concessa in emphyteusim, & modernum Episcopum recepisse 1 2

canones, ideò antequam mandatum concedatur, voluerunt, vt videatur, quomodò hæc res se habeat,

LEGIONENS. CANONICATUS.

Lunæ 2. Decembris 1602.

SVMMARIVM.

1 *Obitus ad effectum reseruationis debet plenè, & concludenter probari.*

2 *Obitus ad effectum reseruationis probatur ex testibus de publica voce, & fama, quando nec Ordinarius, nec ab eo prouisus est in causa.*

3 *Probatio ex testibus de publica voce, & fama, in rebus parui praiudicij est concludens probatio.*

4 *Clericatus probatur ex literis patentibus.*

5 *Valor probatur per testes de publica voce, & fama deponentes, per non excessum.*

6 *Non tenetur quis iustificare valorem beneficij quod paratus est dimittere.*

DECISIO LXXXVII.

1 QVamuis obitus ad effectum reseruationis debeat plenè, & concludenter probari, quia est fundamentum intentionis impetrantis, & agitur de præiudicio Ordinarij. Put. *dec.266. lib.3.* & fuit resolutum coram Cantuccio in causa Pampilonen. beneficij 8. Martij 1577. &
2 alias sæpiùs. † Nihilominùs in casu de quo agitur, dixerunt Domini, probari concludenter ex testibus deponentibus de publica voce, & fama, quia nec Ordinarius, nec ab eo prouisus sunt in causa. Cassad. post Ægid. *dec.1.de probat.nu.1.vers. nam pro ea facit*, & fuit dictum coram Sanctissimo D.N. *in causa Marsicana beneficiorum, 10. Iunij 1577. sub num.5.* Et in his terminis coram bo.me. Gyptio in causa Burgens. de Pancorno, 28. Nouembris 1588. & in causa Placentina Canonicatus, 1.Martij.1599. coram bo.me. Orano. Ratio autem videbatur esse, quia cessante præiudicio Ordinarij, aut ab eo prouisi, agitur de re modici præiudicij. Vnde satis Antonius probabat obitum in mense reseruato, ex quo de eo deponunt testes de publica voce, & fama, † quæ in rebus parui præiudicij censetur concludens probatio. Butr. *in c.veniens, sub num.8.vers.si aliter factum est*, & post eum Abb. *sub num.8. de testib.* Bart. *in l.de minore, §.tormenta, nu.30. vers. si verò ita esset probata, de quæstion.* 3

Et hæc probatio Antonij multùm etiam coadiuuabatur, ex quo ipse egit in partibus cum Capitulo, & informationes fuerunt factę contra ipsum, nomine Episcopi, & Capituli, & tamen neque Episcopus vnquam opposuit, ad se spectare collationes, nec vnquam aliquis ab eo prouisus comparuit. 4

Clericatus Antonij satis videbatur probari ex literis patentibus. Grammat. *decis.* 81. *num.*1. Et fuit pluries resolutum. Et quicquid dicatur, prædictæ literæ fuerunt recognitæ. 5

Valorem Canonicatus probant testes deponentes de publica voce, & fama, per non excessum. Ægid. *decis.674.* 6

Valor obtenti non eget iustificatione, quia Antonius est paratus illud dimittere. Rot. *dec.20.de probat.in nou.* Felin. *in c.ad aures, num.10. de rescript.*

MON

MONTIS REGALIS
Iurisdictionis.

Lunæ 9. Nouembris 1602.

SVMMARIVM.

1 *Legalitas ciuitatis attestantis, quem esse notarium probat.*

2 *Fides Commentariensis, quòd quis fuerit carceratus probat, si constet, illum qui fidem fecit esse Commentariensem.*

3 *Notario talem se attestanti creditur de stylo Rotæ.*

4 *Quando iura sunt extracta ab actuariis, sunt in forma probanti.*

5 *In extractione iurium requiritur partis citatio.*

6 *In fide facta ab Officiali publico successore in officio, non requiritur citatio.*

7 *Libri Officialis publici non probant contra eum cum quo res gesta non fuit.*

8 *Mandatum de excarcerando tanquam actus iudicialis non requirit locum loci, inuocationem, & rogitum, prò sui validitate.*

9 *Scriptura extracta ex archiuio inter personas non subditas, & extra territorium, non probat.*

DECISIO LXXXVIII.

Domini dixerunt, iura, super quibus fundata est decisio in hac causa facta 6. Aprilis 1601. esse in forma probanti. Cùm enim testes examinati recognouerint manum scribentium, qui deponunt, Iacobũ Spinã esseCommentariensem,
1 & Petrum Viennam Notarium,† & hoc etiam probat legalitas ciuitatis Montis Regalis, † vtique fides
2 dicti Iacobi, quòd in libris Carcerum constet de carceratione Monachorum facta de anno 1598. est in forma probanti, cùm sit de pertinentibus ad suum officium. Aym. qui alios allegat, *de antiquit. tempor. par.* 1. *§. quartò limitatur, num.* 62. Et de Cõmentariensi in specie est consilium criminale Bertazzoli. 421. *num.* 27. *& seqq. vol.* 2. Quæ carceratio, de anno 1566. sumit adminiculum, etiam ex confessione ipsiusmet inquisiti. Et pariter sunt in forma probanti mandatum de carcerando, & excarcetatio, ad supplicationem cuiusdam visitatoris, cùm fuerit extracta à
D. Petro Vienna actuario de quo 3
constat ex eius attestatione, cui de stylo Rotæ creditur. Put. *decis.* 275. *lib.* 2. Verall. *dec.* 215. *num.* 1. *&* 266.
par. 2. † Quando enim iura ab actua- 4
riis sunt extracta, sunt in forma probanti. Bart. *in auth. si quis in aliquo, vers.* 2. *oppono. sub num.* 2. vbi Dec. *num.* 15. *& seqq. C. de eden.* Rota *dec.* 1. *de fid. instrum. in nou.*

Nec facit, quòd dicta iura fuerint extracta lite pendente, & sine partis
citatione, † quæ tamen requiritur. 5
Dec. *in d. auth. si quis in aliquo, num.* 9. *&* 10. *C. de eden.* Rot. *decis.* 36. *&* 37. *de probat. in antiq.* Verall. *dec.* 177. *par.* 2. quia cùm alia sint extracta ab ipsomet actuario, satis sunt in forma
probanti, vt dictum est. † Cùm verò 6
fides facta sit à Iacobo ipsius successore in officio Cõmentariensis, nulla requiritur citatio; perinde enim est, ac si fides fuisset facta ab ipsomet Commentariensi, cuius tempore fuerunt factæ carcerationes, vt de notario subrogato dicit Dec. *in d. auth. si quis in aliquo, nu.* 26. *C. de eden.* Verall. *dec.* 351. *par.* 2.

Minùs etiam releuat, quòd libri 7
Officialis publici, non probant contra eum cum quo res gesta non fuit. Aym. *loco præcit. num.* 71. Imol. *cons.* 96. *in fin.* Vnde, non debet probare in

præ

præiudicium exemptionis quam Monasterium prætendit à iurisdictione Reuerendissimi Archiepiscopi, quia hîc propriè non agitur contra tertium, sed contra Monasteriũ, ex cuius Monachorum carceratione prætendit Reuerendissimus Archiepiscopus, esse in possessione exercendi iurisdictionem.

Non obstat, quòd mandatum de excarcerãdo ad supplicationem Visitatoris, careat loco loci, inuocatione, & rogitu, quia cùm ille sit actus iudicialis, non eget iis solemnitatibus. Baldus, *in l. quædam, in 2. lectura, num. 1. ff. de eden. in c. quoniam contrà, num. 9. de probat.* vbi Felin. *nu.* 4.

9 Nec releuat, quòd confessio inquisiti extracta ab Archiuista ex Archiuio, non sit in forma probanti, cùm simus extra territorium, & inter personas, quas adhuc non constat esse subditas. Card. *conf.* 72. *nu.* 8. Verall. *dec.* 42. *lib.* 2. quia principale fundamentum in hac scriptura non fuit factum, & ipsa non inseruit nisi pro adminiculo.

AGRIGENTINA
Sancti Angeli.

Mer. 11. *Decembris* 1602,

De Subreptione,

SVMMARIVM.

1 *Qui subreptionem allegat, illam probare tenetur.*
2 *Probatio subreptionis debet esse cõcludens.*
3 *Narratiua concepta per verbum,* vt asseritur, *non debet iustificari.*
4 *Cancellaria in breuibus vtitur verbo,* vt asseritur, *quando sunt plures impetrantes.*
5 *Communitas reputatur vt vna persona ficta.*
6 *Verba in fine posita referuntur ad omnia narrata.*
7 *Quando tamen sunt prolata principaliter, & non incidenter.*
8 *Qui se fundat in possessione, probare debet possessionem.*
9 *In impetratione Breuis facienda est mentio de possessione alterius.*
10 *Qui non habet interesse non potest dare de subreptione.*
11 *In impetratione gratiæ non est facienda mentio de actibus extraiudicialibus.*
12 *Lis non inducitur per citationem, neque exequutam, neque decretam.*

DECISIO LXXXIX.

Domini dixerunt, non constare de subreptione Breuium, † 1 quia Confraternitas quæ subscriptionem allegat, illam non probat, prout tenetur, gloss. *in cap. super literis, in verb. priori modo, de rescript.* Paris. qui alios allegat. *conf.* 3. *nu.* 50. *vol.* 4. † Et probatio debet esse concludens, 2 *l. in præsentia,* vbi not. *de probat.*

Non enim subsistunt subreptiones, quæ contra primum Breue allegantur. Quòd enim dicitur, fuisse narratum, Ecclesiam esse de iurepatronatus iuratorum, quod tamen non probatur, non sufficit, quia iustificatio iurispatronatus non est necessaria, † cùm narratiua sit con- 3 cepta per verbum, *(vt asseritur)* quo casu impetrans ad illius iustificationem minimè tenetur. Cassad. *decis.* 4. *num.* 1. *&* 8. *de probat.* Rot. *decis.* 60. *&* 77. *de rescript. in antiq.* Et fuit resolutum coram R. P. D. meo Decano, in causa Legionens. præstimonij 14. Iunij 1595.

Nec facit, quòd quando sunt 4 plu

plures impetrantes, Cancellaria vtatur hoc verbo (*vt asseritur*) Paul. *in pract.Cancellar. notab. super vacat. non reseruat.vers.item nota quod*, vt asserit, quem sequitur Rebuff. *super concord.de forma mand.Apostolici*, nec non omnia, & singula, *vers. nota tamen,fol.mihi* ..... quia respondebatur, hic non esse plures oratores, quia
5 sumus in Communitate, † quæ licèt sit collectiua plurium; tamen habetur loco vnius personæ factæ. Imol. *in l. mortuo, in fin.ff.de fideiussorib.*

Minùs releuat, quòd istud verbũ (*vt asseritur*) recipiat restrictionem, & limitationem à verbo (*stantibus*
6 *præmissis, concedes,& assignes.* † Quæ verba in fine posita referuntur ad omnia narrata, *l.* 1. vbi post alios late Iason, *num.*4.*& seqq.C.de lib.præ-*
7 *terit.* quia secùs dicendum est, in hoc casu, quia verba illa, *de iurepatronatus, vt asseritur*, incidenter, & non principaliter fuerunt prolata. Barr. *in l.fin.* §. *Titia, ff. de liberat. legata*, Felin.*in c.causam, quæ, num.*4. *vers.limita.*4.*de rescript.*

Secunda subreptio, quæ deducitur, ex quo non fuit facta mentio possessionis Francisci capellani, non subsistit; quia hæc possessio
8 non probatur, † quam tamen tenerentur probare confratres, tanquam in ea se fundantes, *l.ab ea, l.veriùs,ff. de probat.* Innoc. *in c.super his,sub nu.* 10. *vers. sed argum. contra,de accusat.* Bartol. *in l. in illa, col.*2.*num.*5.*ff. de verb. obligat.* cum aliis per Nattam, *cons.*199.*num.*9.*vol.*1. Surd. *dec.*316. *num.*14. Et in omnem euentum iste erat capellanus amouibilis ad nutum.

9 Tertia subreptio, quæ deducitur, ex quo non fuit facta mentio de possessione Confraternitatis, prout requiritur, *cap.cùm nostris, de concess. prebend.* tollitur, ex quo in 2. Breui hæc mentio habetur, cùm capitula fuerint inserta, in quibus adest sufficiens mentio.

Quarta subreptio, quòd breuia fuerint impetrata nomine Iuratorum, de quorum mandato non cõstat, non obstat; nam præterquàm quòd adsunt multæ coniecturæ: præsertim quia ipsi non contradicunt, & quia fuerunt facta capitula cum eorum interuentu, † Confra- 10
tres non possunt dare de hac subreptione, cùm ipsorum non intersit.

Subreptio autem, quæ deducitur respectu secundi Breuis, quòd non fuerit facta mentio litis, & appellationis à Confratribus interpositæ ad Archiepiscopum Panormitanũ, hæc Dominis visa fuit vana, quia aliqualis non adest, nec de tali appellatione constat. † Actus enim 11
qui datur, est extraiudicialis, factus per viam recursus, † nec adest ali- 12
qua citatio Carmelitarum, neque exequuta contra ipsos, sed nec etiam decreta, sine quibus non fuit inducta lis; gloss. *in Clem.*2.*in verb. plenè*, & ibi DD. *vt lit. pend.*

REGIEN. PRIORATUS.

Lunæ 16. *Decembris* 1602.

EPITOME.

Capiens possessionem post inhibitionem Rotalem siue iustam, siue iniustam, etiam de manu procuratoris Cameræ, attentat.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio Rotalis, siue iusta, siue iniusta, causat attentata, & numer.*5.

2 *Capiens possessionem de manu procuratoris Cameræ, qui nomine illius videtur possidere, non attentat. Contrarium verius, nu. 6.*

3 *Post sententiam quæ transitum fecit in iudicatum, non potest dari de attentatis.*

4 *Tertius non potest dare de attentatis, qui non fuit in causa, tempore attentatorum.*

7 *Ad instantiam illius qui est in causa, reuocantur attentata.*

8 *Commissa causa appellationis, & nullitatis per dictionem copulatiuam, & vtraque causa censetur æquè principaliter commissa.*

D E C I S I O L X X X X.

NObiles de Tauulis petebāt reuocari attentata, quæ ex eo prætendebantur, quòd dominus Camillus cepisset possessionem, 7. Aprilis 1583. de manu Commissarij Cameræ, post inhibitionem Rotalem ab Illustrissimo bo. me. Cardinale Lancellotto emanatam, quæ fuerat intimata D. Camillo 14. Martij eiusdem anni 1583.

1 † Quæ quidem inhibitio, siue iusta, siue iniusta, causat attentata. Put. *dec. 5-5. lib. 2.* Achill. *decis. 29. de appell.*

Pro parte autem D. Camilli huic obiectioni tres attendebantur responsiones. Prima est, quòd causa fuerat commissa dicto Illustrissimo Cardinali Lancellotto, in petitorio firmo remanente negotio exequutiuo literarum Apostolicarum, in forma Breuis, coram A. C & ideò dominus Camillus, absque vitio attentatorum, potuit capere possessionem.

Secundò dicebatur, quòd Camillus cepit possessionem de manu

2 procuratoris Cameræ, †qui videbatur possidere nomine ipsius Camilli. Lancellott. *de attent. c. 4. in præfat. nu. 443.* Et ideò capiendo talem possessionem, non attentauit, *ad trad. per eundem Lancellottum, d. c. 4. limit. 1. num. 14.*

Tertiò respondetur, quòd hodie non adest, qui possit dare de attentatis. Nam aut de his volunt dare qui tunc erant in causa. † Et cùm 3
ipsa fuerit agitata coram R. P. D. meo Decano, & in ea pronunciatū, sententiaque fecerit transitum in iudicatum, non potest ampliùs dare de attentatis. Rota, *decis. 1. de appell. in nou.* Crescen. *dec. 7. de iudic.* Cæsar. de Graf. *decis. 2. de appell.* † Aut verò 4
Achilles, qui non erat in causa de tempore prætensorum attentatorū, vult dare de attētatis, & non potest, cùm sit tertius, qui sicut non attentat, ita nec de attentatis dare potest. Achill. *dec. 28. de appellat.* Lancellot. *de attent. c. 3. nu. 152.*

His responsionibus pro parte dictorum nobilium de Tauulis replicabatur. Et ad primam quidem dicebatur, quòd de anno 1582. 24. Decembris, cùm Camillus obtinuisset, sibi prouideri de hoc beneficio, tanquam de libero, & fuisset capta possessio nomine Cameræ, aliqui ex patronis, facta mentione de huiusmodi possessione, obtinuerunt, cōmitti dictam causam Illustrissimo D. Cardinali in petitorio, cum clausula prædicta, sed Dominus Camillus non cepit possessionem vigore illarum literarum; obtinuit enim nouam prouisionem, 1. Februarij 1583. cum narratiua, quòd beneficium de quo agitur, esset de iurepatronatus, & à medietate patronorū 5
esset præsentatus, cuius vigore possessionem cepit. Quæ quidem possessio fuit attentata, tanquam post dictam inhibitionem capta.

Ad secundam replicabatur, contrarium esse verius, quia qui accepit 6.
posses

possessionem de manu procuratoris Cameræ,& facit actus possessorios, attentat,vt dicit Lancell. *d.c. in præfat.num:16.& limit.1.num.23.& seqq.* Et ita attestatur fuisse resolutum in Rota, coram Iusto, & coram Quiroga.

7 Ad tertiam replicabatur, quòd Gaspar patronus, qui inter alios obtinuit,committi causam Illustrissimo Lancellotto, est in causa, ad cuius instantiam attentata debent reuocari, *cap.1.vt lit.pend.* cum vulgar.

Nec obstat,quòd sententia R.P.D. mei Decani transitum fecerit in iudicatum, & fuerit etiam lara contra
8 Gasparem; quia fuit commissa non modò causa appellationis,sed etiam nullitatis à dicta sententia, per dictionem copulatiuam; quo casu, vtraque causa censetur æquè principaliter commissa. Put.*dec.172.lib.2.* Et ideò quamuis dicatur deserta causa appellationis, tamen non debet censeri deserta causa nullitatis, super qua nunquam fuerat pronunciatum.Et,quod tollit omnem difficultatem est,quòd in hac causa ante lapsum fatalium aderat alia commissio super subreptione literarum, commissa bo.mem.Domino de Rubeis.

ROMANA RELEVAtionis indemnitatis.

Ven. 20. Decembris 1602.

SVMMARIVM.

1 *Fideiussor de indemnitate, tenetur ad damna & interesse.*

2 *Quietantia Barigelli probat contra tertium, solutionem illi fuisse factam.*

DECISIO LXXXXI.

Vantùm ad primam partem dubij, Domini non dubitarunt,Lucios teneri releuare indemnem Ianum, stãte eorum clara obligatione de releuando, &c. Bald. *in l.quaro. ff. locat. & in l.2.* vbi Salicet, *C.de senten. quæ sine certa quantitate proferuntur*, Paris. *cons.109.num.38. lib.1.* Socin.iun. *cons.78.num.2.lib.2.* latè Surd. *cons. 150. num. 3. & 6. lib.1.* 1

In quibus autem,& ad quam summam teneantur releuare; in hoc consistit difficultas. Nam quantùm ad pecunias captas ad societatem officij, videlicèt scuta 450. in eo videtur esse difficultas,quia Ianus in ipso actu Societatis protestatus fuit, omne commodum & incommodum spectare ad Lucios, & sic non potest petere releuationẽ, cùm commodum, & incommodum spectet ad Lucios, sed solùm liberari à fideiussione.

Huiusmodi motiuum non placuit Dominis. Licèt enim, si negotium consideretur inter Ianum, & Lucios, non adsit difficultas, quin stante dicta protestatione Lucij sint principales, & omne commodum & incommodum ad ipsos spectet, si tamen negotium consideretur inter illum qui dedit pecunias, & Ianum & Lucios, nihil ad Lucios, quia Ianus non potuit illos obligare absq; mandato, & semper ille qui dedit pecunias, egit contra Ianum, tanquam principalem. Vnde ipse ob hanc causam potest petere releuationem indemnitatis à Luciis.

Et dictus Ianus debet quoque releuari indemnis pro scutis septuaginta, & Baiochis 15. quos soluit vnà cum dictis scutis 450. dominis de Varisiis, vigore mandati contra ipsum relaxati.

2 Debet quoque releuari indemnis pro scutis septem, & Baiocchis quinquaginta, quos soluit Barigello, vt constat ex quietantia ipsius Barigelli, pro mandato exequutiuo contra ipsum relaxato ad instantiam dominorum de Varisiis. Item debet releuari pro scutis 18. & baioc. 50. solutis procuratori, qui pro ipso egit coram A.C. in hac causa, vt ex quietantia ipsius procuratoris constat.

Quantum attinet ad pecunias solutas Bernardo de Caualleriis pro pensione vnius apothecæ: Domini dixerunt, Ianum non debere releuari, quia non probat, hanc apothecam fuisse conductam causa custodiendi res depositas, & minùs debet releuari pro expensis, quas ipse asserit se fecisse pro transportandis & custodiendis rebus depositatis; de ipsis enim non constat, nisi ex lista ipsius Antonij, nec aliunde iustificantur.

Sed quia non constat, Ianum passum fuisse damnum ex deposito, sed ex quo bona restituit, ideò statui iterum consulere Dominos, & tantò magis, quia Ianus solus informauit, & profitetur, velle tollere hoc fundamentum ex facto.

MONTIS REGALIS Iurisdictionis.

Ven. 24. Ianuarij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Pro reuocandis illis quæ sunt in facultate, v.g. Episcopi, non competit inferioribus actio spolij.*

2 *Exceptio absorbens possessorium, prius cognosci debet, quam possessorium.*

3 *Qui iure suo vtitur, alteri non facit iniuriam.*

DECISIO LXXXXII.

Dubitaui, an Monachis competeret actio spolij, ita vt clerici, qui per biennium ante motam litem iussu Reuerendissimi Archiepiscopi sedent in presbyterio, redire debeant ad sedendum in choro antiquo vnà cum Monachis. † Et 1
Domini cum præsupposito, quòd Monachi sedeant in digniori loco, dixerunt, actionem prædictam non competere; ea moti ratione, quia cùm tempore Pœl. record. Pauli III. verteretur quæstio inter Monachos, & Vicarium Archiepiscopi, Gubernatorem, Archidiaconum, Clerumque Ecclesiæ Montis Regalis super Missarum celebratione, sedendi locis, pace, & thure dandis, ac processionibus, ac nonnullis aliis praeminentiis, & prærogatiuis, ac similibus, quæ postcà sigillatim declarantur, bo. me. Cardinalis Farnesius illius Ecclesiæ administrator super illis quædam ordinauit, reseruata tamen sibi, & successoribus suis facultate, illa minuendi, & in illis addendi, prout in Domino sibi, & successoribus suis visum fuerit, quæ omnia fuerunt per eundem Paulum Summum Pontificem confirmata; † ideoque cùm talis sit data 2
facultas Archiepiscopis, Monachi non possunt agere spolio, donec in petitorio cognoscatur, an Reuerendissimus Archiepiscopus potuerit hoc facere. † Qui enim iure suo 3
vtitur, alteri non facit iniuriam, *l. factum* 198. *§. non videtur. ff. de reg. iur.*

Ex quibus dicebant Domini, cessare omnia adducta pro Monachis.

ROMANA PRIMOgenituræ.

Ven. 4. Ianuarij 1603.

EPI

EPITOME.

Administrator de facto, rei fideicommissariæ tenetur reddere rationem, ante finitum officium, & ante purificatum fideicommissum.

SVMMARIVM.

1 *Per confessionem Procuratoris, probatur administratio sui principalis.*

2 *Administrator hæreditatis tenetur reddere rationem ante purificatam fideicommissi conditionem de pecuniis quæ debebant inuestiri, & num.7.*

3 *Administrator non tenetur reddere rationem ante officium finitum, nisi constiterit de mala administratione.*

4 *Administrator de facto tenetur reddere rationem ante finitum officium.*

5 *Voluntas testatoris debet pro lege seruari.*

6 *Hæres non tenetur reddere rationem, nisi purificato fideicommisso.*

DECISIO XCIII.

1 CVm constet de administratione. D.Honufrij ex confessione procuratoris.Felin. *in c.1.num.14.vt lit.non contestat.* & res sit notoria, & de interesse domini Marcelli, qui est vocatus ad primogenituram. Ca-
2 stren. *cons.383.num.2.lib.1.* dom. Honufrius tenetur reddere rationem de pecuniis, quæ iuxta voluntatem testatoris inuestiri debebant. Ias. *in l. præses. num.3. C.de transact.* Decius, *cons.110.num.7.* Rolan. *cons.49.nu.2. lib.1.* Grat. *cons.131. num.30.lib.1.* Et hoc procedit etiam quòd de facto administrauerit. Socin. sen. *cons.2. nu.5.* Dec. *cons.49.nu.17.lib.1.*

Non obstat, quòd administrator 3
non tenetur reddere rationem ante officium finitum, nisi constiterit de mala administratione. Io. Andr. *in addit. ad Specul. tit. de instrum. edit.§. nunc verò, num.45. vers.legatariis.* Io. à Canibus, *de execut.vltim. volunt.§. nouissimum, num.6.* † quia cùm de fa- 4
cto D. Honufrius administrauerit, (sunt enim dati particulares à testatore administratores) satis dicitur officium finitum, ex quo nunquam de iure incepit. Salicet. *in l. aduersus, num.1. vers. & ideo ne dicatur.* Et tanto magis, quia etiam Domini censuerunt, esse locum deputationi administratorum, iuxta voluntatem testatoris, † quæ pro lege 5
haberi debet, *§.disponat, auth.de nupt.* requisitis tamen illis, qui per testatorem dati sunt.

Minùs releuat, quòd D. Honu- 6
frius tanquam hæres non tenetur reddere rationem fideicommissario, nisi purificato fideicommisso, Castren. *in l. cum tale, sub num. 2. ff. de condit. & administr̄at.* quia D. Marcellus non petit hanc rationem à D.Honufrio tanquam hærede, † sed 7
tanquam administratore, vel exequutore, quia in ea parte, quia inuestiri debebat, non potuit gerere se, nisi tanquam administrator, vel exequutor. Capra, *in tract. de exequutorib.vltim. volunt.membr.4. nu.7.* Et ideo tenetur reddere rationem, per supradicta.

INTERAMNEN.
Pecuniaria.

Lunæ 17. Februarij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Bis ignoranter solutum, repeti potest, cùm bona fides non patiatur, quòd idem bis exigatur.*

2 *Dicens, indebitum se soluisse, debet hoc concludenter probare.*
3 *Verba generalia apta sunt comprehendere omnem causam.*

DECISIO LXXXXIV.

DVbitaui, an esset recedendum a laudo per R. P. D. de Grandis lato, in quo vtraque pars absoluitur. Fundamentum Iulij Cecchoni, qui petebat ab illo recedi, in eo cõsistebat, quia de iniustitia laudi constabat ex quo bis idem soluerat, & ideò poterat repetere quod
1 ignoranter soluerat, *l.1.& toto titulo, ff. de condict. indeb.* nec bona fides patiatur, quòd bis idem exigatur, *l. bona fides, ff. de reg. iur.* Et ad hoc probandum dicebat, quòd cùm bo. mẽ. Ioannes Cittadinus in laudo lato 22, Augusti 1191. quietasset vtramque partem de omnibus datis, & acceptis, reseruatis tamen quibusdam, vt infrà dicitur, non potuit Ioannes Baptista Marcutius obtinere graduationem pro scutis 250. vt in summario, *nu.9.* in quibus Gabriel Cecchonus author Iulij remanebat debitor ipsius Ioannis Baptistæ, vigore cõcordiæ factæ de anno 1590. de qua in summar. *num.3.* Nec etiam pro scutis 600.& scutis 73. pro agio, occasione cuiusdam census fatioli assignati D. Gabrieli in prædicta cõcordia anni 1590. ad hoc, vt extingueret censum Vecchiarellæ. Quia licèt hoc fuisset reseruatum in laudo lato per Cittadinum, nihilominùs constat, post obitum Gabrielis, Marcum Antonium Cecchonum, fratrem & fideiussorem Gabrielis, extinxisse censum Vecchiarellæ, nec non & fructus dicti census ipsi Vecchiarellæ soluisse, iuxta concordiam anni 1590. quæ in hoc non fuit mutata per Cittadinum.

Vnde cum Iulius nomine suorum authorum soluisset Io. Baptistæ Marcutio in vna manu scuta 365. 24. Martij 1596. summario, *nu.10.* & eadem die constituisset se debitorem ipsius Marcutij, in scutis 400. quæ posteà fuerunt soluta ipsi Ioanni Baptistæ. 5. Maij 1597. vt in eius quietantia summario, *nu.12.* vtique in prædictis constat, ipsum indebitum soluisse.

His tamen non obstantibus, censuerunt, Iulium non probare concludenter, se indebitum soluisse, 2 prout tenetur. Alex. *cons.83. lib.1.* Socin. *cons.94. num.4.* Rota Ianuen. *decis.2. num.3. & decis.5. nu.5.* Et fuit resolutum in causa Romana lignorum, 8. Martij 1602. coram R.P.D. meo Lancellotto. Nam cùm in concordia 1590. fuisset conuentum, quòd fructus census fatioli assignari Gabrieli Cecchono, vt extingueret censum Vecchiarellæ decursi, vsque ad illam diem, deberent solui per Gabrielem, Ioan. Baptistę Marcutio, & in hoc concordia non fuerit immutata per laudum bo. mem. Cittadini, vtique solutio facta ipsi Ioanni Baptistæ potuit cedere in hanc causam, & in causam scutor. 85. quæ Cittadinus declarauit in laudo debere solui eidem Ioanni Baptistæ, & ad hoc vt non dicatur indebitè solutum, sufficit, quòd solutio potuerit verificari in dictis fructibus, & scutis 85.

Non obstat, quòd Ioannes Baptista obtinuerit graduationem pro scutis 250.& pro censu fatioli, à quibus tamen Iulius Cecchonus erat liberatus, stante laudo Cittadini, & extinctione facta cum Vecchiarella, quia non constat ex hoc capite, ipsum exegisse pecunias, dicitur enim in solidationibus factis inter Ioannem Baptistam & Iulium, quòd inito calculo inter ipsos de omnibus

3 bus gestis, & administratis, &c. Quæ verba cùm sint generalia sunt apta comprehendere omnem causam, *l. Iulianus, de legat.* 3.

Sed res apud me non caret difficultate, quia fructus dicti censtus nō possunt ascendere ad tantam summam solutam per Iulium. Erat enim huiusmodi census redditus scutorum quadraginta octo, & fuerat emptus de anno 1586. & datus Gabrieli Cecchono de anno 1590. cum onere soluendi fructus decursos ipsi Ioanni Baptistæ Marcutio. Vnde de eo tempore etiam quòd fructus nunquam fuissent soluti per Fatiolum venditorem census, non poterant excedere summam scutorum centum nonaginta duorum, quæ vnà cum aliis scutis 85. quæ Iulius tenebatur soluere ex laudo Cittadini, ascendunt ad summam scutorum 277. & tamen Iulius soluit scuta 365. in vna manu, & in alia 400.

Ex quibus statui, iterum consulere Dominos meos super præsenti dubio.

ROMANA DOMVS.

Lunæ 17. Februarij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Testis vnicus in facto proprio plus quàm semiplenè probat, & iunctis adminiculis plene probat.*

2 *Quietantiæ probant solutionem ad effectum liquidationis, quæ est difficilis probationis, & 3.*

4 *Dominum percepisse pensionem domus, verb. gratia, probatur ex eo, quòd illam locauit, & conductor inhabitauit, & nu. 6.*

5 *Fructus ciuiles tunc solùm dicuntur percepti, quando exiguntur.*

7 L. si fundum C. de rei vendic. *procedit etiam in fructibus ciuilibus.*

8 *Vbi militat eadem ratio, idem ius statui debet.*

9 *Nullus præsumitur iactare suum.*

DECISIO XCV.

Placuit Dominis liquidatio facta in sententia Rotali, quibusdam tamen additis, ad fauorem dominorum de Perbenedictis, quia ostenderunt nouas quietantias, & errorem. Ex depositione enim tertij testis, de qua in summario, *nu.* 7. qui deponit, pluries se soluisse pensiones Rentio, de mandato domini sui, scilicet quolibet anno scuta 48. Et hoc per septennium ante obitum fœl. record. Gregorij 13. Quod tempus comprehendit annum 1582. & sequentes, & currit vsque ad annum 1585. de mense Aprilis; de quo tempore obiit Pontifex. Ideò benè fuit facta liquidatio in scutis 117. facto enim calculo, tantum percipit Rentius, & hoc quidem testis, 1 quàuis sit vnicus, nihilominùs cùm de facto proprio deponat, plusquàm semiplenè probat. Aym. *cons.* 178. & fuit pluriès resolutum. Et adiunctis adminiculis, de quibus in decisione R.P.D. mei Decani, probat concludenter. Pro pensionibus autem decursis à dicto mense Aprilis, vsque ad menses Iulij 1586. nihil fuit liquidatum, cùm non constet de aliqua receptione Rentij; à dicto autem mense Iulij 1586. vsque ad mensem Iulij 1588. Domini censuerunt, faciendam esse liquidationem in scutis 70. & baiocchis 80. † Et 2 quamuis ex quietantiis cōstet, Rentium percepisse solùm scuta 60. & baiocchos 81. vel circiter, tamen constat, Boiardum, ad cuius fauorem dictæ quietantiæ fuerunt factæ, inhabitasse domū circa finem mensis Iunij 1588. Et hoc apparet ex quadam quietantia sibi de eo tempore

pore

pore facta per quendam artificem pro operibus in dicta domo præstitis. Vnde verisimile est, quòd soluerit pensiones, & eas perceperit Rentius. Et hoc videbatur sufficere, cùm simus in materia liquidationis, quæ est difficilis probationis.

A dicto autem mense Iulij vsque ad mensem Februarij 1593. sententia liquidat in scutis centum; quia primus testis, de quo in summar. *num.*5. deponit, inhabitasse domum per biennium, & quòd inhabitabat de tempore Gregorij 14. & soluit scuta 100. & ad hoc tempus addenda sunt alia scuta vigintiquinque, vt in summar. *num.*2.

Pro pensionibus autem Februarij 1595. vsque ad mensem Nouembris 1596. sententia liquidat in scu-
3 tis 175. † & hoc bene, quia ex quietantiis, de quibus, *num.*3. non modo constat, Rentium percepisse dictam summã, sed etiam aliquid ampliùs.

A die autem 15. Decembris 1596. vsque ad annum 1599. sententia condemnat ad rationem scutorum 48. pro quolibet anno. Sed quia fuit relictus vnus annus, fuit dictum, eum esse addendum, quia domini de Peibenedictis recuperarunt domum anno 1600. die 9. Augusti.

4 Et hanc quidem perceptionem fructuum satis videbatur probari, ex quo Rentius locauit dictam domum cuidam Fabio, dicta die 15. Decembris ad quinquennium, & constat etiam de inhibitione domus per ipsum Fabium, ex depositione secundi testis, de quo in summar. *num.*6.

Nec facit, quòd non constet de exactione pensionis à dicto Fabio, nec minùs à Boiardo, nisi pro dictis
5 scutis 60. & bonen. 81. † Et cùm versemur in fructibus ciuilibus, nempe pensionibus domorum, tunc solùm dicuntur percepti, quando exiguntur. Surd. post alios, *consl.*84. *num.*4. *vol.*1. † Quia hîc satis proba- 6
tur exactio, cùm probetur, non modò domum fuisse inhabitatam, verùm etiam locatam pro certa annua responsione, ad tradita per Iacobum de Strena, *in l. si fundum, in princ.* & ibi Bald. *num.*5. *C. de rei vendicat*, † 7
quæ licet loquatur in fructibus naturalibus; † tamen militat in hoc 8
casu eadem ratio, cùm domus fuerit locata, & inhabitata, & ideò idem ius statui debet, *ad l. illud, ff. ad legem Aquil.* † nec præsumitur quis- 9
quam iactare suum, *l. cum de indebito, ff. de probat.*

LVCANA PAROchialis.

Ven. 21. Februarij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum procuræ factum ab Episcopo sub nomine dignitatis, in dubio intelligitur ad acta suæ Curiæ, maximè si vigore illius procurator exerceat acta fiscalia.*

2 *Mandatum pro vna causa, non suffragatur pro alia.*

3 *Mandatum expre[illegible]um facit cessare præsumptum.*

DECISIO XCVI.

Alteram ex nullitatibus, quæ alias opponebantur, dixerunt Dominum esse [illegible]blatam, ex mandato procuratoris fiscalis, quod fuit da[illegible]m à moderno Episcopo. Et licet in eo non legatur, quòd procurator fuerit constitutus ad acta ipsius Curiæ Episcopalis, † tamen cùm sit 1
facta sub nomine dignitatis, videlicèt, Alexander Episcopus, &c. Visum fuit, esse intelligendum pro

actis

actis ipsius curiæ, iuxta decis. Ægid. 47. Eóq; ampliùs, quia vigore istius mandati dictus procurator exercet acta fiscalia.

Aliam nullitatem non posse sanari fuit conclusum, quia licèt fuerit productum mãdatum Vincentij præsentati in personam Iacobi Galli, tamen non est ad istam causam, sed ad quandam causam peculiarem
2 ipsius Vincentij cum alia persona, & ideò suffragari non potest. Etiam quòd habeat clausulas generales, quia restringuntur respectu illius contra quem est facta constitutio. Vant. *de nullit. ex defectu mandati, num.* 101.

Nec releuant ea quæ dicuntur de mandato præsumpto, & decisione in causa Anconitana coram bo. me.
3 Giptio, quia cùm Iacobus produxerit ab initio dictum mandatum, hoc expressum facit cessare præsumptũ, *l. fin. C. de pactis conuent. l. cùm ex filio, §. filio, ff. de vulgar.* Paris. *cons.* 43. *num.* 75. *lib.* 2.

ROMANA SANCTI Thomæ in Formis.

Ven. 21. Februarij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Iudex nulliter procedendo spoliat.*
2 *Reintegratio ad bona nulliter concessa non reuocatur in vi compulsiua, secùs autem in expulsiua.*
3 *Vltimum spolium est purgandum.*
4 Castrens. *in cons.* 400. *nu.* 4. *vers.* 3. Similiter, *lib.* 1. & Dec. *cons.* 200. *num.* 5. declarantur.

DECISIO LXXXXVII.

FVit resolutem, reintegrationem factam ad fauorem Capituli Sancti Petri esse reuocandam ex capite nullitatis exequutionis, quia in relaxatione mandati fuit citatus Paulus Gisserius, qui non habebat mandatum. † Et clarum est, quòd 1
Iudex nulliter procedendo spoliat. Abb. *in c. conquerente, num.* 8. *de restit. spoliat.* Bald. *cons.* 357. *lib.* 2. Caputaq. *decis.* 186. *par.* 3. Cæs. de Gras. *decis.* 1. *num.* 4. *de constit.*

Non obstat, quòd dicitur cessare 2
hoc fundamentum ex quo reintegratio Capituli, si non fuisset concessa, esset de nouo concedenda. Crauett. *cons.* 46. *num.* 7. Caput. *dec.* 175. *num.* 3. *par.* 3. quia hoc procedit in vi compulsiua, secùs autem in vi expulsiua, vt in spolio, quemadmodùm distinguit Put. *dec.* 183. *par.* 1. & fuit dictum coram bo. me. Oriolen. in causa Romana Casalis, 12. Iunij 1573. quæ est Deci. *par.* 1. *dec.* 103. *num.* 1.

Minùs releuat, quòd Capitulum 3
quoque fuerat priùs spoliatum, quia vltimum spolium est purgandum, *l. 3. §. cùm igitur, l. qui possessionem, l. qui fundum, ff. de vi & vi arm. l. si quis ad se fundum, C. ad l. Iuliam de vi public.* Gabr. *cons.* 149. *num.* 12. & 16. *vol.* 2.

Nec resistit Castrensis, *in cons.* 4
400. *num.* 4. *vers.* 3. *similiter, lib.* 1. quia Castren. loquitur, quando primum spolium fuisset violentum, quod non est in casu isto, & Dec. *in cons.* 200. *num.* 5. loquitur, quando primum spolium fuisset attentatum.

BONONIEN. DE Mangiolis.

Mer. 26. Februarij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Descendentia contra vnum ex creditoribus, probatur ex testibus examinatis contra alios creditores in*

eadem causa, coram alio iudice, concurrentibus adminiculis.

2 *Reciproca regulariter non continet fideicommissariam.*

3 *Limita quando adest clausula codicillaris, concepta per verba futuri temporis quæ continent tractum successiuum, & quando substitutio est concepta per verbum commune.*

4 *Confessio facta in instrumentis diuisionis effectum sortita, probat, factum esse locum fideicommisso.*

5 *Confessio authoris nocet singulari successori.*

DECISIO LXXXXVIII.

QVia Comes Melchior Senior de anno 1525. in suo quod condidit testamento, per institutionem factam de filiis masculis legitimis, & eorum descendentibus legitimis, vocauit minores natu masculos ex filiis fœminis, & eorum descendentibus masculis, nec non descendentes masculos legitimos ex Comite Octauiano filio naturali legitimo, & ex Comite Hercule nepote naturali ex Bartholomeo filio legitimo, quos etiam in certa portione instituit, & in eadem sibi inuicem substituit. Ideò dubitaui, an Comes Hercules iunior, & alij filij Comitis Melchoris Iunioris, sint de vocatis in testamento, in casu & ad effectum de quo agitur, qui est, vt possint agere pro recuperatione bonorum per eorum patrem alienatorum. Et Domini restrinxerunt negotium ad tres difficultates, quarum prima respicit effectum dubij.

Prima fuit, an constaret de descendentia Comitis Melchioris Iunioris à Comite Hercule Seniore nepote testatoris? Et Domini dixerunt, constare, & vltra quòd pars vehementer in hoc non insistebat, & est plusquàm notorium inter DD. Bononien. probatur ea testibus 6.9.11.& 14. vt in summario, *num.6.* qui deponunt, Melchiorem fuisse natum ex Comite Hercule, & Ginipera de Paleottis eius vxore, sororebo. me. Illustrissimi D. Cardinalis Paleotti. Et licèt isti testes fuerint examinati coram A.C. dum ageretur contra dominos de Maluartis tantùm, & non contra alios creditores, contra quos coram me agitur, tamen prædictis accedit nominatio ipsius Herculis in testamento facto de anno 1559. vbi nominat filios legitimos, & naturales Melchiorē, Alexandrum, & Georgium, de quo in summario, *num.2.* Et hæc quidem descendentia corroboratur ex quibusdam enunciatiuis modernis, de quibus in summario, *num.3.* & sequentibus. 1

Descendentia verò Comitis Herculis iunioris, ex dicto Melchiore iuniore, & Domina Lauinia Calderina eius vxore, probatur ex eisdem testibus, & ex testibus coram me examinatis super paupertate Comitis Herculis, & fratrum.

Secunda difficultas fuit, in qua parte testamenti sint vocati. Et DD. dixerunt, quoàd bona relicta filiis legitimis, quòd fuerunt apertis verbis in defectum filiorum legitimorum, & eorum descendentium legitimorum vocati, vt superiùs dictum fuit.

Quo verò ad bona relicta Octauiano, Domini dixerunt, esse vocatos ex reciproco fideicommisso facto inter descendentes Octauiani, & Herculis. Licèt enim reciproca regulariter non contineat fideicommissariam, *l. iam hoc iure*, & ibi DD. *de vulgar. & pupill. tr.* Alex. post Barr. *in leg. Lucius Titius, num.13. & 19.* Iason. 2

Iason. *num.* 29. vbi Ripa, *num.* 41. te-
3 statur de communi, *eodem tit.* Tamen hæc regula fallit, quādo adest clausula codicillaris concepta per verba futuri temporis, Ripa, *dicto loco, num.* 45. latè Surd. qui alios cumulat, *cons.* 232. *num.* 16. vbi subdit, hoc magis procedere, quando substitutio est concepta per verbum commune, *l. cohæredi.* §. *cùm filiæ, ff. de vulgar.* not. *in l. centurio, ff. eodem,* Surd. *loc. cit. num.* 15. eóque magis, quia verba cōtinent tractum successiuū, ex quo sunt vocati descendentes. Socin. iun. *cons.* 136. *num.* 18. *& seqq. lib.* 3. & tenuit Rota coram Reuerendissimo Domino meo Patriarcha Alexandrino, in causa Vrbeuetana Castri Sepij. 15. Iunij 1579. Quo casu reciproca continet fideicommissariam. Paris. *cons.* 41. *num.* 37. *lib.* 2. Cur. iun. *cons.* 48. *num.* 4. Socin. *d. cons.* 136. *num.* 3. *&* 28.

Tertia difficultas est, an possint agere. Et hæc difficultas consistit in eo, an sit factus locus fideicommisso. Et pariter affirmatiuè fuit conclusum. Et quicquid sit circa bona relicta Octauiano, quia esse factum locum fideicommisso deponunt solùm testes examinati coram A.C, quoàd bona relicta filiis legitimis,† hoc probatur ex confessione, & ex communicationibus factis inter ipsos diuidentes, in instrumentis diuisionis bonorum fideicommissi, factis inter vocatos ex ista substitutione, ob mortem filiorum testatoris. Ias. *in l. cùm aliquis, num.* 4. *C. de iure delib.* Quæ diuisiones sor-
4 titæ fuerunt effectum, † & nocent creditoribus singularibus successoribus, tanquam à suis auctoribus. Aym. *cons.* 29. *num.* 1. *& de antiq. temp. par.* 1. §. *ampliatur, num.* 12. Et de confessione facta in diuisione Ruin. *cons.* 40. *num.* 4. *&* 5. *vol.* 4. Gabr. *de confess. conclus.* 1. *in fin.* & tenuit Rota in causa Fauentina bonorū de Nicolutiis. 15. Ianuarij, 1582. coram Reuerendissimo Domino meo Patriarcha Alexandrino. Et hoc idem probant testes in summario, *nu.* 6.

Non obstat, quòd instrumentum testamenti non sit in forma probante, nec formiter leuatum; quia cōtrarium fuit resolutum de hocmet instrumēto coram Reuerendissimo D. meo Pacen.

TOLETANA DECImarum.

Ven. 28. *Februarij* 1603.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio non datur nisi possidenti.*

2 *Testis deponens, quem exegisse decimas prædij ex omnibus fructibus, intelligitur de fructibus, quos arrendatarij percipiunt si prædia sunt arrendata.*

3 *Testes in specie deponentes, alios declarant.*

4 *Exceptio respiciens petitorium, non cognoscitur in summariissimo possessorio, in quo simplex possessio, & nuda facti detentatio attenditur.*

Decisio XCIX.

Dvbitaui, an Prior, & Fratres Conuentus Sancti Marci essent manutenendi in quasi possessione percipiendi decimas, in casu de quo agitur, qui erat, vt moniales Sanctæ Fidei tenerentur soluere decimas de pascuis, quæ propriis gregibus depascebant: & DD. negatiuè resoluerunt,† quia manutentio 1
non datur nisi possidenti, Fab. *in* §. *retinendæ, num.* 16. *Instit. de interd.* Nec releuat possessio, dum prata

arrendantur, Caputaq. *decis.* 144. *li.* 1. Et hanc possessionem quando propriis animalibus pascuntur prata, non probat Prior, imò Moniales ex pluribus testibus, de quibus in summario, *num.* 4. probant non solutionem.

2 Nec obstant testes deponentes, Priorem exigere decimam omnium fructuum, q ita debent restringi, & declarari ad fructus quos arrendatarij percipiunt, vt censuit Rota in causa Sabinen. decimarum, 12. & 26. Iunij 1598. coram bo. me. Giptio, † quia testes in specie deponen-
3 tes, alios declarant. Cæs. de Grass. *decis.* 8. *num.* 10. *de testib.* His accedat confessio administratoris Prioratus, de qua deponit tertius testis in summario monialium, *num.* 3. & 10 in eodem summario, *num.* 3, & omnes testes Prioris fatentur, quòd postquàm moniales emerunt greges, de pascuis non soluerunt.

4 Non obstat quòd decimatio sit realis, & propterea intelligi debet de omnibus fructibus, quia hoc respicit petitorium. In summarissimo autem possessorio, sola simplex possessio, & nuda facti detentatio attenditur. Couar. *pract. quæst. cap.* 17. *sub num.* 5.

Nec facit, quòd non probetur quasi possessio monialium non soluendi, cùm non appareat, quòd Prior petierit, quia sufficit in hoc casu, quòd Prior non doceat de possessione in pascuis non arrendatis.

Quæ dicuntur de subrogatione visa fuerunt Dominis non applicari ad articulum summarissimi possessorij.

BONONIEN. CENSVS.

Mercurij 5. Martij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Fideiussorem de euictione ante sequutam euictionem non tenetur principalis liberare.*

2 *Fideiussor qui diu stetit in obligatione debet liberari, præsertim stantibus molestiis, tempus autem arbitrio iudicis relinquitur.*

3 *Notorium probari non debet.*

DECISIO C.

Dvplex est obligatio Gnetti ad fauorem dominorum de Buranis, videlicèt de euictione fundi, & de solutione fructuum census. Quantùm ad primum, Domini dixerunt, Balzanum ad cuius instantiam Gnettus fideiussit, † non tene- 1
ri ipsum liberare à fideiussione, quia ante sequutam euictionem non potest dici Gnettus in obligatione stetisse. Bald. *in l. facere, num.* 2. Bar. *nu.* 3. Alex. *nu.* 1. & 2. *ff. solut. matrim.* Salyc. qui de communi, *in l. si pro ea, nu.* 5. *C. mandat.* Aret. *in §. si quid autem, num.* 3. *instit. de fideiuss.* Imol. *in l. fin. num.* 1. & 8. *de fideiuss.* Afflict. *dec.* 241. *num.* 4. vbi Vrsill. *num.* 4. Surd. *cons.* 367. *num.* 19. *lib.* 3. Gaill. *pract. obser. lib.* 2. *obser.* 29.

Quantùm ad secundum, Domini 2
dixerunt, Balsanum teneri liberare Gnettum, cùm diu steterit in obligatione, quod tempus arbitrio iudicis relinquitur. Gloss. *in l. Lucius, in verb. condemnetur, ff. mandat.* Aret. *in d. §. si quid autem, num.* 3. Socin. *reg.* 148. *fall.* 3. Afflict. *dec.* 241. *nu.* 3. *vers.* 1. *si diu steterit*, Menoch. *de arbitr. cas.* 41. *lib.* 2. præsertim stantibus molestiis passis per Gnettum, vt in causa Romana, seu Bononien. census, 7. Maij, 1601. coram Reuerendissimo D. meo Pacen. nuper nostri Ordinis insigni auditore.

Nec facit, quòd obligatio Gnetti 3
est

est conditionalis, in euentum quo certa ratio bancharia desisteret, de quo non fuit doctum, quia notorium, & plusquàm clarum est, pluribus abhinc annis, illam rationem cessasse. Et ideò fuit purificata obligatio Gnetti.

PATAVINA DECImettæ.

Lunæ 10. Martij 1603.

EPITOME.

Exemplatio in causa spirituali, vel inter personas Ecclesiasticas facta de mandato Iudicis laici, est nulla, nec ex diuturnitate temporis præsumitur solemniter facta.

SVMMARIVM.

1 *Causa decimarum est spiritualis.*
2 *Exemplatio instrumenti in re spirituali, & inter personas Ecclesiasticas facta de mandato iudicis laici, est nulla.*
3 *Iudex laicus nullam habet iurisdictionem in personas Ecclesiasticas, & nu.5.& 6.*
4 *In exemplatione requiritur citatio interesse habentis, & si persona sit incerta, facienda est citatio per edictum.*
5 *Parochus non potest citari coram laico.*
7 *Ex antiquitate temporis non præsumitur, vel inducitur solemnitas, quæ, si in principio actus fuisset adhibita, malè fuisset adhibita.*
8 *Exemplatio fieri debet iuxta formam,* c.fin. de fid.instrum.
9 *Instrumentum rasum, & superlineatum diuerso atramento, in loco suspecto, est suspectum, & non facit fidem.*
10 *Apostilla posita in margine, non probat, nisi de illa facias mentionem notarius in subscriptione.*
11 *Liber priuatus non probat.*
12 *Indictio falsa quæ cum anno non concordat, reddit instrumentum suspectum.*

DECISIO CI.

Domini censuerunt, exemplum instrumenti donationis noualium villæ Baonis, exemplatum de anno 1307. de ordine, & authoritate iudicis laici, non esse in forma probanti. Cùm enim personæ essent Ecclesiasticæ, & ageretur de re spirituali, † videlicèt de decimis, *c.parochianos, cum seq. de decim.* Rebuff. *de decimis, quæst.10. num.2. & 35.* † exemplatio non potuit validè fieri de mandato, & auctoritate iudicis laici, sed de mandato, & auctoritate Ecclesiastici fieri debebat, *c.fin.de fid. instrum.* vbi DD. Io. Andr. *num.7.* Abb. *num.9.* Felin. *nu.3.& 4.* 1 2

Nec placuit Dominis, quòd huiusmodi exemplatio sit res merè prophana, quia habemus dictum, tex. clarum, & DD. dicentes, quòd exemplatio de re spirituali, vel Ecclesiastica, debeat fieri auctoritate iudicis Ecclesiastici, & de mandato ipsius, ea ratione, quia consonum est, vt ille iudex adeatur, coram quo quæstio principalis moueri potest.

Nec facit Rebuff. *de decim. q.10. num.3. & 4.* quia *suprà, num.2.* firmat, causam decimarum spectare ad Ecclesiasticos, & dum *num.seq.* subdit, quòd quando agitur de facto decimarum, putà de furto, causa posset cognosci coram laico, non proptereà dicit, quòd causa decimarum debeat cognosci coram laico. & cessat in præsenti casu omnis difficultas, quia tam Monachi Carcerum,

quàm Rector Sancti Fidentij, de cuius præiudicio agebatur, cùm decimæ monialium Baonis existerent infra limites suæ Parochiæ, erant
3 personæ Ecclesiasticæ, † inter quas nullam iurisdictionem habet iudex laicus, vt infrà dicetur.

Nec Ripa, *in c. 2. num. 13. & 17.* nec minùs Decius, *num. 217. de iudic.* officiunt, quia quicquid sit de veritate illius quæstionis, non tangunt præsentem.

Et ex hac quidem exemplatione coram laico alius resultat defectus,
4 † quia cùm in exemplatione requiratur citatio interesse habētis, Bart. *in auth. si quis in aliquo, in 3. opposit. sub num.* 4. & ibi Dec. *num. 9. C. de eden.* & si persona incetta sit, facienda est citatio generalis per edictum, siue proclama, Bald. *in auth. si quis in aliquo, num.* 18. & ibi Decius, *num.* 10.
5 Alex. *cons.* 112. *num.* 1. *vol.* 4. † At in casu isto Rector sancti Fidentij, de cuius interesse agebatur, non poterat citari, nec cōueniri coram laico.
6 † Multa enim Concilia ab Ecclesia approbata, & perpetuo vsu recepta, prohibent clericis conclericos trahere ad iudicia sæcularia. Concil. Carthaginen. tertium, *cap. 9.* Conc. Toletanum tertium, *cap.* 11. vbi talis ausus vocatur indisciplinatio, & disciplinæ insolitæ præsumptio, Concilium Calcedonen. *cap. 9.* quę refert Gratian. *in c. insolita, & c. placuit, & c. si clericus,* 11. *q.* 1. Extant prætereà in eandē sententiā summorū Pontificū decreta, *in c. nemo, in c.* 51. *clericū, in c. si quis, in c. Christianis, c. nullus clericū, in c. peruenit, & in c. fratris, & in c. Sacerdotibus,* 11. *quæst.* 1. Quibus per omnia consentiunt recentiorum summorum Pontificum sanctiones, Innocentij III. *in c. qualiter, & quando, de iudic.* Honorij III. *in c. nouit, & in c. grauem, de sent. excom.* Quibus duobus postremis decretis incurrunt in sententiam excōmunicationis omnes iudices violantes Ecclesiasticam libertatem, & iuxta tenorem suorum statutorum, & consuetudinum introductarum clericos iudicare præsumentes.

Nec potest defectus huius cita- 7
tionis sanari ex antiquitate, cùm ex actu ipso constet, quatenus solemnitas fuisset adhibita, quòd malè fuisset adhibita. Castren. *cons.* 81. *nu.* 3. *vers. & si dicat, lib.* 2. Alex. *cons.* 1. *num.* 21. *lib.* 4. Felin. *in c. sicut, num.* 33. *de re iudic.* Gabr. *de præsumpt. conclus.* 1. *nu.* 54. *in* 4. *limitat.*

Et mouit etiam Dominos, quòd alia iura exemplata septem annos post istam exemplationem, quæ sub die 20. Nouembris prætetiti Rota censuit esse in forma probanti, fuerunt optimè exemplata coram iudice Ecclesiastico, † seruata forma, 8
c. fin. de fid. instrum. & durum videbatur, quòd in oculis Episcopi iudex laicus authoritatem suam interponeret, pro exemplatione instrumenti rem spiritualem continentis.

Ex alio etiā capite Domini censuerunt, huiusmodi instrumentum, non esse in forma probanti, † ex 9
rasura, scilicèt, & superlineatura diuerso atramento confecta in loco suspecto, nempe in anno. Legitur enim *millesimo centesimo octuagesimo,* & postea sequitur quædam rasura, superlineata diuerso atramento ità vt cognosci minimè possit, quid denotet. Quare huiusmodi instrumentum redditur suspectum, & fidem non facit, *c. cùm venerabilis, de relig. domib.* vbi Abb. *nu.* 6. & 8. cum gloss. Io. Andr. *in addit. ad Speculat. §. ostenso, ante nu.* 16. *de instrum. edit.* Verall. *dec.* 3. *nu.* 12. & 14. *lib.* 2.

Nec releuat, quòd in margine dicti instrumenti, adsit scriptus

annus

annus ſcilicèt 1589. quia ex diuerſitate atramenti conſtat, non fuiſſe ſcriptum de tempore exemplationis inſtrumenti. Vltra quòd, notarius de hoc feciſſet mentionem in ſub-
10 ſcriptione ſua; † ſine qua numerus in margine ſcriptus nihil operatur. Caſtren. *in l.ſi unus*, vbi Iaſ. *num.9. verſ.dicit etiam Bart.C.de teſtam.*Abb. *in d.cap.cùm venerabilis, nu.*8. Verall. *d.dec.3.num.*12.

Minùs releuat, quòd in lib.priuilegiorũ Congregationis Camaldulen. impreſſo per plures annos ante hãc litem, adſit huiuſmodi inſtrumentum cum anno 1189.quia non proptereà tollitur ſuperlineatura,& ra-
11 ſura.† Et huiuſmodi liber tanquam ſcriptura priuata, & confecta à Monacho eiuſdem Ordinis, non prodeſt,*l.inſtrumenta,l.rationes,l.exemplo, C.de prob.*

Nec tandem mouit, quòd dictus annus 1189. concordat cum indictione ſeptima,quæ in inſtrumento ponitur, quia ex hoc inſtrumento non poteſt ſaluari,imò redarguitur, quòd ex eo raſura, & ſuperlineatura potuit fieri, quia fortè indictio cum anno non concordabat. Clarum enim eſt, quòd indictio falſa,
12 ſcilicèt † quæ cum anno non concordat, reddit inſtrumentum ſuſpectum. Io. And. *in reg. datũ Romæ,nu. 7.& ſeq.de reg.iur.lib.6.*Franc.*ibidem, num.6.in fin.*Abb.poſt gloſſ. *in c.inter dilectos,num.*13.*de fid.inſtrum.*vbi Felin. *num.9.* Butr. *num.*20.

Quia tamen ex obſeruãtia, etiam ſcripturæ in formi fides ſolet adhiberi, Domini mandarunt,quòd particulariter viderem, an inſtrumentum huiuſmodi habeat obſeruantiam.

ROMANA AFFICTVS Buccæ.

Ven. 14. Martij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Prima obligatio per nouationem extinguitur, & per ſecundum pactum videtur à primo receſſum.*

2 *Ex obſeruantia cum ſcientia & patientia, declaratur actus antecedens.*

3 *Qui tenetur ad aliquid faciendum, ſemel illud facere tenetur; licèt factum non duret, & ad hoc vt teneatur ad damna, illi debet intimari.*

4 *Nouatio non præſumitur in præiudicium nouantis.*

5 *Mora breuis temporis de iure canonico purgari poteſt, quando ius partis non eſt effectum deterius.*

DECISIO CII.

Dvbitaui, an Capitulo obſtaret 1
exceptio non adimplementi, ita vt Dominus Franciſcus non poſſet cogi exequutiuè ad ſolutionem terminorum affictus Caſalis. Et Domini cenſuerunt, Capitulo non obſtare, & dominum Franciſcum poſſe cogi. Quamuis enim parata non fuerit confecta iuxta formam inſtrumenti; nihilominùs ſecundus teſtis, & quintus in ſummario Capituli, *num.* 1. qui ſunt conteſtes, deponunt de noua cõuentione. Scilicèt, dominum Franciſcum ad interrogationem iſtorum dixiſſe,quòd parata ad ſui libitum conficeretur, etiam ex tela araneorum,dummodò ipſe poſſet inaquare. Vnde hæc nouatio extinxit primam obligationem factam inſtrumento, & transfudit in iſtam, *l. 1.ff.de nouat.* Quotieſcumque enim ſecundum pactum eſt di

est diuersum à primo, inducitur nouatio, per quam à primo videtur recessum. Bald. *in l.pacta nouissima, num.12. C.de pact.* Crauett.*cons.167. num.9.* Et quamuis secundus testis sit beneficiatus Sancti Petri, tamen eius dictum coadiuuatur ex dicto primi testis, qui licèt etiam sit beneficiatus, negari tamen non potest, quin faciat aliquod adminiculum & adest etiam dictum tertij testis in eodem summario Capituli, *nu.1.*

2 † Et cessat difficultas ex effectuatione, & scientia, & patientia, atque vsu absque querela, & protestatione. Ex quibus censetur approbasse, *l.item queritur. §. exercitu. ff. locat.* Aym.*cons.151. nu.22.& seqq.* Berou. *cons.141.num,14.vol.1.*

Non facit, quòd cõsensus D.Francisci fuerit limitatus, modò ipse posset inaquare, quia quòd potuisset inaquare, prout priùs, & abundantiùs, deponunt testes, in summario Capituli. *num.3.& 7.*

Nec obstat, quòd testes in summario Domini Francisci, *num.2.* deponunt, quòd ipse non potuerit inaquare, quia hoc dicunt, postquàm parata fuit dirupta. Et quamuis non sufficiat fecisse, nisi factum permanear, *l.pro parte, §.versum, ff. de in rem verso*, tamen non propterea D.Franciscus potest agere ex non adimple-

3 mento, † quia sufficit, semel adimpletum, licèt impletum non duret, *l.si quis hæredem. C. de instit. & substit. l.in substitutione, ff. de vulg. & pupill.* Surd.*cons.36.num.27.l.1.* Promittens enim reaptare, satisfacit semel reaptando. Bald. *in l.licet, num.9.C.locati.* Felin. *in c.2.col.3. vers.promittens reaptare, num.5.de treu. & pace.* Ias. *in l. diuortio, §.in anno, num.22.ff.solut.matrim.* Alex. *cons.16.nu.8.lib.4.* Decius, *cons.512.num.9.* Vltra quòd, vt constat ex testibus in summario Capituli, *num.11.* deponunt de fractura paratæ culpa ministrorum D. Francisci, qui ducebant animalia ad bibendum super parata, non obstante, quòd pluriès fuerint admoniti, vt deponunt testes, summario, *num.12.* & quod peius est, hoc idem fuit permissum per Dominum Franciscum de alienis animalibus, vt deponunt testes, summario Capituli, *num.13.* Et tandem, licèt per cursum aquæ parata in aliqua parte fuisset læsa, & Capitulum fuisset obligatum reficere, nihilominùs Dominus Franciscus debebat intimare, & posteà protestari. Corn.*cons.102.in fin.lib.3.* Et ideò si damnum D. Franciscus culpa sua passus fuit, sibi, & non alteri debet imputare, *l.damnum de reg. iur.in 6.*

Nec facit, quòd parata fuerit promissa per totum mensem Aprilis, & circa hoc tempus nulla ostenditur nouatio, † quæ non præsumitur in 4 præiudicium nouantis. Dec. *cons.97. nu.5.* & tenuit Rota coram Sanctissimo in causa Romana pretij domus de Palellis 13. Ianuarij 1578. vt ex testibus in summario D. Francisci, *num.2.* constat, paratam non fuisse confectam infra dictum tempus.

Nam responsum fuit, quòd Ca- 5 pitulum de iure Canonico potuit purgare moram, *c.potuit, de locato. c.in tua, de pæn.* Et licèt hæc regula non procedat quando ius partis est effectum deterius, *l.& si post tres ff.si quis cautionibus*, Alex. *in l.si insulsam, num. 10.de verb.oblig.* Gabr.*de transact.conclus.1. num.14.* Tamen in casu isto testes in summario Capituli, *num.4.* deponunt, quòd circa finem mensis Maij, & in principio Iunij, D.Franciscus potuit inaquare, & testes in summario, *num.5.* deponunt, quòd fœna erant adhuc in pratis de mense Iunij, ita vt non esset effectum

ius

ius D. Francisci deterius,† cùm etiã de illo tempore non potuisset inaquare, obstante quòd fœna adhuc erunt super pratis, de quo tempore non solent inaquari, vt deponunt primus testis, & tertius iuxta 64. Et quòd de mense Iulij, & initio mensis prata possent inaquari, deponunt ipsimet testes Domini Francisci, summario, *num*. 2.

Nec facit, quòd dicti testes deponant, quòd prata conficiebantur de mense Augusti, quia hoc prouenit ex eo, quòd fuerat detupta, & reficiebatur.

REGIEN. PRIORatus.

Ven. 11. *Aprilis* 1603.

SVMMARIVM.

1 *Possessio capta post inhibitionem Rotalem, non est attentata, si causa fuit commissa tantùm in petitorio.*

2 *Possessio capta lite pendente, est attentata, quando hoc fit in spretum iudicis, vel partis.*

DECISIO CIII.

1 QVamuis possessio Camilli fuerit capta post inhibitionẽ Rotalem, nihilominùs non fuit attentata, quia in Rota fuerat commissa tantummodò causa in petitorio, firmo remanente iudicio exequutiuo literarum Apostolicarum coram A. C.

Nec facit, quòd Camillus non cepit possessionem vigore istarum literarum, sed nouæ prouisionis, quia cùm commissio Rotalis fuerit in petitorio tantùm, nihil fuit attentatum circa ipsum, & sic capiendo possessionem, nec ius, nec iudicem, quoàd petitorium, offendit. Rota, *decis*. 10. *nu*. 2. *vers. credo prædictum spoliatum, de caus. poss. & propr*. Lancell. *de attent. lit. pend. par*. 2. *cap*. 4. *nu*. 10.

Minùs releuat, quòd huiusmodi possessio fuit capta lite pendente, *toto tit. vt lit. pend*. quia hoc procedit, quando aliquid fit in spretum iudicis, vel partis, quorum vtrumque cessat in casu isto, ex supradictis. Ita Innoc. *in rubr. vt lit. pend. vers. imò plus dicimus, & in c. ex parte*, 2. *nu*. 2. *de rescript*. Rota, *dicto loco, vers. & sic non obstat*. 2

VITERBIEN. Fideicommissi.

Ven. 18. *Aprilis* 1603.

EPITOME.

Alienatio fideicommissi fieri non potest ex causa paupertatis, in quam sua culpa quis incidit, potest tamen illi succurri per modum eleemosinæ arbitrio superioris.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio in integrum ad retardandam exequutionem non conceditur, quando de bono iure non constat.*

2 *Voluntas testatoris pro lege seruari debet.*

3 *Necessitas naturalis, qua est illa quæ causatur à natura præstat iustam causam alienandi.*

4 *Etiam quòd restitutio esset facienda ex pia causa.*

5 *Dictum vnius, dictum nullius.*

6 *Fundamentũ intentionis suæ vnusquisque probare tenetur, & num*. 14.

7 *Bona fideicommisso subiecta non potest quis alienare propter paupertatem, in quam incidit sua culpa.*

7 *Secùs si facto sui authoris, nu.9. 10.item secus ex coniecturata mente testatoris.*

8 *Potest tamen illi succurri ex dictis bonis per modum eleemosynæ arbitrio superioris.*

11 *Non probatur, hoc esse, quòd ab hoc contingit abesse.*

12 *Bald.* in l.20. lib.2. *declaratur.*

13 *Alienatio in dubio non præsumitur dolosa, vel fraudulenta.*

15 *Probatio dubia non releuat.*

16 *Bona fideicommissi alienata, in legitimam imputantur.*

17 *Pro melioramentis datur retentio rei fideicommissariæ.*

18 *Heres non potest venire contra factum defuncti.*

19 *Vnica enunciatiua moderna nihil operatur.*

Decisio CIIII.

1 Domini dixerunt, non constare de causis restitutionis in integrum, propter quas exequutio sententiæ Rotalis veniat retardanda, quia Ricomani non docent de eorum bono iure. Rota, *decis.* 1. *de restit. in integ. in num.* Et ideò non est locus restitutioni, quæ fuit limitata per clausulam, *prout iuris*, ex qua videtur data forma, quæ obseruari debet ad trad. per Bart. *in l. diem proferre, §. stari, num.* 3. *ff. de recept. arbitr.* Dec. *cons.* 436. *num.* 4.

Nec visum fuit Dominis, constare de bono iure dictorum de Ricomanis, ex quo Pacificus eorum auctor habebat licentiam à testatore alienandi ex causa necessaria, & vrgenti, & voluntas testatoris totum facit, *l. ex facto ff. de hered. instit*, & pro
2 lege haberi debet, *§. disponat, auth. de nupt.* Et etiam quando testator hoc non dixisset, censebatur tamen id permissum ex præsumpta mente ipsius testatoris, stante necessitate ipsius Pacifici, quæ & si non erat fatalis, de qua latè per Menoch. *de arbitr. iud. casu* 187. *num.* 24. erat tamen naturalis, scilicèt, infirmitatis ipsius Pacifici, & causa alendi liberos, cùm esset grauatus numero octo filiorum. Quæ quidem necessitas, naturalis dicitur, cùm causetur à natura ipsa. Menoch. post alios, *præcit. loco, num.* 25. Et hæc necessitas naturalis præstat iustam causam alienandi, præsertim causa alimentorũ, vt per Menoch. *d. loco, nu.* 25. *& seqq. & de præsumpt. lib.* 4. *præsumpt.* 192. *nu.* 1. post Bart. *in auth. res quæ, num.* 9. *C. commun. de legat. & fideicom.* vbi Castren. *num.* 13. Ias. *num.* 31. Curt. qui de communi, *nu.* 30. Socin. *in l. Marcellus, §. res quæ, nu.* 3. *ff. ad Trebell.* cum alijs ibi per eum; & plenè Surd. *de aliment. tit.* 8. *priuileg.* 19. *num.* 1. *& per totum.* † Et prædicta procedere 4 etiam quòd restitutio esset facienda ex pia causa voluit Roman. *cons.* 267. *cum concord.* ibi per Mandos. qui de comm. Respondetur enim, quòd huiusmodi necessitas naturalis hic non interuenit, quia infirmitas non probatur ex testibus, qui dantur, *num.* 3. Non enim deponunt de infirmitate diutina, sed quòd aliquando fuit infirmus, & dum secundus testis super tertio dicit, quòd habebat vnam ex auribus falsam, & alteram manum impeditam, non propterea probatur, quòd propter huiusmodi infirmitatem coactus fuisset facere maximas impensas. Vltra quòd testis iste est vnicus: & succedit conclusio, † quòd dictum vnius, 5 dictum nullius, *l. iurisiurandi, C. de testib.*

Et quamuis dicti testes deponãt, Pacificum habuisse filios octo, & cum suis redditibus non potuisse viuere: tamen isti testes confunduntur ex dictis aliorum testium, datis

datis pro parte fratrum de Diuitia, qui deponunt, Pacificum culpa sua incidisse in paupertatem, quia bona sua consumpsit ludendo, vt deponit primus testis concludenter, secundus de auditu, & tertius deponit, Pacificum potuisse familiam suã gubernare, & conseruare, quia fuit hæres patris. Ex quibus depositionibus, vel confunduntur dicta testium Ricomani, & sic ipse non probat concludenter, Pacificum alie-
6 nasse bona ex causa necessitatis, † quod vtique tenetur probare, cùm sit fundamentum intentionis suæ. Innoc. *in c. super his, num.* 10. *vers. sed argum. cons. de accusat.* Bart. *in l. in illa, num.* 5. *ff. de verb. oblig.* cum aliis per Natt. *cons.* 199. *num.* 9. *vol.* 1. Surd. *dec.* 316. *num.* 14. Vel isti testes probant, culpa sua Pacificum incidisse in paupertatem, ludendo, quare non
7 potuit alienare, † quia hæc necessitas, nec iusta, nec excusabilis est. Menoch. *d. cas.* 182. *num.* 37. Et quamuis non versemur in culpa ad actum paupertatis, & necessitatis præmeditata, & ordinata, quo casu res de plano transiret, vt per Menoch. *d. loco, num.* 39. sed in casu, quo culpa non fuit ad casum ordinata, nec præmeditata, vt in similibus terminis exemplificat Menoch. *d. loco, nu.* 41. de eo qui multa alea, & luxu profudit, credens, alia sibi superesse debere. Tamen ex tali facto proueniens necessitas non præbet iustam causam, vt bona alioqui inalienabilia, liberè, & absolutè alienari pos-
8 sint, † sed solùm per modum eleemosynæ succurri possit, Dec. *in cap. quæ in Ecclesiarum, nu.* 3. *vers. tertius, & vltimus casus, de constit.* Couar. *variar. resolut. lib.* 2. *cap.* 16. *num.* 9. *vers. contrarium.* Menoch. *d. loco, num.* 42. *& nu.* 44. *cum seq.* vbi subdit, quòd talis non poterit hoc prætextu bona inalienabilia alienare, sed à superiore petere, vt de his sibi succurratur, & is superior suo arbitrio iudicabit, an de his potiùs, quàm de aliis facienda sit ei eleemosyna. Et licèt subdat Menoch. ibidem, dubiam esse Doctorum opinionem, tamen *d. nu.* 45. *in fine*, dicit hanc esse veram sententiam, *& num.* 51. appellat hanc sententiam communem.

Licèt autem Menoch. *præcitato loco, nu.* 62. *&* 64. declaret, huiusmodi sententiam dupliciter; primò non habere locum in hæreditate illius qui malè substantiam consumpsit. Nam si is ex facto sui prædecessoris in necessitatem incidit, potest inalienabilia alienare, vt huic suæ necessitati, in quã sine sua culpa incidit, subueniat. Couar. *variar. resolut. lib.* 2. *cap.* 16. *vers. fateor*, tamen quicquid sit de hac declaratione, de qua etiã videtur dubitare Menoch. *d. loco*, nos non versamur in his terminis, † Secundò declarat non habere locum, quando coniecturata voluntas testatoris vrget in contrarium, & exemplificat materiam in carceratione, liberatione ab hostibus, & morte, & arguit à verisimili amore patris erga filium. Nam, omisso quòd Menochius loquitur quando restitutio est facienda extraneo, hic non constat, ob quam causam alienauerit Pacificus, vel causa alendi familiam, vel potiùs ob causam soluendi debita propter ludum contracta, † & ideò non probat, hoc esse, quod ab hoc contingit abesse, *l. neque natales, C. de probat. l. nõ hoc, C. vnde legit. c.* 2. *de translat. prælat. cum vulgar.* 9 10 11

Nec resistit Baldus, *in cons.* 20. *li.* 2. quia eius dicto, prout sonare videtur; respondet Osasch. *decis.* 168. *à num.* 1. *vsque ad* 10. *& num.* 11 declarat, dictum Baldi debere intelligi de 12

alienationibus factis propter prodigalitates ante testamentum & à testatore cognitas,& sit respicientibus causas vetustiores,& ibi Osasch. allegat Doctores declarantes Baldum.

13 Non obstat,quòd alienatio in dubio non præsumitur,nec dolosa,nec fraudulenta,quia Ruin. *cons.*109.*nu.* 11.*in fin.vol.*2. & Peregr.*de fideicom. art.*40. & si qui ad hoc allegantur, loquuntur in terminis, *l.Titius,ff.ad Trebell. & authen. contr.a cum rogatus, C.eod.*& dicunt,quòd non præsumitur alienasse animo euertendi fideicommissum ; ibi enim erat permissa alienatio in isto casu , nil mirum si ille , quod de eo opponit, debeat probare.In præsenti verò casu alienatio est prohibita, & permissa so-
14 lùm in casu necessitatis, quam probare tenetur ille qui alienauit , vel habentes causam ab eo,cùm sit fundamentum intentionis.

Nec subsistit,quòd Marcus testator non poterat supponere bona de quibus agitur, fideicommisso , cùm essent bona suæ vxoris , quia testes in summario,*num.*4.hoc non dicūt, sed solùm, quòd bona Pacifici peruenerunt ad Marcum ex persona Hieronymæ eius vxoris , sed proptereà non concludunt , quòd huiusmodi bona essent Hieronymæ,vt Marcus non potuisset super his testari , cùm potuerit esse, quòd Hieronyma , vel reliquisset huiusmodi
15 bona Marco, † & ideo huiusmodi probatio tanquam dubia non releuat, *c.in præsentia,de probat.*

Minùs facit,quòd sentētia Rotalis declarat , fratres de Diuitia fore,& esse immittendos, & tamen clarum est,respectu legitimæ, & Trebellianicæ Pacifico debitæ non potuisse immissionem concedi , sed pro ea rata emptoribus , & possessoribus competiisse retentionem, cùm alienata in illis imputentur, *l. Marcel-* 16
lus, §.res quæ, ff.ad Trebell. Alex. *cons.* 178.*num.*4.*lib.*5.Rolan. *cons.*78.*num.* 19.*vol.*1. Quia in sententia Rotali licèt pronuncietur , concedendum immissionem fratribus de Diuitia, est tamen cum clausula,*deductis ducendis in exequutione sententiæ.*

Quæ autem excipiuntur de dotibus datis , non releuant , quia non constat de aliqua solutione facta per Pacificum.

Minùs etiam obstat , quòd pro 17
melioramentis datur detentio,*l.si in area , cum ibi not. de condict. indebit.* Castren.*cons.*147.*nu.*7.*li.*1. Contard. *l.vnica, quæst.*18. *nu.*16. *C.de moment. possess.* quia in hoc casu non constat de melioramentis,nec in genere,nec in specie.

Nec tandem releuat,quòd fratres de Diuitia sunt hæredes sui patris,† 18
& ideò non possent venire contra ipsius factum, *l.cum à matre, C.de rei vendicat.*per regul.quem de euictione tenet actio,eundem agentem repellit exceptio, *l. vendicantem, ff. de euictionib.*quia non constat,ipsos esse hæredes,& quamuis in quodam instrumēto enuncientur hæredes ; tamen hæc est simplex,& vnica enun- 19
ciatio moderna,quæ nihil operatur. Felin.*in c.cùm causam, nu.*4.*de probat.* Aym. *de antiq.temp.par.*3.*sect.*4.*nu.*14. 19.*& seqq.*

PAPIENSIS IVRISpatronatus.

Ven. 18. *Aprilis* 1603.

EPITOME.

Descendentia probari debet per gradus distinctos, ita vt vno gradu deficiente cæteri destruantur.

SVM

SVMMARIVM.

1 *Qualitate vnius fratris probata, censetur probata qualitas aliorum fratrum vtrinque coniunctorum.*

2 *Testes duo sufficiunt in probanda descendentia.*

3 *Institutio, iuncta nominatione, probat filiationem, & fraternitatem, & nu.9.*

4 *Descendentia probari debet per gradus distinctos.*

5 *Vnica enunciatiua non probatur descendentia, & nu.7. & 13.*

6 *Nisi in duobus instrumentis antiquis sit prolata, quæ originem habeant à personis non suspectis, & nu.8. & 10.*

7 *Tempus centum annorum solummodo dicitur antiquum in instrumentis.*

11 *Duæ enunciatiuæ modernæ non probant descendentiam.*

12 *In probanda descendentia, si probatio deficiat in vno gradu, cæteri destruuntur.*

14 *Fides parochi attestantis, quem esse baptizatum, vti natum ex N. non probat descendentiam ab N. nisi concurrant adminicula.*

DECISIO CV.

POstquàm per sententias Rotales fuit pronunciatum, D. Franciscū, & litis consortes, esse patronos Ecclesiæ de qua agitur, intentarunt coram me, vigore commissionis, remedium *l. diffamari, C. de ingen. & manum.* contra alios de Basilica Petri, prætendentes, se esse patronos. Et vt materia faciliùs cognosceretur, illam diuidēdo, primo loco dubitaui; An ius præsentandi, de quo agitur, spectarit etiam ad dominos Rochum, & Hypolitum, Cæsarem, & Marsilium, nec non ad Paulum Antonium, Octauium, Hieronymū, & Ludouicū fratres, & ad Claudiū, & Marinum omnes de Basilica Petri: & domino Francisco, & aliis, informare minime curantibus, Domini quoàd alios affirmatiuè censuerunt, quo verò ad alios, voluerunt coadiuuare probationes.

Et quantùm attinet ad Rochum, cùm iam sit firmatum corā R. P. D. meo Decano, ius patronatus spectare ad Franciscum, Hieronymum, & alios fratres ipsius Rochi, vtique, & ad ipsum Rochum spectat; † nam 1
probata qualitate vnius fratris, censetur etiam probata respectu aliorum vtrimque cōiunctorum, Angel. *in auth. Vt liceat matri, & auiæ, §.1. vers. ad hæc, in fin.* Alex. *in l. sæpe, num. 51. vers. idem etiam sentit.* Angel. *de re iudic.* Tiraquell. *de nobilitat. cap. 17. num. 3.* Cotta *in memorial. in verb. sententia dicta pro vno ex multis fratribus.* Et quòd Rochus sit frater Fran- 2
cisci, & aliorum, satis probatur ex dictis testium, qui dantur, *num. 2.* qui appellant Rochum fratrem Francisci, qui cùm sint duo sufficiunt, *l. vbi numerus, ff. de testib.* & testium depositio adminiculatur ex instrumento liberationis, de anno 1598. quod datur, *nu. 2.*

Quantùm attinet ad Hypolitum, ad ipsum quoque spectat iuspatronatus, quia sicuti spectat ad alium Hieronymum, & fuit firmatum coram R. P. D. meo Decano; ita quoque ad D. Hypolitum eius fratrem, per suprànarrata. Nec de hac fraternitate potest dubitari, cùm appelletur talis in testamento Sinoderi pa- 3
tris, de anno 1591 & hæres instituitur. Et iste actus institutionis, vti proportionabilis filio, iuncta nominatione, probat filiationem, & per consequens fraternitatem, quia tam Hypolitus quam Hieronymus appellantur filij, & hæredes instituuntur.

tur.Put.*in c.transmissa, num.*10.& ibi Præpositus, *num.9.in fin.qui filij sint legitimi.*Aret. *in c.per tuas,num.*23. & Felin.*num.*17. *de probat.* Paris. *cons.* 29.*num.*10. *lib.*2. Ruin. *cons.*13. *lib.*5. *num.*6. Gozzadin. *cons.* 15. *num.*7. Cefal. *cons.*48. *num.*15. *lib.*1. Et fuit resolutum in vna Comen. Capellaniæ,27.Ianuarij 1595.coram D.meo Pegna, & fuit dictum in hac causa, 28. Ianuarij anni præteriti coram R.P.D. meo Decano.

Quo verò ad Cæsarem iuniorem, res ex duplici fundamento habet difficultatem : non enim probatur, quòd Franciscus quondam Raynaldi præsentauerit ante annũ 1500. sed solùm de dicto 1500. vt in summario,*num.*4. & quòd pluriès præsentauerit, quia coram D. Decano fuit firmatum,quòd illi qui præsentarunt ante annum 1500. sunt patroni,quia pluriès præsentarunt;nec probatur, quòd Cæsar iunior descendat à D. Francisco quondam Raynaldi, quia concludenter non docetur de descendentia,per gradus
4 distinctos, † prout requitur, *l.licet ex quadam*, ibi, *singulos gradus de test.*Innocen. *in c. series, in fin.* & ibidem Bald.*num.*3.*eod.tit.* idem Bald. *in l.*1.*num.*18. *vers. prætereà,C.eodem*, Anchar. *cons.*277. *num.*7.*vers.aliquis gradus*, Dec. qui de communi, *cons.* 321.*nu.*4. Et licèt prætendatur probari, quòd Cæsar Senior sit filius Francisci, ex instrumento transactionis de anno 1557.quod datur in
5 summario, *nu.*5. † tamen huiusmodi enunciatiua contra tertium non probat,*l.non nudis, l.non epistolis,C.de probat. l. ex his verbis*, vbi Dec. *C. de testam. milit.* Aym. *de antiq. temp. in princ.num.*7.Rota, *dec.*31.*de probat.in*
6 *antiq.*† Nisi in duobus instrumentis antiquis sit probata, iuxta Bald. *in l.cùm aliquis,* & ibi Ias. *num.*7. *C. de iure delib.* Alex. *cons.*75. *num.*3. *lib.*4. Castad. *dec.*3.*num.*3.*de procurat.*Put. *dec.*209.*lib.*2. Et fuit dictum in causa Sutrina beneficij, 18. Decembris 1587. coram D.meo Decano, & ista non est antiqua, quia non excedit 7
tempus 100. annorum quod solùm in instrumentis dicitur antiquum. Ias. *in d.l.cùm aliquis,sub num.*7. *vers. breuiter istis non obstantibus*, vbi hanc communem dicit. Alex. *num.*6.*& in cons.*12.*num.*8. Cephal. *cons.*98.*num.* 36.Aym. *d.loco,nu.*4. † Et vltra præ- 8
dicta huiusmodi enunciatiua est vnius tantùm instrumenti,quæ etiã in antiquis non probat, nisi ad minùs sit duorum instrumentorũ, quæ originem habeant à diuersis personis non suspectis,Felyn.*in c.cùm causam*, vbi Aret. *num.* 2.*de probat.*Aym. *de antiq.temp.par.*1.*sect.*4. *num.*14.19. *& seqq.* Put.*decis.*209.*lib.*2. latè Hieronymus de Monte,*de finibus regen. c.*60. *num.*3. Et fuit dictum in allegata causa Sutrina coram Domino meo Decano,vbi aliæ decisiones allegantur, & corã Illustrissimo Blanchetto in causa Sabinen. Cõfinium, 20. Aprilis 1577.

Ad Marsilium verò probatur spectare iuspatronatus , quia cùm sit firmatum coram Domino meo Decano,spectare ad alium Franciscum fratrem ipsius Marsilij, & ad ipsum quoque Marsilium spectat, per supradicta. Et quòd isti sint fratres constat ex testamento Ioannis Antonij quondam Ioannis Baptistæ eorum patris,de quo,*num.*7.cùm tales 9
appellentur, & instituantur per supradicta.

Quantùm verò attinet ad Paulũ Antonium , Octauium , Hieronymum,& Ludouicum, dicitur ad eos quoque spectare iuspatronatus,quia descendunt ab Ottone, qui præsentauit de anno 1462. vt in præsentatione,

tione, quæ datur, *num.* 8. & iam fuit resolutum, quòd descendentes ab illis qui præsentarunt ante annum 1500. sunt patroni. Dicitur enim quòd ab Ottone descendit Ioannes, à quo descendit Ioannes Antonius, & ab illo Camillus, à quo Paulus Antonius, & alij fratres. Sed videndum est, prout fuit firmatum coram Domino meo Decano, an Otto fuerit patronus, quia licèt præsentauerit ante annum 1500. tamen fuit firmatum, vt dictum est, quòd illi qui præsentarunt ante annum prædictũ 1500. sunt patroni ex multiplicatis præsentationibus. Nec etiam huiusmodi probatio descendentiæ placuit Dominis.
10 † Licèt enim probetur, quòd ab Ottone descendat Ioãnes ex duabus enunciatiuis duorum instrumentorum, anno 1491. & de anno 1492. quæ benè probant per supradicta; tamen quòd à Ioanne descendat Ioannes Antonius, non probatur, nisi ex duabus enunciatiuis modernis, altera anni 1526. al-
11 tera verò anni 1539. † quæ non probant, per supradicta. Quòd verò à Io. Antonio descendat Camillus, prætenditur probari ex duabus enunciatiuis in instrumẽtis modernissimis scilicèt anni 1596. & 1597. de quibus in summario, *num.* 11. & pari modo dicitur probari descendentiam Pauli Antonij, & fratrum à Camillo ex quadam enũciatiua in instrumento de anno 1601. quæ datur, *num.* 12. Quæ omnia non probant, vt dictum fuit. Nec fauore Pauli Antonij, & fratrum, aliquid concludunt testes. Dũ enim dicunt, Camillum reliquisse filios, non deponunt de ipsorum nomine, sed solùm 3. & 8. Primus quidem, dicit reliquisse Paulum Antonium, & octauus Paulum Antonium, &
12 Octauium. † Vltra quòd sufficit, quòd probatio deficiat in vno gradu, ad effectum quòd alij destruantur, *d. c. licèt ex quadam ibi singulos gradus, de testib.* Et fuit dictum in causa Parmen. Prioratus 12. Ianuarij 1590. coram Domino meo Litta.

Postremò nec aliquid probatur concludenter de Marino iuniore, quia hæc probatio pariter patitur duas difficultates, vt suprà dictum est de Cæsare, quia scilicèt Marinus senior non præsentauit ante annum 1500. nec constat, quòd pluriès præsentauerit. Et quòd à Marino senio- 13
re descenderit Iulius, probatur ex vnica enunciatiua anni 1562. quæ datur, *num.* 13. quæ non sufficit, per sæpiùs repetita; nec ad probandum Marinum iuniorem esse filium Iulij, sufficit fides Parochi, quæ attesta- 14
tur, fuisse baptizatũ de anno 1582. quia hæc est simplex fides, quæ non probat. Socin. *in cons.* 99. *num.* 13. *vers. secundo quia, lib.* 3. Rota, *decis.* 33. *de probat. in antiq.* Vel saltem non probant, nisi addantur adminicula. Et ita fuit resolutum.

SVTRINA IVRISPATRONATUS.

Lunæ 21. *Aprilis* 1602.

EPITOME.

Iuspatronatus non acquiritur ex eleemosyna facta in constructione Ecclesiæ, aut ex modica dote.

SVMMARIVM.

1 *Fundamentum intentionis est probandum ab illo qui in eo se fundat.*

2 *Ex fundatione, & dotatione acquiritur iuspatronatus.*

5 *Iusҫpatronatus acquiritur ex donatione.*

6 *Prebens fundum pro constructione Ecclesiæ acquirit iusҫpatronatus.*

7 *Ecclesia penitus diruta, noua indigens consecratione, si reædificetur, acquiritur iusҫpatronatus.*

8 *Episcopo attestanti in prouisione, talem Ecclesiam esse de iurepatronatus, non creditur, si de contrario constet.*

9 *In familia potenti præsumitur vsurpatio iurisҫpatronatus.*

10 *In acquirendo iusҫpatronatus requiritur Episcopi consensus.*

11 *Consensus Episcopi in acquirendo iurepatronatus præsumitur ex spatio 30. annorum.*

12 *Ex eleemosyna in constructione Ecclesiæ non acquirisur iusҫpatronatus.*

DECISIO CVI.

Recusante Reuerendissimo Episcopo, instituere Antonium præsentatum ab Excellentissimo Domino Duce Bracchiani ad canonicatum de quo agitur, quem ipse prætendebat esse de iurepatronatus ipsius D. Ducis, stante, quòd fuerat erectus mediante vnione facta de Ecclesia Sanctæ Mariæ *del Riposo*, quam dicebat esse de iurepatronatus ipsius Ducis; introducta causa coram me, dubitaui, An constaret de huiusmodi iurepatronatus. Et Domini negatiuè resoluerunt, quia pro parte prætendentis adesse iuspatronatus, non probatur assumptum,
1 prout requiritur, † cùm sit fundamentum intentionis suæ. Innocen. *in c. super his, sub nu. 10. versic. sed argu. contrà, de accusat.* Bart. *in l. in illa, num. 5. ff. de verb. oblig.* cum aliis per Nattam, *cons.* 198. *nu.* 9. *vol.* 1.
2 Nec facit, quòd ex fundatione, & dotatione acquiratur iuspatronatus, *c. filiis* 16. *quæst.* 7. *& c.* 3. *& c. nobis, de iurepatronat.* Lambertin. post alios, *de iurepatronat. lib.* 1. *par.* 1. *quæst.* 2. *art.* 2. *num.* 1. quia nec dotatio, nec fundatio docetur. Quantùm enim attinet ad fundationem, testes qui dantur pro parte domini Episcopi, probant, Ecclesiam fuisse fundatam ex piorum eleemosynis. Et sic, cessat fundamentum quod deducitur ex fundatione. Quantùm ad dotationem, nec de ea constat, nisi per quandam enunciatiuam in certo instrumento Communitatis, de anno 1573. † Quæ enunciatiua, cùm 3
sit moderna, nihil probat, & maximè contra tertium, & est vnica, *l. non nudis, l. non epistolis, C. de probat.* Rota, *decis.* 31. *de probat. in antiq.* Put. *decis.* 209. *lib.* 2. Et fuit latè deductum coram Reuerendissimo Domino meo Decano in alia Sutrina beneficij 18. Decembris 1587. Sed quatenus etiam probaretur ista dotatio, fuit redditunm molarium qui annuatim, vt deponunt testes, reddunt scuta 5. & decem vegetum vini, ita vt sit tam modica, † vt ex ipsa 4
non sit acquisitum iuspatronatus, gloss. *in c. quicumque,* 16. *quæst.* 7. Abb. *in c.* 3. *num.* 4. *de Eccles. ædific.* Lambert. *de iurepatronat lib.* 1. *par.* 1. *qu.* 5. *art.* 12. *num.* 1.

Nec vllibi constat de aliqua translatione Communitatis in ducẽ Paulũ, † quia licèt ex donatione acqui- 5
ratur iuspatronatus, *c.* 1. *de iurepatr. in* 6. Lambert. *de iurepat. lib.* 1. *par.* 2. *q.* 1. *art.* 9. *& seq.* tamen translatio Cõmunitatis non fuit in ducem Paulũ, sed in præsentatum ab ipso. Vltra quòd huiusmodi translatio nihil operaretur, cùm non constet de iurepatronatus Communitatis, *l. nemo plus iuris de reg. iur.*

Nec releuat, quòd quando quis 6
præbet

præbet fundum pro constructione Ecclesiæ, acquirit iuspatronatus, *cap. nobis, de iurepatr. c. Abbate,* 2.18. q.… Rocc. *de iurepatr. in verbo, fundauit, num.*1. Et fuit dictum in causa Valentina de Consentaina, 26. Ianuarij 1581. coram Reuerédissimo. D. meo Patriarcha Alexandrino; quia nec hoc probatur: immò ex dictis testiũ apparet, quòd vbi adest moderna Ecclesia, aderat priùs alias, quæ
7 fuit restaurata, † & quamuis acquiratur iuspatronatus, quando Ecclesia penitùs diruta reædificatur, tamen, vt dictum est, Ecclesia non fuit ædificata sumptibus Ducis, sed piorum eleemosynis. Et insuper requiritur, vt ita sit diruta, vt indigeat noua consecratione, quod non probatur in casu isto. Rocch. *in verb. construxit, num.*12. Lambert. *de iurepatr. lib.*1. *par.*1. *quæst.*6. *art.*3. Et fuit dictum in causa Perusina de Cottinio, 3. Decembris 1576. coram Illustrissimo domino meo Cardinale Blanchetto, & in causa Valentina de Consentaina præallegata, & in causa Valentina Parochialis de Carlet. 4. Maij 1601. coram R.P.D. meo Lancellotto.

8 Nec attestatio Episcopi in prouisione aliquid operatur, quia, vt ex prædictis patet, constat de contrario. Felin. *in c. quoniam Abbas, prope finem, de offic. delegat.* Decius, *in l. edita. num.*86. *C. eodem, & in l. penult. nu.*2. *C. de instit. & substit. & in c.*2. *col.* 3. *nu.*33. *de rescript.* Crescen. *dec.*8. *nu.* 5. *de praben.*

9 Et ex prædictis cessant quæ dicuntur de præsentationibus factis per Duces, quia ex prædictis constat, de non iurepatronatus, & sumus in familia potenti, in qua præsumitur vsurpatio, iuxta decret. Sacros. Concilij Tridentini, *cap.*9. *de reformat. sess.*25. Et cùm non constet de titulo, non potest fieri aliquod fundamentum in præsentationibus, quia nec docetur de immemoriali, nec de præsentationibus effectum sortitis per 50. annos, nec de prædictis potest doceri, cùm Ecclesia fuerit constructa de anno 1573.

Accedat superiùs deductis, quòd 10 in constructione, & dotatione Ecclesiæ, ad effectum acquirendi iuspatronatus, requiritur consensus Episcopi, *c. nobis, de iurepat. c. verò de consecrat. distinct.*1. *auth. de Monach. §. illud. coll.* 1. Lambert. *de iurepatr. lib.*1. *par.*2. *quæst.*1. *art.*10. *num.*4. *&* 5. Vnde, dato etiam quòd Ecclesia fuisset fundata, dotata, & ius in ducem translatum ex donatione Cõmunitatis, adhuc tamen requirebatur consensus Episcopi, de quo non docetur, † licèt spatio 30. annorum 11 præsumatur. Lambert. *par.*1. *lib.*1. *d. quæst.*2. *art.*7. *num.*2. *& seqq.* Et tenuit Rota in causa Romana iurispatronatus, 10. Martij 1595. coram R.P.D. meo Millino, tamen dempto tempore litis, 50. anni non interueniunt.

Et tantò magis huiusmodi sententia placuit Dominis, † quia con- 12 siderata tota serie facti, euidenter apparet, quòd piorum eleemosinis, Ecclesia fuit constructa, & id quod per Ducem fuit assignatum, fuit per modum eleemosynæ; habita ratione ad modicitatem, & etiam quòd Communitas quolibet anno assignauit scuta decem, & vt patet ex testibus, etiam Ecclesia habuit quoddam legatum. Ex quibus patet, hos non fuisse dotatores, nec fundatores, sed benefactores. Abbas, *in c.*3. *nu.*10. *de iurepatr.* Lambert. *de iurepatr. lib.*1. *par.*1. *quæst.*5. *art.*12. *nu.* 2. *& quæst. sexta, art.*1. *num.*9. *&* 10. eisdem lib. & parte.

ROMANA BONORVM de Soderinis.

Luna 28. Aprilis 1603.

EPITOME.

Notarius potest extendere clausulas cæteratas etiam post datam copiam partibus, & litem motam, non tamen aliquid minuere, vel addere circa substantialia.

SVMMARIVM.

1 *Notarius potest extendere clausulas cæteratas, & sub compendio positas, etiam post datam imbreuiaturam partibus.*

2 *Non tamen potest aliquid minuere, vel addere circa substantialia, vel corrigere errorem suum, post datam copiam partibus, vel post litem motam.*

3 *Extensio imbreuiaturæ, vel correctio, præsumitur facta à notario tempore debito.*

4 *Fides non facit fidem.*

5 *Præsumpta fraus transfert onus probandi in illum qui se fundat in actu de quo fraus præsumitur.*

6 *Hanc talem translationem oneris probandi Rota non amplectitur.*

DECISIO CVII.

1 PLacuit Dominis decisio in hac causa facta 26. Iunij præteriti, † quia notarius potuit extendere clausulas cæteratas, & sub compendio positas. DD. *in l. Gallus*, §. *idem credendum, ff. de liber. & posthum.* Nec iure, aut aliqua ratione probatur, quòd notarius, etiam postquàm dedit copiam imbreuiaram partibus, non possit extendere suam imbreuiaturam. Nec doctores, qui ad hoc allegantur, id dicunt, † quia loquuntur quādo post datam copiam extensam partibus, notarius vult aliquid addere, vel minuere circa substātialia, vt fuit responsum in decisione. Et hoc præcipuè dicunt Doctores, qui in specie de nouo ponderantur, scilicèt Franciscus Marcus, *decis.* 189. *par.* 1. qui allegat Bartol. *in l imperator*, 2. & ibidem Bald. *num.* 12. *ff. de stat. homin.* qui expresse loquuntur, quando notarius vult, post datam copiam partibus, aliquid addere, vel minuere circa substantialia, & Alber. 59. *nu.* 3. non recedit ab istis terminis. Et expressè hoc suadetur, quia allegatur Bald. *in rubrica, C. de fide instrument. num.* 41. *vers.* 4. *quæritur, & num.* 45. *vers. sed pone*, qui expressè dicit, quòd notarius, post datam copiam partibus, vel post litem motam, non potest corrigere errorem suum, & quando Marcus, & Alberic. viderentur aliquid dicere in cōtrarium, quod visum non fuit Dominis, adhuc essent intelligendi iuxta sententiam Bartoli, & Baldi, quos allegant, ex sententia ipsiusmet Bartoli, *in l. non solùm*, §. *liberationis verbo, num.* 7. *ff. de liberat. legat.* Nec aliquid dicit decisio Florentina 57. *num.* 43. & 44. quia verbis claris loquitur, quando notarius vult corrigere errorem suum. 2

Nec probatur, hanc extensionem fuisse factam post litem motam. Et ideo præsumitur facta tempore cōgruo, & debito. Et quamuis Socin. *cons.* 94. *num.* 5. *vol.* 1. & Alex. *cons.* 70. *num.* 4. *vol.* 1. qui ad hanc conclusionem probādam fuerunt allegati, loquantur, quando notarius correxit dictum suum, quia correctio præsumitur facta tempore debito, hîc autem non versamur in correctione, sed in extensione. Ex identitate 3

titate tamen rationis, immò à maioritate, visum fuit Rotæ, extendere illud dictum etiam ad extensionem, vt in causa Romana Casalis Iuliani 4. Iunij 1584. & in alia Caëtana iurisdictionis 26. Nouembris 1563. coram bon. mem. Robustério.

Nec visum fuit Dominis probari, hanc extensionem, non fuisse factam iuxta stylum notariorum Florentiæ, & præsertim Io. de Macantis rogati, iuxta quorum stylum, & per prædicta formalia verba, fuerat promissum de euictione, quia
4 fides quæ datur, † vltra quòd non facit fidem iuxtam vulgatam regulam, *in l. 3. §. idem diuus. ff. de testib.* Rota Genuen. *decis.* 76. *num.* 11. Guidob. *decis.* 19. non probat stylum Io. de Macantis, quia dicit, quòd habentur in eius protocolis quædam instrumenta venditionis, & laudi, quæ non sunt plenè extensa, sed in aliquibus notarius remittit se ad formam iuris, in aliquibus verò ad stylum notariorum Florentiæ. Et quamuis adsit vnum instrumentum extensum in quo promissio euictionis reperitur extensa iuxta formam iuris, hæc quidem extensio non ostendit stylum Ioannis, cùm in aliis instrumentis aliquando retulerit se ad formam iuris, aliquando verò ad stylum notariorum Florentiæ.

Et cessat omnis difficultas, quia promissio de euictione est facta iuxta stylum magis amplum notariorum Florentiæ, & præsertim Ioannis de Macantis, & ideo cùm habeamus hanc promissionem de euictione extensam, si Dominus Antonius prætendit, hunc non esse stylum Ioannis de Macantis, & notariorum Florentiæ, sibi hoc onus probandi incumbit, tanquam fundamentum intentionis suæ, vt latè dicitur in alia decisione, & ex supradictis clarum est, quòd non probauit stylum Macantis in cõtrarium notariorum Florentiæ. Immò Dominus Petrus Thomas dat magnum fumum ne dicatur, quòd probet stylum notariorum Florentiæ, extendendi clausulam promissionis de euictione post posita in suo instrumento, reperitur extensa ex duobus formulariis instrumentorũ Florentiæ productis in actis, die 10. Iunij præteriti.

Nec placuit Dominis, quòd stantibus clausulis exorbitantibus, positis in extẽsione promissionis de euictione, præsumitur fraus, † quæ 5
transfert onus probandi in Dominũ Petrum Thomam, hunc esse stylum notariorum Florentiæ, & Ioannis de Macantis, ex sententia Archidiaconi *in c. in memoria, num.* 12. 19. *distinct.* quia omisso, quòd Archidiaconus loquitur in terminis longè diuersis, hîc nulla fraus potest considerari, stante quòd partes habuerunt relationem ad stylum notariorum Florentiæ, de quo datur magnus fumus, & huiusmodi extensio hoc modo facta non solùm afficit Dominum Antonium Franciscum, verùm etiam D. Petrum Thomam, *toto tit. quod quisque iuris.* Aliæ verò præsumptiones fraudis, scilicèt, quòd huiusmodi instrumentum fuit extensum post litem motam, & positum nouissimè in Archiuio, cessant ex superiùs deductis, & ex quo fuit positum in Archiuio, de ordine Conseruatorum, vt latè deducitur in alia decisione. † Vltra 6
quòd huiusmodi translationẽ oneris probationis Rota amplecti non solet, prout fuit resolutum coram Reuerendissimo D. Alexandro in causa Perusina Bonorũ, 12. Decembris 1597. & nouissimè in causa

Cæsaraugustana alimentorum, 4. Martij 1602.

Alia tolluntur ex decisione in hac causa facta 26. Iunij præteriti.

HISPALEN. DISTRIBUTIONUM.

Ven. 2. Maij 1603.

EPITOME.

Absens distributiones quotidianas amittit, nec Capitulum potest facultatem concedere, vt illas absens lucretur.

SVMMARIVM.

1 *Tres sententiæ in eo quòd sunt conformes, exequi debent.*

2 *Rota exequitur sententias de partibus, constito de bono iure.*

3 *Non residens, distributiones quotidianas amittit.*

4 *Capitulum non potest concedere absenti, quòd lucretur distributiones quotidianas.*

5 *Glos.* in cap. 1. in verb. suas. de cler. non resid. in 6. *Gemin.* in c. vnico. §. qui verò, nu. 10. vers. possent, de cler. non resid. in 6. *Card.* in Clem. 2. num. 8. vers. 13. de vit. & honest. cleric. *declaratur.*

6 *Dolus præteritus remitti potest, non autem futurus.*

7 *Conditione deficiente, deficit conditionatum.*

8 *Canonico infirmo inseruire solito, debentur distributiones quotidianæ.*

DECISIO CVIII.

1 DVbitaui iuxta rescriptũ signaturæ, an esset procedendum ad exequutionem trium sententiarum de partibus, in ea parte, in qua sunt conformes, scilicèt, quòd bon. mem. Episcopo Squillacen. non essent debitæ distributiones quas percepit, non residendo, exceptis tamen illis, quas etiam non residendo fuisset lucratus. In hoc enim sententiæ sunt conformes. Et Domini affirmatiuè resoluerunt, quia consti- 2
to de bono iure, Rota solet exequi sententias de partibus. Put. *dec.* 401. *lib.* 1. Mohed. *decis.* 3. *de testib. & 15. de re iudicat. & fuit pluriès resolutum.* De iustitia autem dictarum sententiarum satis constabat, quia Episcopus Squallacen. non resedit in suo Archidiaconatu, & canonicatu,† & 3
ideo distributiones ei non erant debitæ, *c. 1. de cleric. non resid. in 6.* Paris. *cons.* 33. *lib.* 4. Cassad. *decis.* 1. *de cleric. non residen.*

Non obstat licentia obtenta per Episcopum à Capitulo de lucrando distributiones per triennium de quo agitur, absque eo quòd resideret quia huiusmodi licentia tam ex defectu potestatis, quàm voluntatis, Episcopo nihil suffragantur. Pote- 4
statis quidem, quia Capitulum illi non potuit concedere, quòd absens lucraretur distributiones, Archidiaconus, *in c. 1. in fin. vers. dic, quod fortè contrarium, de cleric. non residen. in 6.* Et videtur de mente Sacrosancti Concilij Tridentini, *sess.* 24. *c.* 12. *ibi, distributiones, verò, qui statis horis interfuerint recipiant, reliqui quauis collusione, aut remissione exclusa, his careant,* & declarauit expressè S. Congregatio Illustrissimorum Interp. eiusdem Sacrosancti Concilij, quòd Capitulum non possit concedere absenti, quòd lucretur distributiones. Nauar. *de orat. & horis canonicis, cap.* 22. Mescell. 14. *num.* 48.

Non obstat gloss. *in c. 1. in verb. suas, de clericis non residen. in 6.* quæ vide

videtur dicere contrarium; quia non inquit posse conueniri, quòd distributiones in absentia remittantur, sed solùm, quòd is cui iam ipso iure accreuerunt, possit eas remittere, id est cōsentire, ne is qui eas iam perdidit, teneatur ei restituere, quod est longè diuersum à pactione, qua quis distributiones in absentia non perdat. Et hanc gloss. ita intelligit. Nauar. *d. loco, de orat. & horis canonicis, cap.* 22. Mescellan. 14. *num.* 49. Et hoc etiam sentit Francus, *in d. c. vnico, §. qui verò, num.* 4. *vers. tu dic. de clericis non residen. in* 6. Et ita est intelligendus Geminian. *in d. §. qui verò, num.* 10. *vers. possent concordari.* Et ita debet intelligi Cardinalis, *in Clem.* 2. *num.* 8. *vers.* 13. *quæro, de vit. &*
6 *honest. cleric.* Et meritò quidem, †quia dolus præteritus remitti potest. Bald. *in l. iurisgentium, §. sed si paciscar. num.* 5. *ff. de pact.* Iason. *in l. si vnus, §. illud nulla, in princip. eodem tit.* Dolus verò de futuro remitti non potest, quia sic inuitaretur quis ad delinquendum, Iason. *in d. §. illud, num.* 1. Ruin. *cons.* 129. *num.* 20. *lib.* 5. Et hac ratione mouetur Nauar. *d. loco, num.* 49.

Ex defectu voluntatis pariter dixerunt Domini, Episcopum non po-
7 tuisse lucrari distributiones, † quia licentia fuerat concessa per triennium incipiendum à die habiti beneplaciti Apostolici, quod non constat vnquam fuisse obtentum. Ideo voluntas Capituli deficit. Paris. *cons.* 31. *sub num.* 17. *lib.* 4. Put. *decis.* 2. *de transact.* Accorambon. *dec.* 8. *in fin. lib.* 1. Et habeatur pro non data huiusmodi licentia, *l. pecuniam quam ff. si cert. petat. l. necessariò, §. quòd si pendente, ff. de peric. & comm. rei vend.* Socin. iun. *cons.* 4. *nu.* 16. *lib.* 2.

Neque obstat, quòd aliæ duæ licentiæ fuerint datæ à Capitulo absque huiusmodi reseruatione beneplaciti Apostolici, quia quatenus in istis non intelligeretur repetita illa qualitas, scilicèt beneplacitum Apostolicum, tamen adhuc non remaneret defectus potestatis, vt superiùs dictum fuit.

Nec releuat, quòd certo anni tēpore Canonici soleant ad inuicem remittere sibi distributiones malè perceptas, quia hoc intelligebant Domini de distributionibus malè perceptis ab inseruientibus, ob non præstitum debitum seruitium eo modo, quo præstare tenebantur.

Quia tamen Capitulum concessit Episcopo Archidiacono huiusmodi distributiones, ob eius indispositiones, & infirmitates, ac seruitium multorum annorum, quod in Ecclesia præstiterat, † & clarum est, 8
quòd Canonico infirmo & solito inseruire debentur distributiones, etiam quòd non resederit, *cap.* 1. *de cleric. non residen. in* 6. Natta *d. cons.* 41. *num.* 1. *vol.* 1. Nauar. *cons.* 2. *num.* 3. *de cleric. non residen. par.* 1. Ideo reseruarunt Domini, videre, an ex ista assertione Capituli constet de infirmitate Episcopi Archidiaconi, & quòd esset solitus residere, ita vt illi debeantur distributiones ex isto capite.

Et ita fuit resolutum, vna tantùm parte informante.

MEDIOLANEN.
Euictionis.

Lunæ 5. Maij 1603.

EPITOME.

Creditor, vel alius pro illo admittitur ad licitandum, aliis non existentibus, vel dignum pretium non offerentibus.

SVMMARIVM.

1 *Singularis successor non habet regressum contra primum venditorem authoris sui, sequuta euictione, & num. 6. Quod limitatur, num. 7.*

2 *Exequutio facienda in bonis, non potest fieri super iure personali quod competit pro euictione, quod declara, vt nu. 10.*

3 *Facultas data ad vnum actum, non extenditur ad alium.*

4 *Creditor non admittitur ad distractionem pignoris, etiam per suppositam personam, nisi debitor ipse vendat.*

5 *Promittens defensionem, debet in se iudicium suscipere, & iudicatum soluere.*

8 *Subrogatus gaudet iure illius in cuius locum subrogatur.*

9 *Quod fit a iudice rem adiudicante creditori, vel licitatori, à parte fieri censetur.*

11 *In mandatis veniunt quæ sunt consueta apponi.*

12 *Creditor, vel alius pro illo, admittitur ad licitandum in pignore iudiciali, alio emptore non existente, vel dignum pretium non offerente, & nu. 15.*

13 L. & qui sub imagine, C. de distract. pign. *loquitur in pignore conuentionali.*

14 *In datione in solutum videtur necessaria æstimatio præcedens, secus in venditione.*

DECISIO CIX.

SEquuta permutatione inter Octauium, & Alphonsum, bona Aretij de quibus agitur, peruenerunt ad Alphonsum, qui fuit declaratus debitor per sententias Rotales in certa summa illorum de Puteobonellis, qui per exequutorem in partibus à Rota subdelegatum, bona de quibus agitur subhastari obtinuerunt, & fuerunt deliberata cuidam Herculi tanquam plus offerenti, qui in ipsa oblatione declarauerat, se fuisse personam suppositam à Puteobonellis vt constat ex instrumento ipso venditionis. Quare iudex ipsis Puteobonellis fecit venditionem, & dationem in solutum cum cessione, ac positione in locum Alphonsi. Sed cùm posteà Puteobonelli molestarentur super dictis bonis, mediantibus resolutionibus factis, fuit pronunciatum, stante obligatione Domini Octauij, ipsum teneri suscipere litem, & defendere istos de Puteobonellis, tanquam successores Alphonsi.

Ad impugnandũ sententias prædictas opponebatur coram me de iniustitia sententiarum Rotalium vltimo loco latarum, nec non de nullitate exequutionis factæ in partibus, tam ex defectu iurisdictionis, quàm ob non seruatam formam iuris.

Iniustitia deducebatur ex eo, quia Puteobonelli erant singulares successores, & ideo non habentes regressum contra primum venditorem auctoris sui, vt est text. *in l. si res quam 59. ff. de euict.* vbi DD. communiter. Barr. *in l. si pro re pupilli, §. si pro euict. num. 2.* Agel. *num. 3. eodem tit.* & tex. alibi non reperiri dicit. Bald. *in l. 1. num. 10. C. de rer. permut.* & text. singularem appellat Imola *in l. Iulianus, §. 1. num. 5. vers. & sic iura, & actiones, ff. de verb. obligat.* 1

Nullitas exequutionis ex defectu iurisdictionis deducebatur ex triplici fundamento. Primò quia sententiæ Rotales loquuntur de bonis, & ideo non poterat exequutor facere exequutionem super isto iure personali, † quod pro euictione 2
com

competit, & eſt diuerſum à bonis,
l. à diuo Pio, §. in vend. ff. de re iudicat.
ponendo ſcilicèt illos de Puteobo-
nellis in locum Alphonſi, cedendo
3 iura. † Secundo quia facultas exe-
quutoris erat reſtricta ad venditio-
nem faciendam oblatoribus, & per
conſequens, non potuit bona adiu-
dicare creditoribus. Salicet. *in l. 1.*
verſ. quæro quis eſt competens, C. ſi in
cauſa iudicat. Neguz. *de pignoribus,*
in primo memb. 6. par. num. 9. verſic.
ſupple tu. Gazadin. *conſ. 10. num. 11.*
verſic. quia iudex delegatus. Tertiò
quia ſtante deliberatione facta Her-
culi, iudex functus fuerat officio
ſuo, & ideo expirauerat iuriſdictio,
c. in literis, de offic. delegat.

Nullitas ſecundò principaliter
deducebatur, ob non ſeruatam for-
4 mam iuris, † quia creditor ipſe, nec
etiam per ſuppoſitam perſonam ad-
mittitur ad diſtractionem pignoris,
niſi debitor ipſe vendat, vt eſt tex.
in l. & qui ſub imagine, C. de diſtract.
pignor. Alberi. *conſ. 14. nu. 5.* Panciro-
lus, *conſ. 18. nu. 45.*

Prædictis non obſtantibus, viſum
fuit Dominis, ſententias eſſe iuſtas,
quia clara eſt promiſſio D. Octauij.
5 † & qui promittit defenſionem, nõ
ſolùm tenetur iudicium in ſe ſuſci-
pere, verũ etiam iudicatum ſoluere,
aliàs non dicitur rectè defendere,
l. rectè defendi, & ibi Caſtren. vbi di-
cit, hoc alibi non ita benè inueniri,
ff. de iudic. l. ex iudicatum, ff. iudic.
ſolui.

6 Non obſtat, quòd Puteobonelli
ſint ſingulares ſucceſſores, & ideo
non habeant regreſſum contra pri-
mum venditorem auctoris, *d. l. ſi*
7 *res quam,* † quia diſpoſitio illius
textus dupliciter limitatur, ſcilicèt,
vt non habeat locum, quando ſin-
gularis ſucceſſor fuit poſitus in lo-
cum primi emptoris, vel quando
ipſi omnia iura fuerunt ceſſa. Angel.
in d. l. ſi res quam, num. 2. verſ. ſed quid
ſi non apparet. & Bart. Bald. & alij
locis ſuperiùs allegatis. Gloſſ. *in d. l.*
ſi res quã, in verb. niſi, vbi hoc colligit
ex textu ipſo. Decius, *conſ. 74. nu. 1.*
verſ. iſte tamen circuitus, cum aliis per
Surd. *conſ. 17. num. 31. vol. 2.* Hæ au-
tem limitationes benè adaptantur
ad præſentem caſum, quia non mo-
dò Puteobonellis fuerunt ceſſa iu-
ra, verùm etiam fuerunt poſiti in
locum Alphonſi. Vnde ſicut † 8
Octauius tenebatur defendere Al-
phonſum, ita & Puteobonellos
in locum ipſius Alphonſi ſubroga-
tos, *l. ſi eum, §. qui iniuriarum, ff. ſi*
quis cautionibus, l. qui in ius, ff. de reg.
iur.

Nec facit, quòd iſta ceſſio, & in
locum Alphonſi poſitio fuit facta à
iudice, & non à parte, nam quod fit
à iudice rem ipſam adiudicante
creditori, vel alteri vltimò licitato-
ri, cenſetur fieri ab ipſo debitore,
l. ſi ob cauſam, & ibi Bart. Bald. & alij,
C. de euictionib. l. ſi pignora. ff. eodem
tit. l. eleganter, in princ. ff. de pignor. act.
cum aliis per Tiraquell. *de retract.*
ligna. §. 1. gloſſ. 14. nu. 13.

Et quàntùm attinet ad nullita- 9
tes, non releuat, quòd ſententiæ
Rotales loquuntur de bonis, & ideo
iudex non poterat adiudicare iſtud
ius perſonale, † quia tex. *in d. l. à di-* 10
uo Pio, §. in venditione, ff. de re iudic.
loquitur, quando iura ſunt omninò
ſeparara ab ipſa re, vt ex lectura tex.
apparet, & ſentit Socin. ſen. *conſ.*
158. nu. 14. verſ. prima eſt, vol. 2. Pinell.
in rub. C. de bon. matern. par. 2. nu. 24. &
firmauit Rota in hac cauſa, coram
R.P.D. meo Millino. Huiuſmodi
autẽ iura cùm ſint annexa, ſuccedit
concluſio, quòd ſi quis vnum man-
dauit, videtur & aliud mandaſſe.
Caputaquen. *deciſ. 191. num. 5. & 6.*

dauit

11 *par.2.* † Et in mandato veniunt cõsueta, *l. si pignore, §. fin. ff. de pignor. act.* Iason. *in l. si procurator, sub num. 8. vers. octauò limitatur, C. de procurat.* Ruin. *cons. 93. sub num. 4. lib. 5.* Et in mandato ad vendendum veniũt omnia quæ sunt consueta apponi in contractu venditionis; Gabriel, qui alios refert. *de consuetud. conclus. 1. num. 21.*

Minùs facit, quòd facultas exequutoris erat restricta ad venden. oblatoribus, & per consequens non poterat adiudicare bona creditoribus, eóque magis, cùm ius resistat, & quòd functus fuerat officio suo, stante deliberatione facta Herculi, quia exequutor nõ adiudicauit bona creditoribus, sed processit ad subhastationẽ, & obtulit Hercules, persona supposita, à Puteobonellis,
12 fecitque maiorẽ oblationem. Clarũ autem est, quòd creditor admittitur ad licitandum in pignore iudiciali, alio emptore non existente, vel existente quidem, sed nõ dignum pretium offerente, vt ad literam dicit text. & ibidem notat Odofredus, & Bald. *in fin. in l. 2. C. si in causa indicat. l. ordo,* secundùm lecturam Butrigarij & Butrigellæ, *C. de exequut. sentẽt. diffinit. in princip. nu. 20. circa finem,* latè Surd. *cons. 156. nu. 5. vol. 2.* Rolãd. *cons. 32. num. 33. vol. 1.*

Nec resistit textus, *in l. & qui sub imagine, C. de distract. pignor.* quia loquitur in pignore conuentionali, hîc autem versamur in pignore iudiciali, in quo procedit *d. l. 2. C. si in causa indicat.*

13 Etiã vt dicebat vnus ex Dominis, nec textus *in d. l. ei, qui sub imagine,* officit in præsenti, tum quia *in vers. tametsi debitore distrahente,* habetur, quòd debitor, cessante fraude, & metu potest vendere creditori, sed in hoc casu iudex est, qui vendidit. Vnde intrat conclusio, quòd factum iudicis, censetur factum partis, *l. ob causam, C. de euictionibus, cum aliis.* Sed veritas est, quòd tex. *in d. l. ei qui sub imagine,* loquitur in pignore conuentionali.

Nec facit, quòd in instrumento hæc appelletur venditio, & datio in solutum, quia ex actu ipso constat, fuisse venditionem, vendita enim fuerunt bona Puteobonellis ad mensuram, certo pretio, & residuum pretij Puteobonelli se obligarunt soluere aliis creditoribus litis consortibus, infra annum, iuxta formam oblationis.

Et ex hoc cessat quod dicebatur, fuisse necessariam æstimationẽ præcedentem, † quia, quicquid dicen- 14
dum esset de datione in solutum, in venditione non est necessaria, vt contra Afflictum latè deducit Surd. *d. cons. 156. per totum, lib. 2.*

Nec subsistit, quòd iudex deliberando bona Herculi, functus fuit suo officio, quia ipse iudex sciebat, Herculem personam suppositam, & ideo non functus fuerat suo officio, nisi post deliberationem, & bona fuissent vendita. Et de scientia huiusmodi suppositionis satis constat ex ipso instrumento, in quo propter hanc causam fit venditio Puteobonellis. † Et ideo cessat ex hoc 15
fundamentum, quòd creditor debet admitti à iudice, vt tradunt Cynus, Bald. Salic. & Ang. *in leg. vlt. C. si in causa indicat.* quia satis admittit iudex, ex quo persona supposita, ipso sciente, & permittente obtulit.

LVCA

LVCANA PARO-
chialis.

Ven. 16. Maij 1613.

SVMMARIVM.

1 *Possessio instrumentalis, alio non existente in possessione, est manutenibilis.*

2 *Resignatione beneficij, omne ius abdicatur à resignante.*

3 *Literis ad duos exequutores directis, si primo præsentetur, adiri secundus non potest, nisi in defectum.*

4 *Processus non afficit non citatum.*

5 *In interdicto Vti possidetis, probari debet possessio immediatè ante litem motam.*

6 *Resignatarius ante litem motam potest lite pendente capere possessionem.*

DECISIO CX.

VIsum fuit Dominis, Matthæo dandum esse mādatum de ma-
1 nutenendo,† quia de eius possessione constat ex instrumento adeptionis, *l. prædia*, vbi Bart. *num.* 1. *ff. de acquir. poss. l. non idcirco*, & ibi Bald. *C. de fid. instru.* Put. *dec.* 360. *nu.* 8. *lib.* 1. quæ licèt fuerit instrumentalis, nihilominùs, alio nō existente in possessione, est manutenibilis. Rota, *dec.* 21. *de restit. spoliat. in antiq.* Put. *d. dec.* 360. *num.* 8. *lib.* 1. Et fuit pluries resolutum. Satis autem dicebatur, neminem existere in possessione, ex quo Matthæus beneficium per resi-
2 gnationē obtinuerat,† ex qua omne ius à resignante abdicatum fuit, Rota, *decis.* 2. *de renunciat. in antiq.* & *decis.* 4. *in princ. eod. tit. in no.* Cassad. *dec.* 2. *num.* 3. *eodem tit.*

3 Non obstat, quòd possessio fuerit tradita de ordine secundi exequutoris, qui adire non poterat, cùm literæ primo essent præsentatæ, cuius iurisdictio erat perpetua, *cap. cùm plures, de off. delegat. in* 6. quia cùm esset data facultas Matthæo, in euentum quòd primus differret exequutionem, post 30. dies, adire secundum meritò, elapso tempore, potuit, *d. c. cùm plures.*

Minùs releuat, quòd primus exequutor habuit iustam causam non tradendi possessionem infra dictum tempus, stante clausula, *diligenter inquiras, si aliqua symoniæ labes, vel illicita pactio interuenerit*, † 4
quia licèt fuisset inchoatus processus coram alio iudice Episcopi, non tamen afficiebat Matthæum nō citatum. Bald. *in l. ab eo, nu.* 17. *C. quomodo, & quando iud.* Et quamuis coram Vicario Lucano exequutore procurator fiscalis pluriès se opposuerit, allegando huiusmodi symoniam, tamen nullam fecit probationem, & productio actorum coram alio iudice nihil operabatur, tum quia fuit verbalis, tum etiam quia in illo iudicio Matthæus non fuit citatus.

Nec potest fieri aliquod fundamentum in citatione facta Matthæo per Vicarium primum exequutorē, quia non potest validare gesta coram alio iudice, & huiusmodi citatio erat ad respondendum in Camera ipsi Vicario, super quibusdam petitionibus per ipsum faciendis, nec constabat, super qua repetitiones essent faciendæ.

Non officit, quòd possessio in isto 5
interdicto est probanda immediatè ante litem, §. *hodie, instit. de interdict.* Bart. *in l.* 1. §. *fin. num.* 14. *ff. vti possidet.* Alex. *cons.* 92. *num.* 4. *vers. quòd autem in possessorio, lib.* 1. quia licèt processus formaliter super symonia fuisset inchoatus 28. Nouembris, elapsis iam

nouem diebus post terminum 30. dierum datum primo exequutori, nihilominùs citatio fuit exequuta die 29. contra Matthæum, quo die ceperat possessionem de mandato secundi exequutoris. Vnde non cõstat, an citatio fuerit exequuta ante, vel post captam possessionem, & multùm verisimile est, quòd post captam possessionem, stante quòd citatio fuit exequuta, domi dimissa copia. Vltra quòd huiusmodi noua lis non poterat impedire, quo minùs Matthæus posset capere possessionem, cùm non esset super titulo beneficij, vt in his terminis fuit resolutum coram R. P. D. meo Lancellotto, in causa Calaguritana de
6 Maesta, 29. Octobris 1601. Et cessat omnis amaritudo, quia cùm habuisset resignationem ante huiusmodi iudicium cœptum 29. Octobris, potuit, lite pendente possessionem capere. Lancellot. *de attentat. par. 2. cap. 4. num. 338.*

FIRMANA PRÆTENSÆ restitutionis Rotis.

Mercur. 2. Maij 1603.

Epitome.

Dos filiæ à patre dotatæ, patre mortuo spectat ad filias fœminas dotatæ, etiam stante statuto exclusiuo fœminarum propter masculos, si masculi non adsint.

SVMMARIVM.

1 *Dos à patre profecta, mortuo patre, consolidatur in muliere.*
2 *Statutum non comprehendit forenses, & num. 5. & 6. & 21.*
3 *De vno casu non infertur ad alium.*
4 *Deficientibus agnatis, cessat statutum indultum fauore agnationis.*
5 *Proximior in gradu excludit remotiorem.*
6 *Reo & possessori sufficit vincere per non ius actoris.*
7 *Nomine filiorum, ex interpretatione veniunt fœminæ, & nu. 10.*
8 *Nomine liberorum veniunt propriè fœminæ.*
9 *Dos à patre profecta, ipso mortuo, spectat ad filios dotata.*
10 *Dos mulieris dotatæ à patre, si pater moriatur, auo superstite, auocatur ab auo per filios dotatæ.*
11 *Argumentum à contrario sensu valet in statutis, quando non plus prouenit ex interpretatione, quàm verbis, & num. 12.*
13 *Casus à statuto omissus, remanet in dispositione iuris.*
14 *Item quando per illud ius commune non corrigitur.*
15 *Rubrica declarat intentionem statuti.*
16 *Quæ veniunt in necessariam consequentiam, non alterant dispositionem.*
17 *Nomine filiorum, vel liberorum, non veniunt fœminæ, quando adest statutum exclusiuum fœminarum. stantibus masculis.*
18 *Quòd si non extent masculi, nomine filiorum veniunt etiam fœminæ, stante statuto exclusiuo fœminarum.*
19 *Statutum excludens interpretationem intelligitur de friuola.*

Decisio CXI.

Domini dixerunt, non esse locum lucro tertiæ partis, & restitutioni aliarum partium, iuxta dispositionem statuti, *sub rub. 44. lib. 2.* cuius verba sunt, *quod muliere decedente ante virum sine filiis, vel cum liberis ex eodem matrimonio natis non* peruε

peruenientibus ad ætatem quatuordecim annorum, maritus lucretur tertiã partem dotis; aliæ vero duæ 3. partes restituantur cui de iure. Licèt enim fuerit conuentum, quòd in euentum restitutionis, aut lucri dotis, seruaretur tale statutum ciuitatis nouæ, tamen casu de quo agitur, visum fuit, non esse locum restitutioni, quia cùm prædecesserit pater Arpa-
1 licis, de cuius dote agitur, † dos in ipsa muliere fuit consolidata, & radicata, ita vt transeat ad hæredes eius, & successores, *l.vnica,§.videamus,C.de rei vxor. act.* Bald. Nouell. *de dote.par.6.priuileg.17. num.5. circa medium,vers.sed quando,* Ripa, *in l. in quartam,num.145.ff.ad leg.falcidiam,* Capyc.*decis.*176.*num.*4.Abb. *cons.*81. *num.*1. *lib.*1. Honded. *cons.*32.*nu.* 25. *vol.*1. Et ideo non potest dominus Lucius frater Arpalicis iuuari ex regula, quòd dos à patre profecta re-
2 uertatur ad patrem, *l.dos à patre profecta. C. solut. matrim.* quia, defuncto patre, in Arpalice fuit radicata, & in eius successoribus, quales sunt filij, *auth. in successione, C. de legit. hæredib.*

Nec obstat, quòd adsit aliud statutum exclusiuum fœminarum, etiã filiarum fauore agnationis, *sub rub.* 34. *lib.*5. Et ideò cùm dominus Lucius frater Arpalicis, sit agnatus, debet succedere, quia non extant nisi filiæ fœminę ex dicta Arpalice, cùm Franciscus masculus prædecesserit
3 ante 14. annum, † quia huiusmodi statutum non obligat dictas filias, cùm sint forenses. Socin. sen. *cons.* 74.*num.*11. *lib.*1. Gozadin. *cons.*76. *num.*12. Honded. post alios, *cons.*11. *num.*9.*vol.*1. Nec fuit conuentum, quòd in successione seruaretur statutum ciuitatis nouæ, sed solùm in euentum restitutionis dotis, in quo casu nos non sumus, per supràdicta.

† Ergo non potest infetti de vno ad 4
aliud, *l.Papinianus, ff.de minorib.* Et hoc casu idem esset si ageretur inter subditos, & non adessent agnati, quia fœminæ succederent, deficientibus enim agnatis, cessat statutum inductum fauore agnationis, Brun. *de statut.exclus.fœmin.art.*12. *num.*36. Et sic in ista facti specie, cùm istæ 5
fœminæ non sint subditæ statuto, cessat statutum; paria enim sunt, statutum non excludere, & quòd statutum non afficiat, *l.*1.*§.qui habebat, ff.de bon.poss. contra tabul.*

Non obstat, quòd statutum exclusiuum fœminarum ligat etiã forenses, Brun.*d.loco,art.*6.*num.* 5.*in fin.* qui refert etiam se ad ea quę dixit in superiori quæstione, quæ est *in eodem art.num.*2.*& seqq.* Quia quicquid sit de hac quæstione, quam Brunus ipse declarat, & limitat, *d.num.*2.*& seqq.* vt videre est in locis præcitatis, † 6
ponit quæstionem, quando viget statutum exclusiuum fœminarum, vbi bona sunt sita, & tunc dici posset, quòd ligaret forẽses: hîc autem non sumus in casu, quo bona adsint in loco ciuitatis nouæ, quia fuit data dos in pecunia numerata: & hoc casu statutum non potest ligare personas forenses, per supràdicta & dicit Brun. *præcitato loco, nu.*6.

Ex quibus, siue mares, & fœminæ successerint pariter, *l. maximum vitium, C.de lib.præter*; siue, stante aliquo statuto, mares tantùm, & nunc agatur de successione maris, & quicquid dicendũ esset de eius successione, & quomodo succedatur, satis est, quòd adsit pater, & sorores. † Et 7
sic proximiores in gradu, ita vt ab ipsis tanquam remotior excludatur Lucius, *auth. de hered.ab intestat.* §.2. Et sufficit ipsis tanquam reis, † 8
& possessoribus vincere per non ius Lucij, *l.qui accusare, C.de eden.*

Sed dato etiam absque veri præiudicio, quòd d.Lucius, posset agere ad restitutionem dotis, adhuc nõ intraret dispositio d. statuti de lucro dotis, quia licèt Arpalices decesserit, relictis Francisco masculo, qui ante 14.annum decessit, & tribus filiabus fœminis, tamen adhuc non esset locus restitutioni dotis,
9 cùm nomine filiorum, ex interpretatione veniant etiam fœminæ, *l. si quis ita, in fin.ff.de testam. tutel.l.si ita scriptum,de legat.2.l.iusta,&l.quisquis, ff de verb.signif.* Illustrissimus Mantica *de coniect. vltim. volunt, lib.11. tit. 14.num.2.* eóque magis in præsenti casu,quia statutum dicit, si decesse-
10 rit sine filiis, vel cum liberis, †. & clarum est, quòd sine vllo dubitationis scrupulo, propria verbi, Liberorum, significatio, deseruit etiam pro fœminis, *l.cognoscere, §.liberorum, & l.non est sine liberis, ff. de verb.signif. l.1. C. de condit.insert. l.iubemus, §.fin autem, C.ad Trebell.l.cùm acutissimi,Cod. de fideicom.* Illustrissimus Cardinalis Mantica,*d.loco,num. 11.* Surd.*decis.66.num.9.*Et hoc suadetur optima ratione, quia nomen, Liberorum, est terminus communis mari & fœminæ,*l.1. §. generaliter,ff.de legat.præstand.*Et ideo comprehendit vtrumque sexum ex proprietate sermonis, non ex interpretatione,vel extinctione.Barr. *in l.1. num.2. vers. vel dic,* & ibi Alciat. *in princ.* & Ianùs Veronen. *nu.23. vers. 1.casu, ff. de verb. signif.* idem Bart. *in l.si quis in tantam, nu.4.vers.habemus, C.vnde vi.* Cardin. *in Clem.1.quæst.3. num.8.vers.dic,quòd quandoque,*& ibi Barbar.*num.19.& 60.de elect.mihi col. 20.vers.quærit ista gloss. & col.26.vers. imò ex vi rationis,* cùm aliis latè deductis coram Cantuccio in causa Romana deuolutionis domus, sub *nu.37.4.*Maij 1580.

Quare stantibus dictis filiabus, 11
vir non lucrabitur tertiam partem dotis,nec aliæ duæ erunt restituendæ,sed debent remanere penes filias Arpalicis,*d.l.1. §.videamus, C. de rei vxor.act.* etiamsi auus viueret, quia tunc intraret consuetudo Martini, gloss *in l.dos à patre profecta,C.solut. matrim.* † Et tunc deferretur ipsis 12
filiis,non vt hæredibus matris, sed, vt dicunt Doctores, auocando dotem ab auo, & in filium transferendo, Bart. *in l. post dotem.num.30. & seqq. ff.solut.matrim.* Ripa qui de communi, *in l. in quartam, num.191. ff.ad leg. falcid.* Cephal. *cons.613.nu. 11.* alios allegat Honded.*cons.32 nu. 24.& 27.vol.1.& cons.75.nu.37.lib.2.* Et quamuis aliqui voluerint, filios succedere, vti hæredes matris, non autẽ iure proprio,nihilominùs Rota sequitur primã opinionem, vt in causa Clusina dotis, 12. Ianuarij 1598. coram bon. mem.D.Peregrino. Nec facit, quòd hoc sit argu- 13
mentum à contrario sensu, quod in statutis non valet, quicquid dixerit Bald. *in cons.95. in princip. vol.4.* per tex.*in l.inter socerum, §.cum inter, ff.de pact. dotalib.* quia huic textui respondet ex communi opinione Gabr.*cons.58. num.19. & seqq. lib.1.* & latè prosequitur, qui alios allegat. Phanucc. *de lucro dot. gloss. 11. num.9.& seqq.* Aduertendum autem 14
est, quòd licèt argumentum à contrario sensu ita generaliter nõ dicatur sumi, sumitur tamen ad limites verborum,quæ in sensu directo ponunt, non autem quando plus venit ex mente, & intellectu,& interpretatione,quàm verbis. Butr. *in c.cum Apostolica, num.10. de his, quæ fiunt à prælat.sine consens.cap.* Decius, *cons.386.nu.4. circa medium, vers.quia tale argumentum à contrario,* Thobias Non.*cons.90. num.14.* Osasch.*dec.85. num.*

*num.*14. Honded.*conſ.*16.*nu.*60.*lib.*1.
Et ſi modo prædicto ſumatur argu-
mentum, dicendum erit, virum ſuc-
cedere in tertia parte, & teneri re-
ſtituere alias duas filiis non extan-
tibus, vel non peruenientibus, ad
14. annum, ipſis verò extantibus, vi-
rum non excludi; ſed an ſuccedat,
vel non, ſtatutum non determinat,
15 † propterea caſus remanet in diſpo-
ſitione iuris communis, *l. commodiſ-
ſimè, ff. de lib. & poſthum. l. ſi extraneus,
ff. de condict. ob cauſam*, Decius, *loco
præcitato*, & Honded in terminis ſta-
16 tuti pariter, *loco allegato*. Hinc eſt,
quòd Roland. *de dote, quæſt.*43.*nu.*3.
voluit, poſt alios quos allegat, ar-
gumentum à contrario ſenſu valere,
quando ius commune per illud non
corrigitur, ſed reſeruatur. Quare in
hoc caſu tale argumentum valebit,
quia ius commune non corrigitur,
ſed ſeruatur, quia ſuccedunt filij, vt
fuit ſuperiùs dictum.

Nec placuit, quòd ſtatutum diſ-
ponat ſuper duabus partibus dotis,
& non ſuper tertia viri, quia clarè
patet, quòd intentio ſtatuti fuit
diſponere ſolùm de lucro dotis in
fauorem mariti, & non de duabus
tertiis, fauore illorum quibus dos
eſt reſtituenda. Et hoc patet ex ru-
brica, cuius verba ſunt, *quòd ma-
ritus lucretur tertiam partem dotis, &
17 de dotium reſtitutione*, † quæ quidem
rubrica demonſtrat, & declarat in-
tentionem ſtatuti, Bald. *in l.*1.*ſub nu.
6. verſ. modo in gloſ. C. ne liceat tertiò
prouocare*. Alex. *in l.*1.*num.*3.*ff. ſi cert.
pet. & conſ.*13.*incipien. cauſa primo, ſub
num.*8.*verſ. ſicut per rubricam, lib.*3.
Decius, *d. conſ.*387.*nu.*7.*verſ. prædictis
tamen non obſtantibus*.

Nec reſiſtunt verba illa in rubri-
ca, *& de dotium reſtitutione*, & in ni-
gro, quòd *duæ tertiæ partes reſtituan-
18 tur cui de iure*, † quia hæc veniunt
in neceſſariam conſequentiam, &
ideò non alterant diſpoſitionem, *ad
tex. in l.*1.*ff. de auct. tutor. & in l. condi-
tionibus, §. pupillus, ff. de condit. & de-
monſtrat*. Sed dato etiam quòd diſpo-
neret ſuper reſtitutione dotis, quod
tamen non viſum fuit Dominis, niſi
in neceſſariam cõſequentiam, adhuc
intraret argumentum, quia ſtanti-
bus filiis, dos non debet reſtitui, ſed
debetur ipſis ſecundùm diſpoſitio-
nem iuris communis, per ſupradi-
cta.

Minùs officit, quòd propter illud
ſtatutum excluſiuum fœminarum,
in hoc ſtatuto de lucro dotis non
veniunt fœminæ, † ſed nec etiam 19
nomine liberorum, Iaſon. *conſ.*140.
*nu.*32.*vol.*1. Roland. *conſ.*82.*num.*41.
vol. 3. cum aliis per Illuſtriſſimum
Manticam, *de coniecturis vltimarum
volunt.*14.*lib.*11.*num.*22. & poſt eum
Surd. *deciſ.*66.*num.*10. Reſpondetur
enim, quòd, licèt nomine filiorum
non veniant fœminæ, quando adſit
tale ſtatutum, † tamen eſt aduerten- 20
dum, quòd non extantibus maſcu-
lis, vel deficientibus, nomine filio-
rum veniunt etiam fœminæ. Bart.
*in l. vt iuriſiurand. §. ſi liberè, nu.*5.*ff. de
oper. libert.* Decian. *reſponſ.*30.*nu.*40.
*& ſeqq. vol.*3. Berous, *conſil.*83.*nu.*10.
*lib.*2. Cephal. *conſ.*252.*num.*23.*lib.*2.
Brun. *de ſtat. excluſ. fœmin. art.*1.*num.*
16. & meliùs, *art.*12.*num.*109. Et fuit
dictum in cauſa Bononien. de Be-
roaldis, 18. Aprilis prædicti coram
R.P.D. meo Litta.

Et ideo cùm extent filiæ fœminæ,
debẽt ſuccedere, quia dominus Lu-
cius non poteſt iuuari alio ſtatuto
excluſiuo fœminarum, quod non li-
gat forenſes, & paria ſunt, quòd non
adeſsẽt agnati, & quòd iſtæ mulieres
non ligentur illo ſtatuto. Quare nõ
impeditur, quin nomine filioru, ve-
niant fœminæ, vt dictum fuit.

Non obstat, quòd adsit aliud statutum, *sub rubrica* 36.*lib.*5. in quo cauetur, quòd statutum nullam recipiat interpretationem etiam à iure communi, vel canonico, quia omisso, quòd adest aliud statutum, eodem *lib.*5.*cap.*25. in quo habetur, quòd dispositum in masculino, intelligatur etiam dispositū in fœminino, nisi constet de contraria mente & ratione tacita, vel expressa statuti, & quòd in hoc casu non agitur propriè de interpretatione, stante verbo liberorum, vt dictum fuit,
21 tamen hoc debet intelligi, † quòd statutum non recipiat interpretationem friuolam; non enim excludit intellectū qui colligitur ex verbis, & alium in istum. Brun. *de stat. exclus. fœmin. art.*5. *num.*109. Et quamuis adsint verba prægnantia, scilicèt etiam à iure communi, vel canonico, non tamen tollit interpretationem, quæ fit per punctum rationis, vel ex communi vsu loquendi, vel ex communi obseruantia. Brun. *loco proximè citato, num.*113. Et ideo non debet excludere, quòd nomine filiorum deficientibus masculis, non veniant fœminæ, pèr supradicta.

Ex quibus in summa conclusum, quòd aut dominus Lucius vult iuuari statuto de restitutione dotis, & non potest, quia non est ampliùs locus restitutioni, cùm pater Arpalicis prædecesserit. Sed, dato quòd Lucius posset agere ad restitutionē,
22 adhuc dos non esset restituenda, † cùm adsint filiæ fœminæ, quæ comprehenduntur sub nomine filiorum, saltem non extantibus masculis. Aut vult iuuari Lucius statuto de
23 successione, & non potest, † quia non ligat istas filias forenses, nec aliquid fuit conuentum super huiusmodi statuto.

LVCANA IVRISPATRONATVS.

Merc. 21. Maij. 1603.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus est indiuiduum.*
2 *Patronus potest separatim, vel coniunctim cum præsentatis esse in iudicio.*
3 *Præsentatio est fructus diuisibilis, & separatus à iurepatronatus.*
4 *In diuisibilibus sententia quoad vnum potest valere, & non quoad alium.*

DECISIO CXII.

Licèt iuspatronatus sit indiuiduum, *cap.*1. *de iurepat.* Bald. *in l. familiæ, nu.*1. *C. comm. vtriusque iudic.* Roch. *de iurepatr. in verb. ius, num.*10. tamen Lucretia solùm egit super iure patronatus, Vincentius verò ab ea præsentatus agebat super institutione. † Et dubitari non potest, quin patronus possit separatim, & coniunctim cum præsentatis agere. Rota, *decis.*2. *de iurepatr. in no.* Lambert. *de iurepat. lib.*2. *qu.*8. *art.*3. per totum. Et clarum est, † quòd præsentatio est quid separatum ab ipso iurepatronatus, cùm sit fructus iurispatronatus, qui fructus est diuisibilis, Roch. *loco præcitato, num.*11. Hinc est, quòd aliàs Rota resoluit, teste Lancellotto, *de attentatis* 2. *parte, c.*12 *ampliat.* 11. *nu.*12. sententiam fuisse validam, quoàd patronos citatos, quia beneficiati agebant solùm super manutentione, quæ erat omnino separata ab eo super quo patroni agebant. † Et clarum est de iure, quòd quando agitur super aliquo diuisibili, sententia potest valere quoàd vnum, licèt secùs quoàd alium, *l. de vnoquoque, ff. de re iudicat.* & latè persequitur

tur Gabriel *cons.56. nu.16.vol.1.* Et fuit resolutum in causa Pampilonen. Parochialis de Stella, 8. Nouembris præteriti coram me.

Ex quibus cessant in contrarium deducta, ex indiuiduitate rei super qua agitur, quia vnus super vno, alter verò, super alia re agebatur.

TOLETANA CAPELLaniæ.

Lunæ 26. Maij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Possessio probatur per instrumentum adeptæ possessionis.*

2 *Possessio iunior præsumitur clandestina.*

3 *Iudex nulliter procedens, non priuat possessione.*

4 *Possessio ciuilis est manutenibilis contra occupantem naturalem.*

5 *Possessor sine citatione, priuari non potest possessione.*

6 *Clausula*, amoto illicito detentore, *facit exequutorem, de mero mixtum.*

7 *Possessio instrumentalis, alio non existente in possessione, prodest ad effectum manutentionis restitutionis, & alios effectus.*

8 *Exceptiones respicientes petitorium, non admittuntur in summariissimo possessorio.*

DECISIO CXIII.

IN hac causa, quæ agitabatur per contradictas, dubitaui, an Petro esset dandum mandatum de manutenendo. Et Domini affirmatiuam sunt amplexi; quia de eius possessione anteriori constat per instrumentum, de quo in registro, fol.83. quæ fuit apprehensa, 22. Octobris, 1600.

1 † Quod quidem instrumētum probat possessionem, *l. prædia*, vbi Bart. *num.1. ff. de acquir. possess. l. non idcirco,* vbi Bald. *in princ. C. de fid. instrum.* Pur. *decis.360. nu.8. lib.1.* non obstante alia possessione Ioannis, capta 21. Octobris 1601. vt in registro, 2 fol.28. quæ tanquam iunior præsumitur clandestina. Bart. *in l. si duo, nu.4. vers. si verò testes vniuscuiusque, ff. vti possidet. c. licèt causam,* & ibi DD. per illum text. *de probat.* Couar. *pract. quæst.17. in fin. ver.12. meritò.*

Nec facit, quòd Ioannes fuit im- 3 missus de mandato iudicis, quia iudex nulliter processit, & ideo non priuauit Petrum sua possessione. Angelus, & DD. *in l. clam possidere, §. qui ad nundinas, ff. de acquir. possess.* Et cùm ipse non habuerit se pro spoliato, dicitur ciuilem retinuisse, *d. l. clam possidere, §. qui ad nundinas.* Cuius vigore dandum est illi inter- 4 dictum retinendæ contra occupantem naturalem, vt tradit Bart. *in l. 1. §. interdictum autem, num.2. & in d. l. si duo, num.2. ff. vti possid.* Quòd autem iudex nulliter processerit, dubitari non potest. † Cùm enim Petrus es- 5 set in possessione, debebat citari, *c. licèt Episcopus,* vbi gloss. *in verb. vocato, de præben. in 6. l. fin. C. si per vim, vel alio modo,* latè Felin. *in c. dudum, num. 24. de præsumpt.* stante maximè, quòd in literis aderat clausula, *dummodo tempore datæ præsentium non sit alteri ius quæsitum,* & alia clausula, *amoto exinde illicito detentore,* quæ facit 6 exequutorem de mero mixtum, Felin. *in c. de cætero, num.9. de re iudic.* Et fuit dictum in causa Zamoren. Confratrum 14. Iunij 1595. coram bon. mem. D. Gyprio.

Nec releuaret, si diceretur, quòd possessio Petri fuit merè instrumentalis, quia cùm non constet, alium tunc temporis possedisse, † prodest 7 ad effectum manutentionis, & restitutionis, & ad quoscumque alios effectus.

effectus. Rota decis. 21. de restit. spoliat. in antiq. Bisignet. decis. 8. eodem tit. Fastol. dub. 41. Callad. decis. 20. in fin. de praeben. Mohedan. decis. 234. Verall. decis. 334. num. 5. par. 2. Et fuit pluriès resolutum.

Minùs releuaret, quòd Petrus non probat, se habere qualitates requisitas in fundatione de qua in registro,
8 fol. 40. † quia haec respiciunt petitorium; nec in hoc iudicio summariissimo admittuntur huiusmodi exceptiones, Couar. pract. quaest. c. 17. sub num. 4.

ROMANA RELEVAtionis Indemnitatis.

Lunae 26. Maij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Depositarius debet releuari ab omnibus damnis, & expensis.*
2 *In taxatione expensarum datur iuramentum in litem, praeuia iudicis taxatione.*

DECISIO CXIIII.

Placuit Dominis decisio in hac causa facta 20. Decembris praeteriti, scilicèt Lucios, & alios teneri releuare indemnem Antonium, rationibus, de quibus in dicta decisione.

Nec facit, quòd fideiussores se obligarunt, quòd Antonius nullum damnum pateretur ex deposito, ex quo non fuit passus, sed ex restitutione ipsius depositi, quia constat, quòd Antonius vocauerat se depositarium, attamen realiter nó habebat bona depositata; quod constat, tam ex confessione Vanini, de cuius bonis agebatur, dum ipsum promisit releuare indemnem, & dare fideiussores, vbi expressè habetur, quòd vocauit se depositarium, & adest cófessio Luciorum in commissione signata manu Sanctissimi, *l. cùm precum, C. de liberal. causa*, quae probat, assertionem Vanini fuisse veram. Et hoc maximè suadetur ex sustentione litis per Lucios, & alios facta; nec videtur verisimile, quòd si non fuissent obligati, sustinuissent litem contra dominos Varesios creditores.

Debet quoque Antonius releuari, praeter ea quae dicuntur in alia decisione, ab omnibus expensis factis occasione istius depositi, tam in transportando bona post obitum Vanini, quae tunc in actuale depositum accepit, & iterum describi obtinuit, quam etiam in pensione domus conductae causa custodiae horum bonorum. † Et quamuis probatio harum expensarum sit leuis, dixerunt Domini, quòd detur iuramentum in supplementum, praeuia taxatione iudicis. 1
2

ARETINA SPOLII.

Mercur. 28. Maij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Iudex, non transportatis actis, nulliter procedit.*
2 *Acta praesumuntur integrè transportata.*
3 *Iura verbaliter producta, non debent transportari, & nu. 4.*

DECISIO CXV.

Qvamuis ex dispositione Sacrosancti Concilij Tridentini, *sess. 24. cap. 2.* acta primae instantiae sint transportanda, † ita vt iudex 1
ob non transportationem dicatur nulliter procedere, vt pluries fuit resolutum, † tamen pro integra 2
transportatione actorũ praesumitur, ita

ita vt alleganti, acta non esse integra, onus id probandi, incumbat.

Non obstat quod dicebatur, certa iura deficere, nempe quandam fidem de certis bonis, quæ in catasto sunt descripta, vt constat ex processu, fol. 143. quia illa est confessio partis in positione quam dedit, & cessat difficultas, quia huiusmodi fides reperitur in huiusmodi processu, fol. 256. & 257.

Minùs subsistit, quòd desunt literæ dominorum Conseruatorum iurisdictionis Florentiæ, emanatæ sub die 3. Septembris 1576. necnon literæ Apostolicæ ad fauorē d. Francisci ac literæ dominorum Conseruatorum directæ Vexillifero Mon-
3 tis Sancti Sauini: † quia, vt constat in processu, fol. 273. à tergo, huiusmodi productio fuit verbalis, quod suadetur ex stylo ipsiusmet notarij in productione reali, de qua fol. 250. in qua habetur quòd talis, &c. *dict. iura produxit, quæ vnà cū præsenti notula dimisit, & relaxauit penes me Cancellarium.* Quæ quidem assertio non reperitur in alia productione, & ideò cùm huiusmodi productio fuerit verbalis, dicta iura non erant transportanda. Et fuit resolutum coram D. meo Ludouisio, in causa Mediolanen. bonorum emphyteoticorum, 10. Iunij 1602.

Non obstat fides notarij de productione horum iurium, quia non concludit ad productionem realem, immò videtur concludere de productione verbali per ea quæ in ipsa leguntur, scilicèt, *fuerunt, & sunt infrà indicata iura, & scripturæ ab eodem D. Francisco, vel eius procuratore producta* ponderando verbum illud, *indicata*, quod cum verbo *producta*, videtur concludere ad productionem verbalem.

4 Nec releuat, quòd huiusmodi iura maximè conferant ad prætexendam causam, quia non ideò sequitur, quòd sint transportanda, cùm non fuerint realiter producta, nec proptereà est præclusa via D. Francisco, quin illa possit in Rota producere. Et sic fuit resolutum, vtraque parte iura sua deducente.

VALENTINA
Mercedis.

Lunæ 2. Iunij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Contractus factus per literas, censetur celebratus in loco vbi literæ recipiuntur.*

2 *Consuetudo, seu statutum requirens solemnitatem, non extenditur extra territorium.*

3 *Vbi facienda est solutio, ibi contractus dicitur celebratus, respectu fori.*

4 *Solemnitas, & consuetudo loci contractus attenduntur in contractibus.*

5 *L.* sed & socius, §. si absenti, ff. pro soc. *declaratur.*

6 *Mandatum, re integra, potest reuocari.*

7 *Contractus celebratus extra territorium, ad fraudandum statutum, est nullus, non seruata forma statuti.*

DECISIO CXVI.

DVbitaui an Comiti esset concedenda remissoria, quæ ex eo petebatur, quia cùm fuisset condemnatus ad soluendum salarium D. Viues, quod fuerat illi constitutum per Vicecomitissam eius matrem, & tutricem, articulabatur, quòd in regno Valentiæ obseruatur, quòd nullus tutor, nec curator potest procuratori, Aduocato, vel cui-

libet alij salarium absque auctoritate iudicis, sub nullitatis decreto, cõstituere. Et Domini, vtraque parte informante resoluerunt, remissoriã non esse concedendam. Ratio decisionis fuit, † quia salarium non fuit in ciuitate Valentiæ, sed Comitissa per literas constituit salarium d.Viues, qui Romę existebat, in quo loco cẽsebatur celebratus cõtractus, cùm in eo epistola fuisset recepta. Bald. *in l. multum, num.* 28. vbi Salicet, *nu.* 17. ib., *& id dicit, C. si quis alteri, vel sibi,* Alberic. *in l.* 1. *num.* 4. *vers. sed iure, ff. de procur.* Rot. Ianuen. *decis.* 161. *num.*

2 4. Et ideo cùm consuetudo non prohibeat, tutrices simpliciter constituere salaria, sed sine certa solemnitate, tunc non extenditur extra territorium, vt distinguendo dicit Bart. *in l.* 1. *nu.* 32. *quæst.* 6. *C. de sum. Trinit. & fid. Cathol.* & ibi Io. Baptist. de S. Seuerina, *in repet. nu.* 102. Multos cõgerit Lambert. *de contract. sine certa solem. non valit. in verbo mulierũ, q.* 14. *nu.* 41. *& seqq.* & post eum Modern Ferrarien. *de clausul. claus.* 7. *glos.* 19. *nu.* 17. *vers. contrarium tamen alias,* & de ratificatione facta extra locum statuti, si contractus per procuratorẽ fuisset factus in loco statuti, fuit resolutum, 14. Martij præteriti, in causa Romana hæreditatis de Saluiatis, coram R.P.D. meo Litta.

3 Non obstat, quòd solutio erat destinata Valentiæ, & ibi quis contraxisse dicitur, vbi soluere se obligauit, *l. contraxisse, ff. de act. & obligat. l.* 3. *ff. de bon. auth. iudic. poss. & l. heres, §. fin. de iudic.* Nam fuit resolutum, quòd iura allegata loquuntur respectu fori, ad effectum, vt quis ibi possit conueniri. Bart. *in l. semper in stipulat. num.* 2. *ff. de reg. iuris, & in d. l. contraxisse,* Socin. sen. *cons.* 247. *num.* 5.

4 *vers. non obstat, quòd tertio loco.* † In his verò quæ respiciunt solemnitatem, & ordinationem actus, & litis decisionem attenditur status, & consuetudo loci cõtractus. Bart. *locis præcitatis, & in l. cunctos populos, num.* 15. *&* 16. *C. de sum. Trinit. & fid. Cath.*

Minùs obstat textus, *in l. sed & socius, §. si absenti, ff. pro socio,* quem explicat Cephal. *cons.* 171. *num.* 99. *vol.* 2. vbi renunciatio facta absenti tenet in præiudicium renunciantis ante scientiam absentis. Ex quibus conabatur probari, contractum respectu Comitissæ fuisse perfectum Valentiæ. Quia respondetur, quòd tex. *in d. §. si absentis,* loquitur in renunciatione societatis, vbi interest, non esse factum, non esse renunciatum, 6
5

secùs autem in mandato, quod, re integra, potest reuocari, & sola voluntas mandãtis extinguit mandatum, quia nihil interest mandatarij, *l. si pater, §. cui autem, ff. de manumiss. vindic.* Et ita declarat text. *in d. §. si absentis* Salicet, *circa fin.* & Fulgos. *num.* 1. Et in omnem euentum ista constitutio salarij fuerat facta per literas missiuas, nec vlla aderat stipulatio notarij pro absente, & antequàm epistola peruenisset ad manus domini Viues, poterat per Comitissam lacerari.

Nec subsistit, quòd contractus licèt celebratus extra territorium fuit nullus, ex quo d. Viues est Valentinus, qui præsumitur scire constitutiones illius patriæ, vnde illas seruare tenebatur. Titaq. *de legib. connub.* qui alios allegat., *gloss.* 8. *nu.* 222. † quia prædicta procederent, si cõ- 7
tractus fuisset celebratus ad fraudandam constitutionem, vel saltem posset intrare aliqua præsumptio fraudis. ita Aretin. *in l. cunctos populos, num* 8. *vers. nisi actus, C. de sum. Trinit. & in cons.* 14. *in causa magistri Blasij sub num.* 2. Paris. *cons.* 99. *num.* 58. *vol.* 1. Crot. *cons.* 1. *num.* 42. *vol.* 1.

& la

& latè prosequitur Lambert. *d.loco, quæst.17. num.53.* Hic autem nulla potest considerari fraus, quia negotium erat tractandum in Curia, & in ea degebat dominus Viues. Notum est enim, quòd ipse est curialis antiquus. Ex quibus patet, quòd natura negotij requirebat, quòd sic tractaretur.

ROMANA CENSVS.

Lunæ 9. Maij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Vbi non verificatur qualitas constitutionis, non militat illius dispositio.*
2 *Vbi agitur de alterius præiudicio, stricta fieri debet interpretatio.*
3 *Factum alterius non debet tertio nocere.*
4 *Obseruantia subsequuta declarat actum præcedentem.*
5 *Causa propter quam aliquid fit, debet ante omnia verificari.*

DECISIO CXVII.

VEndiderat censum Paulus Victorius Ianus Fabricio Fossano, accedētibus fideiussoribus, Celso, & illis de Vecchiis, qui Vecchij postmodùm in quadam apocha separata erga Paulum Victorium recognouerunt bonam fidem, & cùm posteà foro cessérint, sanctæ memor. Pius V. per suum Motum proprium mandauit, quòd à die cessionis fori, vsque ad illud tempus, nulla haberetur ratio fructuum, sed solùm sortis principalis, & si quid solutum hac ratione fuisset, loco sortis principalis cederet. Quare dubitaui, An casus, de quo agitur esset cōprehensus in d. Motu proprio in casu, & ad effectum de quo agitur, qui est vt Celsus tāquam fideiussor nō teneatur ad fructus, & soluti vsque ad hodiernum diem computentur in sortem. Et tota difficultas fuit restricta ad effectum dubij, quia quòd census contineretur in Motu proprio, verba satis clara videbantur, nec hoc in controuersiam deducebatur, sed ad effectum dubij DD. censuerunt, non continere. Motus enim proprius emanauit ad fauorem DD. de Vecchiis, & contra eorum creditores, vt patet ex verbis illis, ibi, *alios creditores*, ac patet ex verbis quondam Iulij de Vecchiis, & ibi, *inter ipsos creditores*, &c. qualis non erat Fossanus, quia emerat censum à Paulo Vitorio, qui non modò vendiderat, sed etiam receperat pecunias.† Et ideò cùm in Fossano nō 1
verificetur qualitas considerata in Motu proprio, nec contra eum militat eius dispositio, *l.4. §. prætor ait, ff. de dam. infect.* eóque magis quia 2
cùm agatur de præiudicando ipsi Fossano, debet sumi strictissima interpretatio, *c. dudum, de decimis.* Cassad. *dec.1. in princ. de priuil.*

Non obstat recognitio bonæ fidei facta per illos de Vecchiis, quia fuit facta in apocha separata erga Paulum Victorium, † & ideo non de- 3
bet nocere Fossano, *auth. de duobus reis, §. si verò minùs idonei. collat.7.* Barr. *in l. in duobus, §. vbi duo, num.15. ff. de duobus reis* Ronchegal. *in l. reos.11. nu. 33. vers. est tamen sciendum, de duobus reis.*

Nec releuat, quòd fuerit in Motu proprio habita expressa mentio huius census impositi ad fauorem Fossani, cū recognitione bonę fidei illorum de Vecchiis; quia hæc semper intelliguntur respectu Pauli Victorij, & illorum de Vecchiis, qui erant creditores, & debitores, & non respectu Fossani, qui excepta fideiussione illorum de Vecchiis,

nihil agere debebat cum ipsis, sed solùm cum Paulo Victorio, qui ex alio capite, nempe ex recognitione bonæ fidei, agebat cum illis de Vecchiis, & propter hanc causam fuerat graduatus, nec vnquam Fossanus interuenit, aut tanquam creditor fuit nominatus in discussione.

Prædictis accedat obseruantia subsequuta, quia vsque ad hæc tempora fructus fuerunt soluti. † Et
4 hæc quidem obseruantia declarat præcedentia, *l. si seruus plurium, §. fin. l. qui filiabus, in princ. de leg.* 1. Paris. *cons.* 3 *num.* 37. *& cons.* 43. *num.* 51. *& seqq. lib.* 3.

Et cessat omnis difficultas, quia Motus proprius in fine habet adstrictiuam, quòd fructus computentur in sortem, quatenùs bona non sufficiant, & ideò quatenus prædicta non subsisterent, adhuc DD. de Cellis non possent audiri, nisi priùs verificato, quòd bona non sufficerent. Qualitas enim est causa priui-
5 legij. † Et ideo debet in primis verificari. *cap. vlt. de prabend.* Card. *cons.* 92. *num.* 5. *& seqq.* Bero. *cons.* 140. *num.* 17. *lib.* 2. Paris. *cons.* 41. *num.* 14. *lib.* 4. cum aliis.

PACEN. DECIMARVM del Hebrero.

Lunæ 9. Iunij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Parochus prætendens decimas ex prædiis, probare debet, prædia esse intra fines parochiæ.*

2 *Nomine ciuitatis, venit quod murorum ambitu terminatur.*

3 *Ex limitibus ciuitatis, non infertur ad limites parochiæ.*

4 *Episcopus habet curam generalem totius ciuitatis, & diœcesis.*

5 *Decimæ loci qui non est intra limites alicuius parochiæ, spectant ad Episcopum.*

DECISIO CXVIII.

FVit resolutum, non probari locum del Hebrero esse infra limites parochiæ Episcopi. † Non enim 1
probatur esse intra illius fines, prout requiritur. Hostien. *in sum. in tit. de Paroch. num.* 1. Rom. *cons.* 356. *num.* 1. *& 2.* Rebuff. *super concordatis, tit. de collat. §. statuimus, li.* 2. *in vers. parochialis.* Hoied. *de benefic. incompat. par.* 1. *c.* 13. *num.* 2. Et fuit dictum coram Cantuccio, in causa Racanaten. Parochialis, sub *num.* 14.20. Maij 1577. & in alia Ciuitaten. decimarum. Februarij 1589. coram Illustrissimo Card. Mantica, & in eadem coram bon. mem. D. Gyptio.

Nec aliquid probant testes capituli, quia deponunt de administratione solùm in ciuitate, & ideo eorum depositio non potest extendi extra ciuitaté. Nomine enim ciuita- 2
tis venit id quod murorum ambitu terminatur, *c. si ciuitas, de sent. excom. in 6.* Felyn. *in c. Rodulphus, num.* 1. *& seqq. de rescript.* Vltra quòd hæc depositio redditur turbida, ex testibus examinatis pro parte D. Ducis.

Nec releuat, quòd locus del Hebrero sit infra limites ciuitatis, † 3
quia non ideo sequitur, esse infra limites Parochiæ. Hostien, *in c. super eo, num.* 3. *&* 11. *de Parochiis, & in cap. querimoniam, num.* 2. & ibi Butr. *num.* 6. *de iurepatronatus,* Felyn. *in cap. cum causam, nu.* 12. *de probat.* cum aliis.

Minùs faciunt alia latè deducta pro parte Capituli, quia omnia tendunt ad probandum, quòd locus del Hebrero sit infra limites parochiæ generalis Episcopi, † qui habet cu- 4
ram generalem totius ciuitatis, & Diœcesis, glos. *in c.* 2. *in verbo, suo subdito,*

dito, de pænit. & remiss. in 6. Butr. *in cap. sicut ex literis, num. 2. de sponsal.* non autem infra limites spiritualis parochiæ, id est, quatenus Ecclesia Cathedralis sit parochialis, de quo hodie quæritur; sed quatenus Episcopus habet curam generalem, vt dictum est.

5 Prædictis non officit, quòd non probato, quòd aliquis locus sit intra limites alicuius parochiæ, decimæ spectant ad Episcopum, *cap. quoniam, de decim. cap. decimas, 16. quæst. 7.* Rebuf. *de decimis, quæst. 7. num.* 8. Et fuit resolutum in causa Oscen. decimarum, 21. Martij 1564. coram bo. me. D. de Rubeis; quia hodie de hoc non quæritur, sed tantummodò an locus del Hebrero sit infra limites parochiæ Episcopi, considerando, quatenùs Ecclesia Cathedralis est parochialis, vt dictum est.

ANCONITANA
Assecurationis.

Luna 16. Iunij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Testes nulliter examinati, non probant.*
2 *Acta facta in iudicio criminali, non probant in ciuili, inter diuersas personas, licet socios.*
3 *In probando naufragio admittuntur testes, parte non citata, in loco naufragij.*
4 *A verbis contractus non est recedendum.*

DECISIO CXIX.

Domini dixerunt, testes non probare deprædationem; Quia fuerunt nulliter examinati, *cap. 2.* vbi Doctores, *de test.*

1 Nec releuat, quòd isti testes fuerint repetiti in iudicio criminali, ad instantiam Iudæ cum interrogatoriis Symeonis, quia hæc non fuit repetitio parte citata, sed fuerunt examinati ad instantiam Iudæ in iudicio criminali, & illa quæ dicuntur interrogatoria, sunt potiùs materiæ suggestæ iudici criminali, quàm interrogatoria, & ideò sicuti isti testes non probarent pro Iuda, nec cōtra ipsum probare debent. Vital. *in Clemen. 2. nu. 91. de test.* Achil. *decis.* 1. *eod. tit.* & fuit aliàs resolutum.

Vltra quòd huiusmodi acta non erant facta inter easdem partes, sed cum socio, † & ideo non probarent 2
in iudicio ciuili, ita vt iudex ex illis moneri debeat. Bald. *in l. 2. num. 19.* & ibi Dec. *num. 44. C. de eden.* Felin. *in cap. causam, quæ. 1. num. 18. de testibus.* Capic. *decis. 107. nu. 3.* Et fuit dictum in causa Bononien. de Budriolis, *sub num. 5. 25.* Nouembris 1578. coram Reuerendissimo D. meo Patriarcha Alexandrino.

Nec applicatur, quòd in causa 3
naufragij admittantur testes etiam sine partis citatione. Bart. *in l. secunda, nu. 2. C. de naufrag. lib* 11. quia hoc procedit, quādo examen est factum in loco naufragij, & ita declarat Bartolum Dec. *cons. 82. num. 3. vers. non obstant allegata,* & adden. *ad Bart. vers. & aduerte*; secùs autem dicendum est in casu isto, ex quo examen fuit factum Anconæ, vbi adest pars, & ideo citari debebat.

Minùs applicatur quod dicitur, 4
sufficere, quòd adsit nuncius deprædationis nauis; quia hoc non dicit apocha assecurationis, in qua sit fundamentum, sed solùm dicit, sufficere, quòd venerit nuncius deprædationis nauis, ad effectū quòd assecuratores teneantur. Sed cùm nauis venerit salua ad portum Anconæ, vtique deprædatio erat probanda, ad effectum quòd assecuratores

tores tenerentur, quia sumus in casu deprædationis, non perditionis, prout loquitur apocha assecurationis, à cuius verbis non est recedendum, *l. non aliter, de leg.* 3.

BONONIEN. FIDEIcommissi de Mangiolis.

Veneris 20. *Iunij* 1603.

SVMMARIVM.

1 *Ex confessione, etiam tacita, facta in diuisione, & transactione, probatur, bona fuisse supposita fideicommisso, in præiudicium diuidentium, & singularium successorum. Quod numero sequenti declaratur.*

3 *Taciti & expressi eadem est virtus.*

4 *Ad validitatem transactionis sufficit timor litis.*

5 *Duo confines probant identitatem, & nu.* 1. *&* 7. *licèt mutata sit qualitas rei.*

6 *Sequentia declarant præcedentia.*

DECISIO CXX.

FVerunt adiudicata plura bona dominis de Maluaticis, tãquam creditoribus Comitis Melchioris iunioris, quæ eius filij tanquam fideicommisso supposita recuperare intendunt. Quare cùm priùs fuerit firmata descendentia, & adesse fideicommissum; Dubitaui, an constaret de identitate horum bonorũ. Et Domini quoàd primam, & secundam possessionem affirmatiuè resoluerunt, quòd enim hæ duæ possessiones fuerint suppositæ fideicommisso Comitis Melchioris senioris, videbatur satis probari quoàd pri-
1 mam, † ex diuisione facta inter ipsos fideicommissarios, id est, inter Comitem Melchiorem iuniorem, Ranucios, Barbacios, & alios, de qua in summario, *nu.* 2. vbi inter alia in positione Comitis Melchioris obuenit hæc possessio nuncupata Cassina, in campo Bruno. Et probatur quoque ex alia diuisione facta de anno 1545. Quo verò ad aliã possessionem, id est, vnum prædium terræ aratiuæ arboratæ, &c. distinctum in quatuor petiis terræ, iuxta dominos de Faba à meridie Ariostis, & de Felicinis, foueas Castri Sancti Martini, constat pariter fuisse suppositam fideicommisso Melchioris Senioris, ex instrumento transactionis inter Comitem Melchiorem iuniorẽ, & Comitem Vlissem de Bentiuolis. † Et hæ quidem 2
confessiones in diuisionibus, & transactionibus, sicuti probarent inter ipsos diuidentes, & transigentes, bona fuisse supposita fideicõmisso, Alex. *cons.* 152. *num.* 1. *lib.* 7. ita quoque probant contra singularem successorem, vt in terminis fideicommissi est consilium Ruin. 128. *num.* 16. *lib.* 2. Marzar. *in epit. de fideicom. quæst.* 59. & tenuit Rota coram Reuerendissimo D. meo Patriarcha Alexandrino, in causa Fauentina bonorum de Nicolutiis, 15. Ianuarij 1582. & nouissimè fuit admissum in causa Bononien. fideicõmissi de Rubeis 3. Martij præteriti, coram R.P.D. meo Lancellotto. Et facit quod voluit Castren. *cons.* 94. *in fin. lib.* 2. quòd bona fuerint possessa tanquam fideicommisso supposita. Et confessio facta in instrumento diuisionis, quando emanauit ante translationem nocet singulari successori. Ruin. *cons.* 40. *num.* 3. *&* 4. *lib.* 4. Et tenuit Rota coram Cardinali Lancellotto in causa Bononien. iurisdictionis 18. Maij 1576. Et generale est, quòd confessio nocet tam singulari, quàm vniuersali successori. Aym. *cons.* 29. *num.* 1.

Cæsar

Cæsar de Grass. *decis. 20. nu. 9. de probat.*

Nec releuat, quòd in istis diuisionibus non habeatur mentio, quòd huiusmodi bona fuerint supposita fideicommisso, & ideo cùm nulla adest confessio cessant omnia prædicta, † quia cùm taciti & expressi eadem sit virtus, *l. cùm quid, ff. si cert. pet. l. qui ad certum, ff. locat.* ideò satis adest cõfessio, cùm ipsi tanquam fideicommissarij, & vocati, fecerint diuisionem.

3

Nec obstant ea quæ dicuntur circa secundam possessionem, scilicèt, quòd licèt Comes Melchior eam prætenderet à Comite Vlisse, tanquam suppositam fideicommisso, & vigore laudi Cardinalis Sancti Sixti, tamen ei non fuit data, nec vigore fideicommissi, nec vigore laudi, sed in vim transactionis, cum clausula ad habendum; quia respondetur, quòd transactio tanquam quid separatum ab ipsa confessione, non tollit confessionem Comitis, nec resistit, quòd fuerit non obstante confessione, transactum, † quia sufficit timor litis & controuersiæ, ad validitatem transactionis; sed non propterea sequitur, quòd confessio fuerit erronea.

4

5 Prædictis firmatis, dubitari non potest, quin de identitate harum possessionum constet. Nam quantùm attinet ad primam possessionẽ, conueniunt duo confinia, scilicèt via publica, & Zena, quæ sufficiũt. Bart. *in l. demonstratio, num. 14. ff. de condit. & demon.* latè Menoch. *cons. 409. num. 84.* His accedat identitas nominis, scilicèt, la Cassina. Menoch. *cons. 202. num. 102.* & loci, scilicèt in communi Sancti Martini; Aret. *cons. 103. sub num. 3. vers. idem videtur.*

Non obstat, quòd in diuisionibus hæc prima possessio nuncupetur Cassina, quæ differt à possessione laboratiua, quia, vt dicunt testes fuit redacta ad culturam; & hoc idem fatentur fideicommissarij in diuisione, & cùm confinia concordent, licèt sit immutata qualitas rei, sufficit. Roland. *cons. 67. nu. 16. & seq. lib. 2.*

Non officit, quòd in instrumento adiudicationis, hæc non appelletur Cassina, quia vigore illius instrumenti fuit capta possessio huius Cassinæ, vt constat ex alio instrumento adeptæ possessionis, & ideò satis videtur, hanc fuisse possessionem adiudicatam. † Sequentia enim 6
declarant præcedentia, *l. si seruus plurium, l. qui filiabus, ff. de leg. 1.* cum aliis.

Minùs obstat, quòd possessio illa nuncupata Cassina, esset Tornaturarum, 67. Et quòd ista sit Tornaturarum 125. arguendo à quantitate seminis, quia tota non fuit inducta ad culturam, sed adhuc retinet prata.

Nec subsistit, quòd huiusmodi Cassina sit in communi Minerbij, possessio verò de qua agitur in cõmuni Sancti Martini; quia licèt in vna diuisione enuncietur in communi Minerbij, tamen colligitur, hoc fuisse per errorem; tum quia in vltima diuisione enunciatur in communi Sancti Martini, tum quia dicitur esse in loco dicto Campo Bruno, qui est in communi Sancti Martini. Et hoc etiam suadetur, propter contiguitatem horum duorum communium.

Quantùm attinet ad secundam 7
possessionem, confinia posita in instrumento adiudicationis benè cõcordant cum confinibus nominatis in instrumento transactionis. Ex quibus satis constat de identitate huius

huius secundæ possessionis, per supradicta.

PAMPILONEN.
Parochialis de Stella.

Lunæ 23. Iunij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Propter præsumptam calumniam, non facilè denegatur remissoria, secùs propter vehementem.*
2 *Scripturis magis creditur, quàm testibus in concursu.*
3 *Remissoria denegatur, ob irreleuantiam articulorum.*
4 *Tertius non potest dare de nullitate.*
5 *Non reclamans acquiescere censetur.*

DECISIO CXXI.

PEtebatur remissoria ad euitandam decisionem, in qua firmatur, sententias fuisse validas quoàd parochianos citatos, licèt secùs quoàd beneficiatos nõ citatos; quia actiones erant diuersæ, & fiscalis non erat in causa, & Vicarius est amouibilis; quare non poterat dare de nullitate, cùm cura sit penes Abbatem, cuius monasterio Ecclesia est vnita; & ideò cùm omnes articuli tendant ad probandum, quòd Vicarius est perpetuus, tam ex capite calumniæ, quàm irreleuantiæ, Domini censuerunt, remissoriam esse denegandam. Ex deductis enim coram Reuerendissimo Domino Patriarcha Alexandrino 12. Decembris 1598. in hac causa constat, Vicarium esse amouibilem, & quamuis etiam ad euitandum illam decisionem articularetur contra ipsius fundamenta, tamen manifestè colligitur calumnia, quia ex multis præsentationibus quæ dantur in summario Abbatis ab anno 1544. vsque ad annum 1579. constat, semper Vicarium fuisse ad annum præsentatum, & admissum. † Et quamuis 1 propter præsumptam calumniam non de facili denegetur remissoria, Ægid. *decis.* 644. tamen hoc procedit, quando articuli sunt releuantes, quod non est, hic vt infrà dicetur, vel nisi calumnia esset vehemens, prout resolutum fuit coram Reuerendissimo D. Otiolen. bo. me. in causa Caurien. iurisdictionis 16. Februarij 1587. quæ videtur in casu isto, stantibus prædictis præsentationibus.

Nec releuant testes pro parte parochianorum examinati, qui deponunt, Vicarium esse perpetuum, quia non propterea cessat calumnia. Ex scripturis enim constat, Vicariũ esse amouibilem, † & clarum est, 2 quòd in concursu præualet probatio per scripturas, vt fuit resolutum coram bo. me. Bubalo, in causa Calaguritana beneficij, 5. Iunij 1589. Vltra quòd, testes deponunt post constitutionem synodalem factam de anno 1590. in qua præcipitur, quòd Vicarij amouibiles exinde nõ amoueantur absque legitima causa, sed nec huiusmodi constitutio tollit, quin Vicarius sit amouibilis, quod satis est, quòd beneficium in titulum ei non conferatur, & quòd simpliciter, absque alia priuatione, cum causa remoueri possit.

Ex capite irreleuantiæ pariter re- 3 missoria fuit denegata; probatis enim articulis non releuaret, *l. ad probationem, C. de probat.* gloss. & Bald. *in c. cùm contingat, de offic. deleg.* Cassad. *decis.* 2. *de dilat.* Caputaque. *decis.* 66. *p.* 3. Paleot. *decis.* 294. Mohed. 199. Nam non adest persona legitima, quæ habeat mandatum pro Vicario, nec possunt parochiani pro ipso

ipso dare de hac nullitate, ad tex. *in l. per fundum, ff. de seruit. rust. præd.* ibi. Benigniùs, vbi vnus ex sociis cedens ius suum, non potest posteà obiicere de iure aliorum qui cedere noluerunt, & benè explicat mate-
5 riam gloss. finalis, *ibidem*. Et meritò quidem in præsenti casu, quia Vicarius, non reclamat, nec aliquid dicit, quare censetur sententiæ acquiescere, *l. 5. C. de appellat. l. ab ea C. quomod. & quand. iudex*, eòque magis, quia parochiani semper cõparuerunt pro Vicario. Et hodie volunt allegare turpitudinem suã, scilicèt, ipsos comparuisse absque mandato, & ex hoc capite dare de nullitate, respectu ipsius Vicarij.

ROMANA BONORVM
de Soderinis.

Lunæ 23. Iunij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Ex causa Releuantiæ, etiam vnius articuli remissoria conceditur.*
2 *Propter præsumptam calumniam, de facili remissoria non negatur.*
3 *In exequutiuis remissoria non conceditur.*

DECISIO CXXII.

Ex capite releuantiæ, Domini censuerunt, concedendam esse remissoriam. Articulatur enim, instrumentum non fuisse extensum iuxta stylum notariorum Florentię, secundùm quem fuerat promissum de euictione. Et si aliquod instrumentum reperiatur extensum, prout est illud de quo agitur, nihilominùs, quòd eius exequutio non solet concedi, quotiescumque constat iudici, quòd causa poterat defendi ab eo qui petit exequutionem, vel quotiescumque euictio fuit iniu-
sta. † Quando enim constat de re- 1
leuantia, etiam sine fumo in profanis, remissoria conceditur. Verall. *decis. 68. par. 3.* Cassad. *decis. 2. de dilation.* Mohed. *decis. 199.* & sufficit, quòd vnus articulus sit releuans, ad hoc vt alij admittantur, prout passim Rota seruat.

Nec releuat, quòd ista remissoria videatur calumniosa, stante, quòd extensio est facta iuxta formulariũ
Florentinum, † quia propter præ- 2
sumptam calumniam non de facili denegatur remissoria. Ægid. *decis. 624. in fin.* Cassad. *decis. 3. de dilat.* & fuit sæpè resolutum.

Minùs refert, quòd in exequuti- 3
uis remissoria non solet concedi. Verall. *decis. 262. par. prima*; quia non agitur ad impediendam exequutionem, sed agitur ad verificandam ipsam obligationem, & causa reperitur commissa, appellatione remota. Vnde ex denegatione remissoriæ, sequeretur damnum irreparabile, quod facit, vt remissoria concedatur; vt fuit dictum coram Fabio in causa Toletana matrimonij, 7. Iunij 1549. sub *num. 4.*

INTERAMNEN.
Pecuniariæ.

Lunæ 23. Iunij 1603.

EPITOME.

Causa ciuilis priùs cognosci debet, quàm criminalis, si præiudicium est vicissitudinarium, stante clausula; *constito quòd causa ciuilis præiudicat criminali*, quæ formam inducit.

SVMMARIVM.

1 *Creditor exigens creditum aliàs exactum, tenetur ciuiliter actione*

in factum, & criminaliter ex stellionatu.

2 *Actioni stellionatus locus est, cùm non reperitur impositum particulare nomen.*

3 *Causa ciuilis est praeiudicialis criminali, quando illa resoluta, resoluitur etiam criminalis.*

4 *Clausula.* constito, *inducit formã, num.* 21. *&* 31.

5 *Causa ciuilis, & criminalis, quando oriuntur ex eodem facto, non possunt vnico contextu cognosci, & nu.* 20.

Secus si ex diuerso, nu. 32. *&* 33.

6 *Si causa criminalis, & ciuilis tendunt ad diuersa, vna finita, potest ad aliam procedi, secus si tendunt ad eundem finem, ne diuersae sententiae sequantur.*

7 *Causa ciuilis prius debet cognosci, & interim supersederi in criminali, num.* 8.

9 *Commissio causae appellationis, non diuersificat iudicium, sed instantiam.*

10 *Accipiens scienter indebitum, committit furtum.*

11 *Dominus rei subtractae non potest impedire iudicem criminaliter procedentem, post formatam inquisitionem.*

12 *Debitum iam solutum scienter exigens, non committit aliquod delictũ nominatum, ideoque tenetur crimine stellionatus, & leuiùs peccat, num.* 14.

13 *Exigens scienter pecuniam nunquã debitam, est author, & fabricator doli, totiusque figmenti; & infamis.*

15 *Falsi crimen non adest, vbi est aliquod primordium veritatis admixtum.*

16 *Stellionatus non infamat, si ciuilis actio non infamat.*

17 *Qui debitum solutum exigit, satisfaciens parti laesae iudicium criminale impedit.*

18 *Causa criminalis tanquam maior prius cognosci debet, quando praeiudicium est vicissitudinarium, secus est, quando non est vicissitudinariũ, num.* 19. *quia impossibilitas facti non resultat, sed tantum in potentia iuris.*

22 *Iudex ex officio potest hodie de quocumque crimine inquirere, nec admittitur reus, qui contra querelam litis ciuilis, pendentiam opponit.*

23 *Iudex non repraesentat offensum, vt dicatur eius iniuriam prosequi, sed publicam iniuriam, & aequiparatur accusanti, tanquam vni de populo, non tanquam priuato, nisi quando officium suum principaliter est offensum, num.* 24.

25 *Vbi seruatur ius commune, non potest iudex ex officio inquirere.*

26 *Dictio, ferè, est diminutiua.*

27 *Doctori attestanti de consuetudine non creditur.*

28 *Consuetudo est probanda ab eo qui in ea se fundat.*

29 *Officium iudicis mercenarii actioni deseruit, officiũ iudicis nobile actioni non deseruit, sed deseruit loco actionis deficientis.*

34 *Bulla Pij* 4. *in §. & si auditor, habet locum quando causa criminalis est praeiudicialis ciuili.*

DECISIO CXXIII.

PEndente huiusmodi causa corã me, Marcutius obtinuit rescribi, vt constito, quòd causa ciuilis sit praeiudicialis criminali, inhiberem: quare dubitaui, an constaret de huiusmodi praeiudicio, & Domini resoluerunt affirmatiuè. Praetenditur enim, bis idem exactum fuisse, † ex 1 quo oritur actio ciuilis in factum, & criminalis ex stellionatu: Bald. *in l. prima, num.* 14. *C. de condict. indeb.*

Et in

Et in terminis, quòd ille qui exigit
debitum iam solutum, teneatur cri-
mine stellionatus, est text. not. *in l.*
sed fideiussor, §. *in omnibus*, *ff. mandat.*
vbi Bart. *num.* 1. & benè Aret. *in* 2.
not. Bald. *in l.* 1. *num.* 12. *C. quand. ciuil.*
2 *act. crimin. praeiud.* † Cui stellionatus
actioni locus est, quando non repe-
ritur impositum speciale nomen,
l. 3. *ff. de crimin. stellion.* Quare cùm
3 ciuilis sit praeiudicialis criminali, †
(resoluto enim ciuiliter, quòd bis
idem non fuerit exactum, non po-
test agi criminaliter ex stellionatu)
4 est inhibendum, stante clausula,
constituo. &c. quae inducit formam;
quare debet seruari, ad trad. per
Bart. *in l. diem proferre*, §. *stari*, *nu.* 3.
5 *ff. de recept. arbitr.* Dec. *cons.* 438. † Et
eo magis, cùm causa ciuilis, & cri-
minalis non possint cognosci vnico
contextu, quando oriuntur ex eo-
6 dem facto, vt in casu isto, † sed, per-
acta vna, si actio criminalis, & ciui-
lis tendunt ad diuersa, potest ad
aliam rediri, licèt secùs sit, si ten-
dunt ad eundem finem, *l.* 2. §. *ex hoc*
edicto, & ibi notat Bart. *in princ. &*
num. 1. *vers. videte Domini*, *ff. de vi bon.*
rapt. l. vnica, vbi Azo. *num.* 3. *C. quan-*
do ciuil. act. crimin. praeiud. l. interdum,
ff. de publ. iud. Boss. *in prox. tit. de plu-*
ribus violentus, *num.* 115. Clar. *in prax.*
crimin. §. *fin. quaest.* 2. *vers. vlterius quaero*,
Maran. *in prax. in* 4. *par. princip. in* 1.
distin. 7. *iudic. num.* 9. *fol.* 93. *in fin. cum*
seq. Posset enim sequi, quòd contra-
riae sententiae pronunciarentur, quod
est euitandum. Innoc. *in cap. cùm con-*
tingat, *nu.* 3. *vers. est ergo*, *de offic. deleg.*
Anchar. *cons.* 62. *num.* 3. *vers. item ra-*
7 *tione*, Surd. *cons.* 139. *num.* 1. *vol.* 1. †
Sed sic est, quòd fuit priùs intentata
causa ciuilis, ideò de ea priùs co-
gnosci debet. Cyn. *in d. l. vnica*, *num.*
5. *vers. sed breuiter dicendum est. C. quã-*
do ciuil. act. crimin. praeiud. & ibidem,
Odofred. *num.* 1. *& seq. & num.* 12.
vers. si autem alieni. Bart. *ibidem*, *nu.* 3.
& in d. l. 2. §. *ex hoc edicto*, *in princ.*
vers. & quando, *& num.* 1. *vers. vide-*
te Domini, *ff. de vi bon. rapt. & in d.*
l. interdum, *in princ. ff. de public. iud.*
Abb. *in cap. sua*, *num.* 5. *vers. nam re-*
gula iuris, *de procurat.* Specul. *in tit.*
de action. seu petit. §. *sequitur*, *num.* 15.
Surd. *dicto cons.* 139. *num.* 1. *vol.* 1. Et
supersedere habet qui intentauit
priùs iudicium ciuile, donec illud
sit terminatum, *l. damus*, *C. de fals. l.*
prima, *C. de appell.* vbi etiam conce-
ditur appellatio, si non terminatur
iudicium primo loco intentatum.
Bart. *loco alleg.*

Et quamuis causa criminalis sit
attentata post iudicium ciuile in
partibus, hoc sufficit, † quia com- 9
missio causae appellationis non di-
uersificat causam, sed instantiam.
Salyc. *in l. ita demum*, *in fin. & in l.*
inuitus, *num.* 1. *C. de procurat.*

10 Non obstat, quòd quando quis 10
scienter accepit indebitum ab alio,
committit furtum, *l. quoniam*, & ibi
Salice, *num.* 3. & Castren. *in fine* post
Bart. *ff. de condict. furt.* Alex. *in l. in*
his, §. *mulier*, *ff. solut. matr.* † Et ideo 11
formata inquisitione de furto, non
potest dominus rei subtractae impe-
dire iudicem criminaliter proce-
dentem, Clar. *in* §. *furtum*, *col.* 6. *vers.*
item excusatur. † Nam fuit respon- 12
sum, quòd † quando quis scienter, 13
debitum iam solutum exigit, non
committit aliquod delictum no-
minatum, ideóque propter dolum
tenetur solo crimine stellionatus, vt
dictum fuit, † sed qui scienter exi- 13
git pecuniam indebitam, scilicèt
quae nũquam fuit debita, est author
& fabricator doli, & totius figmen-
ti, & est infamis, *l. quarta*, *in fin. cum*
duabus sequen. ff. de his qui not. infam.
At is qui bis exegit creditum, fuit

14 aliquando verus creditor, † & habet aliquod primordium veritatis, & per consequens leuiùs peccat, Castr. *in l. cùm filius*, §. *hæres*, *de*
15 *leg*. 2. vbi ait per illum tex. † quòd non est falsi crimen, quod habet aliquod primordium veritatis, vel aliquid veritatis admixtum; *& in cons.* 120. *num* 4. *vol*. 1 Rimin. ien. *cons*. 53. *num* 6. Cagnol. *in proem. Digestorum*,
16 *in principio*, *num*. 102. † Et stellionatus non infamat, quando ciuilis actio non infamaret, *l. penult. ff. de crimin. stellionat*. Menoch. *de arbitr.*
17 *cas*. 381. *in fine*. † Quare in casu crediti bis exacti, satisfaciendo parti læsæ, impeditur iudicium criminale, nec potest iudex ampliùs inquirere, *l. prima*, *in fine*, & ibi Salicet. *num*. 3. *versic. quibusdam verò ex his*, *C. de crimin. stellionat*. Azo *in l. vnica num*. 3. *C. quando ciuil. act. crimin. præiud*. Boss. *tit. de crimin. stellionat. num*. 8.

18 Nec facit, quòd hic præiudicium est vicissitudinarium, vna enim causa propter facti possibilitatem approbat aliam, quare priùs debet cognosci de maiori, qualis est criminalis, *l. prima*, *C. qui accusar. non poss.* Salyc. qui dicit ita Azonem legere textum, *in dicta l. prima*, & illam lecturam esse communiter receptam, *& in l. final. num*. 1. *vers. causa hac*, *C.*
19 *de ordin iud*. † Licèt secùs sit, quando præiudicium non est vicissitudinarium, quia impossibilitas facti non resultat, sed solùm in potentia iuris, vt in seruo qui accusat dominum, & quòd sit seruus eius obiicitur, & pronunciari petitur, & tunc de ista præiudiciali priùs cognoscitur. Et ita procedunt textus, in quibus terminis nos non versamur, *in l. per minorem*, *ff. de indic. & cap. tuam*, *de ordin. cognit. l. quoniam Alexandrum*, *C. de adult. l. præses*, *C. ad leg. Flau. de plag. & §. præiudiciales*, *instit. de action. & alij quos allegat* Hostien. *in summ. de ordin. cognit. circa fin*. Natt. *cons*. 138. *num*. 3. Et in his terminis procedunt exempla adducta per Aym. *cons*. 280. *num*. 3. Et ita distinguit Salyc. *in l. vltima*, *nu*. 1. *C. de ordin. iud*. † Respondetur enim, 20
quòd causa ciuilis, & criminalis non possunt cognosci vnico contextu, quando oriuntur ex eodem facto, sed cùm fuerit priùs incepta causa ciuilis, debet priùs terminari, per supràdicta. Secundò fuit respõsum, quòd cùm fuerit rescriptum † cum 21
clausula, *constito. quòd causa ciuilis sit præiudicialis criminali*, quæ inducit formam, non est habenda ratio, an maior, vel minor sit causa ciuilis, sed solùm an sit præiudicialis criminali, qualis est, vt fuit ostensum.

Minùs etiam officit, quòd cùm 22
hodie ex officio iudex possit de quocumque crimine inquirere, non admittitur reus qui cõtra querelam, siue accusationem contra se porrectam, opponeret huiusmodi exceptiones ad euitãdum iudicium criminale. Clar. *in §. finali*, *quæst*. 2. *in fine*, & ibidem, *in quæst*. 10. *vers. sciàs tamen*. † Iudex enim non repræsen- 23
tat offensum, vt dicatur eius iniuriã prosequi, sed publicam iniuriã prosequi. Et iudex inquirens æquiparatur ei qui accusat tanquam quilibet de populo, nõ autem ei qui propter priuatam iniuriam & vindictã suã. Ita Bald. *in l. cùm mulier*, *ante num*. 32. *vers. item iudex non repræsentat*, *ff. solut. matrim*. Bartol. *in l. prima*, *§. si publico*, *num*. 16. *ff. ad leg. Iul. de adult*. † Nisi 24
quando officium suum est principaliter offensum, vt in falso teste, calumniatoribus, & similibus. Natt. *cons*. 138. *nu*. 15. *vol*. 1.

Nam fuit responsum, quòd iudex 25
non potest ex officio inquirere, vbi seruatur ius commune, sed vbi viget talis

talis consuetudo. Clar. *in prax. d. quæst.* 10. *vers. scias tamen*, ibi, *bene verum est.* Et quamuis Clar. attestetur, esse generalem consuetudinem, tamen dicit, in omnibus ferè casi-
26 bus,† quæ dictio, *ferè*, cùm sit diminutiua, non firmat in omnibus casibus, *l. in omni, ff. de adopt. l. contra vtile, §. vendentibus, ff. de minor.* Bald. *in l.* 3. *ante num.* 42. *C. de edict. Diu. Adria. tollen.* Et ideo ex hoc nihil potest concludi, cùm data instantia, cor-
27 ruat, §. *pauonum, instit. de rer. diu.* † Vltra quòd Doctori attestanti de consuetudine non creditur. Mohed.
28 *decis.* 2. *&* 3. *de consuet.* † Et ideo esset probanda ab eo qui in ea se fundat. Imol. *in cap. super his, sub num.* 10. *vers. sed argumentum, extr. de constit.* Bart. *in l. in illa, num.* 5. *ff. de verb. oblig.*

Et insuper in hoc casu non potest expediri huiusmodi negotium,
29 nisi officio iudicis mercenario, † quod actioni intentatæ deseruit, quæ cũ sit sublata ex eo quòd prius fuit actum ciuiliter, impossibile est, dare officium iudicis mercenarium: per se enim tanquam accidens non subsistit, nec iudex potest prosequi ex officio quod est malè & perperam inchoatum, quicquid dicendũ esset, quando negotium esset expe-
30 diendum officio iudicis nobili, † quod actioni non deseruit, sed deseruit loco actionis deficientis, *l. quòd si minor, §. finali, ff. de minor.* Ita Bald. *in d. l. cùm mulier, num.* 32. *circa medium, vers. posset.* Abb. *in cap. iudicis, nu.* 5. *de offic. iud.* Gregor. Tholosan. *in syntag. iur. lib.* 47. *cap.* 21. *nu.* 10.
31 *& seqq.* † Et tandem in omnem euentum, cessantibus etiam prædictis, sufficit, quòd actio ciuilis sit præiudicialis criminali, ad effectum quòd possit inhiberi, stante clausula, *constito, &c.* vt suprà dictum est.

Nec minùs resistit tex. *in l. vlt. C. de ordin. iud.* vbi prius cognoscitur causa criminalis, quàm ciuilis; † 32
quia, vt ex lectura textus apparet, & not. gloss. *ibidem in ver. sæpe*, causa criminalis & ciuilis, in casu illius tex. non erãt super eodem facto, sed ambæ quæstiones erant principales, & diuersæ, quod non est in casu isto.

Nec Put. *decis.* 48. *&* 275. *lib. primo*, 33
Lancell. *de attent. par.* 2. *cap.* 4. *limit.* 23. aduersantur prædictis, quia loquuntur, non quando agitur super eodem facto, sed super quodam incidenti quod tollit ius, vt de subornatione testiũ, falsitate instrumenti, & similium.

Denique non officit Bulla Pij IV. 34
in §. & si auditor, quia ibi dicitur, quòd tunc auditor quiescere debet, quando criminalis est præiudicialis ciuili; sed nos non versamur in his terminis, per supradicta.

MELITEN. PAROchialis.

Ven. 27. *Iunij* 1603.

SVMMARIVM.

1 *Possessio instrumentalis, est manutenibilis.*

2 *Possessio posterior præsumitur clandestina.*

3 *Decretum irritans inficit titulum, & possessionem, quando decretum est iustificatum, aliàs non tollit detentationem, seu insistentiam facti num.* 4.

5 *Possessor beneficij interim dum cognoscitur, an beneficium sit reseruatum, debet manuteneri.*

6 *Iudex ritè procedendo, priuat possessione.*

7 *Reseruatio debet esse notoria, & in-*

dubitata, vt sit locus subrogationi gratiosa.

DECISIO CXXIIII.

Conclusum fuit, Stephano dandum esse mandatum de manutenendo. De eius enim possessione
1 cõstat ex instrumento, † quod ipsam probat, *l. prædia*, vbi Bart. *ff. de acquir. possess. l. non idcirco*, vbi Bald. *C. de fid. instrum.* Put. *decis.* 360. *num.* 8. *lib.* 1. non obstante alia possessione Ioan-
2 nis Dominici, † quæ tanquam iunior, præsumitur clandestina, *l. 1. in fin.* vbi DD. *ff. vti possid.* Bart. *in l. si duo, num.* 4. *eod. tit.* cum aliis.

Nec releuat, quòd Stephanus cepit possessionem post collationem sibi factam ab Ordinario, absque eo quòd examinaretur ab examinatoribus synodalibus, & ideo cùm non fuerit seruata forma Sacrosancti Concilij, *cap.* 18. *de reformat. num.* 24. nõ modò prouisio fuit nulla, verùm etiam possessio, quia Concilium ha-
3 bet decretum irritans, † quod inficit titulum, & possessionẽ, Cassad. *decis.* 11. *nu.* 5. *super regul.* Gabr. *de claus.*
4 *concl.* 3. & fuit pluries resolutum. † Quia hæc conclusio procedit, quando decretum est iustificatum, & ante iustificationem non tollit detentationem, seu insistentiam facti, vt fuit resolutum in causa Parmen. Prioratus, 16. Ianuarij, & 16. Februarij 1598. coram bo. me. Orano, & de anno 1600. 26. Octobris idem fuit resolutum in causa Cusentina Capellaniç, coram R. P. D. meo Millino; Hîc autem non potest dici decretum iustificatum, quia Conciliũ, vt videre est in fine, dat licentiam Ordinariis, in certis casibus, non seruata præscripta forma, priuatum examen, cæteris tamẽ seruatis, adhibere, & insuper dat facultatem Synodo circa examinationis formam, addere, vel remittere. Et donec cognoscatur, an versemur in limitatione Concilij, & limitatio adaptetur ad præsentem casum, † interim 5
Stephanus debet manuteneri, *cap.* 1. vbi Abb. *nu.* 8. *de rest. spoliat.* Dec. *consil.* 92. *num.* 1. Put. *decis.* 497. *num.* 2. *lib.* 2. vt fuit dictum in causa Barchinonen. beneficij, 19. Iunij 1600. coram *Reuerendissimo D. meo Decano.* Et hoc etiam modo respondetur ad id quod dicitur; beneficium vacasse in mense reseruato, & ideo titulum & possessionem fuisse infectã, quia Episcopus habet indultum conferendi, etiam in mensibus reseruatis, quod fuit canonizatum in simili Meliten. Beneficij sancti Marci 20. Iunij 1592. corã R. P. D. meo Penia. Et quamuis respondeatur, quòd indulgetur Episcopis, quòd possint conferre etiam in mensibus reseruatis ordinariis, & familiaribus, etiã consanguineis, non tamen ob id cessat reseruatio, modò conferatur talibus personis, vt de beneficiis debitis certo generi personarũ, quòd cadant sub reseruatione, modò conferantur illi generi; fuit resolutum in causa Vlixibonen. Prioratus, prima Februarij 1602. coram Reuerendissimo Domino meo Patriarcha Alexandrino. Tamen negari non potest, quin hæc requirant altiorem indaginem, & quòd multùm differant inter se, quod beneficium sit debitum certo generi personarum, & quòd Episcopus possit conferre, etiam in mensibus reseruatis; & ideo interim Stephanus debet manuteneri, *d. c.* 1. cum allegatis.

Minùs facit, quòd possessio Ioannis Dominici fuit capta vigore subrogationis gratiosæ, de mandato Iudicis, † qui rectè procedendo, pri- 6
uauit Stephanum sua possessione. Angel. & Doct. *in l. cum possidere*, §. *qui*

7 *qui ad nundinas, ff. de acquir. poss.* † quia cùm reseruatio sit turbida, ex iam deductis, immissio non solet concedi, quando reseruatio non est notoria, & indubitata, vt fuit resolutum corã Reuerendissimo Domino meo Decano in causa Neapolitana Rectoriæ, 13. Februarij, 1598. & coram R.P.D. meo Ludouisio, in causa sancti Angeli Lombardorum, 3. Iunij 1602. vbi aliæ decisiones allegantur. Et ideò donec cognoscatur, an ritè fuerit processum, Stephanus debet manuteneri, per supradicta.

PARMEN. PENSIONIS.

Veneris 4. Iulij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Possidenti datur mandatum de manutenendo, etiam post sententiam contra se latam, si appellauit, num.4.*

2 *Confessio facta in positionibus, probat contra confitentem.*

3 *Possessio antecessoris iuuat successorem.*

5 *Clausula,* saluo iure consequendi residuum, *præseruat iura ad effectum manutensionis.*

6 *Clausula,* dummodo remaneant centum pro Rectore, *non debet iustificari a pensionario, in iudicio summarissimo.*

DECISIO CXXV.

FVit resolutum, Brunoro dandum esse mandatum de manutenendo in possessione exigendi pensionem annuam scutorum 180. auri in
1 auro, † cùm de eius possessione cõstet, §. *hodie, instit. de interdict.* † ex
2 confessione partis in positionibus, *l. cùm precum, C. de liber. caus.* Abb. *in cap. final. num. 15. vers. idem in positionibus, C. de confess.* Alex. *cons.* 118. *nu. 5. lib. 2. & cons. 92. in principio, lib. 5.* Felyn. *in cap. examinata, num. 2. de iudiciis,* cum aliis.

Non obstat, quòd huiusmodi cõfessio fuerit de exactione facta ab antecessore, † quia huiusmodi qua- 3
si possessio nocet etiam successori, Guido Pap. *decis. 29.* Gig. *de pensionibus, quæst. 47. num. 10.* Put. *decis. 151. lib. 3.* Et fuit dictum in causa Romana census, 8. Februarij 1577. *sub num. 10.* coram bonæ mem. Oriolen.

Nec facit, quòd fuerit lata sen- 4
tentia super reductione pensionis; quia cùm sit per appellationem suspensa, non impedit, quominùs Brunorus manuteneatur. Butr. *in c. cùm dilectus, in fine, de caus. poss. & propriet.* Menoch. *de retinen. possess. remed. 3. num. 849. & sequen.* & fuit dictum in causa Beneuentana census, 13. Iunij, 1594. coram Reuerendissimo Domino Episcopo Pacen.

Minùs facit, quòd Brunorus cecidit facto suo à possessione, stante, quòd obtulit se, paratum accipere pensionem, iuxta prædictam sententiam, quæ declarat, esse reducen. ad scuta centum duodecim, ob idque non potest prætendere se manuteneri vltra istam summam; quia hæc oblatio fuit cum clausu- 5
la † *saluo iure consequendi residuum,* quæ præseruauit iura ipsius Brunori. Aym. *cons. 33. sub nu. 17. & cons. 270. num. 6. & cons. 127. sub num. 7. & cons. 144. sub num. 15.* & est tex. *in l. 4. §. 1. ff. quib. mod. pign. vel hypot. hec. soluit.*

Nec releuat, quòd pensio sit re- 6
seruata cũ clausula, † *dummodo centum remaneant pro Rectore,* quæ debet iustificari; quia cùm agatur de possessorio, iustificatione non eget, Mohed. *decis. 9. de caus. poss. & propr.* & fuit dictum coram me, in vna Oscen. pensionis, 27. Iunij 1601.

ROMA

ROMANA EMPHYTEUSIS.

Ven. 4. Iulij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Identitas probatur ex pluribus confinibus.*

DECISIO CXXVI.

CIrcumscriptis etiam instrumẽtis promissionis dotis, & transactionis, quæ non sunt in actis, adhuc constat ex testibus, de legitimatione personarum. Et visum fuit Dominis, quòd hoc non sine maxima calumnia negari possit, prout etiam idem dictũ fuit, quoàd identitatem domus, † quia vltra quòd confinia conueniunt, vt dicitur in alia decisione, res est tam notoria, & publica, vt in hoc vlteriùs non sit insistendum; nec aliqua egeat probatione. Quòd autem competat actio D. Sulpitiæ, & litis consortibus, ad recuperationem, domorum de quibus agitur, fuit latè deductum in alia decisione, contra quam, licèt pluriès fuerit dictũ per partem aduersam, velle aliqua deducere, tamẽ non solùm aliquid nunquam fuit deductum, sed distulit vsque ad vltimas audientias, informare, & tunc nec etiam aliquid deduxit. Quare fuit resolutum, dandam esse immissionem, seruatis tamen seruandis, quia iam Rota firmauit, huiusmodi venditionem fuisse nullam.

MEDIOLANEN. PENSIONIS.

Ven. 4. Iulij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Successor in possessione beneficij dicitur successor illius qui beneficium possidebat.*

2 *Clericatus probatur per literas patentes.*

3 *Lis probatur ex confessione partis, & decisione Rotali.*

4 *Acta producta probant contra producentem.*

5 *Valor beneficij probatur ex confessione partis ad positiones.*

DECISIO CXXVII.

PRoposui dubium, 14. Aprilis præteriti, an Capitulum teneretur soluere pensionem Carolo. Et Domini tunc dixerunt, quòd videretur, an gratia Caroli esset iustificata, quia si esset iustificata, dixerunt, Capitulum teneri; nam in reseruatione concurrit voluntas, & potestas Papæ, *l. si quæramus, ff. de testam. l. conficiuntur, §. 1. ff. de iur. codicill.* cum vulg.

Nec dixerunt, obstare DD. quòd pensio fuerat reseruata Carolo, soluenda per Aloysium, & eius successores, cuius non est successor Capitulum, sed Petri Lamburghi, de cuius consensu fuerat facta vnio, qui Lamburghus fuerat prouisus per obitum Leonis Carpani, & Leoni fuerat cessum ius per Iosephum, qui litigabat cum Carolo, † quia satis 1 dicitur Capitulum successor Aloysij, ex quo Aloysius fuerat in possessione huius beneficij. Achill. *dec. 1. & 6. de pens.*

Quantum attinet ad iustificationem gratiæ, est quoque iustificata, † 2 Quòd enim Carolus sit clericus, probatur ex literis patentibus, vt pluriès fuit resolutum. † Lis narra- 3 ta probatur, tam ex decisione facta in causa coram Illustrissimo D. Cardinali Blanchetto, quàm ex prouisione Leonis Carpani, in qua habetur mentio de huiusmodi lite; & hæc

hæc gratia fuit producta à parte ad-
4 uersa, † & ideo in ea contenta probant contra producentem. Bald. *in l. cùm precum, C. de liber. cauſ. num.* 3. Gollad. *conſ.* 42. *num.* 9. Roman. *conſ.* 65. *in fin.* Dec. *in l.* 2. *num.* 6. *&* 7. *C. de inſtit. & ſubſtit. & in conſ.* 558. *num.* 7. Socin. ſen. *conſ.* 66. *nu.* 13. *vol.* 1. Quòd verò penſio 30. ducat. reſeruata vnà cum alia priùs reſeruata 15. ducat. non excedat medietatem valoris, &
5 etiam valor obtentorum, † probatur ex confeſſione ipſiuſmet partis ad poſitiones, *d. l. cùm precum, C. de liber. cauſ.* Abb. *in cap. fin. num.* 15. *verſ. idem in poſitionibus, de confeſſ.* Alex. *conſ.* 118. *nu.* 5. *lib.* 2. *& conſ.* 42. *in princ. lib.* 5. Felyn. *in cap. examinata, num.* 2. *de iudiciis, cum ſimil.*

Non obſtat, quòd fuerit narratũ, beneficium huiuſmodi eſſe ſimplex, quod tamen non probatur tale, quia fuit obtenta noua gratia, in qua narratur, eſſe Canonicatum, quam tamen gratiam dixerunt Domini, eſſe producendam in actis.

TARRACONEN.
Præpoſiturarum.

Veneris 4. Iulij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura bene compulſata, & regiſtrata in vna cauſa, vigore Innocentianæ probat in alia.*

2 *Scriptura ex archiuio extracta, non probat extra territorium, & inter non ſubditos, ſecùs tamen inter ſubditos, etiam extra territorium, num.* 3.

4 *Scriptura carens ſubſcriptione notarij, ſi eſt ſuſcripta à ſupremo Principe loci, à Legato, ab Archiepiſcopo, & aliis; probat, quia ſubſcriptio Supremi Principis, & Legati, ſupplet omnes defectus.*

5 *Diſpoſitio loquens in teſtamento, trahitur ad alios caſus, ex paritate rationis.*

6 *Scriptura priuata ſubſcripta à tribus teſtibus, fidem facit.*

7 *Scripturæ informi obſeruantia ſubſequuta fides adhibetur.*

8 *Obſeruantia præſumitur ſubſequuta, ex titulo præcedente.*

DECISIO CXXVIII.

FVit reſolutum, inſtrumentum ſiue ſcripturam anni 1154. eſſe 1
in forma probanti, fuit enim bene compulſata, & regiſtrata in alia cauſa, & ideo facit fidem in iſta, vigore Innocentianæ, de qua per Verall. *in deciſ.* 751. *num.* 5. *p.* 2.

Concurrit etiam, quòd huiuſmodi ſcriptura eſt extracta ab Archiuiſta ex Archiuio, † quæ licèt non 2
probet intra non ſubditos, & extra territorium, Verall. *deciſ.* 42. *lib.* 1.
† Secùs tamen eſt, quando agitur 3
inter ſubditos, etiam extra territorium. Bald. *in l. exemplo, num.* 5. *C. de probat.* Felyn. *in cap. ad audientiam, num.* 12. *verſ. qui tamen non negant, de præſcript.* Cardin. *conſ.* 72. *num.* 8. Verall. *dicta deciſ.* 42. *lib.* 1. Et fuit dictum coram me, in cauſa Florentina pecuniaria 8. Iunij 1601.

Nec releuat, quòd huiuſmodi in- 4
ſtrumentum, vel ſcriptura non habeat ſubſcriptionem notarij, † 5
quia cùm fuerit ſubſcripta a Comite Barchinonæ, à Cardinali Legato, ab Archiepiſcopo cum ſubſcriptione Epiſcoporum Prouincialium, talis præſentia, & ſubſcriptio Principis, & Legati ſupplet omnes defectus, *l. omnem C. de teſtamen.* vbi Alex. *in fin.* Imol. *in cap.* 1. *ſub num.* 7. *verſ. fallit tamen, de lit. conteſtat.* † Cuius diſpoſitio loquens in teſtamento, trahenda videtur ad alios caſus, à paritate rationis, vt per Corn.

*consf.*200. *num.*1. *vol.*1. maximè cùm certum sit, Comitem Barchinonæ fuisse supremum Principem, prout requiritur ad hunc effectum. Socin. iun. *consf.*137. *nu.*5. *vol.*1.

6 Sed quatenùs etiam esset scriptura priuata, adhuc fidem faceret, cùm habeat subscriptionem plurium testium, quando tres sufficiunt, vt scripturæ priuatæ fides adhibeatur, *l. scripturas*, vbi Doct. *C. qui pot. in pign. hab. cap. quoniam*, ibi, *duos viros idoneos*, vbi gloss. *in verb. duos viros, de probat.*

7 Et quatenus esset scriptura informis, adhuc ei adhibenda esset fides, propter obseruantiam. Cyn. *inter consil. Bald. consf.*400. *nu.*5. *lib.*4. Bald. *consf.*402. *in fine, lib.*5. Aym. *consf.*101. *nu.*4. Et fuit late deductum in causa Bononien. Iurispatronatus, *sub nu.*5. 29. Martij 1574. coram bo. me. Episcopo Oriolen. & coram Domino de Rubeis in causa Romana census, 21. Februarij 1578.

Et de hac quidem obseruantia satis docetur, quia semper in Ecclesia fuerunt Canonici regulares, iuxta

8 tenorem instrumenti. † Et hæc quidem obseruantia præsumitur subsequuta ex præambulo tituli huius instrumenti, Aym. *consf.*10. *nu.*9. *& consf.*118. *nu.*2. Alciat. *de præsumpt. regul.*2. *præsumpt.*24. Et fuit dictum in præcitata causa. Bononien. iurispatronatus.

Prædictis accedant alia adminicula, de turri ædificata, & alia bene ponderata, quæ non repeto.

ROMANA CASALIS Portus.

Mercurij 29. *Octobris* 1603.

SVMMARIVM.

1 *Nomine ciuitatis venit id quod murorum nouorum ambitu continetur, nu.*3.

2 *Ciuitas & diœcesis sunt differentes.*

3 *Ciuitas antiqua non dicitur ampliùs ciuitas, & quando hoc dicatur.*

4 *In diuisione locorum status præsens est attendendus.*

5 *Actus subsequens declarat antecedentem.*

6 *Obseruantia subsequuta, declarat actum præcedentem.*

DECISIO CXXIX.

IN hac causa quæ pendet coram me extra Rotam, volui consulere Dominos, an terræ nuncupatæ Casaleni, essent vigore concordiæ reseruatæ Illustrissimo Domino Cardinali Episcopo Portuen. Et negatiuè fuit resolutum, quia hoc non legitur in reseruatione, & verba sunt ita clara, vt interpretatione nõ egeant, *l. ille, aut ille, §. cum in verbis, de legat.*3.

Nec facit, quòd reseruatur Illustrissimo Domino Cardinali pro tẽpore Episcopo tota ciuitas, & huiusmodi terræ continentur intra ambitum, ciuitatis, Respondetur enim, quòd non subsistit, huiusmodi terras comprehendi intra ciuitatem, † 1 cũ nomine ciuitatis, veniat id quod murorum ambitu continetur, *cap. si ciuitas, de sent. excomm. in* 6. *l.*3. *ff. de verb. signif.* Bart. *in l.*1. *§. siue autem, num.*2. *ff. de nou. oper. nunciat.* Felin. *in cap. Rodulphus, nu.*1. *& seq. de rescript.* Alciat. *in l.*2. *num.*1. *de verb. significat.* licèt non comprehendantur intra limites ciuitatis, quæ hodie extat. † 2 Ciuitas enim & Diœcesis inter se differunt, *cap. Rodulphus, de rescript.* † Et ciuitas dicitur illa, quæ muris 3 nouis, non antiquis cingitur. Bart. *in dicta l.*2. *num.*7. † Nec ciuitas an- 4 tiqua

tiqua dicitur ampliùs ciuitas, in ea enim non modò aratrum est inductum, quod intelligitur, quando vix vestigia ciuitatis sunt relicta, vt inibi terra locum aratro præbeat, non habitationi, sed sationi idoneũ, quo casu ciuitas esse desinit, *l. si vsusfructus*, vbi gloss. *ff. quib. mod. vsusfruct. amittit.* latè Gregorius Tholosan. *syntagm. iur. lib.4. cap.5. num.15. & seqq.* Sed etiam terra colitur, & aratur. Et hoc non controuertitur, sed dat causam liti. Quare ista reseruatio ciuitatis non potest suffragati
4 Cardinali ad præsentem effectum. † cùm præsens status, scilicèt qui erat de tempore diuisionis, non qui aliàs fuit, sit considerandus, *l. vbi autem, §. idem Marcellus, ff. de in diem addict.* Castren. *cons.433. in fin. vol.1.* Aym. *cons.906. num.4.* latè Tiraq. *de retract. consang. §.1. glos.8 nu.25.*

Prædictis accedat, quòd in laudo diuisionis reseruantur quædam Illustrissimo Cardinali tunc Episcopo, & post reseruationem dicitur, cũ onere ipsi Domino Episcopo custodiendi arcem, & inseruiendi Ecclesiæ dicti loci, & manutenendi ciuitatem, quas arcem, & Ecclesiam declararunt spectare ad D. Episcopũ, & ideò licèt in locatione posteà facta de consensu Episcopi, & Capituli Sancti Petri, reseruetur ciuitas Episcopo, tamen nihil plus reseruatur, quod anteà non sit reseruatum. Ciuitas enim nihil aliud continet nisi arcem, Ecclesiam, & cauponam, quæ pariter est reseruata Episcopo. Ecclesia enim de tempore diuisionis non erat incorporata arci, quia hoc fuit factum posteà per bo. me. Illustrissimum Cardinalem Perusinum.
5 † Quare reseruatio prædicta declarat hanc secundam, *l. si seruus pluriũ, §. fin. l. qui filiabus, de leg. primo.* Paris. *cons.3. nu.37. & cons.43. nu.51. & seqq. lib.3.*

Et tandem cessat omnis difficultas, ex obseruãtia subsequuta, † quia 6
semper Capitulum Sancti Petri habuit portionem suam fructuum harum terrarum. Quæ quidem obseruantia, quatenus verba concordiæ essent obscura, ipsa declarat, *l. sed Iulianus, §. proinde, & §. interdum, ff. ad Macedon.* Aym. *cons.226. num.6.* Surd. *cons.366. nu.141. lib.3.* Et ita fuit conclusum.

ROMANA SANCTI Thomæ.

Lunæ 10. Nouembris 1603.

SVMMARIVM.

1 *In relaxatione mandati vigore sententiæ, requiritur citatio alias mandatum est nullum, nu.2.*
2 *Quæ requirantur, ad hoc vt mandatum possit relaxari, absque citatione, & nu.4.*
5 *Possessio solo animo amittitur.*
6 *Possessor potest sibi mutare causam possessionis in alterius præiudicium, etiam tacitè.*
7 *Secundum, non primum spolium, est purgandum.*
8 *Lis cum colono introducta, non afficit dominum.*
10 *Attentata non dicuntur respectu illius qui non est in causa, & numer. 80.*

DECISIO CXXX.

DOmini dixerunt, quòd licèt articulus sit valdè controuersus,
† an in relaxatione mandati vigore 1
sententiæ requiratur citatio, ex traditur per Gabr. *de citat. concl.1. nu.129. & seqq.* tamen magis placuit opinio affirmatiua, quia ex citatione non grauatur ille qui petit exequutionẽ, & videtur satis conueniens, quod alia pars possit deducere suas de-

fensiones, quæ ei possint competere pro impedienda exequutione. Et hanc opinionem. aliàs Rota sequuta fuit coram Illustrissimo D. Cardinale Blanchetto in causa Taurinen. Capellaniæ. 24. Februarij, 1576. & in causa Barchinonen. bonorum, *sub nu.* 5. coram R.P.D. meo Patriarcha Alexandrino. 16. Februa-
2 rij. 1582. † Quare Iudex procedendo absque citatione, nulliter processit, & ideo spoliauit. Igitur Fratres sunt restituendi.

In reuolutione tamen registri duo vidi quæ non deducebantur: alterum est, quòd sententia fuit lata prima Decembris 1589. & reintegratio Capituli 26. Februarij 1590. appellatio verò fuit interposita per Fratres 18. Nouembris 1596. quare dubitaui, an in hoc casu requireretur citatio, ex *decis. 25 nu. 3 circa med.*
3 *de appell. in nou.* † Quæ vult, quòd possit fieri exequutio, parte non citata, duobus concurrentibus: vnum, quòd verè appellatio sit deserta, alterum, quòd de hoc iudex sit certus, & ita intellexit hanc decisionem Rota coram Reuerendissimo Patriarcha, in allegata causa Barchinonen. *num.* 3. & in dicta causa Taurinen. coram Illustrissimo Blanchetto. In præsenti verò casu non modò appellatio fuit deserta, sed non fuit interposita, & satis iudex erat certus, cùm ex reuolutione actorum, non constaret de appellatione.

Nec decisiones Illustrissimi Blanchetti, & Reuerendissimi Patriarchę repugnant, quia ibi iudex non fuerat certus de desertione appellationis.

Secundum, quod ex reuolutione actorum vidi, est, quòd exequutio fuit facta super eadem re, super qua fuit lata sententia, quo casu dicit Gabr. ex communi opinione DD. *loco præcit. nu.* 131. non requiri citationem; & est decisio Auoramb. 7. Circa fin.

Hac diuersitate facti stante, ex solita benignitate DD. meorum, statui iterum eorum sententias audire.

Et prosequendo in reliquis decisionem, non subsistit, quòd Capitulum nō spoliauit Fratres, ex quo ipsi nunquam habuerunt possessionem respectu Capituli, stante quòd citarunt conductorem viridarij Ecclesiæ ad videndum decerni, & relaxari mandatum, sine præiudicio tamen iurium Capituli. Put. *decis.* 32. *lib.* 1. cum allegatis. Nam cùm Capitulum posteà egerit spolio, satis est, quòd ex isto actu habuerit se pro spoliato, † solo enim animo per- 5
ditur possessio. Butr. *in cap. cùm ad sedem, num.* 25. *de rest. spoliat.* † Et cùm 6
Fratres essent iam in possessione Ecclesiæ, & viridarij, potuerunt sibi mutare causam possessionis, possidendo etiam in præiudicium Capituli, Bald. *in l. penult. C. de pign. action.* & satis eam sibi mutauerunt, cùm litem sustinuerint contra Capitulū, & conabantur probare, per ipsos nō fuisse Capitulum spoliatum, & tamen instante Capitulo, contrarium fuit resolutum.

Non obstat dum dicitur, quòd in omnem euentum spolium commissum erga Capitulum fuit attentatum, & ideo licèt primum sit, † de- 7
bet nihilominùs secundū antè purgari. Rip. *in l. naturaliter,* § *nihil commune, nu.* 68. *de acq. poss.* Castren. *cons.* 400. *incip. prius quàm, col. fin. vers.* 3. *similiter,* Dec. *cons.* 200. *nu.* 5. Menoch. *in primo remed. recuper. poss. num.* 383. Et fuit resolutum in causa Cortonen. bonorum 19. Decembris 1586. & 7. Martij 1587. coram Cardinali Plato. Nam fuit responsum, quòd

attento

attentata prætenduntur ex lite, & nulla lis erat inter Capitulum, & Fratres, quia Capitulum nunquam fuit citatum, nec vnquam de eo tempore interuenit in causa. *Clemen. prima, vt lit. pend.* Lancellott. *de at-*
9 *tent.c.4.in præfat.num.11.*† Et quamuis lis fuerit introducta contra Petrum colonum Capituli, nihilominùs ipsum Capitulum non afficiebat. Abb. *in c. quoniam frequenter, §. in aliis, num.25.& 6. vt lit.non contest.* Aut prætenduntur attentata ex eo quòd post appellationem interpositam à Petro à decreto de immitten-
10 do, iudex relaxauit mandatum. † Et hoc casu, dato etiam quòd esset locus appellationi, nihilominùs respectu Capituli non possunt considerari attentata, cùm Capitulum non esset in lite per supradicta.

ROMANA DE BOMbellis.

Ven. 14. *Nouembris* 1603.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum in litem datur, stante dolo, & difficultate probationis, ex dolo causata.*

2 *Testes examinati pro informatione curiæ, non probant.*

3 *Clausula de apponendo alia bona, si quæ extarent, operatur, vt faciens inuentarium, possit deinde alia bona describere.*

4 *Hæres non tenetur conficere inuentarium, nisi instantibus fideicommissariis.*

5 *Iuramentum in litem non datur, nisi verè constet de bonis super quibus petitur iuramentum.*

DECISIO CXXXI.

1 FVit resolutum, Ioannæ non esse dandum iuramentum in litem, quod datur duobus concurrentibus, scilicèt dolo, & difficultate probationis ex dolo causata. Bart. *in l. in actionibus, nu.22.ff.de in lit.iur.* Purpur. *cons.369.num.44. & seq. lib.1.* Paul.de Monte Pico, *cons.67.num.7.* Plot. *de in lit.iur.§.22.nu.1,* Menoch. *de arbitr.cas.208.num.1.*

Dolus in præsenti casu non probatur. Licèt enim testes deponant de transportatione aliquorum bonorum, † tamen isti testes sunt exa- 2
minati pro informatione curiæ; quare sicuti non probarent pro Helena, ita quoque contra ipsam probare non debent. Vitall. *in Clem 2. num.91.de test.* Achill. *decis.1. eod.tit.* & fuit dictum coram me in causa Anconitana assecurationis.16. Iunij præteriri. Vltra quòd non probatur concludenter, quòd ista bona essent hæreditaria Bernardini.

Nec officit, quòd Helena non apposuerit omnia bona in inuentario, quia posteà in eodem inuẽtario de- 3
scripsit alia bona, † potuit hoc facere, stante clausula posita in primo inuentario, de apponendo alia bona si quæ extarent. † Vltra quòd hæ- 4
res non tenetur conficere inuentarium, nisi instantibus fideicommissariis. Ruin. *cons.159. num.25. lib.3.* Guido Pap. *decis.351.* Corn. *cons.303. num.8.lib.1.* Socin.sen. *cons.51.num.1. lib.3.* Cephal. *cons.396. nu.49.* Peregr. *de fideic. art.3. num.79.* vel quatenus ipse hæres velit vti beneficio legis, & inuentarij. *l. fin. in princ. vers. cùm igitur, & in §. sin verò, & in §. pen. C. de iur. delib.*

Ex quibus patet, etiam deficere secundum requisitum, quia difficultas probationis non prouenit ex dolo ipso. † Vltra quòd non constat, 5
super quibus bonis sit dandum huiusmodi iuramentum, & tamen requiritur vera notitia eius super quo

petitur iuramentum. Ruin. *cons.* 35. *num.* 10. *lib.* 5. Socin. *cons.* 194. *num.* 1. *lib.* 2. Et tenuit Rota coram R.P.D. Penia in causa Romana Computorum 17. Nouembris 1595. Non cõstat enim de qualitate bonorum trãsportatorum, & dato etiam quòd testibus esset credendum, deponũt, quòd erant in quodam sacculo.

PATAVINA DECIMETÆ.

Ven. 14. *Nouembris* 1603.

SVMMARIVM.

1 *Non entium nulla sunt qualitates.*

2 *Dicta testium obscura per alios declarantur, & supplentur.*

3 *Verba, nouales, & terra noua; fructus nouales, & terra noua, non sunt idem.*

4 *Obseruantia dans fidem scripturæ informi, debet esse certa, & non æquinoca.*

5 *Historiis non creditur, nisi sint tales, quòd illis a maioribus nostris sit adhibita fides.*

DECISIO CXXXII.

ADsunt, vt prætenditur, duo instrumẽta donationis decimarum. Primum quod reperitur, & Rota resoluit esse in forma probanti, confectum de anno 1180. in quo Gerardus Episcopus Paduanus donat Conuentui Sanctæ Mariæ Carcerum decimas noualium Paludis de Baone, per hæc verba, *habito consilio fratrum nostrorum Canonicorum, & aliorum sapientum, omnes decimationes paludis de Baone, siue quæ nunc excolitur, siue quæ in posterum ad culturam quacumque occasione prouenerit, vobis, & Ecclesiæ vestræ titulo donationis offerimus, donamus, tradimus, & concedimus.*

Alterum verò instrumentum, vt dicitur, est donationis noualium in genere, factum vt prætenditur de anno 1189. quod non reperitur, in quo idem Episcopus donat per hæc verba formalia: *Gerardus Paduanus Episcopus donationem irreuocabilem fecit eidem Ecclesiæ, totam decimationem omnium noualium de Baone, tam quæ nunc sunt, quàm quæ pro temporibus fuerint, tam in terra, quàm in palude.* Reperitur tamen exemplum huius instrumenti factum de anno 1307. quod Rota resoluit 10. Martij præteriti, non esse in forma probanti. Tum quia fuit exemplatũ de mandato, & auctoritate iudicis laici, tũ etiã, quia adest rasura in loco suspecto, cuius tamen obseruantiam reseruarunt Domini videre, ex qua etiam scripturæ informi solet fides adhiberi; & in disputatione dubij Domini non se restrinxerunt ad exemplum anni 1307. quia omnes actus sunt facti ante dictum exemplum, sed ad obseruãtiam ipsiusmet originalis, quam deducebant monachi Carcerum ex confirmationibus apostolicis, testibus aliàs examinatis, terminationibus factis, & pluribus aliis actibus, de quibus in summario concordaro per totum, & ex historia ipsiusmet Congregationis Camaldulensium.

Sed de ipsa obseruantia minimè constare Domini resoluerunt. Nam quantum attinet ad confirmationes Apostolicas, confirmatio Lucij & Vrbani sunt ante dictam donationem de anno 1189. Illa enim Lucij est de anno 1184. & alia Vrbani de anno 1186. Quare, non possunt cõprehendere donationem factam de anno 1189. quæ nondum erat in rerum natura; † cùm non entium 1 nullæ

nullæ sint qualitates, *l. eius qui in provincia*, §. *fin. ff. si cert. petat. cap. ad dissoluendum, de desponſ. impub.* Vltra quòd verba vtriuſque confirmationis sunt satis clara, quòd loquuntur de prima donatione, quia Lucius, & Vrbanus suscipiunt monasterium Carcerum sub sua, & Beati Petri protectione, & volunt, quòd omnia bona donata, & concessa, firma ipsis monachis, suisque successoribus, & illibata permaneant, quæ posteà exprimuntur sigillatim, & posteà legitur, *decimationes etiam totius paludis de Baone, sicut vobis à Paduano Episcopo rationabiliter concessa sunt, & eius instrumentum pleniùs continet, &c.* Et posteà confirmant decimas, quas à 40. annis vsque ad illud tempus pacificè possident, salua sedis Apostolicę auctoritate, & diœcesani Episcopi canonica iustitia, quas Bullas sub vna structura verborũ tetuli, quia vtraque est iisdem verbis concepta.

Nec minùs potest fieri fundamentum in Bulla Gregorij de anno 1227. quia Gregorius, vt dicitur in dicta Bulla, inhærendo vestigiis Lucij & Vrbani, verbis eorũdem Pontificum vtens, inquit, *decimationes etiam totius paludis de Baone, sicut vobis à Paduano Episcopo concessum est, & eius instrumentum pleniùs continet*, & infrà, *decimas noualium Paludis de Baone, & omnium noualium Vigizoli, &c. quæ omnia ven. frater noster Episcopus Paduanus de consensu Capituli sui vobis pia liberalitate donauit, prout in instrumento confecto exinde continetur.*

Quare huiusmodi confirmatio Gregorij non potest comprehendere secundum instrumentum de anno 1189. donationis noualium in genere, tum quia verba sunt expressa, quia confirmat donationem factam de noualibus paludis, tum etiam quia in dicto instrumento de anno 1189. nulla habetur mentio Capituli, prout dicitur in confirmatione Gregorij, sed solùm in primo instrumento de anno 1180. ibi, *habito Consilio fratrum nostrorum Canonicorum, &c. omnes decimationes Paludis, &c.* vt dictum fuit.

Martinus verò V. nihil aliud facit in sua Bulla, quàm renouare literas Gregorij, subdens, quòd per huiusmodi renouationem vult, quod nihil de nouo acquiratur, sed antiquũ ius, si quod habent, tantummodò conseruetur.

Quantum attinet ad cattulam nouem testium de qua in summar. à *num.* 8. vsque ad *num.* 21. licèt sufficeret vnica responsio, quòd scilicèt iam Rota coram me resoluit 20. Nouembris anni præteriti, non esse in forma probante, nihilominùs non solùm non concludunt pro decimis noualium in genere, sed concludunt pro decimis noualium Paludis: nam primus deponit, quòd monachi Carcerum percipiũt decimas Paludis, & hoc scit de auditu, & quia soluit decimam de vno campo de terra, quam laborat in palude Baonis, secundus verò testis dicit, quòd decimæ terrarum, quæ sunt ab illis Zosum versus Paludem cutendo verbis ipsius testis, sunt Ecclesiæ Carcerum, &c. Et infrà, quòd terræ quarũ decima litigatur, sunt subtus puteum Laurani, &, vt constat, ex sententia arbitrali de qua infrà dicetur, istæ terræ quarum decima litigabatur, sunt in Palude: tertius testis dicit, decimas, de quibus agebatur, spectare ad Conuentum Carcerum, & hoc scit, quia à terminis positis per massarios Baonis inter Paludem Baonis, & terras Veteres, decima terrarum, quæ sunt ab illis termi-

terminis versus paludem est Ecclesiæ Carcerum. & infrà dicit, quòd laborat duos campos de terra in ipsa Palude,&soluit decimas illius terrę. Et quartus testis dicit, scire fuisse positos terminos lapideos ad discernendam paludem Baonis à terris Vereribus.

Nec facit, quòd iste testis dicat, quòd decimæ nonaliũ Baonis sunt Ecclesiæ Carcerum, quia ex dictis constat, ipsum intelligere de decimis Noualium Paludis,quod maximè suadetur ex sequentibus verbis, scilicèt,& dixit,quòd laborat de terra illius paludis, & dat decimam monasterio Carcerum.

Et quintus testis dicit,quòd decima noualium territorij, & confinij Baonis,scilicèt paludis Baonis, est Sanctæ Mariæ ad Carceres.

Et sextus testis dicit, quòd lis est de decima terræ Petri de Canuli, & quòd illa terra iacet in Bruida, & quòd est in amplis Baonis,& dat rationem, quia egomet laboro vnum campum in amplis Baonis, & solui decimas monasterio Carcerum. Ex prædictis clarè colligitur, quòd iste testis loquitur de decimis Noualiũ Paludis,quia vt infrà dicetur, terræ dicti Petri de Canuli, super quibus decima prætendebatur, erant in palude Baonis,& cùm etiam dicat esse in amplis, debet intelligi in palude exsiccata ex ratione supradicta & quia amplum ita accipitur,vt in instrumento quod datur *nu.* 8. ibi excepto campo vno,& dimidio in amplo ipsius paludis. Et ex ratione testis hoc euidenter apparet, inquit enim, quia egomet laboro vnum campum in amplis de Baone,& amplum accipitur pro palude exsiccata,vt dictum est.Ita loquitur, & debet intelligi septimus testis,quia dicit, litem esse de decimis terrarum Petri de Canuli, & dicit, quòd illa terra iacet in amplis de Baone, & quòd laborat certam terram in Palude Baonis, & de eo soluit decimã. Et octauus testis dicit, quòd decima amplorum colligitur pro monachis Carcerum, & collegit decimas, ab aliquibus in fossa Meliorina, in Palude Baonis, & quòd ipse laborauit tertas in palude, & soluit decimam: & infrà dicit, quòd non fuit vbi decima noualium paludis Baonis fuit concessa Ecclesiæ Sanctæ Mariæ.

Nonus verò testis dicit expressè, quòd ipse laborat terram in Palude Baonis, & ex ea dedit decimam Nunciis Carcerum.

Ex quibus dicendum, quòd huiusmodi testes deponunt de decimis Noualium paludis, non autem de decimis noualium in genere,& quatenus dicta aliquorum ex istis testibus viderentur obscura, cùm sint plures, † declarantur,& supplentur 2 per alios. Veral.*decis.*206.*num.*5.*p.*2. Bald.*in l.*2.*num.*5.*C.de bon.poss. secundum tabul.* Et cessat difficultas prorsus ex serie facti;nam est sciendum, vt constat ex sententia Commissarij Apostolici, quæ datur *num.*12. lata 12. Maij 1219. quòd pendebat lis inter Monachos Sanctæ Iustinæ de Padua, & Monachos Carcerum super perceptione decimarum aliquarum terrarum, quas dicebant monachi Carcerum, esse de noualibus paludis & in dicta sententia dicitur, quòd fuit allegatum per Monachos Carcerum, decimas & ius decimationis noualium Paludis de Baone esse Ecclesiæ Carcerum,& allegabatur titulus,nempe donatio Episcopi Gerardi, & exemplum instrumenti authentici per Vgerinum notarium scripti ostendebatur, quod quidem est illud donationis Noualium paludis

paludis de anno 1180. subscriptum ab Vgerino, & vt constat ex cartula testium, fuerunt examinati in hac eadem causa, & constat etiam ex dictis eorum. Quare cùm deponant, decimas Petri de Canale spectare ad Conuentum Carcerum, sunt intelligendi, quòd loquantur de decimis Noualium paludis, vt constat ex dicta sententia, in qua pronunciatur, decimas prædictarum terrarum spectare ad monasterium Carcerum. Ex quibus satis patet, ad quem effectum testes fuerint examinati, scilicèt ad probandum, quòd huiusmodi terræ erant in palude Baonis, & quòd ad monachos Carcerum spectabant dictæ decimæ, vt dictũ fuit.

Nec positio terminorũ suffragatur ad ostendendum, quòd instrumentum donationis noualium in genere habeat obseruantiam; quia omnes terminationes huiusmodi loquũtur de decimis noualiũ paludis. Prima enim & secunda terminatio, quæ dantur, *n.7.& 9.*altera de anno 1196.altera verò 1208.absq; difficultate loquitur de decimis noualiũ paludis ibi, quòd debeant ostendere cuncta noualia paludis Laurani, & ibi terram paludis curiæ Baonis; & verba sunt adeò clara, vt tergiuersari non possint, Immò in secunda terminatione, dum aliquando nominãtur noualia, subiungitur, id est, palus. Altera verò terminatio de anno 1210.quæ datur *num.*10.concordat cum prædictis, quia distinguit terram veterem à terra noua; & sic dicendum est, intelligi de ea quæ

3 prouenit ex exsiccatione paludis. † Aliud enim est dicere, nouale, aliud, terra noua. Licèt enim fructus terrę nouæ sint nouales, tamen non omnes fructus nouales sunt ex terra noua, *cap.1,& cap.quid per nouale*, vbi DD. *de verb.sign.*

Præceptum verò quod datur, *nu.* 30. factum 9. Martij 1260. vbi præcipitur hominibus Baonis, vt infra 15. dies bona fide, & sine fraude debeant discernere, & consignare noualia, & quæ sunt noualia à veteribus terris, & à decimis veteribus, nihil facit; nam & ex eo colligitur, semper fuisse habitam rationem ad terras veteres. Et cessat difficultas, quia die 14. eiusdem mensis Martij, homines consignant decimas monachis Carcerum, & ponunt terminos, & pluriès datur pro confinio, Palus, & aliquando dicitur, est tota terra noua, & paludis. Ex quibus satis patet, quòd terminatio loquitur de decimis paludum.

Nec facit, quòd detur pro confinio palus, quia aliud est palus, aliud verò palus exsiccata, nec propterea potest dici, quòd istæ decimæ sint extra paludem exsiccatam.

Vltima verò terminatio facta 12. Maij 1288.quæ dicitur, *num.*32. loquitur pariter de decimis paludis; pluriès enim datur pro confinio palus, & aliquando dicitur, quòd cõfines distãt à palude, quinq; perticas, aliquãdo verò sex perticas, & dicitur omnia esse noualia, siue nouaria.

Nec facit, quòd aliquando in dictis positionibus terminorum, dicatur versus montem, & versùs arcadam; quia non ideo concluditur, quòd decimæ sint extra noualia paludis, quia etiam in noualibus paludis possunt dari dicta confinia, quia non dicitur in arcada, quod est in montibus, sed versùs arcadam, & versùs alia similia loca.

Et tantè magis prædicta placuerunt Dominis, quia ista positio confinium non potest fortè considerari, nisi in decimis noualium paludis, quia palus exsiccatur & terræ laborantur, quare sunt ponenda confinia, ad distinctionem terrarum antiquarum.

Et cessat omnis difficultas, quia dato etiam quòd huiusmodi obseruantia posset verificari tam in primo instrumento donationis noualium paludis, quàm in alio, adhuc
4 non releuaret, † nam ad hoc vt obseruantia det fidem scripturæ informi, debet esse certa, & non æquiuoca. Abb *in c.2.in fine, de cens.* Felin. *in cap. cùm Bertoldus, num.26. de re iud.* & fuit resolutum in Tirasonen. iurisdictionis de Tudela. 12. Nouembris 1601. coram R.P.D. meo Mellino. Et hoc maximè dicendum est, quia non docetur de effectuatione illius donationis, vt fuit resolutum in causa sententiæ tenutæ Pontis. Areghi. 10. Martij 1578. coram sanctissimo Domino nostro, & in dicta causa Tirasonen. coram D. meo Mellino, sicuti docetur effectuatio primæ de anno 1180. stantibus confirmationibus Apostolicis, & aliis. Et hac responsione tolletur etiam fundamentum quod fit in sententia lata de anno 1459. quæ datur numero vltimo, quia loquitur de decimis paludis, cùm prata de quorum decima agebatur, dentur pro confinibus à tribus Valles, nec constat de effectuatione huius sententiæ.

Nec prædictis officit laudum datum de anno 1213. quod datur, *num.* 15. inter agêtes pro Ecclesia Sanctæ Theclæ de Este, & Sâcti Stephani de Padua, & Monachos Carcerum, cuius laudi vigore fuerunt positi certi confines, quia hoc nihil ad id de quo quæritur.

Minùs resistit sententia arbitralis, lata 9. Maij 1220. inter Monachos Sanctæ Iustinæ de Padua & Carcerum, quæ datur, *num.* 25. Quia licèt in ea dicatur, quòd penderet lis super quadam decima noualium Baonis, huiusmodi sententia est intelligenda de noualibus paludis: nam, vt constat ex cõpromisso quod datur, *num.* 24. factum per §. dies ante dictam sententiam, conquerebatur monasterium Carcerum de monasterio Sanctæ Iustinæ, à quo petebat decimam vnius petiæ terræ iacentis in palude Laurani, in confinio Baonis, & in laudo Iudex laudat, quòd decima terræ, quæ fuit Cambij, sit Ecclesiæ Carcerum, & aliæ decimæ consignatæ, prout in cartula consignata per Corradum, sint pro indiuiso.

Nec minùs potest fieri aliquod fundamentum in alio instrumento quod datur, *num.* 26. confecto de anno 1215. quia ibi Salomon, & Bellotus presbyteri Baonis prætendebant à Monachis Carcerum decimas suarum possessionum, exceptis iis quas propriis manibus, vel sumptibus excolebant, & fuerat per quendam iudicem arbitrum pronũciatum, quòd solutis per Monachos Carcerum *lib.* 16. monetæ Venetæ, nomine finiti & conuenti pretij, omne ius suum cederent dicti presbyteri super dictis decimis, prout cesserunt. Et hæc sententia fuit confirmata per Episcopum, vt in summario, *nu.* 17. sed hæc nihil concludunt ad dubium.

Petitio facta de anno 1223. quæ datur, *nu.* 28. à quodã Mazzuchello de Baone, qui prætendebat non teneri soluere decimas de vna petia terræ posita in pertinentiis Baonis, in loco, vt dicitur, Laurano, vt constat ex alio instrumento, de quo in summario, *nu.* 7. *&* 14. est in palude, sed iste casus nec aliquid concludit, per supradicta.

Quietantia facta Conuentui Carcerum de anno 1206. quæ datur, *nu.* 8. à Lucchesio & Dominico de Randuno, *de lib.* 60. monetæ Venetæ, ex qua cesserũt dictis Monachis omne

ius

ius quod habebant in decima totius paludis Baonis, nihil concludit ad obseruãtiam donationis noualium in genere.

Nec tandem releuat, quòd donatio facta de decimis noualium, de anno 1189. fuit facta in consecratione Ecclesiæ, in cuius consecratione Marchio Oppizzo de Este donauit mansum, quæ quidem donatio habuit effectum, cùm posteà Azo vigore testamenti Oppizzi dederit dictum mansum, vt constat ex instrumento quod datur, *num.*6. quia hoc non concludit ad obseruantiam instrumenti, cùm potuerit instrumentum confingi, vt concordet cum dicta donatione Marchionis, nec per necesse istud instrumentum donationis Marchionis concludit, quòd huiusmodi instrumentum sit in forma probanti, cùm in eo nulla habeatur mentio de donatione decimarum facta per Episcopum.

Quod dicebatur de historia Monachorum Camaldulensium, est confecta à quodam Monacho, & est moderna. Vnde licèt in ea registretur huiusmodi instrumentum, tamen historiis non creditur, nisi sint tales, quòd à maioribus nostris sit fides adhibita. Abb. *in c.cum causam, sub num.*1.*vers.ex his infero, de probat.* & debet apparere, quòd sit approbata. Paris. *cons.*23. *num.*235. *lib.*1. vel quòd sub custodia publica remanserit. Ægid *decis.*70.

Dicebat etiam vnus ex Dominis, quòd credebat, nõ esse differentiam inter primam & secundam donationem, quia secunda potest induci ad intellectum primæ; nam in secunda dicitur, decimationes omnium noualium de Baone, tam quæ non sunt, quàm quæ pro temporibus fuerunt tam in terra, quàm in palude, restringere videntur generalitatem ad terras paludis, quæ dietim excolebantur, vt dicitur in prima donatione, & tantò magis, quia in terminatione, quæ datur *nu.*9. nomẽ noualium accipitur pro palude, ibi, noualium id est palus, & idem dicit quintus testis in summario, *n.*17. vbi dicit, quæ decimæ noualium, scilicèt paludis, &c. Circa hoc tamen nihil per alios Dominos fuit firmatũ, sed si opus erit particulariter super hoc agetur.

VALENTINA MERcedis.

Lunæ 17. Nouembris 1603.

EPITOME.

Quoàd solemnitates, & ea quæ oriuntur secundùm naturam contractus, tempore contractus, locus contractus debet attendi: locus verò destinatæ solutionis, quoàd ea quæ veniunt adimplenda post contractum.

SVMMARIVM.

1 *Vbi literæ recipiuntur, ibi contractus dicitur celebratus.*

2 *Statutum prohibens contrahi sine certa solemnitate, non extenditur extra territorium.*

3 *Solemnitates loci contractus, debent in contractu adhiberi, & num.*5. *& 7.*

4 *Vbi solutio est destinata, ibi contractus censetur celebratus, quoàd ea quæ in loco destinatæ solutionis adimplenda, num.*6.

8 *Gabella pro contractu, debet solui in loco destinatæ solutionis. Sed contrarium verius, num.*9.

10 *Statutum laicorum non ligat clericos.*

DECISIO CXXXIII.

DOmini perstiterunt in resolutis, scilicèt denegandam esse remissoriam ex capite irreleuantiæ,
1 † quia cùm in Vrbe contractus sit celebratus, ex quo in ea D. Viues receperit literas Comitissæ, Bald. *in l. multum, nu.* 28. *C. si quis alteri, vel sibi*, cum aliis allegatis in decisione facta sub die 2. Iunij præteriti, etiamsi probaretur adesse constitutionem vel statutum prohibens, mulieres
2 contrahere sine certa solemnitate, † adhuc non extenderetur extra territorium, cùm non prohibeat mulieres simpliciter contrahere, sed sine certa solemnitate. Bart. *in l.* 1 *nu.* 32.
3 *C. de sum. Trinit. & fid. Cathol.* † Et ideo quoàd ea quæ respiciũt solemnitatem actus, vel quæ oriuntur secundùm naturam ipsius contractus, tempore contractus, & debent adhiberi in contractu, vel impleti tempore contractus, attenditur locus ipsius contractus, *l. si fundus*, vbi Aret. *in summ. ff. de euict.* & latè prosequitur Gail. *obser.* 123. *num.* 2. *lib.* 2. Euerard. *cons.* 78. *num.* 11. *vers. modò sic est*, Mysing. *obser.* 82. *nu.* 3. *cent.* 4.
4 Non obstat, quòd solutio est destinata Valentiæ, & ideo ibi contractus censeri debet celebratus, *l. quæro, ff. de solut. l. cõtraxisse, ff. de bon. auth. iud. possid.* Quia respondebatur, quòd dum quæritur, an in decisoriis sit obseruandus locus contractus, vel destinatæ solutionis; aut quæritur quoàd ea quæ respiciunt solemnitatem actus, vel quæ oriuntur secundùm naturam ipsius contractus tempore contractus, & debent adhiberi in contractu, vel impleri tem-
5 pore contractus, vt dictum fuit, † & tunc inspicienda est obseruantia, seu lex loci, in quo contractum fuit, & ita procedit, *d. l. si fundus, ff. de euict.*

Aut quæritur quoàd ea quæ veniunt implenda post contractum in esse productum, in loco ad impletionem destinato, † & eo casu non 6
est consideranda lex, vel consuetudo loci initi contractus, sed destinatæ solutionis: & ita procedunt tex. *in l. quæro, ff. de solut. & in l. contraxisse, ff. de act. & oblig.* ita distinguit Barr. *in l. cunctos populos, nu.* 13. *& seqq. C. de summ. Trinit. & fid. Cath. & in l. in principio, ff. de vsur.* Bald. *in d. l. si fundus, num.* 2. *ff. de euict. & in d. l. quæro, nu.* 2. *ff. de solut.* Ang. *in d. l. si fundus, num.* 1. *ff. de euict. in d. l.* 1. *in princ. vers.* 2. *nota, ff. de vsur.* Euerard. *cons.* 78. *num.* 11. *& num.* 27. Mysing. *obser.* 82. *nu.* 3. *cent.* 4. Surd. *decis.* 227 *num.* 2. Osasch. *decis.* 114. *num.* 4.

Ex quibus, cùm versemur in primo membro distinctionis, scilicèt 7
quoàd ea quæ respiciunt perfectionem cõtractus, & eius substantiam, meritò debet attendi locus celebrati contractus per supradicta. Quæ etiam sufficiunt pro responsione, & intellectu ad ea quæ in contrarium allegantur.

Nec facit quod dicebatur in specie ad probandum, quòd contractus non fuit perfectus Romæ † scilicèt, quòd si venditio fuit facta in 8
certo loco, & in alio destinata solutio, in loco destinatæ solutionis debet solui gabella, ex quo ibi contractum fuisse dicitur. Tiraq. *de retract. lignag.* §. 1. *gloss.* 2 *num.* 49. Fuit enim responsum, quòd licèt ex prædictis pateat, hanc opinionem non esse tutam, † tamen ex abundanti fuit 9
etiam dictum, communem opinionem esse in contrarium, vt per Dec. *in c.* 1. *num.* 156. *in prim. lectura, de iudic.* Rol. *cons.* 100. *nu.* 9. *lib.* 3.

Nec subsistit quod dicebatur, in omnem euentum sententias Rotales esse iniustas, quia si locus destinatæ

natæ solutionis est attendendus in his quæ veniunt ex post facto, adest Valentiæ statutum, quòd Aduocati & Procuratores non possint petere salarium, nisi pro quatuor annis
10 præteritis. † Nam huiusmodi statutum nō ligat Ecclesiasticos. Anchar. *cons.*61. *num.*2. Abb. *in cap. Ecclesia Sanctæ Mariæ, num.*1.*vers.hoc dictum*, vbi etiam Felyn.*nu.*101.*in fin.vers.& pro ista declaratione, de const.* Socin. iun.*cons.*25.*num.*5.*lib.*2.Paris.*cons.*27. *num.*43.*lib.*1.

TOLETANA DECIMATUM.

Lunæ 17. *Nouembris* 1603.

SVMMARIVM.

1 *Magis attēditur causa actus, quàm ipsius actus exercitium.*

2 *Parochus vniuersalis habet fundatam intentionem in omnibus decimis.*

DECISIO CXXXIV.

DVbitaui, an constaret de quasi possessione vniuersali Prioris, percipiendi decimas in casu, & ad effectum de quo agitur. Et Domini capiendo dubium in abstracto, non autem cum effectu, & in concreto, ita vt præiudicetur monialibus, quādo prata arrendātur, affirmatiue resoluerunt, tum ex titulo Alexandri tertij assignantis militibus omne territorium, quod à Mauris recuperaretur, volentis, quòd decimæ sol-
1 uerentur clericis; † quo titulo vniuersali stante, magis attenditur causa actus, quàm ipsius actus exercitium. Bald.*in l.*1.*in repet.num.*24.*vers. tu dic.C.de emancip.lib.* Felin *in c.auditis, num.*19. *prope fin.de prescript.* Et fuit dictum in causa Toletana annatarum, 16. Februarij 1581. coram Cantuccio, & aliàs sæpiùs quàm ex stabilimentis, de quibus in summar. *nu.*2.*& seqq.* in quibus expressè disponitur, super decimis huiusmodi, & ex testibus qui dantur in summar. *num.*7. apertis verbis deponentibus, de huiusmodi possessione vniuersali.

Et cessat etiam difficultas, quia 2
Prior exercet curam vniuersalem animarum per clericos suos, ad nutum amouibiles; quare etiam de iure habet intentionem fundatam in omnibus decimis, *c.cùm contingat, de decimis, c. Ecclesias.*13.*quæst.*1.*c.ad decimas, de rest. spol. in* 6. Put.*decis.*371. *num.*1.*lib.*1.

ROMANA VINEÆ DE Brunis.

Merc. 19.*Nouembris* 1603.

SVMMARIVM.

1 *Termini substantiales, an sint seruādi coram A C. in expeditione negotij principalis.*

2 *In connexis fit extensio de persona in personam.*

3 *Pars potest iudicis iurisdictionem prorogare.*

4 *Sententia est nulla, nō visis actis probatoriis. Limita quando pars fuit negligens in transportandis, nu.*5. *Præmissa tamen monitione iudicis, num.*6.

7 *Termini substantiales seruati, & pluriès reiterati, habent vim monitionis.*

8 *Concil.Trid.* sess.24. c.20.§. *prætereà, habet locum in causa appellationis, non autem in aliis casibus. Item in causis Ecclesiasticis tantùm, non autem in profanis, etiam quòd vertantur coram indice Ecclesiastico, nu.*10.

9 *Casus omissus remanet in dispositione iuris communis.*

11 *Obligatio, & actio semel extincta, non potest ampliùs reuiuiscere.*

Decisio CXXXV.

Dubitaui, an decretum reuocationis mandati esset nullum, ita vt posset procedi ad vlteriorem exequutionem ipsius mandati. Et Domini, quantum attinet ad nullitates, habuerunt aliquam difficultatem, quia non fuerunt seruati termini substantiales, licèt in Tribunali Auditoris Cameræ, in exequutiuis, & in reuocatione mandatorũ non seruentur, tamen in hoc casu non fuit simpliciter reuocatum mãdatum, sed expeditum negotium principale, & facta condemnatio in expensis: Dicitur enim in citatione, ad videndum reuocari mandatum cum omnibus inde sequutis, & in expensis condemnari, attento quòd fuit relaxatum pro prætenso credito extincto ante relaxationem dicti mandati, & facta fuit posteà instantia, vt imponeretur perpetuũ silen-
1 tium. † Vnde videbatur, terminos fuisse seruandos, & dandas esse dilationes.

Alia nullitas, quòd deputatio bo. me. D. Guidij non afficeret D. Merendam, ex quo fuit facta ad instantiam hæredum Benedicti Carotij creditoris Ioannis Pauli Bruni, contra Virgilium Brunum patrem Virginiæ Brunæ, & ideo non excederet dictas personas; nõ placuit Dominis, quia huiusmodi causa est cõnexa, &
2 indiuidua cum causa D. Merendæ, † quo casu fit extensio de persona ad personam. Afflict. *decis.* 227. *num.* 2. Hostien. *in summ. de offic. iud. deleg.* §. *quibus modis, vers. & in summa.* † Et
3 D. Merenda comparendo coram iudice prædicto, & faciendo actus iudiciarios, potuit eius iurisdictionem prorogare, *l.* 1. *C. de iurisd. omn. iud.* stante maximè reconuentione facta per D. Merendam, ad subhastationem vineę, per quam iudex fit competens, si priùs erat incompetens. Afflict. *decis.* 27. *num.* 2. *vers. in contrarium.*

Nec potest iuuari D. Merenda ex capite erroris, cùm sit iurisperitus. Alex. *cons.* 12. *num.* 7. *vers. nec ad hoc obstat, lib.* 6.

Minùs facit habita in considera- 4
tione tertia nullitas ex defectu non trãsportationis actorum. Licèt enim sententia non visis actis, etiam probatoriis, sit nulla, tanquam sine causæ cognitione lata, *l. properandum*, §. *& si quidem*, vbi Bar. *num.* 6. *C. de iud.* idem Bart. *in l.* 2. *num.* 5. *C. de eden.* & ibi Alex. *num.* 8. *& seq.* Cagnol. *num.* 68. *vers. sed oppositum*, latè Felin. *in c. Ecclesia Sanctæ Mariæ, num.* 17. *de const.* Nihilominùs prædicta non procedunt, † quando vna pars pro- 5
duxit probationes suas, & altera fuit negligens in transportando, quo casu iudex super productis pronunciare potest. Alex. *vbi supr. in nu.* 6. Rimin. *ibidem, num.* 12. *vers. limita, & infr.* Cagnol. *num.* 70. Felin. *in d. c. Ecclesia Sanctæ Mariæ, in prim. limit. num.* 18. Et fuit resolutum in Maioricen. Pœnitentiariæ, & Canonicatus 4. & 18. Februarij 1591. coram R. P. D. Giprio. † Et licèt requi- 6
ratur monitio iudicis, Cagnol. *d. nu.* 70. sufficit tamen, quòd termini substantiales fuerint seruati, & pluriès reiterati, † quia inseruiunt pro 7
monitione, vt dicitur in alleg. ta causa Maioricen. Et de hac negligentia D. Merendæ non potest dubitari, quia distulit per tantum tempus, coram iudice subdelegato suas probationes exhibere, vt fuit dictũ in allegata causa Maioricen.

Nec

8 Nec prædictis resistit decretum Sacrosancti Concil. Trid. *sess. 24. c. 20. § præterea, de reformat.* quia loquitur in causa appellationis, & sic quando à iudice à quo, ad iudicem ad quem omnia acta sunt transportanda; non autem quando vna ex partibus non exhibet aliqua acta coram delegato
9 facta ipsi subdelegato, † Propterea iste casus tanquam omissus remanet in dispositione iuris communis, *l. commodissimè, ff. de lib. & posth.* Et ita fuit resolutum in dicta Maioricen.
10 † Vltra quòd, vt bis resoluit Congregatio Illustrissimorum interpretum Sacrosancti Concilij, eius dispositio, *in d. cap. propterea* habet locum tantummodò in causis Ecclesiasticis, secùs autem in causis profanis, etiam quòd vertantur coram iudice Ecclesiastico: & sequuta est Rota in causa Romana lignorum, 23. Iunij. 1603, coram R.P.D. meo Sacrato.

Quantum attinet ad effectum dubij, absque difficultate Domini dixerunt, data nullitate decreti, non posse procedi ad exequutionem mandati, cùm iam fuit resolutum coram R.P.D. nunc Episcopo Pacen. 14. Martij 1597. quòd mandatum fuit relaxatum pro credito ex-
11 tincto. † Quare obligatio, & actio semel extincta non potest ampliùs reuiuiscere, *l. qui res, §. area, ff. de solut. l. inter, stipulantem, §. nam cum quis, ff. de verb. obligat.*

FAVENTINA DE Pasiis.

Ven. 28. Nouembris 1603.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum relaxari non potest, non præcisa liquidatione.*
2 *In eo in quo duo periti concordant, non est opus electione tertij.*
3 *Mandatum potest relaxari, etiam in illo quod virtualiter continetur in decreto.*
4 *Decretum super exequutione instrumenti, vel liquidatione, dicitur interloquutorium.*
5 *Mandatum interloquutorium relaxatum intra 10. dies ad appellandum, est validum.*
6 *Fideicommissarius non potest propria authoritate ingredi possessiorem rei fideicommissariæ.*
7 *Exequutio facta in re maioris valoris, illud plus debet reddi debitori.*

DECISIO CXXXVI.

ALphonsus & Iulius occasione fideicommissi Annibalis, cui factus est locus per obitum Bartholomei, deuenerunt ad concordiam quòd Alphonsus, qui in possessione existebat, daret Iulio octauam partem bonorum Annibalis, cum certa parte fructuum, & quartam partem bonorum Bartholomei, pariter cum certa quantitate fructuum, quas portiones partes ipsæ intellexerunt, deductis oneribus, quorum deductionem, & alias differentias remiserunt in personam Illustrissimi D. Cardinalis Matthæi, & insuper pro assignationibus faciendis elegerunt peritos, cum facultate in euentum discordiæ, tertium eligendi. Peritus Alphonsi posteà retulit, octauam partem, & quartam ascendere ad certam summam, cùm qua non concordauit peritus Iulij, & absque alia electione tertij partes adiuerunt Illustrissimum Cardinalem Matthæū, qui laudauit, certas concordias factas per Alphonsum cum Camilla vxore Annibalis, & Maldina vxore Bartholomei suffragari etiam Iulio. His

His peractis, Iulius productis dictis æstimationibus, & laudo Illustrissimi D. Cardinalis Matthæi petiit coram Auditore Cameræ, iuxta relationem periti Alphonsi & sententiam dicti Domini Cardinalis, relaxati mandatum, qui Auditor Cameræ relaxauit mandatum de immittendo in possessionem tornaturarum 93. certa summa pecuniarum, & illius vigore fuit facta exequutio; & quia iustitia huius mandati pendet ex eo, an Auditor Cameræ excesserit relationem periti Alphonsi, & laudum Cardinalis Matthæi, quod pendet à computis, & ideo opus esse videtur electione periti, ideo omissa pronunc iustitia, seu iniustitia huius mandati, volui particulariter videre, an mandatum relaxatum, & exequutio sint valida.

Et quantùm attinet ad relaxationem mandati, fuit resolutum pro validitate, quia non docetur de eius nullitate, quam ostendere tenetur Alphonsus, cùm sit fundamentum intentionis suæ.

1 Non obstat, quòd huiusmodi mandatum fuit relaxatum, non præuia liquidatione, quæ tamen requirebatur, Galesf. *de liquid. nu.* 7. & Cæs. de Grass. *decis.* 2. *num.* 10. *de sent. excomm.*

Nam fuit responsum, quòd cùm Iulius voluerit stari liquidationi factæ per peritum Alphonsi, & ille liquidauerit in minori summa, quá

2 peritus ipsemet Iulij, † in ea parte dicuntur concordes, quare nec erat opus ad hunc effectũ electione tertij periti, ad tradita per Dec. *in cons.* 100. *num.* 6. Rolan. *cons.* 35. *num.* 6. *vol.* 2.

Minùs facit, quòd mandatum fuit relaxatum vltra istam summam liquidatam per peritum Alphonsi, quia hoc obuenit propter laudum Illustrissimi Cardinalis Matthæi, qui laudauit, concordias factas per Alphonsum cum Camilla, & Maldina suffragari Iulio, & si in exequutione illius laudi excessit Auditor Cameræ, hoc respicit iustitiam, vel iniustitiam mandati, vt dictum fuit.

Nec subsistit, quòd mandatum relaxatum non concordet cum decreto facto, † quia cùm in decreto 3 virtualiter cõtinerentur omnia quæ sunt in mandato, iudex potuit illud eo modo relaxare. Afflict. *decis.* 32. *nu.* 4. Pedemon. *decis.* 5. *p. nu.* 24.

Minùs subsistit, dum dicitur, quòd ab huiusmodi decreto fuit appellatum, & ideo non potuisse deuenire ad relaxationem mandati, quia non docetur de appellatione, nec de ea in actis constat.

Nec facit, quòd mandatum fuerit relaxatum infra decem dies ad appellandum, † quia cùm decretum 4 fuisset interloquutorium, vt est decretum super exequutione instrumenti. Rimin. iun. *cons.* 206. & super liquidatione instrumenti, idem Rimin. *cons.* 200. † non procedit re- 5 gula, paria esse, fuisse appellatum & esse infra tempus ad appellandum. Lancell. *de attent. p.* 2. *cap.* 11. *nu.* 30. & 31. post Franc. quem allegat. *in c. super eo, num.* 7. *de appell.*

Quantùm attinet ad exequutionem mandati, Domini inclinabant pro nullitate, cùm enim Iulius vellet consequi certam portionem hæreditatis, † non poterat ingredi pos- 6 sessionem alicuius rei particularis propria auctoritate, prout ingressus fuit, exequendo mandatum super rebus sibi beneuisis. *ad tex. in l.* 2. *C. quando, & quibus* 4. *pars lib.* 10. Rip. *in l. in quartam, num.* 113. *cum seqq. ff. ad leg. falcid.*

Aliqui

Aliqui tamen ex Dominis non consentiebant huic motiuo, dicentes, quòd agitur de exequutione mandati, quod potuit exequutioni mandari super quibuscumque rebus, & licèt opponatur, quòd res super quibus fuit facta exequutio sint maioris valoris quàm sit debitum, tamen respondebatur, quòd etiamsi
7 hoc probaretur, † nihilominùs exequutio non vitiaretur, sed illud plus esset debitori reddendum. Alexand. *in l.iustè possidet, num.* 23. *ff. de acq. poss.* Socin. *ibidem num.* 13. *vers. aliquando,* & fuit latè deductum in causa Romana dotium de Zoppis, *sub nu.* 2. 3. Ianuarij 1584.

Ex quibus statui iterum audire sententias Dominorum meorum.

ROMANA EMPHYTeusis.

Ven. 28. *Nouembris* 1603.

EPITOME.

Emphyteosis acquisita pro successoribus descendentibus, non est hæreditaria, & si prorogetur, censetur cum iisdem qualitatibus prorogata.

SVMMARIVM.

1 *Inuestitura facta simpliciter, ad certam generationem, sine nomine hæredum, non dicitur hæreditaria, num.* 4.

2 *Secunda inuestitura recipit interpretationem à prima.*

3 *Prorogatio censetur facta cũ iisdem qualitatibus, & nu.* 15.

5 *Quilibet censetur se conformare statuto patriæ, secùs si constet de contrario, nu.* 8. *à qua præsumptione facilè receditur, nu.* 9.

6 *In alternatiuis est electio alternatiuè acquirentis.*

7 *Sequentia declarant præcedentia.*

10 *Nomine successorum veniunt hæredes, cùm hæredes dicantur de iure ciuili, successores de iure prætorio.*

11 *Pater in dubio censetur stipulari pro filiis, vti hæredibus, & num.* 17. *Secùs in emphyteosi, quando non est facta mentio hæredum, nu.* 18.

12 *Verbum* (descendentibus) *positum sine copula, & post verbum* (successoribus) *illud qualificat, & comprehendit successores sanguinis.* 14. *Et an intelligatur de hæredibus, nu.* 13.

16 *Emphyteosis hæreditaria non habet effectum, nisi adsint hæredes instituti.*

19 *Ex proprietate sermonis, nomine descendentium veniunt etiam fœminæ, & nu.* 27.

20 *Consanguinei dicuntur agnati, & quocumque modo sanguine coniuncti, nu.* 21.

22 *Illegitimus qui non potest succedere vti hæres patris in emphyteusi, an dicatur primus acquirens, & nu.* 24.

23 *In generali dispositione non venit emphyteosis non hæreditaria.*

25 *Clausula posita in parte exequutiua, non ampliat, neque immutat naturam dispositionis.*

26 *In emphyteosi pro re in recognitionem, modica quantitas soluitur.*

28 *Creditum melioramentorum cum aliis debitis compensatur.*

DECISIO CXXXVII.

Domini vnanimiter perstiterũt in resolutis; Sulpitiæ, & litis cõsortibus competere actionem ad recuperationem domorum, de quibus agitur, & illis dandam esse immissionem, stante nullitate venditionis

tionis factæ per Lampodium Fabricio; nec obstare exceptionem meliotamentorum, cùm Tomatus satis habeat intus, quod extra prætenditur. Quòd autem talis actio competat Sulpitiæ & aliis, vltra deducta in alia decisione, hoc euidentiùs ap-
1 paret,† quia prima inuestitura non fuit hæreditaria, cùm fuerit facta simpliciter ad tertiam generationẽ. Clar. *in §. emphyteusis, quæst. 37. in fin.* Couar. *var. resol. lib. 2. cap. 18. num. 4. vers. quintò deducitur.* Et quamuis in ea semel habeatur mentio hæredũ, hoc tamen est in nominatione, non in vocatione generationis; quare cùm ista prima inuestitura non sit hæreditaria, ita dicendum etiam est
2 de secunda,† quæ à prima debet interpretationem accipere, & declarari. Ruin. *cons. 187. num. 1. lib. 1.* Paris. *cons. 23. nu. 64. lib. 1.* Cephal. *cons. 369.*
3 *num. 101. & seqq.* † præsertim cùm ista secunda sit prorogatio primæ inuestituræ; quapropter censetur facta cum iisdem qualitatibus, *l. sed & si manente, ff. de precar. l. Labeo, 2. §. hæc autem, ff. de arbitr.* Bart. *in l. 1. §. & post operis, num. 5, vers. sed si in centum annorum. ff. de nou. oper. nunc.* Cephal. *d. cons. 369. num. 101.* Et verba prorogationis sunt satis clara, cùm Gundisaluus acquirat pro se, & Eluira, & successoribus descendentibus, quocumque nomine nũcupentur, & quocumque consanguinitatis iure sibi attineant in per-
4 petuum, † quare cùm nec in secunda sit facta mentio hæredum, sed descendentium, nõ est hæreditaria. Clar. *in §. emphyteusis, quæst. 16. vers. emphyteusis non est hæreditaria.* Vnde cùm iam sit firmatum per duas decisiones, constare de legitimatione personæ Sulpitiæ, & litis cõsortium, nec non de identitate domorum, meritò illis competit actio ad illarum recuperationem.

Non obstat, quòd in prima inuestitura Gundisaluus acquirit ad tertiam generationem masculinam, seu fœmininã, vel ad tertiam generationem; quare, stante statuto exclusiuo fœminarum, censentur fœminæ vocatæ in defectum lineæ masculinæ, & ideò non potuit primus acquirens præiudicare masculis, & si Sulpitia prætendit, non adesse masculos in prima inuestitura vocatos, sibi onus hoc probandi incumbit.

Nam per Dominos fuit responsum, quòd, quicquid sit de illa quæstione, an primus acquirens possit præiudicare, de qua non est opus tractare in præsenti casu, non est verum in hac facti specie, quòd fœminæ essent vocatæ in prima inuestitura post masculos, nam tunc eo modo censentur vocatæ, quando non apparet de contraria mente testatoris, quia dictum Doctorũ fundatur in eo † quòd quilibet censetur se conformare cum statuto patriæ. Brun. *in tract. de stat. exclus. fœmin. art. 8. quæst. 22. num. 1. & seqq.* Anchar. *cons. 125. num. 5. vers. 2. principaliter moueor* Decia. *resp. 46. nu. 65. vol. 2. & cons. 30. num 40. lib. 3.* 5

In præsenti verò casu constat de contraria mente Gundisalui, quia Gundisaluus in prima inuestitura non acquisiuit simpliciter ad tertiam generationem sed ad tertiam generationem masculinam, seu fœmininam; † quare stante alternatiua, seu erat in electione Gundisalui, quam generationẽ vellet. *c. in alternatiuis, de reg. iur. in 6. §. penult. instit. de hæred. instit.* Bart. *in l. si is qui ducenta, §. verum, nu. 1. & seqq. ff. de reb. dub.* cum aliis. Quod etiam ex eo apparet, quia in prorogatione primò nominauit Eluiram filiam, & eius descendentes, & posteà filios masculos. Quare satis constat, ipsum non habuisse animum in prima inuestitura 6

tuta vocandi fœminas post mascu-
7 los;† cùm sequentia declarent præcedentia, *l. sed Iulianus, §. interdum, & §. proinde, ff. ad Maced.* Aym. *cons.* 226. *nu.* 6. Surd. *cons.* 366. *num.* 14. *lib.* 3.

Cùm igitur constet de contraria mente Gundisalui, non est locus
8 conclusioni, † quòd voluerit se cõformare cum dispositione statuti. Socin. iun. *cons.* 71. *num.* 42. *vers. demũ, & quartò, lib.* 1. Illustrissimus Mantic. *de coniect. vlt. vol. lib.* 6. *tit.* 7. *num.* 14.
9 † stante maximè, quòd ab ista præsumptione facilè receditur. Corn. *cons.* 91. *num.* 1. *vers. tamen de facili, vol.* 1. *& cons.* 202. *num.* 9. *prope fin. vol.* 3. Et sequuta est Rota in causa Mõtis Falisci 24. Februarij 1584. & coram me in hac causa.

Non obstat, quòd in prorogatione non est emphyteusis acquisita pro Gundisaluo, & descendentibus, sed pro Gundisaluo, Eluira, & suis
10 successoribus descendentibus, † & nomine successorum veniunt hæredes, cùm hæredes dicantur de iure ciuili, successores verò de iure prætorio. Alex. *cons.* 44. *num.* 1. *&* 4. *lib.* 1. Paris. *cons.* 46. *num.* 10. *lib.* 4. Syluan.
11 *cons.* 30. *num.* 10. *&* 11. cum aliis, † Eoque magis cum in dubio pater censeatur stipulari pro filiis hæredibus. Surd. post alios, *decis.* 322. *num.* 32. *& seq.*

Quia DD. prædicti loquuntur in emphyteusi acquisita pro hæredibus, & successoribus, & in aliis terminis, in quibus nos non versamur.
12 † Nam in hoc casu dicitur pro successoribus descendentibus, quod verbum *descendentibus*, sine copula, *&* qualificat verbum *successoribus*, & illud restringit, ita vt non possit intelligi nisi de successoribus sanguinis, nec est nouum in iure, quòd verbum, *successor* accipiatur aliquãdo pro successore sanguinis, *l. cum acutissimi, in fin.* vbi Bald. *in* 2. *not.* Ias. *num.* 1. *C. de fideic.* Socin. sen. *cons.* 149. *num.* 15. *&* 16. *lib.* 2.

Nec subsistit, quòd ex quo non 13
est posita copula, *&* inter verba *successoribus descendentibus*, magis videtur dicendum, fuisse intellectum de hæredibus, vt per Pinel. *in l.* 1. *p.* 3. *nu.* 90. *C. de bon. matern.* quia ratio Pinelli optimè facit pro decisione, licèt loquatur in aliis terminis, scilicet, quando stipulatio fit pro liberis hæredibus sine copula, & sic verbũ, *hæredes*, qualificat, & restringit, vocationem liberorum, † ita in præ- 14
senti casu, cùm stipulatio sit facta pro successoribus descendentibus, illud verbum, *descendentibus*, qualificat, & restringit verbum *successoribus*, vt dictum fuit.

Et cessat omnis difficultas; quia 15
prima inuestitura est pro descendentibus, quare ita debet intelligi etiam prorogatio, vt dictum fuit secunda quia in aliis partibus vocantur descendentes simpliciter absque alio verbo, *successoribus*. Et quamuis sit posita dictio, *vt suprà*, tamen est posita ad repetitionem descendentium, & habentium interesse, non vt repetat illam qualitatem successorum. Tertiò quia fit concessio pro descendentibus quocumque nomine nuncupentur, & quocumque consanguinitatis iure attineant, in futurum, & ista verba repugnant emphyteusi hæreditariæ, vel mixtæ; † quia si non essent vo- 16
cati nisi hæredes, ista stipulatio, *quocumque nomine, &c. & quocumque consanguinitatis iure, &c.* esset inutilis, quia non posset habere effectum, nisi etiam essent instituti hæredes.

Nec refragatur, quòd in dubio 17
pater censeatur stipulari pro filiis, & hæredibus, quia quicquid sit in aliis contractibus, † secùs est in 18

emphyteusi, quando non est facta mentio hæredum, ex communi opinione DD. Clar. *in §.emphyteusis, quæst.* 37.*in princ.*Caputaqu.*decis.*113. *par.* 1. *in manuscript.* Cott. *decis.* 355.

19 Nec est verum, quòd fœminæ nō possint succedere in hac emphyteusi; nam respondetur, quòd vocantur descendentes, quorum appellatione veniunt ex proprietate sermonis etiam fœminæ. Alex *cons.*160. *nu.*2.*vers.sed his non obstantibus, lib.*2. Paris.*cons.*72.*num.*6.*lib.*4. Neque hìc fuit habita ratio agnationis, cùm vocetur Eluira fœmina. Nec militat ratio statuti, vt latè fuit deductum in alia decisione.

20 Minùs resistit, quòd vocentur consanguinei, qui agnati dicuntur, *l.*1.*§.fin. cum l. seq. ff. de suis & legit. hæred.*§.1.*instit.de legit. agnat. success.* quia vocantur descendentes, vt dictum fuit, & subditur, *quocumque nomine nuncupentur, & quocumque consanguinitatis iure sibi attineāt.* Ex quibus constat, Gundisaluum non se restrinxisse ad agnationem, eòque

21 magis † quia secundùm cōmunem vsum loquendi, appellentur consanguinei quocumque modo sanguine coniunct. Bart. *in l. cùm quidam §.*1.*num.*1.*vers.sciendum est, ff.de acq.hæred.*

Minùs subsistit, quòd Eluira fuit prima acquirens, vt deducitur ex eo, quia cùm esset illegitima, non poterat succedere, vti hæres patris,

22 † & ideo debet censeri noua acquirens. Afflict. *decis.*99. Quapropter cùm in testamento excluserit fœminas, meritò debent succedere tātùm masculi, stante maximè clausula, *ad habendum,&c.* posita in prorogatione.

23 Nam respondetur quòd huiusmodi emphyteusis non est hæreditaria, † & ideo in generali dispositione non veniunt bona emphyteotica, vt latè in alia decisione. † Vltra quòd illegitimus potest patri succedere, licèt non tanquam hæres, in emphyteusi. Bald.*in l.*2.*num.*7.*& ibi* Ias.*num.*122. *C. de iur.emphyt.* Et sic, quamuis patris stipulatio facta pro filio illegitimo, sonet in nouam dationem, non tamen inde est, quòd iste, cuius fauore fit stipulatio, sit primus acquirens, quia inter emphyteutam, & eius filium pro quo stipulatur, oritur tacita donatio, & ideo succedit patri, licèt non tanquam hæres, vt declarat. Bald. *in auth.si quas ruinas, num.*8.*vers.*2.*ratio est.C.de sacros. Eccl.* D. Aldobr.*cons.*6. *num.*8. 24

Nec clausula, *ad habendum, &c.* efficit, quòd Eluira potuit diponere in præiudicium vocatorum, † quia 25 cùm huiusmodi clausula sit posita in parte exequutiua, non ampliat, neque immutat naturam emphyteusis. Dec.*cons.*500.*nu.*8.*vers.& ideo.* Pedemon. *decis.*164.*num.*2. Vinc.de Franc. *decis.*6.*num.*7. Corbul. *tit. de caus.priu.ob alien.limit.*3.*num.*8. Honded.*cons.*38.*nu.*11.*vol.*1. Vltra quòd istæ clausulæ, vt ex lectura patet, expressè sunt appositæ ad fauorem vocatorum.

Minùs etiam obstat, dum dicitur, 26 quòd hæc fuit locatio ad longum tempus, stante magna quantitate recognitionis, nempe ducat. 90. cùm tunc dicatur emphyteusis, cùm pro re in recognitionem dominij quantitas modica soluitur. Ruin.*cons.*161. *num.*21.*& seqq. lib.*1. Rol.*cons.*96.*nu.* 25.*& seq. vol.*1. & tenuit Rota coram Reuerēdissimo Patriarcha Alexandrino in causa Romana Casalium. 6. Nouembris 1576. & ideo illi debent censeri vocati, qui sunt filij, & hæredes.

Nam

Nam fuit responsum, quòd, quicquid sit de hac quæstione, & an huiusmodi contractus fuerit locationis, vel emphyteusis, satis est, quòd
27 sint vocati descendentes,† quorum appellatione veniunt etiam fœminæ, & quòd nulla sit facta mentio hæredum, per supradicta.

Prædictis stantibus D. Sulpitiæ, & litis consortibus danda est immissio, quia iam fuit firmatum coram me, alienationem factam per Lampodium in Fabricium, fuisse nullam, ita vt ab ipso Lampodio ius non sit abdicatum in præiudicium Sulpitiæ, & aliorum.

Nec officit, quòd prætenduntur melioramenta, quia Troilus, qui illa fecit, cessit ius suum Sulpitiæ, & litis consortibus pro summa scutorum 170. & eis debentur fructus, & pensiones domus, & apothecarum à die motæ litis, & ante motam litem canones decursi, & non soluti; quæ longè omnia excedũt valorem omnium prætensorum emolumentorum;
28 † & cum illis veniunt computanda, vt per Put. *decis. 276. lib. 9.* & fuit pluriès resolutum.

AGRIGENTINA Sancti Angeli.

Lunæ 1. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Narratiua per verbum* (vt asseritur) *non est iustificanda.*

2 *Clausula*, stantibus præmissis, *non alterat narrata, & nu.* 4.

3 *Crescentij decis. 6.* de rescript. *declaratur.*

DECISIO CXXXVIII.

DOmini perstiterunt in resolutis, scilicèt, Breuia non fuisse subreptitia. Licèt enim non iustificetur, Ecclesiam de qua agitur, esse de iurepatronatus iuratorum,† non 1
referr, cùm iuspatronatus fuerit narratum per verbum (vt asseritur) quo casu impetrans releuatur ab onere probandi, Cassad. *dec. 4. num. 1. de probat.* cum alleg. in alia decis.

Non obstat clausula in fine posita, *stantibus præmissis assignes, &c.* ex qua omnia narrata sunt iustificanda; quia illa clausula non potest operari, quòd quis teneatur iustificare id quod ipse minimè narrauit.

Minùs refert dum dicitur, quòd prædicta procederent, si esset simplex gratia, sed cùm sit in forma commissoria, licèt sit narratum per verbum, *vt asseritur iuspatronatus*, debet illud iustificare, cùm Papa dicat,
stantibus præmissis,† quia fuit respon- 2
sum, hanc clausulam non alterare narrata, & ideo debere intelligi prout hic narrantur.

Nec prædictis resistit decisio 3
Crescen. 6. *de rescript* quia in casu illius decisionis Papa narrat enunciatiuè, aliquid coram eo fuisse factum, & illud factum debet iustificari, per clausulam, *constito tibi de illo facto.* Et ratio illius decisionis est, quia si Papæ intentio fuisset, vt suæ assertioni staretur, non rescripsisset cum clausula *constito*, sed nos in præsenti casu versamur in longè diuersis terminis, quia licèt coram Papa assertiuè fuerit narratum, Ecclesiam esse de iure patronatus iuratorum, Papa non rescripsit cum clausula, *constito quòd sit de iurepatronatus*, prout in casu Crescentij, in quo clausula, *constito*, in specie percussit narratum, & Papa vult, quòd iustificetur, sed in præsenti casu, Papa dicit, *stantibus præmissis*, quæ clausula non alterat narrata.

PAMPILONEN. DE Iansi.

Lunæ 1. Decembris 1603.

SVMMARIVM.

1 *Alternatiua dispositio contentatur vno ex requisitis.*

2 *In gratia beneficij exprimi debet certus modus vacandi, vt in gratia, si neutri, & num. 4. secus si est derogatum regulæ, nu. 6.*

3 *De iure communi non est necessarium exprimere in gratia certum modum vacandi, sed sufficit, quod beneficium vacet, & nu. 5. & 6.*

7 *Gratia, si neutri, est noua gratia, & in ea debent exprimi quæ reddere possunt difficiliorem Papam ad concedendum.*

8 *Papa potest conferre beneficium, etiamsi non vacat.*

9 *Impetrans certo modo, & duobus modis vacationis expressis, non eget iustificatione de facto, si est derogatum regulæ, qua iustificatione egeret, si vellet capere beneficium, ex clausulis generalibus in gratia positis.*

DECISIO CXXXIX.

DOmini resoluerunt, gratiam Ferdinandi esse iustificatam quoàd vacationẽ. Cùm enim alternatiuè narrauerit, parochialem vacare per obitum Ioannis illius vltimi possessoris, seu ius in illa, vel ad illam habere prætendentis, sufficit, quòd iustificauerit, dictum Ioãnem
1 prætendisse habere ius, † cùm alternatiua contentetur altero ex requisitis, *c. in alternatiuis, de reg. iur. in 6. l. si heredi plurium, ff. de condit. & demon.* cum aliis. Et in his terminis fuit resolutum coram Reuerendissimo Domino meo Patriarcha Alexandrino in causa Lunen. Sarzanen. Prioratus, 9. Februarij 1590. & 19. eiusdem mensis, & anni, in causa Bononien. Canonicatus, coram Reuerendissimo D. meo Decano, & in alia Calaguritana beneficij de Ariola, 15. Nouembris 1592. coram bo. me. Giptio & aliàs sæpiùs.

Non obstat, quòd in gratia de- 2
beat exprimi certiùs modus vacandi. Mandos. *in prax. signat. gratit. de impetr. cert. mod. vers. vel quia conclusio.* Et in gratia *si neutri*, dicit expressè Felyn. *in cap. in nostra, num. 37. vers. limita 1. de rescript.* Rot. *decis. 25. eod. tit. in nou.* cum pluribus in discursu allegatis.

Nam fuit responsum, quòd cir- 3
cumscripta regula, cui fuit in hac gratia derogatum, † de iure cõmuni nõ est necesse exprimere certum modum vacandi, sed sufficit, quòd beneficium vacet. Lap. *alleg. 6. nu. 5. cum alleg.* ibi per Mandos. *in lit. K.* Felin. *in c. in vestra, num. 37. de rescript.* Gabr. *conf. 188. lib. 1.* Hier. Paul. *in prax. Cancell. fol. 139.* Staphil. *de lit. gra. tit. de var. mod. vacat. nu. 5.*

Et quamuis Mandos. teneat con- 4
trarium, & Felin. limitat dictam cõclusionem in gratia, *si neutri*, tamen Mandos. *alleg. tex. in c. susceptum de rescript. in 6.* in quo facit fundamentum, sed non facit ad punctum, quia aliud est, quod narrato vno modo vacationis, aliis non veniat, prout dicitur in eo tex. aliud verò, quòd sit necessarium exprimere certum modum, & contrarium dicunt Doctores, *in d. cap. susceptum*, Gemin. *sub nu. 7. vers. per hoc*, Franch. *num. 10.* & firmant sufficere, constare de intentione conferentis, & quòd non requiritur certa formalitas verborum.

Felin. verò pro ratione suæ limitationis allegat dictam decisionem, 24. *de rescript. in nou.* quam DD. cum aliis

6 aliis allegatis intelligunt, † quòd
tunc debeat exprimi certus modus
vacandi, quando non fuit derogatũ
regulæ, quia cessante regula, de iure
cõmuni, sufficit, quòd beneficiũ va-
cet, vt dictum est. Et si hoc de iure
communi fuisset necessarium, regu-
la minimè opus fuisset, & ea super-
uacanea dici posset, nec adest aliqua
ratio specialitatis in gratia, *si neutri,*
7 sed ratio sola est, † quia cùm sit no-
ua gratia, debent in illa exprimi ea
quæ possunt Papam reddere diffici-
liorem ad concedendum, vt dicitur,
in dicta decis. 24. *de rescr. in nou.* Felin.
in d. cap. in nostra, numer. 17. dicit,
quòd requiritur expressio, prout
si de nouo beneficium impetrare-
tur.

Et ista ratio cessat in hoc casu,
quia ex forma gratiæ apparet, quòd
Papa voluit concedere sine aliqua
expressione, per tot clausulas, cum
derogatione regulæ. Io. Paul. *decis.*
8 69. † vbi, quòd si Papa voluit, cepit
etiam beneficium quod non vaca-
bat.

Nec subsistit, quòd debeat saltem
de facto iustificari, beneficium va-
care per obitum Ioannis, ad effectũ
quòd possit capi alia vacatio, scili-
cèt quòd in eo ius habere prætend-
9 debat, † quia fortasse est de facto iu-
stificatus primus modus narratus:
sed Ferdinandus non eget tali iusti-
ficatione de facto, quia tunc egeret,
si vellet capere vacationem ex clau-
sulis generalibus. Et ita procedunt
decisiones allegatæ, secùs autem di-
cendum est in casu isto, in quo dis-
positiue duo modi vacandi fuerunt
alternatiuè narrati, vt in decisioni-
bus superiùs allegatis.

Et ita fuit resolutum, gratiam Ferdinandi fuisse iustificatam quoad modum vacandi expressum. In reliquis videndum erit.

NARNIEN. CONFInium.

Mercurij 10. *Decembris* 1603.

EPITOME.

Testes de Vniuersitate, quãdo agitur de interesse Vniuersitatis, sunt idonei testes; secùs si agatur de interesse singulorum.

SVMMARIVM.

1 *Testes de Vniuersitate, regulariter admittuntur, exempli gratia, in probandis confinibus, num.* 2. *Contrarium vide, nu.* 3.

4 *Testes de Vniuersitate, admittuntur, quando agitur de interesse Vniuersitatis, secùs si de interesse singulorum.*

5 *Ex materia confinium non infertur ad pascua, cùm nihil habeant commune.*

6 *Quando ius pascendi, vel lignandi, venditur, & pretium in arca communi reponitur, causa spectat ad Vniuersitatem, non ad singulos de Vniuersitate.*

7 *Communitas emens ius pascendi, præsumitur acquirere pro Vniuersis, potius quàm pro singulis.*

8 *Ad hoc vt repellantur testes Vniuersitatis, quãdo agitur de pascuis, vel nemoribus, requiritur, quòd alibi pascua habere non possint.*

9 *An testes vnius Vniuersitatis idonei sint, quando agitur de solutione gabellarum, vel suæ Vniuersitatis, vel alteri in materia confinium, & pascuorum.*

10 *Testes Vniuersitatis non sunt idonei, quando sunt descripti in mandato procura ad agendum.*

11 *Verba*

11 *Verba sunt intelligenda secundùm subiectam materiam.*
12 *Testes de Vniuersitate non admittuntur, quando causa est criminalis, vel ciuilis ardua, vel magni honoris, quod quando sit, relinquitur iudicis arbitrio, nu.13.*
14 *Testes de Vniuersitate non sunt admittendi, quando aliter veritas haberi potest. Vide contrarium, num.15.*
16 *An testes de Vniuersitate, si admittantur, sint integræ fidei.*
17 *Testium dicta supplentur ex numero testium.*
18 *Sacerdos est idoneus testis pro Vniuersitate sæculari.*
19 *Dictum testium de Vniuersitate, suppletur per dicta testium, qui non sunt de Vniuersitate, & nu.21.*
20 *An sit magis credendum testibus forensibus contradicentibus, quam testibus Vniuersitatis, & 22.*

DECISIO CXL.

1 FVit per Dominos resolutum, testes de Vniuersitate Colliscipionis non esse repellendos; quia regulariter admittuntur, *cap. insuper de test.* quod licèt loquatur in testibus de Vniuersitate Ecclesiastica, tamen eius dispositio procedit etiam in Vniuersitate laicorum. Felin. *ibid. num.2. vers. sed contrarium.* Abb. pariter, *num.2. vers. ex qua ratione infertur, & vers. sed istam differentiam,* & ibi in addit. Vrsil. *col.1. vers. quam regulam,* Alberic. de Maluet. *de test. c.4. num.72. vers. hac ratio, & vers. indicando tamen,* Hier. de Mont. *de fin. reg. c.57.* Et simpliciter, quòd testes Vniuersitatis admittantur, dicit Specul. *in tit. de test. §.1. num.22. vers. sed nunquid in causa Vniuersitatis, num.1. vers. vnde tenet glos.* Odofr. *ver. Or signori,* Alber. *num.3. & seqq. iuncto num.7. vers. nec obstat,* vbi tuetur hanc partem, & respondet contrariis, *ff. de rer. diu.* Dec. *in cap.3. num.45.* Bald. *nu.8. vers. item nota, de probat.* idem Bald. *in c. cum Nuncius, in primo not.* Butr. *num.3.* Arian. *num.1. in primo not. de test.* Salyc. *in l. parentes, num.4. C. de test.* Ias. *in l. dictantibus, num.4. vers. sic in simili dicimus, C. de testam.* Socin. *reg.519. in princ.* vbi testatur de communi, Menoch. *de arbitr.* qui etiam testatur de magis recepta sententia, & etiam respondet contrariis rationibus, *cas.18. num.5. & 6. cum seqq. lib. 2.* Et hanc conclusionem pluriès admisit Rota, Chisan. *decis.189.* & coram Illustrissimo D. Cardinali Blanchetto in causa Conchen. limitum, 19. Ianuarij 1596. & priùs in alia Pampilonen. sepulturæ 5. Decembris 1584. coram bo. me. Lauretano, & aliàs sæpiùs.

Et in specie, quòd testes Vniuersitatis admittantur in terminis nostris, scilicèt quando agitur de finibus probandis, dicit Ruin. *cons. vlt. num.16. lib.4.* Menoch. *d. cas.106. nu.5.* Guido Pap. *decis.193. num.1. in fin.* Couar. *pract. quæst. cap.18. nu.4. vers. 4. iudices,* Bald. qui dicit hanc esse communem opinionem, *in cas.445. num.9. lib.5.* 2

Non obstat, quòd Plot. *de in lit. iur. §.4. num.26.* & Viu. *in com. opin. vero testes de Collegio, vel Vniuersitate,* dixerint ex Dec. *in c. in super num. 6. de test.* communem opinionem esse, quòd testes de Vniuersitate sæculari non admittantur pro sua Vniuersitate. 3

Nam fuit responsum, quòd Viuius, & Plot. perperàm allegant Decium, qui *d. num.6.* nihil dicit, † sed *nu.18.* testatur, esse communem opinionem, quòd testes de Vniuersitate non admittantur, quando agitur de interesse singulorum, de quo in præsenti casu non agitur, vt infrà dicetur. 4

Minùs

Minùs releuat, quòd dicebatur, prædicta procedere si ageretur de interesse Vniuersitatis, sed cùm agatur de interesse singulorum, testes Vniuersitatis non admittantur, vt distinguendo dicit Chisanen. *decis. alleg.* & post alios Menoch. *loco præcit.num.*13. & testatur de communi Lanfranc.*de test.num.*73.Osasch. qui multos refert,*decis.*99. *num.*39.quod interesse singulorum deducitur, ex quo agitur de pascuis, & quando agitur de pascuis, vel nemoribus, propter interesse singulorum testes de Vniuersitate non sunt idonei. Angel. *in l. omnibus, num.*2. *vers.aut respicit singulos,C.de test.*Castren. *ibidem,num.*2.*vers.& per prædicta patet, quòd si est quæstio de pascuis,*Lanfranc. *de test.num.*73. qui de communi. Afflict. *decis.*400. *post num.*5. Couar. *pract.quæst.c.*18.*num.*4. *vers.*4.*iudices,* vbi quòd hæc opinio procul dubio est communis. Rol. qui pariter de communi, *cons.*72. *num.*13. *& seqq. lib.*2.

Respondetur enim, quòd prædicta conclusio est verissima, sed non applicatur: nam hìc non agitur de pascuis, sed agitur de finibus, & quamuis inter fines prætensos adsint pascua, quæ arrendantur per communitatem Narniæ, tamen ex victoria finium non resultat per ne-
5 cesse victoria pascuorum;† materia enim finium nihil habet commune cum iure pascendi. Couar. *pract. quæst.cap.*37. *in princ. & per tot.* & stant simul, quòd territorium sit Collisscipionis,& ius pascendi competat Narnien. Couar.*loco præcitato,* Cæpol. *de seruit.rustic.præd.c.*9. Florian.de Sancto Petro,*in l.item,si fundi, §.seminarias, in fine,ff. de vsufruct.* Rota coram bo. me. D. Giptio in Farfen.territorij, die Lunæ 9. Maij 1594.

Et in omnem euentum, etiam 6
quòd agatur de iure pascendi, & nemoribus, causa non ad singulos sed ad Vniuersitatem spectare dicitur,quando ius pascendi, & lignandi per Vniuersitatem venditur, & pretium in arca communi reponitur, Iacob. de Sancto Georgio,*in l. nullus,num.*8. *vers.deinde si esset quæstio,ff.de test.* Feli. *in c.insuper, num.*2. *ad med. & num.*6. *vers. secus si effectus vtilitatis,de test.& in c.*3.*loco num.*3.*in fin. vers. & idem si est, quæstio de nemore,*Bald.*num.*4.*vers. vel est quæstio de nemore, de probat.* idem Bald. *in l. parentes,in fin.C.de test.* Afflict. *decis.* 400.*post num.*6. *vers. vel est quæstio de nemore, cuius fructus, num.* 91. *vers. testes an possint esse,in quarta fallentia, vers.secùs, si effectus,* Marsil. *in l.* 1. §. *seruus municipum, num.*10.*post med. ff.de quæst.* Couar. *pract.cap.*18. *nu.*4. *vers.qua ratione,*Hier.de Mont.*de fin. reg.cap.*58.*nu.*9.*& seqq.*

Ex quibus cum hodiè per communitatem Narnien. istud ius pascen. vendatur, non potest concludi, quòd Communitas Collisscipionis velit illud acquirere pro singulis, immò magis dicendum est,velle illud arrendare, † & sic acquire- 7
re pro vniuersis, & sufficit, quòd non constet, quid vellet facere Cómunitas,ad effectum,quòd testes de Vniuersitate Collis Scipionis tanquam habentes interesse,vti singuli non repellantur,ad trad. *per Alberic.in d.l.in tantum,§. Vniuersitatis,nu.* 7.*in fin.ff.de rer. diu.* Aym.post Butr. & alios,*de antiq.temp.par.*1. *sect.quid in libro officialis,num.*22. Rol. *cons.*72. *num* 4. *vers.pro cuius sententia lib.*2. Menoch. *de arbitr.d.cas.*106.*num.*15. *in fin. lib.*2.

Dicebat etiam vnus ex Dominis, 8
ex Bald. *in c.cùm nuncius, ante nu.*1. *vers. nam iuramenta, de test.* quem

sequitur Socin. *reg.519. in 6. fallentia, vers. Bald. tamen*, quòd ad hoc, vt testes Vniuersitatis repellantur, quando agitur de pascuis, vel nemoribus, requiritur, quòd homines alibi pascua commodè habere non possint, & etiam quòd gratis ad pascendum admitterentur absque aliqua solutione. Bald. *in l. parentes, prope fin. C. de test.* Hier. de Monte *de fin. regun. c. 58. num.* 8. Capic. *decis.* 15. *num.* 6. Socin. *d.* 519. *in 6. fallen. vers. 2. limitat. idem Bald.* Rol. *cons. 72. nu. 15. lib. 2.*

Vnde necesse esset, quòd Communitas. Narnien. quæ curat, hos testes repelli, probaret, quòd pascua alibi commodè haberi non possint, & quòd Cõmunitas Collisscipionis esset admissura gratis homines Vniuersitatis ad pascendum eorum animalia.

Non officit, quòd aliqui ex istis testibus habeant bona in loco controuersiæ, & quòd agatur de interesse solutionis gabellarum, collectarum, & similium, quia etiamsi declararetur territorium esse Communitatis Collis Scipionis, hæc tamen omnia essent soluenda illi 9 Communitati. Vnde cùm horum testium non intersit magis, soluere onera Narniæ, quàm Communitatis Collis Scipionis, propter hoc nõ sunt repellendi, vt fuit resolutum coram Illustrissimo Cardinali Blanchettio in causa Conchen. limitum alleg. 19. Ianuarij 1596.

Et cessat difficultas, quòd homines Collis Scipionis sunt exempti à iurisdictione Narnien. in constitutionibus Apostolicis, quare non potest considerari aliquod commodũ, saltem principale pro hominibus de Communitate Collis Scipionis ex victoria sua Communitatis.

Minùs facit dum dicitur, quòd isti testes nõ sunt idonei, ex eo quia dederunt mandatum ad agendum; quia ad hunc effectum requiritur quòd omnes de Vniuersitate dederint mandatum, † tunc enim is qui 10 in mandato procuræ comprehensus est, pro sua Vniuersitate testimoniũ ferre non potest. Plot. *de in lit. iur.* §. 4. *num.* 26. *vers. maximè vbi omnes, & vers. quod limita, nisi omnes*, Aldobrãd. *in addit. ad Dec. in c. 3. loco, nu. 45. lit. G. de test.* Viu. *com. opin. verb. testes de Collegio, vers. & hoc potissimum*, Rol. *cons. 72. num. 17. lib. 2.* vbi ampliat, quòd si causa est mixta, quia scilicèt intentetur, tam nomine Vniuersitatis, quàm singulorum, tunc singuli de Vniuersitate non poterũt testimonium ferre. Et ita loquitur decisio coram bo. me. Giptio in causa Gerunden. anniuersariorum, 9. Iunij 1586. & est decis. Blanchetti, in alleg. causa Conchen. limitum.

Et licèt dicatur, quòd omnes sint descripti in mandato, hoc tamen in facto non subsistit, & copia mandati fideliter minimè datur.

Nec facit, quòd mandatum sit datum ad instantiam Communitatis, & hominum Collisscipionis; quia non propterea est dicendum, mandatum datum fuisse pro Vniuersitate, & singulis; nam verba illa *pro Communitate, & hominibus*, sunt intelligenda respectu hominum vti Vniuersitatem constituentium, non vti singulorum; quia cùm agatur de territorio, non possunt considerari vt singuli, † & verba sunt intelli- 11 genda secundùm subiectam materiam, *Gemin. cons. 29.* Aym. *cons.* 171. *num.* 13. cum aliis.

Non releuat, quòd testes de Vni- 12 uersitate non admittantur, quando causa ciuilis est ardua, & magna, in qua, cùm æquiparetur criminali, testis

testis de Vniuersitate non admittitur; nec quando agitur de magno honore, vel de aliqua magna iurisdictione, Felin. *in c. insuper, num.5. ad fin. de test.* Marsil. *in l. prima, §. seruus municipum, num.8. in fin. ff. de quest.* Vrsill. *ad Afflict. decis.400. col.2. vers. nisi tractetur de causa ardua*, Menoch. *de arbitr. d. cas.106. num.11.*

13 Quia cùm tota hæc materia relinquatur arbitrio iudicis, vt per eundem Menoch. *d. loco*, quod licèt regulatur à iure, remittit tamẽ multum de rigore iuris, non visum fuit Dominis, quòd causa de qua agitur, sit talis, vt non sint admittendi testes de Vniuersitate.

14 Minùs subsistit, quòd testes de Vniuersitate non sint admittendi, cùm veritas aliter possit haberi, vt per glos. Innocen. Host. Bald. & alios, quos refert Felin. *in cap. cùm nuncius, num.2. de test.* cum aliis.

15 Nam communis opinio est in cõtrarium. Abb. *in c. insuper, num.2. ad fin. vers. non autem admittantur*, idem Abb. *in c.3. loco, num.5. vers. 2. colligitur*, vbi dicit, hoc esse verius, *de probat.* Dec. qui pariter testatur de communi, *in eod. cap.3. loco, nu.48.49. & 50.* Felin. *in d. cap. insuper, num.7. in 2. fallen.* vbi respondet contrariis. Menoch. *de arbitr. d. cas.106. num.8.* cum aliis, qui allegari possent.

16 Nec etiam facit, quòd si admittãtur testes de Vniuersitate, non tamẽ sunt integræ fidei; quia iste articulus est valdè cõtrouersus, circa quem tamen nihil Domini firmarunt, cùm pro negatiua testetur de communi Crot. *de testibus, num.132.* & pro affirmatiua Nicol. Fostas. *in tract. de collect. par.3. cap.2. sub num.26.* Et quamuis opinio negatiua videatur fortè ex dinumeratione Doctorum magis communis, tamen quando alij testes non deponunt contrarium, affirmatiua videtur magis cõmunis, ex alleg. per Honded. *cons. 17. num.37. & seqq. vol.1.*

Tamen omissis prædictis, cùm sint plures testes, supplentur ex numero ipsorum.† Quando enim plu- 17
res, quàm duo testes Vniuersitatis aliquid dicunt, plenam fidem faciunt. Paul. de Castr. *cons.47. num.7. vers. adeo quòd lib.3.* Imol. *in d. cap. cùm nuncius, sub num.2. vers. ideò potest dici, de test.* Alexand. *cons.99. nu.17. lib.5.* Prosp. Pateth. *cons.161. num.14.* cum aliis pluribus per Honded. *dicto cons. 17. num.42. libro primo.* Aym. qui dicit, in hoc Doctores conuenire, *de antiq. temp. par. prima, sect. quid in libro officialium, nu.17. & 18.*

Eóque magis hæc procedunt in præsenti casu, quia adsunt duo testes Sacerdotes, † qui videntur esse 18
idonei pro ista Vniuersitate sæculari, cùm sint idonei pro Ecclesia. Dec. *in cap. insuper. num.20. de test. & in c.3. loco, num.46. de probationibus*, Vrsil. *in addit. ad Afflict. decis.400. col.2. vers. & est opinionis*, Nellus *de test. num.22.* Alberic. de Maluet. *de test. cap.5. num.29.* Aym. *de antiq. tempor. par.1. sect. quid in lib. offic. post num. 17.* Hier. de Mont. *de fin. regen. c.57. num.1. & 2.* Viu. *in comm. opin. vers. testes de collegio, vers. interpretatur quoque*, vbi de communi.

Et cessat difficultas, quia concurrunt alij testes, qui non sunt de Vniuersitate.† Vnde dictum testium de 19
Vniuersitate suppletur per dictum istorum; Gerard. *sing.24. nu.2.* Gabr. *de test. concl.5. num.1.* vbi de communi, Rolan. *cons.19. num.9. lib.3.* Osasch. *decis.99. num.40.* Paul. de Castr. Alex. & Ias. *in l. si quis ex argentariis, §. cogentur, ff. de eden.* cum infinitis, qui allegari possent.

Et ex prædictis cessat quod dice- 20
batur, in concursu magis esse creden

dendum testibus forensibus contradicentibus testibus Vniuersitatis, Abb. *in c. insuper, sub num. 2. col. 4. vers. ego putarem hoc dictum procedere*, Felin. *ibidem num. 3. in secunda fallen.* Dec. *cons. 25. vers. nisi essent alij testes*, Afflict. *decis. 400. num. 8. & in fin.* cum aliis.

21 Nam cùm ex aliis testibus suppleantur dicta testium Vniuersitatis, non potest habere locum prædicta conclusio, quòd magis sit credendum testibus forensibus.

Vltra quòd hodie non quæritur, quorum testium dicto sit standum; & si de hoc ageretur particulariter, forta'sse res posset habere difficultatem; quia cùm agatur de materia finiũ inter viscera territorij vtriusq; communitatis, & illi non possint sic bene non esse aliis, vt illis de

22 Vniuersitate, † fortè magis creditur testibus de Vniuersitate, quàm aliis, Felin. *in d. c. super, num. 3. vers. sed intellige, de testibus.* Marsil. *in l. 1. §. seruus municipum, nu. 3. vers. quod tamen intelligit, ff. de quæst.* Aufer. *de test. num. 91. verbo, testes an possint esse, vers. sed intellige sanè*, Menoch. *de arbitr. d. cas. 106. nu. 10.*

Circa hoc vltimum tamen nihil fuit per Dominos firmatum, sed tantùm consideratum in discursu causæ.

Et ex prædictis fuit resolutum, testes de Vniuersitate Collisscipionis non esse repellendos.

ARETINA SPOLII.

Ven. 12. Decembris 1603.

SVMMARIVM.

1 *Enunciatiue notarij, quòd testis sit iuratus, vel medio iuramento deposuerit, de stylo Rotæ non creditur.*

2 *In examine testium, stylus loci est seruandus, de quo saltem extraiudicialiter constare debet, cùm respiciat ordinatoria, non decisoria.*

3 *Æqualitas est seruanda in examinandis testibus vtriusque partis.*

4 *Præfixio termini habet vim monitionis factæ per iudicem.*

DECISIO CXLI.

PLacuit Dominis, quòd videretur particulariter de probationibus Chiusini; interim tamen firmarunt, examen testium pro parte Sozzini fuisse validum, non obstantibus tribus nullitatibus quæ opponebantur, videlicèt citationis ad videndum iurare testes, iuramenti ipsorum testium, cùm solum de eo constet per verba enunciatiua Notarij, scilicèt *testis iuratus, qui medio iuramento dixit*, † cui, de stylo Rotæ, non creditur. Verall. *decis. 123. p. 2. & decis. 246. ead. par. 2. & decis. 295. par. 3.* & defectus citationis pro die certa ad videndum testes examinari. 1

Quantum attinet ad primam, & secundam nullitatem, visum est, eas esse sublatas ex stylo illarum partiũ, nam ibi solùm citatur pars ad videndum induci, & produci capitula, & non etiam ad videndum iurare testes, neque ad videndum committi receptionem iuramentorum testium, & ipsorum testium iuramentum notatur illis verbis. *Testis inductus, &c. iuratus, ac examinatus, qui eius medio iuramento dixit*, absque verbo *tactis*, &c. de quo stylo constat ex fide Aduocatorum, & procuratorum illarũ partium. Licèt enim non doceatur formaliter, sufficit tamen, quòd de eo extraiudicialiter constet, ex quo respicit ordinatoria, non decisoria iudicij. Pedemon. *decis. 22.* 2

*decis.*22. Cæs.de Graff.*decis.7.num.*1. *de probat.* & tenuit Rota coram R.P.D. Sacrato in Mediolanen.rescissionis contractus, 17.Iunij1602.

3 Vltra quòd quantùm attinet ad primam nullitatem, scilicèt citationem ad videndum iurare testes,responsum fuit, quòd nec in examine testium partis aduersæ adest huiusmodi citatio, & ideò cùm iste modus fuerit seruatus ab vtraque parte,sufficit, *tot.tit. quod quisque iur.* & adest in terminis decisio bo.mc.Rubei,sub die 16. Februarij 1582. quæ datur.

Quòd attinet ad tertiam nullitatem, minùs placuit Dominis, quia die septima fuit facta citatio per Chinsinum, ad videndum produci capitula, quæ eadem die fuerunt producta,& Sozzinus præsens protestatus fuit, non deueniri ad examen absque suis interrogatoriis, & die 13. fuit exequuta alia citatio cōtra Sozzinum,ad instantiam Chiusini, ad videndum produci testes, qui eadem die fuerunt producti, & Sollinus protestatus fuit, non examinari, nisi cum suis interrogatoriis, & die 14. fuit facta citatio ad instantiam Sozzin.ad videndum exhiberi quādam petitionem, eademque die idē Sozzinus comparuit in iudicio, & petiit copiam capitulorum,cum termino ad conficiendum interrogatoria, & iudex assignauit terminum trium dierum ad dādum interrogatoria, quæ fuerunt data die 20. & eadem die testes examinati. Ex qua serie facti constat,
4 fuisse testes validè examinatos, † cùm post terminum concessum ad dandum interrogatoria fuerint examinati, quæ quidem præfixio termini habet vim monitionis factæ per iudicem, quæ citationem supplet. Maran.*de ordin. iud. par.6.principio in prima parte iudic. de citat.*1. *membr.nu.*48.

MONTIS REGALIS Iurisdictionis.

Ven. 12. *Decembris* 1603.

SVMMARIVM.

1 *In sanctuario clerus orat, prædicat, & ministrat.*
2 *Locus in Ecclesia est nobilior, in quo fiunt nobiliores functiones, item in quo est sedes Archiepiscopi, vel regia, num.*3. *Quod fallit, vt nu.*5. *Item vbi pulchrius est ædificium, ornamenta, & similia, nu.*4.

DECISIO CXLII.

FVerat per D D. resolutum, Reuerendis Monachis non competere actionem spolij aduersùs mutationem Chorifactam per Reuerendissimum Archiepiscopum,cū præsupposito tamen, quòd locus, in quo ipsi monachi sederent, sit dignior. quod præsuppositum, cùm ab ipsis monachis impugnaretur, ideo de illius veritate dubitaui: & Domini pro maiori parte stare præsuppositum concluserunt; scilicèt, locum monachorū esse digniorem: ea moti ratione, quia in his Ecclesiis, vbi etiam hodie Chorus remanet ante altare maius, remanet etiā illa diuisio Ecclesiæ materialis antiquæ, in qua in parte anteriori locus est, vbi populus audire, & orare debet, intus verò remanet Sanctuarium, † vbi Clerus orat, prædicat, iubilat, & ministrat. Abb. *in cap.*1 *num.*3. *de vit. & honest.cleric.*vt 1
dicit Duran. *in rationali diuinorum officiorum, lib.*1.*cap.*1. *num.*5. vbi tractat de Ecclesia,& eius partibus. Et quamuis paulò inferiùs dicat, quòd simpliciter loquendo, respectu loci,

Sanctuarium eſt nobilius, in quo miniſtrant Sacerdotes, quia denotat vitam contemplatiuam, tamen in præſenti caſu, cùm Eccleſia ſit modo prædicto diuiſa, non magis poteſt dici Sanctuariũ poſt altare maius, quàm antè, cùm comprehendatur in parte anteriori cleri, non autem in parte anteriori populi, quo caſu pars ante altare maius eſt nobilior, quia ad hunc effectum debet attendi locus, vbi fiunt nobilio-
2 res functiones. † Sed cùm altare maius non habeat gradilia retrò, vbi ſedent Clerici, ſed antè, ſolum, & in conſpectu chori monachorum ſit locus vbi conficitur corpus Chriſti, & perficitur ſacrificium, cantatur Euangelium, & Epiſtola, cum ritibus Eccleſiæ; ex his omnibus abſq; difficultate oſtenditur, chorum monachorum eſſe digniorem.

3 Et in prædicto choro monachorum, non modò adeſt ſedes priuata Reuerendiſſimi Domini Archiepiſcopi, in qua ſedet quando in priuatis adſiſtit alicui diuino officio, verùm etiam adeſt ſedes regia, & ſedes Pontificia ipſiuſmet Reuerendiſſimi Archiepiſcopi. Ex quibus etiam ſatis patet, locum monachorum eſſe digniorem, ad trad. per Alexand. *in l. centurio, ante num.* 11. *verſ. dicit etiam Ang. & num.* 14. *ff. de vulgar.* & habito reſpectu ad dictum locum à latere Euangelij, apparet, preſbyteros exiſtere à ſiniſtris; & monachos à dextris Reuerendiſſimi Archiepiſcopi, & propterea etiã ex hoc conſtat, chorum monachorum eſſe digniorem, gloſſ. *in l. decernimus, C. de Sacroſanct. Eccleſ.* vbi Bald. *num.* 7. & idem Bald. *in l. ex hoc iure, num.* 15. *ff. de iuſt. & iur.* gloſ. vltima, *in cap. quàm periculoſum,* 7. *quæſt.* 1.

4 Prædictis accedat qualitas ædificij chori monachorum, ornamenta ipſius & alia ſimilia, quæ omnia, vt patet ex depoſitionibus teſtium, lõgè excedunt chorum clericorum, ideoque reddit ipſum digniorem.

Non obſtat, quòd in preſbyterio poſt altare, vbi ſedent clerici, adſit in medio ſedes marmorea, & à dextris Altaris ſedes lignea Reuerendiſſimi Archiepiſcopi; quia in ſede marmorea Prælatus non facit functiones Pontificales, ſed ponitur ad effectum oſtendendi, Eccleſiam Archiepiſcopalem, prout paſſim fieri conſueuit, vt conſtat ex fide Cõmunitatis, & deponunt teſtes. Altera vero ſedes lignea fuit ſubrogata in locum alterius ſedis, in qua Reuerendiſſimus Archiepiſcopus etiã ante mutationẽ chori faciebat certas functiones particulares, † quare 4
huiuſmodi ſedes non poteſt facere, quòd propterea locus in quo ſedẽt clerici ſæculares ſit dignior, cùm ſedes in illo loco eſſet etiam antequàm Chorus mutaretur, ad tex. *in l. fin. §. ſimili modo, &c. C. de nupt.* & not. per Bald. *in l. procurator, num.* 4. *C. de eden.* Stante maximè, quòd ſedes regia, & pontificalis ordinaria Reuerendiſſimi Archiepiſcopi, ſunt ad latus chori monachorum.

Eóque magis prædicta ſententia placuit Dominis, quia Reuerendiſſimus Archiepiſcopus dat optionẽ Reuerendiſſimis Monachis, eligendi ſibi locum, in quo ſedent clerici, ſi putant, ipſum eſſe digniorem, licèt contrarium viſum fuerit Dominis, vt ſuperiùs dictum eſt.

BONONIEN. DE Beroaldis.

Lunæ 15. *Decembris* 1603.

E p i t o

EPITOME.

Si legitima non ſufficit pro dote, poſſunt alienari bona fideicōmiſſaria, pro dote conſtituenda, & reſtituenda, ſi alia non extant.

SVMMARIVM.

1 *Pater, relicta legitima filiis, de bonis ſuis diſponere poteſt.*

2 *Filij ſuccedentes ab inteſtato in fideicommiſſo, ex vi clauſulæ codicillaris, non poſſunt detrahere duas quartas, quæ detrahuntur, quando ſub conditione, vel in diem eſt iniunctum grauamen. nu.* 3.

4 *Si legitima non ſufficit pro dote, poſſunt alienari bona ſubiecta fideicommiſſo, ſi filia non habet aliunde vnde ſe dotet, num.* 6. *&* 10. *Item pro reſtitutione dotis poſſunt alienari, num.* 7.

5 *Dicens, legitimam non ſufficere pro dote, probare hoc debet, ſicut dicens, mulierem aliunde habere, num.* 8.

9 *Pater tenetur dotare filiam, etiam quòd filia habeat de proprio, in vita tamen ſua, ſecùs poſt obitum, num.* 10.

11 *Bona tranſeunt ad heredes cum ſua cauſa, & onere.*

12 *Hæres tenetur dotare filiam defuncti, vſque ad legitimam, & ſi non ſufficit, vltra legitimam de bonis defuncti.*

13 *Auth.* res quæ §. cùm proponeretur, C. comm. de legat. *explicatur, & nu.* 15.

14 *Olim legitima & Trebellianica, pari paſſu ambulabant.*

16 *Fructus percepti iudicio teſtatoris, non computantur in legitimam, in filiis primi gradus.*

17 *Arbitri ex ſtatuto dati ad arbitrandum dotem, non debent arbitrari minùs legitimo, poſſunt tamen excedere, ſi legitima non ſufficit.*

18 *Non eſt curandum de modo, cùm effectus habetur.*

DECISIO CXLIII.

FVerat reſolutum coram R.P.D. meo Litta, teſtamētum Ioannis, non obſtante præteritione filiarum, ſuſtineri in vim fideicommiſſi, ex clauſula codicillari. Quare cùm Eliſabetha, retenta ſua legitima, reſiduum reſtituerit; Dubitaui, an ſibi aliquid deberetur vltra dictam legitimam in bonis patris fideicommiſſo ſubiectis, ratione dotis, vel alimentorum. Et negatiuè fuit reſolutum; † quia pater relicta filiæ 1
legitima, de bonis ſuis diſponere poteſt ad libitum, *l. parentibus,* vbi Bart. *C. de inoff. teſtam.* Surd. qui alios allegat, *deciſ.* 21. *num.* 14.

Nec minùs iſta mulier poteſt prætendere Trebellianicam, † quia cùm 2
ſimus in teſtamento quod ſuſtinetur in vim fideicommiſſi, ex clauſula codicillari, filij venientes ab inteſtato, grauati reſtituere, non poſſunt detrahere duas quartas, quia cenſentur rogati incontinenti reſtituere. † Duæ autem quartæ detra- 3
huntur, quando ſub conditione, vel in diem, eſt iniunctum grauamen. Bart. *in l. Papinianus, §. meminiſſe, in fin. ff. de inoff. teſtam.* vbi Cagnol. etiam *in fin. num.* 21. Alex. *conſ.* 26. *num.* 7. *vol.* 1. *& conſ.* 161. *num.* 4. *vol.* 2. Corn. *conſ.* 232. *num.* 11. *vol.* 4. Mantic. *de coniect. vlt. vol. lib.* 7. *tit.* 12. *num.* 31.

Non obſtat, quòd quando legiti- 4
ma non ſufficit pro dote, poſſunt alienari bona ſubiecta fideicommiſſo, *auth. res quæ, C. comm. de leg. l. mulier, §. cùm proponeretur, ff. ad Trebell.* quæ in hoc concordat cum

d. auth.

d.auth. vt aduertit Cuman *ibi, num.* 2. *vers. nota summarium.*

5 Nam fuit responsum, quòd, omisso quòd minimè constat, legitimam non sufficere pro dote, & onus hoc probandi incumberet Elisabethæ, cùm sit fundamentum intentionis suæ, vt in his terminis dicit Corn. *cons.* 3. *num.* 3. *col.* 3. *vers. & ei*

6 *qui, vol.* 3. tamen, etiamsi probaretur, non releuaret, dispositio enim, *dict. auth. res quæ* non procedit quando filia testatoris habet vnde se dotet aliunde. Ias. *ibi, num.* 3. *in fin. & cons.* 231. *num.* 12. *lib.* 2. Et hoc idem sentiunt Rip. *in l. filiusfamilias*, §. *diui, num.* 74. *ff. de legat.* 1. & ibidem Ferdin. Loaz, *in repet. nu.* 138. Curt. iun. *cons.* 154. *in fin. num.* 15. Aym. *cons.* 186. *num.* 17. Rol. *cons.* 85. *num.* 9. *vol.* 1. *& in tract. de lucro dot. quæst.* 58. Decia. *resp.* 120. *in fin. sub num.* 27 *vers. item &* 3. *vol.* 3. Phanuc. *de lucro dot gloss.* 10. *nu.* 72. Boer. *decis.* 130. *nu.* 12. *&* 13. Petra, *de fideicom. quæst.* 8. *princ. num.* 459. Peregr. *de fideicom. art.* 42. *num.* 66. Kirchou. relat. *in tom.* 1. *com. opin. diu. loco* 3. *tit. de iure dot. c.* 15. *fol.* 209. *vers. dos prohibita.* Et videtur de mente tex. *in d.* §. *cùm proponeretur*, vbi quòd si adsunt fructus ex bonis fideicommisso subiectis, & sic proprium ipsius mulieris, non potest fideicommissum minui. Et ita limitat dictam authenticam Cuman. *in præcitat.* §. *nu.* 2. *vers.* 2. *habetis limitationẽ.* Et hoc idem dixit benè Barr. *in eodem* §. *num.* 3. Et est generale in quocumque fideicommissarjo, non modo in constitutione dotis, verùm etiam in restitutione, quia priùs debet capere proprium, & posteà alie-

7 num. Doct. *in auth. res quæ*, Curt. iun. *cons.* 16. Angel. *num.* 5. Paris. *cons.* 63. *num.* 49. *vol.* 2. Aym. *cons.* 19. *num.* 18. Castren. *cons.* 77. *num.* 7. *lib.* 2. Marzar. *cons.* 1. *num.* 41. Et fuit resolutum in causa Romana dotium de Zappis, 19. Ianuarij 1593.

Quòd autem mulier habeat aliũde, quamuis debeat probari per dicentem, Curt. sen. *cons.* 27. *num.* 17. *vers. ergo incumbit hæredibus*, Aym. *cons.* 19. *num.* 18. *vers. cui autem incumbat onus probandi.* Ferdin. Loaz. *in d. repet. l. fil. famil.* §. *diui, num.* 138. *ff. de leg.* 1. *vers. vnum tamen est notandum*, tamen satis probatur in hoc casu, cùm vigore sententiæ Rotalis Elisabetha habuerit quintam partem bonorum Hieronymi patrui, & medietatem alterius fideicommissi Iuliæ de Spontonibus. 8

Non obstat, quòd pater teneatur dotare filiam, etiam quòd filia habeat de proprio, *l. fin. C. de dot. promiss.* ibi, *neque enim incognitæ sunt leges, quibus cautum est, omnino paternum esse officium dotem pro sua dare progenie*, & per illud *omnino*, magis communis opinio DD. est, quòd pater teneatur dotare, etiam quòd filia habeat aliunde. Socin. iun. *in l.* 1. *num.* 156. *vers. & hoc dico, & num.* 162. *vers. cogitabis tamen*, vbi quòd, non est recedendum à communi opinione, *& num.* 164. *vers. fateor tamen*, vbi, quòd communis opinio magis sibi placet. *ff. solut. matr.* 9

Respondetur enim, quod dispositio *l. fin.* procedit in vita patris, secùs autem dicendum est post obitũ patris, quia filia vltra legitimam nõ debet tangere fideicõmissum, si habeat aliunde, & dicunt DD. superiùs allegati. Et ratio differentiæ est, quia pater relinquendo filiæ legitimam, satisfacit officio suo, vt considerat Peregr. *de fideicom. art.* 42. *nu.* 68. Alciat. *de præsumpt. regul. prima, præs.* 26. *num.* 4. *vers. quod potest procedere*, & ante hos omnes eleganter dicit Cuman. *in d. l. mulier*, §. *cùm proponeretur*, *num* 11. vbi expresè decla- 10

declarat tex. *in d. l. fin. C. de dot. promiss.*

11 Nec facit, quòd bona transeunt ad hæredes cum sua causa, id est, onere dotandi. Barr. & Castr. *in l. si marito, §. si voluntate, num. 4. ff. solut. matr.* Cordub. *de lib. agnos. §. non tan-*
12 *tùm, num. 56.* † quia hæres tenetur vsque ad legitimam, quæ si non sufficit, tenetur quoque vltrà, si filia nõ habet aliunde, secùs autem si haberet; vt declarat Abb. *cons. 12. num. 4. vers. ad vltimum contrarium, & nu. 5. vers. tenetur ergo dictus Bernardinus, lib. 1.*

13 Minùs officit, dum dicitur, quòd mulier non solùm debet habere dotem, sed etiam Trebellianicam, vt innuit glos. *in d. §. cùm proponeretur, in verb. hoc,* & ibidẽ Iacob. de Aren. & Arius Pinel. *in l. 1. p. 3. num. 101. vers. sed receptissima consuetudo, C. de bon. mat.* per tex. *in d. §. cùm proponeretur*, intelligendo tamen pro Tre-
14 bellianica, legitimam, † quia olim vtraque consistebat in 4. & vsque ad nonam tantummodo, de qua *in l. parentibus. C. de inoff. testam.* Et ideo de Trebellianica sola fiebat olim mentio, quia consistebat in eadem quantitate cum legitima, Iacob. de Beluis. *in auth. de rest. & ea quæ parit. vndec. mens. q. 2. vers. sed olim vtraque coll. 4.* hodie verò fit mentio de legitima, quia regulariter est maior quàm quarta Trebellianica, quia est triens, vel semis, *auth. nouissima C. de inoff. testam.*

15 Nam respondetur, quòd tex. *in d. §. cùm proponeretur*, non dicit, quòd debeantur dos, & legitima, sed solùm, quòd si sufficiunt fructus rerũ fideicõmisso subiectarum pro dote, non est deueniendum. ad alienationem fideicommissi. Cuman. *ibidem, in fin.* Castren. *num. 6.* Alex. *num. 3. cum aliis*, Rom. *cons. 232. circa fin.* Molin. *de primog. Hisp. lib. 4. cap. 6. num. 15.* Nam *auth. res quæ* processit ista consideratione, quia licèt legitima filiæ sit quarta, vel triens, tamen vbi euenit causa dotis, voluit Imperator, augeri. legitimã, quatenus est necessariũ pro ista causa. Et per hoc euenit mirabile, quòd extenditur legitima, & fructus cõputantur, quãuis non cõputãtur in primam legitimã, sed in extensione. † Et ratio est, quia 16
ista extensio fit, si fructus non sufficiũt: Cuman. *in d. §. cùm proponeretur, nu. 11. & 13.* Bart. *nu. 3.* dicens, quòd filia non debet habere vtrumque integrum, & ante eum dixit Iacobus de Beluisio, *loco pracit. vers. & quòd vnica quarta detrahatur.* Licèt enim fructus percepti testatoris iudicio non computentur liberis primi gradus in quartam, *l. iubemus, C. ad Trebell.* bene computantur in omnem aliam causam propter quam ipsum fideicommissũ potest diminui. Ang. de Perus. *in d. §. cùm proponeretur, num. 1.* dicens, hunc esse verum intellectum illius tex.

Non obstat, quòd in ciuitate Bononiæ adsit statutum, quòd mulieres debeant dotari arbitrio quatuor coniunctorum, † quia dato, etiam, 17
quòd statutum loqueretur in casu nostro, quod non fuit visum, propinqui stante dicto statuto non debent arbitrari minùs legitima, quia in ea non est excessus. Vel si legitima non sufficit, debent excedere. Salicet. *in d. auth. res quæ, in 2. not.* † 18
Quare cùm in præsenti casu Elisabetha habuerit legitimam, quæ sufficit pro dote, vt dictum fuit, habemus effectum statuti; vnde non est curandum de modo, cùm modus, videlicèt arbitrium coniunctorum requiratur ad certum finem, *l. si mater*, vbi gloss. *C. de instit. & substit. l. si quis mihi bona, §. sed si mandauit, ff. de*

 acq.

acq. hered. Brun. *in tract. de form. in tit. de implen. & obseruan. forma col.* 15. *in* 1. *fallen. fol. mihi* 75. Put. *decis.* 252. *num.* 8. *cum seq. lib.* 2. Casllad. *decis.* 2. *de iud.* Et fuit dictum in Cópostellana Canonicatus, 20. Iunij 1601. coram Reuerendissimo Pacen.

Minùs facit aliud statutum, quòd vna soror debeat dotari prout aliæ fuerunt dotatæ, nisi patrimonium sit diminutum; nam etiam dato, quòd etiam huiusmodi statutum faceret ad præsentem casum, tamen non potest fieri fundamentum in dote data alteri sorori Elisabethæ, quia ipsa non fuit dotata à patre, sed à patruo, qui potuit ad libitum de rebus suis disponere. Vnde non potest fieri aliquod fundamentum in dicto statuto.

Et ex prædictis conclusum, Elisabethæ aliquid non deberi vltra legitimam.

BVRGEN. SERVITII.

Luna 15. *Decembris* 1603.

EPITOME.

Hic agitur de clausula, *sine præiudicio literarum Apostolicarũ,* & clausula, *sine præiudicio exequationis,* & quando detur appellatio à mero exequutore.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio non causat attentata, cùm res à qua appellatur, non recipit suspensionem.*

2 *A merò exequutore non datur appellatio.*

3 *Literæ Apostolicæ habent exequutionem paratam.*

4 *Literis Apostolicis recentioribus maior fauor conceditur, quàm antiquis.*

5 *In literis indulti exequendis, concessis ad fauorem Ecclesiæ, negligentia vnius non debet Ecclesiæ nocere. In literis autem ad fauorem priuati, negligentia nocere potest.*

6 *Exequutio præscribitur* 30. *annis.*

7 *Clausula,* sine præiudicio literarum Apostolicarum, *importat, vt non ligentur manus exequutoris literarum per inhibitionẽ. Et idem importat in hoc casu, ac clausula,* sine præiudicio exequutionis, *num.* 10.

8 *Clausula,* sine præiudicio exequutionis, *tunc ponitur quando per exequutorem fuit cognitum super exequutione literarum.*

9 *Hæc clausula ponitur quando literæ non fuerunt præsentatæ exequutori.*

11 *Nomine, redditus; obuentiones, emolumenta, omniaque alia ad beneficium spectantia veniunt, etiam distributiones quotidianæ, & num.* 13.

12 *A mero exequutore ratione excessus datur appellatio.*

14 *Verba quantumuis vniuersalia, intelliguntur secundùm subiectã materiam.*

15 *Exequutor literarum Apostolicarum, debet assumere partes iudicis contra contradictores, & propterea ab eo datur appellatio: secùs si oppositiones sunt friuolæ.*

16 *Stantibus difficultatibus à facto pendentibus, datur appellatio à declaratoria exequutoris literarũ Apostolicarum.*

18 *Tertius veniens ad causam, adhærendo, debet venire in statu causæ, incohans verò nouum iudicium, potest venire ad causam, prout sibi placet.*

DECISIO CXLIIII.

DOmini resoluerunt, gesta per Abbatem Sancti Ioannis non esse attentata. Licèt enim fuerint gesta post appellationem interposi-
1 tam,† tamen cùm res non reciperet suspensionem, appellatio non causat attentata, *c.non solùm*, vbi gloss. *in verbo, casibus de appell.in 6.* Ægid. *decis.*18. Ias.*cons.*187. *num.*21. *&* 22. *lib.*2.latè Moder. *de attent.p.*2.*cap.*12. *in limit.*53.*num.*1. Abbas enim præ-
2 dictus erat merus exequutor, † à quo non datur appellatio, saltem suspensiua, *cap. nouit. de appell. l. ab exequutione, ff.eod.*Si enim grauamen adest, non prouenit ab exequutore, sed à priuilegio, & à Papa concedente. Aym. *cons.*273. *num.*1.*vers. & ista est ratio.* Agebatur enim de exequutione literarum Apostolicarum,
3 quæ † exequutionem paratam habent.Mohed.*decis.*13.*vt lit.pend.*Gig. *de pens.q.*85.*nu.*2.

Non obstat, quòd cùm ageretur de exequutione literarum satis antiquarum, erat in illarum exequu-
4 tione supersedendum, † quia eis nō conceditur tantus fauor in exequutione; quantus recentioribus concedi solet, vt fuit resolutum coram Bubalo in Compostellana Cardinalatus, 17. Nouembris 1586.

Nam fuit responsum, quòd prædicta fortasse procederent, si literæ nunquam fuissent exequutioni traditæ; quia non esset præsumendum, absque causa illas fuisse neglectas, in præsenti verò casu, licèt de illarū exequutione non constet, non apparet, quòd fuerint neglectæ, quia forsan semper fuerunt obseruatæ, & non euenit casus in quo ad exequu-
5 tionem esset recurrendum. † Cùm enim habeant successiuam exequutionem, & semper loquantur, semper possunt exequutioni mandari. Et in hoc casu est aduertendum, quòd sumus in literis Indulti concessis ad fauorem vnius Ecclesiæ, in casu verò decisionis Domini Bubali literæ erant concessæ ad fauorem certæ personæ, & ideo negligentia illius sibi nocere poterat, sed in casu isto negligentia vnius, non nocet respectu aliorum.

Præterea decisio Domini Bubali 6
fundatur in præscriptione 30.annorum, quibus exequutio præscribitur, vt per Achil. *decisio* 5.*de prescr.* Quæ ratio hîc non adaptatur, cùm non doceatur, euenisse casum exequutionis Indulti, & non fuisse factam exequutionem: absque causa enim ad exequutionem Indulti non potest deueniri.

Et in omnem euentū cessat om- 7
nis difficultas, quia signatura commisit causam cum clausula: *sine præiudicio literarum Apostolicarum*, quæ importat, quòd non ligentur manus exequutoris literarum; & Rota declarauit, inhibitionem stare cum huiusmodi clausula.

Nec facit, quòd in commissione fuerit deletum verbum exequutionis, & relicta tantummodò verba sine præiudicio literarum Apostolicarum; † nam licèt clausula *sine* 8
præiud. exequutionis, tunc ponatur quando per exequutorem fuit cognitum super exequutione literarū, & decreta exequutio, mandatumq; relaxatum; † clausula verò *sine præ-* 9
iudicio literarum Apostolicarum, tunc demum ponatur, quando literæ fuerunt præsentatæ alicui de exequutoribus deputatis, ita quòd per inhibitionem quæ emanabit vigore commissionis, non impediatur: tamen patet, quòd semper stantibus præfatis clausulis, signatura intendit, quòd exequutio literarum non

10 impediatur. † Et ideo quamuis in hoc casu exequutio esset decreta, & propterea esset ponenda clausula, *sine praeiudicio exequutionis*, tamen ita debet intelligi clausula *sine praeiudicio literarum Apostolicarum*, cùm etiã aliter non possit intelligi, ad tex. *in l.2.ff.de lib.& posthum.l.fundus qui locatus,ff.de fund.instruct.* Paris.*cons.*27. *num.*64.*lib.*2. Cephal. *cons.*622.*num.* 54. *lib.* 5. Berou. *cons.* 159. *num.* 29. *lib.*2.

Et ex hac responsione tollitur quod dicebatur, Indultum Alexandri censeri debere reuocatum per Sacrosanctum Conc.Trid.*cap.*1.*§.*6. quia sufficit, quòd etiam fuerit commissa sine praeiudicio literarũ Apostolicarum, & propterea non fuit firmatum, an per constitutionem Sacrosancti Conc. censeatur derogatum literis Alexandri.

11 Minùs facit, quòd in omnem euentum erat concedenda appellatio, quia Abbas condemnauit beneficiatos ad respondendum de omnibus redditibus, obuentibus, emolumentis, omnibusque aliis ad beneficium spectantibus, sub quibus verbis vniuersalibus, comprehenduntur etiam distributiones quotidianae, vt fuit resolutum in causa Toletana pensionis, de anno 1565. corã bo.me.de Rubeis, & coram R.P.D. meo Penia in causa Toletana parochialis, de Mazaramboz 29. Aprilis 1592. Et circa has distributiones
12 Abbas excessit fines Indulti. † Vnde cùm esset merus exequutor, ratione excessus dabatur appellatio, iuxta notata per Ang.*in l.si cum exceptione, §.hoc autem,num.*4. *ff. de eo quod met. caus.* Imol. *in l.ab exequutore,col.*2.*sub num.*2.*vers.vbi autem per pronunciationem,ff. de appell.* Felin. *in c. quoad consultationem, num.*16.*de sent. & re iud.* Capic. *decis.*1. *num.*17. *vers.quo casu,* Rot. *decis.*45.*num.*1. *de appell.in nou.* Modern. *de atten. appell. pend. limit.*53.*num.*22.*& seq.*

Respondebatur enim, quòd Abbas non condemnauit ad distributiones, & licèt praedicta verba sint apta eas comprehendere, tamen hoc 13
casu non comprehenduntur, † quia cùm ageretur de exequutione literarum, verba quantumuis vniuersalia restringi debent secundùm naturam ipsarum literarum, & subiectã materiam. Gemin. *cons.*29. *circa fin.* Syluan.*cons.*56.*num.*19. Cephal.*cons.* 516.*num.*34.*lib.*4. *& cons.*347.*num.*7. *&* 8. *lib.*3. Aym.*cons.*171.*num.*13. 14

Nec facit, quòd Abbas tenebatur assumere partes iudicis, & propterea ab eo dabatur appellatio, cùm eius potestas procederet tantùm aduersùs contradictores de facto, non autem cõtra resistentes de iure. Franch. *in cap.*1.*num.*6.*vers.vel poterit,* & ibi Gemin.*num.*11.*de concess.preben.in* 6. Staphil.*de lit. gra.in tit.de vi,& effect. claus.§.sequitur postmodùm, num.*6. *& seqq.* Rebuf.*in forma nou.prouis.in verbo,contradictores, & super Concord. in tit. de form. lit. exequut. mand. Apost. in vero contradictores,* Put. *decis.*251. *num.*6.*lib.*3. Nam respondetur, haec cessare, cùm ex praedictis satis constet, quòd isti erant contradictores de facto, & friuolae videbantur oppositiones, vt dictum fuit. 15

Non officit, quòd in hoc casu dabatur appellatio à declaratoria incursus Censurarum. Achil.*dec.*4.*nu.* 7. *de sent.excomm.* Put.qui refert decisionem coram Achil. *decis.*271.*nu.* 1.*& seqq.lib.*3. quia ipsi loquuntur stantibus difficultatibus ex facto pendentibus, & cessat omnis difficultas; Quia causa fuit commissa sine praeiudicio literarum Apostolicarum, vt per eundem Achill. *loco praecitato, num.*13. 16

Quam

17 Quantùm attinet ad caput nullitatis ex litis pendentia coram alio iudice, minùs placuit Dominis, quia lis erat diuersa, tam attentis personis, quàm attento fine. Rot. *decis.* 13. *& 40. de procur. in nou.* Intereſſe enim Capituli eſt vniuerſale; intereſſe verò Michaëlis, proprium, & particulare.

18 Nec facit, quòd tertius veniens ad cauſam debet venire in ſtatu cauſæ; quia eſt in facultate tertij venire adhærendo, & tunc illud procedet, vel inchoando nouum iudicium, vt in caſu iſto; & tunc poteſt venire prout ſibi placet, Caſſad. *decis. 1. num. 9. vers. item in pubertate, de except.* Afflict. *decis.* 235. *num.* 6. Abb. *in cap. cùm ſuper num. 627. de re iud.*

NOVARIEN. Beneficij.

Veneris 19. Decembris 1603.

SVMMARIVM.

1 *Obitus, & valor beneficij probatur ex confeſſione aduerſarij, emanata in ſua gratia.*

2 *Clericatus probatur ex literis patentibus.*

3 *Fides Epiſcopi atteſtantis, canonicum ſua Eccleſia eſſe militem Sancti Lazari, exempli gratia, probat.*

Decisio CXLV.

1 Viſum fuit Dominis, gratiam D. Octauij Ranzij eſſe iuſtificatam. Quòd enim beneficium vacaret per obitũ Petri Franciſci de Portiz de menſe Septembris, & illius valor, probatur ex gratia ipſiuſmet aduerſarij, Ægid. *decis.* 268. *& decis.* 595. Put. *decis.* 368. *lib.* 1.

Nec facit, quòd in gratia Tentoni narretur, quòd beneficium non excedit 10. ducat in gratia verò Ranzij, quòd non excedit 24. quia ſi non excedit decem, minùs etiam 24. Et ſic confeſſio Tentoni ſuffragatur Ranzio.

Clericatus probatur ex ipſiſmet literis patentibus. Quòd verò Octauius eſſet miles SS. Mauritij, & Lazari, probatur ex fide Reuerendiſſimi Epiſcopi Vercellen. in cuius Eccleſia Octauius canonicus exiſtit, † quæ viſa fuit ſufficiens probatio, cùm ad probandum huiuſmodi qualitates, aliàs ſufficiat ſummaria probatio. Ægid. *decis.* 114. Caputaqu. *decis.* 277. *p.* 1. 2 3

Quòd verò Octauius fuiſſet examinatus ab examinatoribus, probatione non eget, cùm ſit aſſertio ipſiuſmet Papæ, vt fuit reſolutum in cauſa Valliſoletana Scholaſtriæ, 17. Iunij 1602. coram R.P.D. Lancellotto, & in alia Tiraſonen. Capellaniæ, prima Iulij eiuſdem anni, coram R.P.D. Sacrato, & aliàs ſæpius. 4

CAMERINEN. Dotis.

Ven. 19. Decembris, 1603.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio extinguitur ceſſante cauſa propter quam facta eſt obligatio.*

Decisio CXLVI.

Domini perſtiterunt in reſolutis, ſcilicèt, mandatum relaxatum non eſſe exequendum; quia obligatio Pantaleonis, & Vincentij, ceſſabat ex defectu cauſæ. Eorum enim obligatio ad quingenta, erat vt Angelus faceret, quòd Venantia vxor cederet legato materno, quod

vtique non poterat facere de tempore relaxationis ipsius mandati, cùm iam Venantia vigore fideicommissi habuisset bona materna, ex quibus legatum erat detrahendum.

Nec facit, quòd Venantia nō habuit omnia bona materna, quorum valor ascendit ad scuta 1225. Nam omisso, quòd hoc concludenter non probatur, respondetur, quòd dato etiam, quòd probaretur, non releuaret, quia sufficit, quòd Venantia habuerit bona sita in monte Causario, ex quibus Iulia mater voluit quòd extraheretur legatum dictæ Venantiæ factum.

Placuit etiam Dominis aliud fundamentum, scilicèt, quòd detracta legitima, & Trebellianica pro Vincentio hærede, necnon & legato facto Venantiæ, & aliis legatis factis per dictum testatorem, non remanebat tanta summa pro fideicommisso ad fauorem Venātiæ, quantam ipsa habuit; dicitur enim, bona montis Causarij esse valoris Scutorum 475. quare, aut ipsa voluit hæc bona pro legato, & cessat obligatio Pantaleonis, & Vincentij ex defectu causæ, vt dictum fuit; aut voluit pro fideicommisso, & tanta summa ei non debetur. Vnde semper erit verum dicere, quòd obligatio Pantaleonis, & Vincentij, cessat pro summa quā Venantia habuit vltra debitum pro fideicommisso, & pro illa Augustinum nō posse adimplere quod promisit, & quoàd illam mandatum esse iniustum. Quare in totum corruit, vt fuit resolutum in Romana spolij 21. Februarij 1600. coram R.P.D. Iusto, & aliàs sæpiùs.

Alia sunt sublata ex aliis decisionibus in hac causa factis, &c.

PAPIEN. IVRISPAtronatus.

Lunæ 12. Ianuarij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Descendentia probatur ex confessione partis ad articulos deponentis de sua credulitate, & num. 3. & 5, cum ex voluntate partis stetur probationi minùs legitimæ, num. 2.*

4 *Enunciatiuæ modernæ faciunt adminiculum ad probandum descendentiam.*

DECISIO CXLVII.

PRoposui dubium 18. Aprilis præteriti, an ius præsentandi spectaret quoque ad DD. Rochum, Hippolitum, Cæsarem, & Marsilium, nec non ad Paulum, Antoniū, Octauium, Hieronymum, & Ludouicum fratres, & ad Claudium, & Marinum, omnes de Basilica Petri.

Et quia fuerat firmatum coram R. P. D. meo Decano, constare de iurepatronatus, ex multiplicatis præsentationibus, & aliis, de quibus in eius decisione sub die 19. Februarij 1601. Ideo tota vis consistebat in probanda descendentia ab illis qui præsentarunt, de qua tunc fuit resolutum, constare quoàd personam Rochi, Hyppoliti, & Marsilij. Et quia iam fuerat resolutum coram R.P.D. meo Decano iuspatronatus spectare ad Hieronymum Franciscum, & alios eius fratres, & ad alterum Hieronymum, necnon ad alterum Franciscum, ita quoque dictum fuit, spectare ad supradictos; quia probatur, Rochum esse fratrem Hieronymi, & Francisci, Hyppolitum verò alterius Hieronymi, & Marsilium alterius Francisci, ratione

tionibus de quibus supra in dicta decisione. Quamuis enim quoad alios Domini tunc habuerint difficultatem, tamen hodie cessat talis difficultas, ex responsione facta per partem aduersam ad positiones.

Nam quantùm ad personam Cæsaris iunioris, quòd descendat ab altero Francisco, qui de anno 1500. præsentauit, scilicèt quòd à dicto Francisco descendat Cæsar Senior, & à Cæsare Ascanius, & ab Ascanio Cæsar ipse iunior, de quo in dubio;
1 † probatur ex dicta responsione partis aduersæ ad positiones. Abb. *in c.fin.num.15. vers.idem in positionibus, de confess.* Alex. *cons.118.num.5. lib.2. & cons.92.in princ. lib.5.* Felin. *in cap.examinata, num. 2. de iud.* Et tantò magis, quia agitur inter consanguineos, qui præsumuntur scire gradus, & rationem consanguinitatis. Bart. *in l.qui duos, in princ.num.2. ff.de reb.dubiis.* Bald. *in l.quoniam, C.de iur. delib.* Natt. *cons.* 108. *num.* 3. *vol.*1.

Nec facit, quòd respondeat, quòd credit de eius credulitate, quòd Franciscus fuerit in rerum natura eo tempore, & quòd ab eo descenderit Cæsar senior; quia cùm responderit positionibus, ex quo ex iuribus aliàs datis visum fuit Rotæ, non probari sufficienter descenden-
2 tiam, & det manus quoàd illam † ex voluntate partis, potest stari probationi imperfectæ. Alex. *in l.Titia, nu. 11.ff.solut.matrim.* Aym. *cons.206.nu. 19.* Nec hodie agitur contra Episcopum, sed solùm inter ipsos compatrianos.

Ex prædictis constat, etiam probari descendentiam Pauli Antonij, Octauij, Hieronymi, & Ludouici fratrum ab Ottone, qui præsentauit, vt dicitur in alia decisione. Nam quòd ab Ottone descendat Ioãnes, sufficienter fuit probatum, vt dicitur in dicta decisione, & quòd à Ioanne descendat Ioannes Antonius, adest confessio partis. quæ licèt respondeat, quòd credat de eius credulitate, † tamen sufficit hæc 3
responsio per supradicta. † Et his 4
accedunt duæ enunciatiuæ duorum instrumentorum, quæ licèt sint modernæ, faciunt adminiculum, quòd à Ioanne Antonio descendat Camillus, & à Camillo Paulus Antonius, & alij fratres. Constat item ex responsione partis ad positiones, & conueniunt etiam pro adminiculo enunciatiuæ in instrumentis modernis.

Quantùm attinet ad personam Claudij, & Marini iunioris, probatur quoque descendẽtia; nam quòd à Marino seniore descendat Iulius, & Claudius, probatur ex confessione partis; † quæ respondit per ver- 5
bum, credit, de credulitate, vt superiùs dictum fuit, & concurrit, etiam vnica enunciatiua moderna, quoàd personam ipsius Iulij, & Claudij. Et quòd Marinus iunior sit filius Iulij, probatur ex confessione partis, in responsione ad positiones, & concurrit fides Baptismi.

Prædictis accedat responsio generalis; pars enim respondet, credere, prædicta omnia esse vera, & tandem cessit dubio, agnoscendo bonam fidem.

BVRGEN. IVRIS
Luctandi Fructus.

Ven. 16. Ianuarij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Absentes à choro habentur pro præsentibus, dum ministrant Sacramenta in capellis annexis suo beneficio, vel cura.*

2 Soli

2 *Solitus residere ante infirmitatem, quando est infirmus habetur pro præsente.*

Decisio CXLVIII.

1 Fuit per Dominos resolutum, curatos Capellæ Sancti Iacobi esse habendos pro præsentibus, in Capellis curæ annexis, quando sunt occupati in administratione Sacramentorum, ratione ipsius curæ ad tex. *in cap. vnico*, ibi, *vel ob euidentem Ecclesiæ vtilitatem, de cler. non resid. in 6.* Couar. *var. resol. lib. 3. cap. 13. num. 8. vers. 8. non tantum*, & voluit Congregatio Illustrissimorum Interpretum Sacrosancti Cõcilij Tridentini; declarauit enim, quòd illi habeantur tanquam præsentes in Choro, qui animarum curam exercent, quæ illi Ecclesiæ imminet, dum tamen sint in actu ministrandi Sacramenta, vel alia exercendi quæ spectãt ad ipsam curam, & insuper adest expressa concordia, quæ datur in summario, *num.* 1.

2 Quantùm attinet ad caput infirmitatis, licèt solitus residere, quando est infirmus habeatur pro præsente, *d. cap. vnico, de cler. non resid. in 6.* vbi Doct. tamen quia huiusmodi caput reddebatur turbidum ex concordia, de eo voluerunt Domini, quòd particulariter videatur.

Quæ opponebantur contra vnionem, visa fuerunt Dominis extra dubium.

PAMPILONEN. Statutorum.

Ven. 16. Ianuarij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Si vnus articulus est releuans, conceditur remissoria, & num. 3. Quæ in materia profana in omni instantia & absque fumo conceditur.*

2 *Non datur remissoria ad probandum per testes, quod potest per scripturas probari.*

4 *Suspenso petitorio, iudex non habet iurisdictionem, donec cognoscatur in possessorio.*

Decisio CLXIX.

Domini resoluerunt, concedendam esse remissoriam, quia articuli sunt releuantes. Articulantur enim grauamina Cleri ob extorsionem salarij, & in materia profana conceditur in omni instantia, & absque fumo. Verall. *decis. 68. pag. 3.* Cassad. *decis. 2. de dilat.* Et est regula trita. 1

Non officit, quòd articulantur quædam quæ possunt probari per scripturas; & non datur remissoria ad probandum per testes, quod per scripturas probari potest. Afflict. *decis. 398. num. 4.* † quia adsunt alij articuli releuantes, & sufficit, quòd vnus sit talis ad effectum, vt remissoria concedatur. Cassad. *decis. 45. num. vlt. de seq. poss. & fruct.* 2 3

Nec facit, quòd non adsit qui legitimè compareat pro clero, quia cùm adsint mandata procuræ nouem Archipresbiteratuum, ad instantiam horum remissoria potest concedi.

Minùs resistit, quòd sit suspensum petitorium, & ideo iudex non habeat iurisdictionem, donec cognoscatur in possessorio; quia cùm talis suspensio sit facta ad effectum, vt detur manutentio Episcopo, Archipresbiteratus, hoc non controuertunt, & ideo placuit DD. quòd manutentio daretur Episcopo, & Archipresbiteris remissoria. 4

AVXI

AVXIMANA Bonorum.

Lunæ 19. Ianuarij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Possidenti datur mãdatum de manutenendo.*

2 *Iudex ritè procedens priuat possessione.*

3 *Iudex subrogatus facit idem tribunal cum illo in cuius locum fuit subrogatus.*

4 *Possessio capta post appellationem prohibitam per Ægidianam, non est attentata.*

5 *Ægidiana non habet locum, quando agitur super re Ecclesiastica, vel inter personas Ecclesiasticas: secùs quando agitur inter laicos de possessione super re emphyteotica, quæ est sub proprietate Ecclesiæ.*

6 *Possessio capi non potest, re non liquidata, etiam quòd adsit pactum capiendi possessionem propria auctoritate.*

DECISIO CL.

1 DOmini dixerũt, Sacripanti dãdum esse mandatum de manutenendo, non quidem ex prima possessione, quia cùm habuerit se pro spoliato, ei non cõpetit manuten-
2 tio: sed ex sententia iudicis, † per quam cepit possessionem, & ideo Mutius fuit omni possessione priuatus. Ang. *in l. cùm possidere, §. qui ad nundinas, num. 2. in fin.* Imol. *num. 1. ff. de acq. possess.* Et fuit pluriès resolutum.

Non obstat, quòd prædicta sunt vera, quando iudex ritè & rectè processit, secùs autem quando nulliter, & iniustè; quia Mutius neque probat nullitatem, neque iniustitiã, & hæc quidem tenetur probare cùm sit fundamentum intentionis suæ.

Non enim subsistit, quòd iudex processerit, actis non transportatis; quia iudex non fuit iudex appellationis, sed primæ instantiæ. Et quamuis Mutius fuisset conuentus coram Vicario, attamen fuit exequutum simplex monitorium cum clausula, *si quis prætendit, &c.* & ab huiusmodi monitorio appellauit Mutius, & introduxit coram legato, qui inhibuit, & de his omnibus constat ex inhibitione Legati, in qua monitorium inseritur.

Minùs subsistit, quòd non constet de deputatione Alexandri Auditoris, quia contrarium est in facto. Ostenditur enim deputatio, in qua habetur, quòd propter absentiam Pompeij locum tenentis Vicelegatus deputauit Alexandrum in omnibus causis in statu & terminis, &c.

Et ex hæc responsione cessat quod dicebatur, acta non fuisse repetita coram Alexandro; quia Alexander non erat iudex diuersus, sed subrogatus in locum Pompeij absentis, ad omnes causas in statu, & terminis, &c. † Et sic erat idem tri- 3
bunal, *l. 1. §. qui mandatum, ff. de offic. eius cui mand. est iurisd.*

Nec etiam est verùm, quòd hu- 4
iusmodi possessio fuit attentata tanquam capta post appellationẽ, quia cùm sententia sit lata in possessorio, vigore Ægidianæ, non dabatur appellatio, cùm Ægidiana habeat locum in quocumque possessorio. Caputaq. *decis. 225. l. 1. in manuscript.*
† Nec applicatur, quòd Ægidiana, 5
non habet locum quando agitur super re Ecclesiastica, vel inter personas Ecclesiasticas, vt fuit resolutum in causa Romana Saluiani interd. 12. Iunij 1589. coram bo. me.

Bubalo, & in alia Imolen. Legati 24. Maij 1595. coram Orano, quia licèt bona, de quorum possessione agitur, sint emphyteotica, sub proprietate Ecclesiæ, tamen personæ sunt sæculares, nec agebatur super bonis, sed super possessione inter ipsos laicos. Vnde dicendum venit, intrare Ægidianam.

Quantùm attinet ad caput iniustitiæ. Respondetur, nec de iniustitia constare. Licèt enim fuisset pactum appositum ad fauorem Mutij, ingrediendi propria auctoritate, in euentum non solutionis canonum,
6 † tamen non poterat Mutius vti hoc pacto, nisi negotio liquidato. Bart. *in l. creditores, nu.* 14. *C. de pignor.* Alex. *conf.* 189. *num.* 2. *vers. bene fuit, vol.* 1. *& conf.* 96. *num.* 4. *vol.* 4. vt fuit latè deductum in causa Montis Falisci bonorum, 13. Maij 1589. coram R. P. D. meo Decano, & in causa Mediolanen. bonorum 18. Aprilis præteriti coram R. P. D. Ludouisio.

ROMANA INVENTARIJ.

Lunæ 19. Ianuarij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio non porrigitur contra tertium, & personam extraneam.*
2 *Inuentarium præseruat conficientem in eo statu in quo ante aditionem reperiebatur.*
3 *Nullitas non admittitur in iudicio exequutiuo.*
4 *In dubio, vt actus valeat, prius præsumitur quod est posterius.*
5 *In confectione inuentarij citandus est nominatim creditor certus, non autem absens.*
6 *Difficile est asserere, aliquem esse creditorem.*
7 *Inuentarium potest esse validum respectu citatorum, inualidum verò respectu non citatorum.*
8 *Descriptio in genere scripturarum in sacculo existentium sufficit in inuentario faciendo.*
9 *Item sufficit habere relationem ad scripturam, in qua sunt descripta bona, etiamsi illa bona non describantur.*
10 *In inuentario describenda sunt iura & actiones.*
11 *Inuentarium fieri debet coram testibus.*

DECISIO CLI.

Dubitaui, an mandatum relaxatum cōtra propria bona Eleonoræ per AC. esset exequendum. Et Domini negatiuè resoluerunt, † quia 1
ab huiusmodi decreto datur appellatio, cùm effectus obligationis non porrigatur contra tertium, & personam extraneam. Galles. *de oblig. Cam. p.* 2. *in prima part. formul.* 92. *num.* 3. qualis erat Eleonora, stante inuentario per eam confecto, † cu- 2
ius natura est, vt ponat conficientem in eo statu, in quo ante aditionem reperiebatur. Bald. *in l. debitori, col.* 1. *vers. sed contra istud, C. de pact. & in l. fin. § in computatione, in* 1. *oppositione*, vbi etiam Ias. *num.* 4. *C. de iur. delib.* Et est tex. apertus, *in eadem l. fin. §. & si præfatam*, vbi dicitur, quòd hæres adeundo cum beneficio inuentarij, hoc facit sine periculo, & nihil penitus amittit, nec aliquod sentit damnū, latè Surd. post alios, *conf.* 143. *num.* 40. *lib.* 1.

Nec obstat, dum dicitur de nul- 3
litate inuentarij, quia huiusmodi nullitas non est discutienda in articulo exequutiuo, sed in petitorio, & negotio principali, Achil. *decis.* 15. *num.* 2. *de restit. spoliat.* Gabr. *conf.* 44. *num.* 12. *lib.* 1.

Sed

3 Sed cessat omnis difficultas, quia nullitates quæ contra inuentarium opponuntur non subsistunt; nam defectus citationis tollitur; quamuis enim mandatarius referat, affixisse citationem die 18. pro prima die iuridica, & tamen inuentarium fuit confectum die 20. nihilominùs, stante, quòd commissio de citando, est die 19. Nouembris & Tubicina retulit, se publicasse dicta die 19. ex serie facti manifestè conuincitur error mandatarij referentis, se citasse, & affixisse die 18. non enim verisimile videtur, quòd mandatarius,
4 citet ante decretum iudicis, † ideo in dubio vt actus valeat, priùs præsumitur quod est posterius. Aym. *cons.* 52. *num.* 2. Alex. *cons.* 111. *num.* 4. *lib.* 5. Dec. *in cap. quoniam Abbas, num.* 51. *de offic. deleg. & in l. donationem, nu.* 12. *C. de collat.*

5 Nec releuat, quòd cùm Virginia esset certa creditrix, debebat nominatim citari. Bart. *in d. l. final. §. cùm igitur, num.* 3. *C. de iur. delib.* Dec. *cons.* 251. *num.* 4. *& cons.* 633. *num.* 9. Aym. *cons.* 89. *in fin.* Nam fuit responsum, ipsam, vt ex eius ad positiones responsione constat, post annum ab obitu patris recessisse ab Vrbe, nec constat, fuisse reuersam, de tempore quo inuentarium fuit confectum.

6 Vltra quòd aliqui ex Dominis dicebant, difficile esse, asserere aliquem esse certum creditorem. Salyc. *in d. l. fin. §. sin autem dubius, num.* 8. *in fin. C. de iur. delib.* Et ideo quatenus probaretur, D. Virginiam eo tempore fuisse in Vrbe, negotium egere particulari discussione.

7 Minùs etiam facit, quòd alij creditores, qui erant certi, tanquam nominati in testamento, non fuerunt particulariter citati; quia quicquid dicendum esset respectu istorum, respectu citatorum inuentarium fuit validum. Dec. *d. cons.* 251. *num.* 4.

Non officit, quòd Eleonora non 8 descripsit nominatim scripturas quæ erant in duobus sacculis, sed in genere descripsit duos sacculos scripturarum; quia Rota pluriès sustulit hunc defectum, vt in causa Romana de Gaddis 24. Octobris 1578. coram Reuerendissimo D. Patriarcha Alexandrino, & meis temporibus in causa ciuitatis Castelli pecuniaria. 2. Iunij 1603. coram R. P. D. Iusto. Eòque ampliùs visum fuit Dominis, hoc admittendum in præsenti casu, stante mendicitate testatoris, de qua deponunt testes, & quòd alter ex illis sacculis erat in manibus magistri domus Carcerũ, alter verò in manibus cuiusdam ædium locatoris, ex quibus omnibus de facili potest argui qualitas harum scripturarum.

Minùs placuit Dominis, quòd 9 omnia bona nominata in testamento non fuerint descripta in inuentario, quia cùm inuentarium habeat relationem ad testamentum, visum fuit sufficere, ex traditis per Rip. *in l. ait Prætor, §. si iudex, num.* 4. *ff. de re iud.* Rot. *decis.* 5. *de test. in antiq.* Et saltem ista relatio excludit dolum, quia cùm credita essent nominata in testamento, non poterant occultari. Et hoc sufficit ad effectũ excusandi à dolo, ad trad. per Bald. *cons.* 147. *nu.* 3. *vol.* 4. & Dec. *cons.* 633. *num.* 11. & fuit dictum in allegata causa ciuitatis Castelli coram R. P. D. Iusto.

Tandem non obstat, quòd non 10 fuerint descripta iura, & actiones. Bald. *in d. l. fin. §. cùm igitur, nu.* 8. *vers. tu dic. C. de iur. delib.* quia stante qualitate testatoris, & eius testamento, in quo descripsit certa credita, visum fuit, huic requisito perabundè fuisse satisfactum.

Et ad illud quod dicebatur, notariũ scripsisse ad relationem Eleonoræ, & tamen in descriptione debere interuenire notarium, † &
11 describere coram testibus, *d. l. fin. §. sin autem dubius*, *C. de iur. delib.* Respondebant Domini, quòd testator non habebat domum, obiit enim in carceribus, nec habebat mobilia, vt ex eius testamento patet, & ideo satis in descriptione interuenit notarius, & testes; cùm Eleonora, habens relationem ad testamentum quod erat in actis, dederit notulam notario. Nec nominata in testamento egebant particulari inspectione notarij, cùm exceptis duobus sacculis, & certo ense, omnia essent incorporalia, nempe credita, & debita.

BONONIEN. FIDEICOM. de Mangiolis.

Ven. 23. Ianuarij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Confessio facta in diuisione bonorum, antequàm adessent creditores, probat etiam contra creditores superuenientes.*

2 *Vbi lex non distinguit, neque nos distinguere debemus.*

3 *Confessio voluntaria tutoris non probat contra pupillum.*

4 *Identitas bonorum probatur per duos, vel tres confines.*

DECISIO CLII.

Dvbitaui an bona adiudicata Fasanino essent supposita fideicommisso Comitis Melchioris senioris. Quod quidem dubium habet duas inspectiones; scilicèt, ex quibus probetur esse supposita, & an de illorum identitate constet.

Quantùm attinet ad primam inspectionem, circa possessionẽ nuncupatam, *li prati de Comacino*, habemus diuisionem factam inter ipsos fideicommissarios, quæ corroboratur etiam ex alia diuisione facta inter grauatos, in summario, *num. 1.* Circa secundam possessionem positam in Communi sancti Martini, dictam, *la possessione della Tena*, habemus aliam diuisionem factam per ipsos fideicommissarios, *num. 2.* Quo verò ad tertiam possessionem positam in eodem Communi super Tana, habetur instrumentum exequutionis laudi lati per Cardinalem sancti Sixti posteà Gregorium 13. vbi hæc possessio conceditur Comiti Melchiori iuniori. † Et hæ confes- 1
siones, cùm fuerint factæ antequàm creditores haberent causam à Comite Melchiore, fuit resolutum, probare contra ipsos creditores, vt ex sententia Doct. benè distinguit Surd. *decis. 256. num. 8.* Et fuit latè deductum in alia decisione in hac causa facta cõtra Dominos de Maluetiis.

Nec placuit Dominis distinctio, 2
quæ fuit facta ex causa lucratiua, & ex causa onerosa, scilicèt quando singularis successor habet ius ex causa lucratiua, confessio afficit, secùs si ex causa onerosa, quia hæc distinctio iuribus non probatur, textus enim *in l. apud Celsum, in §. authoris*, & vtrobiq. gloss. *ff. de dol. mal. except.* non tangit hanc difficultatem, sed loquitur quando dolus authoris nocet successori.

Minùs etiam applicatur consiliũ 3
Cornei, 17 *num. 20. lib. 4.* † quia loquitur in confessione voluntaria tutoris, quæ non probat contra pupillum, *l. certum, § sed an & ipsos, ff. de confess.* & loquitur etiam in confessione facta ab aduersario, quæ sibi prodesse non debet, & alteri parti obesse. Quan

4 Quantùm attinet ad identitatem, satis etiam fuit resolutum, probari; nam circa possessionem nuncupatã *prati de Comachio*, in instrumento possessionis captæ enunciantur tria cõfinia, quæ enunciantur etiam in diuisione, nempe zena, bona DD. de Bentiuoliis, & Canale molendini.

Pariter quoàd secundam possessionem concurrunt duo confinia, scilicèt via communis, & bona DD. de Bentiuoliis.

Et quoàd tertium, concordant etiam quatuor cõfinia, nempe campibruni, possessio quæ est possessio Cassinæ, vt dictum fuit in alia decisione, via publica, canali, & alia bona ipsorummet Comitum de Mangiolis.

Nec facit, quòd dicatur in exequutione laudi Gregorij 13. quòd ista possessio est diuisa in quatuor petias, & ex instrumento possessionis captæ, constat esse diuisam in plures; quia ex lectura vtriusque scripturæ, & ex confinibus, apparet, esse eandem possessionem, de qua in exequutione laudi, eóque magis, cùm eodem nomine nuncupetur.

Et ex prædicta cõcordantia confinium, & etiam ex concordantia nominis, dubitari non potest, quin identitas probetur, vt latè in alia decisione dictum fuit.

An autem Domini moderni Comites, possint agere ad recuperationem horum bonorum contra Fasaninum, particulariter erit agendum.

ANCONITANA
Sequestri.

Ven. 23. Ianuarij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Debet probari in specie cum suis qualitatibus id propter quod dicitur cessasse interesse, ad hoc vt debeatur interesse.*

DECISIO CLIII.

FVit per Dominos resolutum, interesse non probari, ad hoc vt 1 debeatur. Non enim probatur, quòd ob sequestrum Somentius non trãsmiserit panninas ad nundinas, in quibus illas tanti vendidisset, & tantam summam fuisset lucratus, quod requisitum in specie postulatur, ad effectum vt interesse debeatur. Castren. *in l. 3. §. fin. num. 3. ff. de eo quod certo loco*, quem passim Rota sequitur. Mohed. *decis. 3. de vsur.* & nouissimè coram Reuerendissimo D. meo Patriarcha Alexandrino in causa Rauenaren. interesse, 28. Aprilis præteriti, & aliàs pluriès.

Non obstat, quòd Somentius est mercator, & alias merces conduxit ad nundinas, quia non valet argumentum; Solitus est negotiari. Ergo, & has merces ad nundinas transmisisset, & tot lucratus fuisset; quia debet probari in specie, ob sequestrũ, has merces ad nundinas conduxisse, vt per Castren. *in d. loco*, Mohed. pariter *loco alleg. in fine*.

Nec minus sufficeret, si prædicta probarentur, nisi etiam constaret, panninas fuisse eius qualitatis, vt ex eis fuisset perceptum lucrum de quo deponunt testes. Castren. *loco præcitato.*

ESINA FIDEICOMmissi.

Lunæ 26. Ianuarij 1604.

SVMMARIVM.

Adimpletis conditionibus fideicommissum purificatur.

Decisio CLIV.

QVamuis pars contraria agnosceret bonam fidem, & cederet dubio, nihilominùs agentes pro Confraternitate actrice ad fundandam eius intentionem, voluerunt firmare, an constaret de fideicommisso Berti, quòd sit purificatum ad fauorem ipsius Confraternitatis. Et dubio per me proposito, Domini affirmatiuè resoluerunt. Nam Bertus instituit Marchegianam filiam, & alios filios nascituros, quibus in pupillari, vel quandocumq; descendentibus sine filiis legitimis, tunc, & eo casu testator post mortẽ Drusianæ vxoris substituit Confraternitatem, ad cuius fauorem factus est locus fideicommisso. Decessit enim Bertus, relicta tantummodò Marchegiana filia, vt deponunt testes in summario, *num.* 2. & postmodùm ipsa Marchegiana absque filiis decessit, vt in eodem summario, *nu.*4. Est quoque defuncta Drusiana vxor testatoris, vt deponunt testes in summario, *num.*5. Vnde euenit casus vocationis dictæ Confraternitatis.

BVRGEN. IVRISdictionis.

Veneris 6. Februarij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Clausula*, parito iudicato, *impedit exequutionem donec fuerit paritum, & afficit etiam successorem, num.*2. *& reficiendæ sunt tam expensæ factæ in Curia, quàm in partibus, num.*3.

Decisio CLV.

1 FVit per Dominos resolutum, Reuerendissimum Archiepiscopum Modernum non posse audiri, nisi refectis expensis; quia restitutio in integrum fuit commissa cum clausula *parito iudicato*, † quæ suspendit iurisdictionem, donec fuerit paritum, *c. cùm dilecta, de rescript.* Paris. *consil.*94. *num.*8. *lib.*4. Put. *decis.* 283. *lib.*2. Caputaq. *decis.*150. *pag.*1. Et ideo gesta ante purificationem huius clausulæ, essent absque iurisdictione, vt in dictis locis, & per Put. *decis.*429. *lib.*1. Staphil. *de lit. inst.* § *dicendum, num.*42. Et fuit resolutũ in Calaguritana Capellæ sanctæ Crucis de Nagera, 13. Ianuarij 1589. coram Orano, & in alia Pampilonen. parochialis, 4. Martij, 1591. coram R.P.D. Decano.

Non obstat, quòd huiusmodi rescriptum fuerit obtentum per antecessorem, quia cùm suspendat iurisdictionem, afficit etiam modernum Archiepiscopum causam prosequi volentem; vt fuit resolutum in causa Vigellen. iuris optandi, 10. Decembris 1603. coram R. P. D. meo Ludouisio. 2

Minùs etiam obstat, quòd fuerit paritum, quoàd expensas factas in Curia; & expensæ quæ hodie petuntur, fuerunt factæ in partibus; quia cùm fuerint factæ pendente causa in Rota, veniunt in condemnatione sub clausula, *coram nobis*, & ideo potuerunt taxari. Rot. *decis.*42. *de sent. & re iud. in antiq.* 3

TOLETANA DEcimarum.

Mercurij 11. Februarij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Quasi possessio vniuersalis non extenditur ad locum vbi quis habet quasi possessionem particularem, cum titulo de quo non cognoscitur*

tur in iudicio summariissimo, numer. 3.

2 *Non datur possessio nisi contra prohibentem.*

3 *Testes de visu deponere debent, se non vidisse, nec fieri potuisse, quin ipsi vidissent, si res se aliter habuisset.*

DECISIO CLVI.

FVit per Dominos resolutũ, quasi possessionem vniuersalem Prioris non capere territorium de quo agitur, dum moniales pascunt pro-
1 prios greges, † quia quasi possessio vniuersalis, etiam fundata in iure communi, non extenditur in locum vbi quis habet quasi possessionem particularem titulatam, prout habent moniales, vt constat ex testibus, & titulo dato, *cap. cùm persona, de priuil. in 6.* Io. Lup. *in repet. c. per vestras, §. sed est pulchra dubitatio. qui est* 44. *sub not. 2. num. 45. de donat. inter vir. & vxor. fol. mihi* 303. Rot. *decis.* 11. *de rest. spol. in nou.*

2 Non obstat, quòd non detur possessio nisi contra prohibentem; quia fallit hæc conclusio, stante titulo monialium. Rot. *dicta decis.* 11. Rebuf. *ad ord. reg. Gall. tom.* 3. *tit. de mate-*
3 *ria possess. in præfat. nu.* 145. † De cuius tituli validitate non est cognoscẽdũ in hoc iudicio summariissimo, *c. cùm venissent*, vbi Abb. *n.* 8. But. *nu.* 11. & 35. *de instit.* Rot. *d. decis.* 11. Et aliàs fuit dictum coram Cardinali Paleotto in Tirasonen. decimarum. 2. Decembris 1561.

Nec subsistit, quòd possessio monialium inceperit de anno 1576. quia contrarium constat ex pluribus testibus. Nec minùs etiam probatur, quòd moniales non habeant proprios greges, cùm deponant te-
4 stes, non vidisse. † Hæc enim depositio non sufficit, nisi subdant, quòd aliter non possit se res habere, quin ipsi viderint. Dec. *cons.* 534. *num.* 8.

Alia sunt sublata per aliam decisionem factam ad fauorem monialium.

MONTIS REGALIS
Iurisdictionis.

Lunæ 8. *Martij* 1604.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus est caput, & loco Abbatis in Ecclesia Cathedrali regulari, & habet omnimodam iurisdictionem in monachos Cathedralis regularis, exceptis iis quæ concernunt regularia instituta.*

3 *Verba prolata ab habente potestatem disponendi, important causam non conditionem.*

4 *Exceptio firmat regulam in non exceptuatis.*

5 *Dictio*, vel, *est augmentatiua, & ampliat dispositionem, etiam ad diuersa.*

6 *Statutum recipit interpretationem à iure communi.*

7 *Episcopus non habet iurisdictionem in monachos sancti Benedicti. Sed contrarium est verius, quando Ecclesia Cathedralis est regularis, nu.* 8.

9 *Vnio intelligitur facta sine præiudicio tertij.*

10 *Ex separatis non fit illatio.*

11 *Concil. Trid.* sess. 21. cap. 8. *loquitur de monachis existentibus in locis exemptis.*

DECISIO CLVII.

DVbitaui, an & quam iurisdictionem haberet Reuerendissimus D. Archiepiscopus in monachos monasterij Mõtis Regalis, tam in Ecclesia, & monasterio, quàm

extrà

extrà. Et Domini vnanimiter censuerunt, omnimodam iurisdictioné ipsorum habere,& in omnibus casibus,exceptis iis quæ concernunt regularia instituta. Verba enim Bullæ Pauli tertij visa fuerunt satis clara in §. declarans etiam, vbi dicitur, quòd Archiépiscopus est caput ipsorum monachorum, declarando illorum exemptionem à visitatione, & correctione Archiepiscopi quoàd regularia instituta tantùm, & non quoàd supradicta in Bulla, vel excessus perpetratos, vel perpetrandos, in quibus visitationi & correctioni Archiepiscopi prout sunt subiecti, sint, & esse censeantur. Et hæc quidem dispositio est confor-
1 mis dispositioni iuris communis. † Cùm enim agatur de Ecclesia Cathedrali regulari Episcopus est caput, & loco Abbatis monachorum, & ipsi loco Canonicorum, Doctores, *in c. causam, de iud.*1. Host. *in princ.Io.Andr.num.*3.Abb. *Antiq. nu.* 2. Bellam. *num.* 1. *&* 2.Butr. *num.*4. *&* 8.Imol.*num.*1.Dec.*nu.*38.& Abb. qui loquitur expresse de Ecclesia
2 montis Regalis, *numer.*8. *& seq.*† Et idem Episcopus etiam de iure communi, exceptis iis quæ concernunt regularia instituta, habet omnimodam iurisdictionem in monachos Cathedralis regularis,*c.*1.*ne sed.vac.* gloss.final. *in cap. nullus, vers.vt Episcopus etiam sæcularis,de elect. in* 6. vbi Anchar. *nu.*3.*vers.sed aduerte*, Ioan. Andr. *num.*3. *ver. in glos. vlt.* Gemin. *num.*7. *vers. mea glos. ibid.* Franc.*nu.* 3.*vers.in glos.fin.* Corn.*cons.*133.*num.* 4.*lib.*2. *vbi num.* 5. apparet de hoc non esse hæsitandum, cessantibus indultis, & consuetudinibus particularibus loci, propter quæ in illo casu ipse consuluit contrarium. Et hanc sententiam aliàs sequuta fuit Rota coram Oradino in Perusina iurisdictionis 27. Februarij 1558. quæ etiam refertur, licèt diuersis verbis inter miscellaneas Cattæ,sub *num.*56.

Nec placuit Dominis,verba Bullæ,prout sunt,esse intelligenda conditionaliter,non causatiuè;quia cótrarium est verius. Tum quia D.Archiepiscopus habet dispositionem iuris pro se.Tum etiam quia huiusmodi verba sunt prolata ab habente potestatem disponendi in dispositione certa, † & ideo important 3 causam,non conditionem, Felin. *in c.*2.*num.*10.*de rescript.* & tenuit Rota coram Lauretano in Caurien.iurisdictionis, 5. Nouembris 1576.

Et hoc etiam euidentissimè appa 4 ret, cùm monachi eximantur à iurisdictione Domini Archiepiscopi quoàd regularia instituta tantùm; quæ exceptio firmat regulam in omnibus casibus expresse non exceptuatis. Bart.*in l.quæsitum*, §.*denique,ff. de fund. instruct.* & præscribit, quòd ad alia non expressa exemptio extendi nequit, *l. qui in aliena*, §. *libert.ff.de neg.gest.*

Minùs etiam placuit Dominis, verba Bullæ esse intelligenda de iurisdictione,quoàd Ecclesiam tantùm; quia Bulla vlteriùs prosequitur,scilicèt,vel excessus perpetratos, vel perpetrandos, &c. Quæ dispositio non solum est generalis comprehendens omnia, sed etiam augmentatiua, propter dictionem, *vel* † quæ ampliat dispositionem etiam 5 ad diuersa, Craner. *cons.*326.*num.*2. Quæ eò magis vera sunt, quia cum iure communi concordant, † à quo 6 verba statutorum interpretationem assumerent, vbi dubia viderentur, *l.*2. *C. de noxal. c.cùm dilectus,de consuet.* Alex.*in l.nam quod* §.*non omnis, ff.ad trebell.*Ias.*in auth.nouissima, num.* 24. *C.de inoff.test.* Vnde non potest dici,

dici, vigore Bullæ, iurisdictionem Archiepiscopi restringi, vltra quã Bulla ipsamet faciat.

7 Nec subsistit, quòd Episcopus non habeat iurisdictionem etiam quòd procedatur in figura iudicij, cùm isti monachi sint Ordinis Sãcti Benedicti. Abb. *in cap. quanto, de offic. Ord.* Rom. *cons.* 375. *cum aliis.* Nam, omisso, quòd isti Doctores non loquuntur quando Ecclesia est Ca-
8 thedralis regularis,† contrarium est verius de iure, *cap. cùm personæ, de priuil. in 6. cap. 1. de offic. Ordin. c. omnes Basilicæ,* 16. *quæst.* 7. & tenet. *in d. cap. quanto* Innoc. *num.* 2. Host. *num.* 9. Io. Andr. *num.* 15. Anchar. *num.* 16. Henric. Boich. *num.* 4. Bellam. *num.* 8. *vers. aut igitur,* & Butr. *num.* 20. Dec. *in cap. tua nobis, num.* 16. *de confirmat. vtil. vel inutili,* Firman. *de episc. lib.* 4. *par.* 2. *quæst.* 35. *nu.* 81. *vers. & quia dixi.* Capell. Tholos. *decis.* 309. Et hanc opinionem tanquam veriorem, & communiorem sequuta fuit Rota in causa Augustana iurisdictionis 27. Maij 1573. coram Oriolen. & in alia Cæsarauguſtana exemptionis, 13. Nouembris 1587. & 28. Martij 1588. & 12. Febr. 1590. coram Orano.

Minus etiam subsistit dum dicitur, quòd in omnem euentum cessat iurisdictio D. Archiepiscopi stantibus priuilegiis venerabilis Congregationis Cassinen. cui fuit vnita Congregatio. Sicula, *d. c. cùm personæ, de priuil. in* 6. Corn. *d. cons.* 193. *nu.* 7. *li.* 2. Capell. Tholos. *dec.* 309. Et censuit Rota in prædicta decisione Cottæ.

9 Nam fuit responsum, quòd vnio intelligitur facta sine præiudicio tertij, *cap.* 2. *de relig. dom.* Rebuf. *in prax. tit. de erect. in Colleg. vers. & in hac erectione,* Put. *decis.* 268. *nu.* 3. *lib.* 2. Vnde per talem vnionem non censetur derogatum iurisdictioni D. Archiepiscopi.

Et cessat omnis difficultas, quia in Bulla erectionis Congregationis Siculæ, in cuius locum subrogata est Congregatio Cassinen. expressè legitur, sine præiudicio iurium Archiepiscopi, quare huiusmodi priuilegia non possunt monachis suffragari, dum degunt in monasterio Montis regalis iurisdictioni Archiepiscopi subiecto, *cap.* 1. *§ in eos, de priuil. in* 6. ibi, *nisi forsan ipsi monachi,* vbi Franc. *in* 2. *not.* & Gemin. *num.* 3. *&* 6. Capic. *decis.* 59. *in fin.*

Nec facit, quòd monachi habeãt 10
mensam separatam de qua disponunt; & negotia Archiepiscopi, & monachorum sint separata; quia ex hoc non potest inferri ad non iurisdictionem D. Archiepiscopi, *c. edoceri, de rescript.* Et videmus, quòd Capitula sæcularium Ecclesiarum habent mensam separatam, & negotia separata, & non propterea iurisdictio Episcoporum eliditur, *tot. tit. de his quæ fiunt à Prælat. sine cons. Cap.* Doct. *in d. c. edoceri, de rescript.*

Nec etiam monachis suffragatur 11
dispositio Sacrosancti Concil. Trid. *sess.* 28. *cap.* 8. quia loquitur de monachis existentibus in locis exemptis à iurisdictione Ordinarij, quales non sunt degentes in monasterio Montis regalis per supradicta.

Et ita conclusum fuit, omnimodam iurisdictionem spectare in omnibus ad Reuerendissimum Dominum Archiepiscopum, præterquàm, quoàd regularia instituta tantùm.

CALAGVRITANA
Beneficij.

Lunæ 8. Martij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Reus & possessor vincit per non ius alterius.*

2 *Sequestrum necessarium non priuat possessione.*

3 *Decisio in causa Calaguritana iuris ascēdendi 28. Iunij 1599. coram Seraphino declaratur.*

DECISIO CLVIII.

1 Dubitaui, ad quem spectaret beneficium. Et Domini dixerunt, cùm Michaël sit reus, & possessor, & sibi sufficiat vincere per non ius Petri actoris, non esse videndum de iure suo. Rot. *decis.* 1. & 24. *de re iud. in nou.* † nec sibi nocere sequestrum per Rotam appositum, quia sequestrum necessarium possessione non priuat, Cyn. Bart. Bald. Salicet. & alij, & præsertim Curt. sen. *num.* 64. *in l. vnic. C. de prohib. seq.* Cassad. *decis.* 14. *num.* 12. *super regul.* Sarnen. *in reg. de Annal. quæst.* 46. Rebuf. *de sequestr. glos.* 1. *art.* 1. *num.* 19. Et fuit resolutum in causa Salutiarum beneficij, 27. Nouembris, anno Iubilei coram R. P. D. Ludouisio, & per prius in causa Parmen. Prioratus, 16. Ianuarij 1598. coram bo. me. Orano.

Propterea, viso iure Petri, Domini resoluerunt, dominium spectare ad ipsum Petrum. Non potest enim dubitari, quin esset dimidius antiquior, & deberet vigore constitutionis synodalis ascendere ad integram portionem. Et quamuis tempore vacationis, & primæ prouisionis Petri, quæ fuit 15. Ianuarij 1591. vigeret constitutio Sixti V. tamen posteà 4. Maij 1592. S.D.N. per Breue commisit Episcopo, vt suspenderet exequutionem Motus proprij Sixti V. & sineret clerum præsentare, vt anteà solebat, & mādatur ei in dicto Breui, vt prouisos post inhibitionem Rotalem iuxta Motum proprium Sixti V. eiiceret è possessione. Quare cùm inhibitio Rotalis fuerit intimata in partibus 20. Aprilis 1590. & sic ante vacationem huius beneficij, & Capitulum de nouo prouiderit Petrum de mense Februarij 1593. vtique ad ipsum spectat beneficium per supradicta.

Nec releuat, quòd fuerit resolutum coram D. Litta in causa Calaguritana attentatorum, 15. Maij 1600. prouisiones factas per Episcopum post dictam inhibitionem, non fuisse attentatas, stante illius moderatione de ordine signaturæ, quia aliud est, quòd Episcopus excusetur ab attentatis, aliud verò, quòd Sanctissimus mādauerit, vt prouisi post dictam inhibitionem amouerentur.

Nec releuat, quòd idem S.D.N. per aliud Breue quod fuit datum 15. Martij 1593. suspenderit omnes prouisiones factas à Clero, quoàd Sanctitas sua aliud declarasset, quia postea de anno 1596. declarauit, quòd respectu illorum, qui cœperant esse beneficiati ante publicationem Motus proprij Sixti V. seruarentur consuetudo statuta antiqua. Et talis erat Petrus, qui fuerat beneficiatus ante dictum annum 1596.

Nec prædictis resistit decisio Reuerendissimi D. Patriarchæ Alexan- 3
drini in simili causa Calaguritana iuris ascēdendi, 28. Iunij 1599. Quia illa loquitur in paris terminis constitutionis Sixti V.

BONONIEN. DE Beroaldis.

Merc. 10. Martij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Sententia iusta debet confirmari.*

DECI

Decisio CLIX.

DOmini censuerunt, sententiam Rotalem esse confirmandam. De eius enim iustitia constat ex decisionibus factis tã coram D. Litta, quàm coram me, quæ non oppugnantur.

Quantùm attinet ad prætensiones de nouo excitatas, Et primò circa prætensionem gemmarum, iocaliũm, bonorum mobilium, & mélioramentorum, respondetur, quòd de prædictis nihil constat in actis, & si essent prætensiones attendendæ, Lucretia quoque habet alias prætensiones, nempe pecuniarum solutarum Elisabethæ, durante lite, & melioramentorum factorum per Hieronymum in bonis communibus.

Minùs etiam aliquid fuit liquidatum circa creditum instrumentorum venditorum, vt asseritur cuidam Fasanino, nec minus aliqua ex iis fuerunt ostensa, & liquidata, de quibus in decisione D. Littæ, quæ datur, *num.* 3.

Quantum attinet ad creditum Montis salis lib. 569. & aliud super registro lib. 2500. & ad pretium animalium quod Rota firmauit 10. Maij 1600. vt in decisione, quæ datur dicto *nu.* 3. ascendere ad lib. 200. quæ omnia ascendunt ad summam, lib. 3269.

Respondetur quòd hæc summa quamuis sit liquida, tamen de ea fuit habita ratio in sententia Rotali, quia vt constat ex calculo dato, debita communia ascendunt ad lib. 13269. ex quibus deducta dicta summa, liquida remanẽt lib. 10000. de quibus pro medietate in sententia fuit habita ratio ad fauorem hæreditatis Hieronymi.

NARNIEN. CONfinium.

Lunæ 15. Martij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Testes de Vniuersitate habentes particulare interesse non sunt idonei & num. 3.*

2 *Testes de Vniuersitate admittuntur etiam quando agitur de pascuis, si pretium ponatur in arca communi.*

4 *Testes de Vniuersitate, quando causa est mixta, non sunt idonei.*

5 *Non potest quis esse actor, & testis.*

Decisio CLX.

FVerat resolutum, testes de Cõmunitate Collisscipionis nõ esse repellendos. Tunc enim ex deductis visum fuerat, non constare de eorum interesse. Testes autem de Vniuersitate non repelluntur nisi habeant interesse in causa, ex allegatis in alia decisione. Iterum proposito dubio ex noniter deductis fuit conclusum, testes qui habent bona in loco controuerso, & qui interuenerunt in mandato ad causam dato, non esse idoneos.

Nam quantùm ad illos qui habent bona in loco controuerso, agitur de eorũ interesse. Vt enim cõstat ex querela per Collisscipionenses data, de qua in summario, *nu.* 3. controuersia super territorio ex eo orta fuit, quia Narnien. prætendebant pascua super terris particularium qui habent terras, quæ liberarentur ab ista seruitute quam prætendunt Narnien. in terris particularium in suo territorio existentibus. 1

Non obstat, quòd testes de Vniuersitate, admittantur etiam quòd 2

Et ad illud quod dicebatur, notariũ scripsisse ad relationem Eleonoræ, & tamen in descriptione debere interuenire notarium, † &
11 describere coram testibus, *d. l.fin.* §. *sin autem dubius*, *C.de iur.delib.* Respondebant Domini, quòd testator non habebat domum, obiit enim in carceribus,nec habebat mobilia, vt ex eius testamento patet, & ideo satis in descriptione interuenit notarius, & testes; cùm Eleonora,habens relationem ad testamentum quod erat in actis, dederit notulam notario. Nec nominata in testamento egebant particulari inspectione notarij,cùm exceptis duobus sacculis, & certo ense, omnia essent incorporalia, nempe credita, & debita.

BONONIEN. FIDEICOM. de Mangiolis.

Ven. 23. *Ianuarij* 1604.

SVMMARIVM.

1 *Confessio facta in diuisione bonorum, antequàm adessent creditores, probat etiam contra creditores superuenientes.*

2 *Vbi lex non distinguit, neque nos distinguere debemus.*

3 *Confessio voluntaria tutoris non probat contra pupillum.*

4 *Identitas bonorum probatur per duos, vel tres confines.*

DECISIO CLII.

Dvbitaui an bona adiudicata Fasanino essent supposita fideicommisso Comitis Melchioris senioris. Quod quidem dubium habet duas inspectiones; scilicèt, ex quibus probetur esse supposita, & an de illorum identitate constet.

Quantùm attinet ad primam inspectionem, circa possessionẽ nuncupatam, *li prati de Comacino*, habemus diuisionem factam inter ipsos fideicommissarios, quæ corroboratur etiam ex alia diuisione facta inter grauatos, in summario, *num.* 1. Circa secundam possessionem positam in Communi sancti Martini, dictam, *la possessione della Tena*, habemus aliam diuisionem factam per ipsos fideicommissarios, *num.* 2. Quo verò ad tertiam possessionem positam in eodem Communi super Tana, habetur instrumentum executionis laudi lati per Cardinalem sancti Sixti posteà Gregorium 13. vbi hæc possessio conceditur Comiti Melchiori iuniori. † Et hæ confes- 1
siones,cùm fuerint factæ antequàm creditores haberent causam à Comite Melchiore, fuit resolutum, probare contra ipsos creditores, vt ex sententia Doct. benè distinguit Surd. *decis.* 156. *num.* 8. Et fuit latè deductum in alia decisione in hac causa factã cõtra Dominos de Maluetiis.

Nec placuit Dominis distinctio, 2
quæ fuit facta ex causa lucratiua, & ex causa onerosa, scilicèt quando singularis successor habet ius ex causa lucratiua, confessio afficit,secùs si ex causa onerosa, quia hæc distinctio iuribus non probatur, textus enim *in l. apud Celsum, in* §. *authoris*, & vtrobiq. gloss. *ff. de dol. mal.except.* non tangit hanc difficultatem, sed loquitur quando dolus authoris nocet successori.

Minùs etiam applicatur consiliũ 3
Cornei, 17. *num.* 20. *lib.* 4. † quia loquitur in confessione voluntaria tutoris, quæ non probat contra pupillum, *l. certum*, §. *sed an & ipsos*, *ff. de confess.* & loquitur etiam in confessione facta ab aduersario, quæ sibi prodesse non debet, & alteri parti obesse. Quan

4 Quantùm attinet ad identitatem, satis etiam fuit resolutum, probari; nam circa possessionem nuncupatã *prati de Comachio*, in instrumento possessionis captæ enunciantur tria cõfinia, quæ enunciantur etiam in diuisione, nempe zena, bona DD. de Bentiuoliis, & Canale molendini.

Pariter quoàd secundam possessionem concurrunt duo confinia, scilicèt via communis, & bona DD. de Bentiuoliis.

Et quoàd tertium, concordant etiam quatuor cõfinia, nempe campibrnni, possessio quæ est possessio Cassinæ, vt dictum fuit in alia decisione, via publica, canali, & alia bona ipsorummet Comitum de Mangiolis.

Nec facit, quòd dicatur in exequutione laudi Gregorij 13. quòd ista possessio est diuisa in quatuor petias, & ex instrumento possessionis captæ, constat esse diuisam in plures; quia ex lectura vtriusque scripturæ, & ex confinibus, apparet, esse eandem possessionem, de qua in exequutione laudi, eòque magis, cùm eodem nomine nuncupetur.

Et ex prædicta cõcordantia confinium, & etiam ex concordantia nominis, dubitari non potest, quin identitas probetur, vt latè in alia decisione dictum fuit.

An autem Domini moderni Comites, possint agere ad recuperationem horum bonorum contra Fasaninum, particulariter erit agendum.

ANCONITANA
Sequestri.

Ven. 23. Ianuarij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Debet probari in specie cum suis qualitatibus id propter quod dicitur cessasse interesse, ad hoc vt debeatur interesse.*

DECISIO CLIII.

FVit per Dominos resolutum, interesse non probari, ad hoc vt 1
debeatur. Non enim probatur, quòd ob sequestrum Somentius non trãsmiserit panninas ad nundinas, in quibus illas tanti vendidisset, & tantam summam fuisset lucratus, quod requisitum in specie postulatur, ad effectum vt interesse debeatur. Castren. *in l. 3. §. fin. num. 3. ff. de eo quod certo loco*, quem passim Rota sequitur. Mohed. *decis. 3. de vsur.* & nouissimè coram Reuerendissimo D. meo Patriarcha Alexandrino in causa Rauenaten. interesse, 28. Aprilis præteriti, & aliàs pluriès.

Non obstat, quòd Somentius est mercator, & alias merces conduxit ad nundinas, quia non valet argumentum; Solitus est negotiari. Ergo, & has merces ad nundinas transmisisset, & tot lucratus fuisset; quia debet probari in specie, ob sequestrũ, has merces ad nundinas conduxisse, vt per Castren. *in d. loco*, Mohed. pariter *loco alleg. in fine*.

Nec minùs sufficeret, si prædicta probarentur, nisi etiam constaret, panninas fuisse eius qualitatis, vt ex eis fuisset perceptum lucrum de quo deponunt testes. Castren. *loco præcitato*.

ESINA FIDEICOMmissi.

Lunæ 26. Ianuarij 1604.

SVMMARIVM.

Adimpletis conditionibus fideicommissum purificatur.

DECISIO CLIV.

QVamuis pars contraria agnosceret bonam fidem, & cederet dubio, nihilominùs agentes pro Confraternitate actrice ad fundandam eius intentionem, voluerunt firmare, an constaret de fideicommisso Berti, quòd sit purificatum ad fauorem ipsius Confraternitatis. Et dubio per me proposito, Domini affirmatiuè resoluerunt. Nam Bertus instituit Marchegianam filiam, & alios filios nascituros, quibus in pupillari, vel quandocumq; descendentibus sine filiis legitimis, tunc, & eo casu testator post mortẽ Drusianæ vxoris substituit Confraternitatem, ad cuius fauorem factus est locus fideicommisso. Decessit enim Bertus, relicta tantummodò Marchegiana filia, vt deponunt testes in summario, *num.* 2. & postmodùm ipsa Marchegiana absque filiis decessit, vt in eodem summario, *nu.*4. Est quoque defuncta Drusiana vxor testatoris, vt deponunt testes in summario, *num.*5. Vnde euenit casus vocationis dictæ Confraternitatis.

BVRGEN. IVRISdictionis.

Veneris 6. Februarij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Clausula*, parito iudicato, *impedit exequutionem donec fuerit paritum, & afficit etiam successorem, num.*2. *& reficiendæ sunt tam expensæ factæ in Curia, quàm in partibus, num.*3.

DECISIO CLV.

1 FVit per Dominos resolutum, Reuerendissimum Archiepiscopum Modernum non posse audiri, nisi refectis expensis; quia restitutio in integrum fuit commissa cum clausula *parito iudicato*, † quæ suspendit iurisdictionem, donec fuerit paritum, *c. cùm dilecta, de rescript.* Paris. *cons.*94. *num.*8. *lib.*4. Put. *decis.* 283. *lib.*2. Caputaq. *decis.*150. *pag.*1. Et ideo gesta ante purificationem huius clausulæ, essent absque iurisdictione, vt in dictis locis, & per Put. *decis.*429. *lib.*1. Staphil. *de lit. iust.* §. *dicendum, num.*42. Et fuit resolutũ in Calagurītana Capellæ sanctæ Crucis de Nagera, 13. Ianuarij 1589. coram Orano, & in alia Pampilonen. parochialis, 4. Martij, 1591. coram R.P.D. Decano.

Non obstat, quòd huiusmodi rescriptum fuerit obtentum per antecessorem, quia cùm suspendat iurisdictionem, afficit etiam modernum Archiepiscopum causam prosequi volentem; vt fuit resolutum in causa Vigellen. iuris optandi, 10. Decembris 1603. coram R. P. D. meo Ludouisio. 2

Minùs etiam obstat, quòd fuerit paritum, quoàd expensas factas in Curia; & expensæ quæ hodie petuntur, fuerunt factæ in partibus; quia cùm fuerint factæ pendente causa in Rota, veniunt in condemnatione sub clausula, *coram nobis*, & ideo potuerunt taxari. Rot. *decis.*42. *de sent. & re iud. in antiq.* 3

TOLETANA DEcimarum.

Mercurij 11. *Februarij* 1604.

SVMMARIVM.

1 *Quasi possessio vniuersalis non extenditur ad locum vbi quis habet quasi possessionem particularem, cum titulo de quo non cognoscitur*

tur in iudicio summariissimo, numer. 3.

2 *Non datur possessio nisi contra prohibentem.*

3 *Testes de visu deponere debent, se non vidisse, nec fieri potuisse, quin ipsi vidissent, si res se aliter habuisset.*

DECISIO CLVI.

FVit per Dominos resolutũ, quasi possessionem vniuersalem Prioris non capere territorium de quo agitur, dum moniales pascunt pro-
1 prios greges, † quia quasi possessio vniuersalis, etiam fundata in iure communi, non extenditur in locum vbi quis habet quasi possessionem particularem titulatam, prout habent moniales, vt constat ex testibus, & titulo dato, *cap. cùm persona, de priuil. in* 6. Io. Lup. *in repet. c. per vestras, §. sed est pulchra dubitatio, qui est* 44. *sub not.* 2. *num.* 45. *de donat. inter vir. & vxor. fol. mihi* 303. Rot. *decis.* 11. *de rest. spol. in nou.*

2 Non obstat, quòd non detur possessio nisi contra prohibentem; quia fallit hæc conclusio, stante titulo monialium. Rot. *dicta decis.* 11. Rebuf. *ad ord. reg. Gall. tom.* 3. *tit. de mate-*
3 *ria possess. in præfat. nu.* 145. † De cuius tituli validitate non est cognoscẽdũ in hoc iudicio summariissimo, *c. cùm venissent*, vbi Abb. *n.* 8. But. *nu.* 11. *&* 35. *de instit.* Rot. *d. decis.* 11. Et aliàs fuit dictum coram Cardinali Paleotto in Titasonen. decimarum. 2. Decembris 1561.

Nec subsistit, quòd possessio monialium inceperit de anno 1576. quia contrarium constat ex pluribus testibus. Nec minùs etiam probatur, quòd moniales non habeant proprios greges, cùm deponant te-
4 stes, non vidisse. † Hæc enim depositio non sufficit, nisi subdant, quòd aliter non possit se res habere, quin ipsi viderint. Dec. *cons.* 534. *num.* 8.

Alia sunt sublata per aliam decisionem factam ad fauorem monialium.

MONTIS REGALIS
Iurisdictionis.

Lunæ 8. *Martij* 1604.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus est caput, & loco Abbatis in Ecclesia Cathedrali regulari, & habet omnimodam iurisdictionem in monachos Cathedralis regularis, exceptis iis quæ concernunt regularia instituta.*

3 *Verba prolata ab habente potestatem disponendi, important causam non conditionem.*

4 *Exceptio firmat regulam in non exceptuatis.*

5 *Dictio, vel, est augmentatiua, & ampliat dispositionem, etiam ad diuersa.*

6 *Statutum recipit interpretationem à iure communi.*

7 *Episcopus non habet iurisdictionem in monachos sancti Benedicti. Sed contrarium est verius, quando Ecclesia Cathedralis est regularis, nu.* 8.

9 *Vnio intelligitur facta sine præiudicio tertij.*

10 *Ex separatis non fit illatio.*

11 *Concil. Trid.* sess. 21. cap. 8. *loquitur de monachis existentibus in locis exemptis.*

DECISIO CLVII.

DVbitaui, an & quam iurisdictionem haberet Reuerendissimus D. Archiepiscopus in monachos monasterij Mõtis Regalis, tam in Ecclesia, & monasterio, quàm

extrà

extrà. Et Domini vnanimiter censuerunt, omnimodam iurisdictioné ipsorum habere,& in omnibus casibus,exceptis iis quæ concernunt regularia instituta. Verba enim Bullæ Pauli tertij visa fuerunt satis clara in §. declarans etiam, vbi dicitur, quòd Archiepiscopus est caput ipsorum monachorum, declarando illorum exemptionem à visitatione, & correctione Archiepiscopi quoàd regularia instituta tantùm, & non quoàd supradicta in Bulla, vel excessus perpetratos, vel perpetrandos, in quibus visitationi & correctioni Archiepiscopi prout sunt subiecti, sint, & esse censeantur. Et hæc quidem dispositio est confor-
1 mis dispositioni iuris communis. † Cùm enim agatùr de Ecclesia Cathedrali regulari Episcopus est caput, & loco Abbatis monachorum, & ipsi loco Canonicorum, Doctores, *in c. causam, de iud.*1. Host. *in princ.Io.Andr.num.*3.Abb. *Antiq. nu.* 2. Bellam. *num.* 1. *&* 2.Butr. *num.*4. *&* 8.Imol.*num.*1.Dec.*nu.*38.& Abb. qui loquitur expresse de Ecclesia
2 montis Regalis, *numer.*8. *& seq.*† Et idem Episcopus etiam de iure communi, exceptis iis quæ concernunt regularia instituta, habet omnimodam iurisdictionem in monachos Cathedralis regularis,*c.*1.*ne sed.vac.* gloss.final. *in cap. nullus, vers.vt Episcopus etiam sæcularis,de elect. in* 6. vbi Anchar. *nu.*3.*vers.sed aduerte*, Ioan. Andr. *num.*3. *ver. in glos. vlt.* Gemin. *num.*7. *vers. mea glos. ibid.* Franc.*nu.* 3.*vers.in glos.fin.* Corn.*cons.*133.*num.* 4. *lib.*2. *vbi num.* 5. apparet de hoc non esse hæsitandum, cessantibus indultis, & consuetudinibus particularibus loci,propter quæ in illo casu ipse consuluit contrarium. Et hanc sententiam aliàs sequuta fuit Rota coram Oradino in Perusina iurisdictionis 27. Februarij 1558. quæ etiam refertur, licèt diuersis verbis inter miscellaneas Cattæ,sub *num.*56.

Nec placuit Dominis,verba Bullæ,prout sunt,esse intelligenda conditionaliter,non causatiuè;quia cõtrarium est verius. Tum quia D.Archiepiscopus habet dispositionem iuris pro se.Tum etiam quia huiusmodi verba sunt prolata ab habente potestatem disponendi in dispositione certa, † & ideo important 3
causam,non conditionem, Felin. *in c.*2.*num.*10.*de rescript.* & tenuit Rota coram Lauretano in Caurien.iurisdictionis, 5. Nouembris 1576.

Et hoc etiam euidentissimè appa 4
ret, cùm monachi eximantur à iurisdictione Domini Archiepiscopi quoàd regularia instituta tantùm; quæ exceptio firmat regulam in omnibus casibus expressè non exceptuatis. Bart.*in l.quæsitum*, §.*denique,ff. de fund. instruct.* & præscribit, quòd ad alia non expressa exemptio extendi nequit, *l. qui in aliena*, §. *libert.ff.de neg.gest.*

Minùs etiam placuit Dominis, verba Bullæ esse intelligenda de iurisdictione,quoàd Ecclesiam tantùm; quia Bulla vlteriùs prosequitur,scilicèt,vel excessus perpetratos, vel perpetrandos, &c. Quæ dispositio non solum est generalis comprehendens omnia, sed etiam augmentatiua, propter dictionem, *vel* † quæ ampliat dispositionem etiam 5
ad diuersa, Cranet. *cons.*326.*num.*2. Quæ eò magis vera sunt, quia cum iure communi concordant, † à quo 6
verba statutorum interpretationem assumerent, vbi dubia viderentur, *l.*2. *C. de noxal. c.cùm dilectus,de consuet.* Alex.*in l.nam quod* §.*non omnis, ff.ad trebell.*Ias.*in auth.nouissima, num.* 24. *C.de inoff.test.* Vnde non potest dici,

dici, vigore Bullæ, iurisdictionem Archiepiscopi restringi, vltra quã Bulla ipsamet faciat.

7 Nec subsistit, quòd Episcopus non habeat iurisdictionem etiam quòd procedatur in figura iudicij, cùm isti monachi sint Ordinis Sãcti Benedicti. Abb. *in cap. quanto, de offic. Ord.* Rom. *cons.* 375. *cum aliis.* Nam, omisso, quòd isti Doctores non loquuntur quando Ecclesia est Ca-
8 thedralis regularis, † contrarium est verius de iure, *cap. cùm personæ, de priuil. in 6. cap. 1. de offic. Ordin. c. omnes Basilicæ,* 16. *quæst.* 7. & tenet. *in d. cap. quanto* Innoc. *num.* 2. Host. *num.* 9. Io. Andr. *num.* 15. Anchar. *num.* 16. Henric. Boich. *num.* 4. Bellam. *num.* 8. *vers. aut igitur,* & Butr. *num.* 20. Dec. *in cap. sua nobis, num.* 16. *de confirmat. vtil. vel inutili,* Firman. *de episc. lib.* 4. *par.* 2. *quæst.* 35. *nu.* 81. *vers. & quia dixi.* Capell. Tholos. *decis.* 309. Et hanc opinionem tanquam veriorem, & communiorem sequuta fuit Rota in causa Augustana iurisdictionis 27. Maij 1573. coram Oriolen. & in alia Cæsaraugustana exemptionis, 13. Nouembris 1587. & 28. Martij 1588. & 12. Febr. 1590. coram Orano.

Minus etiam subsistit dum dicitur, quòd in omnem euentum cessat iurisdictio D. Archiepiscopi stantibus priuilegiis venerabilis Congregationis Cassinen. cui fuit vnita Congregatio. Sicula, *d. c. cùm personæ, de priuil. in* 6. Corn. *d. cons.* 193. *nu.* 7. *li.* 2. Capell. Tholos. *dec.* 309. Et censuit Rota in prædicta decisione Cottæ.

9 Nam fuit responsum, quòd vnio intelligitur facta sine præiudicio tertij, *cap.* 2. *de relig. dom.* Rebuf. *in prax. tit. de erect. in Colleg. vers. & in hac erectione,* Put. *decis.* 268. *nu.* 3. *lib.* 2. Vnde per talem vnionem non censetur derogatum iurisdictioni D. Archiepiscopi.

Et cessat omnis difficultas, quia in Bulla erectionis Congregationis Siculæ, in cuius locum subrogata est Congregatio Cassinen. expresse legitur, sine præiudicio iurium Archiepiscopi, quare huiusmodi priuilegia non possunt monachis suffragari, dum degunt in monasterio Montis regalis iurisdictioni Archiepiscopi subiecto, *cap.* 1. §. *in eos, de priuil. in* 6. ibi, *nisi forsan ipsi monachi,* vbi Franc. *in* 2. *not.* & Gemin. *num.* 3. *&* 6. Capic. *decis.* 59. *in fin.*

Nec facit, quòd monachi habeãt 10
mensam separatam de qua disponunt; & negotia Archiepiscopi, & monachorum sint separata; quia ex hoc non potest inferri ad non iurisdictionem D. Archiepiscopi, *c. edoceri, de rescript.* Et videmus, quòd Capitula sæcularium Ecclesiarum habent mensam separatam, & negotia separata, & non propterea iurisdictio Episcoporum eliditur, *tot. tit. de his quæ fiunt à Prælat. sine cons. Cap.* Doct. *in d. c. edoceri, de rescript.*

Nec etiam monachis suffragatur 11
dispositio Sacrosancti Concil. Trid. *sess.* 28. *cap.* 8. quia loquitur de monachis existentibus in locis exemptis à iurisdictione Ordinarij, quales non sunt degentes in monasterio Montis regalis per supradicta.

Et ita conclusum fuit, omnimodam iurisdictionem spectare in omnibus ad Reuerendissimum Dominum Archiepiscopum, præterquàm, quoàd regularia instituta tantùm.

CALAGVRITANA Beneficij.

Lunæ 8. Martij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Reus & possessor vincit per non ius alterius.*

2 *Sequestrum necessarium non priuat possessione.*
3 *Decisio in causa Calaguritana iuris ascēdendi 28.Iunij 1599.coram Seraphino declaratur.*

DECISIO CLVIII.

1 DVbitaui, ad quem spectaret beneficium. Et Domini dixerunt, cùm Michaël sit reus, & possessor, & sibi sufficiat vincere per non ius Petri actoris, non esse videndum de iure suo. Rot. *decis.*1. *&* 2 24.*de re iud. in nou.* † nec sibi nocere sequestrum per Rotam appositum, quia sequestrum necessarium possessione non priuat, Cyn. Bart. Bald. Salicet. & alij, & præsertim Curt. sen. *num.*64.*in l.vnic.C.de probib.seq.* Cassad.*decis.*14. *num.*12. *super regul.* Sarnen. *in reg. de Annal. quæst.*46. Rebuf. *de sequestr.glos.*1. *art.*1. *num.* 19. Et fuit resolutum in causa Salutiarum beneficij, 27. Nouembris, anno Iubilei coram R.P.D. Ludouisio, & per prius in causa Parmen. Prioratus, 16. Ianuarij 1598. coram bo.me. Orano.

Propterea, viso iure Petri, Domini resoluerunt, dominium spectare ad ipsum Petrum. Non potest enim dubitari, quin esset dimidius antiquior, & deberet vigore constitutionis synodalis ascendere ad integram portionem. Et quamuis tempore vacationis, & primæ prouisionis Petri, quæ fuit 15. Ianuarij 1591. vigeret constitutio Sixti V. tamen posteà 4. Maij 1592. S.D.N. per Breue commisit Episcopo, vt suspenderet exequutionem Motus proprij Sixti V. & fineret clerum præsentare, vt anteà solebat, & mādatur ei in dicto Breui, vt prouisos post inhibitionem Rotalem iuxta Motum proprium Sixti V. eiiceret è possessione. Quare cùm inhibitio Rotalis fuerit intimata in partibus 20. Aprilis 1590. & sic ante vacationem huius beneficij, & Capitulum de nouo prouiderit Petrum de mense Februarij 1593. vtique ad ipsum spectat beneficium per supradicta.

Nec releuat, quòd fuerit resolutum coram D. Litta in causa Calaguritana attentatorum, 15. Maij 1600. prouisiones factas per Episcopum post dictam inhibitionem, non fuisse attentatas, stante illius moderatione de ordine signaturæ, quia aliud est, quòd Episcopus excusetur ab attentatis, aliud verò, quòd Sanctissimus mādauerit, vt prouisi post dictam inhibitionem amouerentur.

Nec releuat, quòd idem S.D.N. per aliud Breue quod fuit datum 15. Martij 1593. suspenderit omnes prouisiones factas à Clero, quoàd Sanctitas sua aliud declarasset, quia posteà de anno 1596. declarauit, quòd respectu illorum, qui cœperant esse beneficiati ante publicationem Motus proprij Sixti V. seruarentur consuetudo statuta antiqua. Et talis erat Petrus, qui fuerat beneficiatus ante dictum annum 1596.

Nec prædictis resistit decisio Reuerendissimi D. Patriarchæ Alexandrini in simili causa Calaguritana iuris ascēdendi, 28. Iunij 1599. Quia illa loquitur in puris terminis constitutionis Sixti V. 3

BONONIEN. DE Beroaldis.

Merc. 10. *Martij* 1604.

SVMMARIVM.

1 *Sententia iusta debet confirmari.*

DECI

Decisio CLIX.

Domini censuerunt, sententiam Rotalem esse confirmandam. De eius enim iustitia constat ex decisionibus factis tã coram D. Litta, quàm corãm me, quæ non oppugnantur.

Quantùm attinet ad prætensiones de nouo excitatas, Et primò circa prætensionem gemmarum, iocaliũm, bonorum mobilium, & melioramentorum, respondetur, quòd de prædictis nihil constat in actis, & si essent prætensiones attendendæ, Lucretia quoque habet alias prætensiones, nempe pecuniarum solutarum Elisabethæ, durante lite, & melioramentorum factorum per Hieronymum in bonis communibus.

Minùs etiam aliquid fuit liquidatum circa creditum instrumentorum venditorum, vt asseritur cuidam Fasanino, nec minùs aliqua ex iis fuerunt ostensa, & liquidata, de quibus in decisione D. Littæ, quæ datur, *num*.3.

Quantum attinet ad creditum Montis salis lib. 569. & aliud super registro lib.2500.& ad pretium animalium quod Rota firmauit 10. Maij 1600.vt in decisione, quæ datur dicto *nu*.3.ascendere ad lib.200. quæ omnia ascendunt ad summam, lib.3269.

Respondetur quòd hæc summa quamuis sit liquida, tamen de ea fuit habita ratio in sententia Rotali, quia vt constat ex calculo dato, debita communia ascendunt ad lib. 13269. ex quibus deducta dicta summa, liquida remanet lib.10000. de quibus pro medietate in sententia fuit habita ratio ad fauorem hæreditatis Hieronymi.

NARNIEN. CONfinium.

Luna 15. Martij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Testes de Vniuersitate habentes particulare interesse non sunt idonei & num.3.*

2 *Testes de Vniuersitate admittuntur etiam quando agitur de pascuis, si pretium ponatur in arca communi.*

4 *Testes de Vniuersitate, quando causa est mixta, non sunt idonei.*

5 *Non potest quis esse actor, & testis.*

Decisio CLX.

Fuerat resolutum, testes de Cõmunitate Collisscipionis nõ esse repellendos. Tunc enim ex deductis visum fuerat, non constare de eorum interesse. Testes autem de Vniuersitate non repelluntur nisi habeant interesse in causa, ex allegatis in alia decisione. Iterum proposito dubio ex nouiter deductis fuit conclusum, testes qui habent bona in loco controuerso, & qui interuenerunt in mandato ad causam dato, non esse idoneos.

Nam quantùm ad illos qui habent bona in loco controuerso, agitur de eorũ interesse. Vt enim cõstat ex querela per Collisscipionenses data, de qua in summario, *nu*.3. controuersia super territorio ex eo orta fuit, quia Narnien. prætendebant pascua super terris particularium qui habent terras, quæ liberarentur ab ista seruitute quam prætendunt Narnien. in terris particularium in suo territorio existentibus. 1

Non obstat, quòd testes de Vniuersitate, admittantur etiam quòd 2

agatur de pascuis, si pretium pascuorum ponatur in archa communi, quia hic non versamur in his terminis,
3 † sed in casu quo ex victoria territorij resultat liberatio habentium terras in loco controuerso; quia Communitas Narniæ nō prætendit pascua, nisi ratione territorij, nec agitur super communi pascuo intra fines alicuius territorij controuersi, sed super pascuis, quæ ratione territorij prætenduntur à Narniensibus, vt dictum fuit.

Ex alio etiam capite dixerunt Domini, huiusmodi testes non esse idoneos, scilicèt ratione gabellarum, & onerum quæ soluunt Collisscipionenses. Ex victoria enim territorij liberarentur à solutione huiusmodi onerum.

Nec placuit, quòd si non soluerent onera Narniensibus, soluerent Communitati Collisscipionis, vt in causa Conchensi limitum, coram Illustrissimo Blãchetto, 19. Ianuarij 1596. Quia illa decisio loquitur de onere soluendi decimas, quod est certum; debent enim solui vni, vel alteri ex parochis; secùs autem est dicendum in casu isto, quia constat de oneribus soluendis Narniensibus, secùs verò de oneribus soluendis Communitati Collisscipionis.

Nec facit, quòd homines Collisscipionis sunt exempti à iurisdictione Communitatis Narniensium, quia Domini intelligunt hāc exemptionem, ratione personarum, non ratione bonorum existentium in territorio Narniensi.

4 Pariter fuit dictum, illos non esse idoneos testes qui interuenerunt in mandato, cùm illud sit datum pro Communitate, & hominibus, & eorum, & dictæ Communitatis nomine, & prædictis nominibus, & pro eis. Quæ constitutio satis ostendit, causam esse mixtam, scilicèt tam nomine Vniuersitatis, quàm singulorum; & ideo illi qui interuenerunt in mandato, non sunt idonei testes; † quis enim non potest esse actor, & testis. Bald. *cons.* 438. *num.* 3. *lib.* 5. Ruin. *cons.* 189. *num.* 20. *in fin. lib.* 1. & fuit resolutum in Gerundensi Anniuersariorum, 9. Iunij 1580. coram bonæ memoriæ Giptio. 5

Nec placuit quod dicebatur, constitutionem esse intelligendam pro hominibus, tanquam vniuersitatem repræsentantibus, quia verba *eorum, & pro eis*, visa Dominis satis clara.

Minùs etiam placuit, quòd ad hunc effectum omnes de Vniuersitate debuissent interuenire in mandato; quia hęc intelliguntur ad effectum quòd omnes repellantur; sed non propterea sequitur, quòd illi qui dederunt mandatum, non sint repellendi; cùm militet ratio doctorum, scilicèt, quòd quis non potest esse actor, & testis, de qua per Bald. *loco superius allegato.*

REATINA PRÆDII.

Lunæ 15. Martij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Ex possessione antecessoris datur restitutio successori in beneficio.*

2 *Sustentatio litis cum adminiculis probat possessionem.*

3 *Testes debent reddere causam scientiæ, etiam non interrogati, in iis quæ pendent à iudicio intellectus.*

4 *Locatio cum adminiculis probat possessionem.*

5 *Vltimum spolium est purgandum.*

DECISIO CLXI.

FVit per Dominos resolutum, Lęlium esse restituendum. Datur 1

enim

enim restitutio successori in beneficio, ex possessione antecessoris. Rot. *decis. 1. de rest. spol. in nou.* de qua quidem possessione, scilicet Alpharabij antecessoris non potest dubitari, tam ex testibus examinatis, quàm locationibus factis, & aliis, de qui-
2 bus in discursu.† Quòd autem Herculanus Abbas hodie possideat prædium, probatur ex sustentatione litis, quæ, concurrentibus adminiculis, probat secundum extremum, & hoc etiam non controuertitur.

Non obstat, quòd Alpharabius non possidebat vti canonicus, sed iure pignoris habiti à quodam Ni-
3 colao Abbate Bossio, † quia hoc solùm probatur ex depositione testium, qui nullam reddunt causam scientiæ, & tamen, cùm hoc pendeat à iudicio intellectus, etiam non interrogati reddere tenebātur. Innoc. *in cap. cùm causam, de test.* vbi Fel. *n.* 3. *vers. fallit secund. dict. concl.* Bald. *cons.* 288. *num.* 3 *loco* 2. Verall. *decis.* 35. *lib.* 1. *in manuscript.*

Nec placuit, dum dicebatur, ipsos satis reddere causam scientiæ, ex quo deponunt de lite, & carceratione; quia hæc non concludunt, quòd possideret iure pignoris, licèt super hoc fuisset controuersia, & tantò magis, quia, vt deponunt testes nouiter examinati, Alpharabius possedit vsque ad obitū; nec videtur verisimile, quòd per spatium ferè 40. annorum possederit iure pignoris.

Et cessat difficultas, quia huiusmodi testes cōuincuntur de mendacio; Alpharabius enim, vt constat ex locatione facta, quæ datur in summario num. 3. possidebat vsque de anno 1550. Abbas verò Bossius, vt constat ex literis quas idemmet Alpharabio misit, de quibus in summar. num. 8. cepit possessionem Abbatiæ, de anno 1553.

Nec facit, quòd locationes non probant possessionem, quia secùs est, concurrentibus adminiculis; quę multa concurrunt in hoc casu, vt latè in discursū dictum fuit. 4

Nec facit, quòd testes Abbatis deponunt, Marinum Settacium Abbatem, qui obiit ante annum 1550. vti Abbatem possedisse hanc vineam, quia nullam reddunt causam scientiæ, quam etiā in hoc casu tenebātur reddere, cùm penderet à iudicio intellectus, ex quo Marinus fuit quoque canonicus.

Nec facit, quòd in lite canonicus succubuerit, quia non propterea tollitur, quòd non potuerit medio tempore, vti canonicus possidere.

Sed cessat omnis difficultas, quia cùm post obitum Marini possederit Alpharabius, post cuius obitum vinea fuit occupata ab Abbate Herculano, † vltimum spolium est pur- 5
gandum, *l. si quis ad se fundum, C. ad l. Iul. de vi pub.* Gabr. *cons.* 189. *num.* 12. *& 16. vol.* 2. Rot. *decis.* 27. *de appell. in nou.*

Nec tandem releuant testes Abbatis, qui deponunt, vineam communiter fuisse reputatam Abbatiæ, & esse descriptam in Catastro, vti de bonis ipsius Abbatiæ, quia cùm canonicatus sit in eademmet Ecclesia Abbatiæ, hæc non tollunt, quòd bona canonicatus possint ex communi vsu dici bona ipsiusmet Abbatiæ, prout quotidiè videtur, & de hoc datur magnus fumus, stante fide producta, quòd bona describantur nomine Ecclesiarum, in quibus sita sunt beneficia.

VRBEVETANA AFFIctus.

Veneris 19. Martij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio falsitatis solutionis, & quietationis, potest opponi contra obligationem in forma Cameræ, vel nullitatis, incontinenti probata.*

2 *Exceptiones extrinsecæ à contractu, & requirentes altiorem indaginem, non admittuntur ad impediendam obligationem Cameralem.*

DECISIO CLXII.

FVit per D D. conclusum, Equiti Sauino dandum esse mandatum pro scutis 1050. & bol. 38. nam eius creditum ascendit ad scuta ter millia ex quibus detractis scutis 1989. & bol. 62. quorum partem soluit Gabriel, & certa pars ei computatur propter damna passa, iuxta relationem peritorum, remanet dicta summa liquida, pro qua est relaxandum mandatum, stante obligatione in
1 forma Cameræ Gabrielis, † contra quam solùm opponi potest exceptio falsitatis solutionis, & quietationis. Cassad. *decis. vnica, num. 2. de mut. petit.* Galles. *de oblig. Cameral. 4. p. q. 1.* Vel nullitatis, quæ tamen incontinenti probari possit, Galles. *D. loco num. 6.* Ant. de Canar. *de exequut. inst. q. 11.* Et ita fuit resolutum coram Illustrissimo Blanchetto, in Auximana, grani, 20. Aprilis. 1592.

2 Non obstant prætentiones Gabrielis, † quia non sunt liquidæ; & cùm sint extrinsecæ à contractu, & altiorem requirant indaginem, non impediunt, quominùs exequatur obligatio Cameralis. Cassad. *dicta decis. vnica*; Et fuit resolutum in Tiburtina Castri S. Pauli 17. Martij 1564. coram Cotta.

Nec facit, quòd Gabriel deposuerit magnam quantitatem frumenti, ascendentem ad notabilem summam, quia Eques non prætendit depositum vltra summam prætensam, sed petit mandatum pro summa prædicta quod intendit exequi contra depositum, si extabit, sin minùs contra Gabrielem, & eius bona.

PAMPILONENSIS IVrispatronatus de Iansi.

Ven. 19. Martij 1604.

SVMMARIVM.

1 *In probando iurepatronatus sufficiunt leuiores probationes, quando Episcopus non est in causa. Si verò est in causa, requiruntur exactæ probationes, n. 2.*

2 *Communitas nunquam moritur.*

3 *Concilium Tridentinum non reuocat concessiones iurispatronatus factas titulo oneroso.*

DECISIO CLXIII.

DOmini resoluerunt, ex decisionibus factis coram Illustrissimo Domino Cardinal. Mantica, constare de iurepatronatus ad fauorem Catherinæ de Taualetta; Quod quidem iuspatronatus fuit canonizatum per tres sententias Rotales.

Nec releuat, quòd tunc temporis 1
Episcopus Pampilonensis non erat in causa, & ideo sufficiebant leuiores probationes, vt dicitur in decisionibus Illustrissimi Domini Manticæ, secùs autem nunc est, ex quo Episcopus est in causa.

Nam fuit responsum, quòd tunc 2
requiruntur exactæ probationes, quando Episcopus est in causa, ex quo ipse agit pro libertate Ecclesiæ. Sed in præsenti casu non est in causa, vt vindicet libertatem beneficij, quia ex succumbentia Catherinæ, non resultat libertas beneficij, sed, iuspatronatus acquireretur Communi

munitati de Iansi, cui fuit concessum, licèt cóceßio non habuerit effectum, ex quo repertum est, beneficium esse de iurespatronatus Catherinæ.

3 Et visum fuit Dominis, Episcopum laborare contra propria commoda. Nam si iuspatronatus non erit Catherinæ, erit Communitatis, quæ nunquam moritur; & sic nunquã Ecclesia posset acquirere libertatem; cùm secùs dicendum sit in Catherina, quia eius linea potest finire, & Ecclesia acquirere libertatem.

Nec placuit Dominis, quòd iuspatronatus vniuersitati concessum, fuerit reuocatum per decreta Concilij,

4 cilij,† quia cùm concessio fuerit facta titulo oneroso, non comprehenditur sub dictis decretis; vt fuit resolutum in Valentina de Consentrayna. 3. Ianuarij 1581. coram R. P. D. meo Patriarcha Alexandrino.

PAMPILONENSIS Parochialis de Iansi.

Lunæ 22. Martij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Lis probatur ex actis, clericatus ex literis patentibus, valor beneficij ex confessione partis ad positiones.*

2 *Qui fatetur, valorem beneficij non excedere 100.exempl.gr.multo magis fatetur, non excedere 120. & decis.145.*

3 *Non potest quis contra suam confessionem venire. Potest tamen suam positionem reuocare, & stare responsioni partis, num.4.*

4 *Requisita propter quæ potest reuocari positio, vide remissiuè.*

DECISIO CLXIV.

Fvit resolutum, gratiam Ferdinandi esse iustificatam, quoàd litem, clericatum, & valorem. Nam quantùm ad litem, de ea satis constat ex inspectione actorum. Clericatus verò probatur ex literis; & valor probatur ex confessione Domini Antonij, in responsione ad positiones, *l. cùm precum, C. de lib. caus.* Abb. *in c. fin. num.* 15. *vers. idem in positionibus, de confess.* Alex. *cons.* 118. *nu.* 7. *lib.* 2. *& cons.* 92. *in princ. lib.* 20. Felin. *in c. examinata, num.* 2. *de iud. cum simil.* 1

Non obstat, quòd fuerit narratũ, valorem non excedere 120. duc. & positio fuit data, quòd excedit 110. & D. Antonius respondet ad positiones, negando id quod ponebatur; quia si Antonius negando confitetur non excedere 110. minus etiam excedit 120. vt pluriès fuit resolutum, & nouissimè coram me in causa Nonarien. beneficij 19. Decembris præteriti. 2

Minùs obstat, quòd Ferdinandus non potest vti confessione Antonij resultante ex positione negata, †3 quia aliàs ponens detegeret turpitudinem suam, & contra suam assertionem veniret. Specul. *tit. de posit.* §. *octauo loco, nu.* 2. *vers. dic, quòd neuter contra alterum,* Archid. *in cap.* 1. *nu.* 3. *vers. numquid ergo ex positione negata,* Gemin. *num.* 9. Franc. *num.* 14. *vers.* 6. *quærũtur, de confess. in* 6.

Nam fuit responsum, quòd Ferdinandus potuit reuocare suam positionem, & stare negationi partis. 4 Bart. *in l. post legatum, num.* 11. *ff. de his quib. indign.* Felin. *in c. Capitulum sanctæ Crucis, sub num.* 9. *vers. scilicèt dixit, de rescript.*

An autem concurrant requisita propter quæ positio potest reuocari

cari, de quibus per Alexandrum, *in addit. ad Bart. loco prædicto verſ. ſibi ſufficiet*, & per Gabr. *de reg. iur. c.* 1. erit particulariter videndum.

MONTIS FALISCI
Beneficij.

Ven. 26. Martij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria, quotieſcumque eſt releuans, conceditur.*

2 *Quadragenaria cum titulo, vel immemorialis requiritur ad probandum, collationem ſpectare ad inferiorem Epiſcopo.*

3 *Non datur remiſſoria ad probandum, per teſtes quod poteſt per ſcripturas probari.*

4 *Negatiua, quòd non adſit memoria in contrarium, non poteſt probari per ſcripturas.*

5 *Remiſſoria in beneficialibus non conceditur in prima, vel ſecunda inſtantia, niſi facta obligatione de ſtando vnicæ.*

6 *Item non conceditur abſque fumo.*

DECISIO CLXV.

DOmini reſoluerunt, remiſſoriam in contumaciam partis decretam, & relaxatam, eſſe exe-
1 quendam. † Quotieſcumque enim eſt releuans, conceditur. Verall. *deciſ.*68.*p.*3. Caſſad. *deciſ.*2. *de dilat.* Mohed. *deciſ.*199. Releuantia autem ex eo apparet, quia cùm non agatur incidenter inter prouiſos ſuper pertinentia collationis, ſed principali-
2 ter Ordinario exiſtente in cauſa, † ad probandum collationem ſpectare ad inferiorem, requiritur vel quadragenaria cum titulo, vel immemorialis. Ægid. *conſ.*201. *num.*5. *cum pluribus ſeqq. & ſub num.*27. *verſ. & ſi quæras.* Aym. *conſ.*134. *num.*14. *cum ſeqq.* Et fuit latè deductum in Piſcien. ſeu nullius, iuriſdictionis de menſe Octobris 1584. quæ quidem immemorialis articulatur in caſu iſto, & ideo non poteſt dubitari, quin articuli ſint releuantes.

Non obſtat, quòd non datur re- 3
miſſoria ad probandum per teſtes id quod per ſcripturas probari poteſt. Ægid. *deciſ.*384. Put. *deciſ.*366. *num.*7. *lib.*2. † quia fuit reſponſum, quòd negatiua, quòd memoria in contrarium non adſit, † non eſt res 4
quæ per ſcripturas poſſit probari. Io. Andr. *in cap.*1. *in fin. de præſcript. in* 6. Alex. *conſ.*16. *num.*17. *lib.*5. Balb. *de præſcript.*2. *p.* 3. *par. princ. quæſt.*6. *num.* 25. Aym. *de antiq. temp. p.*4. *§. materia iſta, nu.*39. Gabr. *de præſcript. concl.*1. *num.*25. & Rota in dicta Piſcienſi.

Non obſtat, quòd remiſſoria in 5
beneficialibus non conceditur in prima, nec in ſecunda inſtantia, niſi facta obligatione de ſtando vnicæ ſententiæ, Io. Paul. *deciſ.*177. Put. *deciſ.*42.54. *num.*3. *lib.*1. Capic. *deciſ.* 56. *&* 57. *p.*3. Peregr. *deciſ.*93. *lib.*3. quia ceſſat obiectum, cùm obligatio fuerit facta, & de ea in actis conſtet.

Minùs etiam facit, quòd in be- 6
neficialibus non conceditur abſque fumo. Put. *deciſ.* 866. *lib.*2. quia ex teſtibus ſatis conſtat de fumo, licèt duo ex eis deponant, collationem ſpectare ad Epiſcopum Caſtrenſem, tamen veniunt intelligendi, ſpectare ad Epiſcopum tanquam Abbatem, quia Abbatia eſt vnita dicto Epiſcopatui. Et hoc maximè fuit admiſſum, quia adeſt dictum actoris teſtis deponentis, collationem ſpectare ad Abbatem.

Et ita concluſum, remiſſoriam eſſe exequendam.

BONO

BONONIEN. FIDEICOM. de Mangiolis.

Ven. 26. Martij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Stante prohibitione alienandi, cum facultate reuocandi, alienatio bonorum est nulla ab initio, impedit translationem dominij, & repellit alienantem, tanquam indignum à reuocatione rei alienatæ.*

2 *Clausula in fine posita, refertur ad omnia præcedentia.*

3 *An bona alienata, prohibita tamen alienari, stante facultate reuocandi, possint reuocari ab illis qui posteà nati, & concepti sunt.*

4 *Bona alienata per prohibitum alienare, possunt reuocari à tertio possessore, etiam per remotiores descendentes, vel consanguineos, etiamsi adsint proximiores, qui tamen non declarauerint, se velle agere.*

5 *Non potest quis dare de iure tertij, nisi ius tertij sit exclusiuum ipso iure, iuris agentis.*

DECISIO CLXVI.

DVbitaui, an filij Comitis Melchioris possint agere ad recuperationem bonorum per Fasaninũ detentorum. Et Domini affirmatiuè responderunt; quia cùm in testamento Comitis Melchioris senioris, cuius fideicommisso ea esse supposita iam firmatum est, adsit expressa prohibitio alienandi, & detur facultas cuilibet ex vocatis recupe-
1 randi, † hæc prohibitio reddit alienationem nullam ab initio, impedit translationem dominij, & repellit alienantem tanquam indignum à reuocatione rei alienatæ, *l. filiusfam.* §. *diui.* vbi Bart. *num.* 6. Castren. *nu.* 7. Ias. *in prima lectura, num.* 66. Rip. *nu.* 47. Crot. *num.* 32. *de leg.* 1. Ruin. *cons.* 33. *num.* 13. *lib.* 5. Tiraq. *de leg. connub. glos.* 7. *num.* 57. *glos.* 2. *in l. cum pater*, §. *libertis*, vbi Castren. *num.* 4. *de leg.* 2. Et tenuit Rota coram bo. me. Episcopo Lauretano, in Romana Palatij 8. Martij 1577.

Nec est verum; quòd huiusmodi prohibitio sit facta respectu certorum bonorum particularium; quia refertur ad omnia bona, & posteà ampliatiuè ad certa bona particularia, ibi, *specialiter, præsertim, & præcipuè.* Et in fine prohibitionis datur à testatore supradicta recuperandi facultas, † quæ tanquam in fine posita refertur ad omnia, *l.* 1. vbi DD. & post alios Ias. *num.* 3. *& seq. C. de liber. præt.* Bart. *in l.* 3. §. *filius, num.* 7. *ff. de lib. & posth.* Et fuit resolutum in causa Placentina euictionis, 16. Ianuarij 1589. coram Reuerendissimo D. meo Decano, & aliàs sæpiùs. 2

Non obstat, quòd huiusmodi bona obuenerint in portione Comitis Alexandri fratris Comitis Melchioris, & ideo eorum recuperatio spectet ad filios ipsiusmet Alexandri, etiam quòd sint nati, & concepti post purificationem dictæ conditionis. Ruin. post alios, quos alleg. *cons.* 22. *num.* 9. *vers. sed istis, & aliis, lib.* 2. 3

Nam omisso, quòd non constat concludenter de huiusmodi diuisione, & quòd Ruinus mouetur ex coniecturata mente testatoris, aliàs firmans regulam in contrarium, scilicèt, quòd illum qui vult admitti ad recuperationem, necesse est esse natum, vel conceptum de tempore purificatæ conditionis, cuius opinionis fuit auctor Labert. de Ramponibus, quem posteà sequuti fuerunt Io. Andr. *in addit. ad Specul. tit. de testam. in rubr. col.* 3. *in vers. item*

Lambertinus de Ramponibus, Castren. *conf.16.nu.5.lib.2.* Alex. *conf.13.nu.4. lib.4.* idem Ruin. *conf.109.nu.17.lib.2. cum aliis* per Alben. *conf.105. num.5. & 11.* quo etiam latissimè cumulat. Tiraq. *de retract.lignag.* §.1 *glos.9.nu. 82. & seqq.* dixerunt DD. non esse opus ingredi hanc quæstionem, quam dicit Moder. Patau. esse multùm cõtrouersam, & ratione, & auctoritate ostendit *in suo tract.de fideicom.art.22.num.73.per tot.* quia de ea esset agendum inter ipsos filios Alexandri, & Melchioris.
4 † Sed cùm hodie agatur contra tertium detentorem, sufficit, quòd testator voluerit, per quemlibet ex vocatis bona alienata posse recuperari; quo casu admittuntur etiam remotiores. Bald. *in rubr.C.qui accus.non poss.in fin.* Dec. *conf.* 619. *num.2.* Decia. *resp.2. num.2.& resp.3.num.1.lib.2.*

Nec facit, quòd adsint filij Alexandri proximiores, quia dato etiã, quòd possent agere, tamen Fasaninus non potest dare de isto iure tertij, *l.loci corpus*, §. *competit.ff.si seruit. vendic.& l.2.cum glos.ff. si ager vectig. cum aliis.* Et quamuis regula non procedat, quando ius tertij est exclusiuũ ipso iure iuris agentis. Bart. *in d.§.competit, & in l. 2.ff.de except. rei iud.* Alex. *conf.13.num.23.lib.2.* tamen cessat hæc limitatio; quia istud ius tertij non est exclusiuum iuris agentis, cùm non constet, filios Alexandri velle agere, & tamen requireretur declaratio.

ESINA FIDEICOMMISSI.

Luna 29. Martij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Prætendens, bona fuisse fideicommittentis, probare debet, illa bona fideicommittentem possedisse de tempore obitus, & num.3.*

2 *Fideicommissario competit remediũ,* l.fin. C. de edict. D. Adria.toll. *contra tertios possessores habentes causam ab hærede grauato etiam mediatè, & num.4.*

DECISIO CLXVII.

Domini resoluerunt, sequentia bona fuisse in bonis quondam Berti fideicõmittentis, scilicèt, fundum aratiuum, & arboratum positũ in contrata Collis, qui possidetur hodie à Fælice Loro, nec non alium similem fundum syluatum quoque positum in contrata S. Blasij, exceceptis tamen tribus cuppis emptis per Ioannem Baptistam; & similiter alium positum in contrata Sancti Stephani, qui possidetur à Menardo Ioan. Vincentij, & deinde alium fundum similem positum in dicta contrata Collis, iuxta bona Alexandri Francioni, possessum per ipsummet Alexandrum. † Et hæc proba- 1
tio resultat ex testibus in causa examinatis, qui benè probant, possessionem Berti de tempore obitus, & quòd hodie bona possidentur per supradictos. Innoc. *in cap. cùm olim 2.num.4.in fin.de priuil.* Bald. *in l.data opera, num.34. vers. item nota quòd quando testes, C. de his qui accus. non poss.* Doct. *in l. stipulatio ista*, §. *hac quoque*, vbi Bart. *num.1. ff. de verb. oblig.* Alex. *conf.51.num.6.lib.1.*

Nec facit, quòd Confraternitas 2
agat contra tertios possessores, quia vbi habent causam ab hærede grauato, datur fideicommissario remedium *l.fin.C.de edict. Diu. Adr.tollen.* non obstante alienatione grauati, *glos.fin.in l. pia*, vbi Bart. & alij, *C. ad Trebel.* Gabr. *conf.44.num.6. lib.2.* Et tenuit Rota in causa Montis Falisci fideicommissi 12. Maij 1603. coram Reuerendissimo D. Decano, vbi aliæ deci

decisiones allegantur. † Et ad hunc effectum sufficit probatio possessionis fideicommittentis de tempore mortis, absque alia probatione dominij. Cephal. *cons.* 986. *num.* 35. Rimin. iun. *cons.* 190. *num.* 35. Gabr. *d. cons.* 44. *num.* 30. Peregr. *de fideic. art.* 44. *num.* 6. & 16. *art.* 48. *num.* 55.

Et aliàs fuit resolutum in causa Bononien. fideicómissi de Sancto Petro, 4. Maij 1588. coram Illustrissimo Cardinali Plato. Et meis temporibus in Viterbien. fideicommissi 8. Martij 1602. coram R. P. D. Litta, & in dicta Montisfalisci coram

4 R. P. D. meo Decano. † In qua etiam in fortioribus terminis fuit resolutum, prædicta habere locum contra illum qui habet causam ab hærede grauato mediatè, non immediatè.

Alia visa sunt Dominis extra dubium, de quibus suo tempore erit agendum.

VITERBIEN. Fideicom.

Lunæ 5. Aprilis 1604.

SVMMARIVM.

1 *Aditio hæreditatis probatur ex solutionibus debitorum, & ex actibus iudicialibus, & extraiudicialibus.*

2 *Mater tutrix potest sola nomine pupilli infantis hæreditatem adire.*

DECISIO CLXVIII.

1 Visum fuit Dominis, constare de aditione hæreditatis Pacifici per Alexãdrum & fratres, eius filios, tam ex solutione debitorum ipsius Pacifici, *l.* 2. *C. de iur. delib.* Socin. *cons.* 45. *num.* 5. *lib.* 4. Paris. *cons.* 16. *num.* 41. *lib.* 2. Ias. *in l. pro hærede*, §. *Papinianus, in* 5. *not. ff. de acq. hæred.* quàm ex pluribus actibus iudicialibus, & extraiudicialibus, qui non possunt fieri citra ius, & nomen hæredis, *l. gerit, vbi Doct. ff. de acquir. hæred.* Alex. *cons.* 32. *num.* 1. *lib.* 3.

Non obstat, quòd aliqui ex istis filiis erant minores, aliqui verò maiores; quia maiores interuenerunt in pluribus ex dictis actibus. Pro minoribus verò interuenit mater, † 2
quæ potuit tanquam tutrix sola adire hæreditatem nomine pupilli infantis, *l. si infantis* §. 1. *C. de iur. delib.* glos. fin. *in l. potuit, eod. tit.* Et ad hoc sufficit, quòd tutor nomine infantis gerat se pro hærede, Bald. *in d. l. potuit, num.* 20.

An autem competat restitutio in integrum minoribus, & quatenùs sic, an etiam suffragetur maioribus, Domini reseruarunt particulariter videndum.

AGRIGENTINA S. Angeli.

Ven. 30. Aprilis 1608.

SVMMARIVM.

1 *Auditor Cameræ in beneficialibus nullam habet iurisdictionem.*

2 *Causa dicitur beneficialis, quæ est super titulo beneficij.*

3 *AC. est exequutor literarum Apostolicarum, etiam si datus sit certus exequutor, cumulatiuè tamen, num.* 5.

4 *Citatio ad dicendum contra commissionem est necessaria, alias omnia sunt nulla.*

6 *Vna constitutio derogat alteri, quoàd expressa.*

7 *Citatio non est necessaria ad dicendum contra commissionem, quando vtraque pars illa vtitur. Item quãdo commissio est excitatoria iurisdictionis.*

8 *Procurator generalis alicuius Ordinis non habet facultatem comparendi pro monasterio particulari. Quod non procedit in procuratore generali Ordinis Predicatorum, & Carmelitarum, & num. 9.*

10 *Sententia est nulla, stante protestatione, neminem audiri, nisi docto de legitimo mandato, si mandatum non producatur.*

11 *A dicta protestatione videtur recessum, quotiescumque in aliis actibus non repetitur, & ideo mandatum potest quandocumque produci.*

DECISIO CLXIX.

Contra sententiam A C. duæ opponebantur nullitates, iurisdictionis scilicèt, & mandati, quæ non placuerunt Dominis. Et quantùm attinet ad primam,
1 † licèt Auditor Cameræ in beneficialibus non habeat iurisdictionem. Achil. *decis.* 28. *de appell.* Et fuit resolutum in causa Casertana beneficij, 5. Maij 1595. coram Illustrissimo Blanchetto, & in alia Oritana parochialis 12. Decembris 1597. coram bo. me. Peregrino, & in alia Gerunden. beneficij 13. Octobris anno Iubilei corã R.P.D. meo Penia; Tamen causa
2 non erat beneficialis, † cùm non ageretur super titulo beneficij, sed super validitate vnionis. Achil. *decis.* 4. *num.* 4. & *decis.* 5. *num.* 6. *de pens.* Put. *decis.* 496. *nu.* 2. *lib.* 2. Verall. *decis.* 99. *p.* 1. Et fuit latè deductum coram me in causa Terdonen. Præpositur æ 3. Febr. & 26. Octobris 1601.
3 Sed vtcúmque sit, † AC. est exequutor literarum Apostolicarum, & ideo potuit procedere ad exequutionem Breuis, tam vigore suarum facultatum, quàm commissionis in actis præsentatæ, quia illi committitur causa super exequutione literarum Apostolicarũ in forma Breuis, firma remanente causa iurispatronatus in Rota.

Nec est verum, quòd AC. non potuit procedere ad exequutionem literarum Apostolicarum cùm esset datus certus exequutor in literis; nec minùs vigore cõmissionis, cùm alia pars non fuisset citata ad dicendum contra commissionem. † Quæ 4
quidem citatio est necessaria ad firmandam iurisdictionem, alioquin omnia gesta sunt nulla. Cassad. *decis.* 7. *in fin. de rest. spol.* & fuit pluriès resolutum.

Nam fuit responsum, quòd licèt 5
in facultatibus antiquis AC. prohibeatur ne procedat ad exequutionem literarum Apostolicarum, quãdo est datus certus exequutor, tamen posteà nouis facultatibus tam fælic. rec. Gregorij 14. quàm S.D.N. Clementis 8. datur facultas, quando est datus certus exequutor, accumulatiuè cum illo exequendi.

Nec facit, quòd in fine dictarum facultatum Gregorij, & S.D.N. dicatur, quòd non intelligant derogare constitutionibus antiquis Pij IV. & Pij V. † quia hæc verba non 6
intelliguntur, nisi quoàd expressa. Ias. *in l. doli clausula,* 119. *num.* 2. *ff. de verb. oblig.*

Vigore etiam commissionis AC. 7
potuit procedere; nam cùm vtraque pars fuisset vsa commissione præsentata, & sic propptereà fuisset effecta de actis, non erat necessaria alia citatio ad dicẽdum contra cõmissionem. quia cõmissio non erat specialis tribuẽs iurisdictionem, sed excitatoria iurisdictionis, vt fuit resolutum in causa Romana Castri Feliciani, 12. Martij. 1557. corã bo. me. de Rubeis, quæ est *sub nu.* 212. *in manuscript. diuers.*

Quantùm attinet ad aliam nullitatem ex defectu mandati, minùs etiam

etiam placuit, quia in actis constat de mandato Mutij, qui fuit substitutus.

8 Nec facit, quòd Mutius fuerit substitutus à procuratore generali, qui non habet facultatem comparendi pro monasterio particulari. Fastol. *dub.* 23. Felin. *in c. eam te, num.* 14. *& in cap. cùm dilecta, num.* 6. *ante vers. amplia primò, de rescript.* Dec. *cons.* 61. *num.* 3. Et tenuit Rota corã me in causa Montis Regalis iurisdictionis.

9 Nam fuit responsum, quòd Bonifacius 9. concessit priuilegium Ordini Prædicatorum, quòd vigore communicationis, extenditur etiam ad Carmelitas, quòd procurator generalis possit comparere pro quocumque monasterio particulari, & causas per se, vel per alium tractare. Et sic tollitur huiusmodi obiectum.

10 Non obstat, quòd in actis non constat de mandato procuratoris generalis, & tamen fuit protestatum, neminẽ audiri, nisi docto de legitimo mandato, & ideo sententia est nulla. Rot. *decis.* 1. *de procurat. in antiq.* Aym. *cons.* 108. *num.* 1. quia fuit protestatum, non audiri Mutium, nisi docto de legitimo mandato, qui dixit, iam suum mandatum produxisse, & pars posteà nullam aliam fecit protestationem, immò citauit Mutium tanquam procuratorem.

11 Vnde cessat omnis difficultas, † quia protestatio non fuit repetita in quolibet actu, & ideo censendum est, ab ea fuisse recessum. Mohed. *decis.* 2. *de iud.* Et fuit resolutum in causa Romana nullitatis subhastationis 15. Nouembris 1577. coram Brauo, & aliàs sæpiùs; ideò potest quandocumque mandatum produci. Rot. *decis.* 19. *de procurat. in antiq.* Quam seruari testatur Rot. *decis.* 383. *num.* 8. *lib.* 2. Aym. *d. cons.* 108. *num.* 1.

An autem AC. excesserit in pronunciando, reseruarunt DD. Particulariter videndum.

PAMPILONENSIS
Parochialis de Iansi.

Ven. 30. *Aprilis* 1604.

SVMMARIVM.

1 *Ponens potest reuocare positionem, & vti responsione facta à parte ad illam.*

2 *Requisita ad hoc vt ponens possit reuocare positionem, & numer.* 3. *&* 8.

3 *Res incontinenti fieri intelligitur, si fiat re integra.*

4 *Correctio positionum fieri non potest postquàm scriptum est à notario, secus reuocatio totalis.*

6 *Positiones datæ per procuratorem possunt quandocumque reuocari per principalem, etiam non docto de errore, secus si principalis fuit præsens in iudicio, nu.* 7.

8 *Confessio facta ad positiones præiudicat cõfitenti respectu personæ tantum quæ interrogauit, & probat semiplenè.*

9 *Semiplena probatio sufficit ad iustificandum valorem beneficij.*

10 *Confessio extraiudicialis de equitate Canonica plenè probat.*

DECISIO CLXX.

Fverat resolutum, Ferdinandum posse reuocare confessionem factam in positione, & vti confessione Antonij in responsione ad dictã positionem, per Doctrinam Barroli, *in l. post legatum, num.* 15. *ff. de his quibus vt indig.* glos. magna, *in c. fin. in fin. de iureiur.* Fuit tamen reseruatum videre, an possint concurrere 1

2 in dicta reuocatione requisita, † de quibus per Alexan. ibi, *in addit.* Ant. Gabr. *de reg. iur. conc. 1.* Et Domini affirmatiue resoluerunt.

3 Quòd enim reuocatio fiat incontinenti, hoc ita intelligitur, si sit facta re integra, Franc. *in c. fin. nu. 6. vers. tu dic, de iureiur. in 6.* Rom. *in l. 1. §. si quis simpliciter, nu. 13. in princ. ff. de verb. oblig.* Gabr. *de reg. iur d. concl. 1. nu. 24.* Quo casu iidem Doctores tenent, quòd possit reuocari, etiam non docto de errore, & præsertim Franch. bene declarat. Et hoc est quod sensit Bart. *in d. l. post legatum,* dum dicit, quòd reuocare volens, dicat, se erraſſe.

4 Nec resistit Ias. *in l. error, num. 9. vers. & diceretur C. de iur. & fact. ignor.* vbi dicit, quòd reuocatio non dicitur incōtinenti facta, postquàm fuit scriptum à notario; quia Ias. non loquitur in his terminis, sed in correctione positionum; hîc autem versamur in totali reuocatione, quę potuit fieri, vt per glos. & Bart. alleg.

5 Alia verò duo requisita, scilicèt, quòd reuocare volens, commodum minimè consequatur ex reuocatione, & quòd teneatur probare errorem, non placuerunt Dominis; quia sic destrueretur doctrina Bart. qui vult, quòd ad effectum, vt quis possit vti negatione, alleget errorem, quem tunc dicebant DD. esse probandum, cùm re non integra quis vellet reuocare confessionem, vt per Franc. & Rom. *in locis præcitatis.* Et hoc sentit ipsemet Alex. *in d. addit. ad Bart.* dum vult, debere concurrere aliud requisitum, scilicèt, quòd acceptatio fiat ante probationem confessionis.

6 Placuit etiam Dominis aliud fundamentum, scilicet, quòd positiones fuerūt datæ per procuratorem, & ideo quandocumque possunt per principalem reuocari, etiam non docto de errore. Felin. *in c. 1. nu. 16. vt lit. non contest.* Caputaqu. *decis. 198. p. 1.*

Nec facit, quòd principalis erat 7 in Curia, quia ad hoc vt confessio procuratoris præiudicet, necesse est, quòd principalis sit pręsens in iudicio, & intelligatur, *l. 1. iuncta glos. in verb. præsen. C. de error. aduoc.*

Nec est verum, quòd si reuocaretur 8 positio, confessio non obesset Antonio respectu Ferdinandi, cùm confessio præiudicet tantùm confitenti, respectu personæ, quæ interrogauit, *l. fin. ff. de interrog. act.* Abb. *in c. quamuis, num. 4. de re iud.* quia negari non potest, quin hæc confessio faciat semiplenam probationem. Bart. *in l. admonendi, num. 48. ff. de iureiur.* vbi Ias. *num. 188.* qui dicit, opinionem Bart. communem. Afflict. *decis. 375. num. 3. vers. tamen communis opinio,* vbi pariter dicitur, communem opinionem esse cum Bart. † Et 9 hæc quidem probatio semiplena sufficit, cùm agatur de probando valore ad effectum iustificationis. Verall. *decis. 277. p. 1.* Et denique cessat omnis difficultas, quia huiusmodi cōfessio in omnem euentum erit extraiudicialis, † quæ de æquitate 10 canonica plenè probat. Felin. *in c. si cautio, num. 27. de fid. instr.* cum aliis late cumulatis per Gabr. *de confess. concl. 1. num. 46.* Put. *decis. 11. num. 3. lib. 2.* Et fuit dictum in causa Hispalen. iuris votandi, 16. Martij 1575. coram Cantuccio, in quibus locis habetur, hanc sententiam semper fuisse solitam seruare Rotam. Quare minimè dubitari potest, seruandam esse in hoc casu, cùm agatur in foro Ecclesiastico, & inter personas Ecclesiasticas, & de re Ecclesiastica.

COL

COLLENSIS PENsionis.

Merc. 5. Maij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio Rotæ, siue iusta, siue iniusta, timenda est.*

2 *Attentatis potest quis cedere in actis.*

DECISIO CLXXI.

1 DOmini non dubitarunt, quin constaret de attentatis, & pars D. Nerei non repugnabat, quia decretum iudicis fuit factum post inhibitionem Rotalem, quæ siue iusta, siue ininsta, est timenda. Achil. *decis.19. de appell.* Lancell. *de attent. post inhibitionem, ampliat.*11. Sed quia
2 non constabat, decretum fuisse executioni mādatum, ideò Dom. mādarunt, vt D. Nereus cederet in actis dictis attentatis, quod sufficit, iux. *cons.* Alex. 27.*nu.6. vers.& est verum, quòd illud lib.*1.

NOVARIENSIS Beneficij.

Ven. 7. Maij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Prior in data est præferendus posteriori.*

2 *Regula de triennali requirit titulum coloratum, & possessionē triennalem pacificam.*

3 *Possessio triennalis interrumpitur per solam citationem; item per litem super possessione beneficy, nu. 5. & per controuersias extraiudiciales, & de facto, num.6.*

4 *Lis super possessione beneficy non facit beneficium litigiosum.*

DECISIO CLXXII.

FVit resolutum, parte etiā agnoscente bonam fidem, gratiam Octauij Ranzij esse præferendam, cùm sit anterior in data, *c.quia sæpè, de preben.in 6.c.duobus, & cap.tibi, qui* glos. fin. *in c.susceptum, de rescript.in 6.cap.qui prior, de reg.iur.eod.lib.c.eam te,* vbi Felin. *vers. tempus datæ, de rescript.* 1

Nec Tentono suffragatur regula de triennali; quia illa requirit titulum coloratum, & possessionem triennalem pacificam. Sarnen. *in reg.de trienn.q.*26.*&* 53. Cassad.*decis.* 7. *super regul. cum vulg.* Quæ quidem possessio triennalis pacifica non interuenit, † nam Tentonus fuit citatus infra biennium, & sic non fuit pacificus possessor. 2 3

Non obstat, quòd lis esset super possessione beneficij, quæ non facit beneficium litigiosum; quia hæc procedunt ad alios effectus, † secùs autem ad effectum impediendi cursum regulæ de triennali, † quia ad illius interruptionem sufficiunt cōtrouersiæ etiam extraiudiciales, & de facto. Cassad. *decis.6.num.7.super regul. add. ad decis.*3.*de preben.in nou.* Sarnen. *super regul. de trienn.q.*83.*in fin.* Ant.Aug.*decis.*333.*lib.*2. vbi quòd sufficit lis mota in partibus coram iudicibus laicis. & de lite in Concilio regio fuit resolutum coram bo. me. Orano in Pampilonensis beneficij sancti Petri. 10.Febr.1591. 4 5 6

FIRMANA RESTITVtionis Dotis.

Veneris 7. Maij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Testis habens notam manum scribentis, potest recognoscere scripturas.*

2 *De*

2 *De iure communi testis recognoscẽs scripturam necesse est, vt illam viderit scribi.*

3 *Limita de stylo Rotæ in recognitione scripturæ, quæ testibus non egeat, vel aliàs sit adminiculata, tunc enim sufficiunt testes habentes notam manum.*

4 *Testes nulliter examinati faciunt adminiculum.*

DECISIO CLXXIII.

DOmini resoluerunt, apocham confessionis dotis factam à Ioanne Francisco Mariotto fuisse
1 bene recognitam per testes, † qui habent notam manum, ex quo vide-
2 runt aliàs D. Franciscum scribere.† Nam quamuis de iure communi requiratur, quòd testes viderint scribere scripturam de qua quæritur, & fuerint præsentes, *§. si quis igitur, in auth. de instrum. caut. & fid. collat.6.* Alex.*cons.*76.*num.*4.*lib.*3. Afflict.*decis.* 181.*num.*8. cum aliis latè deductis in causa Romana hæreditatis de Mazzochis, 9. Martij 1580. coram
3 bo.me.Lauretano,† tamen de stylo, quando versamur in scriptura quæ testibus non egeat, vel aliàs sit adminiculata, sufficiunt testes qui habent notam manum, vt in dicta causa Romana, coram Lauretano, vbi aliæ decisiones allegantur.

In præsenti verò casu plura concurrunt adminicula, nempe confessio Mariotti, vigore monitorialiũ, & depositiones testium, qui licèt
4 dicantur nulliter examinati,† negari tamen non potest, quin faciant adminiculum. Verall. *decis.*206.*p.*2. Et fuit pluriès resolutum.

Non obstat, quòd apocha fuit subscripta tantummodò à Sebastiano, qui illam scripsit, & à Io. Francisco, & non ab aliis qui enunciantur in apocha; quia ex hoc non tollitur fides apochæ, nec quòd illa fuerit scripta à dicto Sebastiano, & subscripta à Ioanne Francisco.

Quid autem releuet huiusmodi confessio Ioãnis Francisci, erit particulariter videndum.

LVCANA IVRISPATRONATUS.

Veneris 7. Maij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus probatur ex descritione facta in libro antiquissimo, tanquam de iurepatronatus alicuius.*

2 *Item probatur ex testibus de publica voce & fama, cum possessione quadragenaria præsentandi.*

3 *Præsentatio de beneficio per resignationem facta, idem operatur ac si esset facta de vacanti per obitũ, quoad effectum quasi possessionis præsentandi.*

4 *Prouisio Apostolica non mutat statum beneficij.*

5 *Ad probandum iuspatronatus ex solis præsentationibus, requiruntur præsentationes spatio 100. annorum effectum sortitæ.*

DECISIO CLXXIV.

VIsum fuit, constare de iurepatronatus familiæ de Anselminellis. Primò, ex descriptione facta ante annos 600. in libro nuncupato Martyrologium Ecclesiæ Lucanæ, ad trad.per Bald.*in cons.*310.*lib.*5. Dec.*cons.*135.*num.*2. Rip. *in cap.cum Ecclesia Sutrina, num.*97. *de caus. poss. & propriet.* Ferret. *cons.*293. *num.*9. *lib.*2. 1

Secundò ex testibus deponentibus de publica voce, & fama 1. scilicèt & 4. quæ in antiquis cum possessione quadragenaria præsentandi, 2

tandii probat iuspatronatus. Cassad. *decis.2.num.4.cum seqq. de probat.* dicẽs, Rotam tenere opinionem Bald. *in l.cum super C. de rei vendic.* Achil. *decis.6.de iurep.* Put. *decis.60.in fin.lib.1.* Et fuit dictum in causa Barchinonensi vnionis, 5. Decembris 1597. coram bo.me. Giptio.

Hîc autem cum præsupposito quòd hæc prima præsentatio habuerit effectum, interuenit huiusmodi quasi possessio quadragenaria. Nam de anno 1499. fuit præsentatus Io. Nicolaus Thomes.

3 Et quamuis huiusmodi quasi possessio sit de beneficio vacante per resignationem, tamen dubitari non potest, quin suffragetur, ac si esset præsentatio de vacante per obitum, vt reprobata opinione Dec. *in cons.149.nu.4.* tenet Rot. Mohed. *decis.10.de iurepatr. num.3.& 4.* Abb. *in c.1.de relig.dom.*

Et adest alia præsentatio de anno 1577. in personam Benedicti Leonardi, quæ habuit effectum, cùm per eius obitum fuerit prouisus de anno 1583. Ioannes de Ciottis vltimo loco defunctus.

Et mouit etiam Dominos, quòd medio tẽpore vsque ad annum 1577. adsunt duæ prouisiones Apostolicę, in quibus derogatur iuripatronatus; & adest quoque alia præsentatio, & instantia de anno 1525. licèt non doceatur, effectum sortitam fuisse. Quæ omnia dant magnum fumum continuationis præsentationum.

4 Nec prouisiones Apostolicæ elidunt intẽtionem patronorum; quia clarum est, illas non mutare statum beneficij. Ægid. *decis.107.* Achill. *decis.13. incip. status beneficij, de iurepatr.*

5 Non obstat, quòd requiruntur præsentationes effectum sortitæ spatio 100. annorum, prout declarauit Congregatio Concilij, & tenuit Rota in dicta causa Barchinonensi; quia hæc procederent, si ex solis præsentationibus iuspatronatus probari deberet, sed in præsenti casu adest descriptio in libro, item fama cum quadragenaria quasi possessione præsentandi, quæ sufficiunt per supradicta.

An autem iuspatronatus spectet ad D. Lucretiam, erit particulariter videndum.

ROMANA SANCTI Thomæ.

Lunæ 10. Maij 1604.

SVMMARIVM.

An requiratur citatio in exequutione, quando post rem iudicatam non variatur persona, nec res.

DECISIO CLXXV.

Domini perstiterunt in resolutis, ex rationibus aliàs deductis, Aliqui tamen ex eis inclinabãt, quòd particulariter videretur de veritate illius quæstionis, an quando post rem iudicatam non variatur res, nec persona, requiratur in exequutione citatio, de qua per Gabr. qui refert DD. *de cit. concl.1.nu.131.* De qua veritate si opus erit, consultis DD. poterit particulariter videri.

NARNIEN. CONFINIUM.

Lunæ 10. Maij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Omissio interrogatoriorum non vitiat examen.*

2 *Productio interrogatoriorũ in actis,*

& protestatio requiritur ad hoc, vt examen factum sine interrogatoriis sit nullum.

3 *Parte non reclamante, potest iudex testes examinare cum interrogatoriis partis. Et sine interrogatoriis partis, ipso tamen interrogante.*

DECISIO CLXXVI.

1 DOmini resoluerunt, testes fuisse validè examinatos, quia omissio interrogatoriorum non vitiat examen. Specul. *in tit. de teste*, §. *iam de interrogatoriis, num.* 21. *vers. item cautè.* Alex. *conf.* 172. *num.* 9. *lib.* 2. Ruin. *conf.* 35. *num.* 4. *lib.* 4. Gabr. *conf.* 118. *num.* 69. *lib.* 1. Put. *decis.* 427. *lib.* 1.

Non obstat, quòd interrogatoria per partem fuerunt data, quia non fuerunt producta in actis, & aliqua protestatio nõ reperitur facta, quòd
2 aliàs examen esset nullum, † quæ requiruntur ad inualidandum examen. Barbat. *conf.* 3. *num.* 24. *&* 25. *lib.* 3. Accorombon. *decis.* 49. *lib.* 1. Et fuit dictum in causa Parmen. status, 11. Ianuarij 1602. coram R.P.D. meo Millino.

Nec facit, quòd hodie reperiantur in actis, quia cùm non essent eo tempore registrata, non erant de actis, Sarnen. *in reg. de annal. quæst.* 4. *nu.* 5. Cott. *decis.* 91.

3 Nec facit, quòd primus testis fuit examinatus cum interrogatoriis, quia sufficit, quòd iudex respuerit interrogatoria, & perfecerit examen ipse interrogando, absque eo quòd pars reclamasset, quòd in actis constaret de productione interrogatoriorum, per supradicta.

Non obstat, quòd testes possunt repeti. Specul. Alex. & alij, quia hoc non tollit, quòd sint validè examinati.

CELSONEN. PRÆCEPTORIÆ.

Ven. 14. Maij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Post exequutionem factam, non est ampliùs locus arbitrio ad retardandam exequutionem, quod tamen fallit, si iudex nulliter, & iniustè processerit, num.* 2. *Et quando dicatur ad hunc effectum valdè grauasse, num.* 3.

DECISIO CLXXVII.

QVamuis post exequutionem factam non sit ampliùs locus arbitrio ad retardandum exequutionem Breuis, vt in causa Aquilana Beneficij 28. Maij coram R.P.D. meo Lancelloto, & in alia Treden. parochialis, 3. Decembris 1601. coram R. P. D. Sacrato, † tamen si iudex 2
nulliter, vel iniustè processit, est locus arbitrio ad retardandum vlteriorem exequutionem Breuis, vt nouissimè fuit resolutum in causa Tarraconen. parochialis, 4. Febr. hoc anno, coram R. P. D. Litta. In præsenti verò casu Domini censuerunt, iudicem iniustè processisse, & ideo supersedendum in vlteriori exequutione. Breue enim fuit datum cum clausula, *constito, quòd Preceptoria vacaret per obitum Francisci, & quòd Franciscus in possessione obierit, & quòd Præceptoria dignitas conuentualis esset.*
† Quæ omnia requirunt causæ cognitionem. Innoc. *in c. fin. in fin.* & 3
ibi Bald. *num.* 11. *vers. de illa clausula, & sub nu.* 19. Card. *ad fin. de præsump.* Lap. *alleg.* 60. *num.* 2. *vers. secus si fuisset, & num. seq. & alleg.* 15. *num.* 7. Ægid. *decis.* 68. Et fuit latè deductum in causa Tirasonen. Capellaniæ. 7. Maij 1601. coram Reuerendissimo

dissimo D. meo Decano. Et ideo cùm iudex noluerit admittere oppositiones Honufrij contra falsitates, & rasuram literarum, nec non iura, & articulos ad probandum, quòd præceptoria non erat dignitas conuentualis, multùm grauauit, vt fuit dictum in causa Gerunden. beneficij. 31. Maij 1600. coram Reuerendissimo D. Episcopo Pacen.

Nec facit, quòd hæc requirant altiorem indaginem; quia satis est, quòd Honufrius deberet admitti ad opponendum, ad effectum vt dicatur iudex grauasse, ita vt sit supersedendum in vlteriori exequutione.

NEAPOLITANA
S. Iacobi de Chiaia.

Lunæ 17. Maij 1604.

SVMMARIVM.

Vnica collatione effectum sortita acquiritur vltimus status beneficij.

DECISIO CLXXVIII.

Domini perstiterunt in resolutis, scilicèt, vltimum statum fuisse ad fauorem Ordinarij. Omissis enim prouisionibus factis de anno 1575. quia vtraque est in lite, & neutra potest firmare statum, adest collatio facta per Ordinarium, de anno 1542. quæ sufficit pro vltimo statu. Calder. *cons.* 23. *de preben.* Oldrad. *cons.* 112. *num.* 3. cum aliis pluribus latè deductis in hac causa, coram R.P.D. meo Litta, 16. Decembris, 1602.

Nec releuat, quòd ad acquirendum vltimum statum, requiritur effectuatio; quia de ea satis constat, tam ex visitatione Episcopi, quàm ex confessione ipsiusmet hospitalis, in prouisione facta de anno 1574. siue 1575. in qua dicitur, quòd iste Prioratus fuit detentus per Clericos successores, sine sua dispensatione, & proptereà nō potest negari, quin vltimus status sit ad fauorem Ordinarij.

MONTIS REGALIS
Iurisdictionis.

Lunæ 14. Maij 1604.

EPITOME.

Episcopus qui habet facultatem minuendi, & addendi, &c. non potest in totum tollere, & alterare, nec statum prædecessorum à Pontifice cōfirmatum potest immutare.

SVMMARIVM.

1 *Verbum* debeat *importat necessitatem.*
2 *Quilibet debet se conformare moribus Ecclesiæ in qua conuersatur.*
3 *Monachi iuxta ritum, & morem suæ regulæ debent officia diuina celebrare.*
4 *Archiepiscopus non potest immutare statutum à Papa confirmatum, & nu. 8. & 9.*
5 *Qui habet facultatem addendi & minuendi, &c. non potest in totum tollere, vel alterare, & nu. 7.*
6 *Diminutio eiusdem est iuris, cuius est augmentum.*

DECISIO CLXXIX.

Fuit per Dominos vnanimiter resolutum, clericos sæculares teneri interesse diuinis officiis, & Monachis se conformare, per verba Bullæ Pauli Tertij, ibi, *quodque clerici & presbiteri seculares cum superpelliceis in inferioribus stallis dextri & sini*

finistri Chori sedere, ac omnibus, & singulis diuinis officiis vnà cum dictis Priore, Decano, & monachis interesse, & cum eisdem se conformare debeant. Et ideo omninò teneantur interesse, & se conformare mona-
1 chis. † Verbum enim *debeant*, importat necessitatem, *l.* 1. §. 1. *ff. quod quisque iur.* Bart. *in repet. l.* 3. *num.* 3. *C. de pignor.* Et est propria significatio huius verbi. Bar. *vbi supra*, glos. *in Clemen. attendentes, in verbo, debeant, de stat. monach.* Et quoad conformationem, non modò monachi habent verba Bullæ, verùm etiam dispositionem iuris communis, vt per Vitalini, *in Clem. fin. num.* 52. & 53. *de celebrat. miss.* & bene facit tex. *in cap. fin. prope fin. in vers. præcipimus,* ibi, *opportunè obsequia in monasteriis fideliter impendentes,* & ibi glos. *vlt. de stat. monach.* Et hæc sententia fulcitur ex regula generali, quòd quilibet debet se conformare moribus Ecclesiæ in qua conuersatur, *c. illa, vers. sit etiam tu,* 12. *dist. c. recolentes, vers. caterùm domus,* & ibi glos. *in verb. coaptent, de stat. monach.* Card. *in d. Clem. fin. num.* 1. *vers.* 4. *not.* Vital. *num.* 82. Alber. de Ferrar. *in tract. de horis can. num.* 36.
2 Et huiusmodi conformatio est, vt diuina officia celebrentur secundùm regulam B.P. Benedicti. Habét enim monachi pro se tam dispositionem Bullæ Pauli tertij, vbi *in* §. *deniq. quod Prioris* expressè hoc præcipitur, quàm etiam dispositionem
3 iuris communis. † Nam cùm Ecclesia Montis Regalis sit Cathedralis regularis, monachi iuxta ritum & morem suæ regulæ debent officiare; ad tex. *in c. de iis, §. Abbatibus, & c. fin. ibi neq. monachorum constitutiones,* 12. *dist.* Archid. *in d. c. de iis, num.* 1. Ægid. *in princ.* Card. *de Turrecrem. num.* 1. Vital. *in d. Clem. fin. in princ, de celebr. miss.* Tabien. *in verb. hora canonica, num.* 11. Et sunt etiam in hac possessione, pro qua eis per DD. fuit concessa manutentio.

Nec est verùm, quòd D. Archiepiscopus possit immutare huiusmodi statutum. Licèt enim *in d. c. de iis* dicatur, quòd debent celebrare secundùm ritum suæ regulæ iuxta voluntatem sui Episcopi, tamen verba illa, *iuxta voluntatem sui Episcopi,* intelliguntur, quia Episcopus hoc etiam velle debet. Nam quòd formam huius rei dare debeat, vel secundùm voluntatem requisitam, & si non habitam. Archid. *ibidem, nu.* 5. *vers. secundùm voluntatem,* de Turrecrem. *num.* 2. *vers. hic est casus.*

Nec minùs verba Bullæ possunt 4
ad hunc effectum suffragari D. Archiepiscopo, in qua datur facultas pro tempore Archiepiscopis, minuendi & addendi, quia per talem facultatem non potest in totum tollere, & alterare. † Additio enim nō 5
importat mutationem præcedentis status, sed potiùs continuationem, ad tex. *in l. si proprietate, ff. de iur. dot. l. etiam C. eod. tit.* cum aliis per Decian. *resp.* 11. *num.* 23. *lib.* 1. Imò secundùm præcedentem statum regulatur, *d. l. etiam,* vbi Doct. *l. inter socerum, §. cùm inter, de pact. dotal.* Socin. sen. *cons.* 296. *num.* 5. *in princ. lib.* 2. † 6
Et idem dicendum est de diminutione, quæ eiusdem iuris est cuius augmentum, ad tex. *in l. scribit, ff. ad Trebell.* † Et concessa facultate mi- 7
nuendi, non censetur concessa facultas in totum tollendi, quæ difficiliùs conceditur, *l. iurisgentium, §. adeo. ff. de pact. lib.* 2. *C. de prec. Imp. offeren.* Fulgos. *cons.* 210. *in fin.*

Eóque magis procedunt prædi- 8
cta, quia cùm monachi habeant dispositionem iuris pro se, non potest D. Archiepiscopus in contrariū dispo

disponere Felin. *in cap. super his, nu. 4. in prima fallen. & nu. 11. dixit etiam mirabiliter, de maior. & obed.*

9 Non obstat, quòd prædicta sint disposita particulari statuto Archiepiscoporum, quod non ligat successores; quia sumus in statuto cófirmato à sede Apostolica, & inserto in Bulla, vnde non est amplius statutum Episcopale, sed Papale, quod ligat etiam successores, vt fuit resolutum in causa Vicen. iurisdictionis, 28. Maij 1601. corã R.P.D. meo Sacrato, & in omnem euentum remanet dispositio iuris cómunis pro monachis.

Non intelligunt tamen DD. propterea impedire quo minùs Vicarius possit facere officium in diebus Resurrectionis, Natiuitatis, & aliis solemnitatibus, de quibus in eadem Bulla, *in §. quòd nullus.*

FELTREN. PRÆbendæ.

Veneris 28. Maij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Omnia beneficia præsumuntur collatiua, & 3.*

2 *Testes duo in omni negocio sufficiunt.*

3 *In antiquis admittuntur testes de auditu.*

4 *Ex eo quòd quis obtinet, & possidet beneficium incompatibile, infertur, alind prius beneficium incompatibile renunciasse.*

5 *Possessio iurefamiliaritatis tũc præsumitur, quando alius titulus excogitari non potest.*

6 *Enunciatiua æquiuoca non probat, & nu. 8.*

7 *Veniens contra præsumptiones iuris, debet vti fortioribus probationibus.*

8 *Ad nominationem beneficij principalis, venit nominatio beneficij subiecti.*

DECISIO CLXXX.

Domini resoluerunt, beneficiũ S. Marguaritæ esse separatum, & liberum à Canonicatu. † Nam, 1 vltra quòd habet præsumptionem iuris pro se, quia omnia beneficia præsumuntur collatiua, vt fuit resolutum in causa Parmen. Prioratus, 14. Aprilis 1600. coram R.P.D. meo Pegna, & in causa Teruesina S. Theonisti 27. Nouembris. 1602. coram R. P. D. meo Ludouisio, concurrunt etiam dicta nouem testium deponentium, hoc beneficium esse solitum conferri clerico sæculari, in titulum perpetui beneficij, & quòd eius rector curã exercebat. Qui testes beneprobant, cùm sint plures. † & duo sufficerent, *c. in* 2 *omni negotio, & c. licèt 1. de test. l. vbi numerus, ff. eod. tit.* Et tantò magis probant, cùm eorum depositio sit conformis dispositioni iuris communis, quia, vt dictum est, beneficia præsumuntur collatiua. Aret. *cons. 44. in fin.* Gabr. *de test. concl. 4. num. 23. vers. 6. infertur.* Et ideo etiam ex ista causa, & quia sunt plures, debent præponi testibus in cótrarium examinatis.

Non obstat, quòd isti testes deponant de iis quæ sunt iuris, nempe beneficium esse collatiuum, absque eo quòd reddant sufficientem rationem, quia deponunt, esse solitum conferri, quod est quid facti, & reddunt bonam rationem, quia sunt vicini oriundi, & de auditu à maioribus. † Et in antiquis admittuntur 3 testes de auditu. Dec. *cons. 321. sub num. 7. vers. vnde primò.*

Minùs obstat, quòd aliqui dicũt, Pindellum & Peregrinum qui pos-

sederunt, fuisse canonicos, quia non ideò sequitur, quòd possederint hãc Ecclesiam sanctæ Margaritæ tanquam canonici.

Et quòd plus est, tertiùs testis super secundo & quartus super tertio dicunt, aliquando Ecclesiam fuisse possessam à non canonicis. Et hoc etiam colligitur ex dictis aliorum testium, & Pindellus, vt dicunt iidẽ testes tertius, sextus, & octauus super vndecimũ, & quartus ad tertiũ post publicationẽ Sacrosancti Concilij Tridentini, dicebat, non posse retinere vtrumque beneficium, scilicèt Ecclesiam sanctæ Margaritæ, & canonicatum, & ideo domũ quærebat, vbi habitare posset.

Peregrinus verò vltimus possessor, qui fuit canonicus, post resignationem canonicatus retinuit vsque ad obitum Ecclesiam sanctæ Margaritæ, vt dicti testes deponunt. Nec potest dubitari, quin resignatio dicti canonicatus habuerit effectum,
4 † cùm ipse posteà obtinuerit alium canonicatum, & possessionem fuerit assequutus, ad cons. Oldrad. 229. pluriès canonizatum.

Non obstat, quòd resignatio fuit facta ad fauorem fratris, & ideo Peregrinus potuit remanere in possessione iure familiaritatis; quia hæc procederent, si doceretur, de resignatione huius beneficij sanctæ Margaritæ. Cephal. *cons. 4. num. 37. & seqq.* Et ideo illa possessio censetur
5 potius iure proprio. † Possessio enim iure familiaritatis tunc præsumitur, quando alius titulus excogitari non potest. Socin. sen. *cons. 131. num. 4. lib. 1. & cons. 13. num. 17. lib. 4.* Cur. iun. *cons. 168. num. 33. & 34.* cum aliis per Menoch. *de arbitr. iud. cas. 160. numer. 10.*

6 Non obstant enunciatiuæ antiquæ de anno 1480. quia earum vna est æquiuoca, & turbida; nam denũciatio non probat concludenter, quòd ista Ecclesia esset membrum canonicatus, quia potuit esse, quòd de eo tẽpore canonicus etiam esset beneficiatus, & sic possideret ex alio titulo, quàm ex canonicatu.

Nec obstat, quòd instrumentum optionis de dicto anno 1480. multùm seruiat pro tollenda ista æquiuocatione, maximè concurrentibus actibus de anno 1570. & 1571. vt benè consideratur in decisione; quia hæc fortasse procederent si nihil doceretur in cõtrarium. Vltrà quòd, Cordubius, † qui venit contra præ- 7
sumptionem iuris, grauatur fortioribus probationibus, glos. & DD. *in l. transactione, C. de transact.* Abb. *in c. qui in verisimile, in 2. not. de præsumpt.* cum aliis per Surd. *cons. 60. num. 22.* Eòque magis, cùm ista præsumptio iuris habeat etiam probationes pro se, vt suprà ostensum fuit.

Non obstant iura de nouo producta, ex quibus apparet, quòd in libris taxæ annotatur, præbenda S. Margaritæ; quia non inde sequitur, quòd Ecclesia sanctæ Margaritæ de Lugano sit vnita huic præbendæ; tum quia hæc denunciatio potest verificari in aliis Ecclesiis, cũ plures sint sub hac inuocatione in diœcesi Feltren. tum etiã quia ab origine hæc præbenda potuit hoc modo denominari. † Et ideo hæc 8
probatio tanquam dubia non releuat, *cap. in præsentia, de probat. cum vulg.*

Non obstat, quòd in libris taxæ non est annotata huiusmodi Ecclesia S. Margaritæ de Lugano; quia sufficit, quòd sit annotata Ecclesia de Ledico, quæ vt deponunt testes, est matrix huius Ecclesiæ sanctæ Margaritæ. Nam ad nominationem 9
benefi

beneficij principalis venit nominatio beneficij subiecti. Rot. *decis.* 46. *de rescript. in antiq.*

ROMANA LIBERATIONIS à fideiussione.

Lunæ 31. *Maij* 1604.

SVMMARIVM.

1 *Qui diu stetit in obligatione, debet liberari. Quando autem dicatur diu stetisse relinquitur arbitrio iudicis.*

2 *Hæres censetur vna, & eadem persona cum defuncto, & illius personam repræsentat in iure creato, & formato tempore obitus actiuè & passiuè.*

DECISIO CLXXXI.

1 SEntentiam Rotalem quæ condemnat Suinarios ad liberãdum hæredes bo. me. Vincentij Vecchiarelli à fideiussione, visum fuit Dominis, esse confirmandam; cùm diu steterint in obligatione, nempe vltra 12. annos. Et hoc tempus relinquatur arbitrio iudicis. glos. *in l. Laicus, in verb. condemnetur, ff. mand.* Aret. *in* §. *si quid autem, num.* 3. *instit. de fideiuss.* Afflict. *decis.* 240. *ante numer.* 4.

2 Non obstat, quòd D. Vincentius stetit in obligatione, & non eius hæredes, quia hæredes censentur vna, & eadem persona cum defuncto, §. 1. *auth. de iureiur. à moriente præstito, col.* 5. & repræsentant personam defuncti in iure creato, & formato actiuè & passiuè tempore mortis in persona illius, quale erat istud ius agendi, ex quo diù steterat in obligatione: licèt secus sit in non formato, ex eo quòd nunquam penes defunctum fuit, Aret. *cons.* 123. *num.* 4. Cagnol. *in l. hæredem* 59. *num.* 17. *ff. de reg. iur.* Rol. *cons.* 50. *num.* 8. *lib.* 2. *& cons.* 6. *num.* 15. *lib.* 3.

Et ita fuit resolutum in cõtumaciam alterius partis comparere negligentis.

ARETINA SPOLII

Mercurij 9. *Iunij* 1604.

SVMMARIVM.

1 *Substantia depositionis testis consistit in iuramento.*

2 *Stylus respiciens decisoria, debet concludenter probari.*

3 *Stylus contrarius introduci non potest à iudicibus sine consuetudine.*

4 *Testis qui à notario asseritur enunciatiuè, & non dispositiuè iuratus, non probat, & nu.* 5.

6 *Testis examinatus coram notario sine mandato iudicis, non probat.*

7 *Examen vtriusque partis perperàm factum circa ea quæ respiciunt ordinationem iudicij, potest sustineri, dummòdo non sit contra ius.*

DECISIO CLXXXII.

DOmini recesserunt à resolutis, & dixerunt, examen fuisse nullum; quia deficit citatio ad videndum iurare testes, quæ omnino requiritur, cùm substantia depositionis testis consistat in iuramento, *l. iuris-iurandi C. de test.* Quare si pars non citetur, vel aliàs sit præsens, depositio nihil valet, *c.* 2. & ibi Abb. *sub num.* 6. *& seq. de test. l. si quando,* vbi Bald. *num.* 5. *C. eod.* Lanfranc. *in tract. de test. num.* 8. *vers. quæro* 6. Caputaq. *decis.* 274. *num.* 7. *& decis.* 285. *part.* 3. Achill. *decis.* 1. *de test.* Rot. *decis.* 15. *eod. tit. & decis.* 1. *de fid. instr. num.* 3. *&* 4. *in nou.* 1

Non

Non obstat, quòd ex stylo illarũ partium, pars citatur solùm ad videndum induci, & produci capitula, & non ad videndum iurare testes,
2 † quia huiusmodi stylus est contra ius, *d.l.iurisiurandi*, & respicit decisoria, & non ordinatoria. Decisio enim causæ, & victoria pendet ex probatione. Dec. *in c.1. num.*103. *de probat.* Alex.*cons.*16.*nu.*7.*lib.*5. Ruin. *cons.*69.*num.*7.*lib.*4.latè Asin.*in prax.* §.19.*num.*3.Quare cùm iste stylus sit contra ius, & respiciat decisoria, debet concludenter probari, nec sufficit extraiudicialis informatio ex fide aduocatorum illarum partium. Bart.*in l. de quibus, num.*22. *ff. de leg.* Socin.sen. *cons.*36. *num.*11. *circa medium*, *lib.*4. Dec *cons.* 402.*num* 12. Ofasch. *decis.*21.*num.*3.Cæs.de Grass.
3 *decis.*7. *num.*1. *de probat.* † Et cùm iste stylus contra ius non potuit introduci à iudicibus de partibus, ad ius reddendum. Alex. *cons.*36.*nu.*10. *lib.*2. Aym. *de antiq. temp. par.*4. *in princ. num.*36. *vers. ideò magistratus*, cum allegatis in causa Rauenatensi Casalis 1. Iunij 1584. vbi subditur, quòd non sufficit stylus, sed requiritur consuetudo. Et sic probari debent tot, & tales actus, vt deuenerint ad notitiam populi, vel maioris partis. Alex. *d. cons.*36. *num.*11. Aym.*d.nu.*36.*circa medium, vers.*2.*intellige.*

4 Placuit etiam Dominis alia nullitas, scilicèt, quòd notarius enunciatiuè dicit, *testis iuratus,&c.* & non dispositiuè, *tactis scripturis,&c.* Quo casu Rota non solet adhibere fidem testibus. Verall.*decis.*123.*&* 246.*p.*2. & Dec. 295. vbi dicit, quòd ita seruat Rota, *p.*3. *in impress. &* 111.*lib.* 11. *in manuscript.*in qua etiam dicit, ita Rotam seruare.

5 Nec obstat, quòd hoc non respicit decisionem, sed ordinationem iudicis, nec est contra ius, vt per Verall. *decis.*207. *lib.*1.*in manuscript.* Et ideo sufficit fides extraiudicialis. Bart.& alij superiùs allegati, quia nihilominùs non sufficit fides data ad hunc effectum. Non enim satis est dicere, ita fuisse seruatum, nisi etiam dicatur, fuisse oppositum de nullitate & ipsa oppositione non obstãte fuisse iudicatum pro validitate, vt per Verall.*decis.prædicta* 211.*lib.*1. *in manuscript.*

Adest & tertia nullitas, quia testes fuerunt examinati coram notario, & non coram iudice; nec constat de deputatione notarij, glos.vlt. *in l.iubemus, C. de lib.caus.* glos.antepenult.*in l.hac consultissima*, § *pen.*vbi Bald. *num.*1. *C.de testam.* idem Bald. *cons.*481. *col.fin.num.*3.*lib.*4. Crot. *in tract.de test.num.*257. 6

Non obstat, quòd iste modus, quoàd omnia prædicta fuerit seruatus ab vtraque parte; & ideo intrat decisio in causa Aleximana tutelæ, 16. Febr. 1582. coram Domino de Rubeis. Quia dixerunt Domini, quòd huiusmodi decisio in omnem euentum non erit intelligenda, quoàd ea quæ sunt contra ius. 7

COLLEN. PENsionis.

Mercurij 9.Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Sententia à qua intra decendium non appellatur, transit in iudicatũ, & num.*3.
2 *Intimatio sententiæ non requiritur, quando pars est præsens,& tempus appellationis incipit currere statim à tempore sententiæ.*
4 *Iudex potest præfigere terminum ad prosequendam appellationem.*

5 *Alle*

5 *Allegans impedimenta, debet illa probare, ad hoc vt excusetur.*

6 *Cedula sententia debet esse in actis, antequam pronuncietur, aliàs sententia est nulla.*

7 *Notario non creditur, cùm agitur de condemnando iudicem.*

8 *Rota non exequitur sententias aliorum tribunalium, nisi docto de iustitia.*

9 *Beneficium quod vacat ex alterius assequutione, non potest resignari.*

10 *Beneficium semel vacans ex persona vnius, non potest ampliùs ex eadem persona vacare sine nouo titulo.*

11 *Pensio reseruata ex falsa causa, est nulla.*

12 *Subrogatio gratiosa litiganti conceditur, ne detur nouus collitigans.*

Decisio CLXXXIII.

Dubitaui, an constaret de re iudicata, vt esset locus exequutioni. Et Domini affirmatiuè respō-
1 derunt,† quia Leander nō interposuit appellationem infra decēdium, *c. quod ad consultationem, de sent. & re iud. lib.* 1. *C. si sæpius in integr. rest.* Ror. *decis.* 5. *de sent. excom. in nou.* Aym. *cons.* 103. *num.* 1. Gail. *pract. obser. lib.* 1. *obser.* 139. *nu.* 2.

Non obstat, quòd partes sint in confesso, quòd in illis partibus tempus ad appellandum incipiat curre-
2 re à die intimationis sententiæ, † quia cùm sententia fuerit lata partibus præsentibus, talis intimatio non requirebatur; & tempus incipit currere statim à tempore sententiæ, *l.* 1. *§. vlt.* & Bar. *ff. quando appell. sit biduum, §. si aduersus* 2. *q.* 6. Ror. *decis.* 12. *de appell. in nou.* Afflict. *decis.* 344. cum aliis latè congestis per Tiraq. *de retract. lignag. §.* 35. *glos.* 4. *num.* 10.

Et insuper intimatio fuit facta die 16. Ianuarij 1603. & appellatio interposita die 21. quæ fuit admissa cum præfixione duorum mensium ad prosequendum causam appellationis, & faciendum iudici fidem de prosequutione. † Quare cùm infra 3
hoc tempus non fuerit doctum de appellationis prosequutione, sententia transitum fecit in iudicatum. Rot. *decis.* 85. *de appellat. in antiq.* Et fuit resolutum in causa Venetiarum legitimitatis de Maurocenis, 13. Ianuarij 1603. coram Reuerendissimo D. Pamphilio Decano, & in alia Abulen. Capellaniæ 17 Decembris 1599. coram Reuerendissimo D. Seraphino Patriarcha Alexandrino, qui ambo fuerunt hoc manè à S. D. N. Clement. VIII. S. R. E. Cardinales creati. † Et hanc quidē 4
præfixionem termini potuit iudex decernere, tam ex constitutione cōciliari partium illarum, quàm etiam ex dispositione iuris, *c. personas, c. cùm sit Romana, & c. reprehēsibilis, de appell.* Ror. *decis.* 25. *de appell. in nou.* Modern. *de attent. app. pend. cap.* 12 *limit.* 13. *num.* 1. & 3. & *limit.* 14. *num.* 1. & 8.

Nec facit, quòd in omnem euentum dictus Leander venit excusandus, si intra tempus præfixum non docuit de tali prosequutione, stantibus impedimentis sibi præstitis à D. Nereo, Adden. *add. decis.* 25. *in fin. vers. quod intelligo verum, de appell. in nou.* Lancell. *de atten. d. limit.* 14. *num.* 6. Et fuit dictum in allegata causa Abulen. Capellaniæ coram Cardinali Seraphino, † quia hæc im- 5
pedimenta solùm allegantur, non autem probantur, & cùm sint quid facti; probari debent iuribus vulgaribus.

Nec obstat, quòd cedula non 6
fuit data in actis eadem die 16.

Ianuarij 1600. qua fuit pronunciatum, prout in cedula, & ideo sententia fuit nulla, vt fuit resolutum in causa Fauentina successionis. 12. Nouembris 1601. coram Reuerendissimo D.Pacen.quia neque de hoc constat,nisi per attestationem nota-
7 rij posteà factam,†cui non creditur, cùm agatur de condemnando indicem. Castren. *in l. Seia, num.2.ff.ad Velleian.*Ias.*in l.iusiurandum, §.procuratorem, num. 26. ff. de iureiur. cum aliis.*

8 Non obstat,quòd Rota non exequitur sententias aliorum Tribunalium, nisi docto de iustitia. Put. *decis.*401.*lib.*1. Chisaren.*decis.*179.& est vulgatum; quia satis apparet de iustitia, cùm iudex cōdemnet Leandrum ad restituēdas pensiones,quas D.Nereus indebitè soluerat,*tot.tit.ff. de condict.indeb.* Pensio enim nō fuit validè reseruata; quia Leander post assequutionem Ecclesiæ S. Agnetis non poterat resignare Ecclesiam
9 sanct. Fidelis, † quæ vacabat per alterius assequutionem, *c. de multa*, & ibi Abb.*num.*16. Anchar.*nu.*3.& alij communiter, *de praeben.& in extrauag. Ioan.*22. *incip.execrabilis, eod. tit. Clemen. gratiae*, & ibi Vital. *num.*43. *de rescript.*Et fuit pluriès resolutum.
10 † Data enim semel vacatione ex persona vnius, non potest iterum ex eadem persona beneficium vacare,nisi nouus titulus superueniat. Felin.*in c.*21.*num.*23.*de rescript.*Rot.
11 *cons.* 342. *num.* 1. † Et ideo pensio ex hoc capite reseruata,tanquam ex falsa causa,fuit nulla. Caputaq.*decis.* 298.*nu.*2.*p.* 2. Gig. *de pens.q.*22.*nu.*8. *& 9.& q.5.nu.5.*

Non obstat, quòd Dominus Nereus sit subrogatus in ius resignata-
12 rij, † quia huiusmodi subrogatio conceditur ne detur nouus collitigans, & est conditionalis, scilicèt ad ius quod habet, vel, si quod habet. Rebuf.*in prax.tit.de subrog. nu.* 44. Vnde cùm non constet de iure resignatarij, hæc conditio nihil ponit in esse, Rebuf. *loco praecit.* Achil. *decis.9.nu.3.& 4.de pen.* Put.*decis.*197. *nu.*17. *& seqq.lib.*1.

BONONIENSIS FIDEIcommissi de Mangiolis.

Lunae 14. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Confessio defuncti nocet hæredi, & habenti causam ab ipso mediatè,vel immediatè.*
2 *Duo confinia probant identitatem.*

DECISIO CLXXXIV.

PRosequendo disputationem iam cœptam, dubitaui, an possessio S.Nicolai de Villula, molendinum sancti Martini, & possessio de Basabo, essent de bonis subiectis fideicommisso Comitis Melchioris senioris.Et Domini affirmatiuè resoluerūt; nam hæc omnia bona enunciantur in testamento ipsiusmet fideicommittentis, de quo in summario, *num.* 1. *&* 5. Et quoàd duo vltima corpora concurrit etiam laudum latum per fælic. re. Gregorium 13. tunc Cardinalem. † Quæ 1
assertiones, & maximè illa testatotis, sicuti probant contra hæredes, ita quoque contra habentes causam ab ipsis non solum immediatè, verùm etiam mediatè; ex deductis in causa Montisfalisci fideicommissi 12. Maij 1603. coram Illustrissimo D. Cardinale Pamphilio,

Quantum attinet ad identitatē, de ea quoque constat, licèt non sit agendum de molendino; quia possidetur ab ipsismet fideicōmissariis, nam

nam in inuentario dantur pro confinibus possessiones de Villula, via publica, & flumen. Quæ duo confinia concurrunt etiam in assigna-
2 tione facta Fasantino,† & sufficiūt, vt pluriès fuit firmatum in hac causa. Non obstat, quòd fuit derogatum fideicommisso respectu huius possessionis, quia de hac derogatione hodie non agitur, & si opus erit, de ea particulariter agetur, sed satis est firmare, quòd bona sint supposita fideicommisso.

Identitas possessionis de Basabo probatur. Concurrunt enim denominatio, & aliqua confinia, de quibus in instrumento assignationis factæ Comiti Herculi, de qua in summario, *num.9.* cum denominatione, & aliquibus confinibus, de quibus in venditione, *num.12.*

NEBIEN. RECTORIÆ.

Mercurij 17. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Possessio instrumentalis, alio non existente in possessione, est manutenibilis, & præsumitur continuata vsque ad tempus litis motæ, numer.2.*

2 *Sententia non sequuta exequutione non priuat possessione.*

Decisio CLXXV.

PRo informante scilicèt Mannono dandum esse mandatum de manutenendo. De eius enim possessione constat per instrumentum, *l.*
1 *prædia,*& ibi DD.*ff.de acq.poss.*† Quæ possessio instrumentalis, non docto de possessione alterius, est manutenibilis. Caputaq. *decis.334.nu.6.p.2.* Et fuit resolutum in causa Hipporigien. Capellaniæ, vltima Aprilis 1574. coram Illustrissimo Domino Cardinali Blanchetto, & in alia Piscien. seu Nullius Capellaniæ 21. Februarij 1578. coram sanctissimo Domino nostro. † Et hæc quidem 2
possessio ad effectum manutentionis præsumitur continuata vsque ad tempus litis motæ. Aretin. *in §.retinen. num.2. instit. de interd.* Cyn. *in l.1.num.16.circa med.vers.sed qualiter, C.vti possid.* Afflict. *decis.394. num.2.* cum aliis pluribus allegatis in causa Romana Palatij 10. Octobris 1578. coram bo.me Laurerano.

Non obstat, quòd fuerit lata sententia criminalis contra Mannonū; † quia sententia, non facta exequu- 3
tione non priuat. Adden. ad Rot. *decis.3.num.6. de rest. spoliat. in nou.* Vltra quòd illa sententia fuit suspensa per appellationem, & ideo non impedit, quominùs Mannonus sit manutenendus. Butr.*in c.cùm dilectus.in fin.de caus. poss. & propr.* Menoch. *de retin.poss. remed.3. num. 849. & seq.* Et fuit pluriès resolutum, eóque magis prædicta procedunt in hoc casu, quia Mannonus obtinuit reuocationem illius sententiæ.

PARMEN. PENSIONIS.

Lunæ 21. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Confessio procuratoris potest reuocari à principali, etiam non docto de errore.*

2 *Posteriora prioribus derogant.*

Decisio CLXXXVI.

DOmini recesserunt à resolutis, & dixerunt, Brunorum non esse manutenendum in exactione pensionis scut. 180. quia de possessione non constabat nisi per confessionem procuratoris in responsione

ad positiones, quæ posteà fuit reuo-
1 cata,† quod potuit fieri, non docto de errore. Felin. *in c.1. num.16. vt lit. non contest.* Caputaq. *decis.198. p.1.* Put. *decis.*[illegible]*.lib.3.* Et fuit resolutum in causa Asten. feudi 16. Aprilis 1584. coram bo.me. Bubalo, & aliàs sæpiùs.

Placuit etiam Dominis aliud fundamentum, quòd Brunorus facto suo cecidit à possessione, Lata enim sententia super reductione, licèt priùs recusauerit recipere pensionem, & protestatus fuerit cum clau-
2 sula, *Saluo iure recipiendi residuum*, † tamen posteà liberè, & absque alia protestatione quietauit, quare sibi præiudicauit, *§.posteriore, instit.quib. mod.testam. infirm. l. pactu nouissima, C.de pact.*

Ex quibus cõclusum, Brunorum esse manutenendum solùm in exactione pẽsionis scutorum 112. iuxta tenorem sententiæ reductionis; quã summam ipse recepit, sine tamen præiudicio agendi in petitorio ad totam summam.

PACEN. DECIMARVM del Hebrero.

Lunæ 21. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Solus parochus habet intentionem fundatam in decimis prædialibus, & Episcopus quando est parochus vniuersalis.*

2 *Extensio non fit de loco ad locum, vel de persona ad personam.*

3 *Capitulum quando recipit fomentum ab Episcopo, habet intentionem fundatam in decimis.*

DECISIO CLXXXVII.

DVbitaui; an Capitulum Pacen. haberet intentionem fundatã percipiendi medietatem decimarũ in locis in quibus Episcopus percepit, in casu, & ad effectum de quo agitur, qui est, vt Capitulum possit percipere in loco del' Hebrero. Et Domini negatiuè resoluerũt,† quia 1
cùm agatur de decimis prædialibus, solus Parochus habet intentionem fundatam, *c.fin de paroch. c.cùm sint, de decim.* vel Episcopus, vbi nulli sunt parochi, *c. quoniam de decimis*, vbi Doct. Butr. *num.2.* Anchar. *nu.4.* Card. *in 4.oppos.* Abb. *num.2.* Henric. Boich. *in c.peruenit, num.2. in fin. eod. tit.* Rebuf. *de decimis q.7. num.8.* Et meritò, quia vbi parochiæ non sunt distinctę, Episcopus est parochus, & cura penes eum residet, *c. nullus, de paroch.* Oldrad. *cons.67. num.3. vers. & dicimus in talibus Ecclesiis*, & fuit dictum in causa Carthaginen. decimarum 28. Iunij, 1593. coram Orano.

Non obstat consuetudo allegata per Capitulum, quia, quicquid testes dicant de aliis locis de quibus hodie non agitur, non probant, eam esse in loco del' Hebrero, † nec de 2
iure fit extensio de loco ad locum, nec de persona ad personam. Aret. *cons.44. num.1. & cons. 132. num.4.* Bald. *cons. 257. lib.2.* Aym. *de antiq. temp. 4. par. in princ. nu.42.*

Nõ obstat decisio in causa Oscen. decimarum de la Predia, 21. Martij 1564. coram D. de Rubeis, † quia 3
ideo in illo casu Capitulum recipiebat fomentum ab Episcopo, quia Episcopus erat in causa vnà cum Capitulo.

Nec prædictis resistit Caputaq. *decis. 306. p. 3.* quia ibi beneficiati agebant spolio, & probauerant consuetudinem 70. annorum percipiendi decimas.

Et ita fuit resolutum, Capitulum non habere intentionem fundatam.

PAM

PAMPILONENSIS DE Iansi.

Lunæ 21. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Exprimens duos modos vacandi alternatiuè, debet in iustificatione gratiæ prosequi certam vacationem.*

2 *Successor non tenetur docere de titulo prædecessoris, tenetur tamen probare, quod longo tempore possederit per obitum.*

3 *Possessio nulla,& attentata non cõsumit vacationem per obitum.*

4 *Gratia,* si neutri, *non conceditur contra prouisum Apostolicum.*

5 *Si in gratia plures causæ exprimãtur, sufficit, esse veram illam, per quam Papa mouetur, licèt aliæ sint falsæ.*

DECISIO CLXXXVIII.

FVerat resolutum coram me prima Decembris præteriti, gratiam, *si neutri*, Ferdinandi, esse iustificatã, quoad modum vacandi, scilicèt, quòd sufficiebat ostendere, quòd Ioannes prætendebat habere ius in parochiali, quia alternatiuè fuerat narratum, vacare per obitum Ioannis vltimi possessoris, seu ius in illa,
1 vel ad illam habere prætendentis.† Sed quia nihilominùs Ferdinandus tenetur prosequi certam vacationẽ, & elegit sibi vacationem per obitũ Sanctij de Vrutria, ideo dubitaui, an intraret huiusmodi vacatio. Et Domini affirmatiuè resoluerunt; quia, vt constat ex testibus, Sanctius fuit prouisus de anno 1512.& decessit de anno 1563.& toto eo tempore possederat. Et ideo intrat alleg. Lapi 89.
2 † quòd successor non tenetur docere de titulo antecessoris, per cuius mortem beneficium impetrauit, sed sufficit probare, quòd longo tempore prædecessor possederit beneficium, & quòd communi opinione Rector reputabatur. Idem tenet Rot. *decis.* 10. *in fin. de rer. permut. in antiq.& eod. tit. in nou. dec.* 4. Ægid. *decis.* 593. *incip. licèt possessio,&* 644. *incip. non obstan.* Anchar. *cons.* 117. vbi loquitur in antecessore, qui possederat 17. annis. Et erat in viridi obseruãtia tempore Cassadori, vbi refert, *in decis.* 2.& 3. *de caus. poss.& prop.* & trad. Gemin. & Franc. *in c. susceptum, de rescript. in* 6. Boër. *decis.* 42. *num.* 30. Sarnen. *in reg. de trien. q.* 16. *& q.* 49. *in fin.*

Non obstat, dum dicitur, illam vacationem fuisse consumptam per prouisionem Martini, & Petri Bullani, † quia cùm illæ prouisiones 3
fuerint nullæ, & attentatæ, vt fuit resolutum coram Illustrissimo Cardinali Mantica, 2. Martij 1592. non cõsumpserunt vacationem per obitum Sanctij.

Quantum ad secundã partem dubij, pariter Domini censuerunt, gratiam Ferdinandi non esse subreptitiam. Licèt enim fuerit narratum, Antonium & Ferdinandum fuisse prouisos per obitum Petri, ista narratiua non vitiat gratiam, quia satis est, quòd sit verum, quòd neutri ius competebat, † & quòd gratia non 4
conceditur contra prouisum Apostolicum. Ad hunc enim effectum narratur per cuius obitum altera pars fuerit prouisa.† Quare sufficit, 5
quòd causa quæ mouit Papam ad concedendum sit vera, licèt aliæ non verificentur. Put. *decis.* 69. *lib.* 2. & fuit latè deductum in causa Bisuntina, seu Basilien. vnionis. 10. Maij 162. coram Illustrissimo D. meo Cardinali Seraphino.

ROMANA CENSVS.

Lunæ 21. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis non admittit exceptiones extrinsecas à contractu, & altiorem indaginem requirentes.*

2 *Sententia ad hoc vt vulneret obligationem Cameralem, debet ad hũc effectum ferri inter easdem personas, & in eadem causa.*

DECISIO CLXXXIX.

FVit per Dominos resolutum, D. Alexandrum teneri exequutiuè liberare Altouitum, stante eius clara obligatione in forma Cameræ, † quæ non admittit exceptiones extrinsecas à contractu, & requirentes altiorem indaginem. Cassad. *decis. vnic. de mut. pet.* Gallesf. *ad quartam par. oblig. Cameral. q.* 1. & fuit dictum in causa Tiburtina Castri S. Poli 17. Martij 1564. coram Cotta, & aliàs sæpiùs.

Nec est verùm, quòd obligatio Cameralis fuerit vulnerata per sententias Rotales; quia D. Alexander vigore reconuentionis egit contra Altouitum, & licèt obtinuerit sententias fauorabiles, tamen cùm sint latæ super alia causa, non vulnerarunt obligationem Cameralem, † cùm id requiratur, vt sententia sit lata ad effectum vulnerandi, vt in causa Romana pecuniaria de Columbis. 10. Nouembris 1595. coram Illustrissimo, Cardinali Pamphilio.

ROMANA CENSVS.

Veneris 25. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio pro vna causa non extenditur ad aliam, & nu.2.*

3 *Confideiussoris solutione, liberatur confideiussor, ita vt principalis non possit contra illum agere, si totam summam soluit, secùs, si partem, num.4.*

DECISIO CXC.

DOmini resoluerunt, Maluicinum fuisse liberatum, quia D. Alexandro non ostendit, aliquod damnum se fuisse passum, ita vt intret illius obligatio, *l. si vltra, C. de fideiuss. §. fideiussores, instit. eod.* Non enim damnum aliquod obuenit pro summa scut. 1500. quæ remansit in deposito penes Altouitum, quia dominium non fuit abdicatum à D. Alexandro; & si aliquod damnum fuit passus occasione istius depositi, non tenetur Maluicinus qui se obligauit intuitu Venturinorum, quorum causa damnum non fecit D. Alexander, sed quòd Altouitus noluit restituere depositum. † Et 1 ideo obligatio Maluicini non debet extendi ad hanc causam diuersam. Bald. *cons.* 106. *lib.* 2. cum aliis alleg. in discursu.

Nec facit, quòd D. Alexander deposuit cum hoc, quòd pecuniæ soluerentur Claudio Venturino, sequuta ratificatione Antonij, quia propterea non fuit abdicatum dominium à D. Alexandro, vt in aliis decisionibus ostensum fuit. Et licèt huiusmodi pecuniæ periissent Venturinis, hoc non prouenisset ob translationem dominij, sed ob moram non sequutæ ratificationis, cùm non esset conueniens, quòd D. Alexander pateretur damnum ob moram Venturinorum non ratificantium. Et ita loquitur tex. *in l. si solutum*

luturus, ff. de solut. & liber. vbi Bart. num. 4. & alij in contrarium allegati.

2 Nec quoàd istam summam potest petere aliquod damnum occasione fructuum census; quia Altouitus semper soluit fructus. Vltra quòd huiusmodi damnum non prouenisset culpa Venturini, cuius intuitu fideiussit Maluicinus, sed Altouiti nolentis restituere depositum, vt dictum fuit.

Non obstat, quòd Altouitus deposuit hanc summam, quam nondũ habuit D. Alexander, & deponere non est soluere; quia ipse D. Alexander est in culpa, quòd non recipiat.

3 Quoàd aliã summam scut. 1500. solutam Venturino, pariter est liberatus Maluicinus. Nam alij duo cõfideiussores soluerunt vltra istam summam; quare hodie D. Alexander non potest agere contra Maluicinum. glos. *in l. si stipulatus, §. fin. in vers. exceptione, ver. & ideo si is qui conuentus est. ff. de fideiuss.* ponderata in discursu.

Nec resistit tex. *in d. l. si stipulatus,* cum alleg. in discursu, vbi liberatio vnius fideiussoris non prodest aliis; quia hæc intelliguntur ad effectum solutionis residui, vt per gloss. allegat.

4 Nec minùs potest petere aliquod damnum pro fructibus illius summæ; quia Mutianus soluit scut. 400. pro fructibus, quæ excedunt fructus istius portionis census, & post solutiones factas à Mutiano & Rodulpho, non potest D. Alexander, aliquid prætendere damni, ratione fructuum, cùm fuerit soluta sors principalis.

Alia sunt sublata ex discursu.

REGIEN. PRIORATUS.

Veneris 25. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Beneficiatus ad instantiam Ordinarij & patroni, quando sumus in possessione recenti, tenetur ostendere titulum suum, nu. 3.*

2 *Limita quando semel exhibuit, vel patronus per impetrationem fecit se partem formalem contra beneficiatum.*

4 *Quid requiratur ad hoc, vt beneficiatus non teneatur exhibere.*

5 *Episcopus quando dicatur esse aduersarius alicuius.*

DECISIO CXCI.

QVamuis beneficiatus ad instantiam Ordinarij & patroni, quando sumus in possessione de recenti, teneatur ostendere titulum suum, vt de Ordinario Gemin. *in c. Ordinatis, nu. 1.* Franc. *nu. 5. de off. ord. in 6.* Abb. *in c. licèt Heli, num. 22.* Io. de Anan. *num. 27. & seqq.* Felin. *num. 7. & seq.* Simon Siluan. *de benef. p. 3. q. 25. num. 2. & seq.* Et de patrono dicit Abb. *in d. c. licèt Heli, in fin.* Io. de Anan. *num. 29. vers. & idem dicas,* Prob. *ad Monach. in d. cap. ordinarij, num. 22.* Franc. *num. 5. vers. quid autem sit in patronis.*

In casu tamen de quo agitur, dixerunt Domini, Camillum non teneri exhibere ad instantiam patronorum titulum suum; tum quia iam exhibuit, tum quia Achilles vnus ex patronis per impetrationem fecit se partem formalem contra dictum Camillum; quo casu liberatur à productione tituli. Felin. *in d. c. licèt Heli,* qui alios alleg. *nu. 9.* Anchar. *in c. 1. q. 8. de reg. iur. in 6.* DD. communiter, *in d. c. licèt Heli.* 1

Non

3 Non obstat, quòd isti DD. loquantur in Episcopo; quia eadem regula militat in patrono, vt per Felin. *in d. cap. licet Heli, num.* 15. Io. de Ann. *num.* 34. *vers. secundo casu.* Abb. *in fin.* Anchar. *in d. c.* 1. *q.* 8. *prope fin. de reg. iur. in* 6.

4 Nec est verum, quòd necesse sit ad liberandum beneficiatum, quòd Episcopus agat iniustè, & de facto possessorem spoliando; quia satis est, quòd constituat se aduersarium,

5 † & tunc dicitur aduersarium se cōstituere, quando agit cum eo coram superiore, vel ipsum spoliat, iuris ordine non seruato, vti per Io. de Anan. *in d. c. licèt Heli, num.* 33. *in fin.* Et quamuis Felin. *in d. c. licèt Heli, num.* 9. dicat, quòd tunc dicitur cōstituere se aduersarium, quando agit de facto, loquitur tamen, vt non includat casum quando agit de iure scilicet quando beneficiatus qui tenebatur exhibere titulum Ordinario recusauit, tunc enim licèt Ordinarius sit aduersarius, tamē, vt dicit Io. de Anan. allegatus per Felin. *loco suprà citat. num.* 34. beneficiatus tenetur coram superiore exhibere titulum in causa appellationis, sicut tenebatur in causa principali.

Ex quibus cessant ea quæ dicebantur in contrarium, scilicèt possessionem Camilli esse recentem, & fuisse captam clandestinè, nec ipsum fuisse institutum, & ideo posse cogi ad exhibendum titulum; quia, quicquid sit de prædictis, satis est, quòd in casu de quo agitur, ad instantiā procuratorum non teneatur exhibere titulum.

ANCONITANA
Assecurationis.

Lunæ 28. *Iunij* 1604.

SVMMARIVM.

1 *Stylus disponens de modo probandi est decisorius, & ideo firmiter probari debet.*

2 *Dispositio sequens clara debet attendi, & non antecedens.*

DECISIO CXCII.

Domini perstiterunt in resolutis, scilicèt non probari deprædationem; quia testes fuerunt nulliter examinati, vt fuit latè deductum 17. Iunij præteriti.

Non obstant ea quæ de nouo deducuntur, scilicèt quòd partes in apocha remittunt se ad stylum ciuitatis Florentiæ, † quia huiusmodi 1 stylus cùm disponat de modo probandi, respicit decisionem iudicij. Ruin. qui de communi *cons.* 69. *nu.* 6. *lib.* 4. latè Asin. *in prax.* §. 19. *c.* 3. Et propterea esset firmiter probandus. Socin. *cons.* 39. *num.* 28. *& seqq. lib.* 4. Cæs. de Grass. *decis.* 7. *num.* 1. *de probat.* Et fuit latè deductum coram me 9. huius in causa Aretina spolij. Sed in hoc casu nullo modo est probatus, quia illi qui se subscripserunt, non deponunt de aliquo stylo, sed tantùm de suo iudicio.

Nec facit, quòd in folio habeatur mentio de stylo; quia cùm subscriptio sit certa, nempe de eorum iudicio, non debet attendi, quid dicat folium, ad trad. per Ias. *in l.* 1. *num.* 6. vbi Rip. *sub num.* 15. *ff. si cert. pet.* Corn. *cons.* 314. *lib.* 4. Gabr. *cons.* 12. *lib.* 1. 2

PAMPILONEN. DE Stella.

Lunæ 28. *Iunij* 1604.

SVMMARIVM.

1 *Tertius non potest impedire exequutio*

quutionem rei iudicatæ, quando est præsumptio, quòd calumniosè se opponat.

Decisio CXCIII.

Domini dixerunt, beneficiatos non posse impedire exequutionem sententiæ contra parochia-
1 nos.† Tertius enim non potest impedire exequutionem rei iudicatæ, quando est præsumptio, quòd per calumniam se opponat, ad impediēdum exequutionem sentētiæ. Felin. *in c. veniens, 2 nu. 10. vers. quod autem, de test.*

Et hæc quidem calumnia videtur plusquàm manifesta; quia beneficiati sciebant, causam tractari, & citati responderunt, ex cepta assistentia in aliis, nihil ad eos spectare, vt fuit consideratum in hac causa, coram me, 8. Nouembris 1602.

CÆSARAVGVSTANA de Maëlla.

Lunæ 28. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Confessio probat contra confitentem.*
2 *Confessio præiudicialis confitenti, est verisimilis.*
3 *Bulla Pij V. de···· ···· annullat prouisiones factas extra illius formam, ita vt possessor nullum ius, neque titulum coloratum habeat.*
4 *Transactio facta ob timorem litis, est valida.*

Decisio CXCIV.

Dubitaui, an decretum Sanctissimi positum in supplicatione concordię inter Ioannem, & Ludouicum, scilicèt, *dūmodò dicti fructus, & expensæ ascendant ad ducat.* 1200. esset iustificatum. Et Domini affirmatiuè responderunt, quia etiam omissis expensis litis, quæ verisimiliter ascendunt ad notabilem summam, satis constat, fructus ascendere vltra dictam summam, ex quo Ioannes vigore clausulæ augendi positæ in supplicatione, narrauit, 1
fructus ascendere ad duc. 1050. † Quæ quidem confessio probat contra ipsum Ioannem, *l. cùm precum, C. de lib. caus.* cum vulg. Et maximè quia concurrunt dicta testium de auditu ab ipso Ioanne, & 45. testis qui deponit de publica voce, & fama in loco de Maella; imo, & de maiori summa. Et tertius de auditu non modò à Ioanne, verùm etiam ab aliis. Ex quibus confessio Ioannis videtur etiam benè adminiculata. Quare cùm à die prouisionis Ioannis de mense Aprilis 1597. vsque ad diem concordiæ de mense Februarij 1600. quasi effluxerint tres anni, vtique Ioannes habuit vltra dictam summam contentam in decreto.

Non obstat, quòd Papa noluit 2
stare assertioni Ioannis, stante clausula, *dummodo fructus*, &c. posita in supplicatione. Et ideo non est attenden. quòd posteà Ioannes expresserit in literis, sed probatio est haben. aliunde; quia in supplicatione fuit narratum, valorem parochialis ascendere ad duc. 900. cum clausula augendi, & posteà in expeditione literarum fuit narratum, ascendere ad duc. 1050. Quare ista narratiua in literis visa fuit satis probare, † cùm non sit verisimile, Ioannem voluisse soluere annatam, & aliàs expensas facere occasione ipsius expressionis, ad trad. per Vernall. *decis.* 190. *num.* 4. *p.* 1. Et hæc eò magis procedunt, cùm agatur in præiudicium solùm ipsius confitentis. Aym. *cons.* 93. *nu.* 5. *vers.* 3. *respondeo*

Pur. *decis.36. lib.3.* concurrentibus maxime adminiculis, vt dictum est.

Non obstat, quòd fructus intelliguntur deductis oneribus, & non probatur quanta sint onera, & ideo Ludouicus non potest iuuari hac confessione Ioannis, quia cùm Ioannes narrauit, fructus ascendere ad prædictam summam, dicendum venit, si fructus intelligantur deductis oneribus, illis deductis narrasse valorem beneficij, cùm non sit præsumendum, ipsum voluisse excedere in narratiua valoris, & soluere annatas, & facere expensas pro fructibus, qui non percipiuntur, *l. cùm de indebi*, *ff. de probat.* cum vulg.

Nec est verum, quòd fructus sint excomputandi pro anno litis motæ tantùm, & non à principio temporis impetrationis Ioannis; quia Ludouicus impetrauit ob non seruatam
3 formam Bullæ Pij V. † quæ annullat prouisiones factas extra illius formam, ita vt possessor nullum ius neque titulum coloratum habeat. Quare secundùm prætensiones Ludouici, Ioannes vsque ab initio fuit intrusus, & fructus ipsi Ludouico erant debiti, propterea dicta clausula venit intelligenda de toto triennio quo Ioannes fuit in possessione, & non de solo anno quo lis durauit. Et hoc euidēter apparet, cùm dicatur, Ioannem vigore prouisionis Ordinarij extitisse in possessione, & subdatur, quòd fructus hactenùs decursi, &c. nam cū hæc dictio *hactenus*, secūdùm grammaticos sit cōposita ex *hac* & *tenus*, significat ab illo tempore vsque in præsens. Vnde cùm sit narrata prouisio, & possessio Ioannis, & subdatur, *hactenus*, debet intelligi à die prouisionis, & possessionis vsque ad tempus præsens.

4 Nec est agendum de validitate impetrationis Ludouici; quia ad effectum validitatis transactionis sufficit timor litis, *l. 2. C. de transact.*

ALERIEN. BENEficij.

Lunæ 28. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Negatiua circumscripta loco, probatur per inspectionem loci, seu scripturæ.*
2 *Deuolutio debet probari de gradu in gradum, donec ad Papam perueniat, si Papa prouidit.*
3 *Tempus sex mensium ad conferendum, currit a die scientiæ.*

DECISIO CXCV.

FVit per Dominos resolutum, gratiam *si neutri*, D. Lanfranchi esse iustificatam quoàd nō ius Vincentij, † quia de eo ex reuolutione actorum non constat. Et iste est modus probandi hanc negatiuam. Et fuit in his terminis resolutum in causa Fesulana Præceptoriæ 27 Ianuarij 1563. coram bo.me. Orioleu. & meis temporibus in causa Bracharen. parochialis, 11. Ianuarij 1602. coram R.P.D. Iusto. Negatiua enim circumscripta loco probatur per inspectionem loci, seu scripturæ, *l. Titia textores*, vbi Barr. *in 2. not. de leg. 1. l. fin. C. de reb. cred.* Aym. *cons. 138. num. 5.* Dec. *in l. iustum, nu. 3. C. de eden.* Verall. *decis. 192. num. 9. p. 3.*

Ex dicta autem inspectione in nihilo apparet, gratiam Vincentij iustificatam, & præsertim, quia cùm ipse impetrauerit ob deuolutionem, † nō probatur, prout requiritur deuolutio gradatim de inferiore ad proximiorem superiorem, donec bene

beneficium perueniat ad Papam, ex aliorum negligentia, quorum quilibet habet sex menses ad cōferendum, *c.1.& c. licet, de supplen. neglig. Prælat. c.2. de conceß. præben.* glos. *in Clem. vnica in verb. dictorum, de supplen. neg. prælat.* & not. Abb. *in c. cùm in cunctis, §. clerici, num.5. de elect. & in c. cùm nostris, num.2. de conceß. præben.* vbi dicit, hoc bene esse notandum. Rebuf. *in prax. de deuolut. num.39.* Et ita fuit resolutum in causa Spoletana beneficiorum 31. Ianuarij 1594. coram Illustrissimo Mantica, & per prius in causa Calciaten. dimidiæ portionis, 12. Decembris 1582. coram bo. me. Orano.

3 Neque etiam labitur tempus sex mensium præstitutum ad conferen. à die vacationis, sed solùm a die scientiæ, quia ante scientiam vacationis non potest cuiquam negatiua imputari, *cap. quia diuersitatem, in fin. de conceß. præben. d.c. licet, de supplen. neglig. prælat.* Rebuff. *in prax. in tit. de deuolut. num.10.* Et fuit resolutum in dicta Spoletana Calciaten. & in alia Salamantina portionis 23 Iunij 1580. coram bo me. B[illegible] balo.

Et de prædictis omnibus nihil constat, & nihil probauit Vincentius. Vnde meritò fuit resolutum, gratiam, *si neutri,* fuisse iustificatam quoàd non ius Vincentij.

CELSONEN. PRÆceptoriæ.

Lunæ 28. Iunij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Ab exequutore mixto datur appellatio, & ideo possessio capta lite pendente, est attentata, & venit sequestranda,*

DECISIO CXCVI.

Fuit conclusum pro sequestro. Quia cùm exequutor esset mixtus, ab eo dabatur appellatio, & ideo exequutio, & possessio capta lite pendente fuit attentata, *tot. tit. vt lit. pend.* Vnde meritò venit ponenda sub sequestro, Verall. *dec.157. par.3. de restit. spoliat. in 6.*

MONTIS REGALIS Iurisdictionis.

Lunæ 5. Iulij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Dispositum in vno censetur dispositum in alio.*

2 *Dictio, vnà cum, denotat simultaneam congregationem.*

3 *Antiquus est mos Ecclesiæ, vt clerici conueniant in vnum ad porrigendas laudes Deo.*

4 *Chorus dicitur quasi concordium cantus.*

5 *Clerici seculares habentes exercitiū curæ populi, possunt iungi monachis in Ecclesia Cathedrali.*

6 *Archiepiscopus non potest disponere contra iuris dispositionem in sua Ecclesia Cathedrali, vel immutare statutum Papale, nu.12.*

7 *Contra statutum confirmatum à Papa potest Archiepiscopus disponere cum consensu illorum ad quorum fauorem est confirmatum, & numer.8. Item contra statutum, ex cuius confirmatione tertio est ius quæsitum, disponere non potest, numer.9.*

10 *Taciturnitas in præiudicialibus non habetur pro consensu.*

11 *Confirmatio cum clausula,* de nouo, & perpetuò statuimus, &c. *habet vim nouæ concessionis, & simplicis dispositionis.*

13 *Facultas addendi, vel minuendi, non extenditur ad ea quæ sunt contra ius, vel ad totalem ablationem, numer.15. nec diuersificat speciem, num.16.*

14 *In generali concessione non veniunt ea quæ de facili concedi non solent.*

DECISIO CXCVII.

PAri voto per omnes Dominos fuit resolutum, Reuerendissimũ D.Archiepiscopum non potuisse separare clericos à monachis ipsis, chorum separatum à choro monachorum statuendo. Nam expresse habetur in Bulla Pauli tertij, quòd *in ista Cathedrali regulari, clerici, & presbyteri sæculares, quibus cura Sacramentorum omnium administrandorum, ac parochianorum, & aliarum personarum imminet animarum, cum superpelliceis in inferioribus stallis dexteri, & sinistri chori subtus Priorem, Decanum, & Monachos, &c. sedere ac omnibus, & singulis diuinis officiis vnà cum dictis Priore, Decano, & monachis interesse, ac cum iisdem se cõformare debeant*. Quare, sicuti propter verbum illud, *debeant*, quod importat necessitatem, fuit iam resolutum, Clericos teneri se conformare monachis in diuinis officiis, ita quoque debent interuenire in eodem choro, stantibus verbis dictæ Bullæ, *ac omnibus, & singulis, &c.* cùm vtraque dispositio
1 reguletur à verbo, *debeant*, † & ideo dispositum in vno censeatur dispositum in alio. Bart. *in l. Prætor*, 2. §. *eritque in principio ff. de vi bon.*
2 *rap.*† Quod etiam suadetur ex clausula illa, *vnà cum*, quæ denotat simultaneam congregationem, *l. final.* vbi Bald. *nu.* 11. *in 6. oppos. C. de impub. & aliis substit. l. fin.* vbi gloss. *in verb. vna, ff. ad l. Aquiliam.* Alberic. *in l. Lucius* 90. §. *quisquis, in princ. de leg.* 2. Bene Paris. *cons.* 79. *num.* 21. *lib.* 3.

Attenta etiam dispositione iuris communis, Reuerẽdissimus D. Episcopus non potuit facere hanc mutationem.† Est enim antiquus mos 3
Ecclesiæ, clericos conuenire in vnũ ad laudes Deo porrigendas, ex Cõcil. Mogunt. de quo *in cap.* 1. *de vit. & honest. cler.* Conc. Turon. 2. *can.* 4. *relat. in cap. Sacerdotum de consecrat. dist.* 2. Iuo, *p.* 2. *c.* 137. iuxta modum scilicèt alternatim canendi à Flauiano & Diodoro institutum. Histor. Tripar. *lib.* 5. *c.* 32. Gugliel. Duran. *in ration. diu. offic. lib.* 1. *cap.* 1. *num.* 18. Silua. *de benef. q.* 5. *num.* 44. Et propterea locus in quo conueniunt, denominatur chorus, à multitudine scilicèt simul canentium, † quæ Chorus ap- 4
pellatur, quasi coæuorum cantus, Strob. *in exod. cap.* 15. super illis verbis, *cum tympanis & choris*, & fuit inuentus, vt hymnis & canticis nomen Dei reuerenter, deuotéque laudetur. Conc. Trid. *sess.* 24. *cap.* 12. *vers. omnes verò de reformat.* Et ideo in eo nulla debet esse dispersio, sed carissima vnitas. Cassiod. *in Psal.* 149. *super illis verbis, in Choro* latè ad materiam Io. Stephan. Duran. *de ritib. Eccles. Cathol. lib.* 1. *c.* 17. *per tot.*

Nec est verùm, quòd Reuerendissimus D. Archiepiscopus potuerit facere prædictam separationem, *ex tex. in Clemen.* 1. *de elect.* quia ille textus non loquitur in terminis nostris, sed dicit, quòd rationi non cõgruit, quòd homines disparis professionis, vel habitus, simul in iisdem monasteriis socientur. Et quamuis prædicta procedant etiam in clerico sæculari, per rationem literæ.† Non 5
tamen prohibetur, ne clerici sæculares iungantur monachis, si habeant exercitium curæ populi, prout isti habent. Burr. qui reperitur manuscript. *in dicta Clemen.* 1. *in verbo,*

dispa

dispàris, Bened. Capr. *ibidem in reper. num.* 28. Quo casu clerici sæculares debent se conformare monachis, vt per Vitalin. *in Clem. fin. nu.* 52. *& 53. de celebrat. miss.* Et fuit late deductũ in decisione in hac causa facta 24. Maij præteriti. Nec etiam iuri repugnat, quòd monachi, & alij religiosi simul cum clericis diuina solemniter celebrent. Anchar. *in cap.* 1. *num.* 15. *de celebrat. miss.* vbi Butr. *num.* 11. Card. *num.* 4. Hort. *nu.* 17. Io. Andr. *nu.* 5.

Non obstat, quòd statutum confirmatum à Papa potest per Episcopum reuocari, quia vltra quòd adest dispositio iuris communis, quòd Clerus in vnum conueniat ad psallendum, quæ, etiamsi sublatum esset statutum, adhuc nihilominùs remaneret,
6 neret, † & contra eam Dominus Archiepiscopus non potest disponere, Felin. *in c. quod super his, num.* 4. *in prima fallen. & num.* 11. *vers. dixie etiam mirabiliter, de maior. & obed.*
7 Rom. *cons.* 325. *num.* 5. † Hæc conclusio procederet, si interueniret consensus legitimus monachorum, qui in hoc casu non aderant. Et ita loquitur Dec. *in cap. cum accepissent, nu.* 8. *& seqq. de constit.* Præsupponit enim, quòd statuentes possint reuocare statutum.

8 Quare aut consideramus monachos tanquam personas quæ interuenerunt, & authorizarunt huiusmodi statutum, ex tradit. per glos. *in c.* 1. *in verb. constitutum, de his quæ fi. à maior. par. Cap.* Imol. *in d. cap. cum accessissent, in fin. vers. vlt. potes addere, de const.* late Ruin. *cons.* 130. *num.* 5. *& 6. vol.* 5. Et Reuerendissimus Archiepiscopus non potuit illud sine ipsorum legitimo consensu reuoca-
9 re. † Aut consideramus monachos tanquam tertios, quibus ex dicta confirmatione sit ius quæsitum, & hoc casu, dato etiam quòd aliàs Dominus Archiepiscopus potuisset per se solus reuocare, tamen stante iure quæsito monachis, cessat illius potestas. Felin. latè *in d. cap. cùm accessissent, num.* 4. *de const.* Et fuit latè deductum in Vicentina iurisdictionis, 28. Maij 1601. coram R.P.D. meq Sacrato, & priùs in causa Gerunden. anniuersariorum. 5. Nouẽbris 1582. coram Illustrissimo D. Cardinali Seraphino.

Nec placuit, quòd monachi videntur consensisse ob taciturnitatẽ, † quia taciturnitas quoàd alicuius 10
iuris diminutionem, seu actionis competentis ablationem, pro consensu non habetur, *l. inuitum, ff. de seruit. urban. præd. l. in eo,* §. *penult. ff. de rit. nupt.*

Et cessat omnis difficultas; tum quia agentes Reuerendissimi Domini Archiepiscopi vsi sunt huiusmodi statuto, non modò ad corroborandam, & tuendam, sed probandam illius iurisdictionem; tum etiam quia non sumus in statuto simpliciter confirmato à Papa; sed in arcto etiam in Bulla cum clausula, *de nouo & perpetuo statuimus, & ordinamus*, † quæ habet vim nouæ 11
concessionis, ac meræ & simplicis dispositionis Papalis. Bart. *in l. more maiorum, num.* 5. vbi Ias. *num* 33. *ff. de iurisd. omn. iud.* † Quare D. Archie- 12
piscopus non potest immutare huiusmodi statutum, cùm ipse sit inferior Papa, *cap. inferior,* 21. *dist. c. quod super his, de maior. & obed.* cum vulg.

Non obstat, quòd DD. Archiepiscopi pro tempore habeãt in Bulla facultatem addendi vel minuendi, † quia ista generalis facultas non 13
debet extendi ad ea quæ sunt contra ius, prout est diuidere Chorum. Butr. *cons.* 19. *num.* 9. † Et quòd in 14

generali concessione non veniunt ea quæ de facili concedi non solent, fuit resolutum coram R.P.D. meo Lancellotto in causa Valentina decimarum 28. Nouembris præteriti.

Vltra quòd cùm monachi & clerici etiam vigore Bullæ, simul con-
15 uenire debeāt ad psallendum,† Reuerendissimus D. Archiepiscopus non potuit propter dictam facultatem sibi concessam, in totum tollere, & alterare, vt fuit latè deductum in hac causa, 24.Maij præteriti. Nam ex diminutione debet remanere salua forma rei. Brun. *de diminut.& deteriorat.concl.*1.*num.*2. In hac verò totali immutatione non est inuenire diminutionem; imò differunt substantia, & natura, vt per Angel. *cons.*171. *incip.visis,& examinatis,num.*3. Brun.*loco præcitato,nu.*3.
16 † Et cùm ista facultas addendi & diminuendi importet idem, & plus, & minus, non debet sub eius specie immutare speciem. Bart. *in l.*1. *num.*9. *in fin. ff.de acq.poss.*

Et ita fuit resolutum, Reuerendissimum D. Archiepiscopum non potuisse separare clericos à monachis.

ROMANA TRANsactionis.

Luna 5. Iuly 1604.

SVMMARIVM.

1 *Contrauenient contractui non potest iuuari contractu vltro, citroq; obligatorio.*
2 *Promittens de non faciendo, nunquam potest adimplere ex parte sua.*
3 *Contrauenient contractui potest admitti ad vtendum illo refectis damno & interesse. Quod non procedit pro quærenda actione, nu.*4.
5 *Non adimplens præstando interesse dicitur adimpleuisse. Quod declara, vt num.* 6.

DECISIO CXCVIII.

FVit per Dominos resolutum, sententiam Rotalem, in qua pronunciatur, D. Catalonum non teneri ad obseruationem transactionis, esse confirmandam. De illius enim iustitia constat ex decisionibus factis coram R.P.D. meo Litta, Maroldus enim fuit primus contrauentor.† Et ideò non potest iuuari 1
contractu vltrò citróque obligatorio, *l. Iulianus, §. offerri, ff. de act. empt.*

Nec facit, quòd promissio Marol- 2
di erat de non faciendo, & ideo nunquam poterat adimpleri ex parte sua, Bar. *in d. §.offerri, num.*3. quia satis est, quòd contrauenerit, ad effectum quòd non possit vti dicta transactione.

Nec placuit, quòd si sumus in contrauentione, vel sumus in terminis, *l.si quis maior, C.de transact.* à cuius pœnis Maroldus fuit excusatus, non autem in terminis *d. §. offerri,* quia non propterea Maroldus potest agere. Non adimplementum enim potest ex contrauentione cōsiderari, & stant simul, quod ceciderit à commodo contractus, vt in *dicto §.offerri,*& quòd excusetur a pœnis periurij, & infamiæ, de quibus *in d.l. si quis maior*

Nec officit, quòd Maroldus præ- 3
stando damna & interesse, debeat admitti ad vtendum concordia, Gozz. d. *cons.*171.*num.*18.Corn.*cons.*37.*in fin vol.*2. quia fuit respōsum, huiusmodi conclusionem non procedere, quando quis vult admitti ad purgationem moræ pro quærenda actione, prout vult admitti Maroldus,

dus, sed solùm ad euitandam pœnam, *l. Thai*, §. *Stichus, vers. intra, ff. de fideic. libert.* Bart. *in l. si insulari*, qui distinguit, *num.* 27. *ff. de verb. obligat.* Castren. *cons.* 228. *num.* 2. *vers.* 30. *aduertendum, vol.* 2. Crot. *cons.* 352. *nu.* 8. *lib.* 3. Siluan. *cons.* 85. *num.* 12. Et tenuit Rota in causa Tiburtina compromissi, 16. Iunij 1595. coram Illustrissimo D. meo Cardinali Seraphino.

5 Non obstat, quòd in euentum contrauentionis fuerit posita clausula, *aliis, &c.* quæ extenditur, *aliàs ad damna, & interesse*, & ideo Maroldus præstando interesse, dicitur adimpleuisse, vt in causa Romana Cãbiorum de Ruspolis, 26. Octobris 1602. & 12. Ianuarij prædicti, coram
6 R.P.D. meo Lancellotto, † quia decisiones prædictæ loquuntur, quando interesse est idem cum facto, & ideo per talem promissionem non censetur recessum à prima obligatione, *l. quod autore C. de leg.* Et fuit dictum in allegata causa Tiburtina.

ROMANA EMPHYteusis.

Lunæ 5. Iulij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Finita locatione datur immissio dominis directis ex pacto, etiam capiendi possessionem propria authoritate.*

2 *Contra tertium possessorem potest agi exequutiuè.*

3 *Quando requiratur sententia declaratoria quando linea est finita.*

4 *Qui potest capere possessionem propria authoritate, multo magis potest officium iudicis implorare.*

5 *Ex eo quod linea sit finita, non ideo sequitur, quod dominus directus possit capere possessionem propria authoritate.*

6 *Tertius successor etiam mediate potest dare de iure illius à quo mediatè habet causam.*

7 *An, & quando alienatio rei locatæ dicatur facta comprehensis in locatione, vt comprehensis, an vero vt tertiis.*

8 *Res locata facta duobus in solidum, finita linea vnius, accrescit alteri, secùs si non est facta in solidum.*

9 *Enunciatiua non probat cùm principaliter agitur de enunciato, probat tamen circa factum proprium enunciatum, & circa ea quæ præsumuntur sciuisse enunciantes, & circa actum, qui à partium voluntate pendebat, num.* 10.

DECISIO CXCIX.

CVm locatio sit finita per obitum Fontanæ, & filij, domus 1
est deuoluta ad dominos directos, secundùm glos. *in l. vltima, §. fin. C. de iur. emphyt.* Et ideo refectis melioramentis, iuxta tenorem inuestituræ danda est immissio, stante facultate capiendi possessionem, de qua in dicto instrumento inuestituræ; vbi habetur, quòd finita locatione, liceat Dominis directis, refectis melioramentis, capere possessionem domus, & pro se ipsis retinere, vt fuit resolutum in causa Pisana domus, 19. Iunij, coram bo. me. Orano, in qua in fortioribus terminis dicitur, quòd possessio potest capi propria auctoritate.

Non obstat, quòd non potest agi 2
exequutiuè cõtra Thomatum tertiũ possessorem cum titulo; quia cùm Thomatus non habeat titulum à Dominis directis, sed ab illis qui habent causam à dictis Dominis, nõ potest in plus iuuari quam ip[...].

Non

3 Non obstat, quod requiritur sententia declaratoria super eo quòd linea sit finita, vt per Gabr. *cons.* 88. *in fin. lib.* 1. quia Gabriel loquitur in puris terminis, quando prætenditur, lineã esse finitam, & dubitatur, an requiratur declaratoria, vt dominus possit ingredi propria auctoritate, & iste articulus est controuersus, vt per Asin. *in prax.* §. 7. *limit.* 48. *num.* 3. In præsenti verò casu, vt dictum est, partes conuenerũt, quòd finita locatione, liceat Dominis directis, refectis melioramentis, possessionem domus accipere, & pro seipsis retinere, & de ea disponere ad eorum libitum. † Quare si-
4 cuti potuissent capere propria auctoritate, absque vitio, vt fuit resolutum in dicta causa Pisana, ita multò magis possunt implorare officiũ iudicis, quod non est denegandum, per supradicta. Et tanto magis procedunt prædicta, quia in hoc casu cessat ratio Gabrielis, qui dicit, difficiliùs probari lineam finitã, quàm canonem non solutum, quod non est in casu isto, cùm concessio fuerit facta Fontanæ, & filio, & de obitu vtriusque apertissimè constet.

Nec prædictis resistit Fabius, *decis.* 33. *lib.* 1. *in manuscript.* quem allegat Gabr. quia solùm in illa decisio-
5 ne dicitur, linea est finita, † non ideo sequitur, quòd Dominus directus possit ingredi propria auctoritate; quæ ratio cessat, cùm hîc sit data facultas capiendi possessionem, refectis melioramentis.

Non obstat, quòd locatio duret, quoàd reficiantur melioramenta, vt in instrumento concessionis apparet, & Thomatus tanquam tertius
6 existens in possessione, † & habens causam, licèt mediatè, à Fontana, possit dare de iure Fontanæ, vt per Ias. *in l. indebitè*, §. *sed si nummi*, qui loquitur in fortioribus terminis, *num.* 11. *de condict. indeb.* vbi testatur de communi, & per Socin. *in l.* 2. *nu.* 16. *ff. de excep. rei iud.*

Nam respondetur, quòd Sulpitia est parata soluere melioramenta, computatis canonibus non solutis à die subhastationis dictæ domus, saluis tamen iuribus quæ prætendit super huiusmodi melioramentis, & aliis de quibus in actis, & data cautione de restituendo ad omne mandatum Domini.

Non obstat, quòd huiusmodi domus fuerit vendita Lælio, & Fabricio comprehensis in inuestitura, & portio Fabritij peruenerit ad Lælium eius hæredem, quare filij Lælij non possunt venire contra factum patris ex regula, Quem de euictione tenet actio, eundem agentem repellit exceptio, *l. vendicantem, ff. de euict.* quia filij Lælij sunt hæredes cum beneficio legis, & inuentarij. Vltra quòd venditio facta Lælio & Fabricio, non fuit facta vigore pacti in instrumento concessionis appositi, sed tanquam tertiis, quod apparet ex eo quòd alienatio est facta in ipsosmet de consensu ipsorum, & remittitur solutio laudimij, quæ non erat necessaria, si domus fuisset recuperata vigore instrumenti concessionis. Et ideò cùm hodie linea sit finita, absque eo quòd filij Lælij contrauenian facto patris, possunt agere ad recuperationem domorum, solutis melioramentis. 7

Nec facit, quòd duret linea Lampodij, & ideo per ius accrescendi, vel non decrescendi ius Fontanæ, fuit acquisitum lineæ Lampodij, vt in causa Veliterna affictus, 20. Iunij 1599. coram Reuerendissimo D. Episcopo Pacen. quia, vltra quòd in præsenti casu locatio est facta ad meliorandum, & quili 8

quilibet expendit portionem suam, sufficit, quòd decisio & DD. in ea allegati loquantur de locatione facta in solidum, qualis non est locatio de qua agitur, & propterea minùs resistit tex. *in l. codicillis, ff. de vsufruct. legat.* quia ibi fideicommissum ab vltimo tantùm moriente censetur esse relictum.

9 Non obstat, quòd non constet, melioramenta fuisse æstimata, nisi per enunciatiuas instrumentorum, † quæ non probant, cùm principaliter agatur de ipso enunciato. Alex. *cons.* 136. *num.* 11. *lib.* 1. Dec. *cons.* 348. *in fin.* & tamen vigore pacti debebant æstimari. quare non potest dari immissio, nisi priùs liquidatis meliioramentis quæ sunt reficienda.

10 Nam fuit responsum, quòd cessat huiusmodi obiectum, quia enunciatiua satis probat circa factum proprium enunciatum. Decia. *respons.* 23. *num* 82. *lib.* 2. Surd. *decis.* 83. *num.* 13. Imò etiam circa ea quæ præsumuntur sciuisse enunciantes, Ruin. *cons.* 141. *num.* 10. *lib.* 5. Cephal. *cons.* 192. *num.* 38. Et cessat difficultas, quia agebatur circa actum qui à partium voluntate pendebat, & ideo enunciatiua probat. Aym. *cons.* 217. *num.* 7. Et fuit latè deductum in causa Mediolanen. simulationis contractus, 10. Decembris 1603. coram R.P.D. Ottembergho.

ROMANA OFFICII.

Lunæ 5. Iulij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Subrogatus sapit naturam eius in cuius locum subrogatur.*

2 *Pari passu ambulant datio fideiussorum, & hypothecatio bonorum.*

3 *Subrogatus in locum Cameræ, quæ hypothecauerat bona, tenetur dare fideiussores, si non est ita idoneus.*

4 *Hypotheca non cadit super officiis.*

DECISIO CC.

Domini resoluerunt, non sufficere cautionem datam per Spadam, de stando iuri, & iudicatum soluendo, quia cùm fuerit subrogatus in locum Cameræ, quoàd scuta quatuor millia, sicuti Camera tenebatur securum facere Lauretum, † 1 ita quoque Spada tenetur, per regulam, quòd subrogatus sapit naturā eius in cuius locum fuit subrogatus; vt traditur, *in l. si eum, §. quo iniuriarum, ff. si quis caut. §. fuerat, instit. de act. cum vulgar.*

Non obstat, quòd Camera non sit obligata dare fideiussorem, sed tantùm sint obligata & hypothecata bona Cameræ, & ideo Spada nō debet in plus teneri, quàm teneatur Camera, † quia cùm militet eadem 2 ratio, quòd dentur fideiussores, & quòd bona hypothecentur, vt per Bart. *in l. cum ex pluribus, numer.* 4. *de solut.* Neguz. *de pign. in primo mem.* 5. *part. num.* 1. † meritò cùm 3 Spada non sit ita idoneus, prout Camera debet, sicut Camera hypothecauit bona sua, ita ipse dare fideiussorem.

Non obstat, quòd Laurentius sit securus, cùm super officiis non cadat hypotheca, quia licet hoc sit verum, tamen non applicatur, cùm versemur in emptione facta à tertio, qui se cautelauit, & Camera dedit cautelas.

ROMANA AMOTIONIS INSIGNIUM.

Lunæ 5. Iulij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Quod fit de facto, debet reuocari.*

2 *Pars anterior Ecclesiæ dicitur facies.*

3 *Insignia retinẽtur ad ostendendum dominium.*

4 *Obseruantia est optima interpres intentionis contrahentium.*

DECISIO CCI.

Visum fuit Dominis, sententiam extra Rotam latam, esse con-
1 firmandam. † Vult enim, quòd insignia posita de facto, debeant amoueri, quod est conforme dispositioni iuris communis, *l. vnica, C. ne quis in sua causa.*

Nec facit conuentio, quòd Societas teneatur retinere in facie Ecclesiæ perpetuò insignia Basilicæ sancti
2 Petri, † quia satis retinuit in parte anteriori discooperta, hæc enim est facies Ecclesiæ. Baldus, *in rubr. C. de vindic. liber. num. 2.* & facit tex. cum glos. *in l. si quis metallum*, vbi etiam Bald. & Ang. *C. de pœn.* idem Ang. *in l. 21. num. 14. ff. de pub. iud.* Aret. *in tract. de malef. num. 1. in verb. in facie.* Felin. *in c. cùm non liceat, num. 2. de præscript.* Et tantò magis satisfecit conuentioni, quia ad alium effectũ huiusmodi insignia non retinentur, quàm ad ostendendum dominium. Bart. *in l. stigmata, C. de fabric. lib. 11.* Cagnol. *in l. 1. num. 177. ff. si cert. pe. tat.* Et ideò cùm huiusmodi insignia sint posita in facie, & non sit conuentum de certa parte, satis habetur effectus, nempe, quòd ostendat dominium.

Et cessat omnis difficultas, quia insignia per 60. annos fuerunt retenta in loco antiquo, in quo etiam
3 hodie retinentur. † Quæ obseruantia est interpres intentionis contrahentium, *l. si de interpretatione, ff. de leg.* Gabr. *consf. 89. num. 18. lib. 1.*

Non obstat Bulla Pij V. quia loquitur de ædificiis, in quibus non adsunt insignia.

PAMPILONEN. DE Iansi.

Lunæ 5. Iulij 1604.

SVMMARIVM.

1 *Non ius vnius probatur ex eo quod contra ipsum adsunt tres sententiæ conformes. Item probatur ex reuolutione actorum, num. 3.*

2 *Res iudicata retardatur per restitutionem in integrum.*

DECISIO CCII.

Domini resoluerunt, gratiam, *si neutri*, Ferdinandi, esse iustificatam quoàd non ius D. Antonij; quia ipse D. Antonius reportauit contra se tres sententias Rotales, ex quibus satis apparet, de non iure suo. † Res enim iudicata pro 1
veritate habetur, *l. res iudicata, ff. de regul. iur. l. ingenuum, ff. de stat. hom.*

Non obstat, quòd sit commissa 2
causa restitutionis in integrum, & ideo res iudicata potest retractari, *l. 1. circa fin. ff. de quæst.* Abb. *in cap. suborta, num. 16. & seqq. de re iud.* cum alleg. per Antonium Gabr. *tit. de rest. in integr. concl. 2. num. 6.* Nam ex decisione iam facta, satis cõstat, D. Antonio nõ competere restitutionem, quia adhuc manent firmæ decisiones factæ coram Illustrissimo Mantica, in quibus fuit resolutum, non constare dei urepatronatus Communitatis, super quibus decisionibus sunt fundatæ sententiæ Rotales.

Ex quibus satis apparet, gratiam, *si neu*

si neutri, Ferdinandi esse iustificatam, quoàd non ius D. Antonij, † quia ex
3 reuolutione actorum, probatur huiusmodi negatiua, vt fuit nouissimè resolutum coram me in causa Alerien. beneficij 28. Iunij præteriti.

MONTIS REGALIS Iurisdictionis.

Lunæ 15. Nouembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *A verbis claris non est rece dendum.*
2 *Singula officia singulis sunt committenda, maximè si dentur in titulũ, & num. 4.*
3 *Ordo in Sacris celebrandis est seruandus.*
5 *Sacristia, nomen est iuris, continens curam de iis quæ ad Thesaurum Ecclesiæ pertinent.*
6 *Bulla procedens per viam legis futura complectitur.*
7 *Quod debetur certo generi personarum, extra illud dari non potest.*
8 *Non prohibitus facere aliquem actum, potest illum pro suo arbitrio facere, dummodo alter non habeat priuilegium, vel consuetudinem præscriptam, num. 9.*
10 *Genus comprehendit omnes suas species, & idem operatur quoad species, quod species quoad indiuidua, num. 12.*
13 *Quilibet in re sua est moderator, & arbiter.*
14 *Quælibet Ecclesia vnam habet Sacristiam pro seruitio Ecclesiæ, secus pro capellis, vel aliis.*
15 *Obseruantia non attenditur, quando verba dispositionis sunt clara.*
16 *Probatio dubia non releuat.*
17 *Facultas augendi, & minuendi, non operatur, vt possit substantiam immutare.*

DECISIO CCIII.

Maior pars Dominorum censuit, Reuerendissimum D. Archiepiscopum, non potuisse construere nouam Sacristiam pro presbyteris, & illius exercitium committere clerico sæculari; quia Bulla Pauli tertij in indiuiduo præcipit, quòd Sacristia exerceatur per vnum ex ipsius Ecclesiæ monachis, vtens dicto verbo imperatiuo. Bart. *in l. 3. in princ. C. de transact.* † Et pro- 1
pterea, cùm huiusmodi verba sint clara, ab illis non est recedendum, *l. non aliter, de leg. 3.* Bart. *in l. quod constitutum, ff. de milit. testam.* & reiiciunt omnem interpretationem, *l. 3. C. de lib. præt.* Curt. sen. *cons. 29 num. 7.* Aym. *cons. 294. sub num. 6. vers. 3. principaliter.*

Et hæc dispositio, quòd per vnicum Sacristia custodiatur, videtur conformis dispositioni iuris communis, † per quam singula officia 2
singulis sunt cõmittenda personis, *c. cum singula, in princ. de preben. in 6.* Et deputatio vnius capitis pariter correspondet omni iuri, & in apibus vnus etiam Princeps, grues vnã sequuntur, Imperator vnus, & Roma ipsa ab initio duos reges habere non potuit, & in vtero Rebeccæ Esau & Iacob bella gesserunt, *cap. in apibus, 7. q. 1.* Barbat. *cons. 40. num. 68. & 72. vol. 4.* Et quando Sacristia datur in titulum, est tex. *in cap. vnico, de offic. Sacrist.* Nec adest ratio diuersitatis, quando Sacrista est manualis, & tantò magis, quia aliàs subuerteretur ordo in Sacris celebrandis, † 3
qui alioquin seruandus est, ad tex. *in l. prolatam. C. de sent. l. 2. §. prius, ff. de vulg.* vbi Bart. Pont. Imolen. *cons. 171. nu. 12. & 13.*

4 Et cum prædictis concurrit etiã generalis cõsuetudo; quælibet enim Sacristia habet vnicum Sacristam, & in Ecclesiis Cathedralibus vbi officium Sacristiæ nõ datur in titulum, solet deputari Canonicus, qui curã Sacristiæ exerceat per custodem, & alios officiales. Vnde meritò in Ecclesia Montis Regalis deputatur monachus, nam cùm ista Ecclesia sit Cathedralis regularis, monachi sunt loco Canonicorum, vt in specie, de Ecclesia Montis Regalis dicit Abb. *in cap. causam quæ, num* 8. *& seqq. de iudic.* vbi Doct. communiter. Et fuit firmatum in hac causa 8. Martij præteriti.

Nec placuit Dominis, quòd debeat intelligi Bulla de Sacristia tunc existente, & quòd cùm monachus sit amouibilis ad nutum Archiepiscopi, cura resideat penès ipsum, & non penès monachum qui exercet. Et ideo potest ad libitum suum aliũ
5 deputare, etiam sæcularem, † quia Sacristia ibi est nomen iuris, vt *in cap. vnic. de offic. Sacrist.* continens scilicèt curam de iis quæ ad thesaurum Ecclesiæ pertinent. Et cessat
6 difficultas, † quia cùm Bulla procedat per viam legis, futura amplectitur, *cap. fin. de constit.* Bar. *in l. si ita nu.* 2. *ff. de aur. & arg. leg.* Imol. *in Clemen. fin. num.* 21. *de script.* Et licèt quoàd deputationem sit liberum D. Archiepiscopo, eligere quem maluerit ex monachis, non potest tamen
7 eligere extraneum, † cùm vigore Bullæ Sacristia sit debita certo generi personarum. Put. *decis.* 164. *lib.* 2. Verall. *decis.* 313. *lib.* 1 *in manuscript.* Et fuit resolutum in causa Vlixibonen. prioratus, 1. Februarij 1602. coram Illustrissimo D. meo Cardinali Seraphino. Et ista prætensio nec etiam placuit Dominis, qui contra decisionem sentiebant.

Prout nec iisdem placebat, quòd Bulla pro parte monachorum inducat necessitatem, ex quo ipsi coguntur subire onus Sacristiam exercendi, ex parte verò Domini Archiepiscopi facultatem, quia ex tenore Bullæ apparet, quòd dat formam; cùm aliqua denegentur monachis, & aliqua eis tribuantur, & ideo non debet esse in potestate D. Archiepiscopi, eis auferre quod in Bulla conceditur.

Non obstat, quòd monachi in Bulla non habent ius prohibendi, ne alia Sacristia confici possit. † 8
Quare D. Archiepiscopus ad sui libitum aliam construere potuit, vt per Ias. *in l. quominus num.* 85. *ff. de flumin.* quia vltra superiùs deducta, quæ in hoc casu obstant, idem Ias. *loco pracit.* limitat conclusionem: † 9
nisi alius habeat priuilegium, vel consuetudinem præsumptam; quæ limitatio bene applicatur in puncto, quia monachi ex Bulla officiũ Sacristiæ exercere debent, & proptereà non potest alius quàm monachus exercere, & custodire illa quæ ad hoc Sacristiæ munus, scilicèt ad thesaurum Ecclesiæ spectãt. † 10
Illud enim genus, *Sacristia*, comprehendit omnes species spectantes ad illam, *l. omnes*, vbi not. Angel. *C. de præscript.* 30. *annorum.* † Et qui gene- 11
raliter loquitur, comprehendit directè omnia particularia, & nullum excludit. Feder. de Sen. *consf.* 85. *nu.* 2. *in fin. & num.* 3. Et generaliter non minùs operatur, quàm singulorum expressio, *l. si duo, in fine, ff. de admin. tut.* Socin. & Doct. *in l.* 1. *ff. de vulg.* † 12
Et genus idem operatur quoad species, quod species, quoàd indiuidua, *l. si chorus, de leg.* 3.

Nec officit, quòd D. Archiepiscopus non possit impediri, quominùs habeat locum pro suis paramentis, quia

quia quicquid dicendum sit, an paramenta, quæ hodie reperiuntur in Sacristia noua, sint acquisita Ecclesiæ, & an possit donare Ecclesiæ paramenta, & demandare custodiã alteri quàm monacho Sacristiæ, non impeditur Reuerendissimus D. Archiepiscopus, ne habeat locum pro custodia suorum paramentorum, & custodiam etiam committat perso-
13 næ sibi beneuisæ, † quia quilibet in re sua est moderator, & arbiter, *l.in re mandata, C.mand.* Sed non propterea potest construere nouam Sacristiam, & committere exercitium clerico sæculari in præiudicium monachorum, & facere, quòd clerici sæculares sumant paramenta in Sacristia per ipsum confecta, ne hoc modo Ordo Ecclesiæ peruertatur, & dispositio Bullæ Pauli tertij eludatur.

14 Nec releuat, quòd non implicat, quòd plures Sacristiæ sint in eadem Ecclesia, prout in multis Ecclesiis Vrbis videtur, & etiam in Ecclesia Lauretana. Quia implicat quidem ex prædictis, quòd pro seruitio eiusdemmet corporis Ecclesiæ sint plures Sacristiæ, stante confusione quæ oriretur in celebrando, & plures Sacristiæ quæ sunt in Vrbe, & in Lauretana Ecclesia non sunt pro seruitio Corporis Ecclesiæ, & totius Ecclesiæ, sed certæ Capellæ particularis.

Nec subsistit allegata obseruantia, quòd clericus sæcularis exerceat
15 officium Sacristiæ; † quia vltra quòd obseruantia non attenditur, vbi verba sunt clara, Aret. *cons.* 115. *num.* 2. Natt. *cons.* 318. *num.* 1. Surd. *cons.* 426. *num.* 44. Et esset contrauentio, non obseruantia, testes non deponunt, an ante, vel post Bullam Pauli tertij fuerit deputatus talis Sacrista sæcu-
16 laris, † & ideo ista probatio tanquam dubia non releuat, *c.in præsentia, de probat.*

Neque ad hunc effectum suffragatur Reuerendissimo D. Archiepiscopo facultas quã habet in Bulla, addendi, vel minuendi; quia vltra responsiones alias datas, † hæc fa- 17
cultas non operatur, quòd D. Archiepiscopus possit immutare statum, aut substantiam eius quod in Bulla fuit ordinatum, vt in terminis huius facultatis, licèt in alio casu, dicit Bart. *in l. edita, num.* 8. *C.de eden.* Intelligitur enim, quòd possit addere, vel minuere id quod potest secundùm leges, non secundùm voluntatem suam. Dec. *cons.* 146. *nu.* 9.

ROMANA TRANSactionis.

Ven. 19. Nouembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *Non adimplens transactionem, non potest illa vti, sicut contraueniens contractui, non potest illo iuuari.*

2 *Promittens non facere, nunquam potest adimplere.*

3 *Promittens non facere, si facit implicitè, non adimplet.*

4 *Mora committitur per contrafactum, vel non licitè factum, sicut per non factum.*

5 *Contrauenire quis non potest iis quæ adhuc non existunt.*

6 *Vtraque parte concordiæ contrauveniente, censetur à concordia recessum.*

7 *Productio iurium non acceptata à parte, producenti non præiudicat.*

8 *Mora quæ committitur propter factum, est impurgabilis.*

DECISIO CCIV.

Domini petiuerunt in resolutis, scilicèt sententiam Rotalem esse iustam. Maroldus enim côtrauenit transactioni, & sic implicitè non adimpleuit, † quare ea vti non potest, *l. Iulianus, §. offerri, ff. de act. empt.* Et quòd contraueniens contractui non possit ex eo iuuari, ex multis regulis iuris fuit resolutum in causa Vrbeuetana Castrorũ, 11. Ianuarij 1572. coram bo. me. Oradino.
1

Non obstat, quòd si Maroldus contrauenit, versamur in dispositione, *l. si quis maior, C. de transact.* à cuius pœnis fuit excusatus, & non in terminis, *l. Iulianus, §. offerri*, quæ loquitur, quando quis non adimpleuit. † Ex quo Maroldus ad implementum nunquam præstare poterat, cùm promisisset nô facere. Bart. *in d. §. offerri, num. 3.* Nam respondetur, quòd Bart. dicit, quòd promittens non facere, nunquam potest adimplere, si verò fecerit, & contraueuerit, non propterea dicit, quòd non censeatur non adimpleuisse, ad effectum, vt intret dispositio, *§. offerri*, † quia qui promittit non facere, & facit, implicite non adimplet, *l. qui non facit, ff. de reg. iur.* † Et mora ista committitur per contra factum, vel malè factum, seu non licitè factum, sicut per non factum. Aret. *cons. 156. in fin.* Et propterea cùm Maroldus implicitè non adimpleuerit, & per consequens fuerit in mora, intrat dispositio, *d. §. offerri.*
2
3
4

Nec est verum, quòd Q. Iacobus fuit primus contrauentor, ex quo in concordia assignauit Maroldo creditum iam exactum, † quia contrauentio non potest considerari ex iis quæ erant antequam concordia fuisset deducta in esse, ad tex. *in l. eius qui in Prouincia, ff. si cert. pet.* Vltra quòd in fine concordiæ dictus Iacobus promiserat de euictione. † 6
Et tandem si vtraque pars contrauenit, censetur concordia rupta, & ab ea mutuo consensu recessum. Paul. de Castr. *cons. 70. num. 8. vers. secundò, quia postquàm Rex, lib. 1.*
5

Non obstat, quòd Iacobus fuerit vsus huiusmodi transactione, eam producendo in iudicio criminali contra Maroldum; quia cùm Maroldus contrauenerit dictæ transactioni, criminaliter agendo, & ipse Iacobus produxerit hanc transactionem ad repellendum Maroldum, qui propterea non acquieuit, † non 7
ideò sequitur, quòd huiusmodi productio non acceptata per Maroldũ, Iacobo præiudicet. Paris. *cons. 115. num. 31. vol. 1.* Osasch. *decis. 39. nu. 8.* Surd. *cons. 51. num. 94. lib. 2.* Vltra quod etiam post dictam productionem Maroldus contrauenit, post sententiam enim inquietauit dictum Iacobum coram illo iudice criminali.

Nec prædictis resistit decisio Pur. 340. *lib. 1.* quia in illo casu pars in totum non adimpleuerat, & ideo fuit actum pro adimplemento, & pars obtulit adimplere, & ideò postmodùm actor non poterat negare se velle stare transactioni. Vnde termini sunt longe diuersi.

Nec obstat quòd Maroldus hodie vult præstare interesse Iacobo; quia vltra respôsiones datas in alia decisione, quæ placuerunt Dominis, cùm contrauentio Maroldi sit non adimplementum, & mora, vt suprà ostensum fuit, non debet admitti præstando interesse, ex quo peccauit in faciendo. † Et ideo hæc 8
mora est impurgabilis. Grat. qui de communi, *cons. 93. nu. 63. & 77.*

THEA

THEANEN. CENSVS.

Veneris 19. Nouembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *Census reseruatiuus est licitus, & per eum transfertur dominium vtile, & directum.*

2 *Bulla Pij V. de Censibus, non loquitur de censu reseruatiuo.*

DECISIO CCV.

1 Absque difficultate fuit resolutum pro validitate census. Contractus enim iste, per quem habens dominium rei eam alteri tradit, quoàd dominium vtile, & directum pro certa quantitate annuatim soluenda est licitus, vt not. *in c. Constitutus, de relig. dom. c. quæsitum* 1. *q.* 3. Bart. *in l.* 1. *§.* 1. *num.* 4. *ff. de publican.* Imol. *in c. ad audien. col.* 2. *num.* 4. *de reb. Eccl. non alien.* Couar. *var. resol. lib.* 3. *c.* 7. *num.* 1. *vers. sic & census.* Et tradut omnes summistæ *in verb. Census.*

Non obstant ea quæ opponuntur contra dominium D. Forcellati, quia tendunt ad infringendam transactionem, de cuius validitate suo tempore videbitur.

Neque hîc est agendum de for-
2 mula Bullæ san. me. Pij V. † quia Bulla non loquitur in censu reseruato in translatione rei, sed in emptione & venditione censuum, mediante pecunia. Vnde termini sunt longè diuersi.

PAMPILONEN. Parochialis de Stella.

Merc. 24. Nouembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *Parte opponente, nullitates in primis sunt reuocandæ, & num.* 3. *secùs parte non opponente, nu.* 2.

4 *Innocentiana habet locum, quando sententia est nulla ex inordinato processu, vel omissione iuramenti super perhorrescentia, non autem procedit quoàd alias nullitates.*

5 *Mandatum generale sufficit ad ratificanda omnia gesta, contra, num.* 6.

DECISIO CCVI.

Domini dixerunt, quòd nisi Abbas cedat nullitatibus, debet proferri sententia reuocatoria, † 1
quia parte opponente, in primis nullitates sunt reuocandæ. Bart. *in l. cum quærebatur, num.* 4. *ff. de re iud.* Rot. *decis.* 2. *de lit. contest. in antiq.* & 8. *in fine de rest. spoliat. in nou.* Cæs. de Graff. *decis.* 9. *de caus. poss. & propr.* Put. *decis.* 27. *lib.* 6. cum aliis per Vant. *de nullit. tit. quod, & infra quod tempus, num.* 11.

Non obstat, quòd cùm ex deci- 2
sionibus factis coram Illustrissimis Dominis meis Cardinali Seraphino & Pamphilio constet de iustitia sententiarum, potest simul pronunciari super nullitatibus, & iustitia, vt per Ægid. *decis.* 295. † Quia hæc có- 3
clusio procedit, parte non opponente, secùs autem parte opponente, Cæs. de Graff. *decis.* 9. *num.* 8. & 12. qui aliàs decisiones refert, *de caus. poss. & propr. &* 11. *num.* 3. *de sent. & re iudic.* Verall. *decis.* 264. *lib.* 1. *in manuscript.* Put. *decis.* 7. *num.* 1. & 2. *lib.* 3. Ferret. *cons.* 265. *num.* 4. Et fuit resolutum in causa Viterbien. rescissionis contractus, prima Iulij 1569. coram Finetto & aliàs sæpiùs.

Nec ad hunc effectum Innocentiana aliquid suffragatur, † quia 4
procedit quando sententia est nulla ex inordinato processu, vel omissione iuramenti super perhorrescentia,

ſcentia, non autem comprehendit alias nullitates, maximè ex tribus, prout eſt iſta, nempe ex defectu mandati.&c.

Non obſtat, quòd poſteà fuerit datum per partem mandatum in perſonam D.Caparoſſi,cum clauſu-
5 la,*cum ratificatione geſtorum.*† Et ideo per tale mandatum cenſentur ratificata omnia geſta per D. Caparoſsũ, antequàm haberet mandatum. Caſtren. *in l.Iulianus. nu.7.ff. qui ſatiſd. cog.* quia verba mandati ſonant in futurum,non autem in præteritum.
6 † Vltra quòd aliqui ex Dominis dicebant, requiri ſpeciale mandatũ, vt per Ruin.*conſ.62.nu.27.lib.5.*

PATAVINA DECImettæ.

Luna 29. Nouembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *Agens remedio,*l.conductores,C. locat.*debet probare,in locatione cõtineri totum id quod petit.*
2 *Indefinita in materia probatoria nõ æquipollet vniuerſali, ſecus quando omnium particularium eſt eadem ratio,& conditio, nu.3.*
4 *Dec.*in conſ.146. nu.15.*declaratur.*
5 *Aliud eſt decimare locum, aliud in loco.*
6 *Sequentia declarant præcedentia.*
7 *Indefinita habetur pro particulari, quando non eſt eadem ratio, & conditio quoad totum & partem, & num.20.*
8 *Denominatio ſumitur à natura rei denominatæ.*
9 *Locatio non probat verum annuum valorem.*
10 *Nemo præſumitur iactare ſuum.*
11 L.conductores, *non eſt locus, quando conſtat de non iure agentis.*
12 *Parochus habet aſſiſtentiam iuris communis in decimis.*
13 *Conductor negans rem conductam reſtituere, dicitur ſpoliare.*
14 *Eccleſia non poteſt agere ſpolio contra parochialem Eccleſiam, pro decimis exiſtentibus in ipſa parochia.*
15 Amplum *idem ſignificat quòd palus exſiccata.*
16 *Dictio,* eiſdem *eſt demonſtratiua, & relatiua ad ſuperius nominata, & nu.* 18.
17 *Sicut dictio* infrà ſcriptis.
19 *Verba quæ ſtant conſequutiuè, non ampliant antecedentem diſpoſitionem.*

DECISIO CCVII.

VNanimi Dominorum conſenſu fuit reſolutum, prout alias etiam ſub die 23.Ianuarij 1602. Reuerendiſſimo Abbati Carcerum nõ competere remedium, *l. conductoris, C.locat.* ſuper tota & integra decima
villæ Baonis. † Agens enim huiuſ 1
modi remedio debet probare, in locatione contineri id quod petit. Barbat.*conſ.50.col.10.ſub num.3.verſ. in contrarium, lib.1.* Afflict. *deci.12.* Conrad. *lib.3.Miſcel.iur.c.2.num.10.* Doct.communiter, *in l.ſi quis conductionis,* vbi Bart. *in fin.verſ.vltimo oppono, C.locat.* Modern. *de recuper.remed.11. num. 31. & 38.* In præſenti verò caſu Abbas non docet, ſe locaſſe totam & integram decimam villæ Baonis, ſed decimam ſeu ius decimandi in loco Baonis, *detta la*
Decimetta, † quæ verba decimam, 2
ſeu ius decimandi, cùm ſint indefinita in materia probatoria, non æquipollent vniuerſali, vt poſt Innoc. Alex. & alios Aym. *conſ. 33. num.16.* latè Surd. *conſ.431.num.68.*
vbi

vbi id concludit etiam in probatione quæ fit ex instrumento.

3 Nec applicatur conclusio, quòd quando omnium particularium est eadem ratio & conditio, tunc indefinita affirmatiuè prolata æquipollet vniuersali; & per Dyn. *in proœm. reg. in 2. quæst. vers. sed dicendũ est.* Dec. *cons.* 30. Bald. 384 *nu.* 4. *vol.* 5. Et dicitur esse in puncto *cons.* Dec. 146. *num.* 15.
4 *vers. vltimò non obstat.* † Nam Dec. loquitur in casu quo vinea fuerat, non indefinita, sed particulari appellatione denominata, & sic bene intelligebatur solutum pro tota vinea. In præsente verò casu locatio non comprehendit decimam villæ Baonis, vt forte dici possit intrare conclusionem prædictam, sed decimam, seu ius decimãdi in loco Bao-
5 nis. † Et aliud est decimare locum, aliud verò in loco, ad tex. *in cap. fin. & ibi Abb. in princ. & num.* 2. *de præben.* Cassad. *decis.* 11 *in princ. eod tit.* Maxime stante restrictione sequen-
6 ti, nempe *detta la Decimetta.* † Sequentia enim declarant præcedentia, *l. si seruus plurium*, §. *fin. & l. qui filiabus, de legat.* 1. Et quantitate pensionis librarum trium, videlicèt, bol. 45. quæ censetur conformis fructibus locaris, vt per glos. & alios in prima decis. alleg. Et prædicta etiam corroborantur ex licentia data fratri Federico, finita locatione, vbi dicitur, de certa decimetta in villa Baonis.

7 Vltra quòd in hoc casu visum fuit, vt infrà dicitur, non esse eandem rationem, & conditionem ad totam decimam, quæ ad partem. Et sic etiã indefinita habetur pro particulari. Alex. *cons.* 55. *num.* 16. *vol.* 4. Gabr. *cons.* 84. *num.* 45. cum aliis per Surd. *d. cons.* 431. *nu.* 67.

Nec placuit Dominis, quòd illa denominatio, *decimetta* sit ad differentiam aliarum decimarum maiorum, quas habet Abbas; quia cùm hæc denominatio correspondeat quantitati pensionis, † non debet 8 sumi ab extra, sed ab eo quod in ipsa re denominata plurimùm pollet, & in ipsa est potius. Alex. *cons.* 7. *num.* 3. *& seqq. vol.* 7. Ioann. de Monte Sperell. *cons.* 273. *nu.* 16. Port. Imol. *cons.* 165. *num.* 20. Ofasch. *decis.* 105. *num.* 10.

Nec facit, quòd secundùm opi- 9 nionem quam Rota seruat, ex locatione non probatur verus valor annuus rei, vt per Cassad. *decis.* 20. *super regul.* Ruin. *cons.* 35. *num.* 36. *lib.* 1. quia hîc non agitur de probando vero annuo valore, sed ad inducendam solam præsumptionem, quòd pensio censeatur correspondere fructibus locatis; quia non est verisimile, quòd decima villæ Baonis, quæ respondet vltra scuta 300. fuerit locata pro bolon. 45. † cùm nemo 10 præsumatur iactare suum, *l. cùm de indebito, ff. de probat.*

Remanet quoque solidum aliud fundamentum decisionis, nempe, † 11 quòd cùm notoriè constet de non iure Abbatis, vt infrà dicetur, dato etiam quòd tota decima fuisset locata, non est locus dispositioni *d. l. conductores*, vt per Modern. qui alios refert, *de recup. poss. remed.* 11. *num.* 44. eòque magis, quia ante huiusmodi locationem factam fratri Federico, vti gubernatori Ecclesiæ Sancti Fidentij vnitæ Conuentui Arrestis, cõstat, priorem dicti Conuentus, vltra assistentiam iuris, † quam ha- 12 bet vti parochus, *cap. cùm contingat, de decimis*, fuisse in possessione decimarum, vt in summatio, *num.* 6. 9. 12. *& seq.* Et ideo videtur cessare hoc remedium. Alex. *in l. prima*, §. *si vir, num.* 6. *ff. de acq. possess.* Gratian. *cons.* 90. *nu.* 16. *& seqq. vol.* 1. Curt. sen. *cons.* 70.

 nu. 2.

num. 2. Et cessat difficultas, quia cùm conductor restituere negat, spoliare dicitur, *l. colonus, ff. de vi, & vi armat.* Alex. *cons.* 33. *num.* 3. *lib.* 6.
14 Cephal. *cons.* 47. *num.* 40. *lib.* 1. † Ecclesia autem non potest agere spolio contra parochialem Ecclesiam, pro decimis existentibus in ipsa parochia, *cap. ad decimas*, vbi glos. *in verbo, præsumantur, de rest. spoliat. in* 6. nisi probet vtcumque immemorialem, vt per Ægid. *decis.* 455 vel habeat titulum coloratum. Verall. *decis.* 306. *par.* 3. In præsenti verò casu nec immemorialis, nec titulus coloratus adest, quia donationes factæ Conuentui Carcerum de anno 1180. & 1189. non loquuntur de tota, & integra decima villæ Baonis.

Nec iura producta pro parte Abbatis ei suffragantur. Nam, vt resolutum fuit 14. Nouembris 1603. omnia illa iura loquuntur de decimis noualium Paludis.

Nec minùs ei suffragatur cessio sibi facta à presbyteris Baonis, vt in summario Abbatis, *num.* 5. quia vt ex lectura patet, presbyteri Ecclesiæ sancti Fidentij Baonis prætendebāt decimas amplorum, siue noualium, quæ Prior Carcerum possidebat, & tenebat in curia, & finibus Baonis, hoc est, terrarum Conuentus Carcerum positarum in palude Baonis.
15 † *Amplum* enim idem est, quod palus exsiccata, vt in dicta decisione 14. Nouembris fuit firmatum. Non tamen dicti presbyteri prætendebāt decimas terrarum, & vinearum, quas Prior Carcerum proprijs manibus, & sumptibus laborabat, seu excolebat. Et super hac prætensione, mediante solutione facta presbyteris librarum 16. monetæ Venetæ, ipsi refutarunt, dederunt, & concesserunt decimas, & ius decimationis & omne ius quod in eisdem decimis, siue in iure decimationis pro sua Ecclesia de Baone habebant. Et sic ista transactio loquitur de iure presbyterorum super decimis bonorum possessorum per Priorem Carcerum in Palude Baonis. Et cum presbyteri remittant ius quod in eisdem decimis habebant, intelligitur de dictis decimis bonorū Prioris Carcerum in Palude. † Dictio 16
enim *eisdem* est demonstratiua, & relatiua ad superiùs nominata. Dec. *cons.* 262. *in princ. vers.* 2. *facit.* Ruin. *cons.* 101. *num.* 9. *vol.* 2. & refertur solùm ad ea quæ corporeis oculis legi possunt. Et perinde habendum est, ac si fuisset dictum, eisdem decimis super bonis Prioris Carcerum in Palude Baonis, † vt de dictione, 17
infrascriptis, dixit Bart. *in l. qui liberis*, §. *hæc verba, in fin. ff. de vulg.* Imol. *in l. si quis filium fam.* §. *fin. ff. de acq. hæred.* vbi Aret. hanc decisionem ait verissimam esse. Ruin. *cons.* 29. *num.* 4. *& seq. vol.* 2. † Et in puncto huius di- 18
ctionis, *eisdem*, Surd. *decis.* 125. *num.* 1. *vers. facit etiam.*

Nec obstat, quòd post verba, *in eisdem*, sequuntur verba, *siue in iure decimationis*, † quia stant consequu- 19
tiuè ad verba, *eisdem decimis*, nec ampliant vltra id quod actum est in transactione. Castren. *cons.* 30. *circa fin. vers. sed certè iura supradicta, vol.* 1. Ruin. *cons.* 88. *nu.* 10. *& seq. vol.* 3. Rol. *cons.* 89. *nu.* 48. *vol.* 1.

Ex prædictis remanet quoque 20
probatum id quod dicebatur in primo fundamento, non esse eandem rationem, & conditionem, ad totum quæ ad partem. Et sic indefinita non æquipollet vniuersali, cùm tituli Abbatis non comprehendant totam decimam villæ Baonis.

Alia vel sunt sublata ex alia decisione, vel non egent responsione.

ASSI.

ASSISIENSIS CENsus.

Lunæ 29. Nouembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *Notarius attestans, aliquem manualiter & in constanti recepisse, & ad se traxisse pecuniam, &c. probat numerationem, & num.* 30. *etiam si non adsit verbum*, numerauit, *nu.* 2. *Admittitur tamen probatio in contrarium, num.* 4.

5 *Simulatio non præsumitur, nisi probetur.*

6 *Census non potest imponi super quantitate incerta in indiuiduo, & loco.*

7 *Protestatio quòd quis intendit in omnibus censum constituere iuxta bullam Pij V. operatur, vt census sit validus, non obstante aliquo defectu.*

8 *Interpretatio ita debet fieri, vt excludatur contractus illicitus.*

9 *Pereunte in parte re super qua census est impositus, si altera pars quæ remanet, est capax in totum, census sustinetur in totum.*

Hypotheca non potest constitui super re aliena, quæ tamen potest vendi sed venditio non tenet in domini præiudicium.

DECISIO CCVIII.

Domini resoluerunt, censum esse validum. Fuit enim impositus super rebus certis designatis,
1 mediante pecunia numerata, † de qua numeratione constat ex attestatione notarij, quòd recepit incontanti, in sui & testium præsentia, & pecuniam ad se traxit, in tot Paulis argenteis, & scutis auri in auro. Quæ quidem attestatio probat numerationem, Bart. *in l. si ex cautione, num.* 14. *C. de non numer. pecun. & in l. singularia, num.* 22. *ff. si cert. pet.* vbi Ias. *num.* 48. & Dec. 33. Et fuit resolutum in causa Bononien. census 24. Aprilis 1600. coram Illustrissimo Domino Cardinali Pamphilio, & posteà anno sequenti Decembris coram me in causa Romana depositi de Altouitis.

Nec facit quòd in ista attestatione notarij non adsit verbum *numerauit*, iuxta doctr. Bart. *in l. singularia, num.* 23. *si cert. pet.* vbi dat cautelam, quòd notarius non ponat verbum, *numerauit*, nisi interuenerit realis numeratio; quem sequitur Ias. *ibidē, num.* 25. Alex. *cons.* 179. *num.* 4. *in fin. & num.* 6. *lib.* 2. † Nam fuit responsum, sufficere, quòd adsint verba illa, *recepit incontanti, & pecunias ad se traxit in tot Paulis argenteis*, &c. quæ excludunt simplicem confessionem de recepto, & denotant realem numerationem, & veram traditionem, Bald. *in d. l. si ex cautione, num.* 14. *C. de non num. pec.* Bart. *in l. si ita stipulatus, §. Chrysogonus*, Alex. *num.* 14. *vers. quia quando notarius, ff. de verb. oblig.* Et fuit resolutum coram R.P.D. meo Millino in causa Florentina bonorum, 17. Aprilis 1592. & posteà de anno 1599. in causa Bononien. census, 15. Febr. coram R.P.D. meo Penia Decano. 2 3

Non obstat, quòd huiusmodi attestatio notarij admittat probationem in contrarium, vt fuit resolutum in causa Senogalien. census 26. Aprilis 1591. corā R.P.D. meo Decano, & hîc videatur satis constare de simulatione huius numerationis, cùm antea fuerit venditus census pretio scutorum 1500. absque eo quòd interuenerit pecunia numerata, & post paucos dies redemptus, & postmodùm emptus census de quo agitur, quia tetrouenditio potuit ex 4

co fieri, quòd primus census non fuerat validus; sed non inde sequitur, quòd pretij secundi census numeratio fuerit simulata, cùm de ea
5 constet ex attestatione notarij. † Et simulatio non præsumatur, *l. quamuis*, vbi Bal. *C. si quis alteri, vel sibi* Dec.*cons.* 491.*num.*4. Surd. *cons.*425. *num.*54.

6 Nec releuat, quòd census fuerit impositus super rebus certis finibus designatis, & super tanta quantitate dictorum bonorum, quanta suppetat ad reddendum annuum fructum census, quæ pactio repugnat constitutioni Pij V. ex quo ista quantitas remanet incerta, cùm non appareat quanta in indiuiduo, & in quo loco sit. Bertran.*cons.*337.*num.*4.*&* 5.*lib.*1. *p.*1. Ruin.*cons.*136. *ante fin.lib.*1. latè Rimin, iun.*cons.*295. *num.*43. *& seqq.* Nam fuit responsum, quòd in instrumento adest protestatio, quòd census intelligatur in omnibus, iuxta
7 ta formam dictæ constitutionis. † Et ideò cùm sit impositus super rebus certis finibus designatis, hæc protestatio operatur, vt, non obstante dicta pactione, census remaneat validus super dictis rebus. Batt. *in l. non solùm,§.morte,num.*24. Alex. *num.*13. *&* 14 *ff. de nou. oper. nunc.* Gabr. *cons.* 47.*num.*8. *lib.*2. Et fuit resolutum in causa Beneuentana census, 29. Martij 1593. coram Illustrissimo D. meo Cardinali Pamphilio, & coram eodem in hac causa 9. Iunij huius anni, qua diè S. R. E. Cardinalis creatus fuit. Sed cessat omnis
8 difficultas, † quia illa verba, *& super tanta quantitate*, debent applicari ad intellectum sanum, bonum, ciuilẽ, & vitio carentem. Ror. *decis.*10. *nu.* 4. *&* 5, *de testamen. in antiq.* & vt excludatur contractus illicitus. Alex. *cons.*191.*num.*6.*lib.*2. Et ideo debent intelligi in casu quo res super qua impositur census periret, vel infructuosa remaneret pro parte, & tamen pars quæ remaneret esset capax pro solutione census. † Quo casu 9
census in ea parte remanente sustinetur, vt fuit resolutum in causa Romana census, 30. Octobris 1602. coram R. P. D. meo Millino, & priùs in simili causa 14. Ianuarij eiusdem anni coram R. P. D. meo Sacrato.

Nec officit, quòd census fuit impositus super rebus cõmunibus inter Andræam, & Cæsarem, & ideo remanet inualidus; † quia licèt res 10
aliena possit vendi, non tamen potest in ea constitui hypotheca, *l. rem alienam, ff. de pign.*3 *mem.*2.*par.nu.*52. Et etiam ipsa venditio in domini præiudicium non tenet, *l. alienum, C. de furt.* vbi Bald. Rol.*cons.*60.*nu.*56. *& seqq. lib.*4. Quia cessat hæc difficultas, cùm bona fuerint donata per Cæsarem Andreæ fratri, & ideo tanquam super bonis propriis ipsius Andræ, poterat census imponi.

An autem hæc donatio fuerit valida, ita vt per eam fuerit translatum dominium in Andræam, ad effectum quòd impositio huius census sustineatur, erit particulariter videndum.

AGRIGENTINA
Sancti Angeli.

Veneris 3. Decembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *Concessio semper intelligitur, sine præiudicio obtinentis.*
2 *Tertius non potest dare de iure tertij.*
3 *Iuspatronatus probatur per testes de publica voce, & fama, cùm præsentationibus spatio 50. annorum effectum sortitis, vel ex solis præsenta*

sentationibus spatio 100. annorum effectum sortitis.

4 *Episcopus non potest concedere priuilegium cōtra dispositionem Conc. Trid.* sess.25.cap.9.de reformat.

5 *Non est facienda mentio in gratia, de iis quæ Papam non retrahunt à concedendo.*

Decisio CCIX.

NOn obstantibus nouiter deductis, adhuc Domini censuerūt, Breuia non esse subreptitia. De possessione enim Francisci Cælestis nō
1 erat facienda mentio, † quia concessio semper intelligitur facta sine præiudicio obtinentis, *cap. consulta-*
2 *tionibus, de donat.* † Vltra quòd, cùm Franciscus iam sit defunctus, non potest Confraternitas dare de iure ipsius ad impediendum exequutionem Breuis. Abb. *in c.diuersis fallaciis, num.4. vers. potes addere, de cler. coniug.* Ruin.*cons.35. num.30. in fine, & 31. lib.* 1. Nullitas enim respiciēs terrium ab illo, & non ab aliis, allegari debet.Bart.*in l.2.ff. de except. rei iud.*Bald.*in auth. qui rem, num.*8.*C.de sacrosanct.Eccl.* Crot.*cons.119.nu.*8.

Non obstat, quòd non fuerit facta mentio possessionis præsentandi Confraternitatis; quia iam fuit responsum in alia decisione, in 2.Breui fuisse factam mentionem. Vltra quòd, cùm non constet de iurepatronatus Confraternitatis ex aliquo
3 titulo, nec ex aliis documentis, † quia ad minus requiruntur testes de publica voce, & fama, & præsentationes effectum sortitæ spatio 50. annorum, & cessantibus testibus præsentationes effectū sortitæ spatio centum annorum, & fuit resolutum in causa Barchinonen. vnionis 5. Decembris 1597. coram bo. me. D. Giptio iuspatronatus præsumitur ex vsurpatione. Et si Confraternitas vult vti titulo qui est in actis, ei non suffragatur, quia ex ipso apparet, quòd de anno 1575. fuit concessum Confraternitati priuilegium præsentandi ab Episcopo, cum assertione quòd anteà nullum ius habebant præsentandi. † Quod pri- 4
uilegium nihil valet, stante dispositione Concilij Tridentini, *sess.25.c.9. de reformat.* quæ procedit in vtroque casu, cùm habeat decretum irritans, inficiens titulum, & possessionem. Nulla fuit propterea possessio Confraternitatis. † Et ideo cùm hæc non 5
retraxissent Papam à concessione, nulla erat facienda mentio, Ægid. *decis.*4.

ESINA FIDEICOMMISSI.

Veneris 3.Decembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *Confraternitas non est locus pius.*

2 *Ad effectum quòd censeatur prohibita Trebellianica, non est necesse, quod sit locus pius, sed sufficit, quòd opera pietatis exerceat.*

3 *Item ad effectum, quod censeatur prohibita Trebellianica, necesse est, quòd pia causa sit immediatè substituta, vel fideicommissarius, mediatè, modò sit purè, vel in diem certum grauatus restituere, secus si sub conditione, si sine filiis, quod tamen declara, vt nu.4.*

Decisio CCX.

DVbitaui, an esset locus detractioni Trebellianicæ, cùm fuerit factus locus fideicommisso ad fauorem Societatis sanctissimi Corporis Christi, per obitum Marchegianæ filiæ Testatoris, absq; filiis, cui Societas in talem casum fuerat substituta. Et Domini cū præsupposito,

 quòd

quòd Societas sit solita conuertere relicta in opera pia, negatiuè resol-
1 uerunt.† Nam licèt Confraternitas non sit locus pius, Bald. *in l. si quis ad declinandum, §. in omnibus, nu. 19. C. de Episc. & cler.* Abb. *cons. 31. num. 2. lib. 1.* Imol. *in c. officij, nu. 20. & seq. de testam.* Alex. *in rubric. de noui oper. nunc. num. 25.* Ant. Gabr. qui de magis cõmunis de pia causa, *concl. 1.* Hier. Gabr. *cons.*
2 *162. lib. 1.* † tamen ad effectum quòd censeatur prohibita detractio Trebellianicæ, non est necesse, quòd locus sit pius, sed sufficit quòd opera pietatis exerceat, quia priuilegium non datur loco, sed causæ, cui relinquitur. Castren. *cons. 167. num. 2. lib. 2.* Card. Mantic. qui alios refert, *de coniect. vlt. volunt. lib. 4. tit. 5. art. 6. nu. 5.* Gabr. *de pia causa, concl. 2. num. 15.* Peregr. *de fideic. ar. 3. num. 63. vers. & nota.*

3 Nec obstat, quòd ad effectum, quòd censeatur prohibita Trebellianica, necesse est, quòd pia causa sit immediate substituta, vel mediatè, modò fideicommissarius sit pure vel in diem certam grauatus restituere. Secùs autem si sub conditione, si sine filiis, vt per Crass. qui alios refert, *in §. Trebellianica, q. 6. num. 9.* Et ratio differentiæ est, quia in primo casu est certum, quòd Ecclesia est successura, in secundo verò casu substitutus primo hæredi non potest impedire detractionem, quia non est priuilegiatus. Et minùs etiam pia causa, quia est incertum, an sit successura. Quas rationes in specie ponderat Roman. *cons. 206. num. 7.* Eman. Costa, *in c. si pater, vers. Trebellianica, num. 27. de testam. in 6.* Peregr. *de fideicom. loco superius alle-*
4 *gato, num. 55.* † Nam in casu de quo agitur, licèt Confraternitas sit substituta sub conditione si sine filiis, tamen Marchegiana nunquam habuit filios, & ideo semper Confraternitas fuit certa, quòd erat successura. Quare cùm hæc ratio Doctorum sit generalis, & adaptetur ad punctum de quo agitur, bene illud determinat. glos. *in l. milites agrum, de re milit. l. his solis, de reuoc. donat.* Ias. *in l. Marcellus, nu. 46. ff. ad Trebell. & in auth. non licèt, C. de lib. preter.* Rim. Iun. *cons. 4. num. 8. & seqq. lib. 1.*

Non obstat decisio in causa Fauentina fideicommissi, 13. Nouembris 1595. coram R. P. D. meo Litta, quia iste articulus non fuit ibi ex professo tractatus, sed aliquid perfunctoriè dictum, & ibi detractio Trebellianicæ expresè reperiebatur prohibita.

INTERAMNEN. Compromissi.

Ven. 10. Decembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *Quietantiæ probant in præiudiciũ quietantis.*
2 *Assignatio facta inter partes, habet vim veræ solutionis.*
3 *Solutione eius quod debetur, tollitur obligatio.*

DECISIO CCXI.

DVbitaui, an Marcutio fuerit satisfactum de fructibus census venditi per Fatiolum decursis vsque ad diem cessionis factæ 27. Maij 1590. Et Domini affirmatiuè resoluerunt, quia isti fructus, ad rationem scut. 48. quolibet anno ascendunt à die impositionis, quæ fuit de anno 1586. 2. Ianuarij, vsque ad dictam diem cessionis, ad summã scut. 203. 34. & tamen Marcutius habuit in vna manu scut. 91. & 30. vt constat ex quietantiis factis per ipsum Marcutium, † quæ probant 1
in præ

in præiudicium ipsius. Alex. *cons.90. num.3.lib.3.* Aym.*cons.619.num.8.* Et posteà cùm hæredes Ceuoni agerẽt contra Fatiolum pro fructibus census, hoc est pro scutis 133.60.& obtinuissent mandatum, Marcutius voluit assumere onus soluendi pro Fatiolo, & excomputare cum dictis
2 hæredibus Ceuoni. † Quæ assignatio facta inter partes, habet vim veræ solutionis. Castr. *in l.singularia, prope fin.ff.si cert.petat.* Afflict.*decis. 353. numer.1.* Et sic cùm Marcutius habuerit scuta 224. 90. vtique habuit etiam vltra suum creditum.
3 † Quare solutione eius quod debebatur fuit sublata omnis obligatio. instit.*quib.mod.toll. oblig.in princ.*

Sed hæc dicta sunt ex abundanti, quia Marcutius agnouit bonam fidem, & cessit dubio.

CALCIATEN. ET Legionen. Præstimoniorum.

Ven.10. Decembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *In beneficialibus, cùm petitur restitutio, requiritur titulus coloratus, ne detur vitiosus ingressus.*

2 *Agens ad restitutionem, probare debet, se possedisse per prius, & partem aduersam nunc possidere.*

3 *Capitulũ Ecclesiæ Cathedralis habet intentionem fundatam in conferendo Archidiaconatum, exempli gratia, qui vacat in mense Ordinarij.*

4 *Collatio beneficij quod est simultaneæ collationis, facta ab vno, tenet, altero non contradicente.*

5 *Possessio tradita ab illis qui habent potestatem conferendi, habet vim collationis.*

6 *Possessio probatur per instrumentum, non existente alio in possessione.*

7 *Possessio in Ecclesia Cathedrali, vel Collegiata, debet capi Capitulariter.*

8 *Per possessionem Ecclesiæ, alio non existente in possessione, censetur capta possessio etiam bonorum.*

9 *Restitutio non conceditur, quando notoriè constat de non iure petentis.*

10 *Secundum extremum in spolio probatur ex sustentatione litis, concurrentibus adminiculis.*

DECISIO CXXII.

Domini resoluerunt, Ioannem esse restituendũ. Constat enim de titulo colorato, † qui in benefi- 1 cialibus requiritur, quando petitur restitutio, ne detur vitiosus ingressus. Rot.*decis.2.de rest. spol. in nou. & 20.eod.tit.in antiq.& 7.num.2. de probat.in nou.* Cassad. *decis.8. num.1. de rest.spoliat.* Put. *decis.99. num.5. lib.1.* Achill.*decis.8.num.3.de trienn.* Et pariter constat de antiquiori sua possessione, & iuniori partis aduersæ. † 2 Quæ duo extrema requiruntur, & probari debent ab agente spolio, Innoc.& DD.communiter, *in cap.sæpè, de rest. spol.* Abb. *in c. si diligenti, de præscript.* Dec.*cons.252.num.1.vers.est ergo solum videndum,* Alex. *cons.6. nu. 5.lib.3.* Grat.*cons.70.nu.22.lib.2* Natt. *cons.562.num.1.lib.3.* Rol.*cons.50.nu. 4.& seqq.lib.2.*

Nec obstat, quòd de titulo colorato constat ex prouisione Capituli, & tamen petens restitutionem debet probare, se habere titulum ab habẽte potestatem instituendi. Rot. *decis.5. de restit. spol. in antiq.* † quia 3 cùm iste Archidiaconatus vacauerit in mense Ordinarij, & sit in Ecclesiæ Cathedrali, Capitulum habet intentionem fundatam de iure com

communi Cassad. *decis.22.de preben.* Put.*decis.*135.*lib.*1.

4 Nec refert, quòd collatio sit simultanea Episcopi, & Capituli, quia cùm vterque habeat potestatem conferendi insolidum, tenet collatio facta ab altero tantùm, quãdo de alterius contradictione non constat. Achill. *decis.4.num.*13.*&* 14. *de preben.* Put. *decis.* 190. *num.* 4. *lib.*3.

Minùs facit, quòd instrumentum quod datur, contineat solam electionem Capituli, & non collationem, quia cùm statim vigore illius electionis fuerit tradita possessio

5 per eosdemmet Canonicos, † illa possessio tradita ab illis qui habent potestatem conferendi, habet vim collationis. Rot. *decis.*16.*de concess. preben.in nou.* Put.*decis.*120.*&* 125.*lib.* 3.Achill.*d.decis.*4.*de preben.num.*3.*& seqq.*

Nec etiam placuerunt ea quæ contra primum extremum deduce-

6 bantur, † quia de eo dictum fuit sufficienter, constare ex instrumento adeptionis possessionis, *per l.prædia,* vbi Bart. *num.*1.*ff.de ac.poss. l.non idcirco,* & ibi Bald. *C.de fid. instr.* Put. *decis.*360.*num.*8.*lib.*1. Et hæc possessio licet instrumentalis prodest Ioãni, cùm alius in possessione non existeret. Put.*d.decis.*360. *num.*8. Rot.

7 *decis.*21.*de rest.spol.in antiq.* † Et fuit etiam capta Capitulariter, prout requiritur, quando præbenda est in Cathedrali, vel Collegiata. Cassad. *decis.*8. *nu.*1. *de caus.poss.& propr. & decis.*5.*nu.*3.*de iurep.*Paleot.*decis.*295. Et fuit pluriès resolutum.

Et ideo non obstat quod dicebatur, non constare, fuisse captam possessionem præstimoniorum de quibus agitur, quia cùm sint vnita Ecclesiæ, vt constat ex vnionibus, & fuerint tanquam talia, vt deponunt testes, possessa ab antecessore Ioannis, † per adeptionem possessionis Ecclesiæ, alio non existente in possessione, censetur quoque capta possessio bonorum. Anchar.*in reg. beneficium,ante num.*12.*de reg.iur. in* 6. *& in reg.sine possessione,num.*20.*in fin.eod. tit.* Aret.*in l.possideri,nu.*8. *& in l.cum heredes, num.*5.*ff. de acq. poss.* Couar. *var.resol.lib.*7.*c.*16.*nu.*13. Et fuit pluriès resolutum.

Nec officiunt ea quæ deducuntur contra vnionem, quia, vltrà quòd super simili restitutione ad præstimonia de quibus agitur, adest res iudicata Rotalis, cuius vigore etiam fuerunt relaxatæ executoriales, illa requirunt altiorem indaginem. † Et ad impediendam re- 9 stitutionem debet notoriè constare de non iure petentis. Rot.*decis.* 2.*vt lit. pend. in nou. & ibi adden. & decis.* 2.*de rest.spol. pariter in nou.* Cassad.*decis.*3.*eod.tit.*

Quantum attinet ad secundum extremum, controuerti non potest. † Probatur enim ex susteratione litis, cõcurrentibus adminiculis, nẽpe prouisione Ordinarij, & aliis. Cæs. de Graff. *decis.*4. *num.*2. *de rest. spol.* A.A.*in epit.tit.de vtroque extremo,§.*1. Et fuit nouissimè resolutum in causa Bononien. præceptoriæ, 24. Nouembris præteriti, coram R.P.D. Litta. 10

CESENATEN. LVCRI Dotis.

*Merc.*15. *Decembris* 1604.

SVMMARIVM.

1 *Dotem scienter recipiens super bonis Emphyteoticis lucrum dotale ex illis consequi non potest, secùs si adsit pactum, quod lucrum dotale sit saluum, quo casu lucrum dotale, saltem aliũde consequetur.*

De

DECISIO CCXIII.

FVit resolutum, D. Herculem teneri assecurare per se ipsum lucrum dotale D. Francisco, quatenus illud consequi non potest super bonis emphyteoticis. Adest enim in capitulis pactum clarum, quòd lucrum dotale sit saluũ D. Francisco, quod est seruandum, *l. 1. ff. de pact.*

1 Non obstat, quòd dos fuit scienter recepta super prædio emphyteotico, & ideo sibi imputare debet D. Franciscus, si rem accepit super qua lucrum dotis consequi non potest. Alex. *cons. 176. num. 9. lib. 7.* Castren. *cons. 59. num. 3. lib. 1.* Phan. *de lucr. dot. gloss. 10. num. 58. circa fin.* quia ideo D. Franciscus, quia dos erat super bonis emphyteoticis, voluit sibi cauere de lucro dotali, per dictam reseruationem quæ ei suffragatur, *l. 4. §. 1.* vbi Bart. *ff. quib. mod. pign. vel hypoth. solua.* glos. *in l. item Labeo, in ver. punct. ff. fam. ercisc.* Castren. *in l. 1. nu. 7. ff. ad leg. Falcid.* Dec. *cons. 42. in fin.*

Minùs etiam obstat, quòd ista bona emphyteotica sint hæreditaria, ex statuto Cesenæ. Quia nihilominùs potest dari aliquis casus, quo super eis Franciscus non posset habere lucrum, & ideo D. Hercules tenetur per seipsum obligationem facere, quòd lucrum dotale erit saluum prædicto D. Francisco.

ROMANA SANCTI Thomæ.

Veneris 17. Decembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *In relaxatione mādati vigore sententiæ inter easdem personas inter quas fuerat iudicatum, requiritur citatio, secundùm æquiorem opinionem.*

2 *Communior opinio non est seruanda, quando conuincitur per rationes concludentes.*

DECISIO CCXIIII.

QVia post rem iudicatam, ob nō interpositam appellationem, fuerat facta exequutio absque alia citatione super eadem re super qua fuerat iudicatum, & inter easdem partes inter quas fuerat pronunciatum, ideo dubitatū an huiusmodi exequutio fuisset valida. Et Domini negatiuè resoluerunt, quia licèt articulus sit dubius, & controuersus, vt per Gabr. *de citat. concl. 1. num. 129. & seqq.* † tamen æquior est, 1 & humanior sententia, quòd requiratur talis citatio. Alex. *in l. à diuo Pio, §. in venditione, nu. 30. & seq. ff. de re iud.* Cassad. *decis. 6. num. 2. de caus. poss.* Et in hac opinione magis incalescunt iura, vt per Alex. *loco citato,* Franc. *in c. ex parte, num. 90. de appell.* benè Duenn. *reg. 94. in 2. ampliat.*

Nec facit, quòd contraria sententia videatur magis communis, vt per Gabr. Cassad. & Alex. quia, quicquid dicendum esset hodiè, stante quòd multi superuenerunt scriptores nō mediocris auctoritatis, qui prædictam opinionem sequuti sunt, † tamen à communi opinione receditur 2 quando cōuincitur per concludentem rationem. Felin. *in cap. 1. nu. 54. de constit.* Gabr. *cons. 100. num. 45. & seqq. & cons. 101. nu. 1. vol. 2.*

Non obstat, quòd Rot. *decis. 25. nu. 3. de appellat. in nou.* videatur dicere contrarium, quia decisio nihil tale dicit, sed solùm additio, quæ allegat Innocentium, qui tenet contrariam sententiam, nec mouetur alia concludenti ratione.

Minùs facit decisio Accoromb.

7.p.2. quia in casu illius decisionis præcesserat mandatum, & postmodùm fuerat datus quidam metus exequutor.

BVRGEN. ADMISSIOnis ad habitum.

Lunæ 20. Decembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *Statutum, quòd sufficiat probatio per famam est validum.*

2 *Testes pro probanda fama, quomodo debeant deponere.*

3 *Actore non probante reus absoluitur.*

4 *Statutum, quod credatur saltuario, intelligitur nisi subsit causa in contrarium, vt ei non credatur.*

5 *In concursu magis creditur testibus deponentibus de bona fama, quàm de mala.*

6 *Probationi facta contra statutum, magis creditur, quàm probationi facta requisita à statuto.*

7 *Decisio Doctoris ex vnica etiam ratione sustinetur, licèt aliæ non applicentur.*

8 *Verbum* (aliqua) *intelligitur secundùm subiectam materiam.*

9 *Statutum factum lite pendente, non potest in causa allegari.*

10 *Adstringens se ad duo probanda, debet vtrumque probare, aliàs reo dari debet absolutoria, nu. 11.*

12 *Promittens factum alienum, faciendo quod in se fuit, vel adimplens per æquipollens, liberatur.*

13 *In arbitrio Religionis est, recipere aliquem in Religionem, & retinere durante anno probationis.*

14 *Quod tamen non procedit, in anno probationis, in quo cessante legitima causa non potest eiici, nec pariter eiici potest postquàm quis admissus fuit ad faciendas suas probationes in Religione Hierosolymitana.*

DECISIO CCXV.

DVbitaui, an statutum vltimo loco productum, per quod cauetur, quòd non recipiantur in milites, qui originem aliquam ab impuris, nedum probabilem, sed nec etiam aliqua fama auditam, quoquo modo traxerint, obstaret D. Fráncisco de Paez. in casu, & ad effectum de quo agitur hoc est, vt probationes per ipsum factæ ei non suffragarentur. Et non obstare, vtraque parte informante, vnanimiter per Dominos fuit resolutum. De puritate enim ipsius D. Francisci ex quatro de Turre cremata apertissimè constat ex depositione 84. testium, & ex aliis iuribus ponderatis in decisione R. P. D. mei Lancellotti 26. Ianuarij huius anni, cui non est quod addatur.

Nec obstat, quòd vigore huius 1 statuti sufficit probatio per famam. Nam licèt huiusmodi statutum sit validum, vt per Dec. *in c. dilecti, num.* 48. *de appellat.* nihilominùs, vltra quòd testes in contrarium adducti, qui sunt tantummodò quatuor, huiusmodi famam minimè probant. † Nullus enim adest, qui dicat, esse 2 publicum, & notorium, vel esse publicam vocem, & famam, vel saltem publicè audiuisse, iuxta opinionem quam Rota seruat. Verall. *dec.* 7. *lib.* 2. & multa requirantur ad effectum, quòd ista probatio intret, vt per eundem. Dec. *d. loco & a dicto, nu.* 48. *vsque ad numer.* 60. de quibus nō est modò agendum, tamen dato etiam, quòd dicti testes probarent famam, non releuaret, quia in contrarium adsunt 84. testes, & aliæ probationes pōderatæ in decisione D. M. Lancellotti, ex quibus optimè

purā

puritatis fama probatur, & proinde de contraria fama non liquet. †
3 Et ideò quod non apparet, obesse non debet, vt in puncto similis statuti dicit eleganter Bald, *in l.Diuus, num.3.vers.similiter si statutum*, idem Bald. *in l.qui accusare,num.4.vers.2.C. de eden.& in l.item si statutum,in fin. C.de pericul.tut.& in l.fin.nu.15.vers. ex hoc deciditur*, vbi quòd ita seruatur in practica, *ff.de eden. & in l.Sacrosancta, num.7.* vbi quòd ita se habet veritas.Dec. *in d.cap.dilecti,num. 60.de appell.* Et bene facit in puncto
4 quod dicit Ang.*loco præcitato*,† quòd si adsit statutum,quòd credatur falsario, intelligitur, nisi subsit causa in contrarium, vt ei non credatur. Et corroborantur prædicta ex Bart. *in l. de minore, §. plurimus, num.32. ff. de quæst.* vbi in terminis similis statuti dicit, quòd intelligitur de fama legitima. In casu verò de quo agitur, dato etiam quòd quatuor testes in contrarium adducti probarent famam. Et adest ratio cur huic famæ non credatur,quia legitima ea censenda non est,cùm adsit fama in
5 contrarium.† Et in concursu magis credatur testibus deponentibus de bona fama, etiã paucioribus, quàm deponentibus de malafama;ex allegatis coram me in causa Legionen. Canonicatus 3.Iunij 1603. & in indiuiduo Dec. *loco præcitato, num.61.* Quantò igitur magis est standum istis testibus deponentibus de bona fama,cùm excedant in tanto numero, & adsint aliæ quam plures probationes, vt dictum est.

Nec prædictis resistit,quòd Bald.
6 *in d. l. accusare*, videatur dicere, † quòd ex eo magis credatur famæ probatæ contra statutum, quàm famæ requisitæ à statuto;quia probationes sunt pares, & iura partium obscura, & propterea fauendum est reo.Nam licèt hæc sit bona ratio in casu illo ponderata per Bald. non propterea tollitur alia ratio, quòd cùm fama sit in contrarium, non liquet de fama requisita à statuto, & vtramque rationem per se in decisione similis casus ponderat Bald. *in d.l.fin.ff.de eden.*† Et sufficit,quòd 7
decisio Doctoris sustineatur ex vnica ratione, licèt aliæ non applicentur, *§.affinitatis, instit.de nupt. l.si non lex Ælia Sentia, ff. de hered. instit.* Alex.*in l.1.num.43.ff.de offic.eius*,Put. *decis.69.lib.2.*

Nec facit, quòd statutum loquatur per verbum *aliqua fama*, & per verbum,*quoquo modo traxerint.* Quia verbum, † *aliqua* intelligitur secun- 8
dùm subiectam materiam, vt per Dec.*cons.581.num.2.*Tiraq.*in l.si vnquam,in ver. omnia vel partem aliquã C.de reuocand. donat. num.14.& seqq.* & ideo debet intelligi de fama apta ad excluden. D. Franciscum, qualis non est ista,per supradicta. Vltra quòd deberet habere ortum à personis fide dignis, & ex causis probabilibus quæ populum ad sic credendum induxerint. Dec. *loco citato, num.56.*Alia verba, *quoquo modo*, intelliguntur scilicet aliquo ex ascendentibus, habent enim relationem ad verbum *traxerint*, quod refertur ad dd.ascendentes.

Et denique huiusmodi statutum 9
est factum longè post hanc litem motam, & ideo ad decisionem huius causæ allegari non potest, *auth. in medio litis non fieri facias form. coll.8. l. leges & constitutiones*, & ibi Bald.*num.4. C.de leg.*Bart.*in l. omnes populi, num.4. vers. aut sunt negatiua, de iust.& iur.*

Nec facit,quòd nihilominùs sententia de partibus contra Franciscũ remanet iusta, cũ ipse se adstrinxerit ad faciendas nouas probationes,

& habendum fides sanctissimæ Inquisitionis Toleti, & Logrognio, quibus constaret, Didaco Lopez de Ariaz, & Ioanni Lopez de Salazar non ex eo fuisse denegatam familiaritatem, quòd essent impuri
10 ex quarto de T[...]cremata, † & ideo vtrumque tenebatur adimplere, etiam quòd vnũ sufficeret. Abb. *in c.licet causam, num.*8. Imo. *num.*23. Felin.*num.*43. *de probat.* idem. Fel. *in c.*2.*num.*38. *de rescr.* quia dato etiam quòd Dominus Franciscus non probauisset promissa, nihilominùs sententia de partibus non remanet iniusta, quia in hoc casu si vnum ex præmissis sufficit ad victoriā actori, tamen quia ille vtrumque promisit
11 probare, & non probauit, † fuisset tantùmmodò danda absolutoria Reo, vt dicunt Abb.Imol.Fel.& alij præcitati. Sed dicta sententia excedit fines absolutoriæ, quia in ea non modò habetur, quòd Franciscus non satisfecit promissioni, sed etiam dicitur, probationes esse inualidas & tamen Frãciscus, quoàd nouas probationes ad vnguem adimpleuit, vt in decisione domini mei Lancell. alleg.

Sed cessat omnis difficultas, quia etiam quoad fidem Inquisitionis, cùm fuerit promissio facti alieni,
12 satisfecit, † tum faciendo quod in se fuit, tum adimplendo per æquipollens, vt fuit firmatum 4. Iunij præteriti coram eodem D.meo Lancellotto.

13 Nec tandem releuat, quòd sit in arbitrio Religionis, aliquem recipere, vel non recipere, prout est in arbitrio retinere durante anno probationis. Host.*in cap.ad Apostolicam, num.*4. Anchar.*num.*2. Abb.*num.*3. *de reg.* quia, quicquid dicendum esset
14 ab initio, † in casu tamẽ de quo agitur, scilicèt postquàm Religio admisit ad probationes faciendas, non est in eius libertate, absque eius legitima causa petentem reiicere, † prout 15
nec potest durãte anno probationis, vt dicit Collectarius, *in d.c.ad Apostolicam, num.*19. & admittunt Hosti. Anchar.& alij allegati, dum volunt, quòd durãte anno probationis receptus, si mores non placent, possit repelli. Hoc enim est intelligendũ arbitrio boni viri, & ideo quatenus adsit legitima causa, Bart. *in extrauag. ad reprimendum, in verbo, videbitur, nu.* 8. Paris.*cons.*65.*nu.*5.*lib.*1.*& cons.*8.*nu.* 21.*li.*4. Et propterea cùm liqueat de nobilitate, & puritate D. Francisci ex elegantissimis decisionibus Domini mei Lancellotti, nec constet, ipsum teneri aliquo ex impedimentis ob quæ quis non est capax Religionis, de quibus per Summistas *in verb. Religiosus,* constat, iudices Sacræ Religionis grauasse Frãciscum. Nec potest dubitari, quin S. D. N. possit prouidere huic incõuenienti, prout potest etiam Episcopus, quoàd Religiosos sibi subditos, vt per Calder. *cons.*14.*nu.*24. *de regul.*

ROMANA VINEÆ DE Fab.is.

Lunæ 20. Decembris 1604.

EPITOME.

In hac decisione tractatur, an sententia lata contra principalem, exequenda contra fideiussores, ipsis non citatis, sit nulla, & multa de liquidatione.

SVMMARIVM.

1 *Sententia à qua non appellatur infra decem dies, transit in iudicatum.*

catum, & exequi debet, num.2. & 6.

3 Clausula, si quid exequendum, suspendit exequutionem, donec de iustitia sententiæ cognoscatur.

4 Sententia lata contra principalem, est valida, fideiussore, contra quem fieri debet exequutio, non citato.

5 Fideiussor fingitur vna cum principali condemnatus.

7 Fideiussor in forma depositi, non est fideiussor facti alieni, & ideo obligatur, &c. maximè si se obligauit vt principalis, principaliter, & in solidum, nu.8.

9 Fideiussor iudicij, mutata actione, re, vel iudice, non tenetur. Et quando dicatur mutata res, nu.10.

11 Fructus qui seruando seruari non possunt, non præsumuntur durare vltra triennium, & ideo post triennium potest fieri condemnatio ad æstimationem, num.12.

13 Procurator non potest principali præiudicare, sine principalis ratificatione, num.14.

15 Decisio 1165. Seraphini declaratur.

16 Principalis non potest ratificare spolium post factam restitutionem.

17 Dictio, supràdictis, est repetitiua omnium præcedentium.

18 Vendens cum reseruatione dominij, donec de pretio fuerit satisfactum, ante pretium solutum, dominium non transfert, & emptores censentur ex pacto conductores, & apud dominum remanet possessio ciuilis, nu.19.

20 Conductor alienādo interuertit possessionem domini, & quando non.

21 Testis iurans extra terminum, dicitur nulliter examinatus.

22 Citatio ad videndum iurare testes, debet esse personalis; fallit quando quis semel fuit citatus personaliter; ad causam, & posteà domi dimissa copia, nu.23.

24 Electio domicilij facta ex eo quòd quis non habet sedem permanentem, & reperiri non potest, facit, vt quis citatus domi, dimissa copia, habeatur tanquam personaliter citatus.

25 Citatus in aliqua habitatione, & post citationem comparens in iudicio, videtur illam habitationem approbare pro domicilio.

26 Comparitio partis validat citationem, nulliter exequutam.

27 Liber rationum priuatus non probat.

Decisio CCXVI.

Dubitaui, an sententia Rotalis liquidatoria fructuum esset exequenda. Et Domini affirmatiuè resoluerunt. † Quia cùm constet de re iudicata ob non interpositam appellationem infra decem dies, *auth. hodie, C. de appellat. cap. Romana, §. si verò, de appellat. in 6.* † & de iustitia dictæ sententiæ, est locus exequutioni, *l.2. C. de exequut. rei iudicat.* † Clausula enim, *si quid exequendum,* cum qua fuit cōmissa causa, suspendit solum, donec de iustitia sententiæ exequendæ cognoscatur. Paleot. *dec.133.* Verall. *decis.180. in fin. lib.1. in manuscript.* 1 2 3

Nec est verum, quòd cùm agatur de exequutione facienda contra fideiússores qui se obligarunt de restituendo fructus perceptos ad omne mandatum Dominorum, sententia, ipsis non citatis, remanet nulla, quia cùm isti sint fideiussores iudicij, (fideiussio enim fuit facta coram iudice, & in loco iudicij, & apud acta.) Bart. *in l.1. ff. iud. solu.* Ruin. *cons.98. num.4. vol.5.* Surd. *cons. 326. num.25. lib.3. & cons.277. nu.39. & 46. lib.2.*) ideo sententia lata cōtra 4

principalem, ipsis quoq; etiam non
5 citatis, nocet; † finguntur enim vnà cum principali condemnati, Bart.& alij in locis praecitatis. Alex. in l.saepè, sub num.17.ff.de iud.Guido Pap.decis. 26.Surd d.cons.271.num.3. & seqq. & cons.326. num.25. Et fuit resolutum coram me in causa Romana fideiussionis 20.Nouembris 1602.

Non obstat, quòd fideiussores potuerunt appellare ab huiusmodi sententia,quia cùm nec principalis, nec fideiussores appellauerint in
7 tempore, † meritò sententia potest executioni mandari, vt in puncto Surd.alleg.cons.271.nu.32.

Nec placuit,quòd cùm promiserint factum alienum, nempe quòd Ioannes restitueret fructus, debebat citari, ad effectum, quòd facerent quantum in se esset, quòd restitueret, & quòd inde consequerentur liberationem, quia haec non est promissio facti alieni simpliciter, sed est fideiussio in forma depositi,
8 †& ideo fideiussores omninò tenentur. Cagnol. in l. impossibilium, nu.4. ff.de reg. iur. Hermanoctius Detus, in l.4.§.Cato,num.3-8.ff.de verb.oblig. Maran. in specul.disput.7.num.23.cum
9 seqq.† Eoque magis, cùm fideiussores se obligauerint, vti principales principaliter, & in solidum, quia respectu illorũ de Fabris sunt principales. Alex. cons.32.num.10 in fin. lib.4.& cons.29. num.36.lib.7. Aym. cons.272.sub num.13. Mohed. decis.2. de fideiuss.

Non obstat,quòd dicti fideiussores fuerũt condemnati ad restituendum aestimationem fructuum quam non promiserunt † & quotiescumque mutatur iudex,res,vel actio,fideiussores non tenentur, l. non à iudice,§.
10 1.vbi gloss. & DD. ff.de iud. † Quia resp.quòd res tunc mutatur,quando de vna re actum est stipulatũs est iudicatum solui, & posteà egit de alia, & tunc fideiussor non tenetur, quia eius obligatio alteratur; sed in casu isto non militât praedicta, quia cùm fideiussio fuerit de restituendo fru-
ctus,† qui, ex quo seruando seruari 11
non possunt, non praesumũtur vltra triennium durare, glos. in l. 1. & ibi omnes,C.si aduers.vsucap. Corn.cons. 104 num.26. vbi de communi,lib.2. Et ideò cùm de tempore condemnationis isti fructus extare non pos-
sent, † meritò fuit facta condemna- 12
tio ad aestimationem. Bart. in l.eum qui,num.1 ff. de his quib.vt indig.& in l.ex diuerso, §.1.in fin.ff.de rei vendic. & in l.diuortio,§.ob donationem,num.4. & ibi Ias.in fin.ff.sol.matr.Abb,in cap. grauis num.22.de rest.spol. Ang.Arer. in §. si quis à non dominos, sub num.6. de rer. diu. inst. Et fuit resolutum in causa Tarraconen.liquidationis fructuum, 17. Maij 1593. coram Illustrissimo D.Cardinali Seraphino.Et cessat omnis difficultas,quia expressè se obligarunt soluere fructus,vel aestimationem.

Nec minùs placuit alia nullitas, ex quo non fuit citatus Ioannes
Ochoa, † qui tanquam procurator 13
generalis ad lites non poterat praeiudicare principali, spoliando Fabros.Aegid.decis.550. Rot.in nou.dec. 7.vt lit.pend. Et ideo omnino erat citandus. Quia cessat hoc fundamentum,cùm Petrus principalis habuerit notitiam spolij, illud defen-
dendo, † & ideo per cõparitionem 14
censetur rata habuisse gesta per procuratorem,Lancell.de attent.par. 1.c.1.num. 56. Et ideo bene potuit agi contra principalem, non citato Ioanne de Ochoa.

Nec est verum,quòd Petrus prin- 15
cipalis non potuerit ratificare dictũ spolium, postquàm Fabri fuerunt restituti, vt in causa Collen. parochialis

chialis 11. Decembris 1595. coram Illustrissimo D. Cardinali Seraphino; quia illa decisio loquitur ad effectum, vt spoliatus non possit agere spolio. Nam si ille qui fecit expensas, non docet de mandato, vel ratificatione illius cuius nomine possidebat ante dictum spolium,
16 † post eiectionem, ratificatio non valet. Et ita loquitur, *decis. 9. de rest. spol. in nou.* quæ in dicta Collenti allegatur.

Nec releuat, quòd cùm de tempore obligationis Petrus non spoliasset, sed Ochoa, ratificatio subsequens non potest nocere fideiussoribus, ad effectum, quòd Ochoa non deberet citari, cuius intuitu fideiussores se obligauerant, & ad eorum fauorem est facienda strictissima interpretatio, *l. blanditus, C. de fideiuss. l. stipulationum aliæ, §. satis acceptio, ff. de verb. oblig. l. fideiussor magistratuũ, §. pro Aurelio, ff. de fideiuss.* Nam fuit responsum, quòd Ioannes Ochoa semper egit nomine Petri, & fideiussores se obligarunt intuitu Ioannis Ochoa procuratoris, & non Ioannis simpliciter; & ideo quamuis fuisset in facultate Petri, ratificare, vel non ratificare spolium, tamen acta facta per Ochoam implicitè afficiebant dictum Petrum, scilicèt quatenùs vellet ratificare, & ideo sibi imputent fideiussores, si voluerunt intercedere pro eo qui gessit procuratorio nomine, absque legitimo mandato, & subiacere huic futuro euentui ex voluntate Petri principalis.

Minùs etiam subsistit iniustitia sententiæ, ex quo condemnatio ad fructus non poterat fieri ad fauorem illorum de Fabris, cùm sententia in spolio non fuerit lata ad illorum fauorem; quia in sententia dicitur, Petrum Matthæum, & alios supradictos esse restituendos, inter quos, cum esset nominatus Petrus Faber, meritò & ipse comprehendi tur in hac restitutione. † Dictio 17
enim *supradictis*, est repetitiua omnium præcedentium. Surd. *decis. 125. nu. 1. vers. facit etiam.*

Nec releuat, quòd Petrus Faber vendiderit vineam P. Matthæo Varino, & Paulo Bellono, quia nihilominùs dictus Petrus Faber sibi reseruauit dominium, † donec de pretio 18
integrè esset satisfactum, & interim fuit conuentum, quòd vinea censeretur locata pro certa responsione, ne emptores retinerent rem, & pretium. Quare cùm non constet, Petrum fuisse satisfactum de pretio, nunquam dominium fuit translatũ in emptores, sed remansit penes ipsum. Bald. *in rubr. de contrah. empt. num. 23. q. 13.* Abb. *cons. 66. num. 2. p. 1.* Dec. *cons. 440. in princ.* Tiraq. *de retract. lignag. §. 1. glos. 2. num. 39.* Et fuit resolutum in causa Romana notariatus Rotæ, 21. Maij 1604. coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio. Et idem dicendũ est de possessione, quòd semper remanserit penes Fabros, cùm locatio fuerit facta pro certa responsione, donec ipsi retinebant dominium. Et ideò cùm donec pretium solueretur emptores essent conductores meritò non sibi, sed domino possidebant, *l. si quis antè, & l. quod meo, in princ. & in l. si aliquam rem, & l. quamuis, ff. de acq. poss.* Corn. *cons. 40. num. 6. vol. 4.* Alber. *cons. 305. num. 3.*

Nec etiam releuat, quòd in instrumento Faber reseruat, in euentum non solutionis facultatem capiendi possessionem propria auctoritate, † quia cùm reseruasset sibi 19
dominium, & locasset, hæc facultas intelligitur de possessione naturali, non autem de ciuili, ad trad. per Put. *decis.*

*decis.*419.*num.*4.*lib.*2. Mohed.*decis.*11. *num.*1.*de caus.poss.* & *propr.* Implicat enim, quòd locet fructus vineæ, & non retineat possessionem ciuilem.

Non obstat, quòd posteà Paulus Bellonus vendidit portionem suam Benedicto Marifico, & P. Matthæus Vatinus védidit certam portionem

20 Bernardino Zeffiro. † Et ita vti conductores potuerunt alienando rem sibi locatam, & tradendo realem possessioné alteri, interuertere possessionem Petri Fabri. Bart. *in l. quamuis, §. si conductor, nu.*3. *ff. de acq. poss.* cum aliis per Surd. 407. *nu.*21. *lib.*3. Vnde cùm Petrus non haberet possessionem de tempore spolij, meritò sententia lata in spolio ad sui fauorem, vel non sustinetur, vel est intelligenda ad fauorem Petri, tanquã necessarij defensoris, vbi talis enim venit ad causam. Nam respondetur quòd Bellonus expresse in venditione Marifico facta cõuenit, quòd solueret pretium Fabro, & interim solueret affictus, prout ipse Bellonus soluebat. P. Matthæus verò expresse conuenit, quòd Zeffirus solueret affictus, donec integré illi fuisset satisfactum. Ex quibus apparet, quòd isti noluerunt interuertere possessionem Fabri, sed subrogare emptores in locum ipsorum venditorum, ita vt nullum præiudicium inferretur Fabro. Et ideo quamuis Faber venisset ad causam defendẽdo prædictos, tamen cùm defenderit possidentes nomine suo, implicitè defendit suam possessionem.

Non officiunt ea quæ contra liquidationem deducuntur. Quòd enim testes fuerint nulliter examinati, ex quo non fuit citatus Ochoa, sed Petrus, cessat ex prædictis. †

21 Quòd verò fuerint examinati nulliter, partim quia iurarunt extra territorium. Felin. *in cap. licet causam, num.*18.*de probat.* Caputaq. *decis.*285. *num.*1.*par.*3. † partim quia citatio 22 ad videndum iurare testes non fuit facta personaliter, sed domi dimissa copia, gloss. *in cap. causam, in verb. ad domum, de dol. & contum.* Innoc. *in cap. significauit, in ver. denunciando, de test.* Abb. *cons.* 84. *lib.*2. cum aliis per Vant. *de nullit. ex defectu citationis, num.*9. non subsistit. Nam quantùm attinet ad primum, citatio fuit facta ad primam diem, & 30. dies sequentes iuxta stylum Curiæ, infra quod tempus sufficit quòd testes iurauerint. Secundum verò de citatione facta domi dimissa copia, minùs obstat, quia fuit facta in loco, in quo Petrus elegerat sibi domicilium ad omnes actus.

Nec facit, quòd aliqui ex testibus fuerint examinati præuia citatione, domi dimissa copia ad videndum iurare testes, quia licèt regula sit, quòd citatio debeat esse personalis, Innoc. *in d. c. significauit, de testibus,* cum aliis supra citatis, tamen fallit, 23 quando quis semel fuit citatus personaliter ad causam, & posteà vel non reperitur, vel difficulter potest citari, tunc enim sufficit citatio, domi dimissa copia, Bart. *in l.*4. *prætor ait, num.*4. & Alex. *num.*18. *ff. de damn. infect.* Rot. *decis.*1. *de dol. & contum. in nou.* Put. *decis.*279. *lib.*2. Verall. *decis.* 117. *num.*1.*p.*1. Et fuit resolutum coram bo. me. Cardinali Lancellotto in causa Papien. bonorum 10. Ianuarij 1578. & meis temporibus in causa Papien. Archipresbyteratus 10. Maij 1600. coram Illustrissimo D. Cardinali Pamphilio. Et ideò cùm ab initio Petrus Luzar fuisset personaliter citatus, & esset alienigena, nec haberet domum permanentem, & ob id Rota voluisset, quòd eligeret domicilium, prout ipse elegit, citatio

citatio facta in isto domicilio sufficit, etiam quòd requireretur citatio personalis, cùm fuerit electum, ex quo ipse tanquam forensis, & non habens domum permanentem, reperiri non poterat.

24 Nec placuit Dominis, quòd ista electio debuit intelligi pro citationibus quæ poterant fieri domi dimissa copia, quia hoc procederet, si electio domicilij fuisset facta, ex quo ipse non habet sedem permanentem, nec propterea poterat reperiri. Et ita etiam docuit obseruantia subsequuta; nam semper citatus in isto domicilio comparuit.

Nec refert, quòd istud domiciliũ fuerit electum in alia causa; quia cùm in illa causa etiam Fabri fuissent citati, & posteà introducta hæc causa Petrus Lozar approbauerit istud domicilium, † cùm in

25 eo citatus semper comparuerit, & denique in ista causa citatis Fabris reuocauerit hoc domicilium, manifestè apparet, quòd habuit illam electionem domicilij, etiam pro ista causa.

Vltra quòd dicti testes deponunt de valore aquati, & certæ quantitatis vuæ venditæ tantùm, respectu verò aliorum fructuum, & præsertim vini, testes fuerunt validè exa-

26 minati. † Nam Petrus post citationem domi dimissa copia, comparuit in actis, & ideo conualidauit dictam citationem. Rot. *dicta decis.* 11. *de dol. & contum. in nou.* Ruin. *cons.* 61. *nu.* 33. *lib.* 5.

Denique nec constat de excessiuitate in liquidatione. Fuit enim facta æstimatio, deductis deducendis electaque media via circa pretium, iuxta dispositionem testium, vt in decisione D. mei Littæ, 14. Nouembris 1603, cui non est quod addatur.

Nec facit, quòd quamplures expensæ non fuerunt deductæ; quia de expensis doliorum, cellæ vinariæ, & similibus, non erat habenda ratio, cùm æstimatio vini fuerit facta pro pretio, quod ad Vascam venditum fuit.

De expensis verò factis in torculari minùs etiam erat habenda ratio, quia ex inuẽtatio apparet, quòd in vinea aderant duo torcularia, & in omnem euentum torcular esset restituendum, & vsus pro duobus annis posset compensari cum torcularibus antiquis, quæ nec restituta fuerunt.

Nec est verum, quòd fuerint factæ expensæ in vasca, quæ erant deducendæ, quia de huiusmodi expensis non constat, & quietantiæ quæ dantur, vltra quòd non sunt in actis, non loquuntur de expensis factis in vasca, sed in vinea.

Nec est habẽda ratio libri Ochcæ, 27
nisi partitæ iustificentur, cùm fuerit pars formalis in ista causa, *l. exemplo, C. de probat.* Bart. *in l. admonendi, num.* 26. & ibi Rip. *num.* 121. *de iur. iur.* Et fuit dictum in hac causa 29. Maij 1589. coram Reuerendissimo Perusino.

Minúsque releuat, quòd non fuerit taxatum salarium vinitoris, & tamen constat, plures pecunias illi fuisse solutas, quia pretium vini, & fructuum fuit æstimatum deductis expensis, in quibus comprehenditur etiam expensa vinitoris.

Quòd Fabri alias habuerint scuta 300. non releuat, quia non probatur, quòd sint pro fructibus anni 1588. & 1589. pro quibus hodie agitur.

ROMANA TRANSActionis.

Marcurÿ 22. Decembris 1604.

SVMMARIVM.

1 *Iura posita ad partes non dicuntur de actis.*

2 *Iura producta, si pars non acceptet, non praeiudicant producenti.*

3 *Morosus praestando interesse potest moram purgare si consistit in non faciendo quae est impurgabilis, numer. 4.*

DECISIO CCXVII.

IN resolutionibus causarum feci verbum super expeditione huius causae, quam expediendam esse Domini censuerunt; non obstantibus deductis. Fueruut enim sublata ex decisionibus factis.

Primum enim, quòd Iacobus fuerat vsus concordia in iudicio, verum est, si quidem post sententiam latam à Concha iudice criminali, ad instigationem Maroldi, qui propterea contrauenit; Iacobus in causa appellationis corā Moscato produxit transactionem, sed iudex mādauit poni ad partem. † Et sic non fuit effecta de actis. Vestr. *in prax. lib. 6. c. 7. in fin. sub num.* 24. Surd. *cons.*
2 311. *num.* 74. *lib.* 3. † Nec ipse Maroldus hanc productionem acceptauit, sed iudicium continuauit, & ideo per talem productionem non fuit illatum praeiudicium Iacobo, vt per Paris. Osasch. & alios, *in vltima decis.* allegatos.

Nec obstat, quòd in causa coram Moscato Iacobus fecit citare Maroldum ad sententiam, quia ista sententia non tollit contrauentionem Maroldi, & adest alia citatio ad sententiam, instante fisco, scripta manu ipsiusmet Maroldi, & Iacobus fuit condemnatus ad poenam scutorum 300. & non est dubium, quin cessante instigatione Maroldi, potuisset minori dispendio componere res suas cum fisco, vt fuit consideratum in prima instantia coram R. P. D. meo Litta 11. Ianuarij 1602.

Non obstat, quòd hodie Maroldus sit paratus soluere interesse, & 3
ideo potest admitti ad purgationem morae, vt per Corn. *cons.* 37. *in fin.* cum alleg. per Seraph. *de priuil. iur. priu.* 48. *num.* 12. *vers. est tamen obseruandum,* quia DD. praedicti sunt intelligendi, quando mora ex sui natura est purgabilis, secùs autem in mora, † quae committitur in faciendo, quae de sui natura est impurgabilis, vt per Grat. qui de communi testatur, *in cons.* 93. *num.* 63. *&* 78. *vol.* 1. in vltima decisione allegatum.

BONONIEN. DE Mangiolis.

Lunae 10. *Ianuarÿ* 1605.

SVMMARIVM.

1 *Duo confinia probant identitatem.*

2 *Bona subiecta fideicommisso possunt alienari tam pro constituenda, quàm restituenda dote.*

3 *Vnum confine concurrente qualitate, & demonstratione, rei probat identitatem.*

DECISIO CCXVIII.

POstquàm fuit firmatum fideicommissum Comitis Melchionis senioris, & dictum, plura bona sub illo esse comprehensa, prosequendo disputationem, idem fuit resolutū quoàd possessionem olim posses-

possessam per moniales sancti Petri Martyris. De ea enim satis constat ex laudo lato inter fideicōmissarios per Fœlic.record. Gregorium decimumtertium tunc Cardinalem. Et quòd hæc sit illamet possessio, patet ex confinibus; quia in laudo inter alia datur pro confinibus flumen Tenæ, & bona sanctissimæ Trinitatis, quæ confinia nedum concordant cum positis in mandato relaxato ad fauorem monialium, sed etiam cum nominatis in instrumento restitutionis. Et licèt sint generalia, tamen restringuntur in Communi Minerbij.
1 † Vnde clarum est, quòd cùm sint duo, probant identitatem. Barr. *in l.demonstratio,num* 20.*ff.de cond.& demon.*

Idem visum est resoluendum, de prato, della Tena, nam in diuisione facta cum Domina Cōstantia fideicommissaria, hoc pratum obuenit in portione domini de Mangiolis, in qua diuisione dantur pro confinibus bona dominorum de Barzellinis, & Isolanis, quæ, vltra denominationem prati della Tena, concordant cum confinibus positis in instrumento assignationis factæ per Comitem Alexandrum D. Liuiæ Caldarinæ eius cognatæ. Quæ bona reperiuntur hodie penes filios dictæ Lauiniæ.

2 Nec facit, quòd hęc bona fuerint assignata pro sua dote D.Lauiniæ, & sicuti bona supposita fideicommisso possunt pro dotibus constituendis alienari, ita etiam possunt pro restituendis. Quia hodie non versamur in quæstione, an licuerit alienare bona de quibus agitur, sed solùm an cōprehendantur sub fideicommisso Comitis Melchioris senioris.

Simili voto fuit resolutum de tertio prædio terræ pratiuæ, & buschiuæ in communi sancti Martini in Souerzano, *detto li Pradetti*, quod possidetur per eosdemmet Dominos de Mangiolis: nam ex dicta diuisione facta cum D. Constantia, constat esse suppositum fideicommisso, & in dicta diuisione nominantur pro confinibus Bensiuolis, & Campo Bruno. Et quamuis testes deponant solùm de confinio Campi bruni, † tamen sufficit, cùm vltra 3
dictum confine concurrat qualitas prati, & demonstratio in communi Sancti Martini, vt per Corn. *cons.* 280.*num.*5.*vol.*3. Et fuit resolutum in causa Bononien. de Felicinis 10. Maij 1596. coram R.P.D. meo Decano.

Eisdem rationibus moti Domini idem censuerunt quoàd petium terræ nuncupatum *il serraglio de Boui*. De eo enim habetur mētio in diuisione facta inter filios testatoris, & in laudo Gregorij 13. vbi ei dantur pro confinibus foueæ Castri, prata Campibruni, & etiam hodie hoc prædium possideatur per Comites. Vnicus testis nominat eademmet confinia, & alius testis solùm *Campo bruno*, sed insuper cōcurrit denominatio, *il serraglio de Boui*, quæ omnia simul videntur sufficere per supradicta.

VITERBIEN. FIDEI-commissi.

Mercurij 19. Ianuarij 1605.

EPITOME.

Maioribus, & minoribus simul petētibus restitutionem in integrum, si materia est indiuidua, maioribus etiam propter minores datur restitutio in integrum aduersùs aditio-

nem hæreditatis, secùs si materiia est diuidua.

SVMMARIVM.

1 *Minoribus datur restitutio in integrum aduersùs aditionẽ hæreditatis, probata minoritate, num.2.& læsione, num.3.*

4 *Deputatio curatoris non probat, quem esse minorem.*

5 *Fides baptismi concurrentibus adminiculis probat descendẽtiam, ætatem, & similia.*

6 *Scriptura extracta lite pendente à notario in locum defuncti subrogato, probat.*

7 *Restitutio quæ conceditur minoribus, prodest maioribus in materia indiuidua, secùs autem in materia diuidua, vt nu.8.& 11.*

9 *Non potest quis decedere pro parte testatus, pro parte intestatus, fallit, vt nu.10.*

12 *Post quadriennium non competit restitutio in integrum aduersùs aditam hæreditatem.*

DECISIO CCXIX.

DVbitaui an minoribus fratribus de Diuitiaj esset concedenda restitutio in integrum aduersùs aditionem hæreditatis, quæ prodes-
1 set etiam maioribus. † Et quantùm attinet ad primam partem dubij, non controuertebatur, minoribus competere restitutionem in integrum, §.*pupillis*, & ibi glos.*in authen. de hæred. & falc.* Bart.*in l.ait prætor, in princ.ff.de minor*, Bald.*cons.*71 *num.*2. *lib.*4. latè Rolan. *de inuen. p.*2. *q.*5. Phanuc.*de inuent.p.*2.*nu.*24.*q.*4. cum aliis latè congestis per Modern. Perusin.*de restitut.in integr. q.* 89. *art.*7. *num.*51. Sed ad hunc effectum duo copulatiuè debent probari, scilicèt
2 primum assumptum: † nempe minor ætas, Bart.*in l.de ætate, in* 3.*q.nu.* 12.*ff.de minor.* Abb.*in c. in præsentia, num.*32.*de probat.*† & læsio, sine qua 3
nulla datur restitutio, *l. nam & postea*, §.*si minor, ff. de iur. iur.* Bart. *in l. denique* §. 1. *ff. de minor.* cum aliis.

Quantum attinet ad primum requisitum, minor ætas non videbatur probata in persona Marci; quia datur solùm deputatio curatoris, † 4
quæ non probat minorem ætatem in præiudicium tertij. Alex. *cons.*27. *col.*1 *lib.*1. Et aliud instrumentum, quod fuit productum à Dominico per compulsum, & ideo non præiudicat producenti. Sed solùm probata videbatur in personam Octauij, pro qua datur fides baptismi, † 5
quæ, concurrentibus adminiculis, probat descendentiam, ætatem, & similia, vt fuit resolutum in causa Regiensis Prioratus, 29. Aprilis, 1592. coram R.P.D. Millino, & in causa Aretina Capellaniæ, 10.Maij 1591.coram Reuerendissimo D.Perusino, hîc autem adest deputatio curatoris, quæ licèt non probet, negari tamen non potest, quin faciat adminiculum.

Nec facit, quòd ista fides baptis- 6
mi sit extracta lite pendente; quia satis est, quòd fuerit data à successore in officio, vt de notario subrogato dicit Dec. *in auth. si quis in aliquo, num.*26. *C.de eden.* Verall. *decis.* 351. *p.*2. & in terminis similis fidei fuit dictum coram me in causa Mõtis regalis iurisdictionis, 10.Decembris 1602.

Quantum attinet ad secundum requisitum, nempe læsionem; Domini non fuerunt concordes, sed dixerunt, quòd in hoc coadiuuaretur probatio.

Circa secundam partem dubij, an restitutio in integrum concessa mino

minoribus profit maioribus,placuit distinctio facta per D.Cobellutium; an scilicèt materia sit diuidua, vel
7 indiuidua, † quia si materia est indiuidua, restitutio prodest etiam maioribus, secùs si diuidua glos. *in l.vnica,in verbo,patrocinari*, vbi Doct. *C.si in com. ead.caus.* Bald. *in d.l.denique, §. sed vtrum, num.5.ff. de minor.* Afflict.*decis.219.* latè Modernus Perusinus,*in dicto tractatu,quæst.46. art.*
8 *4.num.10.* † Sed in casu de quo agitur, ex quo restitutio petitur à minore post aditam hæreditatem, materia est diuidua, vt est tex. apertus, *in l.si minor,ff.de acq.hered.* vbi portio minoris restituti aduersùs aditionem hæreditatis, non accreuit maioribus inuitis.Roman. *in l cùm hereditate,sub num.5.verf.& hanc legem,* vbi Imol. *sub num.3. verf.si verò,ff.de acq. hered.*

9 Non obstat, quòd hoc modo quis decederet pro parte testatus, & pro parte intestatus contra dispositio-
10 nem iuris, *l.qui ex duobus,§.qui semel ff.eod.tit.* quia cùm agatur de restitutione obtenta post aditam hæreditatem, iste est casus specialis, & benè respondet Bald.*in d.l.cùm hereditate.*

11 Nec obstat, quòd Paris. *cons.65. num.59. lib. 3.* teneat, quòd in his terminis materia sit indiuidua, quē sequitur Modernus Perusin.*de restit. in integr.p.2.q.46.art.5. num.21.* quia Paris. loquitur in casu minùs dubitabili, nempe confectionis inuentarij, cuius materia est diuidua, vt per Phanut.qui Parisium reprehēdit, *de inuent. par.2. num.31.* Præsupponit enim id de quo quæritur, nempe materiam esse indiuiduam, & ideo dicit, quòd maior consequitur ex persona minoris, quod ex propria persona consequi non potest. Quæ regula non procedit, quando materia est diuidua, vt per Roman. *cons. 195. nu.5.*

Non obstat, quòd de anno 1594. fuerit petita à maioribus tunc minoribus, restitutio in integrum; quia quicquid dicendum esset, an illa petitio suffragetur, & an de illo tempore maiores essent minores, † tamen sufficit ad hoc, vt non competat, quòd non fuerint illam prosequuti postquàm fuerunt facti maiores post quadriennium, *l.fin. C. de temp.in integr.restit.cap.1.de restit.in integr. in 6.*

INTERAMNEN. COMpromissi.

Mercurij 19.Ianuarij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Solutio probatur ex libris mercatoris, ex quietantiis, num.2. & ex instrumento quod facit ius clarum & manifestum, nu.3.*

DECISIO CCXX.

DOmini resoluerunt, partitas de quibus in dubio, fuisse exactas per Marcutium, & primam scutorum 100. exactam ab eo fuisse à Peculo sub die 14. Iulij, constat ex libris ipsius Pauli ad quos Marcutius in suo examine habet relationem, vt *in summario,num.1.* Et hanc partitam Marcutius expresse in suâ depositione confitetur. 1

Quantum attinet ad aliam partitam, scutorum 365. cōstat ex quietantia Marcutij, fuisse ab ipso exactam, 24. Martij 1596. à Peculo de Ordine Ceuoni, quæ quietantia probat cōtra Marcutium, iuxta vulgares regulas. 2

Quo verò ad aliam partitam scutorum 406. apparet ex publico instrumento celebrato sub die 5.Maij 3

1597. in quo habentur hæc verba, *dictus D. Ioannes Baptista pro vltimo, & finali pagamento fuit confessus, & palam dixit, satisfactum a dicto Iulio de scutis 406. debitis vigore cuiusdam apochæ scriptæ manu dicti Ioannis Baptistæ Peculi sub die, &c.* Quod instrumentum facit ius clarum, & manifestum, *l. cum precibus. C. de probat. l. desiderium, C. depositi.* Tiraq. *de retract. lignag. §. 2. glos. 1. nu. 20.* cum alleg. per Cephal. *cons. 448. nu. 1. lib. 3.*

Vnde cùm de huiusmodi exactionibus clarè constet, meritò Marcutius agnoscens bonam fidem cessit dubio.

ROMANA BONORVM de Censis.

Veneris 28. Ianuarij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Debitor in pecunia non potest inuito creditore tradere bona.*

2 *Facultas data ad tempus, elapso tempore non prodest.*

DECISIO CCXXI.

IN hac causa Romana bonorum de Censis Rota aliàs decreuit, quòd aut D. Tiberius deponeret scuta sedecim millia aut solueret scuta 100. menstrua pro alimentis, & sumptibus litis. D. Claricis, quam summam pluriès fuit resolutum ei fuisse debitam. Quare cùm D. Tiberius nouissimè per instrumentum declarauerit, quòd intendebat inuestire, prout realiter inuestiebat, super certis suis bonis stabilibus dicta scuta sedecim millia, ideo dubitaui, an stante huiusmodi inuestimento, D. Tiberius esset exemptus à dicta solutione scutorum. 100. quolibet mense. Et Domini, omissis quæ contra dictum inuestimentum opponi poterant, negatiuè resoluerunt; quia decretum loquitur de deposito faciendo, & non de inuestitione. Vnde non fuit satisfactum dicto decreto, cùm aliud sit deponere, aliud verò inuestire, & huiusmodi decretũ fuit factum, iuxta obligationem Domini Tiberij; nam cùm ipse vendiderit loca Montium, nec propterea inuestiuerit fructus, vtique cum D. Clarix agat ad recuperationem pecuniarum redactarum ex dictis locis Montium, & ad fructus qui ex iisdẽ locis percipi potuissent, prout agere potest, iuxta resolutiones factas, † meritò pecuniæ ei debentur, 1
& non bona, & sic D. Tiberius non satisfecit, *l. 1. §. mutui datio. ff. si cert. pet. l. si se non obtulit, §. ait prætor, ff. de re iud. l. promissor Stichi, §. fin. ff. de const. pecun.*

Nec facit, quòd in donatione est 2
data facultas D. Tiberio vendendi loca Montium, & inuestiendi in bonis stabilibus; quia hæc facultas est limitata pro tempore administrationis, donec matrimonium sequatur. Quare non potest suffragari post matrimonium, *l. in agris, ff. de acq. rer. dom. l. statu liberum, §. Stichum, de leg. 2.* Castren. *cons. 456. numer. 1. in fin. lib. 2.*

Non obstat, quòd huiusmodi pecuniæ sint ponendæ in loco tuto pro fideicommisso; quia D. Clarix instat pro deposito, iuxta ordinem Rotæ, nec repugnat dare posteà debitas cautiones.

Alia de excessiuitate horum alimentorum, & de non adimplemento D. Claricis, non merentur responsionem, cùm sint sublata ex quàm plurimis decisionibus Rotalibus tã coram sanctissimo Domino nostro tunc Rotæ auditore, quàm coram bo. me. Orano, & denique coram R. P. D. Decano.

FAVEN

FAVENTINA DE Pasiis.

Ven. 28. Ianuarij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Reductio ad arbitrium boni viri cõpetit læso.*
2 *Iudex iniustè procedendo non priuat possessione.*
3 *In donatione ob causam cadit læsio.*
4 *Quod verè fit, non quod simulatè agitur, est attendendum.*
5 *Clausula constituti in contractu simulato nihil operatur.*

DECISIO CCXXII.

CVm fuisset factum cõpromissum in certos arbitros, & eis donata bona cum clausula constituti, qui postmodùm retrodonando cesserunt illa D. Alphonso; dubitaui, an dicto D. Alphonso, ad cuius fauorem cesserunt arbitri, vel potiùs D. Iulio, qui donauerat dictis Arbitris, esset concedenda manutentio. Et cùm multa copiosè hinc inde deducerẽtur, Domini dixerunt, materiam esse restringendam ad iustitiã
1 huius laudi, † quia si Iulius probat læsionem, competit petitio reductionis ad arbitrium boni viri. Bald. *in l. cùm anteà, nu. 3. C. de arbitr.* Gabr. *eod. tit. concl. 3.* Rebuf. *super const. Regn. lib. 3. tit. eod. glos. 8. num.* 14. Et pendente causa, cùm non habuerit se pro spoliato, si arbitri iniustè pro-
2 cessissent, debet manuteneri, † quia iudex iniustè procedendo, non priuat possessione. Angel. *in l. clam possidere, §. qui ad nundinas, sub num. 2.* vbi Alexand. Socin. & alij, *ff. de acq. possess.*

Nec releuat, quòd D. Iulius donauit arbitris, & in donatione non cadit læsio, † quia etiam in donatione ob causam consideratur læsio, 3
& ob illam rescinditur. Aym. *cons. 192. num. 1. & seqq.* De causa verò satis apparet, cùm donatio fuerit facta arbitris, ad effectum laudi ferendi, non ad effectum, quòd dicta bona obtinerent. Et sic hæc fuit donatio simulata, & compromissum palliatum, † ideo attendendum est, 4
quod verè actum fuit, non quod simulatè conceptum, *tot. tit. C. plus valere quod agitur.* Dec. *cons. 682. nu. 12.* Rip. *in l. si vnquam, num. 19. & 26. C. de reuoc. donat.*

Neque facit dicta clausula con- 5
stituti, quia in contractu simulato nihil operatur. Bald. *in l. 3. C. plus val. quod agit.* Et in his terminis, & per prædictas rationes fuit aliàs hæc materia resoluta in causa Rauenaten. bonorum, 20. Octobris 1581. & 19. Ianuarij 1582. coram Illustrissimo D. Cardinali Blanchetto.

TOLETANA DECImarum.

Lunæ 31. Ianuarij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Quietantiæ probant realem, & veram numerationem, & præsumuntur factæ vigore præcedentis obligationis, nu. 2.*
3 *Probatio quæ data instãtia corruit, nihil concludit.*
4 *Exequutio quando dicatur verbalis.*

DECISIO CCXXIII.

CVm fuisset lata sententia in partibus ad fauorem Prioris, & Conuentus sancti Iacobi de Spata, contra moniales sanctæ Fidei, super eo quòd moniales tenerentur soluere decimas de herbis non arrendatis

datis, quibus pascebantur earum animalia, *vt in processu, fol.* 397. ac vigore illius fuissent factæ plures exequutiones, dubitaui, an illæ essent verbales, vel reales, in casu ad effectum de quo agitur, qui erat, vt constaret de attentatis, vel non. Et Domini, circumscripto effectu de quo erit particulariter agendum, ad dubium responderunt, constare, de exequutione reali; nam sub die 11. Iunij 1584. fuerunt relaxatæ exequutoriales, quæ fuerunt 5. Nouembris eiusdem anni subexequutori præsentatæ, qui exequutioni mandari iussit, pro ducentis, & decem millibus, & ducentis & triginta duobus morapetinis, pro decimis pascuorum quatuor annorum decursorum, cuius decreti vigore, vndecima eiusdem mensis fuit factum sequestrum penes Franciscum Mattinum Tenazero collectorem arrendamentorum, qui respondit, esse debitorem trium millium morapetinorum, ac penes iudices oppidi de Valentia, qui dicebant habere in manibus octingentos octingenta morapetinos, vt *in summario à nu.* 1. *vsque ad num.* 4. Et tam dictus Franciscus, quàm iudices se obligauerũt soluere Priori, *vt in summario, num.* 5. Et vigore istarum obligationum tã à dicto Francisco, quàm ab Agentibus Cõmunitatis fuerunt exactæ plures pecuniarum summæ, vt constat ex quietantiis factis per agen-
1 tes Prioris. † Quæ quidem quietantiæ probant realem, & veram solutionem, *l. pecunia*, & ibi Bald. *C. de solut.*

2 Nec est verum, quòd huiusmodi quietantiæ non fuerint factæ vigore prædicti sequestri, † quia vltra præsumptionem, quòd videantur factæ vigore præcedentis obligationis. Aym. *consil.* 10. *num.* 9. Dec. *consil.* 618. *num.* 2. concurrit, quòd licet alia lis penderet vsque de anno 1581. tamen nunquam pecuniæ fuerunt sequestratæ in manibus D. Francisci, & iudicum, sed aliorum, vt patet etiam ex quietantiis datis in nouo summariolo Prioris.

Nec releuat, dum dicitur, quòd si exequutiones fuissent reales, Prior de anno 1584. & 1585. non obtinuisset alias exequutiones pro tota summa super animalibus; quia non implicat, quòd exequutiones fuissent reales, & quòd Prior vellet exequi mandatum pro residuo. † Et sic ista 3
probatio nihil concludit, cùm data instantia corruat, § *pauonum, inst. de rer. diu.*

Quantum attinet ad alias exequutiones factas super animalibus, Domini censuerunt, fuisse verbales, quia iterum, & secundò fuit facta exequutio super iisdem animalibus, & vltimò de anno 1592. post factam exequutionem super iisdem animalibus, superuenit inhibitio Nuntij, & exequutor habuit se pro inhibitio. Ex quibus apparet, exequutiones fuisse verbales.

REGIEN. PRIOratus.

Ven. 4. Februarij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Beneficiatus possessor de recenti tenetur exhibere titulum ad instantiam Ordinarij, vel patroni.*

2 *Limita quando agitur de spoliando facto, vel coram superiore ad effectum priuationis.*

3 *Tertius veniens ad causam in statu, & terminis facit omnia acta sua,*

Decisio CCXXIV.

Domini perstiterunt in resolutus, scilicet D. Camillum non
1 teneri exhibere titulum suum, † quia regula, quòd beneficiatus, si est possessor de recenti, tenetur exhibere titulum ad instantiam Ordinarij, vel patroni, de qua per Doctores
2 *in c. licet Heli, de Symoni.* † non habet locum quotiescumque agitur de spoliando de facto, vel etiam de iure, coram superiore, non ad effectū, vt videatur, si quis est bene, vel male institutus, sed ad effectum vt beneficiatus priuetur, & sibi beneficium conferatur. Felin. *in d. c. licèt Heli, num. 9.* Io. de Anan. *num. 34. in fin.* Anchar. *in cap. 1. q. 8. de reg. iur. in 6.* Et ideo, cùm Achilles constituerit se aduersarium de iure, petendo collationem beneficij, D. Camillus non tenetur exhibere gratiam suam.

3 Nec facit, quòd alij patroni sint in causa, quia veneriant ad causam in statu & terminis, & ideo fecerunt sua omnia acta facta cum Achille; not. *in c. 2. vt lit. pend. in 6.* Put. *decis. 71. lib. 3.* Et fuit resolutum in Corduben. stationum 24. Ianuarij 1590. coram Illustrissimo D. meo Cardinali Seraphino, & ideo eis obstat eadem exceptio quæ Achilli.

CELSONEN. PRÆceptoriæ.

Ven. 4. Februarij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Sequestrum apponitur, si possessio est attentata.*

2 *Exequutor literarum Apostolicarum cum clausula,* constito, *est mixtus, & ab eo datur appellatio, nu. 6. purificata verò conditione est merus.*

3 *In exequutione Breuis Apostolici, quæ regulatur secundum terminos l. fin. C. de edict. Diu. Adr. tollen. non admittuntur exceptiones altiorem indaginem requirentes, nisi probentur incontinenti, nu. 4.*

5 *Exceptio dominij probata incontinenti opponi potest contra agentem remedio l. fin. C. de edict. Diu. Adr. tollen.*

7 *Signatura de stylo quando iudex grauauit, solet committere causam appellationis a sententia super exequutione Breuis simpliciter, vel cum clausula,* arbitrio Rotæ.

8 *Actio spolij competit illi qui à possessione cecidit facto iudicis, si clausula,* constito, &c. *apposita in Breui non fuit iustificata.*

9 *Clausula:* appellatione remota, *posita in clausula,* contradictores, *intelligitur quoad contradictores de facto, non de iure.*

10 *Clausula,* citra vitium spolij, *si est accessoria, recipit conditiones dispositionis principalis.*

11 *Consentiens exequutioni non potest dare de attentatis.*

Decisio CCXXV.

Domini dixerunt, esse locum sequestro quod ex officio iudicis apponitur, † quotiescumque pos- 1
sessio est attentata. Rot. *decis. 10. vt lit. pend. in nou.* Cassad. *decis. 3. num. 6. de rest. spol.* Put. *decis. 414. lib. 3.* Verall. *decis. 157. p. 3.* † Nam cùm exequutor 2
literarum, vigore Breuis fuisset datus cum clausula, *constito quòd Franciscus in possessione Rectoriæ obierit, eademque dignitas conuentualis sit, Ferdinandum in possessionem inducas,* proptereà iste exequutor in cognoscendo erat mixtus, & iurisdictio sub conditione ei concessa, deducenda erat in exercitium post purificationem clausulæ, ita vt merus exequu-

Yy tor

tor fieret. Anchar. *conf.*297.*nu.*8.*incipien. efficacibus, verf. item attenditur in istis literis*, & latè Modern. Cornetan.*in prax. aud. Cam.lib.*3. *c.*6.*nu.* 17. Et propterea cùm in purificatione dictæ clausulæ esset mixtus, grauauit Honofrium, ipsum non admittendo, vt posset probare, præceptoriam esse manualem, & non esse dignitatem conuentualem, stante maximè, quod reseruatio, in qua consistit fundamentum Breuis, non est omninò clara, cùm vsque de anno 1578. 10. Ianuarij coram Cardinali Lancellotto Rota censuit in causa Bracharen. præceptoriæ, huiusmodi, præceptorias esse manuales.

3 Non obstat, quòd cùm huiusmodi materia reguletur secundùm terminos *l. fin. C. de edict. Diu. Adria, tollen.* Bald. *in l.*2.*num.*65. *C. de seruit. & aqua*, Abb. *in c. constitutus* 2. *ante num.*15. *de appell.* Mohed. *decis.*13. *vt lit. pend.* non debent admitti exceptiones requirentes altiorem indaginem, vt per Doct. *in d.l.fin.* Neuiz. 4 *conf.*56.*num.*3. † quia Honofrius obtulit se incontinenti probare istam exceptionem, quæ erat necessariò admittenda, quia sicuti exequutor assumpsit partes iudicis in admittendo probationem super reseruatione, ita debebat assumere in admittendo probationem, quæ offerebatur in continenti super exclusione reseruationis, & subreptione Breuis; quia intentio Papæ in istis Breuibus est, quòd Iudex cognoscat plenè, an adsit reseruatio, & non vult ligare manus partis, quòd non possit excludere reseruationem, dicendo, quòd beneficium non cadat 5 sub regula, † vt videmus, quòd exceptio dominij incontinenti probanda, opponi potest contra agentem remedio *d.l.fin. C. de edict. Diu. Adr. tollen.* & impedit immissionem; quia excludit intentionem actoris. Barr. *in d.l. vltima, num.*21. & ibi Dec. *num.* 43. Put. *decis.*316.*lib.*1. Et fuit resolutum in causa Ariminen. 27. Octobris 1586. coram bo. me. Bubalo. Et propterea cùm exequutor grauauerit, respectu clausulæ *constito*, † ab 6 eius sententia dabatur appellatio, licèt materia alias esset inappellabilis, ex alleg. per Modern. *in l. vnica limit.*3. *per tot. C. si de momen. poss.* Et in tali casu appellatio operatur effectum suspensiuum. Aufrer. *ad Capell. Tolos. decis. vlt.* Ofasch. *decis.*25. *nu.* 22. Lancellot. *de attent. p.*2. *limit.*25. *num.*15. Et ideo gesta appellatione pendente, causant attentata, *tot. tit. vt lit. pend.* † Et iste est etiam sensus 7 & stylus signaturæ, quæ quando iudex, grauauit solet committere causam appellationis à sententia super exequutione Breuis simpliciter, vel cum clausula *arbitrio Rotæ.* † 8 Hinc etiam videmus, quòd datur actio spolij ei qui cecidit à possessione facto iudicis, si clausula *constito*, apposita in Breui, non fuit iustificata, vt fuit resolutum in causa Corduben. portionis 15. Nouembris 1557. coram Domino de Rubeis, quæ non daretur, si materia esset inappellabilis, etiam quando iudex grauat in non verificatione clausulæ *constito.*

Nec releuat, quòd in Breui adsit 9 clausula *appellatione postposita*, quia hæc clausula est posita in alia clausula, *contradictores, &c.* & ideo intelligitur, quoàd contradictores de facto, secùs quoàd cõtradictores de iure, qualis erat Honofrius. *Franc. in c.*1. *ad fin. princ. verf. & poterit, de conceff. prebend. in* 6. Put. *decis.*271. *num.*6. *lib.*3. Achill. *decis.*4. *num.*11. *de sent. excomm.* Et fuit pluriès resolutum, & nouissimè in causa Calaguritana

de

de Maëstu, 18. Aprilis 1603. coram R.P.D. Lancellotto.

10 Nec facit alia clausula, *citra vitium spolij*, quia tanquam accessoria recipit conditiones Breuis, & intelligitur, quatenùs Breue sit iustificatum. Put. *decis.1.lib.1.* Et fuit resolutum in causa Vicen. beneficij sancti Martini 20. Februarij 1600. coram Illustrissimo D. meo Cardinali Pāphilio, vbi aliæ decisiones allegantur.

11 Minùs etiam facit, quòd quando pars consensit execquutioni, non potest dare de attentatis. Lancellott. *de attent. par.2. cap.4. limit.16.* quia Honofrius non consensit execquutioni, & contrarium constat ex instrumento dato per notarium rogatum, quicquid dicat aliud instrumentum, quia, vt fatetur ipsemet notarius, fuit deceptus ab illo qui instrumentum exemplanit.

NARNIEN. CONFINIUM.

Lunæ 7. Febr. 1605.

SVMMARIVM.

1 *Testis examinatus sine interrogatoriis est validè examinatus, si interrogatoria non sunt in actis producta, & nulla adest protestatio.*

2 *Notario actuario magis in concursu creditur, quam ipsius coadiutori.*

3 *Notarius habet pro se præsumptionem bonæ fidei.*

DECISIO CCXXVI.

Domini steterunt in decisis, scilicet, testes fuisse validè examinatos absque interrogatoriis, † 1 cùm non fuerint in actis producta cum protestatione, prout requiritur ad inualidandum examen, vt dicitur in alia decisione.

Nec releuat protestatio 8. Iunij, quia in ea Procurator non protestatur, quòd testes examinētur cum interrogatoriis existentibus penes acta, sed penes ipsum interpretem. Quare cùm interrogatoria non fuissent in actis vnà cum protestatione, meritò examen fuit validum. Accoramb. *decis.49.lib.1.* Barbat. *cons.3. num.24. & 25.* cum allegatis in alia decisione.

Non obstat, quòd coadiutor notarij actuarij deponat, quòd interrogatoria fuerunt producta in actis, quia contrarium deponit notarius ipse actuarius, † cui in cōcursu magis creditur, ex alleg. per Gabr. *de test. concl.4. num.39.* Et cum cuius depositione concurrit etiam broliardum, in quo hæc productio non reperitur annotata. Et tamen credendum est, quòd si interrogatoria fuissent producta, in eo reperiretur productio annotata, † cùm notarius habeat pro se præsumptionem bonæ fidei, *l. cùm precibus, C. de probat. l. 2. in verb. non arbitramur, C. de offic. ciuil. iud.* quem tex. dicit in hoc notabilem Bald. *in l. errore, C. de testam. sub num.2.* 2 3

Nec facit, quòd primus testis fuit examinatus cum interrogatoriis, & stylus est, quòd post examen primi testis, interrogatoria dimittuntur apud acta; quia contrarium hic appareat fuisse seruatum, nec stylus inducit necessitatem dimittendi.

SABINEN. DECIMARUM.

Veneris 11. Februarij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Indefinita in materia probatoria non æquipollet vniuersali.*
2 *Fides non facit fidem.*

DECISIO CCXXVII.

DOmini, reseruato vt videatur ad partes, an probetur præscriptio, vel consuetudo particularis, quæ suffragetur excellentissimo D.Duci, resoluerunt, non probari consuetudinem generalem totius prouinciæ Sabinæ, non soluendi decimas Ecclesiis parochialibus, & aliis ex herbis, & fructibus, si cessetur in totum à semine, & alij fructus percipiantur; quia maior pars testium, quatenus aliquid probet, eorum dicta sunt restricta ad loca particularia, alij verò indefinitè de-
1 ponunt.† Et indefinita in hac materia probatoria non æquipollet vniuersali. Aym. *cons.* 33. *nu.* 16. Surd. *cons.* 431. *nu.* 68. Couar. *var. resol. lib.* 1. *c.* 13. *nu.* 10. *vers.* 11. *ex his.*

2 Nec officit fides Communitatis Farfen. quia fides non facit fidem; testibus enim, & non testimoniis creditur, *l.* 3. §. 1. *ff. de test.* & attenta subscriptione ipsius, nihil concludit ad generalem consuetudinem totius prouinciæ. Vltra quòd Communitas tractat de se exonerando.

De allegata fide parochorum nō fuit habita ratio, cùm ne[c] iudicialiter, nec extraiudicialiter fuerit ostensa.

ROMANA PECV-
niaria.

Luna 14. *Februarij* 1605.

SVMMARIVM.

1 *Creditor habens omnia bona hypothecata, potest vnum ex pignoribus quod voluerit eligere.*
2 *Administrator hæreditatis tenetur compensare suum creditum cum eo quod accipit ex hæreditate, etiamsi illud esset maioris quantitatis.*
3 *An creditor possit cogi partem crediti accipere, vel aliud pro alio.*
4 *Bona litigiosa non possunt alienari.*
5 *Hæres cum beneficio legis, & inuentarij potest alienare bona hæreditaria litigiosa, nulla præcedente subhastatione pro soluendis debitis testatoris.*

DECISIO CCXXVIII.

PLacuit Reuerendissimo D. Aluaro Archiepiscopo Ragusino viro etiam doctissimo, consulere Rotam, an pretium mercium aromatariæ, & artis albæ per Helenam Quetiam tanquam hæredem sui viri cum beneficio legis, & inuentarij venditarum Hyppolito Cenarello debeat cedere in extinctionem eius crediti dotalis, in casu, & ad effectum de quo agitur, qui est, vt teneatur restituere vineam quam habuit pro sua dote. Et me proponente, negatiue fuit resolutum, † quia cùm He- 1
lena haberet pro dicta dote omnia bona viri hypo[illegible] pro suo credito [illegible] ex pignoribus [illegible] eligere, *l. creditoris*, [illegible] *pign. l. qui generaliter, ff. qui pot. in pign. hab.* Aret. *cons.* 155. *nu.* 10. latè Surd. *decis.* 44. *lib.* 6.

Nec facit, quòd cum Helena esset 2
hæres viri, tenebatur compensare dictum pretium cum suo credito, vt in creditore administratore hæreditatis dicit tex. in *l. debitor, ff. de neg. gest.* Etiam quòd suum creditum esset maioris quantitatis, † cùm re- 3
gula quòd creditor inuitus non cogatur recipere partem crediti, sicuti

nec

nec aliud pro alio, non habeat locũ in compensatione, *l.etiam,C.de compensat.* Ias. *in l.mutuum damus*, §.*mutui datio, in 2. limit.cum duabus seqq. ff. si cert.pet.* Et tenuit Rot. coram Cotta in causa Romana vineæ 30. Aprilis, & 21. Iunij 1574. *impress. par.1.diuers. decis.53.* Nam fuit responsum,quòd, quicquid sit de veritate huius quæstionis, tex. *in d.l.debitor,ff.de neg.gest.* habet limitationem in ventre, scilicèt, nisi subsit iusta causa non compensandi,prout in casu isto. Aderant enim alij creditores,qui vrgebant, & propterea Helena soluit Lucæ de Caualcantibus creditori, ex causa appaltus aluminis, vt in summario,*num.2.* & scuta 153.soluit Equiti Petro Francisco Parauicino, alteri ex appaltatoribus, & alia scuta 400. fuerunt depositata penes Montem Pietatis, per Hyppolitum Ceuarellum emptorem, vt soluerentur Ioannæ & Domitillæ sororibus creditricibus hæreditatis,ex causa dotium maternarum.Et hoc depositum fuit factũ, intimatis dictis sororibus, vt in summario, *nu.4.*

Nec obstat,quòd dictis sororibus fuisset satisfactum de earum credito per adiudicationem factam per bo. me. D. Lambertinum, quia de tali adiudicatione non apparet, & si appareret, postquàm Helena intimauit depositum, debebat Ioanna notificare Helenæ hanc satisfactionem, ad effectum illam constituendi in mala fide.Cùm verò intimatio non fuerit facta, non potest considerari aliqua culpa Helenæ.

4 Non obstat,quòd dicta bona erãt litigiosa, & ideo non poterant vendi, † quia cùm Helena esset hæres cum beneficio legis, & inuentarij, potuit alienare bona, etiam nulla præcedente subhastatione, pro soluendis debitis testatoris, *l.fin.* §.*et si præfatam*, vbi Bald. *in primo not.C. de iur. delib.* Et potuit facere hanc alienationem, etiam pendente iudicio hæreditatis; quia interim non potest sua possessione priuari Poterat enim omnia exercere quæ ad hæredem spectant, *l. non solum* vbi glos. & Angel.*ff.de pet. hæred.* Lancell. *de attent.* latè *p. 2.cap.4. lim.26.*

Non obstat inhibitio facta à iudice, quia venditio fuerat facta ante diem 6.Iunij, quo fuit facta inhibitio. Et fuit etiam concessa à iudice post interpositam ab eo appellationem, & sic eius iurisdictione cessante.Lancell.*de attent.post inhibit. limit.1.*

LVCANA IVRISPATRONATUS.

Lunæ 14. Februarij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Assertio Episcopi facta in visitatione, multùm confert ad probandum iuspatronatus.*

DECISIO CCXXIX.

Domini persistiterunt in decisione, quia præsuppositum factũ in alia decisione, nempe quòd præsentatio facta de anno 1498.de persona Io. Nicolai Thomei habuerit effectum,hodie deducitur in esse ex iuribus productis. Nam de anno 1501.Benedictus Frater Ioannis Nicolai, tanquam procurator fratris, locauit bona Ecclesiæ, vt in summario noniter dato.*num.11.*& adest quoque Breue Alexandri vi. de eodem anno 1501. directum D.Ioanni Nicolao tanquam rectori Ecclesiæ, de qua agitur. Et in eo creatur operarius ad quinquennium dictæ Ecclesiæ.

Et vltra deducta in alia decisione, adest alia præsentatio vsque de anno 1434. cum collatione inde sequuta, vt in summario, *num.6.& 7.* de persona Nicolai Antonij Bartholomei, quæ quidem præsentatio habuit effectum, cũ d. Nicolaus fuerit ab hac Ecclesia S. Stephani in Tussignano de qua agitur, translatus ad aliam Ecclesiam.

1 Adsunt insuper multæ assertiones Episcopi tam in visitatione, vt in summario, *num.21.* quæ multùm conferunt ad probandum iuspatronatus. Et fuit dictum in causa Aquilana Capellaniæ, 7.Maij 1590. corã Reuerendissimo Perusino, & in causa Gerunden. beneficij, 20.Iunij 1597.coram bo.me. Orano, & nouissimè in causa Auximana iurispatronatus, 8.Decembris 1604.coram R.P.D. Lancellotto, quàm etiam in præsentationibus pluribus, & collationibus, quas tamen non constat habuisse effectum vsque de anno 1401. 1444. 1525. vt in summario, *num.4.8. & 14.* quibus assertionibus multum deferendum est, quia Ordinarij solent cum difficultate approbare iuspatronatus. Rot. *decis.* 11.*de iurepat. in nou.* Put. *decis.*243. *lib.2.*

TIBVRTINA CAPELlaniæ.

Ven. 22. Aprilis 16 5.

SVMMARIVM.

1 *Insignia & inscriptio posita in capella, exempli gratia, probat capellam esse iuris patronatus, quando alia ratio assignari non potest.*

2 *Vacatio per obitum probat effectuationem collationis.*

3 *Assertioni Episcopi factæ in prouisionibus, & in probatione iurispatronatus multùm defertur.*

4 *Non censetur quis esse salutis æternæ immemor.*

5 *Iuspatronatus fundatum à clerico, relictum laico, in dubio præsumitur laicale.*

6 *Prouisio Apostolica non mutat statum beneficij.*

DECISIO CCXXX.

IN contumaciam partis aduersæ dubitaui, an constaret de iurepatronatus. Et circumscripto pro nũc, an spectet ad d. Sicinium Sebastianum, qui vltimo loco præsentatur, Domini affirmatiuè resoluerunt. Nã in Capella de qua agitur, adsunt insignia Ioannis Pauli Canonici Ecclesiæ Cathedralis fundatoris, quibus vtitur familia de Paulis, & adest insuper in eadem Capella huiusmodi inscriptio, videlicèt consecrata per D.Episcopum Humanum oratorem Regis Franciæ, 1467. 4.Decembris, & fundata per D.Ioannem Paulum Canonicum, ad honorem gloriosæ Virginis, & S. Laurentij, sedente Paulo II. cuius Capellanus secretus viuẽs fuit. † Quæ insignia, 1 & inscriptio probant iuspatronatus, vt de insigniis Anchar. *cons.*113. *num.4.* Anan. *cons.*86. Rip. *in c. cum Ecclesia Sutrina, num.97. de caus. pos. & propr.* Lambert. *de iurep.lib.3.q.5. art.4.num.2.* Et fuit resolutum in causa Imolen. iurispatronatus, 26. Martij 1593. coram Illustrissimo D. Cardinali Pamphilio, & aliàs sæpiùs. Et quamuis hæc conclusio procedat, quando alia ratio assignari non potest, vt fuit dictum in causa Calagurritana præeminentiarum 17.Maij 1591.coram bo.me. Gyptio, tamen hîc adest descriptio, & præsentationes, vt infrà dicetur. De inscriptione verò in marmore, vel in muro, quòd probet iuspatronatus,

tenet

tenet glos. & Doct. *in c. cùm causam de probat.* Bart. *in l. monumentorum, C. de relig. & sumpt. funer.* Castren. *in l. si sepulchrum, num.6. eod. tit.* Lambert. *de iurepatronatus, lib.2. p.2. q.10. art.9. num.3. & 4.* Et fuit resolutum in causa Hispalen. iurispatronatus, 26. Martij 1590. & 22. Martij 1591. & 31. Maij 1593. coram Pamphilio.

Prædictis adstipulantur tres præsentationes effectum sortitæ, videlicet prima de anno 1502. vt in summario, *num.5.* in qua constat, per obitum Andreæ fuisse præsentatum Angelum Stephani Bartholomei Pauli, quæ præsentatio habuit effectum, cùm ad titulum huius Capellaniæ fuerit promotus ad Ordines Sacros de anno 1510. vt in summario, *num.6.* Deinde per eius obitum in Curia, fuit prouisus Cæsar Costa, & præsentatus in partibus Dominicus de Sebastianis, licet non constet, hanc præsentationem
2 habuisse effectum. † Quæ vacatio per obitum probat effectuationem præsentationis, iuxta vulgare cons. Oldrad. 229. Et cùm postea peruenisset beneficium ad Ioannem Baptistam Costam, per eius obitum de anno 1591. fuit præsentatus Prosper de Sebastianis. Et hæc præsentatio habuit pariter effectum, vt in summario, *nu.9.* Ac denique cùm hęc Capellania peruenisset ad quendam Marium de Sebastianis, ipse libere illam resignauit in manibus Ordinarij, qui de anno 1593. ad præsentationem patronorum, eandem contulit Protonotario Zappo, per cuius obitum hodie vacat, vt in summario, *num.10.*

3 Concurrunt etiam assertiones Ordinariorum in prouisionibus. Et in probatione iurispatronatus solet Rota multùm deferre enunciatiuis Ordinariorum, quia præsumuntur scire qualitates beneficiorum, & vt plurimum se reddunt difficiles ad instituendum. Rip. *resp.1. num.6. & 7. de caus. poss. & propr.* Lambert. *de iurep. lib.2. p.2. q.10. art.7. num.11.* Rot. *decis.11. de iurep. in nou.* Put. *decis. 243. lib.2.*

Facit etiam testamentum ipsius testatoris, & codicilli in quibus relinquitur dos Capellæ, nam in illis habetur mentio de fundatione. Et non est censendum, testatorem salutis æternæ fuisse immemorem, vt bene per Crot. *cons. 332. num.10. lib.3.* 4

Non obstat, quòd iuspatronatus fuerit fundatum à clerico; quia cùm sit relictum laico, nec constet an ex bonis acquisitis ante, vel post promotionem fuerit fundatum, laicali dicitur. Achil. *decis.1. de iurep.* Crescen. *decis.9. eod. tit.* Mohed. pariter, *decis.9. eod. tit.* Put. *decis.228. lib.2. & decis.90. lib.3.* 5

Denique non officiunt prouisiones Apostolicæ, quia, vt notum est, non mutant statum beneficij. Achil. *decis.13. de iurepatr.* Ægid. *decis.107.* 6

BONONIEN. FIDEI-commissi de Mangiolis.

Ven.22. Aprilis 1605.

SVMMARIVM.

1 *Duo confinia probant identitatem, & nu.3.*

2 *Plures demõstrationes probant identitatem.*

DECISIO CCXXXI.

Dubitaui die 20. Iunij 1603. an bona adiudicata Dominis de Maluetiis, essent supposita fideicõmisso Comitis Melchioris. Et Domini,

mini, quoad duas possessiones affirmatiuè resoluerunt, reseruato, vt videretur de alijs quatuor, de quibus hodie dubitatur. Et cùm iam sit firmatum fideicommissum, difficultas restringitur, vt videatur, an bona de quibus agitur comprehendantur sub illo, & identitas ipsorũ probetur. Et quantum attinet ad primam, & quartam possessionem, secundùm disputationem hodiernam, vel tertiam, & sextam, secundùm disputationem antiquam, difficultas consistit in eo, quòd bona fuit emphyteotica, & propterea est considerandum testamentum, inuestitura, & qualitas fideicommissariorum.

Quantum verò attinet ad identitatem istarum possessionum, circa primam in communi sancti Ioannis in Vtiano, quæ diuiditur in duo prædia, vt patet ex instrumento adiudicationis, quorum vni hærent bona Comitis Iulij Cæsaris Bargellini, & Passarari: de identitate pro
1 hac parte constat, † cùm hæc duo confinia concordent cum confinibus nominatis in transactione facta cum fratribus sancti Dominici. Et sufficiunt, vt in alijs decisionibus fuit firmatum. Circa verò aliud prędium, siue aliam partem possessionis huius, de identitate non constat, quia in instrumento transactionis nihil habetur ex quo identitas colligi possit.

Nec facit, quòd in instrumento adiudicationis describatur prædium terræ aratiuæ, arboratæ, & vitatæ, & in instrumento transactionis dicatur prædium pratiuum; quia post annum 1585. fuit redactum ad culturam, vt deponunt testes in summario, *num.* 3. iuxta theoricam Bart. *in l. prima C. si vnus ex plur. appell.* Dec. *cons.* 109. *num.* 2. Menoch. *cons.* 21. *num.* 33. *lib.* 1.

Quantum verò attinet ad quartum, siue sextum prædium positum in Communi sancti Ioannis concordant confinia, nempe Felicini, & via publica, quæ quamuis videatur satis generica, nihilominùs sunt in eodem Cõmuni. Concurrit etiã, quòd prædium est aratiuũ cum domo, area, puteo, & fumo, † quæ demonstrationes sufficiunt ad probandam identitatem, vt per Corn. *cons.* 280. *num.* 5. *vol.* 3. Et fuit considera- 2
tum in hac causa 10. Ianuarij præteriti.

Et prædicta quantum ad bona emphyteotica. Quantum verò ad alia bona, identitas quarti, siue secundùm hanc disputationem identitas secundi prædij patet, ex quo in adiudicatione dantur pro confinibus flumen Tenæ, & Rodulphus de Isolanis, † quæ duo confinia concordant cum confinibus datis in 3
transactione facta inter ipsos fideicommissarios.

Nec releuat, quòd in instrumento transactionis non enuncietur domus, quia vt deponunt testes in summario, *num.* 3. fuit postea ædificata.

De identitate tertij prædij secundùm hanc disputationem, & quinti, secundùm antiquam satis apparet, cùm confinia data in instrumento adiudicationis concordent cum cõfinibus datis in instrumento transactionis inter fideicõmissarios, nempe illos de Passarottis, & Bargellinis.

Nec dubitari potest, quòd tertia, & sexta possessio emphyteotica fuerit in bonis fideicommittentis, & similiter alia duo prædia subiecta fideicommisso, cùm adsint confessiones authorum. DD. de Maluaticiis, in dictis transactionibus, quæ suffi

sufficiunt, vt in aliis decisionibus fuit consideratum.

LVCANA IVRISPATRONATUS.

Mercurij 27. Aprilis 1605.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus non comprehenditur in confiscatione bonorum facta à iudice laico.*

2 *Potest tamen iudex Ecclesiasticus declarare delictum, & applicare iuspatronatus fisco Ecclesiæ. Declara, vt nu. 3.*

3 *Delictum patris non nocet filio in iis quæ filius non consequutur ex persona patris.*

4 *Iuspatronatus regulatur secundum terminos feudi, & emphyteosis.*

DECISIO CCXXXII.

Domini in contumaciam alterius partis censuerunt, Ecclesiam sancti Stephani de Tossignano non acquisiuisse statum libertatis, quia licèt bona Bernardini fuerint
1 confiscata, † tamen iuspatronatus (quicquid dicendum esset si spectaret ratione Villæ, vel Castri) sub illa confiscatione non comprehenditur, cùm fuerit facta à iudice laico; secundùm veriorem sentétiam glos. *in Clem. Pastoralis, verbo, sententia*, vbi Imol. *num. 70. & 71. de re iud. & collect. in cap. quibusdam, num. 10. vers. sed numquid, de pœnis, & in c fin. num. 4. vers. quid si patronus, de iurepatr.* Et fuit resolutum in causa Agathen. iurispatronatus, 4. Martij 1602. coram Illustrissimo D. Cardinali Pamphilio.

2 Nec obstaret si diceretur, quòd licèt iuspatronatus non veniat in confiscatione facta à iudice laico, nihilominùs potest iudex Ecclesiasticus declarare delictum, & confiscare bona fisco Ecclesiæ; & effectus erit, quòd iuspatronatus extinguetur, & Ecclesia remanebit libera sub Episcopi potestate. Imol. *in Clem. Pastoralis, num. 72. in fin. de re iud.* † Nam respondetur, quòd 3
cùm delictum non sit commissum in Ecclesiam, nec iuspatronatus spectet ad Lucretiam ex persona patris, ei nocere non debet, secundùm distinctionem doctorum, de qua per Igneum *in repetit. l. necessarios, §. non alias, in prima par. num. 438. vers. vel melius, & nu. 482. vers. similiter, iuspatronatus, ff. ad Senat. consul. Syllan.* Et sentit Roch. *de iurepatr. in ver. ipse, vel is num. 72.* Syluest. licèt indistinctè loquatur, prout & alij Summistæ *in ver. iuspatronatus, q. 5. vers. sextum.* Ang. *num. 36.* & Tabien. *num. 25.* † 4
Et his adstipulatur, quòd huiusmodi materia regulatur secundùm terminos feudi, & emphyteosis. Roch. *loc. alleg.* Card. *in Clemen. plures, col. fin. num. 8. de iurep.* Et in feudo, & emphyteosi Domini admittũt prædictam distinctionem. Cyn. *in l. 2. in fin. C. de lib. & eor. liber.* Bart. *in l. 1. nu. 2. C. de interd. & releg.* Ias. *in l. 2. num. 191. C. de iur. emphyt.* Molin. *de primog. Hisp. lib. 4. c. 11. nu. 36.*

Denique non officit cessio Reipublicæ, quia cùm ex confiscatione nihil haberet, non potuit aliquod ius transferre, iuxta vulgares conclusiones.

FAVENTINA DE Pasiis,

Mercurij 27. Aprilis 1605.

SVMMARIVM.

1 *Possessio probatur ex instrumento adeptæ possessionis, & nu. 6.*

2 *Iudex nulliter, vel iniustè procedens non priuat possessione.*

3 *Declara, nisi priuatus habeat se pro spoliato.*

4 *Clausula*, parito iudicato, *operatur, vt restituantur fructus percepti, reficiantur expensæ, vt dimittatur possessio.*

5 *Rota non exequitur sententias aliorum Tribunalium nisi docto de iustitia.*

DECISIO CCXXXIII.

FVit resolutum, constare de possessione D. Iulij ante laudum vl-
1 timo loco latum. † Cùm enim possessio sit quid facti, probatur ex instrumento adeptionis. Abb. *in c. cùm nobis, num. 5. vers. item per instrumenta, de præscript.* Oldrad. *cons.* 199. *num.* 6. Aym. *cons.* 54. *numer.* 11. *vers. amplius.*

2 Nec releuat, quòd ista possessio fuit capta de mandato iudicis, qui nulliter, & iniustè procedendo, non potuit priuare D. Alphonsum, vt per DD. *in l. clàm possidere, §. qui ad nundinas, ff. de acq. poss.* Et adsunt plures
3 resolutiones, † quia, quicquid sit de veritate facti, fuit responsum, hanc conclusionem procedere, quando ille contra quem fertur sententia, non habet se pro spoliato, & ad hunc effectum sufficit animus, cùm solo animo perdatur possessio, *l.* 3. *§. in amittenda, ff. de acq. poss.* hìc verò de animo Alphonsi satis, apertéque constat. Nam cùm obtinuisset commissionem cum facultate absoluendi à iuramento, in qua aderat clausula, *parito indicato*, ad docendũ de paritione, produxit instrumentũ dictæ possessionis D. Iulij, ex qua productione declarauit animum suum, *ad l. cùm precum. C. de liber. caus.*

Nec placuit, quòd ex productione dicti instrumenti non sequitur, D. Alphonsum cõsensisse immissioni D. Iulij, sed ostendere voluisse laudum fuisse exequutum; quia contrarium est verius. † Nam cùm clau- 4
sula, *parito indicato*, importet, vt orator dimittat possessionem, restituat fructus perceptos, & soluat expensas, ad not. *in c. fin. de rest. spol.* Staphil. *de lit. inst. § quando patitur, num. 9. fol. mihi* 310. Et fuit dictum in causa Toletana decimarum de Capilla 19. Febr. 1593. coram Illustrissimo D. Cardinali Pamphilio, ideo cũ productio esset facta, vt ostenderetur fuisse paritum, necesse est dicere, quòd D. Alphonsus voluit ostendere, se dimisisse possessionem, cùm dimissio, vt dictum est, requiratur ad effectum, quòd clausula *parito*, non obstet, ad tex. *in c. cùm super*, vbi Dec. *in 3. not. de offic. deleg. & in l. si duo*, vbi Bald. *num. 1. ff. de acq. hæred.* Aym. *cons.* 91. *num.* 8. Surd. *cons.* 198. *numer.* 14.

Non obstat, quòd Rota non exe- 5
quatur sententias aliorum Tribunalium nisi docto de iustitia; quia hìc non agitur ad effectum exequutionis sententiæ, sed vt solùm videatur, quis sit possessor, ad effectum manutentionis. † Quare in puncto sufficit, quòd cõstet de possessione, & quòd alia pars acquieuerit, vt in terminis fuit resolutum in causa Camerinen. pensionis 22. Iunij 1592. coram bo. me. Giptio.

BVRGEN. PRÆEMInentiarum.

Ven. 3. Iuny 1601.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio in integrum cõceditur propter læsionem.*

2 Appel

2 *Appellatio facta in voce, & non in scriptis est nulla.*
3 *Appellatio debet interponi coram iudice, non coram notario.*
4 *Patiens, causam agitari post rem iudicatam, censetur renunciare rei iudicatæ, dummodò detegatur iniustitia rei iudicatæ.*
5 *Confirmatio Apostolica non validat actum nullum.*
6 *Transactio aliàs nulla sustinetur in vim pacti, stante iuramento, quod tamen non obligat successores.*
7 *Sententia nulla non potest transire in iudicatum.*
8 *Nullitas post rem iudicatam potest aliquando deduci.*

DECISIO CCXXXIV.

PRætendebant dimidij Portionarij, sibi competere restitutionem in integrum aduersùs sententiam Rotalem vltimo loco latam, quæ canonizat transactionem factam de anno 1574. inter ipsos, & Capitulum; postquàm de anno 1553. ad eorum fauorem sententiam ab Episcopo Conchen. obtinuerunt, quæ
1 transitum fecerat in iudicatum. † Ex quo dicebant, colligi læsionem, propter quam datur restitutio, *l. nam & postea*, *§. si minor*, *ff. de iureiur.* Nam post rem iudicatam non potest ampliùs transigi, *l. si causa cognita*, *C. de transact. l. eleganter*, *§. 1. si post rem iudicatam*, *ff. de condict. indeb.*

Capitulum ad effugien. prædicta dicebat, causam appellationis fuisse commissam in Rota bo. me. Dezza, atque etiam pluriès fuisse proroga-
2 ta fatalia. † Sed hæc non placuerũt Dominis; quia appellatio fuit nulla. Cùm enim non fuisset appellatũ in continenti, non poterat appellari in voce, prout fuit factum, sed erat appellandum in scriptis, *l. si litigatoribus*, vbi Bart. Bald. Ang. & alij *C. de appell.* Vestr. *in prax. lib. 7. cap. 3. num. 28.* † Et appellatio debebat in- 3
terponi coram iudice, & non coram notario, *l. omnem honorem*, *C. quando prouoc. non est necess. cap. vt debitus*, *de appell.*

Secundò dicebatur pro parte Ca- 4
pituli, quòd dimidij Portionarij fuerunt passi, causam agitari coram Dezza, & iura produci, & ideo censentur renunciasse res iudicatæ. Put. *decis. 202. lib. 2.* Peregr. *decis. 114. lib. 1.* Mohed. *decis. 4. de re iud.* Sed nec prædicta placuerunt, quia ad hunc effectum requiritur, quòd ex prosequutione detegatur iniustitia rei iudicatæ. Put. *d. decis. 202.* Verall. *decis. 87. lib. 1. in manuscript.* quam Rota seruat, vt dicitur in causa Veneta legitimitatis, prima Iulij 1602. coram Illustrissimo D. Cardinali Pamphilio.

Tertio dicebat Capitulum, huiusmodi trãsactionem sustineri propter confirmationem Apostolicam.
† Sed nec huiusmodi responsio pla- 5
cuit, cùm non fuerit expositum Papæ, quòd transactio erat nulla propter rem iudicatam. Dec. *in rubr. de confirm. vtil. vel inutil. num. 12. & seqq. & in c. cùm inter, in 8. not. de except.* Felin. *in c. cùm inter dilectos, num. 6. de fid. instrum.* Caputaq. *decis. 203. p. 1.* Et propterea licèt hæc transactio posset sustineri in vim pacti, stante iuramento, Ias. *in l. eleganter, num. 8.* 6
in fin. ff. de cond. indeb. tamen cùm cõfirmatio Apostolica cortuat, dictum pactum non egreditur suos authores, & successores non ligat, *c. veniẽs*, & ibi glos. *in verb. confirmatum*, *de transact.*

Vltimo loco Capitulum dicebat, 7
sententiam Episcopi Conchen. subiacere vitio nullitatis ex pluribus causis, quæ fuerunt ponderaræ in folio particulari, & ideo non po-

 tuisse

tuisse transire in iudicatum, *l. si expressim*, vbi Ias.& Bart. *ff. de appell.* Marant. *de ord.iud.p.6.tit. de sent.nu.* 153. Sed quia dictum folium præter stylum non fuerat datum parti, vt responderet, cum præsupposito istarum nullitatum de quibus particulariter erit agendum, Domini dixerunt, non competere restitutionem in integrum. Et sic transa-
8 ctionem obstare, † quia etiam post rem iudicatam nullitates possunt deduci, & probant causam transigendi. Bart. *in l. post rem iudicatam, sub num.3.*& ibi Castren. *num.2.ff.de transact.* Angel. *cons.* 249. *num.*3. & probat tex.*in d.l.eleganter*,ibi,*vel hoc ipsum incertis*,& ibi, *cùm de sententia indubitata.*

FELTREN. PRÆbendæ.

Lunæ 6. Iunij 1605.

EPITOME.

Immemorialis aut quadragenaria cum titulo & bona fide requiritur ad immutationem substantiæ beneficij.

SVMMARIVM.

1 *Iura producta probant contra producentem.*
2 *Immemorialis, aut quadragenaria cum titulo, & bona fide requiritur ad immutandam substantiam beneficij, & nu.3.*
4 *Bona fides, eo ipso quòd allegatur, presumitur.*
5 *Duæ enunciatiuæ vltra centum annos probant titulum aptum ad immutandum statum beneficij.*
6 *Ad effectum vt enunciatiua probent, requiritur quòd sint duorum instrumentorum,& quòd non emanauerint à personis suspectis, & si emanarunt à personis suspectis concurrere debent adminicula.*
7 *Non est probanda qualitas tituli, cùm titulus non discutitur.*
8 *Titulus inualidus, & putatiuus, sufficit ad præscriptionem.*
9 *Optio non cadit nisi inter Canonicos.*
10 *Vna scriptura aliam declarat, numer.*18.
11 *Possessio Canonicatus capi debet Capitulariter. Sufficit tamen quòd Canonicus, habita possessione fecerit actus Canonicales de consensu Capituli.*
12 *Beneficium esse Canonicale vel prabendale quomodo probetur,& num.* 13.14.15.16.
13 *Probatio per auditum sufficit in antiquis.*
16 *Beneficia separata debent per se in censum referri.*
17 *Probatio per scripturas præualet probationi factæ per testes.*

DECISIO CCXXXV.

Visum fuit Dominis, hodie non esse agendum simpliciter, an beneficium sanctæ Margaritæ sit liberum, & separatum à Canonicatu, cùm constet de eius anteriori statu ex productione instrumẽti facta per Cadubrium, de quo in summario, *num.2.* † quod ideo contra ipsum 1
probat, *l.cùm precum,C.de liberal.caus.* Sed an constet, quòd de beneficio libero sit effecta præbenda Canonicalis, ita vt recedendum sit à decisis. Et affirmatiuè fuit resolutum. Nam hic adest quadragenaria cum titulo, & bona fide. † Talis autem quadra- 2
genaria, aut immemorabilis requiritur, quando agitur de mutatione substantiæ beneficij, vt ex tradit.per Philipp. de Perus. in cons. quod est inter cons. Felin.2.*num.2.*& 3. dicit

Rebuf.

Rebuf. *in tit. de vnion. num. 35. in fine,* Rota in antiq. *dec. 9. & 10. de reb. Eccl. non alien.* Ioan. Andr. *in reg. qui contra, nu. 11. vers. mihi videtur, de reg. iur. in 6.* Oldrad. *cons. 296. num. 3.* Hoied. *de incompat. benef. p. 2. c. 3. num. 13.* Et fuit dictum in causa Perusina sancti Beneueniatis, 13. Martij 1588. coram
3 Illustrissimo Cardinali Pamphilio.† Et regula est, quòd quotiescumque agitur de inducenda præscriptione contra ius, requiritur vel immemorabilis, vel quadragenaria cum titulo, *cap. 1. de præscript. in 6.* vbi DD. omnes.

4 Et quantum attinet ad bonam fidem, sufficit quòd allegetur; quia præsumitur, *l. penult. C. de euict. l. si adult. cum incest. §. idem ff. ad l. Iul. de adult.* Bar. *in l. 1. §. hoc interdicto, num.*
5 *12. ff. de itin. actuque priu.* † De titulo autem constat ex duabus enunciatiuis antiquissimis vltra centum annos, quæ probant, Bald. *in l. cùm aliquis, num. 4.* & ibi Ias. *num. 4. & seqq. C. de iur. delib.* Alex. *cons. 75. num. 3. lib. 4.* Cassad. *decis. 3. num. 3. de procurat.* Put. *decis. 209. lib. 2.* Quarum altera est in instrumento confecto de anno 1468. de quo in summario, *num. 2.* in quo apparet, Canonicos, stante clausula: *accedente consensu Canonicorum*, fuisse contentos, vt gratia Apostolica haberet effectum, per quam indulgebatur Francisco de Mazzonatis, vt posset ex dicto beneficio sanctæ Margaritæ de Longano eligere vnam præbendam Canonicalem pro Bartholomæo de Coquis eius nepote, quem Canonici ex tunc, in fratrem & Canonicum receperunt, cum traditione possessionis, & assignatione stalli in Choro. Altera verò est in instrumento optionis de anno 1476. vt in summario, *num. 4.* in quo enunciatur erectio huius beneficij in præbendam Canonicalem. Et quamuis prima enunciatiua emanauerit à Francisco, secunda verò à Bartholomæo, & sic à personis suspectis,† & tamē 6
ad effectum quòd enunciatiuæ antiquæ probent, requiritur quòd sint duorum instrumentorum, & quòd emanauerint à personis non suspectis. Aret. *in c. eum causam, num. 21. cum seq.* & ibi Felin. *num. 4. de probat.* Aym. *de antiq. temp. p. 1. sect. 4. num. 14. 19. & seqq.* Put. *decis. 209. lib. 2.* Nihilominùs quando concurrunt adminicula, vt concurrere in hoc casu ex infradicendis apparebit, enunciatiuæ etiamsi emanauerint à personis suspectis probant. Achill. *decis. 1. de confess.* Put. *decis. 149. lib. 3.* Et fuit resolutum in causa Bononien. præceptoriæ 5. Aprilis 1604. coram R. P. D. meo Litta.

Neque ad hunc effectum necesse 7
est, vt constet de qualitate tituli. Abb. *in c. cùm venissent, nu. 8.* per illum tex. *de instit.* Capic. *decis. 189. nu. 10.* cùm nō sit discutiendus, vt per glos. *in d. c. in verb. causam, de præscript. in 6.* & sufficiat titulus inualidus & putatiuus, *l. cellas,* & ibi glos. & Doct. *ff. de* 8
vsucap. glos. *in c. de quarto, de præscr.* modò si validus esset, tribueret ius, glos. fin. *in c. si diligenti, de præscript.* Philip. de Perus. *loco alleg. num. 14.* Verall. *decis. 361. num. 4. p. 2.* Et quòd huiusmodi erectio, & acceptatio habuerit effectum, ita vt adsit quadragenaria, & longè vltra, euidentissimè patet, cùm posteà Bartholomæus de Coquis, ad cuius fauorem fuit facta erectio, soluerit pro instrumento authentico erectionis dicti Canonicatus, certam pecuniarum summam, vt in summario, *num. 13.* Et adest insuper optio de qua supradictum est. Vlteriùs præbenda facta de anno 1476. vt in summario, *num. 4.* in qua apparet quòd

dictus Bartholomeus ob tenuitatē præbendæ sanctæ Margaritæ de Lōgano, optat præbendam Canonicatus sancti Iacobi vacantem, & pro instrumento authētico dictæ optionis certum quid fuit solutum, vt in eodem summario, *num.* 3. Et de eodem anno 1476. constituit Franciscum de Mazzonatis suum procuratorem, ad defendendam optionem dictæ præbendæ, qui Canonicatus sancti Iacobi cum præbenda sanctæ Margaritæ de eodem anno 1476. fuit collatus per Capitulum Petro Basso, *nu.* 5. qui cepit possessionem, & præstitit iuramentum in manibus Capituli, vt in summario, *nu.* 6. *&* 7. Et quamuis huiusmodi scripturæ continentes prouisionem Bassi fuerint reprobatæ in sententia Vicarij Patriarchæ Venetiarum, ex quo non fuerant rectè compulsatæ, tamen hodie cessat hoc obiectum, per productionem originalium. Ex quibus iuribus bene probatur obseruantia, & qualitas beneficij. Nam ex optione alterius præbendæ denotatur
9 qualitas præbendæ relictæ, † cùm optio non nisi inter Canonicos cadat. Rot. *decis.* 6. *de consuet. in nou. & decis.* 8. *num.* 5. *de sent. in excomm. in antiq.*

Accedit etiam, quòd de anno 1477. per resignationem cuiusdam Carpedonis fuit prouisus de huiusmodi præbenda Christophorus de Sarraualle, & facta fuit permutatio dictæ præbendæ S. Margaritæ de Longano, & habuit possessionem, vt in summario, *num.* 8. Et hodie cessat obiectum compulsationis contra huiusmodi instrumentum, cùm originale sit productum. Et posteà de anno 1480. vt in summario, *num.* 11. ad instantiam dicti Christophori omnes de villa Longani denunciauerint Potestati Belluni omnes terras dictæ Ecclesiæ sanctæ Margaritæ.

Nec obstat, quòd enunciatiua in huiusmodi instrumento videatur æquiuoca, vt dicitur in alia decisione, cùm non dicat, huiusmodi Ecclesiā sanctæ Margaritæ esse membrum Canonicatus; quia hodie cessat hoc obiectum, stantibus aliis scripturis, de quibus suprà dictum fuit, & infrà dicetur, † cùm vna scri- 10
ptura aliam declaret. Aym. *cons.* 231. *num.* 12. & actus subsequens declaretur secundùm suum titulum, & causam. Osasch. *decis.* 167. *num.* 25. *& seqq.*

Prædictis addendum est, quòd de anno 1482. quidam mansionarius Ecclesiæ Feltrensis tradidit possessionem Canonicatus, & præbendæ sanctæ Margaritæ de Longano Benedicto Bonuiagio prouiso Apostolico, vt in summario, *num.* 12. qui de anno 1484. optauit præbendam sancti Matthæi, demissa præbenda sanctæ Margaritæ, vt in summario, *nu.* 14. Et hæc quidem iura ostendunt effectuationem. † Licèt enim pos- 11
sessio Canonicatus debuerit capi Capitulariter, nihilominùs sufficit quòd post possessionem simpliciter captam Canonicus fecerit Canonicales actus de consensu Capituli. Cassad. *decis.* 8. *de caus. poss. & propr.* prout in casu isto præsumitur fecisse, cùm posteà de consensu Capituli optauerit aliam præbendam.

Et cessat omnis difficultas. Nam 12
ab anno 1543. vsque ad litem motam, & sic per tempus ferè 50. annorum fuerunt Canonici, Ioannes Baptista Pinadellus, Firmus de Susinis, & Peregrinus Mastorgius, vt constat in processu, qui omnes, vt deponunt testes, possederunt bona sanctæ Margaritæ vti Canonici. Et reddunt causam scientiæ, quia alij depo

deponunt de notorietate, alij de publica voce, & fama, alij quia tanquam massarij exigebant decimam in primo anno pro fabrica, alij quia erant coniuncti, & exactores Canonicorum, & vnus dicit; quia Pinadellus non habebat aliud beneficium, alij quia semper vnus Canonicus post alium possedit. Oldrad. *in conf.296. num.1. & seqq.* Et quod plus est, dicti testes concludunt de auditu, ab anno 1539. quo tempore erat Canonicus Franciscus à turre,
13 cui successit D.Pinadellus.† Et hæc probatio per auditum in antiquis sufficit, *c.licèt ex quadam,* vbi Butr. Ioan. Andr. Abb. & alij, *de testibus.*

14 Et ne quid intactum relinquatur, accedunt pro obseruantia alia iura producta ab anno 1570. vsque ad annum 1592. de quibus in summario à *num.* 23. vsque ad fin. quæ continent locationes, visitationes, decreta, & alia similia pertinentia ad huiusmodi præbendas sanctæ Margaritæ. Et sic clarè ostendunt obseruãtiam, vt vnionem beneficij, Oldrad.*conf.296.*

15 Denique prædicta corroborãtur, cùm in libris taxæ non reperiatur annotata Ecclesia sanctæ Margaritæ de Longano, vt in summario, *num.* 16. sed solùm Canonicatus sanctæ Margaritæ, quod verisimiliter non esset, si Canonicatus esset diuersus
16 à dicta Ecclesia. † Vtrumque enim beneficium debuisset per se in censum referri, *l.forma,ff.de cens.* Oldrad. *d.conf.296.num.2.vers.& vna tantùm datur decima.* Et hoc euidenter suadetur, ex quo Ecclesia sanctæ Margaritæ de Longano, post impetrationem de ea factam, vti de beneficio separato, fuit de anno 1593. 9. Februarij annotata in prædicto libro taxæ, tanquam beneficium de nouo repertum. Ex hac enim annotatione clarè constat, quòd anteà in dictis libris non erat descripta.

Non obstant testes in cõtrarium examinati, super quibus est fundata alia decisio; quia cùm hodie ex scripturis de nouo productis conuincatur, non est de eis habenda ratio.
† Probatio enim facta per scriptu- 17
ras præualet probationi factæ per testes. Innoc. *in cap.cùm Ioannes, nu.* 6. *de fid. instr.* Aym. *conf.* 54. *num.* 15.

Vltimo loco non officit, quòd adsint plures Ecclesiæ sub inuocatione sanctæ Margaritæ; quia inde non potest oriri æquiuocum, cùm denominentur, de Formegano, de Sartena & de Longano; & iura producta loquantur de Ecclesia sanctæ Margaritæ, & si aliqua simpliciter loquantur recipiunt interpretationem ab istis, † cùm, vt dictum est, 18
vna scriptura aliam declaret.

VALLISOLETANA
iurisnominandi.

Mercurij 8 Iunij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Clausula in medio dispositionis posita, satis est quòd verificetur in parte dispositionis.*
2 *Intentio testatoris probatur ex eius testamento.*
3 *Narratiua quæ non mouit Papam, non est iustificanda.*
4 *Transactionis nomine omnis conuentio comprehenditur,*
5 *Assertioni Papæ plena fides adhibetur.*

Decisio CCXXXVI.

Dubitaui, an gratia Apostolica esset iustificata. Et Domini affirma

affirmatiuè resoluerunt. Nam licèt non iustificetur præcisè, quòd Rodericus ingenti cum labore, & forsan cum expensis repererit, & detexerit, ius nominandi puellas spectare ad dignitates, hoc non refert; quia subditur, & litigando desuper, in Camera maiori obtinuit senten-
1 tiam.† Et ideò cùm verba illa *ingenti cum labore, & forsan expensis*, referatur ad totam orationem, sufficit, quòd verificentur in lite, prout verificantur ex depositione testium, ad tradit. per glos. *in l. si negotium, in verb. gestorum, C. de neg. gest.* & per Anchar. *cons.* 80. *num.* 2. *vers. his non obstantibus.* Vltra quòd verba illa (*repererit, & detexerit*) debent intelligi cum effectu. Et sic, postquàm negotium fuit positum in claro, scilicèt post litem. Vnde etiam ex isto capite narratiua remaneret iustifica-
2 ta. † Alia quoque narrata quoàd ordinem fundatoris, probantur ex ipsus testamento. Bart. *in l.* 1. *num.* 8. *ff. de nou. oper. nunc.* prout non adimplementum exequutoris probatur ex testibus, quorum depositio bene adminiculatur ex testamento ipsius exequutoris. Decretum verò & sententia obtenta iustificantur ex ipsomet decreto canonizante testamentum fundatoris.

Neque obstat, quòd non verificetur, fundatorem reliquisse filios ipsiusmet exequutoris post obitum
3 eius partis, exequutores, † quia cùm hæc narratiua non mouerit Papam, hoc non vitiat. Ægid. *decis.* 4. *num.* 280. Put. *decis.* 69. *lib.* 2. Et fuit pluriès resolutum. Et hac responsione tollitur quod dicebatur, nullam fuisse factam transactionem inter dignitates, & exequutores, cùm lis non præcessisset, sed fuisse potiùs quandam recognitionem; quia ne-
4 que hoc potuit mouere Papam. Et cessat omnis difficultas, quia sub nomine transactionis potest venire omnis conuentio, *l. cum hi, §. commune, ff. de transact. c. suscitata, de in integr. restit. l.* 1. *§. fin. ff. ad Tertull.*

Nec est verùm, quòd non fuerit data facultas Roderico nominandi duas puellas pro se, hæredibus, & successoribus; quia licèt in concordia facta per procuratorem, non legatur hæc facultas, tamen ei posteà fuit expressè data per viam nouæ concessionis, in ratificatione facta per Dignitates.

Demique non officit, quòd non constet, literas fuisse impetratas per Dignitates, prout narratur; quia vltra quòd hoc respicit potiùs validitatem, quàm iustificationem gratiæ, *c. nonnulli, §. sunt & alij, de rescr.* † 5
cùm hæc sit assertio Papæ, plena ei fides adhibetur. *Clem.* 1. vbi Doct. *de probat. c. cùm à nobis*, vbi Butr. *nu.* 3. Abb. & Felin. *in princ. de test.* Paris. *cons.* 15. *nu.* 19. *lib.* 4.

Alia non egent responsione, cùm respiciat validitatem transactionis, de qua suo loco agetur.

PACENSIS DECIMA-marum del' Hebreto.

Lunæ 13. Iunij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Tertius habens interesse principale, veniens ad causam vt assistat, si ignorauit, causam tractari, impedit expeditionem causæ, secùs si sciuit. Item non impedit expeditionem causæ, quando tertij assistentia inseruit pro exclusione vtriusque partis, num.* 3. *Vel quando non est admittenda, numer.* 4.

2 *Episcopus habet intentionem fundatam super decimis loci, in quo non est parochus.*

DECI

DECISIO CCXXXVII.

PEtebat Capitulum Pacen. medietatem decimarum in loco del' Hebrero, quarum altera medietas percipitur à Reuerendissimo D.Episcopo. Et Rota censuit 21.Iunij anni præteriti, neque ex dispositione iuris communis, neque vigore consuetudinis, huiusmodi decimas ad ipsum spectare. Quare cùm D. Dux Feriæ, contra quem agebatur, peteret absolutionem, Reuerendissimus D. Episcopus comparuit in causa, assistendo Capitulo. Vnde contigit dubitari, an comparitio præfata impediret, quominùs absolutoria daretur. Et Domini ne-
1 gatiuè resoluerunt, † quia licèt regula sit, quòd tertius habens principale interesse, veniens ad causam vt assistat, si ignorauerit, causam tractari, possit impedire expeditionem, secùs verò si sciuerit. Bart. *in l. si prolusorio, §. sed & agere, num. 2. & 3. ff. de appell.* Abb. *in c. cum super, nu. 30. de re*
2 *iud.* Afflict. *decis. 235. sub num. 3.* † Tamen, & si Episcopus habeat intentionem fundatam super decimis loci in quo non adest parochus, *cap. quoniam de decimis*, & istud ius solius Episcopi non defendit intentionem intentatam per Capitulum, imò il-
3 lam excludit. † Vnde meritò, siue sciuerit, siue ignorauerit Episcopus, causam tractari, illius assistentia nō potest impedire expeditionem causæ, quia inseruit pro exclusione Capituli, & Ducis, *l. 15. à quo is ff. de rei vendic.* Bisign. *decis. 4. de re iud.* latè Couar. *pract. quæst. cap. 14. num. 4. vers. non vero contrarium.*

Nō obstat decisio in causa Oscen. *della Piedra* 6. Martij 1564. coram Domino de Rubeis, quia in casu illius decisionis, non modò Episcopus assistebat Capitulo, sed etiam Capitulum erat in quasi possessione exigendi decimas. Vnde sunt termini longè diuersi.

Neque releuat, quòd Capitulū potest habere donationē, vel alia iura ab Episcopo, ex quibus Episcopus teneatur illud defendere; quia cùm de istis neque apparenter doceatur, meritò ista assistentia Episcopi non potest suffragari Capitulo, cùm non sit admittenda. Innoc. *in cap. veniens, 2. in ver. incontinenti, de test.* Ang. *in l. si suspecta, num. 2. ff. de inoff. testam.* Vrtill. *ad Afflict. decis. 135. num. 2.* 4

MONTIS REGALIS
Iurisdictionis,

Lunæ 20. Iunij 1605.

EPITOME.

An, & quando dux Sacristiæ possint esse in eadem Ecclesia.

SVMMARIVM.

1 *Verbum* exerceatur, *est præcisum, & necessitatem inducit.*
2 *Ordo Reipublicæ confunditur, si iurisdictio vnicuique sua non seruatur.*
3 *Nobiliores in honoribus, & administrationibus Reipublicæ, debent præferri.*
4 *Dualitas ad rei interitum parata est, vnitas ad conseruationem.*
5 *In consideratione non est habendum quod sit de facto.*
6 *Episcopus, auctis facultatibus, potest augere numerum prebendarum.*
7 *Duo curati in eadem Ecclesia non possunt esse aquè principaliter.*
8 *Episcopus non potest mutare statum*

tum Ecclesiæ, & facere ea quæ sunt contra ius, & nu. 10.

9 *Sacristiæ nomen, est nomen iuris, & continet custodiam thesauri.*

DECISIO CCXXXVIII.

Reuerendissimus D. Archiepiscopus Montis Regalis in sua Metropolitana Ecclesia, quæ est regularis, & in qua monachi sunt loco Canonicorum, iuxta resolutiones factas, construxit nouam Sacristiam pro presbiteris sæcularibus qui dictæ Ecclesiæ inseruiunt, paramentisque locupletauit, & eius curam clerico sæculari commisit. Vnde supradictis mensibus dubitari contigit, an potuisset hoc facere. Et negatiuè fuit resolutum, & reproposito dubio supradicta dic, Domini non recesserũt à priori suffragio. Bulla enim Pauli tertij est satis clara, quæ vult, quòd Sacristia exerceatur per vnum ex ipsius Ecclesiæ
1 monachis, † quod verbum *(exerceatur)* est præcisum, necessitatemque inducit, vt dicitur in alia decisione, & propterea officium iniunctum monachis, alter vsurpare non debet, *l. quicumque*, vbi Luc. de Penna, *C. de exact. & exeq. lib.* 12. *l. consulta, C.*
2 *de testam.* † Si enim vnicuique sua iurisdictio non obseruatur, totus ordo Reipublicæ confunditur, *cap. prouenit*, 11. *q.* 1. Luc. de Penn. *loc. alleg. col.* 2. *circa med. vers. si enim.* Et hæc dispositio est iuri communi confor-
3 mis, † secundùm quòd nobiliores, prout sunt monachi, qui sunt loco Canonicorum, debēt in honoribus, & administrationibus rerum publicarum præferri, *l. ad subeunda, C. de decur. lib.* 10. *l. rescripto, in princ. ff. de muner. & honor. l.* 2. *in fin. C. de præd. decur. lib.* 10. Luc. de Penn. *in l. mulieres, col.* 5. *vers. in pluribus quippe, C. de dignit. lib.* 12. *& in d. l.* 2. *col. penult. vers. & sicut nobiliores, C. de exact. & exequut. eod. lib.* Hinc videmus, quòd in Ecclesiis in quibus Sacristia non datur in titulum, quot annis deputatur vnus, vel plures Canonici, qui per ministros curam illius exerceát. Repugnat quoque iuri, & regimini Ecclesiæ, quòd æquè principaliter sint duo Sacristæ, ad tex. *iuncta rubr. in c. vnico, de offic. Sacrist.* † Dualitas 4
enim ad rei interitũ parata est, vnitas verò ad conseruationem, *cap. in apibus* 7. *q.* 1. *l.* 3. *§. penult. in fin. ff. de admin. tut. l.* 2. *§. nouissimè, ff. de orig. iur. c.* 1. 94. *dist. c. gaudemus, §. quia verò, de diuort.* Luc. de Penn. *in d. l. quicumque, col. penult. vers. nec posset.* Heinrichmanus, *cons.* 2. *num.* 13. *vol.* 1. Regimini etiam Ecclesiæ repugnat, vt dictum est, nam dissensionis periculum verisimiliter adesset, quia non potest esse societas affectionum, vbi dissidet diuersitas potestatum, & hoc modo potiùs aditus stipendiis, quàm vtilitatibus resecaretur, vt bene considerat Luc. de Penn. *loco suprà alleg. d. col. pen. vers. præterea probatur hoc*, & si ostendatur aliter seruari in quibusdam Ecclesiis. Vltra responsiones datas in alia decisione, scilicèt, quòd huiusmodi Sacristiæ sunt pro seruitio Capellarum particularium, non pro seruitio corporis Ecclesiæ. Est insuper considerandũ, quòd subordinatè, & non principaliter Sacristæ inseruiunt, vel plures sunt loco vnius, secundùm glos. *in c. nunc autē, in verb. Diocletiani, dist.* 21. vel Ecclesia est diuisa, & regulares & sæculares cõstituunt diuersa Capitula, & ita loquitur Verall. *decis.* 87. *p.* 1. † Vltra quòd non debet ha- 5
beri in consideratione, quòd de facto & non de iure fit, vt in similibus terminis dicit Ias. *in l. licèt, nu.* 3. *ff. de leg.* 1.

Nec applicatur, quòd Episcopus, 6
auctis

auctis facultatibus, potest augere numerum præbendarum, si ad inuicem compatiuntur, quod secùs est in Sacristia, attenta Bulla Pauli 3. dispositione iuris communis, & absurdo quod oriretur in diuinis cele-
7 brandis, † sicuti videmus, quòd nec duo curati in eadem Ecclesia possunt esse principales, seu æquè principaliter, sed semper vnus præest aliis qui subsunt, vt per Butr. *in c. cùm non ignores, num.4. de præben. &*
8 *dign.* † Et ex prædictis cessat quod dicebatur, Reuerendissimum D. Archiepiscopum habere ius ordinandi Ecclesiam, quia hoc non procedit in iis quæ sunt contra ius, *cap.2. de relig. dom. cap. sicut, de excess. Prælat.*

Neque est verum, quòd Monachi non habeant ius prohibendi in Bulla; quia satis habent, cum ipsis cōcedatur officium Sacristiæ, vt dici-
9 tur in alia decisione. † Nec nomen Sacristiæ est accipiendum pro Sacristia materiali, sed quatenus est nomen iuris, scilicèt, vt contineat custodiam thesauri Ecclesiæ, vt *in c. 1. de offic. Sacrist.* Et Iacob de S. Georg. *in suo tract. de feud. in verb. & cum molendinis, num.1.* non facit ad punctum, quia loquitur in casu in quo potest dari pluralitas, & tunc requiritur facultas prohibendi, & dicta *num.5.* non applicantur, quia monachi non fundant se in præscriptione, sed in titulo quem habent.

10 Denique non officit facultas quā Reuerēdissimus Archiepiscopus habet in Bulla, addendi, vel minuendi, † quia, vt in aliis decisionibus responsum fuit, non potest proptereà mutare statum, & facere ea quæ sunt contra ius. Et hoc expressè dicit Felin. qui in contrarium allegatur, *in c.2. num.19. de libell. oblat.* dum dicit, quòd additio, & detractio est quid diuersum a mutatione, & infrà subdit, quòd mutatio detractiua, & subtractiua, non censetur permissa.

An autem, & quem locum debeat habere Reuerendissimus Archiepiscopus pro paramentis, & aliis rebus pretiosis per ipsum confectis, & conficiendis, & quibus, & qua ratione possit cōmittere custodiam, erit particulariter agendùm. Interim tamen non potest impedire, quominùs habeat locum priuatum pro ipsis paramentis & rebus pretiosis.

ROMANA VINEÆ.

Merc. 22. Iunij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Possessio etiam instrumentalis probatur per testes, & est manutenibilis, si fuit capta, alio non existente in possessione.*
2 *Posterior possessio præsumitur clandestina.*
3 *Habens ciuilem possessionem anteriorem debet præferri habenti naturalem posteriorem.*
4 *Possessio præsumitur iure familiaritatis, si de altero titulo non cōstet, & quando quis dicatur possidere iure familiaritatis, num.6.*
5 *Possessio subsequens præsumitur ex titulo præambulo.*
7 *Verba curialia non sunt obligatoria.*

DECISIO CCXXXIX.

FVit resolutum, Pompeio dandū esse mandatum de manutenendo, quia de eius possessione constat ex depositione testium, ex quibus etiā possessio solet probari. Rebuff. *in prax. de miss. in poss. num. 41.* Et fuit 1

 dictum

dictum in causa Placentina Capellaniæ, 19. Nouembris, 1603. coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio. Quæ possessio, licèt instrumentalis, cùm fuerit capta alio non existente in possessione, est manutenibilis, Cassad.*decis.*20.*de preben.* Put. *decis.* 360.*num.*8.*lib.*1. & fuit pluriès resolutum.

2 Neque obstat posterior possessio Orientæ; quia tanquam iunior, & alio existente in possessione, præsumitur clandestina, *cap.licèt causam,* vbi Doct.*de probat.*Bart. *in l.si duo,in princ.sub num.*4.*ff.vti possid.* Verall.
3 *decis.*334. *num.*2. *& decis.*6.*p.*2. † Et propterea cùm Pompeius non habuerit se pro spoliato, & sic animo retinuerit ciuilem, debet præferri, cùm sit anterior posteriori naturali, vt reprobata opinione Couar.*pract. quæst.c.*17.*num.*5.tenuit Rota in causa ciuitatis Castelli de Molionociis, 22.Iunij 1587. coram Illustrissimo Plato, & meis temporibus in causa Cusentina Capellæ, 26. Octobris 1601.coram Reuerendissimo D.Ar-
4 chiepiscopo Colosen.† Vltra quòd, stante titulo, & possessione Pompei (constat enim de titulo & instrumento emptionis) si Orienta fecit aliquos actus, præsumuntur iure familiaritatis, Angel. *in l.assiduis, circa princ. vers. in tex. ibi, mulier possidet, C. qui pot.in pign.hab.* Castren. *cons.* 179. *sub num.*4. *vers. item non obstat, lib.*1.Alex.*in l. qui iure familiaritatis,* Angel.*in l.assiduis, circa princ. vers in tex. vbi mulier possidet C. qui pot. in pign. hab.* Castr. *cons.*179. *sub num.*4. *vers.item non obstat, lib.*1.Alex.*in l.qui iure familiaritatis, num.*5.*vers. per hoc tamen,ff.de acq.poss. & cons.*88.*sub nu.* 6.*vers.nec & his,lib.*2. Ruin. *cons.*34. *num.*13.*&* 174.*nu.*4.*in fin.lib.*1.Corn. *cons.* 315. *sub num.*3. *vers. & licèt, lib.*4.

Neque applicatur, quòd possessio Pompeij fuerit iure familiaritatis; quin imò hæc confessio Orientæ sufficeret, vt daretur mandatum de manutenendo Pompeio, quia titulus præcedens, excludit quòd taliter possederit,† sed possessio præsumi- 5
tur ex titulo præambulo. Curt.iun. *cons.*168.*nu.*32.*in fin. & seqq.*Neuiz. *cons.*80. *num.*21. Rimin.iun. *cons.*44. *num.*69. *in fin.* Tob. *cons.*66. *num.*13. & fuit resolutum in causa Callien. fructuum 28. Febr. 1603. coram R.P.D. Ludouisio. † Dicitur enim 6
iure familiaritatis quis possidere, quando nullum ius possidenti cōpetit, sed ratio consanguinitatis & amicitiæ hoc suadet. Rebuf. *in tract. de mater. poss. in præfat.num.*29.*in fin.* & Doct. *in loco precit.*

Nec officit mandatum de associando, concessum Orientæ; quia illud loquitur de vinea propria ipsius Orientæ contiguæ huic vineæ, quam non prætendit Pompeius. Denique non subsistit, quòd Pompeius ceciderit facto proprio à possessione, † quia epistola in qua 7
se fundat Orienta continet verba scripta ad complacentiam per modum liberalitatis, & oblationis vulgariter fieri consuetæ, quæ ideo non sunt obligatoria, *c.cùm venissent,*vbi Card.& Imol. *de instit.* Alex. *in l. ita stipulatus,magn. num.*6.*&* 7.*ff.de verb. oblig.* & ibi Ias. *num.*5. Nam verba per modum curialitatis, seu vrbanitatis, & complementi prolata, nugatoria existimātur, & non obligant. Card. *in Clem. exiui,* §. *nos igitur, de verb. sign. & in proœm. Greg.* §. *sanè not.* Ang. *in l. si cui, ff. de seruit.* Apostill. ad Abb.*in d.c.cùm venissent, de instit.*

ASSI

ASSISIEN. CENSVS.

Mercurij 22. Iunij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Vnusquisque in re sua est moderator, & arbiter.*
2 *Donatio ob causam non eget insinuatione.*
3 *Sine traditione dominium non acquiritur.*
4 *Clausula constituti transfertur dominium ad quoscumque effectus.*
5 *Donatio facta vt alimenta præstentur, non est conditionalis, sed modalis.*
6 *In donatione modali, si modus non adimpleatur, dominium rei donatæ ipso iure reuertitur ad donantem, si declaratio donatoris interuenerit.*
7 *Caducitas in re emphyteotica intelligitur ipso iure, domino tamen volente, & declarante.*

DECISIO CCXL.

DVbitaui, an donatio facta per Cæsarem Andreæ fratri fuisset valida, ita vt esset translatum dominium in donatarium, ad effectum quòd census impositus per Andræã, sustineatur. Et Domini affirmatiuè
1 resoluerunt, † quia vnusquisque in re sua est moderator, & arbiter, *l. in re mandata, C. mand.* nec reperitur in iure prohibitum, ne frater, nisi sit
2 minor, possit donare fratri, † & in hoc casu insinuatio non videbatur necessaria, cùm donatio sit ob causam, vt scilicèt alimenta præstentur, glos. 3. *in l. Aquilius, aliàs Attilius, ff. de donat.* vbi Bart. *num.* 3. Alex. *cons.* 12. *num.* 1. *vol.* 1. Purpur. *cons.* 353. *num.* 24. Natt. *cons.* 609. *num.* 20. *&* 39. Molin. *de primog. Hisp. lib.* 2. *c.* 8. *num.*
3 16. † Neque de translatione dominij potest dubitari; quia licèt sine traditione non acquiratur, *l. traditionibus, C. de pact.* † tamen in instru- 4
mento adest clausula cõstituti, quæ operatur translationem possessionis ad quoscumque effectus, *l. quadam mulier,* vbi glos. Bart. & alij, *ff. de rei vendic. l. quamuis,* §. 1. *& l. quod meo, ff. de acq. poss.* Berou. *cons.* 41. *num.* 12. *l.* 3. Afflict. *decis.* 299. latè Tiraq. *de iur. constit. poss. par.* 1. *num.* 2. *&* 3. *& p.* 3. *limit.* 11. Et fuit latè deductum in causa Sutrina bonorum, 23. Octobris 1595. coram Illustrissimo D. meo Cardinali Pamphilio. Ex quibus sequitur, possessionem census fuisse validam, & sustineri.

Non obstat, quòd ista donatio 5
fuit facta, vt alimenta præstarentur; quia non ideo fuit conditionalis, sed modalis, cùm onus alendi post ipsam donationem esset adimplendus. Bart. *in l. quibus diebus,* §. *Termilius, num.* 1. *&* 5. *&* 6. *ff. de condit. & demon.* Butr. *cons.* 48. *in princ.* Et fuit dictum in causa Caualliccn. Baroniæ, 27. Febr. 1576. coram bo. me. de Rubeis, quæ est, *decis.* 39. *nu.* 1. *p.* 1. *diu.* † Nec facit, quòd cùm 6
non fuerit adimpletus modus præcedens, (non fuerint scilicèt alimenta præstita) dominium redit ipso iure in donantem, *l.* 1. *C. de donat. quæ sub modo,* &c. glos. *in d. l. traditionibus,* vbi Curt. iun. *num.* 26. *C. de pact.* quia quicquid sit de illa quæstione, cui hac in re onus probandi incumbat, de qua per Surd. *de alimen. tit.* 1. *q.* 48. *num.* 53. *& seqq.* Ad effectum tamen resolutionis cõtractus requiritur voluntas, & declaratio donatoris, quæ non interuenit in hoc casu, vt ipso iure dicatur dominium rei donatæ in donantem rediisse, *l.* 2. *ff. de leg. commiss.* Tiraq. *in l. si vnquã, in vero reuertatur, num.* 10. *C. de reuoc. donat.* quo loci plura similia deducit. † Et inter alia, quòd caducitas 7

licèt incurratur ipso iure, tamen intelligitur, domino rei emphyteoticæ volente, & declarante. Ias. *in l. in emphyteoticariis, num. 6. & seqq. C. de iur. emphyt.* Et facit decis. in causa Spoletana terrarum, coram Reuerendissimo D. Archiepiscopo Rhodien. 15. Decembris 1599. vbi, quòd pactum resolutiuum habet locum, volente eo ad cuius fauorem fuit positum.

Neque officit diuisio facta 14. Octobris 1592. inter dictum donatarium, & donantem; quia per talem diuisionem nō potuit Andræas præiudicare emptori census, cùm diuisio fuerit facta voluntate Andreæ, ad hoc directè tendente. Tiraq. qui distinguendo post alios sic resoluit, *de retract. conuent.* §. 3. *glos. vnica, num.* 10.

BONONIEN. FIDEI-commissi de Mangiolis.

Mercurij 22. Iunij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Inuentarium factum à testatore, an probet, bona ibi descripta fuisse in bonis ipsius testatoris fideicommittentis.*

2 *Duo confinia sufficiunt ad probandam identitatem., maximè si concurrant alia demonstrationes, numer. 5.*

3 *Bona esse subiecta fideicommisso, probatur ex eo quod pro talibus fuerint habita in diuisione, & nu. 4.*

DECISIO CCXLI.

Denique dubitaui, an bona de quibus in dubio essent supposita fideicommisso Comitis Melchioris senioris. Pro cuius dubij resolutione non solùm videndum est, an fideicommissum comprehendat dicta bona, verùm etiam de illorum identitate, prout in aliis disputationibus seruatum fuit.

Et quantum attinet ad Palatium de Riuardinis vnà cum terrenis eidem contiguis, nullibi probatur, hęc bona fide fuisse supposita dicto fideicommisso. † Nec ad hunc effectum suffragatur inuentarium quod confecit D. Comes Melchior fideicommittens de bonis sibi relictis per Bartholomæum auum; quia dictum inuentarium, vltra quòd in eo nō legitur descriptum palatium, sed solùm certa possessio *cum domo*, &c. in loco *detto la Richardina* non releuat; quia inde non sequitur, quòd hæc bona fuerint in hæreditate dicti Melchioris, cùm medio tempore ea potuerit alienare, ad tex. *in l. neque natales, C. de probat.* Et quamuis postcà hæc bona fuerint in bonis Comitis Camilli filij d. Melchioris, non inde tamen necessariò sequitur, quòd ad eum peruenerint ex testamento patris. 1

Quātum attinet ad possessionem nuncupatam *di. S. Gio*: quæ est diuisa in quatuor petias, quòd ea sit de bonis subiectis fideicommisso, patet ex laudo dato per sanct. me. Gregorium 13. tunc Cardinalem, vt fuit firmatum in hac causa 20. Iunij 1603. Nec de identitate dubitari potest. Nam quoad primam partem huius possessionis super quā sunt ædificia, in assignatione facta vigore laudi dantur pro confinibus à tribus Felicini, & via publica, cum quibus confinibus concordant confinia nominata in adiudicatione facta creditoribus. Idem dicendum est de secunda parte, quæ dicitur *incontro la casa*, quia confinia adiudicationis factæ creditoribus concordant cum confinibus nominatis in assignatione vigore laudi, nempe 2

Canale

Canale, & Felicini. Et idem quoque dicendum est de tertia & quarta parte; nam quoàd tertiam, confines conueniunt nempe Flumicellum,& via publica. Et quoàd quartam concurrunt via publica, & sanctucij, quorum loco, vt deponunt testes, successerunt Fratres sancti Saluatoris. Et quia in adiudicatione facta creditoribus,nominatur quintum petium *il Colturazzo*, posi-
3 tum in Communi sancti Martini, † illud quoque est subiectum fideicommisso, vt constat ex diuisione facta de anno 1543. quæ fuit ad hunc effectum canonizata in decisione facta 20. Iunij 1603. Sed difficultas est circa identitatem, nam licèt dentur in adiudicatione pro confinibus *Flumicellum*, & illi de Faba, & de his confinibus deponunt testes, tamen nulla adest probatio quoàd confinia antiqua, & ideo dicendum est,non constare de identitate.

Quantum verò attinet ad molendinum nuncupatum, *il Molinazzo*, super flumine *Felicis* in Communi *Flexij* cum terra ibi contigua, probatur,quòd sit subiectum fideicommisso ex dicto laudo, & diuisione facta de anno 1545. & identitas huius molendini satis probatur ex testibus, qui concordant cum dicta diuisione.

† Nec dubitari potest, quin prædicta omnia confinia sint bene probata;nam licèt aliqua videantur esse generalia, tamen concurrunt aliæ particulares denominationes. Ex quibus omnibus iunctis satis videbatur probata identitas, vt fuit firmatum in hac causa 10. Ianuarij præteriti.

TARRACONEN.
Præpositurarum.

Lunæ 27. Iunij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Enunciatiuæ antiquissima à personis non suspectis emanatæ probant, & si emanarunt a personis suspectis, adhuc probant concurrentibus adminiculis,nu.2.*

3 *Enunciatiuæ de recenti circa factum enuntiatum, probant inter partes.*

4 *Actus subsequens præsumitur factus ex titulo præambulo.*

5 *Mutatio nominis non mutat substantiam rei.*

6 *Deputatio administratoris arguit, bona spectare ad deputantem,& de aliis actibus,vide,nu.10.& 11.*

7 *In contractibus factis de bonis in quibus Capitulum habet interesse, consensus Capituli requiritur, & nu.10.& seq.*

8 *Hypotheca super re aliena non potest constitui.*

9 *Alienatio rei alienæ non potest fieri in praiudicium domini.*

11 *Ex redditione computorum arguitur dominium illius cui fit redditio.*

12 *Administrator tenetur reddere computa, & restituere quæ supersunt, & nu. antecedi.*

13 *Enunciatiuæ super diuersa re non probant quando agitur de probando actu contento in hoc, vel illo instrumento, secus verò si agitur de probando effectu qui resultat ex illis actibus.*

DECISIO CCXLII.

DVbitaui, an Præpositus Ecclesiæ Tarraconen. esset administrator bonorum Capituli ante Præpo

Præpositurę suppressionem factam de anno 1411. per Benedictum assertum Papam 13. cognomine de Luna, anno 17. sui asserti Pontificatus. Et Domini affirmatiuè respon-
1 derunt. † Hoc enim euidentissimè probatur ex quamplurimis enunciatiuis antiquissimis, quæ à personis non suspectis emanarunt, atque ideo plenè probant. Aret. *in cap. cùm causam, num. 21. de probat.* Bald. *in l. cum aliquis, vers. item quod dicit*, & ibi Salyc. *num. 3. vers. si tamen plura.* Castren. *num. 6.* Ias. *num. 4. C. de iur.*
2 *delib.* Put. *decis. 209. lib. 2.* † Et sunt adeò adminiculata, vt si aliquæ eorum emanassent à personis suspectis, nihilominùs probarent. Achill. *decis. 1. de confess.* Put. *decis. 149. lib. 3.* Atque ex eo magis; quia ferè omnes sunt circa factum proprium enun-
3 ciatum. † Quare, etiamsi essent modernæ, probarent inter partes. Surd. *decis. 83. num 13.* cum pluribus allegatis per eum *in cons. 7. num. 46.* Et fuit dictum coram R.P.D. meo Ortembergho, in causa Mediolanẽsis simulationis contractus, 10. Decembris de anno præterito, & corroborantur ex instrumento erectionis, & dotationis Capituli, factæ per Archiepiscopum, vsque de anno 1154. in quo præcipitur, quòd Prior, & alij Canonici claustrales deberẽt constituere personas religiosas extra claustra, quæ bona donata ad-
4 ministrarent. † Ex hoc enim titulo posterior formatur euentus, *l. vnic.*
5 *C. de impon. lucratiua descr. lib. 10.* † Et licèt tractu temporis vnicus tantùm fuerit effectus administrator, qui mutato nomine Præpositus dicebatur, & erat prima dignitas Capituli, vt est in confesso apud partes, non propterea sequitur, quòd fuerit mutata substãtia administrationis, Tib. Decia. *resp. 11. n. 44. vol. 1.*

Et deueniendo ad huius rei indiuiduas probationes, constat, quòd de anno 1321. vt in summario *nu. 4.* Archiepiscopus mandat cuidam debitori Præpositurę, vt soluat debitum Bernardo, quem ipse & Capitulum deputauerunt administratorem Præpositurę. † Quæ deputatio 6
administratoris, arguit, bona spectare ad Capitulum, omnibus enim libera est bonorum suorum administratio, *l. 2. ff. si à pa. quis fuer. manum.* Et hoc idem comprobat administrationis bonorum Præpositurę concessio Archiepiscopo per Pręposítũ, & Canonicos de anno 1272. ad certũm tempus facta, & eiusdem prorogatio de anno 1274. donec sibi satisfieret de certa pecuniarum summa, vt in summario, *num. 2. & 3.* † 7
Nam si bona spectassent ad Præpositum, ipse solus contraxisset, licèt consensus Capituli fuisset necessarius. Innoc. *in c. nouit, post princ.* ibi, *quia interesse cuiuslibet Canonici*, Ioan. Andr. *ibidem, num. 3.* Butr. *num. 6.* Anchar. *nu. 6.* Abb. *n. 7. de his quæ fiunt à Prælat.* atque etiam comprobatur ex eo, quòd non passus fuisset Præpositus, de redditibus propriis solui debita Capituli, *ad l. cum indebito. ff. de probat.* cum vulgar. Inde etiam hoc euidenter demonstratur, quòd de anno 1359. vt in summario, *num. 10.* Capitulum obligat nominatim certa bona Præpositurę, & præsertim decimam maiorem ciuitatis Tarraconæ, quæ continetur in donatione facta in erectione Berengario Guardiæ, & aliis macellariis, qui promiserunt subministrare carnes, & administrator Præpositurę maior domus Canonicæ, necnon & collector redditũ Præpositurę, ad mãdatum illis factum per Capitulum promiserunt, & se obligarunt, iuxta promissionem Capituli, & de

& de anno 1361. dictus Berengarius fecit quietantiam Collectori Censualium Præpositura, de certis pecuniarum summis sibi solutis. Quæ quidem obligationes, ex eo præcipuè ostendunt, bona spectare ad
8 Capitulum, † quia super re aliena hypotheca constitui non potest, *l.* 1. §. 1. & ibi gloss. & DD. *ff. de pign.* Negus. *de pign.* 3. *mem.* 2. *p. num.* 52. Et oritur maxima etiã præsumptio ex solutione facta, quia si bona non spectassent ad Capitulum, verisimiliter non fuisset solutum, cùm nemo præsumatur iactare suum. Prærereà de anno 1486. vt in summario, *num.* 17. Præpositus, & Canonici constituunt procuratorem ad capiendas pecunias ad Censum, super bonis Præpositura, pro soluendo subsidio D. Papæ, quæ res similiter arguit, quòd bona spectant ad Capitulum.
9 † Alienatio enim rei alienæ in præiudicium domini fieri non potest, *l. alienum. C. de furt.* vbi Bal. Rol. *cons.* 60. *num.* 56. *& seqq. lib.* 4.
10 Prædictis accedit, quòd de anno 1334. vt in summario, *num.* 6. Archiepiscopus, approbante Capitulo, statuit, quòd per arrendatores Præpositura non fieret seruitium, sed per Præpositum, cùm reneat bona communia Capituli Tarraconæ. Qui consensus Capituli, iuncta dicta assertione, probat, bona spectare ad Capitulum. Consensus enim Capituli requiritur propter præiudicium Domini, *ad tex. in l. in concedendis, ff. de aqua pluu. arcen.* Et de anno 1350. vt in summario *num.* 7. Præpositus & Canonici constituerunt procuratorem, ad acceptandum caducitates, & concedendum bona in emphyteosim Cuius mandati vigore, de anno 1351. idem Procurator concessit certa bona, vt in summario, *num.* 8. *&* 9. Quæ, absque dubio, arguunt, bona spectare ad Capitulum, ad tex. *in l. in re mandata, C. mand.* Nam si bona spectassent ad Præposituram, superfluum fuisset, quòd Capitulum daret simile mandatum, vt per Innoc. & alios alleg. Adhæc, de anno 1359. & 1361. vt in summario, *num.* 12. 13. *&* 14. Vicarius Archiepiscopi fecit mandatum sub certis pœnis procuratori Præpositura, vt solueret certas pecuniarum summas diuersis creditoribus Capituli. Vnde satis colligitur, bona spectare ad Capitulum; quia si procurator Præpositura non fuisset debitor Capituli, non potuisset cogi ad soluendum creditori ipsius Capituli, *l. haredem, iuncta glos. C. de hared. act.*

Denique de anno 1359. vt in summario, *num.* 15. procurator Præpositi exhibuit se paratum reddere cõputa expensarum, & receptorum Præpositura, quæ dominis reddi debent, *l. qui proprio, §. procurator, ff. de procurat.* Rationes autem reddere, ad administratores pertinet, *d. §. procurator,* Ang. *cons.* 286. *num.* 2. *&* 3. Dec. *cons.* 110. *num.* 7. cum aliis. Et de anno 1461. vt in summario, *num.* 16. Vicarius dedit mandatum contra Præpositum, ob non restitutionem quarũdam pecuniarum occasione residui computorum. Quod mandatum bene comprobat prædicta. † Nam administrator non modò tenetur reddere computa, sed reliqua etiam restituere quæ supersunt, *l. tutorem, C. arbitr. tut. l. quod seruus, ff. de cond. & demon.* Socin. sen. *cons.* 2. *num.* 3. *& cons.* 46. *num.* 1. *lib.* 1. Et prædicta etiam bene corroborantur ex Bulla suppressionis Benedicti, in qua expressè dicitur, quòd bona Capituli per vnum Præpositum erant administrata. Vnde non

modò attento principio de quo suprà dictum est, sed etiam suppressione, constat, quòd bona spectant ad Capitulum. Quæ maximè conferűt ad declarandum actus qui medio tempore interuenerunt.

13 Nec facit, quòd dictæ enunciatiuæ, aliæ sint de vna re, aliæ verò de alia, & in antiquis ad minimum requirantur duæ enunciatiuæ; quia nihilominùs probant. Nam non agitur de probando actu contento in isto, vel illo instrumento, sed de probando effectu, qui resultat ex actibus illis, scilicèt, quòd constet, Præpositum administrasse bona Capituli; in quo probando concurrűt omnes enunciatiuæ; licèt per diuersa media, *glos. fin. in l. ob carmen, ff. de test.* Castren. *cons.* 11 t. *nu.* 1. *vers. sed ad hoc respondetur, lib.* 1.

Nec releuat, dum Præpositi laborant, vt ostendant, quòd Præceptoria habebat bona particularia; quia hoc est extra dubium. Nam die 14. Aprilis 1602. dum proponebatur hæc causa super dominio, fuit distincta in quatuor dubia, scilicèt, vt primò videretur, An donatio Archiepiscopi esset in forma probanti, secundò an Præpositus fuisset administrator bonorum Capituli, de quo dubio hodie quæritur, tertiò an Præpositura habeat bona particularia. Quartò quæ sint bona Capituli. & quæ Præposituræ, de quibus duobus vltimis dubiis suo tempore, & loco agetur.

ALERIENSIS Beneficij.

Lunæ 27. Iunij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Sequestrum necessarium non priuat possessione, voluntarium priuat. Voluntas verò colligitur ex eo, quòd procurauerit expeditionem sequestri.*

DECISIO CCXLIII.

Domini dixerűt, non esse agendum de manutentione, cùm Vincentius consenserit sequestro, & obtinuerit expeditionem. † Licèt enim sequestrum necessarium possessione non priuet, Cassad. *decis.* 14. *num.* 12. *super regul.* Sarnen. *in reg. de annal. q.* 46. *vers. adde*, Rebuf. *de sequest. glos. art.* 1. *num.* 19. quia quod nostrum est, à nobis sine facto nostro auferri non potest, tamen secùs est in sequestro voluntario, Rebuff. *loc. alleg. num.* 19. Card. *in Clem.* 1. *num.* 25. *de seq. poss. & fruct.* Et ad hunc effectum sufficit, quòd consenserit sequestro, procurando expeditionem, Put. *decis.* 77. *in fin. lib.* 1. Quis autem sit habendus pro possessore, ad effectum probationum, erit particulariter agendum. 1

ROMANA CENSVS.

Lunæ 27. Iunij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Dictio, nisi, præcedente negatiua, ponit & determinat affirmatiuam in casu nominato.*

2 *Facultas alienandi data in casu dotis, intelligitur etiam pro lucro dotis.*

3 *Census imponi potest super rebus subiectis fideicommisso, pro ea quantitate, pro qua est creditor.*

DECISIO CCXLIV.

Fuit resolutum, testamẽtum Paulinæ non obstare impositioni census factæ per Pomptium pro concurrenti quantitate dotium, & lucri

lucri dotalis Liuiæ *della Zecca*, & Hortensiæ Ruspolæ; Paulina enim expresse cauit, quòd eius bona non possint alienari, nisi pro dotibus
1 dandis, & recipiendis.† Quæ dictio, *Nisi*, cùm præcedat negatiua, ponit & determinat affirmatiuam, in casu nominato, *l. Actione*, vbi Bart. *num.* 1.
2 & Bald. *num.* 2. *C. de transact.*† Et huiusmodi facultas alienandi pro dote, intelligitur etiam pro lucro dotis quod datur vigore statuti. Aym. *cons.* 186. *à num.* 4. *ferè vsque ad fin.* Vbi concordantes allegat, & post eum Phanuc. *de lucro dotis glos.* 10.
3 *num.* 58. † Et ideo cùm prædictis Liuiæ & Hortensiæ successerit Pompeius, ac propterea sit creditor super bonis subiectis dicto fideicommisso pro dictis dotibus, & lucro dotali, meritò pro illa rata potuit alienare bona nominato fideicommisso subiecta, imponendo censum.

Et hæc intelligebant Domini, nisi doceatur, aliter disposuisse dictas Liuiam, & Hortensiam.

BARENSIS BENEFIciorum.

Ven. 1. *July* 1605.

SVMMARIVM.

1 *Præsentatio facta ab existēte in quasi possessione, est valida concurrentibus requisitis.*
2 *Ex vnica præsentatione acquiritur quasi possessio præsentandi.*
3 *Actus certus & clarus subsequens declarat dubium præcedentem.*
4 *Ad probandum non ius alterius, requiritur res iudicata, vel partis confessio.*

DECISIO CCXLV.

Domini perstiterunt in resolutis, scilicèt, sententiam Rotalem esse confirmandam, † quia qui 1
præsentarunt Alphonsum, erant in quasi possessione præsentandi, & ideo præsentatio eorum sustinetur, *cap. consultationibus, de iurep.* Lambert. *de iurep. lib.* 2. *p.* 1. *art.* 1. *qu.* 3. Et fuit firmatum in aliis decisionibus. Et quamuis ad hunc effectum debeant concurrere requisita per Calder. *in cons.* 12. *de iurepatr.* pluriès à Rota canonizato, tamen omnia interuenerunt. Et quantum ad caput bonæ fidei, cùm concurrant probabiles coniecturæ iustæ possessionis, vt in decisione Reuerēdissimi D. Archiepiscopi Collosen. consideratur, præsumitur bona fides.† Et ex hac præ- 2
sentatione acquiritur quasi possessio. Abb. *in d. c. consultationibus, sub num.* 3. Bald. *in l. Celsus, post partem secundam, vers. expedita, par.* 2. *num.* 12. *ff. de vsucap.* Et fuit dictum in causa Cremonen. Prioratus 23. Februarij 1586. coram bo. me. Oradino, & ponderatū in hac causa, 1c. Februarij præteriti, coram Reuerendissimo Collossensi.

Nec placuit, quòd in præsentationibus, in quibus se fundant qui præsentarunt Alphonsum, omnes promiscuè vocem d[illegible]nt, vnde debent intelligi, vt simul singuli ad singula beneficia ipsis ex transactione assignata præsentauerint, *l. quoties, C. famil. ercisc.* † quia præsenta- 3
tio facta ad beneficium S. Nicolai, tollit omnem difficultatem, cùm in ea non possit intrare transactio. Vnde aliæ præsentationes in omnem euentum, quādo dubiæ dici possent, recipiunt interpretationem ab ista, *l.* [illegible]ri, *§ fin.* vbi Bart. *ff. de leg.* 3.

Denique non o[illegible]unt ea quæ

deducuntur ad ostendendam validitatem transactionis; quia, quicquid sit de hoc, non propterea dicitur derectum non ius illius qui est in possessione præsentandi, ad effectum quòd præsentatus ab eo non sit instituendus, iuxta doctr. Abb.
4 *in d.cap consultationibus, num.9.*† Sed ad hunc effectum requiritur res iudicata, vel partis confessio, vt in causa Valentina parochialis de Cōsentaina, 26. Ianuarij 1582. coram Illustrissimo Domino Cardinali Seraphino, & in hac causa, 14.Maij 1604 coram R.P.D. Lancellotto.

CELSONEN. PRÆCEPtoriæ.

Ven. 1. Iulij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria conceditur ad probãdum, non adesse attentata, interueniente maximo fumo, non tamen datur postquàm liquidissimè constat de attentatis, num.2.*

3 *Remissoria non datur in beneficialibus, nisi in tertia instantia, vel aliàs facta obligatione de stando vnica, & apposito sequestro.*

DECISIO CCXLVI.

1 Licèt reo soleat concedi remissoria ad excusandum se ab attentatis, Cassad. *decis.4. de dilat.* Vestr. *in prax.lib.8. cap.4.num.20.* Lancell. *de attent.par.3. cap.26.num.113.* In casu tamen de quo agitur, visum fuit Dominis, esse denegandam; tum quia in his terminis non solet concedi, nisi maximo interueniente fumo, Put. *decis.219.num.3. lib.1.* qui hîc non adest, nec potest capi ex primo instrumento, in quo apparet, Honofrium habuisse se pro spoliato; quia adest attestatio notarij, quòd fuit deceptus in dando illud exemplum. † Tum etiam quia non 2
datur, postquàm liquidissimè constat de attentatis, quæ per actorem fuerunt probata. Cassad. *decis.4. in fin. cum duabus præcedent. de dilat.* Afflict.*dec.351. num.6.& 7.* Lancell. *loc.præcit.nu.115.& 116.*

Placuit etiã Dominis aliud fun- 3
damentum, quòd in beneficialibus non datur, nisi in tertia instantia, vel aliàs facta obligatione de stando vnicæ, & apposito sequestro. Verall. *decis.57.p.3.* Vnde cùm sequestrum esset de nouo apponendum, remanet irreleuans, ideo concedi non debet, *l.ad probationem, C.de probat. c.cùm contingat, de offic. deleg.* Cassad. *decis.2.de dilat.* Verall. *decis. 66. p.3.* Et ita conclusum, remissoriam esse denegandam.

PAMPILONEN. DE Iansi.

Veneris 1. Iulij 1605.

SVMMARIVM.

1 *Allegatio Lap. 89. quando habeat locum, & num.3. Conc.Trid.sess.25. c.9. habet locum tam in possessorio, quàm in petitorio.*

DECISIO CCXLVII.

Fuit resolutum, cōstare de tali va- 1
catione beneficij de iure, & de facto, per obitum Petri, quæ suffragetur Ferdinando, ita vt intret eius gratia *si neutri.* Nam cùm Petrus possederit beneficium per plures annos, & vsque ad obitum, intrat allegatio Lapi 89. Vnde, siue requiratur decennium, vt videtur sentire Lapus, dum requirit longum tempus, vt per DD. *in cap. illud,* vbi latè Felin. *col. 4. vers. nota 1.de præsumpt.*

siue

siue sufficiat possessio triennalis, vt per Cassad. *decis.2.in fin. de caus.poss. & propr.* Ferdinandus obtinere potest, quia Petrus vltra dictum tempus possedit.

Neque officit, quòd, si beneficium vacat per obitum Petri, Antonius habeat intentum, ex quo Petrus fuit præsentatus à Communitate, in cuius præsentatione de se posteà facta se fundat Antonius; quia cùm iam sit iudicatum, non constare de iurepatronatus Communitatis, non potest tali præsentatione iuuari. Nec illius quasi possessio præsentandi
2 ipsi suffragatur; † quia decretum Conc. *qu.9.sess.25.* habet locum tam in petitorio, quàm in possessorio, vt fuit resolutum ex sententia Illustrissimorum Interpretum in causa Romana parochialis de Publicolis, 21. Ianuarij 1600. coram Reuerendissimo Domino Pacen. Et cessat omnis difficultas; quia Ferdinandus non vtitur præsentatione Cōmunitatis in personam Petri, ad ostendendum titulum illius validū,
3 sed nititur sola allegatione Lapi, † quæ habet locum, etiamsi probaretur, prædecessorem habuisse ab initio titulum inualidum, quia præsumitur superuenisse titulus validus. Cassad. *decis.3. num.4. de caus. poss. & propr.* Satnen. *de trien. quæst.10. in fin. & quæst.26. num.12. pag. mihi 389. in fin.*

TOLETANA DECImarum.

Saturni 5. Nouembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura rectè compulsata, & in actis producta dicitur esse in forma probanti, & probat contra producentem.*
2 *Verbum, folia, est genericum.*
3 *Verbum hispanum,* Pliegos, *significat fasciculum scripturarum.*

DECISIO CCXLVIII.

Fuit resolutum, quietantias super quibus est fundata decisio in hac causa facta 31. Ianuarij præteriti, esse in forma probanti. Nam fuerunt compulsatæ per Didacum de Cuellar ad instantiam Conuentus sancti Iacobi, vt in summario, *num.4.* & compulsatio postmodùm per eundem Conuentum fuit producta, vt in summario, *num.5.* & ideo sunt in forma probanti, & contra Conuentum probant, *l. si filius, §. fin. ff. de interrog. act. l. cùm precum, C. de lib. caus.* Abb. *in c. cùm venerabilis, num.31.* Felin. *numer.22. de except.* 1

Nec placuit Dominis, quòd non constet huiusmodi quietantias fuisse productas. Quinimò satis constat, cùm fuerint producta folia, ex quibus constat de solutione decimarum, † quod verbum genericū, 2 *folia*, est aptum cōprehendere etiam istas quietantias, & ideo non potest dubitari, cùm reperiantur in processu, quin comprehendantur sub illa productione generali, ad trad. per Bald. & Alciat. *in l. sub prætextu, secunda, nu.2. C. de transact.* & per Nat. *cons.146. nu.10. & seqq. lib.3.* Purpur. *cons.289. lib.1.*

Minùs etiam placuit, quòd in 3 processu Hispano non dicatur, *& alia folia*, sed *otros pliegos*, & productio videatur enacuata in proc. fol. 1916. Vbi hab. ritur huiusmodi plici. Nam respondetur, quòd istud nomē *pliegos* denotat fasciculū scripturarum, & potest verificari tam in dictis quietantiis, quàm etiam in dictis tribus, fol. 1916.

Denique non officit, quòd pro-

ductio incipiat à folio 1642. vsque ad fol. 2033. & quietantiæ huiusmodi sint in processu fol. 1111. quia huiusmodi processus cótinet interpretationem processus Hispani, ex quo apparet, iura compulsata ibi nó haberi per ordinem, & satis est, quòd productio possit verificari modo præfato, vt dictum est.

FELTREN. PRÆbendæ.

Lunæ 14. Nouembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Possessio quadragenaria cum titulo, & bona fide, sufficit ad probandum mutationem substantiæ beneficij.*

2 *Duæ enunciatiuæ probant titulum aptum ad præscriptionem beneficij, etiamsi sint vnius notarij, vel emanauerint à personis suspectis, dummodò concurrant alia adminicula.*

3 *Episcopus non potest vnire beneficia existentia in alterius diœcesi.*

4 *Ex lapsu longi temporis præsumuntur omnia solemniter acta.*

5 *Interpretatio ita est facienda, vt contrarietas euitetur.*

6 *Numerus testium, illorum defectus supplet.*

DECISIO CCXLIX.

Placuit Dominis decisio, in qua fuit resolutum, constare, Ecclesiam sanctæ Margaritæ de qua agitur, fuisse effectam præbendam Canonicalem, cùm cócurrat ad id probandum quadragenaria possessio cú
1 titulo; † quæ hoc modo qualificata requiritur, cessante immemorabili, quando agitur de mutatione substantiæ beneficij. Put. *decis. 238. lib. 1.*
2 Verall. *decis. 344. & 347. lib. 3.* † Nam de titulo cóstat ex duabus enunciatiuis antiquissimis vltra centum annos. Aretin. *in cap. cùm causam, num. 21. vers. sed tamen aduerte, de probat.* qui licèt requirat, quòd enunciatiuæ sint diuersorum notariorum, & emanauerint à personis non suspectis tamen licèt istæ sint vnius notarij, stantibus nihilominùs adminiculis ponderatis in alia decisione, bene probant, vt in fortioribus terminis dicit Io. Andr. *in dicto c. cùm causam, num. 10.* Butr. *num. 10.* Abb. *ante num. 1.* & cæteri Doct. & benè Eugen. in puncto, *cons. 44. num. 47. & 58.* Decia. *resp. 32. num. 92. vers. item non loquuntur lib. 2.* & sentit Rimin. iun. *cons. 137. nu. 30.* Et hæc declaratio eo magis procedit in casu isto, quia Delaitus notarius, erat Cācellarius Capituli, coram quo prædicta fuerunt gesta, prout etiam istæ enúciatiuæ probant, stantibus adminiculis, licèt emanauerint à personis suspectis. Achill. *decis. 1. de confess. & 7. in fine, de iurepatr.* Put. *decis. 149. lib. 3.* Eugen. *loco alleg. num. 65.* Et fuit dictum in causa Hispalen. hospitalis, 26. Martij 1590. & 22. eiusdē mensis, anno sequenti coram Illustrissimo D. meo Cardinali Pamphilio. Obseruantia verò non solum probatur spatio 40. annorum, sed ab anno 1468. quo fuit facta vnio vsque ad hæc tempora, vt late deducitur in alia decisione, ita vt non sit ambigendi locus.

Neque officit, quòd beneficium 3
de eo tempore esset in diœcesi Bellunen. Et clara est conclusio, quòd Episcopus non potest vnire beneficia alterius diœcesis, *c. sicut vnire, de excess. Prælat.* quia vltra quòd, ex dicto instrumento anni 1468. apparet, vnionem fuisse factam vigore gratiæ Apostolicæ, † tamen stante 4
lapsu tanti temporis, & obseruantia subsequuta, omnia præsumuntur solemniter gesta. Felin. *in c. Albericus, num. 4.*

num. 4. in fin. de test. Put. decis. 365. num. 3. & 7. lib. 2. Et fuit pluriès resolutum.

Nec officiunt ea quæ deducuntur circa obseruantiam; quia licèt Serrauallus inuestitus de anno 1477. posteà dimisit de anno 1478. & ideo videretur dicendum, descriptiones posteà factas fuisse suspectas, nihilominùs cũ de anno 1482. Canonicatus vacasset per eius obitum, dicendum est, dimissionem nõ
5 habuisse effectum. † Et ista interpretatio est sumenda, vt vitetur contrarietas, c. inter dilectos, §. quæsitum, nu. 4. ff. de condict. indeb. Aym. consf. 70. num. 5.

6 Neque officiunt ea quæ dicuntur contra testes; quia cùm sint plures, supplentur, & declarantur per alios. Bald. in l. 2. num. 5. C. de bon. poss. secund. tabul. Verall. decis. 206. p. 2. Vltra quòd excepto primo teste, contra alios, super quorum dicto decisio facit fundamentum, nihil quòd reluceat, opponitur.

TIBVRTINA CAPELLaniæ.

Mercurij 16. Nouembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus testatoris spectat ad hæredem illius.*

2 *Nomine, hæredum, ex propria significatione veniunt etiam extranei, maximè quando sumus in re ad hæredes extraneos transitoria.*

3 *Ex confessione facta in testamento, quòd ipsa sit filia, iuncta aditione hæreditatis, probatur in sui præiudiciũ filiatio.*

4 *Cum alius in successione non concurrit, satis est, quòd volens succedere, ostendat, se esse in gradu successibili.*

DECISIO CCL.

POst resolutionem factam circa existentiam iurispatronatus, dubitaui an illud spectaret ad Siciniũ de Sebastianis, qui Felicem Nardinum præsentauit. Et affirmatiuè fuit resolutum. † Ex testibus enim 1
qui dantur in summario, num. 6. constat, ipsum fuisse hæredem Sebastiani de Sebastianis eius fratris ex latere patris, qui descendit ex Stephano Colepauli, cui, & suis hæredibus, & successoribus Ioannes Paulus fundator reliquerat huiusmodi iuspatronatus cap. 1. vbi Abb. num. 2. de iurepatr. Bald. consf. 409. num. 1. l. 2. Card. consf. 122. num. 1. Et potuit transire in Sicinium hæredem extraneũ,
† cùm appellatione hæredum ex 2
propria significatione veniant etiã extranei, l. sciendum, ff. de verb. sign. l. in annalibus, C. de leg. Bart. in l. Gallus, §. etiam, ff. de lib. & posth. Quod procedit sine scrupulo, quando sumus in re ad hæredes extraneos transitoria. Menoch. consf. 158. num. 12. vers. quintus casus, prout est iuspatronatus. Abb. & Bald. in loco præcit. Card. d. consf. 122. in princ. glo. in c. considerandum, 16. q. 7. Calder. consf. 2. de iurepatr. Gabr. consf. 196. num. 1. lib. 2. Et fuit dictum in causa Aretina Capellaniæ 1. Iunij 1584. coram Bubalo.

Quòd autem Sebastianus descendat à Stephano Colepauli, cui fuit relictum iuspatronatus per fundatorem, vt in illius testamento in summario, num. 1. satis constat, cùm idem Stephanus in suo testamento de quo in summario, num. 2. instituerit hæredes Angelum, & Paulum, nec non & Patricium, si viueret, suos filios, & à Patricio descendat semidea, quæ instituit hæredem prædictum Sebastianum ex filia nepotem, vt in summario, num. 3. Et quamuis de

3 de Patricij vita non cõstet, † tamen satis est, quòd constet ex testamento Semideæ confecto de anno 1563. ipsam fuisse filiam prædicti Patricij. Quæ assertio in testamento, cùm sit facta à moriente, tempore quo de illius præiudicio agebatur, iuncta aditione hæreditatis Angeli fratris dicti Patritij, quam ipsa adiuit tanquam illius neptis, vt cõstat ex pluribus actibus in summario, *num. 5.* satis probat filiationem, ad not. per glos. & Bart. *in l. si quis graui, §. fin. ff. ad Syllan.* Nec opus est docere, quòd Semidea fuerit hæres Pauli patrui, & Patritij patris, qui vnà cum dicto Angelo fuerunt instituti hæredes à
4 Stephano, † quia sufficit ostendisse, Semideam fuisse in gradu successibili, cùm alius ex cõsanguineis non concurrat cum ipsa: ex allegat. per Tiraq. *de retr. lignag. §. 1. glos. 1. num. 5. & 6.* Et admisit Rota in causa Aretina Capellaniæ 4. Iulij 1603. coram Illustrissimo D. meo Cardinali Pamphilio.

Et ita conclusum in cõtumaciam alterius partis.

GERVNDEN. PRIOratus.

Mercury 16. Nouembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Exequutor cum clausula* vocatis, *&c. est mixtus, & ab eius sententia datur appellatio, vnde pendente appellatione non potest ad exequutionem veniri, sine vitio attentatorum.*

DECISIO CCLI.

1 FVit resolutum, constare de attentatis, quia cùm exequutio Breuis fuerit commissa cum clausula: *vocatis Petro & aliis qui fuerint vocandi*, exequutor erat mixtus, *cap. exhibita*, vbi Abb. *in vlt. not. de iud.* Card. *cons. 63. in princ.* Dec. *cons. 173. num. 2.* Rot. *decis. 30. de reseruat. & decis. 12. de offic. deleg. in nou.* Et ideo ab eius sententia dabatur appellatio, Card. *d. cons. 63. num. 2.* quem refert, & sequitur Felin. *in d. cap. exhibita, num. 4. de iud.* Et fuit pluriès resolutum. Vnde pendente appellatione nõn poterat deuenire ad exequutionem Breuis absque vitio attentatorum, *cap. non solùm, de appel. in 6. cum vulg.*

TARRACONEN. ATtentatorum.

Lunæ 21. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Actus facti in causa diuersa, non causant attentata.*
2 *Inhibitio Rotalis, siue iusta, siue iniusta, est timenda, & actus post eam facti non carent vitio attentatorum.*
3 *Qui continuat, non attentat, & ad hoc vt dicatur continuare, actus subsequens debet esse conformis actibus antecedentibus ante inhibitionem, verbi gratia.*
4 *Actus præsumitur factus tempore licito, ad illius validitatem, & ad effugiendum vitium attentatorum.*

DECISIO CCLII.

QVamuis cõsiderando primam cõmissionem causæ super augmento directam bo. me. Gyptio de anno 1598. non videatur constare de attentatis; † quia ageretur de 1
causa distincta. Dec. *cons. 33. num. 4. vers. secùs si articulus, & num. 5.* tamen attenta commissione mihi directa de anno 1600. qua fui subrogatus in locum D. bo. me. Gyptij, & mihi insi

insimul fuit commissa causa ad instantiam Præpositorum super officiis singulis Canonicis dari solitis, ac simul illorum emolumentis, & declaratione inhabilitatis, & priuatione officiorum, cuius vigore inhibitio fuit concessa de mense Maij eiusdem anni, cùm de mense Nouembris anni 1603. Capitulum priuauerit Christophorum de Cheralt Archidiaconum, & Paulum Campanam hospitalarium officiis quæ habebant, quin & illos inhabilitauerint ad illa in posterum obtinenda prætextu quòd contrauenissent cuidam ordinationi Capituli; Dubitari non potest, quin constet de attenta-
2 tis, † quia inhibitio Rotalis siue iusta, siue iniusta, est timenda. Put. *decis.395.lib.2.* Achill. *decis.9.de appell.* Verall. *decis.129. lib. 1. in manuscript.*

3 Neque obstat regula, quòd qui continuat, non attentat; quia hic non probatur aliqua possessio releuans Capituli. Nam actus de anno 1548. de quo in summario nouiter dato *num.1.* & alius datus in primo summario pariter *num.2.* in quibus priuantur certi Canonici, & declarantur inhabiles, non ostenduntur effectuati, & ideo non probant possessionem. Calder. *cons.23. de preben.* Alij verò actus, licèt ostendantur effectuati, tamen ex his non colligitur possessio correspondens priuationi vltimo loco factæ à Capitulo. Quare nec isti actus possunt suffragari. Lancell. *de attent. p.2.c.4.limit. 1.nu.70. & cap.12.limit.25.nu.5.*

Attentata ex aliis capitibus non placuerunt Dominis; quia receptio pecuniarum fuit facta de ordine Rotæ, & decretum factum per Capitulum, quòd Dignitates soluere deberent Canonicis celebrantibus loco absentium mortuorum, vel impeditorum, maiorem summam pecuniarum, quàm quæ priùs soluebatur, non ostenditur effectuatũ; nec apparet de quo tempore sit factum. † Vnde in omnem euentum 4
præsumitur factum tempore licito, tam ad validitatem actus, quàm ad effugiendum vitium attentatorum, glos. *in c.non solum, in verb. reducendum, circa med. de appellat. in 6.* Achil. *decis.37.eod.tit.*

FVLGINATEN. FIDEI-commissi.

Lunæ 5. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Ex prohibitione alienationis, etiam in parte minima, censetur prohibita Trebellianica, & num.4. Contrariũ vide num.3. etiamsi facta sit prohibitio alienationis extra familiam, num.6.*
2 *Dispositum in Falcidia habet locum in Trebellianica.*
3 *Trebellianica in filiis primi gradus potest prohiberi.*

DECISIO CCLIII.

EX prohibitione alienationis, 1
etiam in parte minima, fuit resolutum, censeri quoque prohibitam detractionem Trebellianicæ, *per tex. in auth. sed & in ea, C. ad l. falcid. & in auth. vt spons. largit. §. si quando, col.9. vnde sumitur.* † 2
Qui licèt loquatur in Falcidia, habet etiam locum in Trebellianica, ex identitate rationis, vt per Bald. *ibi,* Aret. *cons.37. num.10. vers. ad secundum,* Card. *cons.113. in princ.* Rom. *cons.206. nu.1. & ibidem adden.* Mantic. *de coniect. vlt. vol. lib. 7. tit. 12. num.19.* latè Gabriel alios referens, *de Trebel. concl.9.* Et dictum est, rem esse extra difficultatem, cùm prohi-

bitio sit facta filiis, & descendentibus, vt sunt verba clara testamenti. Socin.iun.*conf.49.num.21.vol.3.* Decia.*resp.120.num.24.in fin.lib.3.* cum aliis per Illustrissimum Manticam, *vbi suprà,num.20. in fin.& nu.21.*

3 Neque obstat, quòd ad effectum vt censeatur prohibita Falcidia, & sic ex identitate rationis etiam Trebellianica, requiritur expressa prohibitio,& non ex prohibitione alienationis, per tex. *in §. si verò expressim, auth. de hared. & falcid.* quia licèt hæc fuerit opinio Ang. *ibi num. 40. vers. contrarium mihi videtur*, & aliorum quos allegat Neuiz. *conf.2.*
4 *num* 1. † tamen contraria sententia, scilicèt quòd sufficiat prohibitio alienationis, est communis, & verior, vt dicit ibidem Neuiz.*num.33. & 34.& per tot.* qui etiam benè respondet argumentis contrariæ partis,& fundat hanc sententiam, & in ea residet, *num. 49. vers. quid tenendum.*

5 Neque etiam facit, quòd sumus in prohibitione alienationis factæ filiis primi gradus; quia nihilòminùs ex ipsa resultat prohibitio Trebellianicæ, cùm clarum sit, secundùm opinionem quam Rota seruat, quòd etiam filiis primi gradus Trebellianica potest prohiberi. Cassad. *decis.4.de testam.* Sarn. *decis.94. incip. Trebellianica*, Simon. *decis.89. incip.in vna Romana.* Crescen. *decis.2. de testam.* Et fuit resolutum in causa Anconitana fideicommissi, 18.Martij, & 27. Aprilis 1583. coram bo. me.Cardinali Lãcellotto, & in causa Nucerina fideicõmissi 30. Octobris 1595. coram Illustrissimo Mantica.Quæ decisio loquitur in terminis probibitionis alienationis factæ filiis. Et hanc etiam opinionem dicit magis communem Bertran. *conf. 130. num. 5. lib. 3. p. 2.* & sequitur Molin. *de primog. Hispan. lib.1. c.17. num.12.vers.contrariam tamen.*

Neque etiam obstat, quòd facta 6
sit prohibitio alienationis extra familiam,vnde censeri debet permissa alienatio in familia;quia hæc verba prohibitionis debent operari circa fideicommissum,ex allegatis per Illustrissimum Mantic. *in d.tract. lib. 6.tit.14.à nu.24. vsque ad fin.*Peregr. *de fideicom. art.14.num.7.vers.at secus est.* Et cùm ex illis verbis arguatur, quòd factum fuerit fideicommissum fauore agnationis, ideò magis censeri debet, prohibitam esse Trebellianicam etiam ipsis filiis, vt per Dec.*conf.295.circa fin.*Natt.*conf.321. num.8.in fin.& num.9.* Sim.de Præt. *de interpret. vlt. vol.lib.3. dub.5.fol.6. num.33.fol.367.* Et in puncto quòd ex prohibitione alienationis extra familiã censeatur nihilominùs prohibita Trebellianica, consuluit Alberi. *conf.147.num.8.* Cuius dictum corroborari potest ex prædictis, & ex conclusione,quòd prohibita alienatione,censeatur prohibitum omne id per quod peruenitur ad illam, *l.codicillis, §.morte*, vbi Bart. *de leg.2.* latè Tiraq. *de retr.lignag.§.1.glos.14. num.14.*

PACEN. DECIMARVM.

Luna 5.Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus habet intentionem fundatam in decimis quando non adest parochus,vel quando debentur Ecclesiæ Cathedrali,nu.4.*

2 *Tertius veniens ad causam quando excludit actorem,& reum,non potest impedire expeditionem.*

3 *Mandatum est specificè obseruandum.*

4 *Capitulum recipit fomentum ab Epis*

Episcopo sibi assistente in causa decimarum, quando decimæ debentur Ecclesiæ Cathedrali, & consequenter Capitulo, cùm Episcopus de iure communi habeat in illis fundatam intentionem.

Decisio CCLIV.

Domini perstiterunt in resolutis, scilicèt assistentiam Episcopi non præstare tale fomentum Capitulo Cathedrali Pacen. vt non possit dari absolutoria D. Duci de Feria reo circa perceptionem medietatis decimarum in loco del' Hebrero, quia in illa quæstione de tertio veniente ad causam vt assistat alicui, an impediat expeditionem causæ, inter alia præsupponunt Doctores, quòd vterque habeat interesse, vnus scilicèt principaliter, alter verò per quandam consequentiam, vt per Bart. *in l. si quis prolusorio, §. sed & agere, lib. 1. ff. de appellat.* Sed in casu isto, cùm locus del' Hebrero sit extra limites Parochiæ, vt resolutum fuit, nec constet, quòd
1 sit in alicuius parochia, † Episcopus solus de iure communi habet intentionem fundatam, *cap. quoniam de decimis.* Ipse enim solus hoc casu est Parochus, & penes eum residet tota cura, *cap. nullus, 16. q. 7.* Et fuit firmatum in hac causa. Et propterea cum ad Capitulum, cui assistit Episcopus, non habeat nec principale interesse, nec in consequentiam, prout etiam fuit resolutum; meritò prædicta assistentia ei suffragari nō potest, cùm victoria non possit obtineri, nisi ad fauorem Episcopi, pro
2 quo solùm ferri sententia potest. † Vnde bene intrat conclusio firmata in vltima decisione, quòd quando tertius veniens ad causam excludit actorem, & reum, non potest impedire expeditionem; iuxta veriorem sententiam, de qua in decisione *nostra 4. de ind. in antiquioribus.*

Nec facit, quòd iuxta dispositionem dicti Capituli, quoniam Episcopus potest decimas ad opus suum retinere, vel aliis Ecclesiis depurare; quia ex assistentia quam præstat, non sequitur, quòd voluerit has decimas donare Capitulo. † Et hoc non di- 3
cit mandatum, quod est diligenter attendendum, *l. diligenter, ff. mand.*

Neque obstat decisio in causa 4
Oscen. decimarum, coram bo. me. de Rubeis; quia vltra responsiones aliàs datas, benè in casu illius decisionis Capitulū recipiebat fomentum ab Episcopo, cùm ageretur de decimis intra limites parochiæ Ecclesiæ Cathedralis. Nam quotiescumque decimæ debentur ex aliquo titulo, Ecclesiæ Cathedrali, Episcopus habet intentionem fundatam de iure communi; & sic habet interesse principale, *c. dudum, de decimis,* & Capitulum per quandam cōsequentiam; quia illæ decimæ debent diuidi inter Canonicos, *c. vltimo, de offic. Custod.* Rebuf. *de decimis q. 7. nu. 13.*

ANCONITANA PEcuniaria.

Ven. 9. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Decretum est nullum, si fuerit omissum iuramentum calumniæ, vel non adsit mandatum procuratoris citati, & ideo non est exequendum, numer. 8.*

2 *Lis dicitur mota per comparitionem in actis, & protestationem, vt iuretur de calumnia.*

3 *Acta præcedente mandato facta, conualidantur per mandatum procura posteà productum, non tamen*

acta nullo precedente mandato facta, num.4.

5 *Mandatum præsumitur ex productione iurium cum magna impensa.*

6 *Duo mandata ad eandem causam concurrere possunt, nisi unum excludat aliud, num.7.*

DECISIO CCLV.

1 FVit resolutum, mandatum relaxatum per Auditorem Cameræ esse nullum, tam ex omissione petiti iuramenti calumniæ, *cap.1.de iuramento calumniæ,in* 6.vbi Doct. *l.2.* quòd si actor *C.de iur.iur.pro cal.dan.* Put. *decis.398. lib.2.* quàm etiam ex defectu mandati illius qui comparuit pro D.Ruspulo, Vant. *de nullit.tit. de nullit. ex defectu inhabil. seu mand.sub nu.58. & seqq.*

2 Nec est verum, quòd petitio iuramenti fuit facta ante litem motam; quia satis erat mota lis cùm ad instantiam D. de Ruspulis fuisset facta citatio ad soluendum, & aliàs pars comparuisset in actis, & protestata esset de calumnia iurari, *l. 1. C. de lit. contest.* Cotu. *cons. 209. vol.2.*

3 Neque facit, quòd protestatio, neminem audiri nisi docto de mandato, non fuerit facta, nisi post relaxationem mandati exequutiui; quia licèt, si mandatum anteà extitisset, potuisset post dictã protestationem produci, & gesta etiam ante relaxationem mãdati exequutiui fuissent valida, Aym. *cons.108. nu.1. & seqq.* Rot. *decis.19. de proc. in antiq.* Put.

4 *decis.383. num.8.lib.2.* † Non tamen nullo præcedente mandato potuit D. Ruspulus tunc procuratorem constituere, cum ratificatione gestorum ad validandum ea quæ sine mandato gesta erant. Aym. *d.cons. 108. num.1. circa fin.* Rot. *decis. 1.de procur. in antiq.* Cassad. *decis.40.num. 2.super regul.* Put. *dicta decis. 383.ad fin.lib.2.*

Minùs releuat, quòd ex productione iurium cum notabili impensa constat de mandato præsumpto 5
procuratoris, quod sufficit, ad decis. Cassad. 1. *num.1. de procurat.* Et fuit resolutum in causa Burgen. de Couarruuias 4. Februarij 1591. coram Illustrissimo Seraphino, † cui non 6
repugnat mandatum posteà factum per D.Ruspulum, cùm duo mandata concurrere possint, vt fuit resolutum in causa Firmana iurispatronatus, 28. Ianuarij coram Illustrissimo D. Cardinali Pamphilio. Quia circa hoc motiuum dubitarunt Domini, an constaret de tali impensa, ex qua dici posset resultare mandatum præsumptum.† Et aliqui ex eis 7
addebant, quòd constitutio procuratoris cum ratificatione gestorum, videtur excludere mandatum præsumptum, quia aliàs nõ fuisset opus constituere, cum ratificatione gestorum.

Ex quibus cùm mandatum rela- 8
xatum per Auditorem Cameræ reddatur nullum, non est exequendum. Salic. *in l.1. num.5. C. ne lic. prouoc.* Castren. & Alex. *in l.4. §. condemnatum ff.de re iud.* Innoc. *in c.cùm olim, in glos.canonicè,de dol. & contum.*

OVETEN. MERCEDIS.

Luna 12. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Qui non fecit professionem fidei requisitam à Concilio Trid.* sess. *24.c. 12. non potest in absentia etiam iusta, lucrari distributiones quotidianas.*

2 *Sala*

2 *Salarium non conuentum non debetur. Fallit tamen regula in ciuitate, qua quis solitus est locare operas suas.*
3 *Taxatio salarij relinquitur arbitrio iudicis.*
4 *Interesse Cambiorum nō debetur, nisi probatis requisitis per Castren.* in l.3. ff.de eo quod cert.loc.
5 *Interesse damni emergentis debetur propter moram non soluentis.*
6 *Mora tam committitur in non faciendo, quàm in contrafaciendo.*

Decisio CCLVI.

PEtebat D. Quinones, pro tempore quo fuit absens, fructus, & distributiones quotidianas suæ præbendæ Canonicalis à Capitulo, nec non salarium & expensas, & interusuria pro pecuniis captis ad cambium pro dictis fructibus, distribu-
1 tionibus, salario, & expensis. † Et quantùm attinet ad fructus, & distributiones; Domini dixerunt, illas non esse debitas, cùm ista absentia fuerit, antequàm faceret primā residentiam, & emitteret professionem fidei: quapropter non potuit haberi pro præsente, Conc. Trid. *sess.24.de reform. c.12. vers.prouisi autem de Canonicatibus*, quod ita interpretata est Sacra Congregatio, vt in declaratione quæ datur *num.2.* & tenet Nauarr. *cons.4.de summ. Trinit. & fid. Cathol. vbi num.3.* quòd fidei professio proficit tantùm in futurū, & sic, quòd fructus præteriti non debeantur. Vnde non est quærendū, an haberet talem causam absentiæ, propter quam etiam absenti debitæ fuissent distributiones, cùm non adimpleuerit præscriptum Concilij Tridentini. Et ex prædictis sequitur, quòd nullum interesse possit prætendere, neque ratione damni emergentis, nec lucri cessantis, respectu horum fructuum, & distributionum.

Quantum attinet ad salarium, & expensas, Capitulum non renuebat soluere vtrumque, sed dicebat, expensas debere iustificari, quod & Dominis placuit: Salarium verò, quia fuit promissum tantummodò in futurum, dicebat deberi dumtaxat à die constitutionis illius vsque ad diem reuocationis ipsius procuratoris; Domini tamen super hoc, dimisso vt particulariter videatur, an salarium debeatur etiam post reuocationem, quod pendet ab eo, an fuerit validè, vel nulliter reuocatus, vt in causa Placentina nullitatum reuocationis procuratoris 23. Ianuarij 1598. coram R.P.D. meo Litta, dixerūt, salarium deberi à die quo fuit substitutus, & incepit seruire; † quia licèt regulariter sala- 2
rium conuentum non debeatur, tamen regula non procedit in ciuitate in qua quis est solitus locare operas suas, Corn. *cons.116. num.2. in fin. & num.3. lib.4.* Put. *decis.44. nu.2. lib.2.* Et fuit dictum in causa reductionis laudi de Buschettis 12. Februarij 1582. coram Illustrissimo Cardinali Blanchetto, prout est notorium, quod facit D. Quinones, qui multa cum sua laude, fidelitate, & diligentia, sub eius tutela plura habet negotia, & cùm Capitulum promiserit in futurum ducatos 100. annuos, & non appareat, quòd post dictam constitutionem aucta fuerint negotia, visum fuit Dominis, hoc salarium cōueniens esse, etiam pro tempore præterito, † cùm hoc 3
relinquatur arbitrio iudicis. Bart. *in l. Seio, in fin. princ. ff. de an. legat.* Corn. *d.cons.116. num.4.* Capic. *decis.27. num.20.*

Circa interesse pro pecuniis ca- 4
ptis ad cambium respectu salarij,

fuit dictum, non deberi nisi probatis requisitis per Castren. *in l.3.ff.de*
5 *eo quod cert. loc.* Respectu verò expensarum, visum est, interesse deberi ratione damni emergentis; quia procurator gessit negotium vtile Capituli, quod satis fuit in mora, propter quam debetur huiusmodi interesse, glos. *in c.conquestus, de vsur.* cùm debito tempore non subminis-
6 strauerit pecunias procuratori, † quia mora tam committitur in non faciendo id quod quis facere tenetur, quàm in contra faciendo, *l. qui non facit, ff. de reg.iur.* Aret. *consf.*156. *in fin.*

ROMANA PECVniaria.

Luna 12. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Habens expressam hypothecam anteriorem praeferri debet non habentibus similem hypothecam anteriorem.*

2 *Constante matrimonio, & viro ad inopiam non vergente, dos repeti non potest, potest tamen agere, vt dos collocetur in tuto, & deseruiat oneribus matrimonij, & nu.3.& 5.*

4 *Aestimatio rei datae in dotem facit emptionem & venditionem.*

5 *Fundus dotalis qui sit.*

6 *Pecunia dotalis dicitur illa quae fuit data in dotem & effecta viri.*

7 *Verbum, dedit, importat dominij translationem.*

DECISIO CCLVII.

1 FVit per Dominos resolutum, pecunias fore cósignandas D.Franciscae, quae cùm habeat hypothecam expressam cum publico instrumento, debet praeferri aliis creditoribus non habentibus similem hypothecam anteriorem, iux. *l. scripturas, C.qui pot.in pign. hab.* Rip. *in l. priuilegio, num.*24. *ff.de priuil. credit.* Negus. *de pign.2.mem.5.par.principalis, num.*47.*cum seqq.* Gabr. *de probat. concl.*10.

Neque obstat, quòd adhuc durat 2 matrimonium, & vir non vergit ad inopiam, vnde D.Francisca non potest repetere dotem, *l.in rebus, §.omnis, C.de iur. dot. l. vnica C.si dos const. matrim.* † quia hodie D. Francisca 3 non agit pro restitutione dotis, sed cùm dos fuerit soluta Vincẽtio socero, qui propterea pro illa obligatus remansit, *l.si cùm dotem, §. transgrediamur, ff. solut. matr.* agit, vt excludat alios creditores, & sua dos collocetur in tuto, & deseruiat oneribus matrimonij, quod facere potest, *l.si is qui, §.1.ff. de iur. dot.l.si maritus, ff.fam.ercisc.* Bald. *in auth. ei qui, sub num.*59.*C.de bo. auth. iud.poss.* & tradunt omnes, *in l.si constante, ff. sol. matr.* Et fuit resolutum in causa Romana dotis de Cinciis, 9. Iunij 1600.coram Reuerendissimo D.Archiepiscopo Rhodiensi.

Nec minùs facit, quòd fuerunt 4 data in dotem loca Montium, & domus; quia haec omnia fuerunt data aestimata. Vnde dubitari non potest, quin aestimatio fecerit emptionem, & venditionem, *l.quoties, & l.si inter virum,* vbi glos. *C.de iur. dot.* Couar. *pract.quaest.c.*28.*num.*1.† 5 Et ideò, cùm haec bona fuerint effecta de patrimonio Vincentij, non potest impediri dicta Francisca, quominùs agat super illius bonis sibi beneuisis, vt sua dos collocetur in tuto, cùm omnia sibi sint hypothecata, *l.creditores, ff. de distract. pign. l. qui generaliter, C. qui pot. in pign. hab.*

Nec minùs releuat, quòd in datione domus, fuerit dictum, quòd 6 sit in

sit in Fundum dotalem; quia cùm præcesserit promissio dotis in certa quantitate, & domus quoque fuerit æstimata pro scutis 3000. verba illa, *in fundum dotalem*, non accipiuntur propriè, prout intelligitur fundus dotalis: sed ita interpretatur, vt domus sit data in solutū & pagamētū, & fundū dotalem, scilicèt in dotem datum, non tamen, quòd dos in ea domo consisteret, *arg. tex. in l. ex pecunia dotali*, vbi Bald. *nu. 1. vers. in textu, C. de iur. dot.* vbi pecunia dotalis dicitur illa quæ fuit data in dotem, & effecta viri. Bene facit Cephal. *cons. 351. nu. 37. & seqq. lib. 3.* Et fuit latè deductum in causa interamnen. seu Romana fundi dotalis, 20. Febr. 1589. coram Illustrissimo Plato.

Nec etiam officit, quòd domus valeat vltra dictam summam; quia vltra quòd non constat, non est præcisa via Dominis de Perbenedictis, experiendi de iuribus suis contra dictam domum. Et hoc modo respondetur ad declarationem factā per D. Franciscam, quòd vult sibi satisfieri super bonis mobilibus Vincentij. Non enim constat, quòd ista bona sufficiant, & est in confesso, quòd nō excedunt valorem scutorum quingentorum.

Denique non subsistit, quòd bona promissa in dotem non fuerint consignata Rentio, dicitur enim,
7 *dedit, & concessit*, † quod verbum *dedit*, importat dominium transferre, & rem accipientis facere, §. *sic itaque discretis, instit. de act. l. fin.* vbi not. *ff. de cond. caus. dat. l. vbi autem, § fin. ff. de verb. oblig.* Bart. *in l. ex empto, in princ. ff. de act. empt. & in l. 1. C. de rer. permut.*

Quod dicitur circa instrumentū, quòd non sit in forma probanti, nisi Domini de Perbenedictis acquiescāt simplici copiæ collationatæ, prout alij creditores fecerunt, poterit produci in forma probanti.

FELTREN. PRÆbendæ.

Veneris 16. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Requisita ad hoc vt iura sint in forma probanti.*
2 *Iura antiquissima non egent recognitione.*
3 *Sola data non probat antiquitatem nisi concurrant alia adminicula.*
4 *Antiquitas scripturæ probatur ex visione ipsius.*
5 *In antiquis scripturis non requiritur probatio notariatus.*
6 *Scripturæ antiquæ etiamsi non sint in archiuio, probant, dummodo reperiantur plura instrumenta eiusdem notarij.*
7 *Rota adhibet fidem instrumentis, etiam informibus propter eorum obseruantiam.*

DECISIO CCLVIII.

FVit resolutum, iura vltimo loco producta, super quibus est fundata decisio in hac causa facta 6. Iunij præteriti, esse in forma probanti: habent enim indictionem, diem, locum loci, testes, & subscriptionem notarij, iuxta glos. *in l. generali, in verb. seruituti, C. de tabul. lib. 10.* Aym. *cons. 216. num. 2. & seqq.* latè Couar. *pract. qq. c. 20. vsque ad num. 6.* Et fuit dictum in causa Lunen. Sarzanen. Capellaniæ, 26. Martij 1601. coram R. P. D. Sacrato, & aliàs sæpiùs. 1

Nec facit, quòd ista iura non sint bene recognita, quia cùm sint antiquissima, nempe vltra 120. annos, non egent aliqua recognitione. Put. *decis. 151. lib. 1.* Verall. *decis. 5. lib. 3.* 2

Et

3 Et fuit pluriès resolutum.† Et licèt sola data non probet antiquitatem, cessat tamen difficultas concurrentibus adminiculis. Put. *decis.186. in fin. lib.3.* Maximum autem adminiculum est obseruantia subsequuta vsque ad hodiernum diem. Aym. *cons.101.num.4.* post alios quos allegat. Quam doctrinam pluriès sequuta fuit Rota, & præsertim in dicta causa Lunen. Sarzanen.coram R.P.D. Sacrato, vbi aliæ decisiones
4 allegantur. † Vltra quòd etiam antiquitas probatur ex visione scripturarum, prout admisit Rota in causa Tirasonen. iurisdictionis de Tudella, 26. Aprilis 1602. coram Reuerendissimo D. meo Archiepis-
5 copo Rhodien. † Nec etiam, stante dicta antiquitate, est opus probare notariatum.Dec.*cons.36.nu.30.*

6 Minùs facit, quòd hæ scripturæ non fuerint repertæ in aliquo archiuio publico;quia ad effectum quòd probent,hoc non requiritur, modò reperiantur plura instrumenta eiusdem notarij. Et ita loquitur Achill. *decis.5.de fid. instr.*Eoque magis hoc dicendum est, cùm fuerint reperta apud Bartholomæum Deleitum nepotem notarij Deleiti,qui etiam recognouit manum ex communi reputatione, & in domo sua, & ex auditu à patre, & istæ scripturæ se inuicem coadiuuant, & vna recipit robur & adminiculum ab alia, vt fuit dictum in causa Mediolanen.de Baradia,21.Aprilis,1589.coram Reuerendissimo D.Perusino.

Quantum attinet ad instrumentum erectionis de anno 1468. licèt contra ipsum multa opponantur,tamen Domini, omissa discussione, dixerunt, illi esse adhibendam fidē, cùm semper vsque ad hæc tempora,& sic vltra 130. annos, vt patet ex dicta decisione in hac causa facta, habuerit obseruantiam. † Quo casu 7
Rota solet adhibere fidem etiam instrumentis informibus, per doctrinam Bart. inter cons.Bald.*cons.400. num.5.*& Cyn. *ibidem,sub num.6.vers. non obstat, lib.4.* Bald. *cons.402.in fin. lib.5.* Aym. *d.cons.101.num.4* Et fuit dictum in causa Aquilana releuationis indemnitatis, 28. Iunij 1577. coram Oriolen.& aliàs sæpiùs.

CELSONEN. PRÆCEPTORIÆ.

Ven. 16.Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Qui dicit, beneficium esse reseruatum, tenetur probare reseruationem.*
2 *Iudex iniustè procedens non priuat possessione,sicut nec sequestrum necessarium, nu.3.*
4 *Reus & possessor vincit per non ius alterius.*
5 *Testes etiam non interrogati debent reddere causam suæ scientiæ, in iis quæ pendent à iudicio intellectus.*
6 *Tres sufficiunt ad cōstituendum Collegium,limita vt nu.8.*
7 *Præceptoria habens præeminentiam, & iurisdictionem, est dignitas, nisi adsit statutum in contrarium.*
9 *De iure Communi Ecclesiæ Cathedrales & regulares sunt Collegiatæ.*

DECISIO CCLIX.

FErdinandus qui se fundat in reseruatione regulæ tertiæ, ex quo 1
narrauit, Præceptoriam esse dignitatem conuentualem, illam tenetur probare. Rom. *cons.355.num.11.& 14.*Gemin.*cons.36.* Cassad.*decis.5. de praben.* quia Honufrius est reus, & possessor.† Iudex enim, cùm iniustè 2
processe

processerit, illum non priuauit sua possessione, vt per Doctores, *in l. clàm possidere, §.qui ad nundinas, ff.de*
3 *acq. poss.* † Et sequestrum necessariũ appositum per Rotam, nec illum priuauit. Rebuf. *de sequestr. art.*1.
4 *glos.*1.*num*.19. † Et ideo sibi sufficit, vincere per non ius Ferdinandi, *l.fin. C. de rei vendicat. cum vulgaribus*, Et propterea non est discutiendum, an ille fuerit electus iuxta formam traditam per Abb. *in cap.cùm deputati, nu.7.de iud.*

Hanc autem reseruationem non probat Ferdinandus; quia licèt testes deponant, quòd Præceptoria sit dignitas conuentualis, nihil con-
5 cludunt, † cùm non reddant causam scientiæ. Quam etiam non interrogati, tenerentur reddere, cùm hoc pendeat à iudicio intellectus. Bart. *in l.solam, in antiq. lect. in fin.C.de test.* Cassàd.*decis.*3.*nu.*10. *de probat.*Sund. *cons.*89.*nu.*4.*lib.*1.
6 Nec Ferdinãdo suffragatur, quòd testes deponant, quòd cum Præceptore tres Fratres maneant, qui sufficiunt ad constituendum Collegiũ. Ioan.de Anan. post glos. *in c. nobis, num.*14. & Anchar. *num.*17.*de iure-*
7 *patr.* † Et ideo, cùm Præceptor habeat administrationem, & iurisdictionem cum præeminentia, est dignitas. Boër. *decis.*286. *num.*2. Aret. *cons.*23. *num.*1. Quia stante statuto, quòd præter certas Præceptorias ibi nominatas, aliæ non sunt Digni-
8 tates Conuentuales, † plures cum Præceptore cohabitantes non constituunt collegium. Anchar. *in d. c. nobis, num.*17.*vers.si verò constat, ibi, & hoc casu* Abbas *ante num.*9. Et propterea Præceptor non habet dignitatem. Achil *decis.*11.*num.*4. *de sent. & re iud.*
9 Minùs etiam suffragatur, quòd de iure communi Ecclesiæ Cathedrales, & regulares, sunt collegiatæ. Hostien. *in d.c.nobis, sub num.*2.*col.*2. *vers.quicquid etiam.*Abb. *num.*8. *vers. item Ecclesia* Bisignet.*decis.*13.*num.*3. *de preb.* quia hæc fortasse procederent, cessante dicto statuto Religionis, vt per Anchar.*loco sæpiùs allegato.* Reseruarunt tamen Domini, particulariter videre, an hoc statutum sit validum, & in forma probanti.

ASSISIEN. CENSVS.

Ven. 16.*Decembris* 1605.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria conceditur ad probãdam simulationem per viam exceptionis, si adsit magnus fumus.*

DECISIO CCLX.

VIsum fuit Dominis, resecatis articulis qui sapiunt criminalitatem, dandam esse remissoriam, quæ licèt petatur ad probandam simulationem, & sit delictum, † ta- 1
men, cùm simulatio deducatur per viam exceptionis, potest cõcedi remissoria. Felin. *in c.cùm causam, num.* 23.*de test.* Socin.iun.*cons.*60.*num.*13. *lib.*2.Menoch. *de recuper. remedio* 15. *num.*361.

Neq; officit, quòd ad hunc effectũ requiratur magnus fumus. Cassad. *decis.*4.*de dilat.*Caputaq.*decis.*62.*p.*3. Put. *decis.*219. *num.*3. *lib.*1. quia hîc adest magnus fumus, cùm census fuerit prima vice malè impositus, fuerunt enim assignata credita, animalia, & similia, & postmodùm fuit extinctus, & post septem dies fuit creatus hic nouus census, mediante pecunia numerata. Et hæ videntur sufficientes coniecturæ, ita vt concedi possit remissoria, vt benè pro hoc facit decisio in causa Seno

 gallien

galliensi, census, 26. Aprilis 1591. coram R.P.D. meo Decano, in qua ex similibus coniecturis census fuit iudicatus fœnerarius.

MEDIOLANEN. DECImarum.

Lunæ 19. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Parocho non debetur manutentio in perceptione decimarum, ex assistentia iuris communis, si est turbida.*

2 *Possessor de tempore litis motæ est manutenendus.*

3 *Quietantiæ probant possessionem cōcurrentibus adminiculis.*

DECISIO CCLXI.

Domini, omisso, an ex sola assistentia iuris communis, debeatur Parocho manutentio in perceptione decimarum, tum quia articulus remanet indecisus coram
1 R.P.D. meo Decano. † Tùm etiam quia in omnem euentum non debetur, quando assistentia redditur turbida, vt fuit resolutum in causa Montis Regalis iurisdictionis 20. Decembris 1596. coram eodem Domino meo Decano, prout redditur in casu isto ex laudis latis inter mo-
2 nachos, & parochos. † Dixerunt nihilominùs, dèberi manutentionem in perceptione lib. 80. ex regula, quòd qui possidet tēpore litis motæ, est manutenendus, § *retinendæ, in*
3 *fin. instit. de interd.* † Hæc autem possessio probatur ex quietantiis factis per ipsum parochum, adminiculatis ex ordinibus præcedentibus datis per monachos colonis, & confessione monachorum in commissione, & ex sententia per ipsos obtenta, in qua Parochus condemnatur ad restitutionem decimarum perceptarum. Dec. *cons. 536. nu. 10.* Grammat. *decis. 109. num. 6.* Aym. *cons. 40. n. 4.* Et fuit resolutum coram Reuerendissimo Pacen. in causa Papien. bonorum, 26. Octobris 1601. Et est tritum in Rota, quòd confessiones de recepto, concurrentibus adminiculis, probant possessionem.

Non obstat, quòd quietātiæ fuerint factæ post litem motam; quia nihilominùs sunt ex actis ante litem, & in hoc continent veritatem, vt patet ex prædictis, & ex confessione facta per syndicum in solutione facta Parocho vigore mandati de manutenēdo, obtenti ab A.C. Fatetur enim, decimam fuisse solitam solui per colonos, de ordine monasterij.

BVRGEN. BENEFICII de Robrero.

Lunæ 19. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *In compulsatione iurium requiritur citatio partis.*

2 *Mandatum procur.a sine die non est in forma probanti.*

3 *Testis examinatus sine articulis, vel de cuius iuramento non constat nisi per enunciatiuam notarij, non probat.*

4 *Testes plures simul omnes examinati non probant.*

DECISIO CCLXII.

Ad integram portionem de qua agitur multi se opposuerunt, quatuor verò tantùm prosequuti sunt oppositionem, nempe Petrus Ortiz, Augustinus Diaz, Matthæus Penia, & Augustinus Fernandez; qui tres vltimi compromiserunt ad tollen

tendas lites, & fuit latum laudum, per quod dicebatur, quòd isti tres examinarentur, & habilior prouideretur de dimidia portione, & cæteri duo prouiderentur de duabus quartis: & facto examine, Augustinus Fernandez fuit repertus idoneior, & præfixo termino trium mensium Petro Ortiz ad producendas Bullas suæ prouisionis dimidiæ portionis; prætendebat enim integram portionem sibi deberi tanquã cepto beneficiari, ipse nihil produxit, † nec etiam in termino posteà prorogato. Vnde fuit lata sententia per Prouisores, in qua fuit dictum, Augustino Fernandez deberi dimidiam portionem, Matthæo verò Penniæ, & Augustino Diaz deberi duas quartas, Petrum verò Ortiz habendum esse pro excluso, ex quo non produxit titulum prouisionis dimidiæ portionis.

Ab huiusmodi sententia appellauit Petrus, & causam introduxit in Rota, in qua agitur per contradictas, ideo Petro solo informante, Domini restrinxerunt causam, ad infrà scriptas difficultates:

1 Prima est, quòd processus de partibus non videtur ritè compulsatus, cùm in compulsatione non fuerint citati dicti oppositores, sed solùm procurator Augustini Fernandez. Et quamuis citetur etiam tanquam procurator Augustini Diaz, tamen in toto processu non apparet de mandato procuræ, & Matthæus Pennia fuit citatus in stratis, & tamen non apparet de eius contumacia, nec de aliqua legitima causa, ita vt sic potuisset citari.

Secunda difficultas est, quòd pro Petro Ortiz se opposuit Ioannes de Vrbana, & tamen non constat, quòd ipse Ioannes esset procurator Petri, nec potest constare de mandato præsumpto, cùm non concurrant requisita, ex quo iste Ioannes se opposuit, & nihil aliud fecit.

Tertia. Quamuis adsit mandatum ad lites, in persona Francisci Ortiz auunculi Petri, qui substituit Ioannem Vinaro qui comparuit pro Petro. † Istud tamen mandatum non est in forma probãti, cùm careat die, & sic etiam gesta nomine Petri in lite posteà habita inter oppositores, non sunt habenda in consideratione, cùm non constet de legitimo mandato procuratoris. 2

Quarta difficultas est, quia Petrus Ortiz prætendit, hanc sententiam esse iniustam, ex quo ipse fuit exclusus, cùm tamen vigore constitutionum synodalium, dimidius beneficiatus debeat ascendere, & beneficia non possint diuidi. Tamen istæ constitutiones non ita loquuntur prout prætenditur pro parte Petri, nec copia integra fuit data Dominis. Vnde quatenus alia non obstet, erunt considerandæ huiusmodi cõstitutiones, data etiam copia probationum aliorum oppositorum.

Quinta difficultas in eo consistit, quòd sententia videtur fundata in eo quòd Petrus Ortiz non produxit titulum suæ prouisionis, & tamen cõstabat, ipsum esse dimidium portionarium, ex testibus in proc. fol. 67. & fol. 84. † Sed primi testes fuerunt examinati absque eo quòd essent dati articuli, & non constat de iuramento secundi testis, cùm notarius dicat tantùm enunciatiuè, postquam iurauit, dixit. Verall. *decis.* 123. *lib.* 1. Et est tritum in Rota. †Alij verò testes nihil probãt, cùm, vltra quòd non fuerunt dati articuli, omnes simul examinati fuerint, Abb. *in c. quia propter, num.* 14. *&* 15. *de elect.* Nec minùs constat, quòd in examine fuerint citati proximiores 3 4

dictorum oppositorum. Nec etiam potest iuuari Petrus ex possessione capta dimidiæ portionis, cùm detur solùm certa attestatio notarij cum assertione, quòd quidam de cuius mandato non constat, cepit possessionem nomine Petri, & ista attestatio fuit facta longè post; ita vt sit habenda pro simplici fide, quæ nec etiam habet relationem ad aliquod instrumentum.

PAMPILONEN. DE Iansi.

Luna 19. Decembris 1605.

SVMMARIVM.

1 *Gratia* si neutri *supponit neutri ex collitigantibus ius competere.*

2 *In narratiuâ alternatiuè concepta sufficit vnum ex alternatiuis iustificare.*

3 *Vacatio per obitum supponit possessionem de iure, vel de facto.*

4 *Res iudicata pro veritate habetur.*

5 *Restitutio in integrum aduersus rem iudicatam non competit absque læsione.*

6 *Expeditio literarum non est necessaria quando non agitur de canonizatione gratia.*

7 *Per clausulâ* litis statû, &c. *censetur facta mentio de lite.*

8 *Mentio qualitatis beneficij facta in clausulis sufficit ad euitandam obreptionem.*

9 *In impetratione beneficij litigiosi non est necessaria expressio qualitatis beneficij.*

10 *Valor beneficij probatur ex confessione partis ad positiones.*

Decisio CCLXIII.

FVit resolutum, gratiam Antonij impedire canonizationem gratiæ, *si neutri* Ferdinandi. † quia cùm
1 hæc gratia præsupponat, neutri ex collitigantibus ius competere. Rot. *decis. 24. de rescr. in nou.* Put. *decis.* 48. *num.* 4. *Cod.* 1. cessat hoc præsuppositum, stante dicta gratia anteriore Antonij, quæ ideo potior est in iure; *c. qui potior, de reg. iur. in 6.*

Neque obstat, quòd modus vacandi non est iustificatus, cùm non probetur, Ferdinandum obtinere alia beneficia, quæ non expressit in sua gratia; quia modus vacandi est alternatiuè narratus, scilicèt ob non expressionem obtentorum, vel aliàs gratia nulla, & inualida existente. † 2
Et ideo sufficit, quòd vnus ex modis narratis iustificetur, *c. in alternatiuis, de reg. iur. in* 6. Et fuit in puncto dictum in causa Legionensis præstimoniorum, 14. Iunij 1593. coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio, prout bene iustificat Antonius, † 3
cùm prima gratia Ferdinandi sit per obitum Ioannis de Zaualetta, quæ vacatio non potest verificari, neque de iure, neque de facto, cùm Ioannes nunquam adeptus fuerit possessionem, neque de iure, neque de facto, vt dicitur in decisione Illustrissimi Seraphini, in huiuscemodi causa facta. 9. Iunij 1600. † Et adest super hoc res iudicata Rotalis, quæ 4
pro veritate haberi debet, *l. ingenuum, ff. de stat. homin. l. res iudicata, ff. de reg. iur.*

Neque releuat, quòd Ferdinandus obtinuerit restitutionem in integrum aduersùs dictam rem iudicatam, † quia huiusmodi restitutio est prout de iure, quæ non 5
competit absque læsione, *l. Scio, ff. de restit. in integr.* Quæ læsio cessat ex confessione ipsiusmet Ferdinandi, in gratiæ, *si neutri*, cùm fateatur, nec sibi, nec Antonio ius competere.

Nec minùs suffragatur Ferdinando, quòd Antonius non expediuerit literas

literas super huiusmodi sua gratia,
6 †quia cũ non agatur de illius canonizatione, sufficit sola supplicatio. Sarn. *super reg. de non iud. iuxta form. supplica. quæst.* 5. *num.* 4. & ibi Mandos. *quæst.* 19. *num.* 4. Mohed. *decis.* 9. *in fin. de rescript.* & Deci. 2. *de priui.*

Neque placuit, quòd hæc gratia Antonij sit obreptitia, ex quo non fecit mentionem litis, neque iurispatronatus; quia contrarium est verius, cùm in clausulis generalibus adsit clausula,
7 *litis statum*, † quæ operatur, vt censeatur facta sufficiens mentio litis, Felin. *in ca. ex literis, nu.* 2. *de offic. deleg.* Gemin. *cons.* 120. *num.* 6. Achill. *decis* 9. *de rescript.* Put. *dec.* 2. *eod. tit.* Et fuit resolutum in causa Zamorren. fructuum. 12. Nouembris 1584. coram Illustrissimo Seraphi-
8 no, & aliàs sæpiùs, † prout in eisdem clausulis habetur mentio iurispatronatus, quæ item sufficit ad euitandam obreptionem, vt fuit dictum in causa Eugubina beneficij sancti Stephani, 15. Martij 1589.
9 coram Illustrissimo Pãphilio. † Imò nec mentio iurispatronatus est necessaria, stante lite, *iux. decis. Crescen.* 8. *in fi. de iurep.*

10 Denique non officit, quòd non sit iustificatus valor narratus, quia satis iustificatur ex responsione ipsiusmet Antonij ad positiones Ferdinandi, quam ipsemet Ferdinandus acceptauit, vltra quòd Antonius offert, si opus est, meliùs iustificare.

ALBANEN. FIDEIcommissi.

Ven. 13. *Ianuarij* 1606.

SVMMARIVM.

1 *Filij positi in conditione ex statuto Vrbis censentur vocati.*

2 *Statutum Vrbis, quòd filij positi in conditione censeãtur vocati, intelligitur tam de filiis descendentibus, quam de transuersalibus.*

DECISIO CCLXIV.

FVit resolutum, D. Marcum Antonium fuisse vocatum in testamento Honorij patrui magni, † ex 1
quo est positus in conditione, iuxta dispositionem statuti Vrbis, quod in hoc sequutum est opinionem Oldradi, cõtra gl. *in l. Lucius. ff. de hered. inst.* vt dicit Gabr. *cons.* 115. *nu.* 1. *li.* 1.

Nec placuit Dominis, quòd statutum sit intelligẽdum de filiis descendentibus, non de transuersalibus, quia cùm generaliter loquatur, generaliter debet intelligi, etiam quòd maior ratio sit in descendentibus, quàm in transuersalibus, per regulam *l.* 1. *§. quod autem. ff. de aleat.* & censuit Rota in causa Romana de Ruffinis, 20. Nouembris 1577. coram Domino de Rubeis 379. *p.* 1. & Gabr. *d. cons.* 115. *num.* 1. & 2. & Doctores qui in contrarium allegantur, non tangunt præsentem difficultatem, sed volunt, opinionem gloss. *in l. Lucius,* nõ habere locum nisi in filiis descendentibus, & tamen contrarium est verius, vt per Thes. *decis.* 96. *num.* 70.

Reseruarunt tamen Domini particulariter videre, an constet de tali repudiatione facta per Christophorum patrem D. M. Antonij, quæ ei obstet in casu de quo agitur.

PATAVINA ATTENtatorum.

Veri. 13. *Ianuarij* 1606.

SVMMARIVM.

1 *Possessio capta appellatione pendente,*

vel infra decendium datum ad appellandum, est attentata, num. 3. & 4. & 7.

2 *Appellatio incontinenti post sententiam viua voce interposita est valida.*

5 *Gesta pendente termino ad appellandum, etiam appellatione non interposita reuocantur per viam nullitatis.*

6 *Lis dicitur introducta ex comparitione partis in iudicio facta petentis admitti pro suo interesse, & oppositione aduersarij hoc negantis.*

8 *Attentata non reuocantur ad instantiam illius de cuius interesse clarè non constat, vel per confessionem ipsius, vel per rem iudicatam.*

Decisio CCLXV.

1 FVit resolutum, constare de attentatis; quia Franciscus pendente appellatione à decreto Nuntij super ipsius idoneitate, & institutione de ipso facienda, non poterat petere dictam institutionē à Capitulo, & inde capere possessionem, *cap. non solùm, de appell. in 6. cum vul-*
2 *gar.* † Et hæc appellatio fuit valida, cùm fuerit, licèt viua voce, tamen incontinenti post decretum interposita, *l. 1. ff. de appell.* Maranr. *de ordin. iudici. par. 6. cap. penult. num. 136.* Maximè; quia Nuntius detulit ap-
3 pellaiioni, dando terminum iuris. † Et cessat difficultas; quia infra decēdium datum ad appellandum Laurentius appellauit in scriptis, & Nuntius etiam detulit appellationi, quatenus de iure. Nec erat opus alia appellatione ab institutione, & possessione, cùm hæc omnia fuissent attentata, *l. 1. C. quando prouoc. non est*
4 *necess.* † Vltra quòd hæc omnia fuerunt gesta pendente termino ad ap-
5 pellandum. † Vnde etiam absque aliqua appellatione deberent reuocari per viam nullitatis, prout seruat Rota, Doct. *in cap. sapè*, & ibi Franc. & Præpos. *de appellatione*, Cæs. de Grass. *decis. 2. de appell.* Et fuit pluriès resolutum.

Neque obstat, quòd attentata requirunt litem, & tamen solùm fuit introducta causa appellationis coram Nuntio à decreto Episcopi super non idoneitate Francisci, nec Laurentius erat in causa: Vnde cùm lis non esset super titulo beneficij, potuit Franciscus petere institutionem, † quia cùm post reprobatio- 6
nem Francisci Laurentius fuisset præsentatus, & propterea comparuerit coram Nuntio, & petierit admitti pro suo interesse, & docuerit de sua præsentatione, & dederit exceptiones contra personam Francisci, quibus ipse respondit, satis fuit inter ipsos introducta lis. Afin. *in prax. §. 17. cap. 1. num. 7.* Et ideo Laurentius à decreto Nuncij super idoneitate, & immissione Francisci potuit appellare, † & appellatione 7
pendente nihil erat innouandum, *dicto c. non solùm.*

Nec etiam obstat, quòd attenta- 8
ta non sunt reuocanda ad instātiam illius de cuius iure non cōstat; quia ad hunc effectum necesse est, quòd clarè constet de nòn iure, prout loquitur Rot. *decis. 2. vt lit. pend. in nou. & 2. de restit. spol. pariter in nou.* Et licèt multa opponantur cōtra præsentationem Laurentij, tamen dici non potest, clarè constare de non iure ipsius, cùm ad hunc effectum requiratur vel confessio, vel res iudicata. Lancell. *de attentatis, par. 3. cap. 24. num. 66.* & bene considerat Henrich. *cons. 52. nu. 12. part. 2.*

PATA

PATAVIMA DEcimettæ.

Luna 16. Ianuary 1606.

SVMMARIVM.

1 *Dictio, quam, restringit præcedentem dispositionem.*
2 *Instrumentum locationis non probat possessionem quoad extraneum.*
3 *Administratoris confessio non præiudicat Ecclesiæ.*

DECISIO CCLXVI.

CVm per binas decisiones fuerit firmatum R. Abbati Carcerum non competere remedium *l. conductores, C. locati*, super tota, & integra decima villæ Baonis, ex quo non probabat, se dictam decimam locasse, & quia cùm ageret contra contra Ecclesiam Parochialem ad decimas intra limites ipsius Parochiæ existentes, non poterat vti hoc remedio, non probando immemorabilem, aut titulum, vt dicitur in dd. decisionibus. Et cùm posteà noua iura produxisset, ideo dato dubio super releuantia, Abbateque per annum expectato, illud proposui vna tantùm parte informante, & Domini, causa maturè discussa, iura non releuare censuerunt, tum quia in locationibus narratur, Monachos locare decimam quam habent in fundo & pertinentia villę
1 Baonis † quod relatiuum, *quam*, restringit præcedentia simpliciter loquentia de decima, *ad tex. in l. ea tamen*
2 *men adiectio, ff. de leg. 3.* † tum etiam quia instrumentum locationis non probat possessionē quoad extraneū *ad text. in ca. inter dilectos, in fine de fid. instr.* vbi Fel. *nu.* 10. Rot. *decis.* 7. *de fid. inst. in ant.*

Non officit notula, vt dicitur, exhibita per fratrem Federicum in æstimo, in quo dicit, soluere Abbati lib. 3. pro recognitione decimæ, quia non est in forma probanti, cùm sit simplex copia, & licèt etiam esset in forma probanti; non releuaret, † 3
cùm frater Federicus non potuerit prçiudicare Ecclesiæ, & Monasterio cui est vnita dicta parochia, *l. certum, ff. sed an & ipsos*, vbi Castr. *ff. de confess.* præsertim cùm dicta confessio contineat manifestum errorem, cùm dicat, quòd soluit lib. 35. cuidam Galeatio pro feudo, & lib. 5. Abbati pro recognitione. Vnde non potest dici, quòd soluat Abbati li. 3, pro tota, & integra decima villæ Baonis.

VRBEVETANA FIDEIcommissi.

Ven. 27. Ianuarij 1606.

EPITOME.

An & quando filij positi in conditione censeantur vocati, & an in hac facti specie censeatur inductum fideicommissum.

SVMMARIVM.

1 *Filij positi in conditione, & vocati ad fideicommissum purificandum per mortem patruorum, censentur etiam vocati ad hæreditatem patris, cuius respectu fuerunt positi in conditione.*
2 *Clausula aduersatiua, de qua hic, cōiungit, & repetit superiora, retento eodem themate.*
3 *Dispositum in prima institutione censetur etiam dispositum in secunda.*
4 *Filij positi in conditione, censentur vocati ex coniecturis quæ sunt expressa*

pressa vocatio in alia parte testamenti, perpetua exclusio fœminarum, num. 5. & 7. ratio habita conseruandæ agnationis, num. 12. & 14. aliam coniecturam vide num. 9. & 16.

6 *Leuiores probationes requiruntur in descendentibus, ad probandum quòd positi in conditione censeantur vocati.*

7 *Clausula*: ita quòd, *aliquando stat ampliatiuè, aliquando declaratiuè, declarat tamen mentem testatoris, & regulat præcedentem dispositionem.*

8 *Qui vult consequens, necessariò etiam vult antecedens.*

10 *Quilibet suæ rei est moderator, & arbiter.*

11 *Relaxatio præsupponit vinculum.*

13 *Ratio conseruandæ agnationis, etiam tacita & ex testamento elicita, est sufficiens ad inducendum fideicommissum inter omnes masculos descendentes.*

15 *Verbum* remáneat, *est commune.*
Verbum descendentes, *est collectiuum.*
Dictio semper, *denotat tractum futuri temporis.*
Vocati per verba communia, collectiua, & tractum futuri temporis denotantia, intelliguntur vocati per fideicommissoriam.

16 *Clausula in fine posita refertur ad omnia.*

17 *Textus* in l. pater, §. fundum ff. de leg. 3. *declaratur.*

18 *Verba futuri euentus, & speciei enumeratiua nihil disponunt.*

Decisio CCLXVII.

Maior pars Dominorũ censuit, cõstare de fideicõmisso ad fauorem descendentium Petrucij, circumscripto pro nunc, an extendatur vltra pronepotes, & an adsit reciproca, inter ipsos descendentes. Testator enim instituit ipsum Petrucium filium, & alios nascituros, & si quis eorum decederet in pupillari ætate, vel posteà quandocũque sine filiis masculis legitimis ex se descendentibus, substituit ei, & eis, superuiuentem, & superuiuentes, & eorum filios masculos, & alios descendentes ex eis masculos. Vnde licèt testator decesserit vnico tantùm filio Petrucio relicto, & non appareat in hoc casu, filios Petrucij fuisse expresse vocatos, † tamen cùm fuerint expressè vocati ad fideicommissum purificandum per mortem patruorum, censentur etiam vocati ad hęreditatem patris, cuius respectu fuerunt positi in conditione. Gozad. *cons. 64. num.* 10. *vers. 5. dico.* Aym. *cons. 62. num.* 10. *li.* 1. Ruin. *cons. 160. num.* 24. *lib.* 2. Ias. *cons.* 101. *num.* 19. *& seqq. lib.* 4. Gabr. *de fi-cons.* 20. 4. *n.* 36. & fuit dictum in causa Mõtis Falisci fideicommissi Nouembr. 1602. coram Illustrissimo D. Card. Pãphilio, & aliàs sæpiùs. Maximè cùm non adsit diuersa ratio, quòd voluerit substituere descendentes Petrucij, aliis filiis, & non ipsi Petrucio in casu quo solus Petrucius superesset de tempore obitus testatoris, vt benè per Rimin. sen *cons.* 189. *num.* 11. *& seqq. libr.* 1. Et concurrũt aliæ coniecturæ infrà considerandæ in vocatione descendentium. Et propterea cùm testator subdat, quòd si aliquis ex filiis dicti testatoris, vel nepotibus masculis ex filiis, vel nepotibus, vel aliquis alius descendens, non superesset, substituit eis Hugolinum, & Leonellum, & alios masculos descendentes, ex eis; dicendum est, siue ista clausula stet continuatiuè, iuxta tex. *in l. 2. & 3. ff. de constit. pec.* siue aduersatiuè 1

latiuè, *vt in l. quòd si filius, ff. de cap. & postlim. reuers.* Quòd nihilominùs testator intellexerit de descendentibus Petrucij, quatenus ipso solo relicto decederet. Si enim clausula stat continuatiuè, non est ambigendi locus: si stat aduersatiuè, idem
2 dicendum est, † quia licèt aduersatiua coniungat, & repetat superiora, retento eodem themate. Bart. *in l. mariti, §. final. ff. ad l. Iul. de adult.*
3 † tamen cum testator in prima substitutione vocauerit filios Petrurij, quatenùs decedat solo Petrutio relicto, vt dictū est, res est clara, quòd in hac secunda substitutione pariter intellexerit de filiis, & descendentibus Petrutij, in casu præfato, maximè cùm non adsit ratio diuersitatis, vt dictum est.

4 Et quòd descendentes positi in conditione in dicta clausula, *quòd si aliquis,* sint ex coniecturis vocati, satis patet; quia sunt expresè vocati in alia parte testamenti, vt per Gozadin. Ias. & alios, suprà allegatos. Tum quia sunt positi in conditione cum qualitate masculinitatis, Guido Pap. *quæst.* 184. *num.* 2. Dec. *in l. 1. num.* 16. & Curt. iun. *cons.* 18. *C.*
5 *de pact.* † Et concurrit perpetua exclusio fœminarum, vt infrà dicetur. Rip. *in d. l. 1. num. 9. vers. ista coniectura, C. de pact.* Curt. iun. *cons.* 43. *num.* 8. *vers. tertium etiam reperio.* Aym.
6 *cons.* 130. *num.* 4. † Et hæc eò magis sunt admittenda; quia cùm agatur de descendentibus testatoris, sufficiunt leuiores probationes. Dec. *cons.* 242. *circ finem, vers. & quando filij.* Aym. 367. *num.* 9. Et fuit dictum in causa Viterbien. fideicommissi, 28. Decembris 1600. coram R. P. D. meo Litta.

Et cessat omnis difficultas; quia testator conclusit testamentum per
7 hæc verba, † *ita quod hereditas dicti testatoris nunquam ad filias, vel descendentes fœminas deueniat, sed semper eius hereditas remaneat apud masculos de stirpe testatoris.* Quæ clausula, siue stet ampliatiuè, vt voluit post alios Paris. *cons.* 90. *num.* 26. & 27. & *seqq. lib.* 2. siue stet declaratiuè, nihilominùs declarat mentē testatoris, & regulat præcedentem dispositionem. Socin. sen. *cons.* 49. *num.* 2. *vers. aut dicemus, & nu.* 5. *vers. ad propositum, lib.* 1. Dec. *cons.* 227. *num.* 6. Tob. Decian. *cons.* 33. *num.* 94. *lib.* 1. Et ideò ampliùs dicendum est, descendentes fuisse vocatos ad fideicommissum; quia aliàs bona non possent remanere apud masculos de stirpe. † Vnde in- 8
trat regula, quòd qui vult consequens, necessariò etiam vult antecedens. Bald. *in l. quamuis, per illum tex. C. de fideicom.* Dec. *cons.* 23. *num.* 3. & *cons.* 637. *num.* 8. & bene Surd. *cons.* 443. *lib.* 3. Et in simili fuit dictum in causa Firmana fideicommissi, 2. Aprilis 1600. coram Illustrissimo Pamphilio & in puncto videtur bonus tex. *in l. fideicommissa, §. hac verba, ff. de leg.* 3. quo loci testator dixerat, filio suo vt curam agrorum haberet, vt possent ad filios peruenire, & dicit textus, quòd licèt illa verba non satis exprimant fideicōmissum, sed magis consilium, quàm necessitatem relinquendi, tamen quoàd illa prædia, post mortem patris vim fideicommissi videntur continere.

Et denique adest alia clausula, 9
saluo, &c. posita limitatiuè, & declaratiuè ad clausulam, *ita quòd,* in qua datur facultas Petrutio, & aliis descendentibus, alienandi in vita sua, non obstante substitutione præfata, † scilicèt facta de transuersalibus, in euentum, quòd descendentes testatoris deficerent, quæ clausula expresè arguit vocationē vnius post obitum alterius; quia aliàs licentia

10 alienandi fuisset superuacanea, † cùm in re sua quilibet sit moderator, & arbiter, *l. in re mãdata, C. mandati*, Bene in simili Soc. *cons. 1. num. 20. vers. verum vbi, lib. 3*. Et regulæ
11 sunt claræ † quòd relaxatio præsupponit vinculum, *l. decem, ff. de verb. oblig.* & licentia prohibitionem, *cap. licet, §. si verò, de regul. iur.*

12 Prædicti s accedat etiam mens testatoris, nam habuit respectum ad conseruationem agnationis, ex quo nõ solùm semper exclusit fœminas, sed filiis substituit descendentes masculos, & postmodùm transuersales masculos, quos etiam expresѕè instituit, in euẽtum, quòd dictus testator moreretur sinè descendenti-
13 bus masculis. † Et hæc ratio conseruandæ agnationis, etiam non expressa, sed tacita, & ex testamento elicita, est sufficiens ad inducendũ fideicõmissum inter omnes descendentes masculos. Cuman. *cons. 2. nu. 4. vers. & hoc etiã facit.* Dec. *cons. 227. num. 6. vers. nam dum testator, & cons. 545. num. 6.* Grat. *cons. 5. num. 19. lib 2.* latè Surd. *dicto cons. 443. nu. 20. lib. 3.*
14 † Maximè cùm dixerit, quòd eius hæreditas semper remaneat apud masculos de stirpe, per quæ verba, secundùm vnum ex Dominis, videtur imponere voluisse onus ipsi hæreditati, vt omnes videantur vocati, & grauati. Bald. *in l. ab eo, num. 8. C. de fideicom.* Paris. *in puncto dicto cons. 90. nu. 43. & cons. 92. nu. 43. lib. 3. & cons. 72. nu. 89. lib. 4.*

Nec est verum, quòd descendentes intelliguntur vocati per vulgarem, non autem per fideicommissa-
15 riam; † quia contrarium apparet ex prædictis. Nam cùm testator vsus fuerit verbo communi (*remaneat*) & collectiuo, *descendentes*, & verbis tractum temporis in futurum denotantibus., scilicèt (*semper*) vocatio clarè intelligitur per fideicommissariam, & non tantùm per vulgarem. Bart. *in l. centurio, nu. 32.* Ias. *num. 53. ff. de vulg.* Soc. *in l. Gallus, §. quidam rectè, nu. 9. ff. de liber. & posthum.* Et fuit resolutum in dicta causa Montis Falisci. Et, si habuit respectum ad agnationem, bona non possent in agnatione conseruari, nisi transeant de vno in alium, *l. peto, §. fratre, l. cùm ita, §. in fideicommisso, ff. de leg. 2.*

Nec etiam est verum, quòd dicta clausula (*ita quòd*) referatur ad institutionem transuersaliũ immediatè præcedentem, quatenùs testator decederet sine descendentibus; † 16
quia non solùm tanquàm in fine posita, ex vulgari regula debet referri ad omnia, *l. 1. C. de lib. præter.* sed repugnant huic intellectui verba sequentia, *saluo quòd &c.* vbi datur facultas Petrutio, & descendẽtibus, alienandi in vita, quæ facultas non fuisset necessaria, si clusula referretur ad institutionem antecedentem Hugolini, & Leonelli cùm instituãtur quatenus testator decedat sine descendentibus.

Nec etiam dictæ regulæ repugnat 17
tex. *in l. pater, §. fundum, ff. de leg. 3.* quia ibi pater vetuit, per hæredem fundum alienari, & in casum alienationis substituit fiscum, & subdit, *ita enim fiet vt fundus de nomine vestro nunquam exeat*, † quæ verba, vt 18
ibi dicitur, non inducunt fideicommissum ad fauorem familiæ, & meritò; quia sunt futuri euentus, & cuiusdam spei enunciatiua; & ideo nihil inducunt. Bart. *in dicto §. fundũ*, vbi etiam Alber. Alciat, *num. 1. in fin.* Rip. *in l. filius famil. §. Dini, num. 110. vers. declara tamen, de leg. 1.* Ruin. *cons. 158. nu. 11. in fine lib. 2.* quod secus est in casu isto; quia clausula (*ita quòd*) declarat præcedentem dispositionem.

RAVEN

RAVENNATEN.
Transactionis.

Lunæ 30. Ianuarij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio transactionis est exceptio litis finitæ.*
2 *Exceptio periurij impedit litis ingressum, & repellit agentem à limine iudicij.*
3 *An stante enormissima læsione, requiratur absolutio à iuramento.*
4 *Absolutio à iuramento semper est necessaria, nisi constet de enormissima læsione per sententiam.*
5 *Exceptio periurij in quacumque parte iudicij potest opponi.*
6 *Læsio vltra dimidiam, requiritur, ad hoc vt quis possit impugnare transactionem.*
7 *Ratio semel reddita, amplius reddi non debet.*
8 *Fructus bonorum extradotalium spectant ad virum, constante matrimonio.*
9 *Pater est dominus fructuum hæreditatis relictæ filiis.*

DECISIO CCLXVIII.

1 FVit resolutum, Marco agenti ad bona materna obstare trãsactionem factam de anno 1583. 10. mensis Maij, quæ est exceptio litis finitæ, *l. fratris, & l. causas, C. de transact.* Maximè cùm iurauerit, in transactione omnia esse vera, & ea firma, & grata habere, & non contrauenire per se, vel per alium, aliquâ ratione, sub
2 pœna periurij. † Vnde cùm instituerit iudicium contra proprium iuramentũm, in manifestum incidit periurium, & consequenter agere non potest, neque debet audiri, ex quo exceptio periurij impedit litis ingressum, & repellit agentem à limine iudicij, *c. 1. de lit. contest. nu. 6.* DD. *in l. si quis maior, C. de transact.* Specul. *in tit. de actor. §. vno, num. 16. vers. item quòd est periurus.* Felin. *in c. 1. num. 28. vers. sed considera, de iureiur.* Dec. *in cap. dilecti, nu. 9. in 3. notab.* vbi de communi, *de except.* Bero. *quæst. 77. nu. 6.* Aym. *cons. 7. nu. 12.* Afflict. *decis. 285. nu. 1.*

Neque obstat absolutio obtenta per Marcum; quia non est ab huiusmodi iuramenro, sed à iuramento præstito super laudo ferendo per D. Alexãdrum Sopranum, qui tulit dictum laudum ante trãsactionem de qua agitur, & etiam fuit obtenta ante dictam transactionem, nempe die 23. Maij 1583. Et sic non comprehendit iuramentum præstitum in dicta transactione, *ad tex. in l. pacta nouissima, C. de pact.*

Nec obstat, quòd Marcus fuisset enormiter læsus, & ideo poterat agere, absque eo quòd obtineret absolutionem, † quia licèt quæstio sit, 3
an stante enormissima læsione, requiratur absolutio à iuramento, de qua per Doct. *in cap. cùm contingat, de iureiur.* Osasch. *decis. 81. num. 1. & seqq.* † hoc tamen intelligendum est, 4
quando de enormissima læsione cõstat per sententias, absque eo quòd fuerit oppositum de periurio, aliàs semper est necessaria absolutio, quia de facili eluderetur iuramentũ sub prætextu enormissimæ læsionis, & non debet quis esse iudex sui iuramenti, Bald. *cons. 11. nu. 1. lib. 4.* Et ita seruat Rota, vt fuit dictum in causa Tirasonen. decimarum. 8. *Octobris*, 1576. vt 102. *num. 9. par. 1.* coram bo. me. Orioien. & in causa Romana legitimæ de Vrsinis, 20. Maij 1588. coram bo. me. Bubalo, & in alia Segnina Castrorum, 26. Iunij 1602. coram R. P. D. Ludouisio, & nouissimè in causa Nepetina laudi, 10. Decem-

bris 1604. coram Reuerendissimo
5 D. meo Archiepiscopo Colossen. † & aliàs in quacumque parte iudicij potest opponi de iuramento, vt per Loffred. *cons.12.nu.27. & 34.*

6 Sed cessat omnis difficultas; quia in casu isto etiam cessante periurio non constat de læsione, quæ suffragetur Marco, cùm ad hunc effectũ requiratur læsio vltra dimidiam *l.2. C. de rescind. vend.* Nam si inspiciamus bona quæ habuit Pasqua mater Marci ex testamento patris, & dotem ipsius, quæ omnia prætendit Marcus, non constat de dicta læsione. Postquàm enim de anno 1549. Pasqua ex bonis hęreditariis alienauerat cum decreto iudicis, pro soluendis legatis, Laurentius eius vir, & pater Marci constituerit se debitorem de anno 1588. dictæ vxoris in li.870. & in tornaturis 13. terræ aratiuæ, & in certis paucis mobilibus pro dicta hæreditate patris Pasquæ, necnon in libris 425. pro ipsa dote, quæ omnia bona, & pecuniæ etiam dotales de anno 1579. in redditione rationis facta per patrem Marco, & Polo fratribus, fuerunt calculata ad libras 2997. fol. 6. & ex his etiam detractis certis pecuniarium summis solutis pro debitis hæreditatis, nec non libris 680. solutis de consensu Marci, & Poli pro augmento dotis Ginebriæ, & Ioannæ eorundem sororum, quibus etiam debebatur legitima in bonis maternis, fuit in eodem instrumento liquidatũ, quòd omnia bona præfata, & pecuniæ, necnon etiam dos ascendebant ad libras 4. fol. 16. den. 6. & iste est status hæreditatis Pasquæ, quã controuertere non potest Mar-
7 cus, nisi doceat de errore calculi † cùm semel reddita ratio ampliùs reddi nõ debeat, *l. semel, C. de apoch. li. 10.* Doctor. *in cap. 1. de cler. ægrot. in 6.* Lap. *in Clem. quia contingit, num. 5. de relig. dom.* Socin. sen. *cons. 92. nu. 11. li. 4.* Paris. *cons. 89. numer. 1. libr. 1.* Rol. *cons. 49. num. 39. lib. 1.* Vnde cùm vigore vltimæ transactionis fuerint assignatę Marco, & Polo tornaturæ, 5. & perticæ tres terræ, nec non lib. 664. plusquàm manifestissimè cõstat, quòd non interuenit læsio vltra dimidiam, sed potiùs attento valore terrarum, non videtur constare de aliqua læsione, cùm hæreditas Pasquæ ex calculo facto esset tantummodò librarum 4. vt dictum est.

Neque est verum, quòd erant cõputandi fructus dictę hæreditatis ad fauorẽ Marci, & Poli, quia fructus durãte vita Pasquæ nõ sunt cõputandi, † cũ bona dictę hæreditatis 8
essent extra dotalia, ex quo peruenerant ad Pasquã cõstãte matrimonio: quorum proprietas, & fructus erant ipsiusmet Pasquæ. Bald. *in l. vltima, num. 5. C. de sent. quæ sine cert. quant.* Et ideo pater de istis fructibus non tenebatur reddere rationem, † sicuti neque de fructibus quos habuit 9
ipse soluto matrimonio, quia pater est dominus fructuum hæreditatis relictæ filiis, *l. cùm oportet, C. de bonis quæ liber.*

Vltimò non subsistit, quòd fuerit recessum à dicto calculo, quia fuit recessum à transactione facta vigore dicti calculi, ex quo fuit facta dicta transactio, sed à dicto calculo non constat vnquam fuisse recessum.

ROMANA VINEÆ
de Fabriis.

Lunæ 13. Februarij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Fideiussor obligatus in forma depositi, non potest opponere de iure illorum quæ*

qui soluerunt pecunias, neque de compensatione.

Decisio CCLXIX.

DOmini perstiterunt in resolutis, sententiam Rotalem liquidationis fructuum esse exequendam, cùm constet de re iudicata, & de iustitia, ex allegatis in alia decisione. Et motiuum quòd sententia in spolio non fuerat lata ad fauorem illorum de Fabris, videbatur etiam satis sublatum ex illa decisione. Et tunc deductis addebatur, quòd si sententia fuisset dubia, nihilominùs recipiebat interpretationem ex mandato de reintegrando, quod vigore sententiæ fuerat relaxatum ad fauorem DD. de Fabris.

Neque obstat, quòd Fabri venerunt ad causam tanquam necessarij defensores, quia de eo tempore nódum erat lapsum decennium locationis factæ, quod expirauit lite pendente, & ideo non est mirum, si venerunt ad causam vti tales.

Non obstat, quòd cùm agatur de fructibus anni 1588. & 1589. pro quibus fideiussores se obligarunt, constat, quòd Fabri longè habuerunt vltra hanc summam, quia huiusmodi exactio fuit facta à Dionysio Leonardo, qui non erat pro-
1 curator ad exigendum. † Vltra quòd cùm fideiussores sunt obligati in forma depositi, non possunt opponere de iure illorum qui soluerunt pecunias, neque de compensatione, *C. si quis vel pecunias, C. de possess.*

Deducta circa nullitatem sententiæ videbantur esse sublata ex alia decisione: & ideo super illis non esse insistendum.

BONON. FIDEICOMMISsi de Mangiolis.

Lunæ 13. Februarij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Bona esse subiecta fideicommisso, probatur ex eo quòd vti talia fuerunt descripta in Inuentario post mortem fideicommittentis, & vti talia habita ab aliis descendentibus: item ex nominatione facta in testamento, vti de fideicommissis, & ex diuisione, num. 3. & 4.*

Duo confinia probant identitatem, & num. 5.

Decisio CCLXX.

QVòd Palatium della Ricardina cú terrenis ibi contiguis sit de bonis subiectis fideicómisso Comitis Melchioris senioris, videbatur satis probari ex pluribus simul iúctis. Nam Comes Melchior fideicommittés tanquam hæres Bartholomæi aui, illud descripsit in inuentario, vt in instrumento dato in petitione huius causæ. 22. Iunij præteriti, nu. 1. & ex testamento Comitis Camilli filij Comitis Melchioris, vt in eodem summario numer. 2. constat, peruenisse ad eius manus, ex quo de eo disposuit, & quamuis non constet, an ex fideicommisso, vel ex alia causa, tamen videtur declarari æquiuocum, ex quo Comes Gregorius, vt in nouo summario num. 2. frater dicti Camilli, asserens dictum palatium vnà cùm terrenis esse suppositum fideicommisso. obtinuit immitti in possessionem dicti palatij, & bonorum. † Identiras verò 2 satis videbatur probata ex confinibus nominatis in dicto inuentario, & assignatione facta Dominis de Maluasia, nempe via publica, &

canali Molendini vnà cum denominatione, *della Ricardina*, vt in simili in aliisdecisionibus summatū fuit.

3 Quantum attinet ad castrum sancti Martini, quòd sit de bonis subiectis fideicōmisso, probatur ex nominatione facta in testamento,& ex pluribus diuisionibus factis, vt in summario, *num.4. & seq.* Identitas verò ex qualitate castri satis videbatur probata.

4 Quantum attinet ad hortum cōtiguum dicto castro & *Broilum delle sede*, quòd sint supposita fideicōmisso probabatur ex diuisione facta de anno 1545. & ex diuisione cum D. Constantia de anno 1567. respectu horti, & ex laudo Gregorij 13. respectu Broili, vt in summario, *nu.* 8. & 10. Identitas horti probatur ex testibus, *num.9.* qui dant pro confinibus casale Molendini, & situm ipsius castri. † Identitas verò Broili

5 ex testibus, *num.*11. qui pro confinibus assignant casale Molendini, & Serralium, quæ confinia concordāt cum nominatis in dicta diuisione.

Identitas verò prædij dicti *le celtunaze*, quod dicitur in vltima diuisione esse suppositum fideicommisso non probatur. Nam instrumentum venditionis factæ per Com. Camillum Comiti Georgio, de anno 1558. de quo in nouo summario, *num.*3. non concludit ad prædiū de quo agitur.

ESINA FIDEICOMmissi.

Ven. 17. Febr. 1606.

SVMMARIVM.

1 *Detractio Trebellianicæ debet fieri de tempore restitutionis, & sic obitus hæredis, quando fideicommissum est conditionale.*

2 *Trebellianica non detrahitur, quando certum est, piam causam esse successuram de tempore obitus fideicommissarij.*

3 *An in filiis primi gradus fructus imputentur in Trebellianicam.*

4 *Bona fideicommissaria alienata pro Trebellianica possunt reuocari, si Trebellianica non est detrahenda.*

DECISIO CCLXXI.

FVit resolutum, non fuisse locum detractioni Trebellianicæ; cùm fuisset certum, Confraternitatem esse successuram, ex quo fuerat substituta Marchegianæ, si sine filiis decesserit, & ea nūquam habuit filios, ex ponderatis in decisione. Sed quia posteà fuit ostensum, Marchegianā habuisse filios, ideò iterum volui consulere Dominos super iuribus decisionis. Et Domini, causa maturè discussa, perstiterunt in resolutis. Nam filij Marchegianæ non superuiuebant tempore obitus ipsius. Quare cùm fideicommissum esset conditionale, † & propterea detra- 1
ctio Trebellianicæ deberet fieri de tempore restitutionis, & sic obitus hæredis latè Peregr. *de fideicom. art.* 3. *nu.* 14. † satis est, quòd de eo tem- 2
pore erat certum, Cōfraternitatem esse successuram, vt non esset locus detractioni Trebellianicæ. Rom. *cons.* 206. *num.*7. cum allegatis in alia decisione.

Neque obstat, quòd cùm verse- 3
mur in filiis primi gradus, in quorum Trebellianicam fructus non cōputantur, potuit illa detrahi ante purificatum fideicommissum, prout voluerunt allegari per Peregrinum *dicto loco, nu.*25. quia, quicquid sit de veritate, cùm ipse sentiat contrariū, & alij Doctores indistinctè loquantur, eam tenentium Trebellianicam posse detrahi ante purificatū fideicom

com

commissum. Ratio est, quia certum est, quæ tam ad filias spectare, siue contingat, siue non contingat fideicommissi casus, æquè ratio cessat in puncto, cùm nō esset certum, an Trebellianica potuerit spectare ad Marchegianam, cùm non fuisset certum, an filij ipsius, vel. Cōfraternitas esset successura.

Non obstat, quòd alienata computantur in Trebellianicam. Nam conclusio procedit in terminis suis, scilicèt quando potest detrahi. Siverò non potest detrahi, bona alienata possunt reuocari, tanquam fideicommisso subiecta.

MACERATEN. Legati.

Lunæ 27. Februarij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Legatum purum transmittitur per obitum legatarij ante hæredem.*

2 *Dispositio quæ de sui natura non est cōditionalis, non inducit conditionem, sed modum.*

3 *Modus appositus legato, non impedit transmissionem.*

4 *Dies incerta apposita legato, vel præstationi, facit conditionem, & non diem, secùs tamen est quando præfinitur dies post certum tempus, tunc enim cùm dies sit certa, non facit conditionem sed diem, nu. 5.*

6 *Declara, quando dies incerta est apposita substantiæ legati. Vel quando est apposita præstationi per viam conditionis.*

7 *Legatum purum non transfunditur in conditionale, quando non adsunt verba denotantia conditionem.*

DECISIO CCLXXII.

1 FVit resolutum: legatum deberi Collegio Maceraten. quia cùm fuisset factum Maxenti, per verba *legauit, post mortem ipsius testatoris, &c.* fuit purum, & potuit propterea transmitti per Maxentem in Collegium, cùm decesserit ante heredem, *l. vnica* §. *cùm igitur, &* §. *in nouissimo, C. de caduc. tol. l. si post diem, ff. quand. dies leg. ced.* latè Couar. *in cap. Rainaldus, §. vno, num. 3. de testam.*

Neque obstant verba sequentia, *cum conditione, pacto, ac prohibitione expressa, quòd non possit molestare hæredem, neque in proprietate, neque in vsufructu, durante vita sua*; quia hæc verba non inducunt conditionem, sed modum, cùm dispositio de sui natura non sit conditionalis, 2 *l. 2. in fin. ff. de donat. l. Mania. ff. de manum. test.* Barr. *in l. quibus diebus, §. Termilius, num. 5 ff. de cond. & dem. & cons. 4. num. 1. & 2. lib. 1.* Alex. *cons. 102. nu. 2. lib. 1.* Anan. *cons. 75. num. 1. circa princ.* Caser. *cons. 5. num. 2. lib. 1.* Cuma. *cons. 99. ante num. 3. vers. nec obstat.* † Qui etiam modus non impedit transmissionem. Gabr. *cons. 4. nu. 10. & 11. vol. 2. & cons. 5. num. 13. & 22. vol. 1.* Anan. *d. cons. 75. nu. 1.* 3

Nec dicta verba ex eo videntur inducere conditionem, cùm dies incerta apposita vel legato, vel præstationi faciat conditionem, & non diem, vt *in l. huiusmodi, in fine ff. quando dies leg. ced. & in l. hæres meus, in 2. dicto ff. de cond. & dem. & in l. quibus diebus, §. quidam Titio, ff. eodem tit.* † Licèt secùs sit, quando dies cōmensuratur tempori, videlicèt quando præfinitur dies post certum tempus, quæ tunc cùm sit certa, non facit conditionem, sed diem, vt *in l. ex his, C. quando dies leg. cedat. l. Firmio Theodoro, ff. eodem,* & benè distinguit Iac. de Aren. *in tit. C. quando dies leg. ced.* Io. Fab. *in d. l. ex his,* vbi etiam Cyn. Barr. *in d. §. quidam Titio.* 4 5

Nam respōderunt Domini, quòd 6 hic

hîc dies incerta non fuit apposita substantiæ legati, prout loquitur tex. *in dicta l. huiusmodi*, *& in l. heres meus*, vbi legatum relictum, per hæc verba, *heres meus*, *cùm ipse morietur, centum Titio dato*, dicitur relictum sub conditione; & quamuis dies incerta in hoc casu videatur apposita præstationi, vt *in dicto §. quidam Titio*, vbi legatum ab initio purum redditur conditionale per verba sequentia, *si mater mea morietur, dato*, tamen necesse est, ad hunc effectum, quòd dies incerta apponatur præstationi, per viam conditionis, quod secus est in casu isto, cùm præstatio mora, non cõditione suspendatur,† ex quo non adsunt verba conditionem denotantia. Et ideo
7 legatum purum non potest transfundi in conditionale, vt bene declarat Bald. *in l. ambiguitate, num. 4. C. de vsufr.* qui ita intelligit tex. *in dicto §. quidam Titio*, & eius dictum literis aureis scribendum dicit Clem. *sing.* 132. Ruin. *cons.* 65. *num.* 14. *vol.* 2.

CAVALLICEN.
Martelleriæ.

Ven. 10. *Martij* 1606.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus impugnans transactionem à sede Apostolica confirmatam, probare debet læsionem respectu rei, & respectu dubij litis euentus.*

DECISIO CCLXXIII.

1 Visum fuit Dominis, non probari læsionem, quam Reuerendissimus Episcopus tenetur probare, cùm transactio fuerit auctoritate Apostolica confirmata, Bald. *in cap. 1. num. 7. de his qui feud. dar. pos.* Socin. *cons.* 15. *num.* 27. *lib.* 1. Abb. *cons.* 41. *num.* 2. *lib.* 1. Couar. *var. resol. lib.* 2. *c.* 17. *num.* 2. Et fuit pluriès resolutum. Nam ea quæ deducitur, ex quo Ecclesia plus percipiebat ante transactionem, non placuit, cùm non constet, locationes factas Agarno, & Mauritio habuisse effectum; imò constat, opus per eas factum pro ducenda aqua, fuisse tanquam attentatum demolitum. Læsio verò, quæ deducitur ex licentia data in transactione conficiendi martelleriam, nõ plenè probatur. Vltra quòd, cùm dubitaretur, an vigore concessionis factæ de anno 1543. possent Raynerij cõficere huiusmodi martelleriã, læsio non solùm erat consideranda respectu rei, sed etiam respectu dubij litis euentus, Abb. *cons.* 64. *num.* 3. *par.* 1. Dec. *cons.* 60. *num.* 4. Corn. *cons.* 166. *num.* 7. *vers. nec etiam obstat, lib.* 1. Aym. *cons.* 151. *nu.* 27.

ROMANA SANCTI
Thomæ.

Ven. 10. *Martij* 1606.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata sine transportatione actorum est nulla, & ideo non exequenda.*

2 *Conc. Trid. sess.* 24. *c.* 20. *§. præterea habet locum in causis Ecclesiasticis vertentibus coram quocumque iudice.*

DECISIO CCLXXIV.

Fuit resolutum, sententiam Rotalem esse nullam, & ideo non esse exequendam, *l.* 4. *§. condemnatum, ff. de re iudic.* Dec. *cons.* 499. *n.* 14. Paris. *cons.* 51. *num.* 49. *lib.* 4. Nullitas autem erat euidens, cùm nõ fuerint transportata omnia acta; deficiunt enim testes, *l.* 2. vbi glos. & Bart. *num.* 1. *& 2. C. de eden.* Felin. *in cap.* 1

Eccle

Ecclesia sanctæ Mariæ , ante num. 17. *de constit.* Et hodie adest dispositio Sacrosancti Concilij Tridentini,
2 *sess.*24.*cap.*10. §.*prætereà, de reform.* † quæ proculdubio habet locum in Ecclesiasticis , prout est ista , vt ex sententia Illustrissimorum interpretum fuit resolutum in causa Romana lignorum 23. Ianuarij 1603. co-
3 ram R.P.D. meo Sacrato, † Atque etiam habet locum in quocumque iudice, licèt verba Concilij videantur sonare in causis vertentibus coram Episcopis, vt censuit Rota coram Cardinale Lancellotto, in causa Placen. administrationis Sacramentorum, 1. Decembris 1567. & in causa Maioricen.Officij Pœnitētiariæ 21.Iunij 1591.coram Illustrissimo Blanchetto.

ASCVLANA, SEV Riparia pecuniaria.

Lunæ 13.*Martij* 1606.

SVMMARIVM.

1 *Debitor sub conditione non tenetur soluere , nisi adimpleta conditione.*

2 *Exceptio oriens ex verbis instrumenti,impedit exequutionem obligationis Cameralis.*

3 *Creditor qui tenetur dare fideiussores de euictione, non satisfacit faciendo inuestimentum.*

4 *Fideiussores de euictione, tenentur litem in se suscipere , & damna & expēsas omnes litis soluere,& indemnem conseruare emptorem.*

5 *Emptor possidens rem , & pretium, tenetur ad fructus recompensatiuos, quod non procedit in fideiussore pretij, qui ad fructus se non obligauit.*

DECISIO CCLXXV.

FVit resolutum,Theodorum non 1 teneri soluere ratam pretij non soluti, nec fructus census, quem soluendum suscepit, ad computum pretij, stante conuentione , quòd paghæ non currerent , & fructus census non teneretur soluere,donec fuerint dati fideiussores de euictione,qui hûc vsque non fuerunt dati, *l. Iulianus,* §. *offerri. ff. de act.empt.* & not. *in l. cùm proponas* , 2. *C. de pactis, & in l.quæro,* §.*inter locationem.ff. locati,& in l.qui fidem,ff.de transact.* † 2 Et in fortioribus hæc exceptio oriens ex ventre instrumenti impedit exequutionem obligationis Cameralis.Gallesf.*de oblig. Cam.in* 4.*par. quæst.*1.*num.*8.Couar.*de exequut.instr. quæst.*26. Cassad. *decis.*10. *num.*6.*de rescript.*

Neque obstat,quòd Mucchiatelli hodie loco fideiussorum, volunt inuestire pecunias , & sic adimplere per æquipollens , iuxta theoricam glos.& Bart.*in l.*1.*ff.qui satisd. cogantur,*† quia hæc procedunt , quando 3 meliùs & securiùs succurritur creditori per pignora , quàm per fideiussores , vt declarat idem Bart. *ibidem*, & bene facit Ias. *num.*12. Et fuit resolutum in causa Lauretana pecuniaria 5. Aprilis 1593. coram bo.me. Gipsio. Sed in casu isto emptores per inuestimentum ita non redduntur tuti, sicuti per fideiussoriam cautionem ; quia cùm fuerit promissum dare fideiussores de euictione, non adest difficultas,† quòd 4 dicti fideiussores tenerentur litem in se suscipere, vel iudicatum,atque damna ,& expensas omnes litis soluere, & indemnem conseruare emptorem, *l. si plus,* §. *mota, ff. de euict.* Bart. *in l.pater,num.*1. & 3.*ff. de dot. præleg.* Ruin. *cons.*187. *num.*2. & 3.

*vol.*1. Parif. *conf.*16. *num.*124. *vol.*2. Cuman. *conf.*29.*num.*10.Et hæc omnia præstari non possunt per inuestimentum, vt dicitur in dicta Lauretana.

5 Neque obstat, quòd in omnem euentum Theodorus teneretur soluere fructus cōpensatiuos ex æquitate,*l.curabit*,*C.de act.empt.* etiam nō datis fideiussoribus promissis,vt per Couar. *var. ref. lib.*3. *c.*4.*num.*6.*verf. duodecimo hinc deducitur*; quia quicquid dicendum esset respectu principalium debitorum; Theodorus hic est fideiussor pretij, & non se obligauit ad fructus; & ideo non tenetur, *l. fideiussores Magistratuum*, §.*pro Aurelio, ff.de fideiussor.*

PATAVINA DECImetiæ.

Lunæ 13.*Martij* 1606.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata super petitione incerta,est nulla, & nu.*2.

DECISIO CCLXXVI.

FVit resolutum, sententias de partibus esse infirmandas. Nam cū Abbas Carcerum obtinuerit fieri præceptum Priori Atrestis per Vicarium Patauinum, de dimittendo decimā à dicto Abbate locatam, nō poterat hoc præceptum confirmari per sententiam eiusdemmet Vicarij. Neque deinde hæc sententia per 1 aliam nuntij Venetiarum,† cùm petitio esset incerta, nec qualitas, aut quantitas decimæ petitæ iustificaretur ex actis. Vnde danda erat absolutio Priori, stante maximè eius trina protestatione,quòd Abbas declararet intentionem suam, vt ipse posset deliberare, an cedere, vel contendere mallet, *l. idem Pomponius*,§.*fin.ff.de rei vend. l.duo sunt Titij,ff.de testa.tut.*ita Batt.*in l.si in rem*, 1. *in fine, ff. de rei vend. & in l. final. nu.*4.*C.de annal.except.*Iaf.*in* §.*curare, nu.*16.*verf.est bene verum, instit.de act.* Abb.*in c.significantibus,n.*8.*in fine* vbi Fel.*num.*4.*de libell. oblat.* Dec. *in cap. significantibus, num.*2. *& seq. de appel.* Sententia enim debet esse certa, *dicto* §.*curare,cap.graue*,11.*quæst.*3.

Nec obstat, quòd satis iustificatur petitio Abbatis, cùm produxerit instrumentum locationis; nam quicquid dicendum esset de validitate istius locationis, cùm non fuerit facta Priori, & Conuentui Atrestis, cui est vnita Ecclesia parochialis,sed Gubernatori ipsius Ecclesiæ; tamen instrumentum continet locationem decimæ,seu iuris decimādi in loco Baonis, *detto la decimetta*, &,vt per plures resolutiones firmatum fuit, non continet locationem totius decimæ villæ Baonis. Nec ex eo apparet de qualitate decimæ locatæ, cùm nomen illud *decimetta*, non faciat certam & determinatam denominationem †vt ex ea resultet 2 certitudo petitionis, prout requiritur, ad hunc effectum, vt per Bart. *in d.l.si in rem,num.*1. Et ideo omninò danda erat absolutio Priori, vt in simili, de eo qui non declarat limites fundi feudalis,contigui & admixti cum allodiali dicit Iac. de sancto Georgio *in rub. ff. de rei vendic.num.*23.*& seqq.* Rol.*conf.*82.*num.*17. *lib.*1. Surd. *conf.* 151. *num.* 49. *lib.*2.

Nec refragantur respōsiones datæ ad positiones Abbatis; quia,dato etiam quòd Prior confessus fuerit dictas positiones, nihilominùs hæc probatio non suffragaretur Abbati, cùm positiones nihil vltra contineant,quàm contineat instrumentum

mentùm locationis. Quod, si non obstit, ita nec responsio idem continens, *ad tex. in auth. si quis in aliquo. C. de edend. c. licet quadam, de testibus.*

Denique non obstat, quòd coram Nuntio fuerint productæ donationes factæ Monasterio Carcerum; quia quicquid dicendum esset de eorum validitate, non continent decimationem totius villæ Baonis, nec fuit actum vigore istarum donationum, sed vigore locationis. Vnde adhuc petitio remanet incerta, ex traditis per Corn. *cons. 157. per totum, lib. 3.*

TOLETANA DECImarum.

Ven. 7. Aprilis 1606.

SVMMARIVM.

1 *Verba statuti clara sine alia inuestigatione sunt seruanda.*
2 *In materia indifferenti masculinum concipit fœmininum, ex vi rationis, non sexus.*
3 *Verbum persona, aptum est comprehendere tam masculos, quàm fœminas.*
4 *An decimæ transeant cum vniuersitate bonorum.*

DECISIO CCLXXVII.

DVbitaui, an decimæ de quibus agitur, scilicet decimæ gregum propriorũ Monialium sanctæ Fidei Toletanę, qui nutriuntur in prædio sancti Martini dd. Monialium, in Prouincia Legionensi, debeantur Priori sancti Marci dictæ Prouinciæ Legionensis.

1 Et Domini affirmatiuè resoluerunt; quia stabilimẽtum est clarum, *in c. 3. §. & in quantum, num. 18.* quòd si greges creantur in propriis pratis Commendatorum & militum, soluant integram decimam Prioribus & Conuentibus. Quare cùm verba statuti clara sint, Moniales tenentur ad solutionem dictarum decimarũ, & non est vlteriùs inuestigandum. Bald. *in l. Gallus, §. si eius, in secundo not. ff. de lib. & posthum.* Rim. iun. *cons. 170. num. 36. & cons. 503. num. 34.* Roland. *cons. 72. nu 5. vol. 3.*

Neque obstat, quòd statutum loquatur de Commendatricibus, † 2 quia cùm versemur in materia indifferenti, in qua viget eadem ratio, masculinum concipit fœmininum ex vi rationis, non vi sexus, glos. *in l. quisquis, §. 1. in verb. minus, C. ad l. Iul. Maiest.* vbi Cyn. *ante num. 1.* & idem *in l. quicumque, n. 4. vers. vt ergo sciatis,* vbi bene distinguit, *C. de serui. fugit.* Bald. *in l. si ita scriptum, 46. de leg. 2.* Dec. *in l. 2. num. 90. ff. de reg. iur.* Et hæc eò magis procedunt in hoc casu; quia *in cap. 1. dicti tituli 14.* ordinatur, quòd magistri, & equites, & omnes aliæ personæ soluant decimas Prioribus. † Quæ verba sunt 3 apta comprehendere, tam mares, quàm fœminas, *l. qui domum, iuncta l. mater §. mulier ff. ad l. Iul. de adult.* cùm tractetur de solutione, quæ potest fieri etiam per fœminas. Cyn. *in dicta l. quicumque, num. 4. in princ.* Et ideo cùm *in dicto cap. 4.* detur forma soluendi decimas ad tollendas lites, videtur non esse ambigendi locus, quòd statutum intellexerit tam de Commendatoribus, quàm de Commendatricibus.

Neque facit, quòd prædium, de quo agitur, fuit cõcessum per Mag. Magistrum Monialibus, cum omnibus decimis gregum nutriendorum in omnibus suis terminis, quia aliud est concessio decimarum, aliud verò exemptio à solutione decimarũ; quæ non legitur in dicta concessione. Et

bene fuit consideratum in causa Saguntina decimarum, 30. Octobris 1600. coram nunc Illustrissimo Reuerendissimo Cardinali Seraphino,
5 † si non apparet de expressa mente concedentis. In omnem euentum, exemptio deberet restringi ad bona acquisita titulo licito, putà ex relicto pro fundatione monasterij, vel alio modo non prohibito, *in cap. nuper, de decimis.*
6 † Sed etiam cessat difficultas omnis; quia tex. *in dicto cap. nuper,* continet constitutionem Conciliarem, quæ censetur habere clausulas derogatorias ad sequentes dispositiones, & ideo requirit specificā derogationem, quę non adest in hoc casu. Adeò quòd potest dari de defectu voluntatis in concedente, *c. ex parte, de capell. Monach.* Fel. *in cap. nonnulli, num. 2. de rescr.* Archid. *in cap. 1. num. 2. de constit. in 6.* Oldrad. *cons. 326. in princ.* Verall. *decis. 167. par. 1.* Et fuit resolutum in causa Oriolen. decimarum coram bo. me. Orano, & aliàs sæpiùs.

7 Quantum attinet ad lauda, nec illa obstant; quia cùm non habeant confirmationem Superioris, non egrediuntur suum authorem, *cap. de cætero, de transact.* Et in terminis decimarum, *c. veniens eodem titulo* Abb. *in cap. multiplici, num. 2.* vbi Butr. *in fine, de decimis, & in cap. cùm homines,*
8 *num. 4. eodem titulo.* † Nec talis confirmatio potest præsumi ex cursu temporis, cùm non adsit obseruantia, quæ ad hunc effectum requiritur. Abb. *in cap. Albericus, sub num. 6. & add. ad* Felin. *ibidem, sub num. 3. de testib.* Alex. *cons. 12. num. 7. & cons. 17. num. 8. & 9. l. 4.* Et fuit pluriès resolutum. Nam quoàd primum laudū, nihil docetur; quia cùm deducantur pro obseruantia certæ quietantiæ, de illis non constat, nisi per quandam productionem verbalem, factā pro Monasterio in partibus, & sunt longè post dictum laudum. Vltra quòd, nec de dicto laudo constat, nisi ex insertione in secundo laudo de anno 1554. de cuius etiam secūdi laudi obseruantia non constat, nisi per tres annos. † Et tamen opus esset obseruātia 30. annorum, vt per doctrinas allegatas. 9

Non obstat, quòd præsumendum sit, ista lauda fuisse vsu recepta, ex allegatis in causa Tullen. Prioratus 10. Maij 1586. corā Cardinali Pamphilio; quia ista præsumptio non intrat, ad effectum vt præsumatur, beneplacitum Apostolicum interuenisse, † cùm regulariter ex præsumptione non possit oriri alia præsumptio glos. *in l. 1. C. de dotis promis.* Ruin. *cons. 66. nu. 19. & 20. l. 3.* 10

COLLEN. PENSIONIS.

Ven. 14. Aprilis 1606.

SVMMARIVM.

1 *Sententia transit in iudicatum, si intra decendium non appelletur.*
2 *Sententia lata partibus præsentibus non eget intimatione.*
3 *Mandatum procuræ potest produci in secunda instantia.*
4 *Protestatio de nullitate actorum, nō extenditur ad mandatum, & si extenditur ab ea censetur recessum in aliis actibus, si non est repetita protestatio, nu. 5.*
6 *Sententia non dicitur lata præcipitanter, si causa fuit instructa in prima instantia, & de eius iustitia constat, etiam si lata sit intra 12. dies, exempli gratia.*
7 *Cedula debet esse penes notarium, quando pronunciatur,* prout in cedula, aliàs, &c.

8 Scri

8 *Scriptura magis debet attẽdi, quàm dictum notarij, & iudicis, contra scripturam in eorum Tribunal. factam attestantis.*

DECISIO CCLXXX.

1 FVerat coram me resolutum, sententiam de partibus fore exequendam, cùm transisset in iudicatum, † ex qua non fuerat appellatũ intra decendium. De illius enim iustitia satis apparebat, & nullitates oppositæ tollebantur, vt in decisione 9. Iunij 1604. Et quia pars D. Leandri non acquiescebat, iterum proposui dubium. Et Domini steterunt in decisis: nam quod dicebatur, tempus ad appellandum incipere à die intimationis ex stylo illarum partium, quæ intimatio non
2 fuerat facta, non obstabat, † stante quòd sententia fuit lata partibus præsentibus, ex allegatis in dicta decisione. Et quamuis fuerat lata præsentibus Syluio de Griffonibus, procuratore Domini Leandri, & Raphaële de Ansaldis pro domino Nereo, & diceretur, quòd non constabat de eorum mandato, tamen hodie cessat obiectũ ex productio-
3 ne mandatorum, † quæ potuerunt produci in causa appellationis; quia nunquam fuit protestatum, neminem audiri nisi docto de legitimo mandato. Rot. *decis.* 19. *de procur. in antiq.* Put. *d.* 383. *num.* 8. *lib.* 2. Aym.
4 *cons.* 108. *num.* 1. † Et licet aliquando fuerit protestatũ de nullitate actorum, & agendorum, tamen nõ fuit
5 oppositum de mandato. † Et quatenus dicta protestatio haberet etiam vim protestationis, quòd nullus audiretur, nisi docto de mandato; tamen non fuit repetita in quolibet actu, & ideo ab ea censetur reces-
6 sum. Mohed. *decis.* 1. *de iudic.* † ita vt productio mandati etiam post sententiam sufficiat, vt per Rotam, & alios suprà allegatos.

Alia quoque nullitas, ex quo sententia videbatur lata præcipitanter, cessabat. Nam licèt iudex intra 12. dies expediuerit causam, † tamen cũ 7
causa fuisset instructa in prima instantia, & hodie manifestè appareat de eius iustitia, cessat hoc obiectum ex traditis per Felin. *in cap. Ecclesia sanctæ Mariæ, num.* 19. *& seqq. de constit.*

Aliud obiectum, quòd fuit lata 8
non visis actis primæ instantiæ, cessat; quia apparet de illorum productione in processu, fol. 139.

Vltimum obiectum, quòd fuit pronunciatum prout in cedula, quæ tunc nõn fuit consignata notario, prout requiritur; quia sententia debet ferri in scriptis, *l.* 1. *&* 3. *C. de sent. ex breuit. recit.* cessat; quia non apparet, quòd tunc non fuit consignata, imò reperitur registrata, sub die qua fuit pronunciatum. † Vnde 9
licèt iudex & notarius hodie testentur de contrario, cùm attestatio sit contraria actis, debent potiùs acta attendi, per quæ sententia sustinetur. Cresc. *dec. secunda, de præsum.* Aym. *cons.* 284. *nu.* 5.

Iustitia verò sententiæ exequendæ visa fuit Dominis clarissima, ex decisione in hac causa facta, quæ in ista parte non fuit impugnata.

PACEN. DECIMARVM.

Ven. 14. *Aprilis* 1606.

SVMMARIVM.

1 *Vnica enunciatiua moderna nihil probat.*
2 *Dans mandatum ad litem, facit se partem formalem.*
3 *Reo & possessori sufficit vincere per non ius actoris.*

DECI

canali Molendini vnà cum denominatione, *della Ricardina*, vt in simili in aliisdecisionibus summarii fuit.

3 Quantum attinet ad castrum sancti Martini, quòd sit de bonis subiectis fideicõmisso, probatur ex nominatione facta in testamento, & ex pluribus diuisionibus factis, vt in summario, *num.*4. *& seq.* Identitas verò ex qualitate castri satis videbatur probata.

4 Quantum attinet ad hortum cõtiguum dicto castro & *Broilum delle fede*, quòd sint supposita fideicõmisso probabatur ex diuisione facta de anno 1545. & ex diuisione cum D. Constantia de anno 1567. respectu horti, & ex laudo Gregorij 13. respectu Broili, vt in summario, *nu.* 8. & 10. Identitas horti probatur ex testibus, *num.*9. qui dant pro confinibus casale Molendini, & situm ipsius castri. † Identitas verò Broili

5 ex testibus, *num.*11. qui pro confinibus assignant casale Molendini, & Serralium, quæ confinia concordãt cum nominatis in dicta diuisione.

Identitas verò prædij dicti *le celtunaze*, quod dicitur in vltima diuisione esse suppositum fideicommisso non probatur. Nam instrumentum venditionis factæ per Com. Camillum Comiti Georgio, de anno 1558. de quo in nouo summario, *num.*3. non concludit ad prædiũ de quo agitur.

ESINA FIDEICOMmissi.

Ven. 17. *Febr.* 1606.

SVMMARIVM.

1 *Detractio Trebellianicæ debet fieri de tempore restitutionis, & sic obitus hæredis, quando fideicommissum est conditionale.*

2 *Trebellianica non detrahitur, quando certum est, piam causam esse successuram de tempore obitus fideicommissarij.*

3 *An in filiis primi gradus fructus imputentur in Trebellianicam.*

4 *Bona fideicommissaria alienata pro Trebellianica possunt reuocari, si Trebellianica non est detrahenda.*

DECISIO CCLXXI.

FVit resolutum, non fuisse locum detractioni Trebellianicæ; cùm fuisset certum, Confraternitatem esse successuram, ex quo fuerat substituta Marchegianæ, si sine filiis decesserit, & ea nũquam habuit filios, ex ponderatis in decisione. Sed quia posteà fuit ostensum, Marchegianã habuisse filios, ideò iterum volui consulere Dominos super iuribus decisionis. Et Domini, causa maturè discussa, perstiterunt in resolutis. Nam filij Marchegianæ non superuiuebant tempore obitus ipsius. Quare cùm fideicommissum esset conditionale, † & propterea detractio Trebellianicæ deberet fieri de tempore restitutionis, & sic obitus hæredis latè Peregr. *de fideicom. art.* 3. *nu.* 14. † satis est, quòd de eo tempore erat certum, Cõfraternitatem esse successuram, vt non esset locus detractioni Trebellianicæ. Rom. *cons.* 206. *num.* 7. cum allegatis in alia decisione. 1 2

Neque obstat, quòd cùm versemur in filiis primi gradus, in quorum Trebellianicam fructus non cõputantur, potuit illa detrahi ante purificatum fideicommissum, prout voluerunt allegati per Peregrinum *dicto loco, nu.*25. quia, quicquid sit de veritate, cùm ipse sentiat contrariũ, & alij Doctores indistinctè loquantur, eam tenentium Trebellianicam posse detrahi ante purificatũ fideicom- 3

commissum. Ratio est, quia certum est, quartam ad filias spectare, siue contingat, siue non contingat fideicommissi casus, æquè ratio cessat in puncto, cùm nõ esset certum, an Trebellianica potuerit spectare ad Marchegianam, cùm non fuisset certum, an filij ipsius, vel. Cõfraternitas esset successura.

Non obstat, quòd alienata computantur in Trebellianicam. Nam conclusio procedit in terminis suis, scilicèt quando potest detrahi. Siverò non potest detrahi, bona alienata possunt reuocari, tanquam fideicommisso subiecta.

MACERATEN. Legati.

Lunæ 27. Februarij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Legatum purum transmittitur per obitum legatarij ante hæredem.*

2 *Dispositio quæ de sui natura non est cõditionalis, non inducit conditionem, sed modum.*

3 *Modus appositus legato, non impedit transmissionem.*

4 *Dies incerta apposita legato, vel præstationi, facit conditionem, & non diem, secùs tamen est quando præfinitur dies post certum tempus, tunc enim cùm dies sit certa, non facit conditionem sed diem, nu. 5.*

6 *Declara, quando dies incerta est apposita substantiæ legati. Vel quando est apposita præstationi per viam conditionis.*

7 *Legatum purum non transfunditur in conditionale, quando non adsunt verba denotantia conditionem.*

DECISIO CCLXXII.

1 FVit resolutum: legatum deberi Collegio Maceraten. quia cùm fuisset factum Maxenti, per verba *legauit, post mortem ipsius testatoris, &c.* fuit purum, & potuit propterea transmitti per Maxentem in Collegium, cùm decesserit ante heredem, *l. vnica § cùm igitur, & §. in nouissimo, C. de caduc. tol. l. si post diem, ff. quand. dies leg. ced.* latè Couar. *in cap. Rainaldus, §. vno, num. 3. de testam.*

Neque obstant verba sequentia, 2 *cum conditione, pacto, ac prohibitione expressa, quòd non possit molestare hæredem, neque in proprietate, neque in vsufructu, durante vita sua*; quia hæc verba non inducunt conditionem, sed modum, cùm dispositio de sui natura non sit conditionalis, *l. 2. in fin. ff. de donat. l. Mauia, ff. de manum. test.* Bart. *in l. quibus diebus, §. Termilius, num. 5 ff. de cond. & dem. & cons. 4. num. 1. & 2. lib. 1.* Alex. *cons. 102. nu. 2. lib. 1.* Anan. *cons. 75 num. 1. circa princ.* Caser. *cons. 5. num. 2. lib. 1.* Cuma. *cons. 99. ante num. 3. vers. nec obstat.* † Qui etiam modus non im- 3 pedit transmissionem. Gabr. *cons. 4. nu. 10. & 11. vol. 2. & cons. 5 num. 13. & 22. vol. 1.* Anan. *d. cons. 75 nu. 1.*

Nec dicta verba ex eo videntur 4 inducere conditionem, cùm dies incerta apposita vel legato, vel præstationi faciat conditionem, & non diem, vt *in l. huiusmodi, in fine ff. quando dies leg. ced. & in l. heres meus, in 2. dicto ff. de cond. & dem. & in l. quibus diebus, §. quidam Titio, ff. eodem tit.* † 5 Licèt secùs sit, quando dies cõmensuratur tempori, videlicèt quando præfinitur dies post certum tempus, quæ tunc cùm sit certa, non facit conditionem, sed diem, vt *in l. ex his, C. quando dies leg. cedat. l. Firmio Theodoro, ff. eodem,* & benè distinguit Iac. de Aren. *in tit. C quando dies leg. ced.* Io. Fab. *in d. l. ex his,* vbi etiam Cyn. Bart. *in d. §. quidam Titio.*

Nam respõderunt Domini, quòd 6 hîc

hîc dies incerta non fuit apposita substantiæ legati, prout loquitur tex. *in dicta l. huiusmodi*, *& in l. heres meus*, vbi legatum relictum, per hæc verba, *heres meus*, *cùm ipse morietur, centum Titio dato*, dicitur relictum sub conditione; & quamuis dies incerta in hoc casu videatur apposita præstationi, vt *in dicto §. quidam Titio*, vbi legatum ab initio purum redditur conditionale per verba sequentia, *si mater mea morietur, dato*, tamen necesse est, ad hunc effectum, quòd dies incerta apponatur præstationi, per viam conditionis, quod secus est in casu isto, cùm præstatio mora, non cõditione suspendatur,† ex quo non adsunt verba
7 ba conditionem denotantia. Et ideo legatum purum non potest transfundi in conditionale, vt bene declarat Bald. *in l. ambiguitate, num.* 4. *C. de vsufr.* qui ita intelligit tex. *in dicto §. quidam Titio*, & eius dictum literis aureis scribendum dicit Clem. *sing.* 132. Ruin. *cons.* 65. *num.* 14. *vol.* 2.

CAVALLICEN. Martelleriæ.

Ven. 10. *Martij* 1606.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus impugnans transactionem à sede Apostolica confirmatam, probare debet læsionem respectu rei, & respectu dubij litis euentus.*

DECISIO CCLXXIII.

1 VIsum fuit Dominis, non probari læsionem, quam Reuerendissimus Episcopus tenetur probare, cùm transactio fuerit auctoritate Apostolica confirmata, Bald. *in cap.* 1. *num.* 7. *de his qui feud. dar. pos.* Socin. *cons.* 15. *num.* 27. *lib.* 1. Abb. *cons.* 41. *num.* 2. *lib.* 1. Couar. *var. resol. lib.* 2. *c.* 17. *num.* 2. Et fuit pluriès resolutum. Nam ea quæ deducitur, ex quo Ecclesia plus percipiebat ante transactionem, non placuit, cùm non constet, locationes factas Agarno, & Mauritio habuisse effectum; imò constat, opus per eas factum pro ducenda aqua, fuisse tanquam attentatum demolitum. Læsio verò, quæ deducitur ex licentia data in transactione conficiendi martelleriam, nõ plenè probatur. Vltra quòd, cùm dubitaretur, an vigore concessionis factæ de anno 1543. possent Raynerij cõficere huiusmodi martelleriã, læsio non solùm erat consideranda respectu rei, sed etiam respectu dubij litis euentus, Abb. *cons.* 64. *num.* 3. *par.* 1. Dec. *cons.* 60. *num.* 4. Corn. *cons.* 166. *num.* 7. *vers. nec etiam obstat, lib.* 1. Aym. *cons.* 151. *nu.* 27.

ROMANA SANCTI Thomæ.

Ven. 10. *Martij* 1606.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata sine transportatione actorum est nulla, & ideo non exequenda.*

2 *Conc. Trid. sess.* 24. *c.* 20. *§. prætereà habet locum in causis Ecclesiasticis vertentibus coram quocumque iudice.*

DECISIO CCLXXIV.

FVit resolutum, sententiam Rotalem esse nullam, & ideo non 1
esse exequendam, *l.* 4. *§. condemnatum, ff. de re iudic.* Dec. *cons.* 499. *n.* 14. Paris. *cons.* 51. *num.* 49. *lib.* 4. Nullitas autem erat euidens, cùm nõ fuerint transportata omnia acta; deficiunt enim testes, *l.* 2. vbi glos. & Bart. *num.* 1. *&* 2. *C. de eden.* Felin. *in cap.*

Eccle

Ecclesia sanctæ Mariæ , ante num. 17. *de constit.* Et hodie adest dispositio Sacrosancti Concilij Tridentini,
2 *sess.*24.*cap.*10. §.*prætereà, de reform.* † quæ proculdubio habet locum in Ecclesiasticis, prout est ista, vt ex sententia Illustrissimorum interpretum fuit resolutum in causa Romana lignorum 23. Ianuarij 1603. co-
3 ram R.P.D. meo Sacrato, † Atque etiam habet locum in quocumque iudice, licèt verba Concilij videantur sonare in causis vertentibus coram Episcopis, vt censuit Rota coram Cardinale Lancellotto, in causa Placen. administrationis Sacramentorum, 1. Decembris 1567. & in causa Maioricen. Officij Pœnitẽtiariæ 21. Iunij 1591. coram Illustrissimo Blanchetto.

ASCVLANA, SEV Riparia pecuniaria.

Lunæ 13. *Martij* 1606.

SVMMARIVM.

1 *Debitor sub conditione non tenetur soluere, nisi adimpleta conditione.*

2 *Exceptio oriens ex verbis instrumenti, impedit exequutionem obligationis Cameralis.*

3 *Creditor qui tenetur dare fideiussores de euictione, non satisfacit faciendo inuestimentum.*

4 *Fideiussores de euictione, tenentur litem in se suscipere, & damna & expẽsas omnes litis soluere, & indemnem conseruare emptorem.*

5 *Emptor possidens rem, & pretium, tenetur ad fructus reompensatiuos, quod non procedit in fideiussore pretij, qui ad fructus se non obligauit.*

DECISIO CCLXXV.

FVit resolutum, Theodorum non 1
teneri soluere ratam pretij non soluti, nec fructus census, quem soluendum suscepit, ad computum pretij, stante conuentione, quòd paghæ non currerent, & fructus census non teneretur soluere, donec fuerint dati fideiussores de euictione, qui hûc vsque non fuerunt dati, *l. Iulianus*, §. *offerri*, *ff. de act. empt.* & not. *in l. cùm proponas*, 2. *C. de pactis, & in l. quæro*, §. *inter locationem*, *ff. locati*, *& in l. qui fidem*, *ff. de transact.* † 2
Et in fortioribus hæc exceptio oriens ex ventre instrumenti impedit exequutionem obligationis Cameralis. Gallesi. *de oblig. Cam. in* 4. *par. quæst.* 1. *num.* 8. Couar. *de exequut. instr. quæst.* 26. Cassad. *decis.* 10. *num.* 6. *de rescript.*

Neque obstat, quòd Mucchiarelli hodie loco fideiussorum, volunt inuestire pecunias, & sic adimplere per æquipollens, iuxta theoricam glos. & Bart. *in l.* 1. *ff. qui satisd. cogantur*, † quia hæc procedunt, quando 3
meliùs & securiùs succurritur creditori per pignora, quàm per fideiussores, vt declarat idem Bart. *ibidem*, & bene facit Ias. *num.* 12. Et fuit resolutum in causa Lametana pecuniaria 5. Aprilis 1593. coram bo. me. Giptio. Sed in casu isto emptores per inuestimentum ita non redduntur tuti, sicuti per fideiussoriam cautionem; quia cùm fuerit promissum dare fideiussores de euictione, non adest difficultas, † quòd 4
dicti fideiussores tenerentur litem in se suscipere, vel iudicatum, atque damna, & expensas omnes litis soluere, & indemnem conseruare emptorem, *l. si plus*, §. *mora*, *ff. de euict.* Bart. *in l. pater*, *num.* 1. *&* 3. *ff. de dot. præleg.* Ruin. *cons.* 187. *num.* 2. *&* 3.

vol.1. Parif. *conf.16. num.124. vol.2.* Cuman. *conf.29.num.20.* Et hæc omnia præstari non possunt per inuestimentum, vt dicitur in dicta Lauretana.

5 Neque obstat, quòd in omnem euentum Theodorus teneretur soluere fructus cópensatiuos ex æquitate, *l.curabit, C.de act.empt.* etiam nō datis fideiussoribus promissis, vt per Couar. *var.res. lib.3. c.4.num.6.vers. duodecimo hinc deducitur*; quia quicquid dicendum esset respectu principalium debitorum, Theodorus hic est fideiussor pretij, & non se obligauit ad fructus; & ideo non tenetur, *l. fideiussores Magistratuum, §.pro Aurelio, ff.de fideiussor.*

PATAVINA DECImetiæ.

Lunæ 13. Martij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata super petitione incerta, est nulla, & nu.2.*

Decisio CCLXXVI.

FVit resolutum, sententias de partibus esse infirmandas. Nam cū Abbas Carcerum obtinuerit fieri præceptum Priori Atrestis per Vicarium Patauinum, de dimittendo decimā à dicto Abbate locatam, nō poterat hoc præceptum confirmari per sententiam eiusdemmet Vicarij. Neque deinde hæc sententia per aliam nuntij Venetiarum, † cùm pe-
1 titio esset incerta, nec qualitas, aut quantitas decimæ petitæ iustificaretur ex actis. Vnde danda erat absolutio Priori, stante maximè eius trina protestatione, quòd Abbas declararet intentionem suam, vt ipse posset deliberare, an cedere, vel contendere mallet, *l. idem Pomponius, §.fin.ff.de rei vend. l.duo sunt Titij, ff.de testa.tut.* ita Bart. *in l.si in rem, 1. in fine, ff. de rei vend. & in l. final. nu.4.C.de annal.except.* Ias. *in §.curare, nu.16.vers.est bene verum, instit.de act.* Abb. *in c.significantibus, n.8. in fine* vbi Fel. *num.4.de libell. oblat.* Dec. *in cap. significantibus, num.2. & seq. de appel.* Sententia enim debet esse certa, *dicto §.curare, cap.graue, 11.quæst.3.*

Nec obstat, quòd satis iustificatur petitio Abbatis, cùm produxerit instrumentum locationis; nam quicquid dicendum esset de validitate istius locationis, cùm non fuerit facta Priori, & Conuentui Atrestis, cui est vnita Ecclesia parochialis, sed Gubernatori ipsius Ecclesiæ; tamen instrumentum continet locationem decimæ, seu iuris decimādi in loco Baonis, *detto la decimetta*, &, vt per plures resolutiones firmatum fuit, non continet locationem totius decimæ villæ Baonis. Nec ex eo appatet de qualitate decimæ locatæ, cùm nomen illud *decimetta*, non faciat certam & determinatam denominationem † vt ex ea resultet 2
certitudo petitionis, prout requiritur, ad hunc effectum, vt per Bart. *in d.l.si in rem, num.1.* Et ideo omninò danda erat absolutio Priori, vt in simili, de eo qui non declarat limites fundi feudalis, contigui & admixti cum allodiali dicit Iac. de sancto Georgio *in rub. ff. de rei vendic.num.23.& seqq.* Rol. *conf.82.num.17. lib.1.* Surd. *conf. 151. num. 49. lib.2.*

Nec refragantur respōsiones datæ ad positiones Abbatis; quia, dato etiam quòd Prior confessus fuerit dictas positiones, nihilominùs hæc probatio non suffragaretur Abbati, cùm positiones nihil vltra contineant, quàm contineat instrumentum

mentum locationis. Quod, si non officit, ita nec responsio idem continens, *ad tex. in auth. si quis in aliquo. C. de edend. c. licet quadam, de testibus.*

Denique non obstat, quòd coram Nuntio fuerint productæ donationes factæ Monasterio Carcerum; quia quicquid dicendum esset de eorum validitate, non continent decimationem totius villæ Baonis, nec fuit actum vigore istarum donationum, sed vigore locationis. Vnde adhuc petitio remanet incerta, ex traditis per Corn. *consil. 157. per totum, lib. 3.*

TOLETANA DECIMARUM.

Ven. 7. Aprilis 1606.

SVMMARIVM.

1 *Verba statuti clara sine alia inuestigatione sunt seruanda.*

2 *In materia indifferenti masculinum concipit fœmininum, ex vi rationis, non sexus.*

3 *Verbum persona, aptum est comprehendere tam masculos, quàm fœminas.*

4 *An decimæ transeant cum vniuersitate bonorum.*

DECISIO CCLXXVII.

DVbitaui, an decimæ de quibus agitur, scilicèt decimæ gregum propriorũ Monialium sanctæ Fidei Toletanę, qui nutriuntur in prædio sancti Martini dd. Monialium, in Prouincia Legionensi, debeantur Priori sancti Marci dictæ Prouinciæ Legionensis.

1 Et Domini affirmatiuè resoluerunt; quia stabilimẽtum est clarum, *in c. 3. §. & in quantum, num. 18.* quòd si greges creantur in propriis pratis Commendatorum & militum, soluant integram decimam Prioribus & Conuentibus. Quare cùm verba statuti clara sint, Moniales tenentur ad solutionem dictarum decimarũ, & non est vlteriùs inuestigandum. Bald. *in l. Gallus, §. si eius, in secundo not. ff. de lib. & posthum.* Rim. iun. *cons. 170. num. 36. & cons. 503. num. 34.* Roland. *cons. 72. nu 5. vol. 3.*

Neque obstat, quòd statutum loquatur de Commendatricibus, † 2 quia cùm versemur in materia indifferenti, in qua viget eadem ratio, masculinum concipit fœmininum ex vi rationis, non vi sexus, glos. *in l. quisquis, §. 1. in verb. minus, C. ad l. Iul. Maiest.* vbi Cyn. *ante num. 2.* & idem *in l. quicumque, n. 4. vers. vt ergo sciatis,* vbi bene distinguit, *C. de serui. fugit.* Bald. *in l. si ita scriptum, 46. de leg. 2.* Dec. *in l. 2. num. 90. ff. de reg. iur.* Et hæc eò magis procedunt in hoc casu; quia *in cap. 1. dicti tituli 14.* ordinatur, quòd magistri, & equites, & omnes aliæ personæ soluant decimas Prioribus. † Quæ verba sunt 3 apta comprehendere, tam mares, quàm fœminas, *l. qui domum, iuncta l. mater §. mulier ff. ad l. Iul. de adult.* cùm tractetur de solutione, quæ potest fieri etiam per fœminas. Cyn. *in dicta l. quicumque, num. 4. in princ.* Et ideo cùm *in dicto cap. 4.* detur forma soluendi decimas ad tollendas lites, videtur non esse ambigendi locus, quòd statutum intellexerit tam de Commendatoribus, quàm de Commendatricibus.

Neque facit, quòd prædium, de quo agitur, fuit cõcessum per Mag. Magistrum Monialibus, cum omnibus decimis gregum nutriendorum in omnibus suis terminis, quia aliud, est concessio decimarum, aliud verò exemptio à solutione decimarũ, quæ non legitur in dicta concessione. Et

 ideò

ideò illa concessio debet intelligi de decimis, quæ aliàs ad Moniales spectare possent super dicto prędio, ad tollendam quæstionem, † an decimæ transeant cùm Vniuersitate bonorum, de qua per Innoc. *in cap ex literis, num.1.de iurepatr.* Sed non proptereà constat, voluisse cócedere exemptionem à solutione decimarum, maximè cùm repugnet stabilimentum, *eodem tit.14. cap.5.* vbi quòd concessiones fiant cum hoc, quòd soluatur decima. Et hoc etiam apparet; quia ex resolutionibus iam factis constat, quòd Moniales soluerunt Priori decimas prędiales huius tenementi.

Quantum attinet ad præscriptionem deductam pro parte Monialiũ, licèt de ea satis constet, & plura deducuntur in contrarium, tamen si opus erit, poterit particulariter videri.

NARNIEN. CONfinium.

Ven. 7. Aprilis 1606.

SVMMARIVM.

1 *Clausula* arbitrio, *remittit de rigore iuris, & nu.4.*

2 *Sequestrum necessarium non priuat possessione.*

3 *De iure est, vt priùs cognoscatur in possessorio, quàm petitorio, etiam stante clausula:* in petitorio tantùm, *arbitrio Rota.*

DECISIO CCLXXVIII.

FVerat per sanctissimum D.N. rescriptum in Rota, vt procederetur in petitorio tantùm eius arbi-
1 trio. † Quod licèt intelligatur, prout de iure, remittit tamen de illius rigore, maximè cùm rescriptum sit factum iudici, qui de iure habet procedere; quia aliàs commissio esset superflua, vt post alios Dec. *in l. in personam. §. generaliter, de reg. iur.* Et fuit nuperrimè resolutum in causa Romana Cottiu. 6. Martij præteriti coram R.P.D. Sacrato. Vnde visum fuit Dominis, intrare arbitrium, sequestrata tamen possessione loci controuersi quoàd omnia, & dummodò Narnienses assumant partes actoris, prout inter informandum offerebant. Nam dato quòd probaretur Colliscipionenses esse in possessione, nihilominùs per appositionem sequestri nihil damni eis infertur; quia sequestrum necessariũ non priuat. Sarn. *in regula de annal. quæst.46. vers. adde.* Rebuff. *de sequestr. glos.1. art.1. num.19.* Nec minùs etiam priuantur commodo probationis, à qua releuatur reus, vt *in §. retinendæ, instit. de interd.* Et cessat omnis difficultas, cùm Narnienses assumant partes actoris.

Neque obstat, quòd si probaretur 2
possessio, Colliscipionenses essent manutenendi, & interim nihilominùs per appositionem sequestri priuarentur illo commodo actuali. † 3
Et de iure etiam est, quòd priùs cognoscatur possessorium, quàm petitorium, *l. ordinarij, C. de rei vendic. l. incerti, C. de interdict.* Et in terminis huius clausulæ, quòd priùs sit cognoscendum de possessorio, quàm petitorio, fuit dictum in causa Mótisfalisci Capellaniæ 13. Ianuarij præteriti, coram R.P.D. meo Lancellotto.

Nam responderunt Domini, quòd adhuc non est probatum, Colliscipionenses esse in possessione, & sic possent succumbere, prout reportare vitoriam. Et tamen in omnem euentum, licèt prædicta sint vera, procederent si de mero iure esset disputandum. † Vnde cùm clausula 4
arbitrio

arbitrio remittat de iuris rigore, ideo visum fuit, stante dicto sequestro, & assumptione facienda per Narnienses partium actoris, posse procedi in petitorio tantùm, præcipuè cùm agatur inter Communitates, quibus maximè expedit, vt quanto citiùs litibus finis imponatur.

MEDIOLANEN. Decimarum.

Luna 10. Aprilis 1606.

SVMMARIVM.

1 *Parochus habet fundatam intentionem de iure communi in decimis, intra limites parochiæ suæ.*

2 *Exemptio à solutione decimarum, non conceditur, nisi maxima difficultate, & num. 4.*

3 *In communicatione priuilegiorum, non veniunt ea quæ de facili concedi non solent, nisi de eis fiat specialis mentio.*

5 *Priuilegium exemptionum à solutione decimarum debet strictè intelligi.*

6 *Constitutio Conciliaris requirit specificam derogationem, aliàs dari potest de defectu voluntatis.*

7 *Laudum super exemptione à solutione decimarum, non confirmatum à superiore, non egreditur suos authores.*

Obseruantia 30. annorum requiritur ad hoc vt solemnitates præsumantur interuenisse in exemptione à solutione decimarum, & num. 9.

10 *Ex præsumptione regulariter non oritur præsumptio.*

DECISIO CCLXIX.

1 QVia Parochus Viglentinus habet fundatam intentionem de iure communi cõtra quoscumque, in decimis intra limites suæ parochię, *c. cùm in tua, in fin. c. cùm cõtingat,* vbi glo. *in verb. de iure communi.* Abb. *num. 6. & seqq. de decimis, cum vulgar.* Ideò dubitaui, an priuilegia Monachorum, & lauda lata inter ipsos Monachos, & antecessores curatos obstarent, quominùs posset percipere integram decimam super bonis dd. Monachorum. Et Domini negatiuè resoluerunt; quia priuilegia non continent exemptionem à solutione decimarum, † quæ non 2
solet concedi, nisi cum maxima difficultate. Io. Audr. *in c. dudum, sub nu. 5. vers. ratio diuersitatis hac est, de priuil.* Et fuit resolutum in causa Valentina decimarum 28. Nouembris 1603. coram R.P.D. meo Lancellotto, & in aliis causis. Et quamuis Papa processerit per viam communicationis omnium, & singulorum priuilegiorum, & præcipuè illorum per quæ eximuntur à decimarum, procurationum, visitationum, præstationum, & subsidiorum, & aliorum onerum quorumcumque præstatione, à quibus est exemptum Monasterium de Guadalupe, † tamen ista communicatione non ve- 3
niunt illa quæ de facili concedi non solent, nisi de eis sit facta specialis mentio; iuxta cons. Butr. 19. *num. 9.* Hic autem non fuit facta sufficiens mentio decimarum, quia ex structura verborum apparet, Papam non intellexisse de decimis prædialibus, & ordinariis, sed extraordinariis. † 4
Maximè quia, vt dictum est, difficulter conceditur talis exemptio. Bald. *in l. fistulas, §. frumenta, ff. de cõtr. empt.* Clem. *sing.* 108. Fel. *in cap. sedes, num. 3. de rescr.* Put. *decis. 65. lib. 2.* Et fuit dictum in causa Carthaginen. decimarum 19. Nouembris 1593. coram Orano, & in causa Toletana decimarum 26. Nouembris præteriti coram R.P.D. meo Iusto. Et, vt

bene fuit consideratum in causa Saguntina decimarum, 30. Octobris 1600. coram nunc Illustrissimo Reuerendissimo Cardinali Seraphino,
5 † si non apparet de expressa mente concedentis. In omnem euentum, exemptio deberet restringi ad bona acquisita titulo licito, putà ex relicto pro fundatione monasterij, vel alio modo non prohibito, *in cap. nuper, de decimis.*
6 † Sed etiam cessat difficultas omnis; quia tex. *in dicto cap. nuper,* continet constitutionem Conciliarem, quæ censetur habere clausulas derogatorias ad sequentes dispositiones, & ideo requirit specificã derogationem, quę non adest in hoc casu. Adeò quòd potest dari de defectu voluntatis in concedente, *c. ex parte, de capell. Monach.* Fel. *in cap. nonnulli, num. 2. de rescr.* Archid. *in cap. 1. num. 2. de constit. in 6.* Oldrad. *cons. 326. in princ.* Verall. *decis. 167. par. 1.* Et fuit resolutum in causa Orioleu. decimarum coram bo. me. Orano, & aliàs sæpiùs.

7 Quantum attinet ad lauda, nec illa obstant; quia cùm non habeant confirmationem Superioris, non egrediuntur suum authorem, *cap. de cætero, de transact.* Et in terminis decimarum, *c. veniens eodem titulo* Abb. *in cap. multiplici, num. 2.* vbi Butr. *in fine, de decimis, & in cap. cùm homines,*
8 *num. 4. eodem titulo.* † Nec talis confirmatio potest præsumi ex cursu temporis, cùm non adsit obseruantia, quæ ad hunc effectum requiritur. Abb. *in cap. Albericus, sub num. 6. & add. ad* Felin. *ibidem, sub num. 3. de testib.* Alex. *cons. 12. num. 7. & cons. 17. num. 8. & 9. l. 4.* Et fuit pluriès resolutum. Nam quoàd primum laudũ, nihil docetur; quia cùm deducantur pro obseruantia certæ quietantiæ, de illis non constat, nisi per quandam productionem verbalem, factã pro Monasterio in partibus, & sunt longè post dictum laudum. Vltra quòd, nec de dicto laudo constat, nisi ex insertione in secundo laudo de anno 1554. de cuius etiam secũdi laudi obseruantia non constat, nisi per tres annos. † Et tamen opus 9
esset obseruãtia 30. annorum, vt per doctrinas allegatas.

Non obstat, quòd præsumendum sit, ista lauda fuisse vsu recepta, ex allegatis in causa Tullen. Prioratus 10. Maij 1586. corã Cardinali Pamphilio; quia ista præsumptio non intrat, ad effectum vt præsumatur, beneplacitum Apostolicum interuenisse, † cùm regulariter ex præ- 10
sumptione non possit oriri alia præsumptio glos. *in l. 1. C. de dotis promis.* Ruin. *cons. 66. nu. 19. & 20. l. 3.*

COLLEN. PENSIONIS.

Ven. 14. Aprilis 1606.

SVMMARIVM.

1 *Sententia transit in iudicatum, si intra decendium non appelletur.*
2 *Sententia lata partibus præsentibus non eget intimatione.*
3 *Mandatum procuræ potest produci in secunda instantia.*
4 *Protestatio de nullitate actorum, nõ extenditur ad mandatum, & si extenditur ab ea censetur recessum in aliis actibus, si non est repetita protestatio, nu. 5.*
6 *Sententia non dicitur lata præcipitanter, si causa fuit instructa in prima instantia, & de eius iustitia constat, etiam si lata sit intra 12. dies, exempli gratia.*
7 *Cedula debet esse penes notarium, quando pronunciatur,* prout in cedula, aliàs, &c.

8 Scri

8 *Scriptura magis debet attēdi, quàm dictum notary, & iudicis, contra scripturam in eorum Tribunal. factam attestantis.*

DECISIO CCLXXX.

1 FVerat coram me resolutum, sententiam de partibus fore exequendam, cùm transisset in iudicatum, † ex qua non fuerat appellatū intra decendium. De illius enim iustitia satis apparebat, & nullitates oppositæ tollebantur, vt in decisione 9. Iunij 1604. Et quia pars D. Leandri non acquiescebat, iterum proposui dubium. Et Domini steterunt in decisis: nam quod dicebatur, tempus ad appellandum incipere à die intimationis ex stylo illarum partium, quæ intimatio non
2 fuerat facta, non obstabat, † stante quòd sententia fuit lata partibus præsentibus, ex allegatis in dicta decisione. Et quamuis fuerat lata præsentibus Syluio de Griffonibus, procuratore Domini Leandri, & Raphaële de Ansaldis pro domino Nereo, & diceretur, quòd non constabat de eorum mandato, tamen hodie cessat obiectū ex productio-
3 ne mandatorum, † quæ potuerunt produci in causa appellationis; quia nunquam fuit protestatum, neminem audiri nisi docto de legitimo mandato. Rot. *decis.* 19. *de procur. in antiq.* Put. *d.* 383. *num.* 8. *lib.* 2. Ayın.
4 *conf.* 108. *num.* 1. † Et licèt aliquando fuerit protestatū de nullitate actorum, & agendorum, tamen nō fuit
5 oppositum de mandato. † Et quatenus dicta protestatio haberet etiam vim protestationis, quòd nullus audiretur, nisi docto de mandato; tamen non fuit repetita in quolibet actu, & ideo ab ea censetur reces-
6 sum. Mohed. *decis.* 2. *de iudic.* † ita vt productio mandati etiam post sententiam sufficiat, vt per Rotam, & alios suprà allegatos.

Alia quoque nullitas, ex quo sententia videbatur lata præcipitanter, cessabat. Nam licèt iudex intra 12. dies expediuerit causam, † tamen cū 7
causa fuisset instructa in prima instantia, & hodie manifestè appareat de eius iustitia, cessat hoc obiectum ex traditis per Felin. *in cap. Ecclesia sanctæ Mariæ, num.* 19. *& seqq. de constit.*

Aliud obiectum, quòd fuit lata 8
non visis actis primæ instantiæ, cessat; quia apparet de illorum productione in processu, fol. 239.

Vltimum obiectum, quòd fuit prounnciatum pront in cedula, quæ tunc non fuit consignata notario, prout requiritur; quia sententia debet ferri in scriptis, *l.* 2. *&* 3. *C. de sent. ex breuit. recit.* cessat; quia non apparet, quòd tunc non fuit consignata, imò reperitur registrata, sub die qua fuit pronunciatum. † Vnde 9
licèt iudex & notarius hodie testentur de contrario, cùm attestatio sit contraria actis, debent potiùs acta attendi, per quæ sententia sustinetur. Cresc. *dec. secunda, de præsum.* Aym. *cons.* 284. *nu.* 5.

Iustitia verò sententiæ exequendæ visa fuit Dominis clarissima, ex decisione in hac causa facta, quæ in ista parte non fuit impugnata.

PACEN. DECIMARVM.

Ven. 14. Aprilis 1606.

SVMMARIVM.

1 *Vnica enunciatiua moderna nihil probat.*
2 *Dans mandatum ad litem, facit se partem formalem.*
3 *Reo & possessori sufficit vincere per non ius actoris.*

DECI

DECISIO CCLXXXI.

Domini persistiterunt in resolutis die 9. Iunij 1603. scilicèt, non probari per Capitulum, locum dell' Hebrero esse intra limites Parochiæ Episcopi, intelligédo tamen, non de parochia vniuersali, scilicèt quatenus Episcopus est Parochus generalis totius diocesis, iuxta glos. *in cap. 1. in verb. sub subdito, de pœnit. & remiss. in 6.* Sed de parochia ipsius Cathedralis, quatenùs habet certam curam parochialem.

Neque obstat decisio aliàs facta sub die 14. Iunij 1601. quia illa decisio, si benè consideretur, non loquitur de parochia particulari, sed de generali. Hinc est, quòd die 9. Iunij fuit particulariter dubitatum, vtraque parte informante, an probaretur, locum dell' Hebrero esse de parochia particulari, & resolutum negatiuè, nec in illa decisione fuit facta mentio de prima; quia non erat opus, cùm tenderet ad diuersum effectum.

Non obstat enunciatiua in mandato Episcopi; quia non continet, locum dell' Hebrero esse intra limites parochiæ particularis, sed dicitur, locum dell' Hebrero esse in termino decimatorio Episcopatus, & in territorio decimatorio Cathedralis, & parochialis ciuitatis.

Vnde non cócludit, quòd Cathedralis, & parochialis huius loci, sed solùm ciuitatis. Et licèt dicat etiam in territorio decimatorio, non concludit, quòd Cathedralis ibi tanquá parochialis percipiat decimas. Et
1 cessat omnis difficultas, † quia ista est simplex enunciatiua Episcopi. Et vltra quòd est vnica, est etiam moderna, & ideo nihil probat contra tertium, *l. non nudis, l. non epistolis, C. de probat.* Maximè, cum principaliter agatur super ipso enunciato. Put. *decis. 381. nu. 3. lib. 1.* Et ex quo emanauit ab Episcopo, † qui dando 2
mandatum ad hanc litem, fecit se partem formalem, ad tradita per Abb. *in cap. post cessioné, nu. 5. vers. ergo eadem ratione, de probat.* Socin. *cons. 258. nu. 8. li. 2.* Fastol. *dub. vltimo nu. 8.* Cresc. *decis. 13. de prob.*

Neque etiam officit, quòd prætenditur probari, ex testibus, Capitulum simul percipere omnes decimas territorij Pacen. quia, licèt hoc non tangat dubium de quo agitur, tamen, quicquid dicant testes, non probant in loco dell' Hebrero. Vnde cùm Capitulum non habeat intentionem fundatam de iure communi, ex resolutionibus factis, † satis 3
est, D. Duci reo vincere per non ius Capituli, *l. qui accusare, C. de edendo.*

VENETIARVM
Census.

Lunæ 17. Aprilis 1606.

SVMMARIVM.

1 *Clausula* ratione præmissorũ omnium *comprehendit omnia narrata.*
2 *Questuatio sublata fuit à Concilio Tridentino,* sess. 21. cap. 9. de reformat. *non tamen sublatum fuit ius questuandi respectu illorum qui exercent hospitalitatem, nu. 5.*
3 *Dispositiua, & verba generalia, & indefinita, recipiunt interpretationem à proœmio.*
4 *Concesso subsequenti, censetur approbatum antecedens, à quo necessariò subsequens dependet.*

DECISIO CCLXXXII.

Domini persistiterunt in resolutis, scilicèt solutionem scutorum 20.

rum 20. non fuisse promissam pro facultate quæstuandi tantùm, sed pro omnibus narratis in prooëmio,
1 † stātibus verbis, *& ratione præmissorum omnium, &c.* quæ comprehendunt omnia narrata, *l. à procuratore, cum ibi not. C. mand.* Et hoc etiam apparet; quia ista summa vnà cum aliis ducatis 5. qui priùs soluebantur, fuit vnica structura verborum promissa insimul pro censu ducato-
2 rū 25. Et sic posteà etiā soluta; † Vnde licèt cesset facultas quæstuandi ex dispositione Conc. *cap. 9. sess. 21. de reform.* non tamen cessant alia concessa. Vnde census solui debet. Rim. sen. *cons.* 141. *nu.* 10. Natt. *cons.* 14. *nu.* 6. Cephal. *cons.* 81. *nu.* 18.

Neque obstat, quòd dispositiua videtur restricta ad facultatē quæ-
3 stuandi, † quia ex præmissis videtur comprehendere etiam illa de quibus habita fuit mētio in prooëmio. Bart. *in l. si ita stipulatus, §. Chrysogonus, ante nu. 4. & in l. Titia, §. idem respondit, nu. 1. ff. de verb. oblig.* Socin. sen. *cons.* 24. *ante num.* 3. *vol.* 4. vbi quòd verba generalia, & indefinita recipiunt interpretationem ex his quæ dicta sunt in prooëmio, stāte maximè, quòd in prooëmio narratur, fuisse litē super vnione, à cuius validitate cùm dependeret facultas quæ-
4 stuandi, † vtique ista concessa, illa censetur approbata; ad tradita per Aym. *cons.* 477. *num.* 5. *vers.* 2. *arguit.*

Addebant Domini, dato etiam, quòd solutio fuisset correspectiua ad facultatem quæstuandi, nihilominùs esse faciendam, ex quo fuit promissa, etiam quòd facultas quæ-
5 stuandi suspenderetur, † quia dispositio Concilij, prout declarauit Cōgregatio, non reuocat ius quæstuandi, respectu illorum qui exercent hospitalitatem. Vnde cùm hospitalia fuerint vnita Conuentui sancti Saluatoris, sibi, & non alteri debet imputare, si dictam hospitalitatem non exercet.

GERVNDEN. STATUTI.

Ven. 31. Aprilis 1606.

SVMMARIVM.

1 *Collatio Canonicatuum spectat de iure communi ad Abbatem & Capitulum simul.*
2 *Procurator cum libera non potest praeiudicare suo principali, sine speciali consensu.*
3 *Abbas est caput Capituli, non de Capitulo.*
4 *Scientia præsumpta non sufficit ad effectum, vt quis iure suo priuetur.*

DECISIO CCLXXXIII.

FVit resolutum, Abbatem posse dare de inualiditate statuti facti super modo conferendi Canonicatus, cùm de eius interesse constet, 1
† ex quo collatio spectat ad ipsum, & Capitulum, vt in confessione eiusdemmet Capituli, vt in summario, *num.* 4. Et est etiam de iure, Rot. *decis.* 4. *de concess. præbend. in nou.* Bisign. *dec.* 8. *de præbend.* Cassad. *dec.* 22. *eodem titulo* Syluan. *de benef. par.* 2. *q.* 22. *nu.* 35. *&* 36.

Neque obstat, quòd statutum fuit factum à maiori parte Capituli, & cum interuentu Vicarij Abbatis, qui habebat mandatum cum libera, † 2
quia fuit responsum, Abbatem prætendere fuisse derogatum iuri suo, & ideo fuisse necessarium eius consensum in specie, vt per Felin. *in cap. cùm omnes, num.* 18. *vers.* 10. *fallit, de constit.* Nec propterea procuratorem cum libera potuisse illi præiudicare,

ex traditis per Alex. *in l. si procurator, nu. 3. C. de procur.*

3 Nec facit, quòd Abbas tanquam caput Capituli non est de Capitulo. Abb. *in cap. cùm olim, num.* 8. vbi Felin. *num.* 4. *de re iud.* idem Felin. *in prooem. decret. in verb. Gregorius, nu.* 16. quia non propterea tollitur, quòd possit dare de inualiditate statuti facti in sui praeiudicium.

Vltimo loco non releuat, quòd Abbas praesumatur sciuisse hoc statutum, cùm iam sint 11. anni, quòd
4 fuit factum, † quia scientia praesumpta non sufficit ad effectum, vt quis iure suo priuetur: Rot. *dec.* 11. *de dolo & contumacia in antiquis*, & fuit dictum in causa Salamantina censurarum, 5. Nouembris 1597. coram Illustrissimo Seraphino.

ASSISIEN. CENSVS.

Lunae 24. Aprilis 1606.

SVMMARIVM.

1 *Audiendus est in causa habens interesse.*

DECISIO CCLXXXIV.

FVit resolutum, Caesarem esse audiendum; quia Bartholomaeus non solùm vocauit illum ad iudicium, vti possessorem bonorum, super quibus fuit impositus census, sed etiam testibus examinatis, proba-
1 uit, eum detinere illa bona. † Vnde tam ex approbatione ipsius Bartholomaei, est audiendus, ex alleg. per Surd. *decis.* 104. *num.* 10. quàm etiam ex quo fuit probatum, ipsum esse possessorem. Vnde satis habet interesse, cùm possit vincere ex non iure Bartholomaei, §. *retinendae*, *in vers. commodum, instit. de interd.* Et cessat omnis difficultas; quia cùm priùs donauerit Andreae fratri, obtinuit posteà aliam retrodonationem. Vnde plusquàm manifestè apparet de suo interesse, ita vt sit audiendus.

Non obstat, quòd Andraeas reliquit filias, quae obtinuerunt mandatum de manutenendo in bonis patris; quia non constat, ipsas obtinuisse manutentionẽ super bonis retrodonatis, & nihilominùs remaneret ius Caesari ex retrodonatione. Et haec probatio redditur etiam satis turbida, ex quo mater dictarum filiarum deponit, ipsas repudiasse haereditatem paternam.

Non officit, quòd Caesar donauit bona super quibus fuit impositus census, Equiti Paulutio; quia non inde cessar ipsius interesse, ne de euictione teneretur donatario.

ALBANEN. FIDEICOMmissi de Sabellis.

Lunae 24. Aprilis 1606.

EPITOME.

Quaeritur hic an ex aliquibus actibus, adita sit vel repudiata hęreditas.

SVMMARIVM.

1 *Repudiatio fieri potest expresè, vel tacitè.*

2 *Renunciatio dicitur ante delatam haereditatem.*

3 *Debita soluenda sunt aequaliter ab haeredibus pro portionibus haereditariis.*

4 *Solutio debitorum spectat ad haeredem, non fideicommissarium conditionalem.*

5 *Indebitè solutum repeti potest à successore.*

6 Com

6 *Commissio auocatoria causæ non immutat iudicium.*
7 *Tempus adeundæ hæreditatis durat 30. annis.*
8 *Hæredi præfigi potest tempus ad deliberandum, an velit adire ad instantiam creditorum.*
9 *Non dicitur repudiare hæreditatem patrui, qui experitur ad fideicommissum aui.*

DECISIO CCLXXXV.

Dubitaui, an constaret, Christophorum repudiasse hæreditatem Honorij patrui, à quo fuerat substitutus, in euentum quòd Ludouicus hæres institutus decederet sine filiis masculis, legitimis, & naturalibus. Et Domini negatiuè re-
1 soluerunt; † quia de repudiatione expressa aut tacita non cõstat, prout requiritur, vt *in l. recusari, ff. de acquir. hæred.* Si enim inspiciantur gesta per Christophorum in vita Ludouici, de renunciatione aliqua non ap-
2 paret, † quæ sic propriè antè delatã hæreditatem appellatur, vt per Alciat. *in l. conditionis incertum, num.* 24. *C. de pactis.* Nam etsi non reperto testamento Honorij, Ludouicus & Christophorus, ad quos hæreditas spectabat ab intestato, cùm alius eos non præcederet in gradu, *auth. de hæred. ab intest. §. igitur,* diuiserint hæreditatem, & soluerint debita Honorij, & postmodùm de mẽse Ianuarij 1564. Christophorus commiserit causam super calculo de nouo faciendo, ex quo prætendebat, soluisse maiorem partem, quàm ad se spectaret, non solùm debitorũ Honorij, verum etiam Virginiæ matris, & suorum; non inde sequitur alia renunciatio hæreditatis; quia cũ peteret illud plus quod soluerat,
3 hoc erat iuridicum, † cùm debita essent soluenda æqualiter pro portionibus hæreditariis, *l. pro hæreditariis, C. de hæred. act.* Et quamuis prætendatur, quòd de eo tempore Christophorus habuisset scientiam testamenti Honorij, ex quo super eo Ludouicus cõmiserat causam de mense Octobris anni præcedentis, nihilominùs adhuc dici non potest, cõstare de aliqua renunciatione, † cùm 4
solutio debitorum spectaret ad hæredem, nõ ad Christophorum fideicommissarium conditionalem, *l. ita tamen, §. qui ex Trebell. ff. ad Trebell.* glos. fin. *in l. 1. eodem tit.* Bald. post alios *in l. fin. C. eodem titulo.* Vnde bene poterat repetere debita per ipsum soluta.

Nec etiam potest considerari ali- 5
qua repudiatio post delatã hæreditatem Christophoro post obitum Ludouici, ex prosequutione istius iudicij; quia cùm ab initio solutio istorum debitorum spectaret ad Ludouicum primum. Honorij hæredẽ, Christophorus poterat repetere quod indebitè soluerat; quia hæredes Ludouici habebant ius retentionis in bonis hæreditatis Honorij pro debitis ipsius solutis, ex alleg. per Surd. *decis.* 92. *nu.* 6.

Neque potest ius fieri in cõmissione obtenta super repetitione dictorũ debitorum post obitũ Ludouici, † quia illa cõmissio non immu- 6
tauit iudicium iam intentatum, ex quo fuit simplex auocatoria causæ à Gubernatore, cũ iam lispenderet in Rota. Nec confessiones factæ in illa obstant Christophoro; quia solùm dicitur, quòd solutio debitorum spectabat ad Ludouicum hæredem Honorij; & quòd repugnat, hęrdem esse velle, & debita soluere nolle. Quæ confessiones possunt verificari iuxta prædicta, scilicèt, quòd solutio debitorum spectabat ad Ludouicum, & quòd ante aditam hęreditatem

tatem Christophorus potest repetere id quod indebitè soluerat. De confessionibus verò factis in articulis, non fuit habita ratio; quia nō ita se habent in registro, fol. 1326. prout in copia quę fuit data in summario.

Nec releuat, quòd Christophorus se opposuit solutioni cuiusdam
7 legati, & obtinuit absolutoriam; † quia ante aditam hęreditatem, cuius adeundæ tempus durabat per 30. annos, vt per glos. & Doctor. *in l. licet. C. de iur. delib.* ad nihil tenebatur
8 Christophorus, † quo casu cautum est creditoribus, vt præfigatur hæredi per prætorem terminus ad deliberandum, iuxta tex. *in l. si curatus*, vbi tradunt Doctor. & Azo. *in summ. C. eodem titulo.*

Nec obstat commissio de anno 1565. & gesta illius vigore; quia cùm Christophorus prætenderet adesse fideicommissum aui, potuit pendente tempore ad adeundum, experiri vtrùm sibi magis esset proficuum, acceptare fideicommissum aui, vel Honorij, vt in simili fuit resolutum in causa Romana bonorum de Ceulis, 25. Iunij 1601. coram R.P.D.
9 meo Decano. † Compatiuntur enim se ad inuicem, quòd experiretur ad fideicommissum aui, & quòd non repudiaret hæreditatem patrui.

Denique non officit, quòd Christophorus obtinuit committi causam super redditione rationis administrationis tutelæ cōtra Virginiam matrem, & hæredes Honorij; quia non constat de aliqua prosequutione contra filias Ludouici; imò mandatum fuit tantùm relaxatum contra Virginiam matrem, & natura negocij exigebat, quòd causa committeretur contra Virginiam, & hæredes Honorij, cùm ab vtroque fuisset administrata tutela Christophori; & ideo Virginia sola non poterat cogi ad reddendū rationem.

Neque obstat, quòd in citatione ad videndum relaxari mandatum, fuerint citatæ filiæ Ludouici, quia stantibus præmissis, & relaxatione mandati contra Virginiam solam, ex hac simplici citatione non potest colligi certa, & determinata voluntas Christophori repudiandi hæreditatem Honorij. Et nimis durum videbatur Dominis, quòd ex ista simplici citatione, quæ nec habuit effectum quoàd decretum super ea factum, possit elici repudiatio hæreditatis, maximè cùm attenta tota serie facti, non desit maxima præsumptio, quòd absque consideratione citatio fuerit facta.

Et eò magis prædicta videbantur procedere, quia de anno 1591. Christophorus nō ampliùs institit super fideicōmisso Antimi, sed commisit causam super fideicōmisso Honorij.

ROMANA DOMORUM.

Ven. 28. Arilis 1606.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo datur possidenti, etiam si non probet possessionem de tempore motæ litis, quando præsumitur continuata, cùm animo retineatur, nu. 4.*

2 *Notario attestanti, pecuniam fuisse numeratam creditur, & huiusmodi attestatio probat actualem numerationem, & veram traditionem, nu. 3.*

5 *Vnicus actus sufficit ad acquirendam quasi possessionem.*

6 *Pendente appellatione à sententia cōtra possessorem lata, possessor non est sua possessione priuandus.*

7 *Faciens actum sine præiudicio suorum iurium, sibi non præiudicat.*

DECISIO CCLXXXVI.

1 DOmini dixerunt, Agapitum esse manutenendum in quasi possessione percipiendi fructus recompensatiuos; quia de eius possessione constat ex instrumēto venditionis, in quo fuit ei soluta certa quantitas ratione dictorum fructuum, quam, vt apparet ex attestatione notarij, recepit in contanti, in pecunia numerata, & ad se
2 traxit. † Quæ attestatio probat numerationem. Bart. *in l. si ex cautione, nu. 1. C. de non num. pec. & in l. singularia, num. 22. ff. si cert. pet.* vbi licèt, *nu. 23.* videatur requirere, quòd in atte-
3 statione adsit verbum *numerauit*, † tamen cùm in hoc instrumento adsint verba, *recepit in contanti, in pecunia numerata*, sufficiunt, cùm denotent actualem numerationem, & veram traditionem. Bald. *in d. l. si ex cautione, num. 14. C. de non num. pec.* Bart. *in l. si ita stipulatus, §. Chrysogonus, nu. 3. ff. de verb. oblig.* Et fuit pluries in Rota firmatum. Et ideò cùm ex istis de eius possessione constet, est manutenendus, *§. hodie instit. de*
4 *interd.* † etiamsi non probaret possessionem de tempore litis motæ; quia præsumitur continuata, cùm animo retineatur; *l. licet C. de acquir. possess.* Abb. *in cap. cùm ad sedem, num.*
5 *15. de restit. spol.* Put. *decis. 17. lib. 2.* † Et sufficiat vnius actus ad acquirendam quasi possessionem: glos. *in cap. cùm Ecclesia Sutrina, in verb. Episcoporum*, Abb. *ibidem, num. 22. & seq. de caus. poss. & propr.* Et cessat omnis difficultas; quia etiam constat de aliis solutionibus.

Neque obstat, quòd Agapitus habuit sententiam contra se in negocio principali, & in omnem euentū consensit, quòd deputaretur exactor, ex cuius manibus percipiebat hos fructus, † quia cùm à sententia 6 fuit appellatum, pendente appellatione, non est sua possessione priuandus, *cap. cùm teneamur*, vbi Franc. *num. 1. de appel. interp. l. furti, ff. de iis qui not. inf.* Et consensit deputationi exactoris, † & de eius manu recepir, 7 sine præiudicio iurium suorū. Quæ protestatio prçseruat ius ipsius Agapiti, Put. *decis. 32. lib. 2.* & quatenus per actum infetatur præiudicium, perinde est, ac si non fuisset factus, *l. testamento centurio, §. final. ff. de manum. test.* Put. *dicta decis. 32. nu. 1.*

OPPIDEN. IVRISPAtronatus.

Ven. 5. Maij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Iustitia sententiæ probatur ex reuolutione actorum.*
2 *Lis mota post præsentationem, non impedit institutionem.*
3 *Quasi possessio iurispatronatus post Conc. Trid. non sufficit ad ostendendum iuspatronatus.*

DECISIO CCLXXXVII.

DIxerunt Domini, sententiam 1 Rotalem esse confirmandam; quia ex reuolutione actorum apparet valida & iusta. Nam quòad validitatem sententiæ, non potest dubitari, cùm interuenerint omnia ad id requisita, de quibus per Veral. *decis. 260. par. 2.* Iustitia quoque est clara, quia fuit pronunciatum, Carolum præsentatum a Cornelia Ruffa Seniore, & Cornelia Ruffa iuniore, mediante persona Martij Palumbi eius mariti, ad hoc procuratoris constituti, vt in primo regist. Rot. *fol. 90.* esse instituendum. Quod est de iure, quia, vt apparet ex consi-

deratis in decisione R. P. D. Littæ, fuit præsentatus ab existentibus in
2 quasi possessione præsentandi, † nec institutionem potest impedire lis, cùm sit mota post præsentationem. Butr. *in c. 2. num. 44. ad finem*, & ibi Abb. *num. 22. de restit. in integr.* Roch. *de iurepatr. in verb. competens, qu. 23. num. 55.* Lamb. *de iurepatr. lib. 2. p. 3. quæst. 3. art. 4. nu. 2.* Et fuit resolutum in causa Valentina de Consentaina, 30. Ianuarij 1581. coram Illustrissi-
3 mo Seraphino.† Et licèt hodie post Concilium, non sufficiat quasi possessio; quia ex quasi possessione non inferatur ad iuspatronatus ex dotatione & fundatione, prout requirit Conc. Veral. *dec. 29. lib. 1. in manuscr.* Et fuit dictum in causa Valentina Parochialis de Catler, 4. Iunij 1601. coram R.P.D. meo Lancellotto, & priùs in causa Cæsaraugustana Parochialis 10. Iunij 1566. corã Gnipperio, tamen ex dicta decisione D. mei Littæ, ostenditur, constare de iurepatronatus ex dotatione & fundatione, & dicitur non esse opus docere, quòd istæ mulieres descendant à fundatore, cùm hoc respiciat petitorium, stante quasi possessione præsentandi. Et fuit resolutum in causa Lunen. Sarzanen. Capellaniæ 9. Iunij 1600. coram D. meo Sacrato.

Etta fuit resolutum, in contumaciam alterius partis, quæ diu fuit expectata.

OVETEN. MERCEDIS.

Ven. 5. May 1606.

SVMMARIVM.

1 *Post litem contestatam, procurator reuocari non potest, & nu. 8. nisi adsit iusta causa, quæ quando dicatur iusta, relinquitur arbitrio iudicis, nu. 2.*

3 *Procuratori ex propria culpa reuocato salarium non debetur.*

4 *In reuocatione procuratoris post litem contestatam requiritur summaria causæ cognitio. Declara, vt ibi.*

5 *Procurator post litem opponens de salario, & expensis, ante satisfactionem non potest reuocari.*

6 *Procurator non potest retinere pro salario instrumenta, & processus, potest tamen pro expensis.*

7 *An principalis offerendo salarium, & expensas procuratori, possit ab illo se, suasque causas eximere, & quando.*

DECISIO CCLXXXVIII.

Dubitaui, an Iacobo post reuocationem deberetur salarium. Et Domini diuiserunt præsens dubium in duas difficultates. Prima fuit, an adesset iusta causa reuocan- 1
di, † quia post litem contestatam procurator reuocari non potest, nisi adsit iusta causa, *l. post litem, ff. de procur. c. 2. eodem titulo in 6.*

Et affirmatiuè resoluerunt; quia Iacobus mouit litem Capitulo super salario, petendo maiorem summam, quàm promissam, super distributionibus quotidianis, nec non interesse pro pecuniis captis ad cambium pro dictis salario, & distributionibus, quæ Rota resoluit, ei non esse debita. Et hæc visa fuit iusta, & rationabilis causa, † quæ 2
cùm non possit sub certa regula tradi, relinquitur arbitrio iudicis. *Afflict. in c. 1. nu. 24. ex quibus cau. feud. amit.* Bald. *in l. 1. nu. 8. C. de aduoc. diuers. iud.* Ias. *in l. properandum, §. sin autem alterutra, num. 8. C. de iud.* Vnde sequitur, quòd cùm Iacobus fuerit iustè reuocatus † ex culpa sua, ei 3
non debeatur salarium, glos. *in l. si vno, in §. item cùm quidam, in verbo personis, ff. locat.*

Nec

Nec obstat, quòd super reuocatione requirebatur cognitio iudicis, saltem summaria, *l. in causæ cognitione*, vbi glos. *in verb. Prætoris, dicta l. post litem*, ibi, *tamen prius causæ cognitio, ff. de procur.* & not. Roman. *sing.* 371. quia hæc iura interpretantur per tex. *in l. quæ omnia*, §. *sed etsi aduertatur*, & ibi glos. *in verb. mentiri*,
5 *ff. eodem titulo* 5. † quòd tunc requiratur cognitio iudicis, quando procurator dicit, Dominum mentiri, & interim procurator suspenditur ab officio, exceptis tamen quibusdam casibus, ibi per glos. examinatis, & benè declarat Odofred. *in d. l. post litem*, vbi etiam, quomodo procurator debeat se opponere, *sub num.* 1. *vers. sed quid si Dominus*, & circa finem. Vnde cùm Iacobus non se opposuerit, meritò non erat necessaria talis cognitio iudicis.

Secunda difficultas fuit, quia Iacobus fuit protestatus, non admitti reuocationem, nisi sibi fuerit satisfactum de expensis, & salario; quo casu lis ab eo non erat transferenda, etiam pendente iudicio super expensis, & salario. Et de oppositione expensarum est tex. *in d. l. quæ omnia, in* §. *planè, in vers. item si retentione*, & notat ibidem glos. *in verb. item*, & Bald. *in dicto vers. item* quem legit, *in l. mutari*, & Fulgos. *in dicto* §. *sed si aduersarius*, quem ponit in lectura *l. ante litem contestatam, nu.* 14. Vbi extendit, quòd etiam pro sala-
6 rio procurator potest retinere litē.† Huic difficultati Domini responderunt, non esse verum, quòd procurator possit retinere litem pro salario, & sic instrumenta, & processus, licèt secùs sit pro expensis, vt in iuribus allegatis. Ita dicit Fulgos. sibi contrarius, *in l. si non sortem*, §. *centum, num.* 6. *ff. de cond. & dem.* & ibi etiam Ias. *nu.* 10. Boër. *decis.* 15 *nu.* 3. Capit. *decis.* 11. *num.* 1. Granut. *ad Vestr. lib.* 3. *tit.* 4. *nu.* 8. *in fine*. Et in omnem euentum Iacobus, facta protestatione, nō prosequutus fuit illud iudicium non reuocationis, ex quo sibi non fuerat satisfactum de salario, nec retinuit litem, sed prosequutū fuit iudicium iam intentatum, vigore monitorij, super salario, distributionibus, & cambiis, & postmodùm introducta causa coram me, cœpit prætendere Salarium, etiam post reuocationem. Vnde cùm Capitulum habuerit iustam causam reuocandi, nec Iacobus retinuerit litem, donec sibi fuerit satisfactum de Salario, & expensis, meritò ei dictum salarium post reuocationē non est debitum.

Neque obstat, quòd Capitulum 7
habeat iuris remedium, offerendo se paratum soluere, *l. nisi dominus, ff. eodem titulo*, quia dicta l. procedit, si Iacobus voluisset retinere causam; quia tunc Capitulum ad se eximendum, & liberandum, potuisset offerre, sed cùm Iacobus non fuit prosequutus iudicium retentionis causæ, sed aliud iudicium intentatum via monitorij, meritò non erat necessaria præfata oblatio. † Deducta verò 8
ex decisione in causa Placen. nullitatis reuocationis, 22. Ianuarij 1598. coram R.P.D. meo Litta non fuerūt habita in consideratione, cùm termini sint longè diuersi. Nam reuocatio ibi fuerat merè ad vindictam, absque legitima causa, & procurator, vt dicebant Domini qui tunc temporis erant in Rota, fuerat etiā transmissus de partibus ad Curiam, quæ omnia cessant in præsenti casu.

FERRA

FERRARIEN. PRÆdij.

Merc. 10. Maij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Diuersitas nominis denotat diuersitatem rei.*

2 *Spatio longi temporis nomen rei præsumitur mutatum.*

3 *Duo confinia sufficiunt in antiquis ad probandam identitatem, licèt alia non conueniant, dummodo determinata rei possint adaptari, nu. 4.*

5 *Probatio æquiuoca non suffragatur, & nu. 2.*

6 *Iura extracta lite pendente, absque compulsorialibus non probant.*

DECISIO CCLXXXIX.

DOmini omisso articulo, an cõstet de dominio Ecclesiæ sancti Bartholomæi, quæ agit contra Ecclesiam S. Michaelis, dixerunt, nõ probari identitatem bonorum. Et in hac parte recesserunt à resolutis; nam locatio facta per Ecclesiã sancti Bartholomæi Ioanni de Romeo, de anno 1450. est de possessione sita in villa Casalettæ, bona verò, contra quæ agitur, sunt in villa Perli, prout deponunt testes, & apparet ex planta quæ præsupponitur in dispu-
1 tatione præsentis dubij. † Quæ diuersitas nominis denotat etiam diuersitatem rei, *l. si idem, C. de codicil.* & in terminis dicit Natt. *cons. 672. num.*
2 37. † Nec Ecclesia sancti Bartholomæi potest iuuari ex præsumptione, quòd spatio tanti temporis nomen fuerit mutatum; quia hæc probatio non est concludens; & ideo non releuat, *cap. in præsentia, de probat. l. non hoc, C. vnde legit. l. neque natales, C. de probat.*

Neque obstat, quòd conueniant duo confinia, nempè ager trauersagnus, & Brosauli, qui successerunt in locum illorum de Benedeis, † 3
quæ duo confinia in antiquis sufficiunt, licèt alia confinia non conueniant, vt per Bart. *in l. demonstratio, num. 14. ff. de cond. & dem.* † quia 4
hæc regula procederet, si aliquid certum fuisset nominatum, cui hæc cõfinia possent adaptari, vt per Bart. *dicto nu. 14. & seqq.* † Sed, quod plus 5
est, ex inspectione plantæ liquidò apparet, quòd hæc confinia possunt verificari in aliis prædiis; & ideo non suffragantur. Castren. *in dicta l. demonstratio, num. 6.* & multùm mouit Dominos, quia in concessione facta dicto Io. Romeo, dantur pro confine bona Manualis de Bellais, mediante fouea Iudæorum, quod confine nullo modo potest verificari in bonis de quibus agitur, cùm dicta fouea lõgè distet à bonis prædictis.

Nec etiam obstat, quòd verificatur tertium confine, nempe D. Canosciutus, qui successit in locum illorum de Sandellis, mediante relicto per ipsos. facto Ecclesiæ quam ipse possidet, vt apparet ex iuribus de nouo productis, † quia hæc iura 6
non probant, cùm sint extracta lite pendente, absque compulsorialibus. Put. *decis. 152. lib. 3.* Et si probarent, non releuarent, quia non sequitur, quòd bona Ecclesiæ possessæ per Canosciutum, confinantia cũ prædio de quo agitur, sint illamet donata per Sandellum, maximè cùm adsit aliud confine, nempe bona olim Ducis Ferrariæ, mediante fouea Iudæorum, quod nullo modo potest verificari in bonis de quibus agitur, per supradicta.

VITER

VITERBIEN. BONOrum.

Ven. 12. *Maij* 1606.

SVMMARIVM.

1 *Acquirens de pecunia communi, sibi acquirit.*

2 *Acquisitio facta nomine proprio præsumitur facta de propriis pecuniis.*

DECISIO CCXC.

POst resolutiones factas coram Illustrissimo Pamphilio, quòd per obitum Dominici fuisset factus locus fideicommisso ad fauorem Laurentij, in bonis relictis per Rosatum, cœptum fuit dubitari, quæ bona essent supposita dicto fideicōmisso. Quantum igitur attinet ad tria prædia in territorio Viterbij, in vocabulo, *li.Vota rei*, & aliud prædiū in eodē territorio in vocabulo *alla Vosa*, Domini censuerunt, non constare esse supposita dicto fideicōmisso; quia licèt ex libris aromatariæ appareat, fuisse data pro extinctione debiti, & sic acquisita ex pecuniis communibus, cùm iam sit resolutum coram eodem Illustrissimo Pamphilio, aromatariam fuisse cōmunem; tamen cùm in instrumentis appareat dominium sibi, & hæredibus suis acquisiuisse, nec constet,
1 fuisse tutorem Rosati, † clarum est, quòd etiam de pecunia communi sibi, & non Rosato acquisiuerat, cui remanebat solùm ius ad pecuniam, *l.*1. vbi Bald. *num.*1. *& l.multum interest, C.si quis alteri, vel sibi* Bart. *in l. si patruus, nu.*4. *C. communia vtriusq. iudic.* Dec. *in l. si pecuniam, num.*1. *ff.si cert. pet.*

Quantum attinet ad aliud prædium in vocabulo, *la vera, le grotte del zonco*, & domum in ciuitate Viterbij in loco *detto la fontana di santo Agostino*, & vineam cum cryptis, in vocabulo *alla Caua di santo Antonio*, constat, esse bona supposita fideicōmisso, scilicèt pro medietate; quia prædiu ex partitis aromatariæ, apparet fuisse datum insolutum pro credito ipsius aromatariæ, quæ erat communis. Et quoàd domum & vineam, testes clarè deponunt, fuisse dictorum Rosati, & Dominici, ita vt non sit ambigendi locus.

Nec facit, quòd detur acquisitio vineæ facta per Dominicū, nomine proprio, in dicto vocabulo *alla caua di S. Antonio*, † quæ præsumitur ac- 2
quisita ex propriis pecuniis Dominici, cùm non constet adesse societatem omnium bonorū, vt per Bart. *in dicta l.si patruus, num.*4. Quia fuit responsum, quòd instrumentum quod datur, non est instrumentum acquisitionis vineæ, vt apparet ex lectura, sed cuiusdam liuelli Carolonorum 12. hoc est, Bolon.90. pretio, scutorum 30. super certa vinea in eodem loco. Quod euidentiùs confirmatur ex diuisione facta inter Isabellam, & Laurentium: nam in portione Isabellæ obuenit dicta vinea, in portione verò Laurentij dictus Liuellus Carolonorum duodecim.

CALAGVRITANA SEpulturæ.

Merc. 17. *Maij* 1606.

SVMMARIVM.

1 *Sepulchrum non potest haberi in Ecclesia, seu cœmiterio nisi quoad vsum tantùm.*

2 *Non potest quis mortuos inferre in locum inuito illo cui tale ius inferendi competit.*

3 *Extincta familia, cui ius inferendi fuit concessum, ius omne reuertitur ad Ecclesiam, sicut vsus, & vsusfructus ad dominum qui illum concessit.*
4 *Ex iure prohibendi, ne quis inferat corpus in talem locum, infertur ad ius immittendi.*
5 *Decisio 747. p. 1. diuers. declar. titur.*
6 *Doctor & intelligendus secundùm leges quas allegat.*

DECISIO CCXCI.

CIrcumscripto iure apponendi stratum cum luminaribus, & oblationibus super sepulcro, & aliis; difficultas fuit restricta, an esset dandum mandatum de manutenendo Ioanni Lopez quoàd ius sepeliendi in loco vbi maiores sui fuerant tumulati.
1 † Circa quem articulū DD. *in cap. abolenda, de sepult.* Host *nu.* 18. *in fine.* Butr. *num.* 3. Abb. *num.* 5. & latè Petr. de Vbaldis, *in tract. de canonica parochiali, cap.* 10. *num.* 4. & 5. dicunt, quòd Christi fideles non possunt habere sepulcrum in Ecclesia, vel cœmeterio propriè, sed quoàd
2 vsum tantùm, † ita quòd inuito tali vsuario, alius non poterit inferri in
3 illo loco. † Hinc Petrus de Vbaldis *loco prædicto num.* 6. dixit, quòd si progenies illorum quibus fuit facta cōcessio sit extincta, extinguitur quoque vsus, & redit liberè ad Ecclesiam, sicuti dicitur de vsu, & vsufructu, extincto illo cui fuit facta concessio, vt *in l. pen. C. de vsufr.* Et propterea Rota in causa Burgen. sanctæ Dorotheæ 13. Feb. 1579. coram fœl. rec. Clem. 8. tunc Rotæ
4 Auditore dixit, † quòd ex iure prohibendi infertur ad ius immittendi; quia ita faciendo successores, & descendentes vtuntur re ad vsum destinatum. Et ideo cùm materia pendeat ab isto iure prohibendi, de eo reseruarunt Domini particulariter videre, quia in dicta Burgen. sanctæ Dorotheæ, ex decisionibus factis 17. Aprilis, & 15. Iunij de anno 1573. & 10. Martij 1574. coram Cotta, & 9. Aprilis 1576. coram bo. me. Cardinale Lancellotto, constabat de concessione iam facta, & legitimè ex qua resultabat ius prohibendi.

Nec obstat decisio in causa Pampilonen. sepulturæ, 4. Maij 1584. 5
quę videtur indistinctè dicere, quòd ex illatione cadaueris acquiratur possessio, & ius prohibendi, quia illa decisio est intelligenda secundùm terminos prædictos, cùm allegget Host. & alios *in cap. abolenda,* & decisionem in causa Burgen. coram fœl. rec. Clem. 8. † Vulgatum est 6
enim, quòd Doctor est intelligendus secundùm leges quas allegat. Barr. *in l. non solum, §. liberationis, nu.* 7. *ff. de liberat. legat.*

CELSONEN. CANOnicatus.

Luna 22. Maij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Regula de annali requirit possessionē pacificam.*
2 *Paria sunt impetrare commissionem causæ, vel illam ratam habere.*

DECISIO CCXCII.

COsmas habet duas gratias, alteram de anno 1599. de mense Aprilis subrogationis gratiosæ in iuribus ipsius Petri. † Vnde Anto- 1
nius qui contra Cosmam opponit de regula de Annali, debet probare, quòd de tempore dd. impetrationū, esset pacificus possessor, prout requiritur, Sarn. *in reg. de annal. quæst.* 50. *in princ.* Mandos. *quæst.* 54. *nu.* 1. Veral. *dec.* 21. *par.* 3. & comprehenditur ex

text.

text. ipsius regulæ ibi, *per annum immediatè præcedētem.* Quam pacificam possessionem non probat Antonius; nam etsi ceperit primo loco possessionem 12. Nouembris 1598. vigore prouisionis Apostolicæ sibi factæ 25. Nouembris 1596. & secundo loco 22. Septembris 1599. neutra possessio ei suffragatur, siue inspiciamus primam, siue secundā gratiam Cosmæ. Nam quoàd primam gratiā, non suffragatur Antonio eius prima possessio, quia tunc erat in possessione Petrus Torrella, vt cōstat in summario *nu.* 1. vigore prouisionis sibi factæ, nam cùm S. Mem. Clemens 8. suppressisset statum regularem, mandauit Archiepiscopo Taraconen. vt etiam beneficia conferret regularibus spectatæ vitæ, prout Canonicatus fuit collatus eidem Petro, vt in eodem summario *num.* 1. & postmodùm de anno 1599. 21. Octobris idem sanctissimus Pontifex declarauit, semper suæ intentionis fuisse, vt dicti regulares censeātur deputati in Ecclesia Celsonen. in administrationes in spiritualibus, & tēporalibus, tam reddituum, fructuū, & emolumentorū, quàm iuriū, & præeminentiarū. Quæ declaratio, licèt fuerit post obitum Petri, nihilominùs retrotrahitur, quia nihil de nouo facit, sed quod est, detegit, & propterea declarat, quale ius Petrus habuerit, ex allegatis per Bald. *in l. leges, & constitutiones, num.* 5. *C. de leg.* Secunda verò possessio respectu primæ, & secundæ gratiæ ideo non
2 suffragatur, † quia idem Antonius commisit causam iactationis 20. Iulij 1600. vel ipse postmodùm ratam habuit dictā cōmissionem, quod idē est. Veral. *dec.* 165. *par.* 2. Et sic, à die secundæ possessionis, vsque ad diem gratiæ Cosmæ, non interuenit annus. Et hic commissio operatur, quòd nec regula de annali obstet, respectu secundæ gratiæ de anno 1603. cùm iam vigore dictæ litis Antonius non esset pacificus possessor.

PADVANA CAPELLaniæ.

Merc. 31. *Maij* 1606.

SVMMARIVM.

1 *Clausula* arbitrio Rotæ *intelligitur prout de iure, licèt aliquid remittat de rigore iuris, num.* 3.

2 *Attentata purganda sunt ante omnia.*

4 *Possessio attentata sequestrari debet, etiamsi constaret de paupertate possidentis, & data fuisset cautio.*

DECISIO CCXCIII.

POst resolutionem factam, quòd constabat de attentatis; Franciscus obtinuit rescribi, vt procederetur in causa, illis reiectis arbitrio Rotæ, & data cautione de restituendis fructibus in fine litis. Vnde dubitaui, an intraret arbitrium. Et Rota censuit, negatiuè respondendum, † quia hæc clausula intelligitur 1
prout de iure, † & de iure est, quòd attentata in primis, & ante omnia 2
purgentur. Rot. *dec.* 4. *vt lit. pend. in nou.* Capitaq. *dec.* 154. *parte* 1.

Neque facit, quòd ista clausula 3
remittit multum de rigore iuris, quia in hoc casu non est locus huic remissioni, quia attentata concernunt præiudicium partis, & periculum animæ, & reuocatio concernit publicam vtilitatem. Rota *decis.* 5. *circa finem vt lit. pend. in ant.*

Minùs etiam facit, quòd docto 4
de paupertate attentantis, & data cautione, de facili videtur intrare arbitrium, quia vltra quòd de pau-

pertate non constat, quicquid dicendum esset respectu fructuum, & expensarum, hæc non militant respectu possessionis sequestrandæ, ad tradita per Vestr. *in praxi lib 4. c.4. num.*10. quia quilibet, quantumuis pauper, potest dimittere possessionem.

BONONIEN. FIDEIcommissi de Gratiolis.

Merc. 31. Maij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Statutum de duabus conformibus, intelligitur de iustis & validis.*

2 *Fideicommissum sub conditione* si sine filiis decederetur, *expirat si fideicõmissarius superstite filio moriatur. Vide coniecturas propter quas ab hac opinione receditur, nu.* 6.*&* 12.

3 *Conditione deficiente in primo gradu substitutionis, non est locus aliis substitutionibus.*

4 *Substituens masculos, videtur masculos exclusis fœminis vocasse.*

5 *Appellatione Descendentiũ ex proprietate sermonis, veniunt fœminæ, & num.*8. *Etiam quòd primo loco vocati sint filij masculi, si masculi non supersint, num.*6.

7 *Prohibitio alienationis stans consequutiuè ad præcedentem dispositionem, non inducit nouum fideicommissum.*

9 *Appellatione liberorum, de sui natura veniunt fœminæ.*

10 *Clausula vt bona conseruentur in familia, & agnatione ipsius testatoris, intelligitur de familia effectiuè.*

11 *Generalitas verborum restringitur, & declaratur ex aliis verbis.*

12 *Fideicommittens digrediens ad plures gradus substitutionum, an, &* *quando censeatur recedere ab opinione, de qua Oldrad.* cons.21.

DECISIO CCXCIV.

FVit resolutum, non esse locum statuto de duabus conformibus, quia est intelligendum de iustis, & validis, *ad tex. in l.*4. §.*condemnatum, ff. de re iudic.* Vital. *in Clem.*1. *num.* 109. *eodem titulo.* In præsenti verò casu sententiæ visæ fuerunt iniustæ, quia Hercules, & Gratiolus nepotes testatoris ex Dominico fratre fuerunt substituti in euentum, in quem Hieronymus, & alij filij nascituri hæredes decederẽt sine filiis masculis. Vnde cùm Hieronymus reliquerit Peregrinum filiũ masculum, † expirauit fideicommissum, *iuxta cons.* Oldrad. 21. Et proptereà Ascanius nepos ex filio Gratioli nihil poterat prætendere; quia licèt dictis Gratiolo, & Herculi sint substituti filij masculi, & eorum descendentes, tamen omnes censentur substituti sub dicta conditione, quatenus heredes decederent sine filiis masculis. † Et proptereà, cùm conditio defecerit quoàd primos, & eis non sit aperta via, non est locus aliis substitutionibus, *l. si mater,* §. *si filius, & l. qui habebat, ff. de vulg. & pupill.* Alex. *cons.*129. *num.*4. *vol.*6. Et hæc eò ampliùs procedũt, quia testator post filios heredes substituit eorum filiorum filios, & deinde descendentes. † Vnde licèt primo loco intellexerit de filiis filiorum masculis, ex quo filiis heredibus, in euentum quòd morerentur sine filiis masculis substituit dictos Herculem, & Gratiolum, ex allegatis per Surd. *cons.*21. *nu.*8. tamen posteà filiis filiorum substituit descendentes, quorum appellatione, ex proprietate sermonis, veniunt tam mares, quàm fœminæ. Alex. *cons.*

*cons.*160. *num.*2. *vers. sed his non obstantibus,lib.*2. Dec.*cons.*413.*num.*11.
5 Paris.*cons.*72. *nu.*6.*lib.*4. † Et absque dubitationis scrupulo,appellatione descendentium, etiam quòd primo loco sint vocati filij masculi,veniũt fœminæ,deficientibus masculis, vt ferè in terminis dicit Bero. *cons.*83. *num.*4.*& seqq.& cons.*87.*num.*7.*vol.*2. Soc.sen.*cons.*51.*nu.*4.*&* 5.*lib.*4.Curr. sen.*cons.*64.*nu* 11.*in fine, & num.*12. Corn. *cons.*103.*per totum lib.*4. latè Sym.de Præt.*de interp. vlt. vol.lib.*3. *dub.*4.*fol.*1.*num.*63.*fol.mihi* 382. Vnde manifestissimè apparet,quòd,excepto casu quo filij decederent sine filiis masculis, voluit testator vocare transuersales, & propterea cùm ex Peregrino filio Hieronymi adsint fœminæ,meritò successio vigore fideicommissi ad ipsos spectat, vt cum dictum est, saltem non extantibus masculis, comprehẽdatur sub nomine descendentium.

Et quamuis ex prædicta vocaotine fœminarum essent coniecturæ quæ adduci possent,vt recedatur
6 ab opinione Oldradi, † tamen nec aliquo modo prædictæ coniecturæ officiunt. Nam illa quæ deducitur ex prohibitione alienationis,vt bona conseruentur in familia,& agnatione, ex allegatis per Mazzar *cons.*
7 6.*num.*11. † cessat, quia prohibitio alienationis stat consequutiuè ad præcedentem dispositionem,& non inducit nouum fideicõmissum, iux. cons. Dec.376. pluries canonizatũ. Cuius dictum maximè procedit, ex quo testator vsus fuit participio *prohibens, & omnino vetans*, & sic addendo dispositioni antecedenti. Gabr. *cons.*138.*nu.*25.*post med. lib.*2. Quod etiam magis suadetur ex verbis immediatè sequentibus, *& ad*
8 *eius liberos,& descendentes peruenire.* † Quæ verba,vt dictum est,saltem in defectu masculorum,ex proprietate comprehendunt fœminas,& maximè verbum *liberorum*,† quod etiam 9
de sui natura,& sine vlla difficultate comprehendit fœminas, *l. cognoscere,§.liberorum, & l.non est sine liberis,ff.de verb.signif.l.*1.*C.de cond.insert.* Illustrissimus Manric.*de coniect. vlt. vol.lib.*11.*tit.*14.*num.*11. Surd. *decis.* 66.*num.*3. Et propterea hæc prohibitio alienationis non solùm non aduersatur institutionibus & substitutionibus, quinimò ipsas magis declarat,scilicèt, quòd excepto primo casu,quo filij heredes morerentur sine filiis masculis, transuersales non censeantur vocati,sed filiæ fœminæ descendentes à testatore. Et si daretur alius intellectus,non posset verificari dispositio testatoris, quòd bona proueniant ad liberos, & descendentes.

Vltra quòd animaduertebãt qui- 10
dam ex Dominis,quòd testator non dixit simpliciter, vt bona conseruentur in familia, & agnatione,sed addita sunt verba, *eiusdem testatoris,* & sic propter pronomen illud possessiuum, dicendum est, testatorem intellexisse de familia effectiuè,non contentiuè.Menoch.*cons.*233.*nu.*14. *& seqq.* Quod magis suadetur ex verbis sequentibus, *vt possint ad liberos,& descendentes peruenire.* Quæ vocatio liberorum, & descendentium,vt dictum est,non posset verificari, nisi testator intellexisset de familia effectiuè. Nec videbatur repugnare generalitas verborum, in quibusuis,vt suprà institutis,& substitutis, † quia hæc generalitas de- 11
bet restringi, stantibus aliis verbis, ex quibus colligitur mens testatoris.Alex,*d.cons.*139.*nu.*5.*lib.*6. Maximè cùm illa verba generalia declarentur ex præcedentibus,& sequentibus, *ad tex.in l.si seruus plurium,§. fin.*

fin.de leg.1. l.heredes palam, §. sed etsi notam, ff.de testam. Corn.in puncto, *cons.203.ante num.2.& nu.3.post med. vers.nec obstat, vol.4.*

12 Neque etiam obstat, quòd testator digressus fuit ad plures gradus substitutionum,& ideo videtur cessare consilium Oldradi,ex alleg.per Menoch.*cons.448.num.13.vol.4.*quia, vt ipsemet idem declarat, *num.seqq.* si iste digressus est factus tantummodò actiuè, hoc est, ex parte substitutorum, prout in casu isto, quia in euentum quòd fieret locus substitutioni Gratioli, & Herculis, eidem substituit filios masculos, & descendentes vsque in infinitum, iste digressus non operatur, quòd recedatur à consilio Oldradi, quia intelligitur factus in casu præmisso, scilicèt quatenus filij testatoris morerentur sine filiis masculis, vt censuit etiam Alex. *d.cons.139.num.3.& 4.li.6.* & dixit Rota in causa Tudertina fideicommissi 13.*Aprilis* 1587. *coram bo.me. Giptio*, licèt secùs esset, si digressus factus fuisset actiuè, & passiuè, scilicèt si substitutiones essent factæ Hieronymo si sine filiis, & filiis Hieronymi, si sine filiis, & deinceps, vt idemmet Menoch. benè declarat.

VALENTINA PARO-
chialis de Palma.

Ven. 2. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Titulus datus à Pontifice schismatico, est inualidus.*
2 *Possessio quadragenaria cum titulo, & bona fide, sufficit ad præscribendũ contra ius, etiamsi titulus sit inualidus,& putatiuus, num.3.& 11. Bona vero fides præsumitur, si allegetur, num.3.*
4 *Titulus putatiuus sufficiens ad præscribendum, debet esse iusto errore causatus, nu.7.& 11.*
5 *Titulus coloratus ad effectum restitutionis in spolio, dicitur adesse, quando fuit datus ab habente potestatem, & nu.10.*
6 *Error iuris non prodest ad præscriptionem.*
8 *Mixtura iuris & facti, causat iustũ errorem.*
9 *Error iuris valde dubij æquiparatur errori facti, qui causat iustum titulum.*

DECISIO CCXCV.

Difficultas restricta fuit, an vnio esset legitimè præscripta, † 1
quia de inualiditate tituli non poterat dubitari, cùm fuisset datus à Clemente de anno 1390. in locó suæ obedientiæ subiecto, qui fuit schismaticus, quia bona fuerat electio Papæ Vrbani, vt per Bald. *in quæst. de schismate ante rubricam, C. si quis aliq. test. prohib.* Card. *in cap. licet, de elect.* Aldobrand.*in c.1.nu.50. & seqq.* Et Rota censuit; affirmatiuè respondendum; † quia adest posses- 2
sio quadragenaria cum titulo, & bona fide, quæ, cessante immemorabili, sufficit ad præscribendum in iis quæ sunt contra ius, *c.1. iuncta glos.in verb.legitimè, de præscript. in 6.* & in terminis vnionis Philip. de Perus. *in cons.quod est inter cons. Fel,2. num.1.2.& 3.*Rebuff. *in prax.tit. de vnion.num.35.& in fine.* Et fuit latè deductum coram me in causa Feltren. præbendæ 6.Iunij anni præteriti. † Qui titulus, licèt inualidus, 3
& putatiuus, sufficit, *l. Celsus*, vbi glos.& DD.*ff. de vsucap.* glos. *in cap. de quarta, de præscript.* Rebuff. *in loco allegato.* Bona fides verò, sufficit quòd allegetur, quia præsumitur. Bart. *in d.l.Celsus, nu.17.*

Neque

Neque facit, quòd ad effectum, quòd titulus inualidus suffragetur, requiritur, quòd sit iusto errore causatus, & aliàs cessat bona fides. Balb. *in repet. d. l. Celsus, num. 1. ff. de vsucap.*
5 Verall. *decis.* 361. *par.* 2. † Et hinc videmus, quòd ad effectum restitutionis in spolio, in qua requiritur titulus coloratus, tunc demum dicitur adesse, quando fuit obtentus ab eo qui habet potestatem conferendi, Rot. *decis.* 5. *de rest. spol. in ant.*
6 Veral. *decis.* 307. *par.* 3. † Et proptereà cùm iste sit error iuris, non dicitur iustus, nec prodest ad præscriben. *l. nunquam in vsucap. in princ. ff. de vsucap.* Rot. *decis.* 3. *vers. secus si in iure, de prescript. in nou.* Doctor. *in d. cap. de quarta, de prescript.*

Nam fuit responsum, quòd licèt non sit dubitandum, Clementem
7 fuisse schismaticum, † nihilominùs est aduertẽdum, ad effectum de quo agitur, titulum satis iusto errore fuisse causatum, quia valdè fuit dubitatum an electio Vrbani 6. legitimi Papæ esset canonica. Abb. *in d. cap. licet, num.* 11. *in fine, de elect. & in rub. de schismaticis, in fine* Card. *in d. c. licèt, sub nu.* 12. *vers. de modo autem.* Sanctus Antoninus, *in sua summa*
8 *tom.* 2. *c.* 11. *§.* 6. *vers. in* 3. *casu.* † Et ideo non fuit iste merè error iuris, cùm haberet mixturam facti, nempe circa modum electionis Vrbani. Quæ mixtura causat iustum errorem ad præscriptionem, *l. si vir,* vbi glos. *in verb. procedere,* Bart. *num.* 8. *& seqq.* & alij Doct. *ff. pro donato.* Pyn. *in regula, possessor, col.* 13. *num.* 4. *de reg. iur. in* 6. Cyn. *in l. venditioni, num.* 4. *C. pro emptore,* vbi etiam Bald. *num.* 4. Bellarm. *in cap. vigilanti, num.* 47. *de prescript.* Felin. *in d. cap. de quarta, num.* 36. *in* 5. *limit. eodem tit.* Bald. *in repet. d. l. Celsus nu.* 26. Et sensit Rota *d. decis.* 3. *de procur. in nou.* & Ægid. *dec.* 704. *num.* 1. vbi, quòd titulus errore facti fulcitus dat iustam causam præscribendi. Vltra quòd, cùm multi Doctor. hinc inde scripsissent, † error 9
erat iuris valdè dubij, qui æquiparatur errori facti, & præbet iustum titulum ad præscribendum. DD. *in locis precitatis,* & præsertim Felin. *in d. cap. de quarta, num.* 27. Capic. *dec.* 10. *num* 20. Couar. *in d. c. possessor. par.* 2. *§.* 7. *num.* 9. *vers.* 3. *conclusio. de reg. iur. in* 6. Put. *dec.* 118. *nu.* 19. *lib.* 2.

Nec applicatur, quòd petens beneficij restitutionem in spolio, debeat ostendere habuisse titulum ab eo qui habet potestatem conferendi; quia hoc procedit, ne detur vitiosus ingressus; † ad effectum verò 11
vnionis, vt dictum est, sufficit titulus inualidus, & putatiuus, modò, si validus esset, tribueret ius, glos. fin. *in cap. si diligenti, de prescr.* Et quòd sufficiat etiam titulus habitus ab eo qui non habet potestatem vniendi, modò iusto errore sit causatus, dicit in specie Philip. de Perus. *loco precitato num.* 14. Et facit quod tradit Abb. *in d. c. si diligenti, num.* 33. *circa finem, de prescript.* vbi, quòd sufficit titulus habitus ab eo qui putabatur dominus, & Felin. *in dicto c. de quarta, nu.* 24. *vers. vnde dicit.* Bart. *eodem titulo, de prescript.* vbi de eo qui emit à falso procuratore, & quod generaliter notat idem Abb. *in cap. cùm venissent, num.* 8. *per illum tex. de testib.* vbi dicit, quòd non oportet constare de qualitate tituli, quem sequitur Capic. *decis.* 189. *num.* 10. quia titulus non est discutiendus, cùm non requiratur, quòd fuerit validus, glos. *in d. c.* 1. *in verb. causam, de prescript. in* 6.

Neque officit, quòd error cessauit post Concilium Constantiense de anno 1414. quo mediante, Principes se retraxerunt ab obedientia

Bene

Benedicti Antipapæ, priùs anticardinalis Clementis, qui in dicto Cōcilio fuit depositus; quia neque hoc Concilium ad effectum de quo agitur potuit tollere errorem, & causare malam fidem, quia de gestis à Clemente nihil fuit actum, imò fuerunt admissa gesta à Benedicto vsq; ad primā requisitionem, vt *in sess. 20. coll. 12. fol. mihi 347. tom. 4.* Vnde cùm ille fuerit successor Clementis in schismate, potuit aliquomodo credi, quòd gesta per Clementem tenerent, & quod plus est, *in sess. 43. in Capitulo de vnionibus*, *dicitur*, quòd ad petitionem illorum, quorum interest, reuocabuntur, iustitia mediā te, vniones ab obitu Greg. 11. nisi rationabilibus de causis fuerint factæ. Vnde cùm etiam post dictum Concilium Monachi remāsetint in possessione, & à nemine fuerint molestati, verisimiliter potuerunt credere, vnionem factam per Clem. sustineri, stantibus rationibus prædictis.

Non obstat decisio in causa Tullen. Prioratus 21. Martij 1583 coram Illustrissimo Seraphino; quia tunc dictum fuit, concessionem exemptionis factam per d. Clementem non suffragari, quia in dicto Concilio Constantien. *dicta sess. 43. tit. de exempt.* fuerunt reuocatæ omnes exemptiones concessæ post obitum Gregorij 11. nec ibi agebatur ad effectum præscriptionis, sed vt titulus exemptionis pro se suffragaretur.

CELSONEN. PRÆceptoriæ.

Ven. 2. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Præceptoria regularis censetur manualis, nisi probetur, esse curatam, vel electiuam, & num. 2. maximè si illam confert Prælatus, nu. 6.*

2 *Præceptoria regularis non cadit sub reseruatione regulæ tertiæ, & numer. 3.*

3 *Collatio beneficij de sui natura est perpetua.*

4 *Tres sufficiunt ad constituendum Collegium.*

5 *Electio Prælati de iure spectat ad Cōuentum.*

6 *Quasi possessio conferendi attenditur in beneficialibus.*

7 *Dignitates conuentuales, quorum electio spectat ad Conuentum, censentur perpetua.*

8 *In beneficiis etiam manualibus datur vacatio per obitum.*

DECISIO CCXCVI.

EX deductis in decisione vltimo loco facta, apparet, Ferdinandū teneri probare reseruationem huius Præceptoriæ vigore regulæ 3. quia est fundamentum intentionis suæ, Honufrio autem reo, & possessori sufficit vincere per non ius ipsius Ferdinandi. Et propterea bis auditis partibus, Rota censuit, Ferdinādum non probare reseruationem, † quia 1 cùm agatur de Præceptoria regulari, cùm non probetur, esse curatam, aut electiuam, non censetur perpetua, sed manualis. Ægid. *decis.* 203. Cassād. *decis. 4. nu. 5.* & Dec. 12. *nu. 9. de præb.* Silu. *de benef. par. 3. quæst. 21. num. 2.* Patis. *cons. 44. num. 3. lib. 4.* Mandos. *super reg. 3. quæst. 10. num. 13.* Et in terminis Præceptoriarum S. Antonij, dicit Abb. *in cap. cum deputati, num. 7. de iudic. vers. quid autem si domus inferior.* † Et propterea cùm 2 hæc Præceptoria censeatur manualis, & pro tali etiam fuerit aliàs habita per Rotam, vt in causa Barchinonen. Præceptoriarum, 10. Ianuarij

Ianuarij 1578. corã Cardinali Lancellotto non cadit sub reuocatione. Calder. *conf.26.de prabend.* Felin. *in c.per tuas,num.4. circa finem, vers. & adde Calderinum de maior. & obed.* Æneas de Falc. *de reseruat. in 3. quæstione principali,num.25.* Achil. *dec.9. de prabend.* Mandos. *præcitato loco,*
3 *qu.11.num.3. & qu.12.per totam.*† Et ratio est, quia collatio beneficiorũ debet intelligi de sui natura perpetua, & ideo sequitur, quòd Papa in reuocationibus beneficiorum intelligit de perpetuis, & sic de collatiuis, & non manualibus, & aliàs sequeretur absurdum, quòd superior regularis posset amouere prouisum à Papa.

4 Neque obstat, quòd cùm sit probatum, tres fratres degere cum Præceptore, est probatum Collegium, glos. *in cap.nobis in verb. conuentualis, de iurepatr.* Et per consequens, quòd
5 Præceptoria sit electiua, † quia de iure communi electio Prælati spectat ad Conuentum, *cap. Abbatem, 2.cap.Abbas, 2.18. quæst.2. cap.1. & cap.cùm terra,de elect.cir. c.fin.16.q.7.* Abb. *in cap.officij, nu.1.de elect.* Veral. *dec.296.par.1.* quia fuit responsum, quòd prædicta conclusio non offi-
6 cit in hoc casu. † Nam, cùm Abbas, seu Præceptor generalis sit in quasi possessione conferendi huiusmodi Præceptoriam, sufficit ad effectum, quòd non dicatur electiua, itaut nõ comprehendatur sub regula, vt per Calder. *conf.23.de præb.* Simonet. *de reseru.qu.70.* Rot. *dec.49. de rescript.in ant.* Mohed. *dec.8.de priuil.* Put. *dec.3.* Et fuit dictum in causa Viccn. beneficij sancti Martini 19. Nouembris 1599. coram Illustrissimo D. Cardinali Pamphilio, & in causa Tarraconen. Sacristiæ, 9. Iunij 1600. coram R.P.D. meo Iusto.

7 Nec etiam facit, quòd Ægid. & Paris. *locis præcitatis*, videantur annuere, sufficere ad effectum, quòd Dignitates censeantur perpetuæ, quòd sint conuentuales, quia hoc est verum, dummodò electio fiat per Conuentum, quia ipsa electio facta per Conuentum efficit, quòd Dignitates censeantur perpetuæ, vt per Cassad. *dicta dec.4.nu.3.*

Denique non officit, quòd in prouisionibus Præceptoriarũ, dicatur, quòd Præceptoriæ vacant per obitum, siue remotionem religiosi deputati, quia non inde sequitur, quòd sint perpetuæ, & non manuales, † 8 quia & in beneficiis manualibus datur vacatio per obitum, & remotionem, vt dicit glos. *in Clem.vnic.§.præmissa,in verb. reuocari prope med.vers. & scias,de supplen. neglig. Prælat.* & ibi Cardinal. *num.8.* Vital. *num.9.*

INTERAMNEN. PECVniaria.

Lunæ 12. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Confessio extraiudicialis probat contra confitentem, si de ea constat per duos testes.*

2 *Præsumptiones & coniecturæ vrgentes faciunt plenam probationem.*

DECISIO CCXCVII.

FVit resolutum, M. Antonium Cecconum fuisse obligatũ aliundè, quàm ex concordia anni 1591. extinguere censum scutorũ 400. impositum per Syluium Marcuriũ, ad fauorem Vincentij Vecchiarellæ, quia hoc probatur ex confessione extraiudiciali eiusdem Cecconi facta parte præsente, de quo deponunt duo testes contestes, † & ideo 1 bene probat. Doct. *in cap.final. de*

success.ab intest. Gabr. *cons.71. num.17. vol.1.* Paris. *cons.10.nu.45.vol.2.* Aym. *cons.267.num.1.* Gabr. *de confess.concl. 2.nu.3.*

Nec facit, quòd secũdus ex dictis testibus videatur deposuisse absque iuramento, quia articulus non caret difficultate, sed, vtcumque sit, ex serie facti apparet, negotium ita se habere, quia vigore concordiæ M. Antonius promisit extinguere censum scutorum 600. Hic verò census est solùm scutorum 400. de quo etiam censu scutorum 400. habetur mentio in quietantia inter Io. Baptistam filium Sylnij, & Iulium Fratrem M. Antonij de anno 1597. in quo dictæ partes sese quietauerunt super dicto censu. Item hoc etiam apparet ex literis eiusdemmet Vecchiarellæ *missis* Io. Baptistæ, & etiam non leue afferunt adminiculum 3. & 4. testis, qui multa deponunt
2 circa huiusmodi negocium. † Quæ præsumptiones, & coniecturæ, cùm sint vrgentes, dubitari non potest, quin faciant plenam probationem. Aym. *cons.73.nu.19.& cons.178.nu.1.* & fuit dictum in causa Oscen. Archidiaconat. 10. Iunij 1602. coram R.P.D. meo Lancellotto. Et in omnem euentum iunctæ cum dicto primi testis, probant concludenter, cùm eliciantur ex facto. Io. And. *in d.cap.fin, num.4. in verb. vehementer de success.ab intest.* Cæs. de Grat. *dec. 3.num.6. de preb.* & facit Bald. *cons. 380.num.3. lib.5.*

LVCANA IVRISPAtronatus.

Lunæ 12. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus non comprehenditur in confiscatione facta à iudice laico, nec Ecclesia acquirit libertatem, numer.2.*

3 *Iudex Ecclesiasticus post confiscationem bonorum factam à iudice laico potest declarare delictum, postquàm declarationem Ecclesia acquirit libertatem.*

4 *Iuspatronatus gentilitium non venit in confiscatione bonorum facta ab Episcopo, secùs hæreditarium.*

5 *In confiscatione bonorum non veniũt ea quæ ad hæredes extraneos transire non possunt.*

6 *Condemnato patre propter crimen læsæ maiestatis, filij sunt incapaces omnis successionis, & infames.*

7 L. quisquis, §. filij C. ad l. Iul. Maiest. *quid, & quos comprehendat.*

8 *Statutum Lucanum* cap. 61. *declaratur.*

9 *Statutum Laicorum super bonis non comprehendit iuspatronatus.*

DECISIO CCXCVIII.

Domini perstiterunt in resolutis, scilicèt, Ecclesiam de qua agitur non acquisiuisse statum libertatis, † quia iuspatronatus non 1
venit in confiscatione facta à iudice laico, secundùm veriorem sententiam, de qua per glos. *in Clem. pastoralis, verb. subiecta,* vbi etiam Doct. *de re iudic.* Mill. *in repert. in verb. patronatus ius,* & tenuit Andreas Ponus, Rotę Auditor, vt refert Rocch. *de iurepatr. in verb. ipsa quæst. 29. in fin.* & ita fuisse iudicatum in dominio Venetorum. Et hanc sententiam esse communem, & ab ea in iudicando non esse recedendum dicit Gig. qui alios allegat, *de crimine læsæ Maiestatis, li.2. tit. de pœn. com. crim. læs. Maiest. qu.4. num.1. vers. contrarium, & num.2. & 3.*

Neque facit, quòd licèt iuspatrona- 2

trona

tronatus non veniat in confiſcatione, nihilominùs Eccleſia acquirit libertatem. Cardin. *in Clem. plures, nu. 8. verſ. vel dic, eodem titulo*, cum aliis; quia Doctores qui tenent hanc ſententiam, vel præſupponunt, cõfiſcationem fuiſſe factam à iudice Eccleſiaſtico, vel tenent contra veram opinionem, ſcilicèt, quòd in confiſcatione facta à laico veniat etiam iuſpatronatus, quod non eſt verum. Sed poſt confiſcationem bonorum
3 factam à laico, † poteſt iudex Eccleſiaſticus declarare delictum, & ſic Eccleſia acquiret libertatem, vt poſt Butr. *in dicta Clem. paſtoralis*. Imol. *num. 72. in fin. de re iudic. & in l. ſi in ſulam, in ſecundo notab. in fin. verſ. ſubdit tamen, ff. ſolut. matr.* Lambert. *de iurepatr. lib. 3. quæſt. 8. art. 8. nu. 15.* Quam declarationẽ ſi faceret Epiſcopus, ei non ſuffragaretur. Cum præſuppoſito tamen, quòd iuſpatronatus ſit gentilitium, & non hære-
4 ditarium, † quia hoc inſpatronatus gentilitium nec venit in cõfiſcatione facta ab Epiſcopo, licèt ſecùs ſit, ſi eſſet hereditarium, ſecundùm diſtinctionem Doct. vt per Igneum, *in repet. l. neceſſarios, §. non aliàs, in prim. parte, num. 438. verſ. vel melius, & num. 482. verſ. ſimiliter iuſpatronatus, ff. de Senatuſc. Syllan.* Molin. *de primog. Hiſp. lib. 4. cap. 11. num. 2.* Iul. Clar. *recept. ſent. l. 5. § fin. qu. 78. verſ. quæro modo, in fine*, & bene Soc. iun.
5 *conſ. 51. num. 2. & 3. vol. 2.* † Et regulare eſt, quòd quando aliquid non poteſt tranſire in extraneum hæredem, non veniat in confiſcatione bonorum. Alex. *conſ. 23. num. 3. verſ. 2. probatur, vol. 1. & conſ. 89. in princ. l. 4.* Bart. *in l. 3. ff. de interd. & releg.* Angel. *in dicta l in inſulam, in princ. ff. ſolut. matr.* Dec. *conſ. 442. num. 27. & ſeqq.*
6 Neque obſtat, quòd pater Lucretiæ fuit condemnatus de crimine læſæ Maieſtatis, & propterea eius filij ſint incapaces omnis ſucceſſionis, & ſunt infames, *l. quiſquis, §. filij C. ad l. Iul. Maieſt.* Et propterea incapaces iuriſpatronatus, † quia quic- 7
quid dicendum eſſet an diſpoſitio illius tex. comprehendat id quòd debetur filio, vti filio, non vti heredi, & ſic etiam iurapatronatus gentilitia, ex alleg. per Molin. de primog. Hiſp. *l. 4. cap. 11. num. 50. 51. & ſeqq.* ſatis eſt, ad hunc effectum, quòd in caſu prædictæ, *l. quiſquis* non comprehendat fœminas, vt de communi teſtatur Clar. *recept. ſent. lib. 5. §. læſæ Maieſtatis, verſ. hæ autem pœnæ* Gig. *de crim. læſ. Maieſt. l. 3. cap. 14. num. 15.* qui pariter de communi. Et hoc ſuadetur ex verbis textus, quia *in §. ad filias*, determinat quæ ſit pœna filiarum.

Nec officit ſtatutum Lucanum 8
cap. 61. quia in eo non alteratur tex. *in l. quiſquis*, reſpectu filiarum, ſed ſolùm emanauit ad tollendas controuerſias, quæ oriri poſſent, an diſpoſitio *d. l.* haberet locum etiam in machinantibus contra Rempublicam, & ſtatuit, quòd ſic. Et dum habetur mentio maſculorum, fœminarum, & vxoris, dicitur ſingula ſingulis referendo, & ſic ſecundùm diſpoſitionem *d. l.* in qua diſtinctè apponitur pœna maſculis, fœminis, & vxori, vt ex lectura textus apparet. Et in omnem euentum, quatenùs ſtatutum extenderet diſpoſita circa maſculos, etiam ad fœminas, † 9
extenſio non procederet quoàd iuſpatronatus ex defectu poteſtatis ſtatuentium, *c. de iure*, vbi gloſ. *in verb. irritum, de iurepatron. iuncto cap. cùm laicis, de reb. Eccleſ. non alien.* ibi, *nec non & alia quæ iuri ſpirituali annexa videntur*, Lambert. *de iurepatron. lib. 3. qu. 8. art. 8. nu. 15.*

Reseruarunt tamen Domini videre, an iuspatronatus sit hæreditarium, & quatenus sit, an ex quo non constat, Lucretiam fuisse citatam, sententia Reipublicæ ipsi noceat, ita vt Episcopus possit declarare delictum, ad effectum, quòd dicatur, Ecclesiam acquisiuisse libertatem.

PORTVGALLEN. Pensionis.

Ven. 16. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Reseruatio pensionis probatur ex literis patentibus.*

2 *Literæ pensionis non sunt iustificandæ contra illum qui pensioni consensit.*

3 *Milites Lauretani habent priuilegium transferendi pensionem, vsque ad summam scutorum 200.*

4 *Requisita ad translationem pensionis faciendam à militibus Lauretanis.*

DECISIO CCXCIX.

FVit resolutum, constare de validitate transslationis pensionis, †
1 quia de reseruatione ad fauorem Michaëlis, qui transtulit; satis appa-
2 rebat ex literis patentibus, † quæ etiam aliqua iustificatione non egebant, cùm ageretur contra illum qui reseruationi consensit, vt fuit resolutũ in causa Salamantina pensionis 26. Martij 1593. coram bo. me. Giptio. Deque illius facultate trás-
3 ferendi satis constat, † ex quo erat miles Lauretanus, qui vigore priuilegiorum habebat istam facultatem vsque ad summam 200. ducatorum vt sunt verba clara priuilegij, & fuit dictum in causa Lucana pensionis 17. Febr. 1592. coram bo. me.
4 Orano, † Et actus ipse translationis fuit etiã legitimè factus, quia pensio fuit translata coram Archipresbyter persona in Dignitate Ecclesiastica constituta, notario, & testibus, cùm aliàs etiam vigore priuilegiorum potuerit fieri coram solo notario, & testibus, vt censuit Rota in dictà causa Lucana, & Archipresbiter iudex etiam satis fuerit certus de sua iurisdictione, cùm fuerint exhibita priuilegia Militum Lauretanorum, prout requiritur; Cresc. *decis.* 13. *de concess. preb.* Achil. *dec.* 7. *de pens.* Et denique constat de habilitate illorum in quos fuit facta transslatio, cùm ex literis appareat, ipsos esse clericos, quod sufficit ad effectum vt sint capaces pensionis. Gig. *de pens. quæst.* 13. *num.* 3.

BONONIEN. DE MANgiolis.

Ven. 16. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommissariis qui non sunt hæredes, non competit detractio Trebellianicæ, nec creditoribus loco illorum.*

2 *Alienatione expreßè prohibita, censetur prohibita detractio Trebellianicæ.*

3 *Instituto in re certa, dato cohærede, non competit aliqua detractio.*

DECISIO CCC.

IN relationibus causarum feci verbum, an creditoribus DD. de Mangiolis competeret aliqua detractio ex persona illorum qui debita contraxerint. Et negatiuè fuit resolutum, † quia quoàd bona relicta 1
per Melchiorem fideicõmittentem, filiis hæredibus vniuersalibus institutis nulla cõpetit detractio creditoribus, quia Alexand. & Melchior iunior

iunior qui alienarunt, non sunt heredes institutorum, sed bona ad eos peruenerūt vigore fideicōmissi per obitum sine filiis dd. institutorum, & post dictam purificationem alienarunt. Et hodie filij Melchioris iunioris, qui sunt vocati, agunt ad recuperationem dictorum bonorum, iuxta resolutiones factas ad eorum fauorem. Et idem per omnia dicendum est quoàd bona relicta Octauiano filio legitimato testatoris hæredi instituto in re certa.

Quo verò ad bona relicta Herculi, à quo descendunt Domini de Mangiolis, qui hodie agunt, nec aliqua competit detractio. Non quidem legitimæ, quia Hercules erat nepos testatoris, ex Bartholomæo
2 filio; non Trebellianicæ, † quia censetur prohibita, ex prohibitione alienationis expressa. Et fuit nouissimè resolutum in causa Fulginaten.
3 fideicommissi. 5. Decembris præteriti, coram me. Et quia instituto in re certa dato cohærede vniuersali non cōpetit aliqua detractio Trebellianicæ, ex allegatis per Grass. *in §.Trebellianicæ, quæst.3. num.5. vers. contrarium verò voluit.* Nec etiam Falcidiæ, idem Crass. *in §.Falcidia, qu. 1. num.6.*

ROMANA CASALIS
Turris Vergatæ.

Lunæ 19. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *In transactione super re Ecclesiastica requiritur beneplacitum Apostolicum, etiam si res sit penes aduersarium, si agatur, vt res apud illum remaneat.*

2 *Beneplacitum Apostolicum præsumitur 30. annis dummodo concurrat obseruantia vera, nu.3. non præsumpta, nu.4.*

5 *Res iudicata non obstat, nisi concurrat identitas rei, causæ, & personæ.*

6 *Sententia lata in spolio, non parit exceptionem rei iudicatæ in petitorio, nec lata super vna re licèt dependenti parit exceptionem in causa principali, nu.7.*

8 *Res iudicata super iudicio malè intentato non impedit quominùs agatur remedio competenti.*

9 *Dicens transactionem nullam, non tenetur accepta restituere, secùs si illam impugnet.*

DECISIO CCCI.

Dubitaui, an Monachis obstaret exceptio transactionis & rei iudicatæ in casu, & ad effectum de quo agitur, qui est, vt possint audiri super deuolutione Casalis, quam prætendunt ante dictā transactionem. Et Domini censuerunt, non obstare, quia si inspiciamus transactionem factam de anno 1561. remanet nulla, quia in ea non interuenerit beneplacitum Apostolicū, quod requiritur etiam in trāsactione. Et quòd etiam res sit penes aduersarium, si in transactione agatur, quòd penes illam remaneat. Bart. & Ias. *in l. nulli, nu.2. ff. de transact.* Abb. *in cap. contingit, num.3. vers. concluderem, eodem titulo* Fed. de Sen. *cons.94.* Aym. *cons.323. num.1. vers. dico quod Prælatus,* Veral. *dec.106. par.1. & dec.318. par.3.* Et fuit dictum in causa Auertana Terminen. 27. Iunij 1583. coram bo. me. Rubeo, & in causa Mediolanen. rescisionis permutationis 10. Ianuarij 1597. coram Cardinali Pamphilio. 1

Neque facit, quòd à dicto anno 2 1561. vsque ad diem motæ litis effluxerint 30. anni, qui faciunt præ-

 sumi

ſumi beneplacitum Apoſtolicum. Fel. *in cap. Albericus, num.4. in fine, verſ.ſi autem in inſtrumēto,de teſtibus,*
3 † quia non ſufficit curſus temporis, niſi adſit etiam obſeruātia. Abb.*in d. cap. Albericus,ſub nu.3.de teſtib.* Alex. *conſ.12.n.7.& conſ.12.n.70.& conſ.17. nu.9.li.4.*Soc.*conſ.29.nu.20.& 21.li.1. & conſ.157.nu.3.& ſeqq. & conſ.266. num.34.lib.2.* Et fuit dictum in cauſa Romana Caſalis 28. Iunij coram
4 Illuſtriſſimo Seraphino. † Nec obſeruantia præſumpta ſufficit, ne ex eodem curſu temporis dentur duæ præſumptiones, nempe confirmationis,& obſeruantiæ. Ruin.*conſ.29. num.4.& conſ.151.nu.15.lib.4.* Gabr. *de præſumpt. concl.1. num.72.* Et fuit dictum in cauſa Placen. decimarum 31.Ianuarij 1586.coram Bubalo. Et ceſſat omnis difficultas,quia in hoc caſu conſtat de cōtraria obſeruantia, quia de anno 1573.fuit deuentum ad aliam tranſactionem, quæ pariter eſt abſque beneplacito Apoſtolico. Et licèt fuerit obſeruata, non tamen ſpatio 30. annorum, & propterea non intrat præſumptio beneplaciti,vt per Abbatem,& alios ſuprà allegatos.

5 Non obſtat res iudicata, quia ad effectum quòd res iudicata obſtet, requiritur identitas perſonarum,rei, & cauſæ, *l.cùm quæritur, cum duabus ſequen. ff. de except.rei iud.* Abb. *conſ. 50.num.2. lib.1.* Dec. *conſ.96. num.1. verſ.quibus tamen, & conſ. 445. num. 47.* Caput.*deciſ.95. par.3.* Et fuit dictum in cauſa Regimen. S.Thomæ 10. Decembris 1576. coram Robuſterio. Sed ſententia Vicarij ſancti
6 Petri fuit lata in ſpolio,& propterea non parit in petitorio,*cap.querelam, de elect.cap.cùm olim,gloſ. penultima,de cauſ.poſſ.& propr.* Alia verò ſententia bo. me. Oradini emanauit ſuper incidenti reſeruato in tranſactione reſpectu ſolutionis canonis,non autem tangit merita cauſæ. † Et ideò non officit, *dicta l.cùm quæritur.* † 7
Vltima verò ſententia iudicis Fabricæ ſancti Petri eſt reſtricta ad facultatem decreti Greg.13.quòd poſſeſſores vltra 40. annos bonorum Eccleſiaſticorum,vigore facultatum iudicis fabricæ non moleſtentur, & ideo non videtur obſtare,quia reſpicit iudicium malè intentatum. Et propterea non impedit, quominùs agatur remedio competenti. Barr. *in l.Titia,num.4. verſ. interloquutoria, ff.de accuſ.*Fel.*in rub.de ſent.& re iud. num.16.& in cap.examinata,num.17. de iud.* Aret.*conſ.119.num.4.* Couar. *var.reſ.lib.1.cap.1. num.8. in princ.*

Neque applicatur,quòd ſi Monachi volunt audiri debent reſtituere accepta,*l.ſi diuerſa,C.de tranſact.*quia Monachi non agunt contra tranſactionem,illam impugnando tanquā læſiuam, neque petunt illius reſciſſionem, qui ſunt propriè termini, *l.ſi diuerſa*,ſed dicunt tranſactionem nullam, & propterea poſſunt audiri abſque eo quòd priùs reſtituant accepta, Rol. *conſ.7.num.4.lib.3.* Rim. iun.*conſ.5. num.71. lib.1.* Et fuit dictum in cauſa Tiraſonen. iuris præſentandi,11.Febr.1585.coram Canſuccio,& in cauſa Ariminen. tranſactionis 13.Iunij 1601. coram Reuerendiſſimo Rhodien. & in alia Bononien. de Ranutiis,2.Martij 1602. coram Reuerendiſſimo Pacen.& de eodem anno 21. Iunij in cauſa Valentina Baroniæ,coram R.P.D.meo Ottembergo.

ASSISIEN. CENSVS.

Lunæ 19. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Veriſimilitudo multum confert ad pro*

probandam simulationem,

2 *Contractus incontinenti factus post alium, censetur illi inesse.*

3 *Primus cōtractus fœneratitius multum confert ad ostendendam simulationem secundi, item paupertas, & qualitas contrahentis, num.4.*

5 *Clausula* recepit in contanti, &c. *denotat realem numerationem, etiãsi non adsit verbum* numerauit.

6 *Contractus in dubio non præsumitur simulatus, aut vsurarius, numer.7.*

DECISIO CCCII.

Minor pars Dominorum, censuit, quòd probabatur censum fuisse factum absque eo quòd effectualiter, & bona fide interuenisset pecunia numerata, & mouebantur, quia prima vice fuit impositus 11. Iulij 1584. super bonis Andræx, & venditis per ipsum Andræam, & Pe. Paulum Carrettum Bartholomæo pro scutis 1500. assignatis in tot nominibus debitorum, animalibus, & pecunia numerata, & postmodùm cùm absque difficultate iste census esset fœneratitius, fuit die 7. Septembris sequentis extinctus, & posteà die 14. & sic post septem dies alius ab eisdem personis super eisdem, & aliis bonis creatus, & pro eodemmet pretio venditus dicto Bartholomæo. Vnde istis Dominis attenta serie facti, verisimile videbatur, numerationem fuisse
1 se simulatam.† Quæ quidem verisimilitudo in his terminis admittitur, vt per Dec. *cons.*644. *num.*6. Aym. *cons.*156. *num.*9. *vers. confirmatur*, & maximè cùm post primi census extinctionem, creatio huius noui census post septimumdiem fuerit facta, & sic incōtinenti, vt per Sym. *dicto cons.*156. *num.*17. *vers. non obstat tertium.*
2 † Vnde vnus contractus inest alteri, *l. lecta ff. si cert. pet.* Et ex hoc colligitur simulatio. Paris. *cons.*86. *num.*34. *lib.*3. Natt. *cons.*198. *num.*11. Et fuit in simili resolutum in causa Senogallien. census, 26. *Aprilis* 1591. *coram R.P.D. meo Decano.*† Et origo 3
contractus fœneratitij multùm facit ad ostendendum simulationem. Bald. *in l. emptione, in princ. C. plus valere quod agitur, quàm quod sim. conc. & in cons.*125. *num.*1. *lib.*1. Et hæc ampliùs dicebantur procedere, attenta paupertate, & qualitate Andrææ, qui erat idiota, de qua deponunt testes in summario *num.*6. & qualitate Bartholomæi, vt ex iuribus quæ dantur, *num.*7. † Quæ omnia mul- 4
tùm conferunt ad simulationem. Paris. *cons.*54. *num.*78. *lib.*1. Aym. *dicto cons.*156. *num.*13. Natt. *cons.*148. *nu.*4. Et hæc etiam omnia satis corroborantur, ex quo Petrus Paulus Carretta, venditor medietatis census, est nepos Bartholomæi, & negociorum gestor, & cum ipso viuit, vt deponunt testes, & nihil habet in bonis, & post impositionem primi census, Bartholomęus emptor promisit Andrææ, cuius erat fundus, quòd occasione medietatis dicti census nullū damnum esset passurus, scilicèt pro portione Petri Pauli. Quæ omnia videbantur bene olere.

Maior tamen pars Dominorum censuit contrarium, quia extat instrumentum clarum, cum attestatione notarij, quòd *receperunt pecunias in contanti, in sui, & testium præsentia, & ad se traxerunt, in tot Paulis argenteis, & scutis aureis*, † quæ 5
verba *in contanti & ad se traxerunt*, excludunt simplicem confessionem de recepto, & denotant realem numerationem, & veram traditionem. Bart. *in l. si ex cautione, num.*1. & ibi Bald. *num.*14. *C. de non num. pec.* Et ideo non officit, si nō adest verbum

nume

numerauit, cùm adsint verba æquipollentia, & proptereà dicta attestatio notarij bene probat, vt per Bart. *in d.l.si ex cautione num.1. & in l.singularia num.22.ff.si cert.pet.* Et fuit dictum in hac causa coram me. 29. Nouembris 1604.

Nec obstant in contrarium adducta, quia licèt reddant materiam dubiam, nihilominùs in dubio contractus non præsumitur simulatus, Bald. *in l.quamuis*, per illum tex. *C.si quis alteri vel sibi.* † Nec in dubio contractus præsumitur vsurarius, idem Bald. *in l.rogasti, §.si tibi, num.2. ff.si cert.pet.* Et in dubio eligendum est quod minus iniquitatis habet, *l.quoties nihil, ff. de reg. iur.* Et proptereà dicendum est, quòd cùm primus contractus esset iniquus, ob id fuit cassatus, & nouus factus iuxta constitutionẽ Pij V. maximè cùm in iuribus quæ dantur contra Bartholomæum in summario *nu.7.* non appareat aliqua illius condemnatio.

ARIMINEN. LAVDI.

Ven. 23. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Filij positi in conditione non censentur vocati, si non adsint in contrarium coniecturæ.*

DECISIO CCCIII.

Dubitaui, an constaret de fideicommisso, ad fauorem pro nepotum Tinguli testatoris, ex quo sunt positi in conditione. Et Domini censuerunt, negatiue respondendum, † quia cessantibus coniecturis, Rot. sequitur opinionem glos. *in l. huius 2. ff. de hæred. instit.* quòd filij in conditione positi non censeantur vocati, hîc autem non adsunt coniecturæ sufficientes, quia dum dicitur, testatorem respexisse ad agnationem, non verificatur in facto, quia in certis casibus vocauit etiam fœminas, scilicèt quatenus grauati decederent relictis tribus filiabus fœminis. Et in omnem euentum cessat difficultas omnis, quia vltra filios, & nepotes, nihil testator disposuit, & proptereà cessant etiam quæ dicuntur de prohibitione alienationis, quia non debet fieri extẽsio, ex allegatis per Peregr. *de fideicom.art.1.num.30.*

TARRACONEN. Attentatorum.

Ven. 23. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Causa diuersa dicitur, quæ habet factum, & ius diuersum.*

2 *Attentata in causa connexa obstant in causa principali, si sententia lata in causa connexa parit exceptionem rei iudicatæ in causa principali.*

DECISIO CCCIV.

Præpositi prætendebant non posse procedi in causa super augmẽto, nisi priùs purgatis attentatis. Vnde dubitaui, an causa in qua prætenduntur attentata, esse diuersa, & separata à causa augmenti. Et Rota censuit, affirmatiue respondendum quia hæc causa augmenti fuit commissa bonæ me. Gipzio, in cuius locum per cõmissionem ego fui subrogatus, & insimul mihi commissa fuit causa super certis officiis, in qua prætenditur fuisse attentatum. † Quæ causa cùm habeat factum, & 1 ius diuersum à causa augmenti, dubitari non potest, quin sit diuersa, & separata, *l.1.* vbi DD. *C. si vnus ex plur.*

plur.appel. Rom.*conf.*300.*in fine*, latè Lanc.*de attent.appell.pend.lim.secunda num.*4. *& seqq.* Et propterea causa prætentorum attentatorum non impedit cognitionem super augmento, vt latè per eundem Lanc. *de attent.lit.pend.lim.secunda,num.*1.*& seqq.*

2 Nec facit, quòd licèt huiusmodi causa sit separata,tamen est connexa, & propterea attentata obstant etiam in causa principali,quia quicquid dicendum sit, an huiusmodi causa sit connexa, ad effectum tamen quòd prædicta regula procedat, requiritur, quòd sententia in causa connexa pariat exceptionem rei iudicatæ,in causa principali. Et declarat Lancel. *de attent. loco proximè citato,de attent. lite pend. limit. secunda, num.* 7. *&* 8. Et propterea cùm sententia in causa super officiis non pariat exceptionem rei iudicatæ in causa augmenti,meritò attentata in ista causa nõ impediunt cognitionem causæ principalis super augmento,per supràdicta.

MILEVITANA PAROchialis.

Lunæ 26. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Mensis Nouembris semper est reseruatus.*
2 *Vacatio in mense reseruato probatur ex confessione partis facta in precibus.*
3 *Confessio erronea, docto de errore,non praeiudicat confitenti.*
4 *Clericatus,& presbiteratus probatur per literas patentes.*
5 *Obitus in possessione beneficij probatur per testes.*
6 *Semel immissus ampliùs non potest petere immissionem, secùs, si prima immissio non habuit effectum.*
7 *Per clausulam,*litis statum,*censetur facta mentio de lite.*
8 *Regula 8. derogat indultis conferendi certis personis, dummodo illis personis conferatur.*

DECISIO CCCV.

PEtebatur immissio vigore subrogationis gratiosæ pro parte Io.Dominici;quam Domini concedendam esse censuerunt. Nam cùm beneficium esset reseruatum ratione mensis, ad effectum immissionis sufficiebat ostendere, Clericatum ob obitum defuncti in possessione, vt in causa Burgen. de Pancoruo, 28.Nouembris 1588. coram bo.me. Giptio, & aliàs sæpiùs. Hic autem de reseruatione dubitari non poterat, quia beneficium vacauit de mense Nouembris † qui semper est 1
reseruatus,vt sunt clara verba regulæ 8.Et hæc vacatio in dicto mense 2
satis probatur ex confessione facta partis in precibus, quæ plenè probat, *l. cùm precum, C. de liber. caus. l.* 2. *C. de instit. & substit. l. cùm te precibus C. de probat. l. cùm te, C.de transact.* Cum qua etiam concurrit dictum vnius testis,qui bene deponit, & fuit vnus ex oppositoribus, nec huiusmodi cõfessio offuscatur, ex quo in commissione præsentata Illustrissimo Vicario,Io.Dominicus narrat,beneficium vacasse in mense Decembris, quia hæc narratiua detegitur erronea, cùm ex prædictis, tùm etiam ex dicto Episcopi, quod fuit positum de mense Nouembris. Et sic excludit, beneficium vacasse de mense Decembris, tùm denique ex depositione alterius testis,qui dicit, beneficium vacasse de mense Octobris, vel Nouembris, quæ pariter excludit vacationem in mense Decembris. † Vnde cùm hæc nar- 3

ratiua derogatur erronea, non præiudicat. Bart. *in l. sed & si me putem, in princ. ff. de cond. indeb.* Dec. *cons.* 408. *num.* 7. Bero. *cons.* 181. *num.* 8. *lib.* 1. & *cons.* 206. *nu.* 35. *lib.* 3.

4 Clericatus autem Io. Dominici, & presbireratus probatur ex literis patentibus, *c.* 2. & ibi Abb. *in* 1. *not. de cler. pereg.* Felin. *in cap. post cessionem, sub nu.* 3. & *nu.* 15. *de prob.* Rot.

5 *decis.* 16. *eodem tit. in ant.* † Obitus verò in possessione probatur ex duobus testibus, *c. in omni negocio, eodem titulo.*

6 Neque obstat, quòd Io. Dominicus semel fuit immissus, & ideo ampliùs non potest petere immissionem, §. *sequens, vers. itaque si quis adeptus fuit possessionem, instit. de interd. l.* 2. § *adipiscendæ ff. eodem titulo,* quia conclusio procederet, si Io. Dominicus ritè & rectè fuisset immissus, quia tunc non esset iterum immittendus; sed quia illa immissio non habuit effectum, cùm etiam, illa non obstante, Stephanus habuerit manutentionem, Io. Dominicus potest denuò petere immissionem & immitti, & hoc præsupponunt iura, & DD. qui tangunt hunc articulum, quia semel adepta possessione, finita & impleta est edicti causa, & agendum esset remedio recuperandæ. Specul. *de testa.* §. 3. *nu.* 32. Alber. *in l. fin. num.* 17. *C. de edict. Diu. Adr. toll.* Modern. *de adipisc. remed.* 4. *num.* 505. & 506. & bene facit cons. *Card.* 75. *per totum.*

Non obstat quòd Io. Dominicus non fecit in impetratione mentionem litis quam, habebat cum Stephano, sub prætextu, quòd concursus legitimè nō fuisset factus, † quia

7 satis censetur facta mentio litis, stāte clausula *litis statum, &c.* Gemin. *cons.* 110. *nu.* 6. Achil. *decis.* 9. *de rescript.* Put. *dec.* 2. *iuncta decisione* 1. *eodem titulo.* Et fuit resolutum in causa Zamoren. fructuum 19. Nouembris 1584. coram Illustrissimo Seraphino, & in alia Meliten. pensionis 13. Nouembris 1595. coram Reuerēdissimo Archiepiscopo Rhodien. & aliàs sæpiùs. † Quæ clausula ex structura gratiæ, non modo potest verificari, si adfuisset aliqua lis cum defuncto, sed cum ipso Stephano.

Vltimo loco non officit Indultū Leonis 10. quòd Episcopus possit conferre incolis, etiam in mensibus reseruatis, † quia iam fuit resolutū 8 in simili causa Mileuitana S. Marci coram D. meo Decano 14. Nouembris præteriti, per regulam 8. fuisse derogatum dicto Indulto, modò beneficia conferantur incolis, iuxta resolutiones aliàs factas in causa Vlixbonen. Prioratus 1. Febr. 1602. coram Illustrissimo Seraphino, & coram Reuerendissimo Oriolen. in causa Tirasonen. inualiditatis præsentationis, 19. Ianuarij 1583. Et secundùm hunc sensum fuerunt intellectæ, & declaratæ decisiones Putei 235. *lib.* 2. Verall. 313. *lib.* 1. *in manuscr.*

BRACCHAREN.
Parochialis.

Luna 26. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Duæ conformes, stante rescripto, quòd semel liceat appellare, pariunt rem indicatam.*

2 *Qui vult gaudere beneficio* cap. Odoardus, *debet confiteri debitum,*

3 *aliàs tanquam faciens actum contrarium, illo iuuari non potest, nu.* 3.

4 *Impossibilium nulla est obligatio.*

DECI

DECISIO CCCVI.

1 POst duas conformes, & sic post rem iudicatam, quia vigore rescripti signaturæ semel tantùm licebat appellare, ad tradita per Paris. *cons.*109.*num.*15.*& seqq.l.*4. Petrus obtinuit restitutionem in integrũ, cum clausula *parito iudicato*, & postmodùm obtinuit aliam commissionem admissionis ad beneficium,*cap. Odoardus*, *constito de paupertate*, *& prout iuris fuerit*. Et super hoc disputato dubio Rota censuit, esse admittendum ad effectum euitandi carceres, & excommunicationem tantùm, non ad effectum quòd possit audiri in causa restitutionis in integrum, antequàm soluat expensas,& sic pareat iudicio, quia licèt satis visum fuit Dominis,cõstare de eius paupertate, ex testibus examinatis,tamen cùm neget, beneficium esse debitum Amaro, ex quo commisit causam restitutionis in integrum,& per consequens negat,fructus beneficij, & expensas litis esse debitas,non est admittendus ad beneficium *cap. Odoardus*. ad effectum
2 audientiæ, † quia qui vult gaudere beneficio *c.Odoardus*, debet cõfiteri debitum,ibi in tex *recognoscentem*, & glos.exponit id est,*debita confitentem*. Vnde negans debitum, facit actum
3 contrarium dispositioni illius tex.† quare illa iuuari non potest,vt bene considerat Ferret. *cons.*144. *num.*2. *l.*1.& facit decisio Mohed.1. *num.*2. *de solut.* & Put.*dec.*394.*lib.*1.vbi doloso non suffragatur dictum beneficium, & multa dicit *in decisione* 36. *eodem lib.*1.

Ad effectum tamen euitandi carceres,& excommunicationem,secùs dicendum visum fuit Dominis,stante eius paupertate, per glos. *in dicto cap.Odoardus*, *in verb. non valentem*, quia inanis est actio quam inopia debitoris excludit, & impossibile præceptum non obligat, † impossibiliumque nulla est obligatio. Abb. *in d.cap Odoardus*,*num.*80.Felin.*in d. cap.ad aures*,*nu.*1.*de simon.* Put.*d.dec.* 56.*nu.*14.*l.*1. 4

GERVNDEN. STAtuti.

Lunæ 26. *Iunij* 1606.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum non potest facere statutum in præiudicium Abbatis,sine illius consensu.*
2 *Procurator cum libera nõ potest præiudicare principali.*

DECISIO CCCVII.

POst resolutionem factam, quòd Abbas potest dare de inualiditate statuti, Domini resoluerunt, statutum esse inualidum, quia cùm collatio præbendarum spectet ad Abbatem, & Capitulum simul, vt ex eadem resolutione apparet, non potuit Capitulum diuidere exercitium iuris conferendi, absque eo quòd aliquem locum aut vicem assignaret Abbati. † Et propterea 1
cùm istud statutũ detraget iuri Abbatis, & sit singularium personarũ, requirebatur pro validitate,consensus Abbatis. Ang.*cons.*271.*nu.*1.*vers.* 2.*principaliter*. Fel. *in cap. cùm omnes*, *num.*18.*vers.*10. *fallit*,*de constit.* Dec. *ibidem*,*in prima lectura*, *nu.*36.Corn. *cons.*177.*num.*6.*vol.*2.Barbat. *cons.*27. *nu.*23.*vol.*2.

Neque facit, quòd statutum fuit factum cum præsentia Abbatis Vicarij, † quia cùm ageretur de remis- 2
sione iurium Abbatis, non sufficiebat generale mandatum cum libera, sed requirebatur speciale,*l.filiusfam.*

in princ. vbi Bart. *num.*8. *ff. de donat. l. contra iuris.* §. *fin. ff. de pact.* Natt. *conf.* 641. *nu.* 6. *lib.* 3.

ROMANA RETRA-ctus.

Lunæ 26. Iunij 1606.

EPITOME.

An, & quando, causa sit præiudicialis.

SVMMARIVM.

1 *Retrahens vigore Bullæ, debet habere dominium.*
2 *De causa præiudiciali prius est cognoscendum, maximè si prius est intentata, nu.* 30.
4 *Causa secundò intentata prius videri debet, si prius potest terminari, quando prima & secunda causa est intentata ab eadem persona.*
4 L. si ante, ff. de except. *declaratur.*
6 *Causa dicitur vna alteri præiudicialis tribus modis.*

DECISIO CCCVIII.

EQues Santinellus possessor cuiusdam domus, super qua iam mouit litem Prosper, prætendens vigore fideicommissi, ad se spectare, vult retrahere certas domunculas eiusdem Prosperi domui contiguas. Vnde fuit dubitatum, an possit. Et negatiuè fuit resolutum, cùm ista causa fideicōmissi sit præ-
1 iudicialis, † ex quo interuertit dominium Equitis, quod requiritur ad effectum, vt quis possit retrahere, vt apparet ex lectura Bullæ, & not. Bald. *in tract. de iureprotom. in princ.*
2 Paris. *conf.* 28. *num.* 31. *vol.* 3. † Et propterea de ea prius est cognoscendū, *cap. tuam, de ordin. cognit. l. quando Alexandrum, C. de adult. l. Præses C. ad l. Flau. de plagiar.* §. *præiudiciales, instit. de act.* Host. *in sum. tit. de ord. cogn. circa finem.* Bart. *in l. fundum, num.* 5. *vers. sed quando vnum iudicium, ff. de except.* Salyc. *in l. vlt. num.* 1. *C. de ordin. iudic.* Nat. 138. *num.* 3. Aym. *conf.* 280. *per totum.* † Et maximè cum prius sit 3
mota lis super fideicommisso, quod requiritur, vel quod moueri speretur, scilicèt iusta causa, non elusoriè, ne in facultate cuiusque sit, impedire exercitium iurisdictionis, vt not. Bart. *in l. si post litem, circa finem, vers. & sic patet. ff. de except.*

Non obstat, quòd prædicta non 4
videantur procedere, quando secundū potest prius terminari, vt ex mēte Bart. dicit Imol. *in l. naturaliter,* §. *nihil commune, nu.* 6. *post medium vers. item adde dictis Bar. ff. de acquir. poss.* cuius dictum ibidem refert. Hermanot. Betus, *num.* 9. Rip. *num.* 145. quia quicquid sit de dicto Imolæ, nam Alexander *in eodem* §. *nihil commune, num.* 64. *vers. tamen videtur aduertendum,* dicit, iure non probari: loquitur in terminis *l. fundum, & l. fundi, ff. de except.* vt not. Hermanot. & Rip. *locis præcitatis.* † Quæ iura 5
procedunt, quando ab vno, & eodem proponuntur duæ actiones, & non quando à diuersis, prout in casu isto, vt aduertit *in d. l. fundum.* Bart. *num.* 5. *vers. secundum quam, & vers. sed ipse,* & loquitur etiam Imola quando iudicia se ad inuicem cōpatiuntur, vt quia vnum iudicium sit petitorium, aliud verò possessorium. Sed in casu isto, vt dictum est, facultas retrahendi pendet à dominio domus, & propterea iudicia nō se compatiuntur ad inuicem, & ideo de causa præiudiciali prius cognoscendum est.

Neque obstat textus *in l. sed si ante, ff. de except.* vbi si quis petit viam, 6
& dein

& deinde fundum, de via priùs cognoſcendum eſt, & poſteà de fundo, & tamen cauſa fundi eſt præiudicialis cauſæ viæ, vt *in allegata l. fundum*, quia ille tex. pariter loquitur, quando ab vno, & eodem duplex actio proponitur, quia ſtat adnerſatiuè, *ad d.l.fundum*, & ſic retèto eodem themate. Et licèt quando lis priùs moueretur ſuper fundo, & vt *in d.l.fundum*, ſententia abſolutoria lata ſuper fundo pariat exceptionem rei iudicatæ ſuper ſeruitute viæ, ſecùs tamen eſt, ſi mouetur priùs lis ſuper via, vt *in l.ſed ſi ante*, quia abſolutoria lata in cauſa viæ, non parit exceptionem rei iudicatæ in cauſa fundi, quia ſtant ſimul, quòd fundus ſit petentis, & tamen ſeruitus viæ non debeatur, & condemnatoria lata in via non præiudicat quoàd fundum. Et hoc eſt quod aduertit tex. *in d.l.ſed ſi ante*, ſcilicèt, quòd diuerſa corpora ſunt, & cauſæ reſtitutionum diſpares. Et ita declarar, & declarationem communem dicit Socin. *in d. l. fundum, num.* 1. Ludou. Bologn. *in alleg. l. naturaliter, §. nihil commune, num.* 42. Corraſius *ibidem, in verb. explicitis, nu.* 16. Alciat. *in l. edita, num.* 90. *& ſeqq. C. de edend.* Sed nos non verſamur in eo caſu; quia actiones fuerunt propoſitæ à duobus, & prima ſuper fideicommiſſo non ſolùm parit exceptionem rei iudicatæ ſuper retractu, verùm etiā eſt præiudicialis, ex quo inter-

7 uertit dominium Equitis. † Actio enim præiudicialis tribus modis poteſt conſiderari, ſcilicèt, vel in rem, vt quando agitur de ſtatu alicuius, vel ſecundo ratione authoritatis, & præeminentiæ, vt quia cauſæ ſe ad inuicem non compatiuntur, vel ſe ad inuicem compatiuntur, ſed agitur de aliquali præiudicio. Vel 3. quòd abſolutoria lata in vna pariat exceptionem rei iudicatæ, vt not. Bart. *in d.l.fundum, num.* 4. Et proptereà in præſenti caſu licèt ſententia lata in cauſa retractus non pariat exceptionem rei iudicatæ in fideicommiſſo, tamen ſufficit, quòd ex iuribus allegatis cauſa fideicommiſſi ſit præiudicialis cauſæ retractus. Et hæc eſt regula Bart. quando iudicia proponuntur à duobus, *in ſæpiùs allegata l. fundum nu.* 5. *verſ. ſed quando vnum iudicium.*

HISPALEN. ET CORduben. Præſtimoniorum.

Lunæ 26. *Iunij* 1606.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſor poſſeſſoris defuncti non poteſt intentare remedium Recuperandæ.*

2 *Poſſeſſio non poteſt eſſe penes duos.*

3 *Ad poſſeſſionem recuperandam datur remedium Vnde vi.*

4 *Poſſeſſio ciuilis ſolo verbo recuperatur, & ſolo animo retinetur, numer.* 5.

DECISIO CCCIX.

Doctor Vermudez obtinuit ſententiam in ſpolio ex perſona Gundiſalui, per cuius obitum in eius locum fuerat ſubrogatus. Vnde contigit dubitari de iuſtitia huius ſententiæ. Et Rota cenſuit, eſſe eam iniuſtam, quia cùm Gundiſaluus obtinuiſſet de anno 1592. mandatum de manutenendo, & in poſſeſſione obiiſſet, quod faſſus fuit d. Vermudez in ſua commiſſione, & probant teſtes per ipſum examinati, † non poterat intentare reme- 1
dium recuperandæ, quod præſupponit, actorem antiquitùs poſſediſſe, & Conuentum nunc poſſidere, *cap.*

cùm ad sedem, de restit, spol. Socin. *in l.rem quæ nobis,num.16.ff.de acquir. poss.*

Neque facit, quòd Gundisaluus semper habuit se pro spoliato,& in omnem euentum sententia potest verificari in possessione ciuili,quam semper professus fuisset se retinere
2 R. P. D. Varella, † quæ cùm non possit esse penes duos,glos. *in l.si vt certò, §. si duobus vehiculum, in verb. dominium,ff.commod.* & ibi Castrens.
3 *num.*7. † ad eam recuperandam datur remedium.Vnde vi.*l.*1.§.*siue autem corpore*, vbi glos. *ff. de vi & vi arm.* Castren. post glos.*in l.clam possidere, §. qui ad nundinas, num.*6.*ff.de acquir.possess.*

Nam fuit responsum, quòd omnes actus in quibus Gundisaluus habuit se pro spoliato,sunt ante annum 1592. & sic antequàm obtinuisset manutentionem. Et ad alia fuit dictum, quòd procedunt quando quis recedens perdit naturalem ab alio occupatam, & redeundo ex alio actu ciuilem, tunc recuperata ciuili per interdictum vnde vi, †
4 quæ solo verbo recuperatur, vt per Castrens.*in d.§.qui ad nundinas,nu.*6. postmodùm agere potest ad recuperationem naturalis, vt per Castren. *loco proximè citato, num.*8. Sed quicquid dicendum esset in hoc casu, satis est, quòd simpliciter non fuit actum pro recuperatione ciuilis. Et sententia non se restringit ad ciuilem, sed ad naturalem ipsam in qua Gundisaluus existebat, & condemnat ad restituendam possessionem, & fructus, & reuocat sequestra super possessione; quæ non possunt
5 verificari in possessione ciuili,† quæ solo animo retinetur, vt per Castr. *in d.§.si duobus vehiculum, nu.*7.

Et ita fuit resolutum coram bo. me. D. Litta, per cuius obitum ego extendi decisionem.

ROMANA AROMATARIÆ.

Merc. 28. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Finita societate capitale debet restitui.*
2 *Societas contracta ad tempus, illo durante inuitis sociis dissolui non potest.*
3 *Solutio præsumitur facta in causam necessariam.*

DECISIO CCCX.

Finita societate, Adrianus petiit portionem suam capitalis scutorum 2242.pro quo obtinuit mandatum, quod Rota censuit esse exequendum, quia factis computis dictum capitale remansit saluum. † 1
Et propterea finita societate debet restitui. Et hæc dixerunt Domini, nisi ostendatur, adesse talia debita, quæ absorbeant, vel in aliqua parte minuant capitale.

Neque Dominis placebat prætensio Volumnij & Apollonij,quòd Adrianus habuerit durante societate scuta 4543.quæ erant computanda pro capitali, † quia cùm societas 2
esset contracta ad tempus, quo durante, sociis inuitis dissolui non poterat, Paris. *cons.*82.*num.*27. *lib.*1. Et cùm Volumnius fuisset procurator Adriani ad exigendum fructus locorum Montium atque alia credita, & propterea posset cogi ab Adriano ad restituendum exacta, † 3
solutio præsumitur facta potiùs in hanc causam necessariam, quàm in aliam,Castrens. *cons.*133. *num.*3. *l.*2. Corn. *cons.*376. *num.*7. *lib.*1. Aym. *cons.*106.*nu.*8.maximè cum prædicta summa sit inferior credito Adriani, quod ascendit ad scuta 5712. vt

appa

apparet in præsupppositis ex actis iustificatis.

Nec releuat, quòd hoc motiuum videtur cessare respectu Apollonij, qui non erat procurator Adriani, quia & Apollonius ipse se obligauerat, exigere certa credita Adriani, & quotannis soluere vnà cùm Volumnio scuta 400. vt apparet ex instrumento societatis.

ROMANA VINEÆ.

Merc. 28. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Clausula* arbitrio Rotæ, *intelligitur, prout de iure.*

2 *Inuestimentum sapit naturam sequestri, vel cautionis.*

3 *Sequestrum regulariter est prohibitum.*

4 *Spoliator audiri non debet nisi purgato spolio, vsque ad quadrantem.*

5 *Inuestimentũ loco sequestri vel cautionis debet fieri ab eo qui recipit pecunias, & non est soluendo, in causa appellationis, super negocio principali.*

6 *Quod tamen limitatur, vt in num. 10. Imo debet fieri in causa principali, quando possessor non est soluendo, maximè si præsumptio quæ est pro possessore vinceretur aliqua æquitate, num. 8. Contrarium vide, nu. 7.*

9 *Dolus nemini debet patrocinari.*

11 *Inuestimentum loco sequestri, vel cautionis, fieri debet in causa principali, quando subest timor dilapidationis.*

12 *Item quando restituũtur fortalitia, quæ non restituuntur absque cautione.*

13 *Causa restitutionis in integrum, de iure ciuili impedit exequutionem, de iure autem canonico permittitur exequutio mediante cautione.*

14 *An, & quando fructus restituendi sint à possessore, si causa est mota super spolio, vel super spolio, & proprietate.*

DECISIO CCCXI.

FAbri obtinuerunt sententiam in spolio contra hæredes de Lusar, & post liquidationem fructuum duorum annorum, petebant exequutionem contra fideiussores in forma depositi: dicti verò hæredes obtinuerũt rescribi, quòd dicti fructus inuestirentur arbitrio Rotæ. † Quod rescriptum, stante clausula, 1 arbitrij, intelligitur prout de iure, Bart. *in extrauag. ad reprimendum, in verb. videbitur, num.* 8. Vnde dubitaui, an intraret arbitrium. Et Rota censuit, negatiuè respondendum, † quia 2 cùm hoc inuestimentum sapiat naturam sequestri, vel cautionis, quæ est sequestri medicina; Imol. *in l. Imperatores, num. 5. vers. & adde, ff. de appel.* Iacob de sancto Georg. *in l. si fideiussor, §. si satisdatur, num. 5. ff. qui satisd cog.* Anchar. *in c. fin. nu. 3. de seq. poss. & fruct.* non sunt cogendi Fabri ad illud faciendum, † quia regulariter sequestrum est prohibitum, nisi 3 priùs pars secundùm iuris ordinem sit conuicta. *l. vn. C de prohib. sequestr.* † Et hæc eò magis procedunt in 4 spolio, quia spoliator non potest audiri, nisi priùs purgato spolio vsque ad quadrantem, *cap. conquerente*, vbi Bald. *num. 1. de rest. spol.* Rot. *decis. 15. eodem titulo in non.* Put. *decis. 298. lib. 2.*

Neque obstat, quòd Fabri non 5 sunt soluendi, & ideò faciendum est dictum inuestimentum loco sequestri, vel cautionis, *l. Imperatores, §. fin. ff. de appell. c. fin. de seq. poss. & fruct. c. quoties, 2. quæst. 6.* Et est communi 6 opi

opinio,ex allegatis in causa Romana Palatij 5.Decembris 1575. coram Cantuccio, quia fuit responsum, quòd iura loquuntur, vt sunt verba clara, in causa appellationis super negocio principali, & ea ratione, quia tunc est præsumptio pro actore, qui obtinuit sententiam pro se, vt per Doctores *in d. l. Imperatores, & in dicto cap. fin.* vbi in speciẽ Io. Andr. *num.4.* Abb. *num.5.& 6.* Hic autem non sumus in causa appellationis super negotio principali,quia
6 solùm fuit actum in spolio. † Et quamuis Abb. *in d. cap. fin. numer.7.* velit,quòd sequestrum,quando quis non est soluendo possit fieri, etiam in causa principali, & quòd hoc casu non sit speciale in causa appellationis, quem sequitur Aufer. *ad capel. Tholos.dec.478.in princ.*& simpliciter refert Natt. *in cons.584 nu.5.*
7 *vers.aut iste possessor,* † tamen contrarium tenuerunt Io. Monac. *in c. locupletari,nu.11.de reg.iur.in 6.*Archid. *in cap quia rei, num.4.in princ.nu.11. quæst.1.*Salic.*in l.vn. num.3. vers.item non distinguit, C. de prohib. sequestr.* Curt. *in tract. de sequestr. alias in d.l. vn. num.8.* & tenuit Io.And. *in dicto cap.fin.num.4.vers.& in fine,*vt etiam aduertit Capel. Tholos. *d.decis.478. in fine,* quæ idem tenet, Iacobin. de sancto Georg. *in d.l. si fideiussor. §. si satisdatum, num.20. ff. qui satisd. cog.* Archid. *in dicto c.quoties, 2. in princ. 2.quæst.6.* Card. *in d.cap.final.de seq. possess.& fruct.* Alex. *cons.163.num.1. vol.6.* vbi, quòd est communis opinio Doctor. *in dicto c.fin.*Gail. *pract. obseru.147.num.6.* qui pariter de cómuni testatur. Paris. latè & benè *cons.41.num.45.47.& 48.vol.1.*Et ratio est, quia in prima instantia præsumptio est pro possessore,quia nódum est lata sententia pro actore. Et licèt etiam hoc casu sequestrum
posset apponi, † quando hæc præ- 8
sumptio possessoris vinceretur aliqua æquitate,vt dicunt Monac. *loco præcitato,nu.12.* Archid.pariter *in allegato cap.qui res,num.4.* & Curt.*in d. l.vnic.num.9.in 3.fallen.ad finem,* hic tamen nulla subest æquitas, imò suadetur contrarium,quia cùm propter dolum & violentiam spoliatoris non valuerit spoliatus fructus percipere, † non debet iste dolus 9
spoliatori prodesse, & spoliato nocere,vt in simili dicit Abb. *in c. cùm Ecclesia,num.37. in fine vers.ad idem, de caus.poss. & propr.* vbi propter dictam rationẽ in terminis illius textus dicitur, quòd licèt quis vnico contextu obtineat in petitorio, & succumbat in possessorio, gesta per eum in possessorio annullantur,† & 10
quod plus est,in causa appellationis Rota noluit admittere sequestrum, ex quo non constabat, possessorem conuertere fructus in alios vsus, quàm faceret priùs, vt per Put.*decis. 166.lib.2.* licèt fuit limitata,nisi alia causa probaretur, vt in dicta causa Romana Palatij *sub nu.3.*

Neque facit doctrina Bart. *in l.2.* 11
num.9. ff. de appel. recipien. quem refert Pontan.*de spol. l.4. num.63.* nec etiam facit decisio Illustrissimi Pamphilij in causa Romana spolij 9. Maij 1586. quæ allegatur in terminis, quia Bart. loquitur quando quis est restitutus, & dubitatur de dilapidatione rei, & propterea datur cautio, vt sit salua res in causa proprietatis. Vnde (vltra quòd non loquitur in nostris terminis) intrat æquitas considerata per Monac. & alios suprà allegatos. Decisio verò Illustrissimi Pamphilij licèt videatur in terminis, † tamen est intel- 12
ligenda secundùm Doctores quos allegat, qui loquuntur in restitutione fortalitiorũ, quę non restituuntur absque

absque cautione, & est speciale. Et ita loquitur Paris. *cons.22. num.103. l.1.*Grat.*cons.10.num.31.l.1.*Gozzad. *cons.9.num.69.& cons.10.nu.42.*Boër. *decis.238.col.fin.*

Nec etiam officit tex.*in cap.sciscitata,de rest.in integ.* Rot.*decis.6.eodem*
13 *titulo in nou.* † quia procedunt in causa restitutionis in integrum,quę iure ciuili impedit exequutionem,*l. vnic.C.in integ.rest.postul.* De iure autem canonico, mediante cautione exequutio permittitur, vt *in d. cap. sciscitata,* & nor. ibidem per glos. *in verb.pensata,*Franc.Marc.*dec.53.num. 8. l. 2.* Et hi non sunt termini nostri.

14 Aliud motiuum, quòd cautio nō est præstanda, ex quo Fabri, etiam quòd succumberent in proprietate non tenerētur restituere fructus. Et propterea non est faciendum inuestimentum,pendet ab eo, an lis fuerit mota in spolio tantùm, quo casu fructus in restitutione non venirent, an verò in spolio, & proprietate, quo casu in restitutione fructus venirent, secundùm distinctionem Rotæ *in decis.7.de caus.possess.& propr.in antiq.* Capel. Tholos. *decis. 495.* De quo motiuo, si opus erit, suo tempore particulariter agetur.

CALAGVRITANA beneficij del Autéso.

Lunæ 3. Iulij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Possessio in spolio probatur ex sustentatione litis, iunctis adminiculis.*

2 *Agens spolio debet probare suam anteriorem possessionem, & possessionem rei, & ostendere titulum saltem coloratum,in beneficialibus,nu.3.*

4 *Vltimum spolium est purgandum.*

5 *Sequestrum voluntarium appositum causa custodiæ non priuat possessione.*

DECISIO CCCXII.

FVit resolutum,Petrum esse restituendum, quia constat de antiquiori sua possessione,ex instrumēto quod datur, *num.1.* & de iuniori partis aduersæ, † quæ ex sustenta 1
tione litis, & aliis adminiculis secundùm stylum Rotæ bene probatur. † Quæ regulariter requiruntur 2
ad effectum, vt quis possit obtinere in spolio,ex allegatis per Natt. *cons. 562.num.1. lib.3.* † Constat quoque 3
de titulo colorato eiusdem Petri, qui specialiter requiritur in beneficialibus,ne detur vitiosus ingressus. Rot.*decis.2.de restit.spol.in nou.& dec. 20.eodem tit.in antiq.*

Non obstat anterior possessio Michaëlis, quia vltra quòd non videtur concludenter probata, vtcumq; sit, fuit erectus ab Episcopo vigore Motus proprij S.mem. Clem.8. & facta fuit prouisio Petro, † pro- 4
pterea vltimum spolium est purgādum, *l.3. §. cùm igitur, ff. de vi, & vi arm.* Et fuit in puncto cōsideratum in causa Calaguritana beneficij de Armilla,3.Martij 1606.corā R.P.D. meo Litta.

Non obstat sequestrum appositū super beneficio de consensu Petri, quia consensus formalis Petri non adest, & sequestrum fuit appositum causa custodiæ, † quo casu etiam 5
quòd adsit consensus, non præiudicat, vt per Socin. iun. *cons.68. num. 174.vers.hac causa,l.3.*

CALAGVRITANA Naturalitatis.

Lunæ 3. Iulij 1606.

Nota, quòd in hoc casu Auditor noluit extendere decisionem, quia processus in quo erat fundata resolutio, non erat in totum interpretatus, ac proinde non visus.

Decisio CCCXIII.

IN hac causa, quæ agitur per contradictas, proposui dubium, an Petrus de Gante, Dominicus, & Franciscus Ruiz de Alegria, Petrus Gózalez, & Franciscus de Budaran, & Didacus Perez de Calora, possint obtinere tanquam filij naturales beneficia in Ecclesiis de quibus agebatur. Et Rota, Rectoribus solis informantibus censuit, præfatos non posse obtinere, quia non constabat, esse filios patrimoniales, prout verè non constabat ex parte processus interpretata. Et cùm animaduertetim totum processum non fuisse interpretatum, nolui extendere rationes decisionis, sed iterum proponere dubium, interpretato priùs toto processu, vt possim referre, quomodò factum se habeat.

CÆSARAVGVSTANA Portionis.

Luna 3. Iulij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Possidenti de tempore litis motæ datur mandatum de manutenendo.*

2 *Possessio instrumentalis, alio non existente in possessione, est manutenibilis.*

3 *Appellatio extraiudicialis non causat attentata, nisi iudex superior incepisset cognoscere de dicta appellatione extraiudiciali, nu. 4.*

5 *Possessio posterior præsumitur clandestina, etsi capta est post appellationem, est nulla, & attentata.*

Decisio CCCXIV.

FVit resolutum, D. Antonio dandum esse mandatum de manutenendo, quod, ad instar interdicti Vti possidetis datur ei † qui de tempore motæ litis possidet, *§. retinendæ, instit. de interd.* vbi Faber *num. 1. & 22. 26.* prout de possessione D. Antonij constat ex instrumento adeptionis illius, † quod sufficit, alio non existente in possessione. Rot. *dec. 21. de restit. spol. in antiq.* Bisign. *decis. 8. eodem titulo.* 1 2

Neque obstat, quòd possessio fuit capta vel post appellationem, vel pendente tempore ad appellandum, cùm fuerit capta die 26. Maij, quo die fuit appellatum, † quia hæc appellatio, tanquam extraiudicialis non causat attentata, cùm non suspendat futura ad actum de præterito, *cap. constitutis,* 2. vbi Innoc. *num. 2.* Imol. *num. 13. de appel.* Franc. *in cap. bonæ, num. 3. eodem titulo.* 3

Nec officit decisio in causa Leodien. Abbatissatus, 31. Maij præteriti coram R. P. D. meo Sacrato, quia in casu illius decisionis fuerat quidem processum extraiudicialiter ad electionem, sed post introductam causam coram certo iudice, mediãte rescripto Nuntij, fuerat capta possessio, quæ absque vitio attentatorum non poterat capi, & proptereà possessio fuit attẽtata, † cùm iudex superior incepisset cognoscere de appellatione extraiudiciali. Innoc. *in dicto cap. constitutis, 2. num. 4.* Imol. *num. 14. vers. & hac dicit vera, de appellat.* qui allegantur in dicta decisione Leodien. & bene ponderantur. 4

Nec releuat posterior possessio Francisci de mãdato iudicis capta, † quia tanquam posterior præsumitur clan- 5

clandestina, & tanquam capta post appellationem, est nulla, & attentata, *c.non solum, de appell. in 6.* & non impedit quominùs manutétio possit dari Antonio, cùm non habuerit se pro spoliato, Rab. *cons.135.nu.2. l.2.*& fuit pluriès resolutum.

PAPIEN. COADiutoriæ.

Lunæ 20. Nouembris 1606.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio Rotalis,siue iusta,siue iniusta,est timenda, & causat attentata.*

2 *Acta post inhibitionem factam à non habente iurisdictionem, si deinde superueniat iurisdictio, possunt reuocari.*

DECISIO CCCXV.

1 DOmini resoluerunt; possessionem captam post inhibitionẽ, fuisse attentatam, quia inhibitio Rotalis,siue iusta,siue iniusta,est timenda, & causat attentata. Put.*dec. 395. l.2.* Achil. *decis. 29. de appell.* Veral. *dec.128. l.1.*in manuscr.Rot. *dec.26.de appel.in antiq.*

2 Neque facit,quòd cùm literæ habeant clausulã *sublata*,inhibitio fuit concessa absque iurisdictione, & propter eà non causat attentata;quia hoc iudicium non spectabat ad inferiorem,sed Rota debebat adiri,vt in iuribus allegatis. Et sufficit, quòd hodie causa reperiatur commissa, præuia apertione oris,vt possint reuocari dicta attentata,cùm adsit iurisdictio.Bart *in l.fin.circa finem,C.de car.frument.Vrb.Romæ, l.11.*Alex.*in l. Gallus, §. & quid si tantum, num.2.*& ibi Ias.*nu.77.ff.de lib.& posthum.*

MONTIS REGALIS Iurisdictionis.

Lunæ 27. Nouembris 1606.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus subrogatus in locum Abbatis, habet iurisdictionem in monachos priuatiuè ad superiores regulares,exceptis iis quæ concernunt regularia instituta,& nu.3.*

2 *Episcopus subrogatus loco Abbatis, censetur subrogatus quoàd omnia.*

4 *Episcopus procedens in forma iudicij,habet iurisdictionem priuatiuè ad alios, etiam quòd Ecclesia Cathedralis non sit regularis.*

5 *Exceptio firmat regulam in casibus non exceptis.*

6 *Iurisdictio censetur data priuatiuè, non cumulatiuè, quando constat de mente concedentis.*

7 *Iurisdictio in dubio censetur data cumulatiuè,non priuatiuè,respectu tamen illius qui iam habet iurisdictionem.*

DECISIO CCCXVI.

DVbitaui, an Domini Archiepiscopi Montis regalis pro tempore habeant priuatiuè, vel cumulatiuè ad superiores Regulares iurisdictionem in Monachos illius Ecclesiæ Cathedralis. Et Domini censuerunt priuatiuè, exceptis tantùm iis quæ concernunt regularia instituta,quia in huiusmodi Cathedralibus Regularibus Episcopi sunt loco Abbatum Monachorum,vt generalem constituendo regulam dicunt Io. And. Host. & alij *in cap. causam quæ, 1. de iudic.* & in specie de hac Ecclesia dicit Abb.*ibidem nu. 8.& seq.* Et propterea,† cùm ibi Archiepiscopi sint loco Abbatum,frustrà quæritur, an iurisdictio eis cõ- 2

petat priuatiuè, vel cumulatiuè, quia cēsentur subrogati quoàd omnia non excepta, vt bene per Abb. *in d.c.causam quæ,nu.*10.

3 Hinc glos.final.& Doctor. *in cap. nullus de elect. in* 6. dixerunt, ad Episcopum Cathedralis Regularis spectare omnimodam iurisdictionem in illius Monachos. Et idem firmauit Rota in hac causa, 8. Martij 1604.coram me.

4 Et quando proceditur in forma iudicij, quòd Episcopi habeant de iure communi iurisdictionem priuatiuè, etiam quòd Ecclesia Cathedralis non sit Regularis, firmauit Rota per tres decisiones in causa Cæsaraugustana, 13. Nouēbris 1587. & 28. Martij 1588.& 12.Febr.1590. coram bo me.Orano,& in hac causa in dicta decisione 8. Martij, per tex. *in cap. cùm persona, de priuil.in* 6. D.Guido Pap. *dec.*559. *col.*4.*vers.vbi verò ageretur de crimine contra Monachum*, cum aliis pluribus ibidem allegatis.

Hinc etiam, vltra dispositionem iuris communis, in Bulla Pauli tertij Monachi eximuntur à iurisdictione dominorum Archiepiscoporum, quoàd regularia instituta tan-
5 tùm. † Quæ exceptio firmat regulam in casibus non exceptis. Et cō-
6 clusiones sunt claræ,† quòd quando constat de mente concedentis, iurisdictio censetur data priuatiuè, non cumulatiuè, vt per Felin. *in cap.pastoralis,col.*3.*in* 1.*limit.de offic. iud. ordin.* Rom. *conf.*393.vbi Add. *in liter. A.* Et communem dicit Ferret. *in conf.* 142.*num.* 15. *in princ.l.*1.

7 Prætereà, licèt in dubio regulariter iurisdictio censeatur data cumulatiuè, non priuatiuè, vt latè per Rom *d.conf.*393,*num.*1. *& seq.& ibi* Add. Felin. *in d.cap. pastoralis, nu.*1. *& seqq.* Et tenuit Rota, ex sententia Illustrissimorum interpretum Concil.in causa Piscien.iurisdictionis 15. Iunij 1590. coram Illustrissimo Plat to; tamen hæc conclusio intelligitur respectu illius qui iam habet iurisdictionem. Tunc enim si alteri concedatur, censetur concessa cumulatiuè, nisi appareat de contraria mente concedentis. Et ideo in proposito non applicatur, quia Domini Archiepiscopi sunt suffecti in locum Abbatis Monachorum qui habebat iurisdictionē. Et propterea iurisdictio potuit dari priuatiuè tantùm, quia non aderat cum quo daretur cumulatiuè. Vnde conclusum, iurisdictionem spectare ad Dominos Archiepiscopos pro tempore priuatiuè, non cumulatiuè.

CONCHEN. ARCHIpresbiteratus.

Luna 27. *Nouembris* 1606.

SVMMARIVM.

1 *Concilium Tridentinum,*sess.21.c.2. *habet locum in permutatione beneficij. Limita quando permutans assequutus est possessionem pacificam alterius beneficij sufficientis,nu.*7.

2 *Iura extracta lite pendente, ab eo qui non fuit rogatus, non probant.*

3 *Negatiua, quòd impetrans non fecerit mentionem de aliqua re, non probatur ex inspectione gratiæ, cùm in beneficialibus detur multiplicatio titulorum,nu.*4.

5 *Pluralitas titulorum præsumitur cōtra actorem.*

6 *Impetrans beneficium illius qui non decessit in pacifica triennali possessione tenetur probare plenè, & concludenter ius illius.*

DECI

DECISIO CCCXVII.

D. Amoraga, qui obtinuerat, se subrogari in iuribus Osorij, etiam quoàd spolium, ius illius deducebat in nullitate permutationis, ex quo in ea non fecit mentionem, quòd fuerat ordinatus ad titulum Archipresbiteratus de quo agitur, iuxta decisionem Concilij Triden-
1 tini, *sess. 21. cap. 2. de reformat*, † quod licèt loquatur de resignatione, tamen Sacra Congregatio censuit, habere locum etiam in permutatione. Cuius sententiam sequuta fuit Rota in causa Mutinen. Canonicatus, 19. Nouembris 1602. coram bonæ memoriæ D. Litta. Vnde dubitaui, an gratia D. Amoragæ esset iustificata. Et Rota, ipso non informante,
2 censuit negatiuè respondendum. † Nam iura, quæ dantur ad probandum, quòd Osorius fuit promotus ad titulum huius Archipresbiteratus, non probant, cùm fuerint extracta ab eo qui non fuit rogatus, lite pendente, absque compulsorialibus. Rot. *dec. 1. de fideicom. instr. in nou.* Veral. *dec. 244. par. 2.*

Sed quatenus probaretur, Osorium fuisse promotum ad titulum huius Archipresbiteratus: nec tamen huiusmodi probatio suffragaretur, † quia nihilominùs hæc ne-
3 gatiua, quòd de hoc non fuit facta mentio, non probatur ex supplica-
4 tione permutationis, quæ datur, † quia cùm in beneficialibus detur multiplicatio titulorum, *cap. post electionem, de concess. prabend.* Cassad. *dec. 3. nu. 8. de caus. poss. & propr.* non probatur hæc negatiua, nisi coarctetur loco, scilicèt factis diligentiis in registris, quòd alia non adsit supplicatio. Cassad. *decis. 5. super regul.* quia cùm hæc producatur à parte, non excludit, quòd non possit esse alia, in qua de ordinatione ad titulum dicti Archipresbiteratus mentio habeatur. Cassad. *decis. vlt. nu. 6. de proc.* Cresc. *decis. 21. num. 4. de prob.* † plu- 5
raliras enim præsumitur contra illum qui probare tenetur. Ruin. *cons. 46. num. 16. l. 4.* & dixit Rota in causa Ferrarien. præentionum, 19. Decembris 1578. coram bo. me. Oriolen.

Sed etiam iis semotis, dom. Amoraga adhuc teneretur probare, beneficium vacare ex persona Osorij, quia, cùm non decesserit in pacifica possessione triennali, ita vt possit iuuari allegatione Lapi 89. Cassad. *dec. 2. in fine, de caus. poss. & propr.* † 6
plenè, & concludenter tenetur probare ius ipsius Osorij, Ægid. *dec. 112.* Cassad. *dec. 2. de caus. poss. & propr.* Verall. *dec. 92. l. 1. in manuscript.* Rebuff. *in titulo de subrog. num. 15. & super concord. in tit. de mandat. apost. §. declarantes in verb. successores, circa finem, vers. insuper subrogatus.* Et fuit dictum in causa Legionen. præstimoniorum, 16. Ianuarij 1595. coram Illustrissimo Pamphilio.

Et denique si præfata omnia tollerentur, adhuc D. Moraga nõ posset obtinere, quia vt declarauit Cõgregatio Illustrissimorum interpretum Concilij, in hac causa prædictum decretum Concilij non habet locum, quando permutans assequutus est vigore permutationis, pacificam possessionem alterius beneficij ad sui congruam sustentationem sufficientis.

ALBANEN. FIDEI-commissi de Sabellis.

Ven. 1. Decembris 1606.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio non inducitur, nisi ex actibus proximis, ex quibus alia cōiectura sumi non possit.*

2 *An debita soluenda die determinata per testatorem, solui debeant ab herede fideicommissario, an verò à fideicommissario.*

3 *An ex actibus de quibus hoc nu. & nu. 1. 4. 5. & 6. inducta sit repudiatio, vel aditio.*

4 *Cōfessio procuratoris non nocet principali.*

6 *Actus non sunt interpretandi præter intentionem agentis.*

DECISIO CCCXVIII.

Domini perstiterunt in resolutis, scilicèt, non constare, Christophorum repudiasse hereditatem Honorij, quia de expressa repudiatione non constat; nec minùs de tacita, cùm non adsint actus proximi, & tales, vt ex eis alia coniectura
1 sumi non possit, † sine quibus dicta renunciatio non inducitur. Dec. *cons.* 402. *num.* 3. Paris. *cons.* 49. *num.* 40. *vol.* 3. Aym. *cons.* 257. *num.* 4. *vers.* 8. *si dicamus.* Nam & si Christophorus intentauerit iudicium super repetitione debitorum Honorij, quæ pro portione hæreditaria, tanquàm heres ab intestato vna cùm Ludouico soluerat, hoc de iure potuit facere, quia reperto testamento, Ludouicus erat scriptus heres in proprietate, & Virginia mater in vsufructu, ipse verò Christophorus fideicommissarius conditionalis. Et licèt post delatam hereditatem adhuc prosequutus fuerit illud iudicium, tamen potuit credere, solutionem debitorum spectare ad Virginiam, & Ludouicum; ex quo illis testator præfixerat certum tempus pro dicta so-
2 lutione debitorum. † Ex quo multi Doctores tenuerunt, fructus perceptos computari cum debitis testatoris solutis; quamuis contraria sententia sit verior, ex allegatis per Pereg. de fideicom. *art.* 35. *num.* 10. & *seqq.* Et huiusmodi intellectus suadetur ex ipsamet assertione Christophori in commissione, in qua dicit, quòd causa pendebat in Rota, super eo ad quem spectaret solutio debitorum. Nam si Christophorus habuisset animum repudiandi, non fuisset vsus his verbis, quia illo casu nullo pacto solutio debitorum ad ipsum spectare poterat. Et præfatū intellectum iunctis his verbis, bene declarant alia verba commissionis, scilicèt repugnare, Ludouicum hæredem esse, & debita soluere nolle, quia si intelligantur secundùm prędictum sensum Christophori, ex illis non oritur aliqua probabilis coniectura repudiationis.

Nec etiam ex eo potest induci 3
repudiatio, ex quo Christophorus egit pro redditione rationis tutelæ contra Virginiam matrem, & filias Ludouici, vocando illas heredes Honorij, quia hæc non subsistunt, nec releuant. Nam quoàd Virginiam matrem, non adest difficultas, quòd contra eam poterat absque alio scrupulo repudiationis agere, cùm fuisset vnà cum Honorio eius tutrix. Quo verò ad filias Ludouici, non egit contra ipsas vti heredes Honorij, nam etsi commiserit causam contra Virginiam, & heredes Honorij, vt cursor referat, fecisse citationem ad dicendum contra Cōmissionem cōtra Virginiam, & alios nominatos in Commissione, non apparet propterea dictam Commissionem fuisse exequutam contra dd. filias Ludouici, vti heredes Honorij.
† Et illa assertio in Commissione 4
facta à procuratore, quatenùs intellexit

lexit de filiabus Ludouici, non potuit præiudicare Christophoro, cùm non esset de re quæ in potestate ipsius procuratoris esset, Achil. *dec. 4. de confess.* Nec vsus commissionis operatur, quòd Christophorus approbauerit filias Ludouici, vti heredis Honorij, cùm ex prosequutis appareat contra ipsas egisse, vti heredes Ludouici, ex allegatis in causa Conchen. Archipresbiteratus, 28. Ianuarij 1598. coram R.P.D. meo Decano.

5 Nec possunt inducere repudiationem aliæ citationes. Nam illa exequuta contra Alexandrum Fantinum, vti procuratorem heredum, & Virginiæ, ad producendum libros rationis, & computorum, nõ suffragatur, non enim apparet, filias Ludouice fuisse citatas, vti heredes Honorij, & dicta citatio potuit fieri contra filias Ludouici, apud quem vti primum heredem, verisimiliter remanserunt dicti libri rationum, nec ius potest fieri in sequentibus verbis, *ad allegandum, & probandũ, excipiendum, &c.* quia hæc possunt intelligi secundùm subiectam materiam, scilicèt, ex qua causa non tenerentur exhibere, vel producere. Et alia citatio contra Virginiam & filias Ludouici, ad reddendum rationem, & aliæ ad videndum relaxari mandatum, minùs iuuant, quia apparet, contra dictas filias fuisse factas pro omni iure suo, & interesse, ex quo mandatum solùm fuit relaxatum cõtra Virginiam, & tamen Christophorus non reclamauit. Nõ enim verisimile est, quòd si voluisset agere contra filias Ludouici, vti heredes Honorij, non reclamasset, sua enim intererat, cùm plures haberet personas obligatas, habere
6 etiam illas condemnatas. † Et proptereà isti actus non sunt interpretandi præter intentionem ipsius Christophori, *l. Lucius, §. Imperatores, ff. ad municipalem l. non omnis, ff. si cert. pet.*

Quantum attinet ad testes nouiter examinatos, ex quibus prætenditur, repudiationem probari. Secũdus & quartus deponunt de auditu, alij duo, & præcipuè quintus, deponit in verisimilia, bis enim alloquutus fuit Christophorum, & ab eo vtraque vice audiuit hæc verba, *voglio non esser herede*, qua depositione, & verbis, & qualitate testis consideratis, apparet, quanta fides ei sit adhibenda. Et cessat omnis difficultas, quia depositiones istorum testium bene etiã possunt adaptari, vt verba Christophori sint intelligenda ad effectum, vt creditores qui petebant, debita sibi solui, agerent contra Virginiam heredem vsufructuariam, ad quam solutio debitorum spectabat, iuxta dispositionem testatoris, vt suprà dictum est.

TAVRINEN. DECIMARUM.

Lunæ 4. Nouembris 1606.

SVMMARIVM.

1 *Sufficit citare vnum ex procuratoribus constitutis cum clausula* insolidum, ita vt non sit melior conditio occupantis.

2 *Mandatum restrictum ad vnam instantiam non extenditur ad aliã, cùm sit stricti iuris, nisi adsint verba apta nata comprehendere alias instantias.*

3 *Clausula ad* prouocandum, *operatur, vt procurator possit appellare, & appellationem prosequi.*

4 *Clausula,* releuans, &c. *habet vim fideiussionis de iudicatum soluendo, tam*

tam in prima, quàm in aliis instantiis, & nu. 6.

5 *Qui vult consequens, per necesse etiam vult antecedens.*

6 *Procurator dominus litis effectus, durat in quacumque instantia, si in eius mandato adsit clausula, releuans, &c. licet regulariter expiret, lata sententia.*

7 *Omissio citationis ad dicendum cōtra commissionem, vitiat sententiā, itaut citatio in terminis substantialibus non sufficiat.*

8 *Limita, vt citatio in terminis substantialibus sufficiat, quando in secunda instantia non fuerunt facta noua acta, aut nihil fuit de nouo productum.*

9 *Limita, vt etiāsi acta de nouo fuissent facta, non inde sequitur nullitas sententiæ, sed iniustitia.*

DECISIO CCCXIX.

1 Fvit resolutum, sententiam Rotalem vltimo loco latam esse validam, quia cùm fuissent constituti procuratores Ioannes, Stephanus, & Cæsar cum clausula, *insolidum, ita vt melior non sit conditio occupantis*, sufficit, Cæsarem fuisse citatum, *cap. si duo, de proc. in 6.* Cresc. *dec. 16. de procur.* Et fuit pluriès resolutum.

2 Neque officit, quòd mandatum videatur restrictum ad causam appellationis introductam coram subrogato Reuerendissimi Pacen. Et propterea non potuisse vlteriùs agi cum dicto procuratore, quia mandatum est stricti iuris, *c. qui ad agendum, de proc. l. 6.* Et in terminis est decisio Veral. 284. *num. 2. par. 3.* Quia per Dominos fuit responsum, sufficere, quòd in mandato adsint verba apta nata comprehendere sequentes instantias, vt fuit resolutum in causa Tirasonen. Canonicatus, 28. Ianuarij 1575. coram bo. me. Episcopo Lauretano. In mandato autem de quo agitur, adest clausula, *ad prouocandum*, & alia clausula *releuans, &c.* † quæ clausula *ad prouocandum* secundùm opinionem Papaz. *ad dec. 9. num. 6. de procur. in nou.* operatur, nō solùm, vt procurator possit appellare, sed etiam appellationem prosequi. Cuius opinio videtur hîc de plano procedere, stante alia clausula, *releuans, &c.* † quæ clausula in mandato procuratoris apposita habet vim fideiussionis de iudicatum soluendo. Specul. *in tit. de satisd. §. expedito, num. 2.* Vitalin. *in Clem. 1. nu. 48. & 49. de procur.* Et fuit dictum in causa Reatina Castri portæ, 5. Nouembris 1586. coram bo. me. Orano. Et hæc satisdatio non tantùm intelligitur data in instantia pendente coram dicto subrogato Pacen. sed etiam in aliis instantiis; secundùm opinionem æquiorem, quam Rota seruat, vt per Castren. *in l. cùm apud, num. 1. vers. ego habui iustum casum, ff. iudic. solui* Ægid. *dec. 353.* Veral. *dec. 67. l. 2. in manuscr.* Cæs. de Grass. *dec. 2. num. 7. de locat.* Cott. *decis. 4.* Et hâc etiam sequitur Parlamentum Burdegalen. vt per Boër. *dec. 315. num. 1.* Et consilium Neapolitanum, vt per Vinc. de Franc. *dec. 320. par. 2.* Et Senatus Parisien. vt testatur Thesaur. *dec. 202. num. 5.* qui iuribus contrariis bene respondit. Vnde si satisdedit pro procuratore in quacumque instantia, per necessarium antecedens, voluit pariter in prima instantia esse procuratorem, ex regula † quòd qui vult consequens, per necesse vult etiam antecedens, *l. illud, ff. de acquir. hered. l. ad rem mobilem ff. de procurator.* cum vulgaribus; stante maximè dicta clausula *ad prouocandum*, quæ magis videtur declarare mentem constituentis. † Et per hoc motiuum Rota in dicta causa

Reati

Reatina dixit, mandatum procuratoris domini litis effecti durare in quacumque instantia, licèt regulariter lata sententia, expirer, quia dicitur dominus instantiæ. Achil. *dec. 13. de procur.*

Alia nullitas deducta contra sententiam minùs etiam placuit Dominis, † quia etsi pars non fuerit citata ad dicendum contra commissionem, prout requiritur, itaut nec sufficiat citatio in terminis substantialibus, vt fuit resolutum in causa Bracharen. de Garfei, 27. Nouembris 1600. coram R.P.D. meo Sacrato, tamen posteà eadem decisio 19. Nouembris 1603. in eadem causa coram eodem fuit declarata, vt sufficiat citatio in terminis substantialibus, quando nihil fuit productum de nouo, & noua acta non fuerunt facta in causa appellationis, sed antiqua tantùm producta, quia eorum productio côualidatur per citationem in terminis substantialibus ad dicendum contrà, prout fuit
9 factum in casu isto. † Et benè etiam applicatur alia limitatio, quatenus acta de nouo fuissent facta, quòd licèt non sustinerentur, non inde sequeretur nullitas sententię, sed iniustitia, quia nô iustificatur ex actis. Quæ iniustitia non potest considerari, quando quis habet dispositionem iuris cômunis pro se, vt etiam in casu isto, quia parochus qui agit ad decimas, habet dispositionem iuris ad sui fauorem, *cap. cùm contingat, de decimis.*

ASCVLANA PECVniaria.

Lunæ 11. Decembris 1606.

SVMMARIVM.

1 *Obligatus dare fideiussores, probare debet, fideiussores esse idoneos.*
2 *Exceptio non adimplementi est suspensiua, & limitatiua, donec impleatur.*
3 *Emptor possidens rem, & pretium, tenetur ad fructus recompensatiuos, etiam quòd venditor non adimpleuerit ex parte sua, nu. 4.*
5 *Fideiussor pro pretio, tenetur ad fructus recompensatiuos.*

DECISIO CCCXX.

CVm præsupposito, quòd fideiussor de euictione datus per Rucciarellos vêditores sit idoneus, 1 † ad quos onus hoc probâdi spectat, *l. si verò, §. qui pro rei, ff. qui satisd. cog.* Et quòd Antonia vxor, & Guidius fili⁹ Capitanei Theodori, quorû nomine ipse emit, ratificauerint emptionê, fuit resolutum, ipsos à die datæ fideiussionis teneri ad soluêdum fructus census, quem pro parte pretij in se soluendum susceperunt; necnon ad solutionem terminorû pretij, ita vt incipiant maturari post dictam fideiussionem, iuxta tenorem instrumenti. † Exceptio enim non 2 adimplementi, est suspensiua, & limitatiua solùm, donec adimpleatur. Alex. *cons. 27. num 2. lib. 1.* Bellon. *cons. 25. nu. 3. & sequen.* Menoch. *de arbitr. quæst. 16. num. 6. lib. 1.* Et fuit dictum in causa Britonorien. pecuniaria 11. Febr. 1605. & 23. Iunij huius anni, coram R.P.D. meo Ortembergo.

Insuper tenetur ad fructus recô- 3 pensatiuos, ex æquitate, *l. curabit, C. de act. empt.* pro dicto censu, vsque ab initio contractus, quia circa censum non fuit data aliqua dilatio ad soluendum, sed solùm conuentum, quòd emptores non tenerentur ad fructus, donec fideiussor de euictione daretur. Quo verò ad terminos pretij, cùm esset data dilatio ad soluendum, pro tempore quo illa du-

 rauit

rauit, aliqui fructus non debentur, secùs tamen postquàm solutio retardabatur, ex quo fideiussor de euictione non dabatur. Regulæ enim sunt claræ, quòd licèt venditor non adimpleat, si tamen rem tradiderit, teneatur emptor ad fructus recompensatiuos. Bald. *in l.2.num.7.* Castr. *num.1.C.de vsur.* Dec. *cons.*119.*col.*3. *vers.6. adduci potest, & col. vlt.vers.5. non obstat.* Paris. *cons.6.nu.16.& seqq. l.1.* Alex. *cons.*147.*num.*3.*l.*5. Soci.sen. *cons.*176. *col.*2. *num.*7.*l.*2. Cagnol. *in d.l.curabit,num.*31. Couar. *var. resol. l.3.cap.4.num.6. vers.* 12. non tamen pro ea parte pretij circa quam fuit data dilatio ad soluendum. Soci.sen. *d. cons.*176. *col.vlt, sub num.*11. *l.2.& cons.*103. *num.*26. *& cons.*130.*num.*5. *& seqq.l.* 4. Dec. *d.cons.*119.*num.*3.*vsq. ad finem,* Rub. *cons.*88. Cagnol. *in d.l. curabit,num.*52. Couar. *vbi suprà,nu. 5.in princ.*

5 Quantum verò attinet ad Capitaneum Theodorum, qui emit nomine vxoris, & filij, fuit resolutum, teneri eum ad pretium tantùm, pro quo fideiussit, & non ad fructus recompensatiuos. *l.fideiussores magistratuum,§.pro Aurelio,ff.de fideiuss.*

An autē Capitaneus Theodorus teneatur ad dictos fructus, quasi egerit nomine simulato vxoris, & filij, & tanquam ille ad cuius manus bona peruenerunt; Domini dixerunt, non esse præsentis inspectionis. Et ita fuit resolutum solis Mucchiarellis informantibus.

ROMANA, SEV ANAgnina Cambiorum.

Lunæ 11. *Decembris* 1606.

SVMMARIVM.

1 *Rota non attendit aliorum sententias, nisi iustificentur ex actis.*

2 *Confessio facta ad alium finem, & inter alios non probat, maxime si facta sit incidenter.*

DECISIO CCCXXI.

Domini resoluerunt, non constare de credito, ad effectum quòd cambia debeantur, quia cùm dicatur, de eo apparere ex sententia AC. sufficit, quòd dicta sententia non iustificetur ex actis.† Rota enim 1
non attendit aliorum sententias, nisi sint iustificatæ. Put. *dec.*401.*l.*1. Chisanen. *dec.*179.† Nec etiam hæredes 2
possunt iuuari ex confessione facta in precibus, quia fuit facta ad alium finem, & inter alios, & propterea non præiudicat. Alciat. *in l.1.§.si quis ita,ad finem,in 2.lect.tom.4.ff. de verb. oblig.* Et eo magis cùm fuerit facta incidenter, & accessoriè, non autem principaliter, & propter se, quo casu non præiudicat ad alium effectū. Abb. *in cap.at si clerici,in princ.num.6. de iudic.* Dec. *cons.*310. *num.*4. *& 5.* Paris. *cons.*59.*nu.*17.*l.*4.

Non obstat, quòd non adsit iurisdictio, vt cognoscatur super dicto credito, quia clausulæ Commissionis sunt amplissimæ. Et cessat difficultas, cùm non possit cognosci, an cambia debeantur, nisi priùs constet de credito quod negatur.

PORTVGALLEN. Pensionis.

*Ven.*15. *Decembris* 1606.

SVMMARIVM.

1 *Exequutor debet esse certus de sua iurisdictione.*

2 *Notario creditur in pertinentibus ad suum officium, & in iis de quibus ipse primò fuit rogatus, magis illi creditur, quàm alteri notario posteà contrarium attestanti.*

3 Tran

3 *Translatio pensionis vigore priuilegij militis Lauretani, potest fieri coram notario, qui requiritur ad effectum probationis, non vt tanquam exequutor antequam possessionem casset, & nouam reseruet, nu.4.*

5 *Actum vno modo faciens, non alio modo facturus, non potest aliam viam eligere.*

6 *Actum faciens, intelligitur facere eo modo quo meliùs fieri potuit.*

7 *Fides parochi attestantis, quem fuisse excommunicatum, non probat esse excommunicatum.*

8 *Acta notarij publicè non excommunicati sustinentur ratione publici officij.*

9 *In summis, & speciebus vtile per inutile non vitiatur.*

DECISIO CCCXXII.

Opponebatur cótra decisionem in hac causa factam pro validitate translationis pensionis. Primò, quòd exequutor electus ad hũc actum non fuit certus de sua iuris-
1 dictione, † prout requiritur. Rot. *decis.* 19. *&* 21. *de conces. prabend. in nou.* Crescent. *dec.* 13. *eodem tit.* Non enim fuerunt exhibitæ literæ originales reseruationis pensionis, & creationis militis Lauretani, & priuilegiorum huiusmodi militum circa facultatem trāsferendi. Hoc motiuum visum fuit Dominis nō sub-
2 sistere, † quia quoàd literas reseruationis, & creationis militis Lauretani, notarius, cui creditur, Put. *dec.* 475. *l.* 2. testatur fuisse exhibitas, vt in process. fol. 66 & 67. Vnde parum refert, quòd notarius compulsoriæ dicat in compulsatione *transumptũ transumpti*; quia hoc non tollit assertionem notarij translationis, & apparet, verè hunc fuisse errorem notarij compulsoriæ, quia notarius actuarius qui fecit primum processum, subdit, prout legitur in processu compulsato in instrumēto, quod extraxit à propriis originalibus. Et quantùm ad priuilegia Militū Lauretanorum, licèt materia reddatur dubia, quia notarius testatur, fuisse productam Bullā creationis in Militem, in qua adsunt priuilegia &c. quæ tamen non leguntur in supplicatione, quæ habetur in actis, quæ tunc sufficiebat, cùm haberet clausulam, quòd sola signatura sufficiat, tamen, quicquid sit, an fuerint exhibita priuilegia, adhuc nihilominùs dixerunt Domini, translationem sustineri, † quia cùm translatio vi- 3
gore priuilegiorum possit fieri etiā coram solo notario, vt fuit latè deductum in causa Lucana pensionis, 17. Febr. 1592. coram bo. me. Orano, non fuit necessaria exhibitio priuilegiorum, † quia interuentus nota- 4
rij desideratur ad effectum probationis, non ad effectum, vt tanquàm exequutor antiquam possessionem casset, & nouam reseruet. Put. *decis.* 344. *l.* 2. Et fuit dictum in allegata causa Lucana.

Non obstat, quòd pensionarius 5
elegit viam exequutoris, & non viā notarij. Vnde videtur intrare regula *quod potui, nolui, &c.* quia regula procedit, quando quis ita intendit facere, & non aliàs, quod secùs est in casu isto; quia cùm translatio pensionis penderet ex voluntate pensionarij, † dicendum est, transtulisse 6
omni iure quo meliùs facere potuit, *l.* 3. *ff. de testam. milit.* vbi miles licèt incipiat testari iuxta ius commune, per hoc tamen non videtur renunciare velle priuilegio militis. Et in nostris terminis est elegans decisio Put. *supradicta* 344. *l.* 2. digna quòd videatur, & sensit Rota in dicta decisione Lucana coram Orano.

Secundò opponebatur, quòd no-

tarius qui de translatione fuit togatus, erat tunc excommunicatus, sed neque ista nullitas placuit, quia hoc probatur ex fide coadiutoris Parochi, † quæ, cùm sit de actu de præterito, non probat. Ægid. *decis.* 61. Et si huiusmodi probationibus adhibenda esset fides, tamen contrarium constat ex alia attestatione, nempè quòd de anno, quo fuit togatus de translatione, Sacramentalem confessionem fecit, & Sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum percepit, & fuit absolutus. † Vltra quòd cùm non appareat fuisse notoriè, & publicè excómunicatum, sustinentur gesta ratione publici officij, vt fuit dictum in causa Iacen. Archidiaconatus, 23. Iunij 1601. coram Illustrissimo Pamphilio, & in causa Burgen. Canonicatus, 17. Octobris 1586. coram bo. me. Gyptio.

Tertiá & vltima nullitas similiter non placuit, scilicèt priuilegia loqui de pensionibus non excedentibus medietatem fructuum, & proptereà debuisse priùs iustificari istã qualitatem, quòd pensio non excederet medietatem, quia fuit responsum, ex lectura apparere contrariũ; nam qualitas ista fuit apposita respectu translationis, ex quo facultas datur militibus transferendi pensionem, non tamen summam 200. ducatorum, nec medietatem fructuum excedentium, & propterea si titularis prætendit, pensionem trãslatam excedere medietatem, tenetur probare, & hoc probato non releuaret ad effectum nullitatis translationis, sed tantùm ad effectum reductionis pensionis, † quia in summis, vel speciebus, vtile per inutile non vitiatur vt fuit in nostris terminis dictum in allegata Lucana, coram bo. me. Orano.

CALAGVRITANA Iurisprouidendi.

Lunæ 18. Nouembris 1606.

SVMMARIVM.

1 *Iurisdictio expirat lata sententia. Quod si sunt plura capita, & sententia lata sit super vno capite, non expirat quoàd alia, nisi dictum sit quòd simul & semel causa terminaretur, nu. 2.*

Decisio CCCXXIII.

IN hoc articulo, an esset consumpta iurisdictio in casu de quo agitur, scilicèt, vt vigore Commissionis, & appellationum à sententia Reuerendissimi Seraphini non possem cognoscere super subreptione Breuis Clem. 8. dati sub die 4. Maij 1592. Domini fuerunt varij. Nam ex quo vigore dictæ Commissionis Clem. 8. de anno 1598. *esse exequendum* hac pronunciatione videbatur aliquibus iurisdictionem fuisse consumptam, † quia regula est, quòd lata sententia iurisdictio expirat, *l. Iudex posteaquàm, ff. de re iudic.* Rot. *dec.* 16. *de re iud. in nou.* 1

Huic motiuo ab aliis respondebatur, conclusionem esse veram, sed non applicari, quia causa principalis quæ pendebat coram Illustrissimo Seraphino erat super obreptione Motus Proprij Sixti V. quem ipse pronunciauit subreptitium, & lite coram ipso pendente, superuenerunt dicta Breuia Clementis, quæ coram eo fuerunt producta. Vnde cùm vigore Commissionis appellationis, bo. me. Litta pronunciauerit solùm super exequutione dicti Breuis de anno 1598. apparet, non fuisse consumptam iurisdictionem, † cùm capitula sint diuersa, & dictum non 2

sit,

sit,quòd simul & semel causa terminetur. Abbas *in cap. cum G. & A. nu. 9. & in cap. cùm inter, nu. 23. & 24. de re iudic.* & bene *in cons. 97. in princ. & nu. 1. l. 1.*

Ex quibus visum fuit, partes iterum esse audiendas post Reges.

NARNIEN. CONFINium.

Lunæ 18. Decembris 1606.

SVMMARIVM.

1 *Testes de Vniuersitate regulariter non repelluntur, & num. 6. nisi habeant interesse, nu. 2. & 3.*

4 *Si pascua venduntur, & pretium in archa communi reponitur, agitur de interesse Vniuersitatis, non singulorum.*

5 *Quis esse non potest simul actor, & testis.*

DECISIO CCCXXIV.

Visum fuit Dominis, testes Cõmunitatis Narniæ in Rota examinatos, non esse idoneos testes,
1 quia omnes sunt de Vniuersitate, † quia licèt regulariter non repellantur, *c. insuper, de testibus*, vbi Abb. &
2 Fel. *num. 2.* † tamen regula non procedit, quando habent interesse. Lanfranc. *de testibus, num. 73.* Osasch qui alios refert, *dec. 99. num. 39.* Menoc. *de arbitr. cas. 106. nu. 13. l. 2.* Chissanen. *dec. 189.* Hoc interesse autem satis probatur, ex quo testes iuxtà lx. deponunt, quòd à mense Aprilis vsque ad mensem Septembris pascere possent in loco cõtrouerso eorum pro-
3 pria animalia. † Clarum enim est, quòd quando agitur de pascuis, propter interesse singulorũ testes Vniuersitatis non sunt idonei, Ang. *in l. omnibus, nu. 2. vers. aut respicit singulos, C. de testibus.* Castr. *ibidem num. 2. vers. & per prædicta patet.* Lanfranch. *loco præcitato num. 73.* qui de communi. Osasch. & Menoch. *in locis prealleg.* Afflict. *decis. 400. post num. 5.* Couar. *pract. quæst. cap. 18. num. 4. vers. 4. indices* Rol. qui de communi, *cons. 72. nu. 13. & seq. l. 2.*

Neque facit, quòd hîc agitur super finibus, non super pascuis, nec ex victoria finium resultat victoria pascuorum, cùm Communitas Narniæ possit habere seruitutem in territorio alieno: quia aliàs hoc erat motiuum Colliscipionen. Et Rota respondit ad instantiam Narniensium, hoc non applicari in nostro casu; nam controuersia super territorio ex eo orta fuit, quia Narnienses prætendebant pascua super bonis particularium existentibus in suo territorio, quare ex victoria finium resultat victoria pascuorum; & sic interest testium; quia possunt prædicto tempore pascere in loco controuerso.

Non obstat, quòd quando pascua 4
venduntur, & pretium in archa cõmuni reponitur, agitur de interesse Vniuersitatis nõ singulorũ. Iacobin de sancto Georgio, *in l. nullus, num. 8. vers. deinde si esset quæstio, ff. de testibus*, quia quoad tempus quo testes possunt pascere sua animalia, hoc non facit Communitas. Nec releuat dicere, quòd potest facere, quia attendẽdum est, quod faceret de tempore examinis testium, ita vt videatur, quid consistat in animo ipsius testis.

Minus obstat, quòd aliqui ex istis testibus non habent animalia, quia hoc interesse non consistit simpliciter in ipso actu pascendi, sed in iure, vel facultate pascendi, & ideò vt testes non admittantur sufficit, quòd consideretur interesse ex ipso iure pascendi.

 Pa

Pariter dixerunt, repellendos illos testes, qui interuenerunt in mãdato, quia non solùm fuit datum nomine Communitatis, sed etiam proprio nomine singulorum, ibi *propriis nominibus, & nomine & vice Communitatis*, & regulæ sunt claræ,
5 † quòd quis non potest esse actor, & testis. Et fuit resolutum in hac causa 15. Martij 1604. contra Colliscipionenses.
6 Quoàd testes Colliscipionen. visum fuit Dominis, illos qui non interuenerunt in mandato, & qui non habent bona in loco controuerso, esse idoneos testes, etiam quòd aliqui sint de Vniuersitate, quia, vt dictum est, testes de Vniuersitate admittuntur, & sunt idonei, si non habent interesse.

Nec facit, quòd aliqui ex testibus Narnien. deponant, quòd viderunt illos pascere in loco controuerso prædicto, æstiuo tempore, quia hanc prætensionem nõ habent Colliscipionenses, nec illi testes distingunt, an habuerint pascua de iure, vel de facto. Imò alij testes Narnienses, vt dictum est, dicunt, quòd ipsi soli, & non Colliscipionenses possunt æstiuo tempore pascere.

AQVILANA BENEficij.

Lunæ 18. Decembris 1606.

SVMMARIVM.

1 *Possessio instrumentalis, alio non existente in possessione est manutenibilis, etiamsi capta sit per procuratorem speciale mandatum habentem, nu. 2.*
3 *Possessio posterior præsumitur clandestina, nec est manutenibilis, etiasi adsit perceptio fructuum.*

DECISIO CCCXXV.

Domini dixerunt, D. Francisco dandum esse mãdatum de manutenendo, quia constat de eius possessione anteriori, quæ licèt instrumentalis, alio non existente in possessione, est manutenibilis, iuxta stylum Rotæ. 1

Neque officit, quòd sit capta per procuratorem, quia cùm sit specialiter constitutus ad capiendum dictam possessionem, sufficit, quia est satisfactum regulæ, quòd in beneficialibus requiritur speciale mandatum. 2

Minùs facit possessio Hieronymi, quia cùm sit posterior, præsumitur clandestina, & vitiosa. Vnde non est manutenibilis, etiam quòd esset cum perceptione fructuum, vt reprobato Couarruu. sæpè firmauit Rota. 3

Ex quibus meritò Hieronymus agnoscens bonam fidem, cessit dubio.

MAIORICEN. PENsionis.

Ven. 12. Ianuarij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Clausula, sine retardatione pensionis, operatur vt valide procedi non possit in causa, nisi priùs pensio soluta sit.*
2 *Depositum non integrum non sufficit agatur.*
3 *De liquido ad illiquidum non fit compensatio.*
4 *Procurator sine mandato speciali, non potest domino præiudicare.*

DECISIO CCCXXVI.

Cvm de mense Iulij 1601. Iosephus Mas obtinuerit ab AC. decla

declaratoriam contra Ioannem Sansalonium, ob non solutionem quatuor terminorum annuæ pensionis ducatorum 401. quam declaratoriã nullam prætendebat Ioãnes, ex quo tantùm tũc esset debitor trium terminorum, quia licèt pensio fuit reseruata de mense Iulij 1599. tamen solùm habuit possessionem parochialis de mense Martij 1600. Et propterea cùm causa fuisset commissa in Rota cum clausula *fine retardatione solutionis pensionis*, ideo antequàm cognoscatur super validitate dictarum censurarum, visum fuit Dominis, esse agendum. An cõstaret de integra solutione pensionis, stante dicta clausula, *fine retar-*
1 *datione solutionis, &c.* † Quæ operatur, vt validè minimè procedi possit, nisi priùs soluta pensione. Put. *dec.22.de pen.* Cæs. de Grass. *dec.8.nu. 1.de re iud.* Paris. *cons.94.num.12.li.4.* Et fuit pluriès resolutũ. Vnde proposito dubio, vtraque parte informante, Rota censuit, non constare de integra solutione pensionis; nam quicquid sit de primo termino, Iosephus fatetur, se esse debitorem trium terminorum, vt in deposito lib.124. facto in partibus, asserendo ad residuum trium terminorum nõ teneri, ex quo illud expendit in ex-
2 peditione Bullarum, † quod depositum, cùm non sit integrum, non suffragatur. Cur.iun. *cons.28. num.13.* latè Tiraq. *de retract. conuent. §.4.gl.6. num.23.& seqq.* Nec exceptio, quòd residuum expenderit in expeditione
3 Bullarum, ei suffragatur, † cùm de liquido ad illiquidum non detur cõpensatio, §. *in bona fidei, instit. de act.*

Neque facit, quòd procurator Iosephi exegerit dictum depositum
4 pro residuo, † quia cùm non haberet mandatum speciale, non potuit præiudicare Iosepho, Franciscus Aret. *cons.4.num.3.* Fed. de Sen. *cons. 53.* Bal. *cons.131.lib.3.*

NAZARENA PENSIONIS.

Lunæ 15. Ianuarij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Pensio soluitur in festo S.Ioannis, & in die Natiuitatis, gratia commodioris solutionis.*
2 *Pensio solui debet pro rata fructuum, & non pro rata temporis.*
3 *Successor qui non habuit fructus, non tenetur ad integram solutionem pensionis decursæ, non solutæ, nisi prius factis diligentiis.*
4 *Heres non tenetur ad solutionem pensionis decursæ post obitum, etiam si aliquid receperit à Camera, nisi in subsidium.*
5 *Gratia Principis intelligitur sine præiudicio tertij.*

DECISIO CCCXXVII.

DVbitaui, quis teneretur ad solutionẽ pensionis scillicèt termini Natiuitatis Domini 1604. Et cùm pensio antiquitùs fuerit reseruata die 13. Iunij soluenda in die Natiuitatis, & sancti Ioannis, clarũ est, quòd annus terminatur in alio mense Iunij sequentis, † licèt, gra- 1
tia commodioris solutionis, pensio sit distributa in duobus terminis. Put. *dec.189. num.2. in fin. lib.2.* Et fuit dictum in causa Romana pensionis 27. Iunij 1598. coram R.P.D. meo Decano, & in causa Neritonen. pensionis 20. Nouembris præteriti, coram R.P.D. meo Sacrato. Vnde cùm Archiepiscopus obierit de mẽse Octobris, & postmodùm fuit prouisus Illustrissimus Dominus Cardina

dinalis Barberinus, clarum est, quòd solutio dicti termini spectat ad Cameram, & ad Illustrissimum D. Cardinalem, pro rata fructuum quos percepit, à die suæ prouisionis, vsq; ad diem 13. Iunij, quo annus completur, vt in simili fuit consideratũ
2 in dicta causa Naritonen. † Pensio enim debet solui pro rata fructuum, & non pro rata temporis, secundùm opinionem quã Rota seruat. Gabr. *cons.* 191. *num.* 13. *& seqq. vol.* 2. Et fuit dictum in causa Fanen. pensionis, 19. Iunij 1573. coram sanct. mem. Clemente 8. & in causa Cæsaraugustana pensionis 13. Aprilis 1592. coram Illustrissimo D. M. Cardinali Pamphilio.

Sed difficultas hodie consistit in eo, quòd iam Illustrissimus Cardinalis soluit dictum terminum, sed vult retinere in manibus sequentes terminos. Quod non posse fieri censuerunt Domini, quia licet Rota nunquam voluerit admittere illam
3 conclusionem, † quòd successor qui non habuit fructus teneatur ad integram pensionem, vt per Cassad. *dec.* 4. *num.* 3. *de locat.* Cresc. *dec.* 3. *de solut.* Put. *dec.* 189. *num.* 2. *lib.* 2. nisi priùs factis diligentiis contra illum qui fructus percepit, vt in causa Hispalen. pensionis 16. Decembris 1577. & 22. Ianuarij 1578. coram Illustrissimo Blanchetto, & in causa Barbastren. pens. 19. Aprilis 1602. coram R. P. D. meo Lancellotto, tamen stylus Rotæ procedit ex quadã æquitate, quæ cessat, ex quo Illustrissimus Dominus Cardinalis iam soluit.

4 Neque est verum, quòd pensionarius debet agere etiam cõtra hæredem Archiepiscopi institutum in re certa, vigore facultatum Archiepiscopo cõcessarum à summis Pontificibus; quia cùm hæres receperit certam summam à Camera, mediante facultate testandi concessa à Principe, non potest super ista summa molestari. Vital. *in Clem.* 2. *num.* 46. *de decimis*, Cresc. *dicta dec.* 3. *num.* 4. *de solut.* maximè cùm hoc esset ex liberalitate Principis, *l. omnes*, *l. benè à Zenone*, *C. de quadrien. præscript.* licèt verum sit, quòd si id quod remansit Cameræ, & quod percepit Illustrissimus Cardinalis in dicto anno, nõ sufficeret pro satisfactione pensionarij, posset agere etiam contra hæredem, † quia gratia Principis esset 5
intelligenda sine præiudicio tertij, glos. *in c. olim*, vbi Abb. *nu.* 7. *de verb. signif.* Ias. *in l. beneficium*, *num.* 20. *de const. princ.* & in terminis l. benè à Zenone dicit Pereg. *de iure fisci lib.* 6. *tit.* 4. *num.* 18. *& seqq.* Et fuit dictum in causa Neritonen. pensionis 1. Iulij 1605. & 16. Ianuarij 1606. coram R. P. D. meo Decano.

CAVRIEN. PENsionis.

Lunæ 15. Ianuarij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Taciturnitas eorum, quibus expressis gratiam Papa non concessisset, vitiat gratiam.*
2 *Taciturnitas circa id quod si fuisset expressum iuxta communem stylum Principis, vel cursum Cancellariæ, gratia non fuisset concessa, vitiat gratiam.*
3 *Si quis impetrat prebendam, & taceat, illi esse annexum officium pœnitentiariæ, per istam taciturnitatem non vitiatur gratia.*
4 *Literæ pensionis regulãtur secundùm literas beneficiales.*
5 *Prebendatus pœnitentiarius non dicitur habere curam animarum, nisi concurrat parochia.*

6 Non

6 Nō omnis taciturnitas, quæ facit impetrationem beneficij subreptitium, facit etiam pensionem subreptitiam.
7 Vnio extinctiua facit cessare titulum, alias secus.

DECISIO CCCXXVIII.

FVit resolutum, reseruationem pensionis fuisse validam; quia in ea interuenerit Papæ voluntas, quæ cùm de potestate non sit dubitandū, sufficit ad cuiuscumque actus perfectionem, *c. cum super, de off. deleg.* Nec ex eo voluntas Papæ iustificari potest, quod non fuit narratum, præbendam super qua pensio reseruata fuit, habere annexum officiū Pœnitentiariæ, † quia licet omnes expressiones, quæ faciliùs mouent Papam ad concedendum, vitient gratiam, ex quo literæ habent tacitam conditionem, *si preces veritate nitantur,* secùs tamen est, in taciturnitate, quia non omnia tacita vitiāt
1 grātiam, † sed ea solùm, de quibus iure est certum, quòd eis expressis Papa nullatenus gratiam concessisset, Rota *dec. 32. num. 5. de rescr. in no.* quæ est etiam apud Ægid. *dec. 697. num. 4. post medium, vers. 3. principaliter,* Calderin. *cons. 6. ante finem, vers. per predicta, de præb.* ... *d.* Mohed. *dec. 7. de rescr.* Fely. *in c. postulasti, num. 1. col. 4. in fi. vers. declara etiam nota, li-*
2 *ter, eodem tit.* † Vel etiam ea taciturnitas gratiam vitiat, quæ est circa id quod si fuisset expressum iuxta communem stylum Principis, vel cursum Cancellariæ, gratia non fuisset concessa, & propterea attenditur probabilis coniectura, vel cōmunis vsus aliarum literarum per Principem concessarum, vel solitarum concedi, Fely *in c. super literis num. 8. vers. 1. reg. de rescr.* Lapus *allegat. 89. num. 6.* idem Felyn. *in c. in nostra, num. 19. de rescript.* Cassad. *dec. 12. num. 14. de praben.* Et fuit dictum in causa Caputaquen. iurispatron. 10. Maij 1600. coram R. P. D. meo Iusto. † Hic autem, licet non fuisset 3
facta mentio, quòd præbenda haberet officium Pœnitentiariæ annexū, tamen gratia non vitiatur, quia neque de iure habetur, neque de stylo seruatur, quòd talis expressio vitiet gratiam. Non enim iuuat titularem, quòd cum officium Pœnitentiariæ administret sacramentū Pœnitentiæ, videtur habere curam animarum, & propterea in reseruatione pensionis erat facienda mentio de dicta cura. Quod comprobatur, quia sicuti impetratio præbendæ pœnitentialis ea qualitate tacita non suffragaretur, ita nec impetratio pensionis, † cum literæ pensionis de- 4
beant regulari secundùm literas beneficiales. Greg. *de pens. quæst. 2 lt. nu. 13.* † Quia non est verum, quòd ex 5
quo Pœnitentiarius exercet hoc sacramentum, habeāt curam animarum, nisi cum hoc concurrat Parochia, & per Sarnen. *in reg. de idiomate, quæst. 11. col. 3. circ. med. vers. ex quibus etiam,* & per glos. *in Clem. dudum, in verb. impediant, de sepultur.* vbi dicit, quòd licèt Fratres Prædicatores, & Minores ex priuilegio dictæ cōstitutionis, & *Clem. exiui* exercere possint ea quæ sunt fori pœnitentialis, non tamen per hoc censentur Curati. Et licet sit verum, quòd literæ Pœnit. debeant regulari secūdum literas beneficiales, tamen hoc intelligēdum est secundùm subscriptam materiam pensionis, ita vt taciturnitas aliquando faciat pensionem subreptitiam † sed non, quòd 6
omnis taciturnitas quæ facit impetrationem beneficij subreptitiam, faciat etiam pensionem subreptitiā, cùm titulus & pensio, quoad raritā & alia, longe inter se differant.

Non obstat quod dicitur, in ora-

nem euentum pensionem non sustineri, ex quo cùm officium Pœnitentiariæ sit annexum præbendæ,
7 † vnio facit cessare titulum. Rot. *dec.* 11. *de reb. Ecclesiæ non alie in ant.* Et propterea pensio reseruata super Canonicatu non substinetur; quia fuit responsum, hanc non esse vnionem extinctiuam tituli Canonicatus, qui adhuc remanet, & dicitur Canonicatus Pœnitentiariæ; sed potiùs videri quoddam onus annexum, & vnitum Canonicatui.

ROMANA DE CARAUAGIIS.

Ven. 19. Ianuarij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Nouatio inducitur per concordiam, etiamsi non adsit clausula,* sine præiudicio iurium, *quando instrumenta se inuicem non compatiuntur, nu.* 8. *& extinguet præcedentem obligationem, num.* 2. *Nisi actum sit, vt in euentum non adimplementi recedatur à contractu, nu.* 5.

3 *Non adimplens instrumentum, illo vti non potest. Quod non procedit in contractibus nominatis.*

4 *Contractus nominati per non adimplementum non rescinduntur, sed agitur ad implementum.*

6 *Clausula,* sine præiudicio iurium, *apposita in concordia, operatur, vt concordia non obseruata, possit rediri ad primeua iura, postquam actum est pro adimplemento, & non fuit adimpletum.*

7 *Duæ specialitates circa idem non præsumuntur.*

DECISIO CCCXXIX.

FVit resolutum, Carauagios non posse redire ad instrumentum obligationis sub die 10. Martij 1595. Nam cùm fuerit posteà per Mangilios facta concordia cum toto corpore creditorum, in qua interuenerunt Carauagij, quæ non se compatitur cum primo instrumento, nec 1 potest simul stare; fuit inter ipsos inducta nouatio. Bald. *in l. fin. num.* 1. *C. de nouat. & cons.* 318. *num.* 4. *vol.* 1. Gabr. *cons.* 81. *num.* 3. *vol.* 1. Ant. Gabr. *de nouat. conc.* 1. *num.* 60. *& seq.* Et tenuit Rota in causa Romana duorũ millium 28. Ianuarij 1575. coram bo. me. Card. Lancellotto. Quæ no- 2 uatio extinxit præcedentem obligationem, ita vt ex ea non possit agi, ex quo illam transfudit in sequentem, *l.* 1. *ff. de nouat.* Bar. *in l. fi. ff. de pretor. stipul.*

Neque obstat, quòd cùm Mangilij 3 non adimpleuerint contenta in secundo instrumento, non possint eo vti ad probandum nouationem, *l. qui fidem, ff. de transact. l. cùm proponas* 2. *C. de pactis* Soc. sen. *cons.* 21. *in fin. vers. respondetur,* Surdus *cons.* 385. *ante num.* 22. *vol.* 3. quia (vltra quòd Mãgilij adimpleuerunt pro parte) fuit responsum, quòd cùm hæc vltima concordia habeat stipulationem, & propterea sit contractus nominatus, Bar. *in l.* 2. *in fin. C. de condict. ob caus.* Castr. *in l.* 1. §. *fin. nu.* 5. *ff. de pact. & in rub. ff. de verb. oblig. in fi.* vbi Ias. *num.* 10. Et fuit dictum in causa Portuen. bonorum 27. Nouembris 1579. coram Illustrissimo Seraphino, bene 4 possunt Mangilij se illa tueri. Contractus enim nominati propter non adimplementum alterius partis non rescinduntur, sed agere debet is cui impletum non fuit, ad adimplementum Bart. *in d. l.* 2. *num.* 7. *C. de cond. ob caus. & in l. inciuile, C. de rei vendi.* Soc. *in l. qui Romæ,* §. *Seia in* 5. *not. nu.* 6. *ff. de verb. oblig.* Afflict. *dec.* 280. Gabr. *cons.* 49. *nu.* 1. *lib.* 2.

Neque

5 Neque facit, quòd huiusmodi limitatio non procedat, quando expreſsè fuit cõuentum, quòd in euentum non obſeruantiæ poſſit recedi à contractu, Gabr. *d. conſ.* 49. *num.* 16. Alciat. *conſ.* 10. *in princ. tom.* 3. *lib.* 8. hîc autem Carauagij conſenſerunt ſecundæ concordiæ ſine præiudicio
6 ſuorum iurium. † Cuius clauſulæ, dixit Rota, coram Illuſtriſſimo Seraphino, ſenſum eſſe, vt in euentum non obſeruantiæ concordiæ, Carauagij poſſent ſemper redire ad priorem obligationem, & ea ſe iuuare contra Mangilium. Nam reſpondetur, quòd Rota tunc dedit iſtum intellectum ad euitandum, quòd dicta clauſula, tanquam de directo contraria & incompatibilis cum inſtrumento reiiceretur, ſed nõ proptereà intellexit, quòd haberet vim pacti, ita vt abſque eo quòd Carauagij egerint pro adimplemento, ſecundùm diſpoſitionem iuris communis, poſſint redire ad primæua iura, ſed ſolùm in caſu, quo non poſſent conſequi adimplementum, quia aliàs ſequerentur duæ ſpecialitates, ſcilicèt, quòd ſaluaretur dictum pactũ, & non reiiceretur, & quod induceret pactum ſpeciale contra diſpoſitionem iuris cõmunis, ſcilicet, quod in contractu nominato poſſet rediri ad primæua iura, abſque eo, quòd priùs fuit actum pro adimplemen-
7 to. † Quæ duæ ſpecialitates nõ ſunt præſumendæ, nec etiam poſſunt ſimul concurrere, gloſ. *in l. cum poſt* §. *gener. ff. de iur. dot. & in l.* 1. *C. de dot. promiſſ.*

Nec ſubſiſtit, quòd illa reſeruatio ſine præiudicio ſuorum iurium non erat de directo contraria inſtrumento, ex quo Mangilius primo loco ſuſcepit onus ſoluẽdi ad fauorem illorum de Carauagiis, & poſtmodùm ad fauorem omnium creditorum, vnde illa clauſula ſolùm operatur, quòd non ſit inducta aliqua nouatio, quoàd priorem obligationem, vt per Gra. *conſ.* 126. *num.* 8. *lib.* 1. † quia cùm obligationes ſint 8
diuerſæ, nec ſe adinuicem compatiantur, ſtante diuerſitate pactorũ, ſatis fuit inducta nouatio, vt ſuprà dictum eſt, & proteſtatio remanet de directo contraria inſtrumento.

ROMANA PECVniaria.

Ven. 26. Ianuarij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Viduæ habenti procuratorem, aduerſùs rem iudicatam, ob non interpoſitam appellationem non datur reſtitutio in integrum.*
2 *Læſus quis non dicitur, ex eo quòd fuit condemnatus.*
3 *Sentẽtia lata ſuper libello ſine actione, non ſuſtinetur.*
4 *Clauſula, ius & iuſtitiam miniſtrari operatur, vt libellans cenſeatur intentaſſe omne remedium quod ſibi competere poſſit, ſi tamen intentio libellantis declaretur per probationes, num.* 5.
6 *In dubio recurrendum eſt ad coniecturas.*

Decisio CCCXXX.

Licèt viduæ quæ habuit procuratorem, non detur reſtitutio 1
aduerſus rem iudicatam ob non interpoſitam appellationem, Afflict. *ſuper conſt. regn. lib.* 2. *rubric.* 40. *num.* 26. Lancell. *de attent.* 2. *par. c.* 14. *nu.* 2. Caputaq. *dec.* 67. *lib.* 1. *in manuſcr.* Læſio enim non apparet ob non interpoſitam appellationẽ, cùm procurator potuerit agnoſcere bonam fidem. † Neque proptereà valet 2

consequentia, est condemnata, ergo est læsa, nisi doceat, sententiam esse iniustam; secundùm veriorem sententiam, de qua Abb. *cons. 77. col. 3. lib. 2. ant. med. vers. aduertendum tamen.* Alba, *cons. 59. nu. 5. & 6.*

In casu tamen de quo agitur, censuerunt Domini, viduæ competere restitutionem in integrum, quia sententia videbatur iniusta. Nam Ioannes Paulus egit contra hanc viduam vti hæredem Petri ad scuta 120. à Petro habita ex causa in

3 [illegible] deducenda, † quæ cùm nunquam fuerit deducta, sequitur, quòd egerit sine actione, & quòd proptereà sententia non sustineatur, *l. 1. in prin.* vbi glos. magna & DD. *ff. de eden.*

4 Neque suffragatur Ioanni Paulo, quòd in libello adsit clausula, *ius, & iustitiam, &c.* quæ operatur, vt quis videatur intentasse illud remedium, & illam viam, quæ libellanti competere potest, & sibi est magis fauorabilis. Aym. *cons. 201. num. 45.* Rol.

5 *cons. 79. num. 38. lib. 1.* † quia hoc est verum si per probationes declaretur intentio libellantis, quia tunc iudex secundùm intentionem illam poterit condemnare. Gemin. *cons. 118. num. 3. vers. & hoc probat.* Corn. *cons. 302. lib. 1. per totum.* In casu autem de quo agitur, non apparet, Ioannem Paulum probasse intentionem suam, nam & si mediante chirographo s. mem. C[illegible]m. 8. [illegible]bi consignato à Petro, habuerit scuta 1200. ex bancho, quæ transtulit ad domum Petri, in qua præsente Petro [illegible] numerata, & data Petro, tamen non constat, ex qua causa

6 fuerint data † Vnde recurrendum est ad coniecturas, vt per Bart. *in l. cum quid, nu. 11. ff. si cer. pet.* Et propterea ad excludendum mutuum, [illegible]tabant Domini qualitatem personæ Ioannis Pauli qui dedit pecunias, quæ & si [illegible] sit, nihilominùs tunc erat scriba cuiusdam Notarij, nec est verisimile, quod voluisset Petro Auditori Thesaurarij mutuare pecunias absque licito lucro, & eas absque scriptura aliqua tradere, vt bene in simili considerat Anchar. *cons. 64. num. 2. post medium.* Cócurrit taciturnitas nouennij; non est enim verisimile, quòd vir non diues, sed potiùs humilis conditionis, voluerit per illud tempus habere pecunias otiosas, cùm nemo præsumatur iactare suum. Concurrit etiã, quòd Petrus tãquam Auditor Thesaurarij, dum consignauit chirographum, transmisit cum Io. Paulo ad banchum duos familiares suos, vt ipsimet deponunt, quæ arguunt, pecunias non mutuò fuisse traditas.

Non obstat, quòd primus testis dicat, quòd dum numerarentur dictæ pecuniæ, petijt certam quantitatem mutuo à dicto Petro, qui negauit habere pecunias, & dixit, illas esse Ioannis Pauli, quia hæc verba potuerunt dici ad excludendum amicum petentem mutuum, prout quotidiana practica docet, & vtcumque sit, dictum istius testis, non propterea concludit, pecunias mutuò fuisse datas.

INTERAMNEN. PEcuniaria.

Merc. 31. Ianuarij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Re[illegible] probare debet, [illegible], etiam quod pro[illegible] constat [illegible].*

2 *[illegible] summarum inducit [illegible] uersitatem contractuum, & obligationum.*

Dec[illegible]

DECISIO CCCXXXI.

1 IVlius qui agi condictione indebiti, tenetur probare intentionem suam, scilicet, indebitum soluisse, Alex. *cons.* 83. *nu.* 1. *lib.* 1. quam visum fuit Dominis non probari. Cùm enim indebitum deducatur, ex quo extinxit censum Vecchiarellæ; non probat, extinxisse vigore concordiæ anni 1591. prout probare debet, cum sit fundamentum intentionis suæ, etiam quòd consistat in negatiua, Innoc. *in cap. super his, num.* 10. *vers. ad argument. contrar. de accusat.* cum alijs, per Natt. *cons.* 199. *numer.* 9. *vol.* 1

Neque facit, quòd satis probatur huiusmodi negatiua, cùm non cõstet de alia causa, ex qua M. Ant. auctor Iulij voluerit extinguere cẽsum, quia hæc præsumptio eliditur, ex quo M. Ant. tenebatur vigore cõ-
2 cordiæ extinguere censum scutorũ 600. & tamen extinxit censum scutorum 400. quæ diuersitas summarum inducit diuersitatem contractuum, & obligationum, *l. quingenta, ff. de prob.* Ang. [illegible] debemus, 29. *num.* 3. *in fi. ff. de* [illegible] Surd. *cons.* 80. *num.* 14. Nec [illegible] potest iuuari, ex eo quòd non fuit [illegible] citer promissum, extinguere censum, sed pro huiusmodi ratali berare Marcutium, quod potuit adimpleri soluendo in vna manu scuta 400. liberando Marcutium pro illa summa, quia nihilominus militat prædicta ratio, quod diuersitas summarum, inducit diuersitatem obligationis, ex qua dicunt Ang. & Surd. [illegible] quòd petens 5[illegible]. [illegible] centum fuisse sibi promissa, [illegible] succumbere, nisi probet, 50. [illegible] de centum promissis. Videtur enim [illegible] summam petijsse, & aliam probasse, & prædicta

in hoc casu de plano procedunt, quia concurrunt quamplura denotantia diuersitatem obligationum, & præcipue dicta duorum testium, qui deponunt de confessione extraiudiciali M. Antonij facta parte præsente, quæ tolleret omnem difficultatem, si non dubitaretur, an alter ex testibus deposuerit sine iuramento. Gabr. *cons.* 71. *num.* 17. *lib.* 1. Concurrunt insuper quietationes, dicta aliorum testiũ, capitula Vecchiarellæ, & alia ponderata in decisione vltimo loco facta. Quæ probationes fortasse simul iunctæ facerent plenam probationem, cùm omnes in sua specie videantur perfectæ.

CELSONEN. CANONICATUS.

Merc. 31. *Ianuarij* 1607.

SVMMARIVM.

1 *Regula de annali, tuetur possessionem pacificam per annum immediatè præcedentem gratiam impetrantis, & incipit a die possessionis illius cuius beneficium impetratur.*

2 *Dictio* tunc, *denotat extremitatem temporis.*

3 *Dictio* immediate, *denotat actum* [illegible] *præcedentem.*

4 *Annalis pacificus possessor non dicitur* [illegible], *cum beneficium ab alio post annum fuit possessum.*

5 *Gratia* [illegible] *subiacet regulæ de annali,* [illegible] *prima gratia* [illegible] *non erat pacificus.*

6 *R*[illegible] *impetrata commi*[illegible] [illegible] *tationum,* [illegible] *regula de annali.*

DECISIO CCCXXXII.

DOmini, [illegible] decisionis, a[illegible] possessio

Antonij ei suffragaretur, ex quo fuit capta dum Petrus erat in possessione, ad effectum tamen, quòd Cosmæ non obstaret regula de annali, dixerunt sufficere, quòd de tépore secundæ gratiæ Cosmę, in qua obtinuit subrogari in iuribus Petri, Anton. non esset annalis pacificus possessor, quod deprehenditur ex eo, quia secundo loco cepit possessionem 22. Septembris 1599. & 20. Iulij 1600. ipsemet cõmisit causam iactationis, & iactationum. Vnde cùm de tempore commissionis nódum esset annalis pacificus, superueniente gratia Cosmæ, ipsi agenti
1 regula non obstat, † ex quo illa solùm tuetur possessorem per annum immediate præcedentem, qui incipit à die possessionis illius cuius beneficium impetratur, & terminatur, postquàm completus est annus pacificæ possessionis, antequàm beneficium sic possessum alter impetret, vt per Mandos. *super regula de annali quæst.19. num.1. & 3.vers. quoad aliud.*

Neque facit, quòd ante secundam possessionem Antonius fuit pacificus possessor, quia vt dictum est, Domini non firmarunt, an dicta possessio ei suffragaretur, sed vtcumque sit, non poterat suffragari ad effectum quòd Cosmæ obstaret regula de annali, cum requirat annalem possessionem pacificam immediate præcedentem gratiam impetrantis, & sic gratiam Cosmæ. Et hoc innuunt verba regulæ, videlicet *statuit, & ordinauit, quòd quicumque beneficium tunc per annum immediatè præcedentem*, ponderando dictio-
2 nem *tunc*, † quæ denotat extremitatem temporis impetrationis contra quam datur de regula, & dictionem
3 *immediatè*, † quæ denotat annum immediatè præcedentem ipsam impetrationem, vt in puncto considerat Verall. *dec.21.part.3.per tot.* Cæsar de Grass. *dec.7. num.2. & seqq. de caus.poss.& propr.* vbi quòd non dicitur annalis pacificus possessor, ad effectum regulæ, ille cuius beneficium post annum ab alio fuit possessum, & quòd passim in Rota practicatur, quòd ad effectum regulæ, debeatur probari pacifica possessio in anno immediatè præcedenti impetrationem. Hinc per prædictas rationes Rota resoluit coram bo. me. Bubalo in causa Brixien. parochialis, 2. Iunij 1587. quòd gratia *perinde valere*, obtenta ab impetrante, non subiaceat regulæ de annali, ex quo vigore primæ gratiæ iam possessor non erat pacificus. Et conferunt notata per Sarnen. *super hac regula, q. 77.* & per Mandos. *quæst.11.* qui concludunt per dictas rationes, non sufficere annum continuum.

Neque etiam facit, quòd commissio iactationis, & iactationum, fuerit impetrata ab asserto procuratore, quia sufficit ad effectum regulæ, cum Antonius ratam habuerit ante annum completum. Sarn. *super dicta regula de annali quæst.49. per tot.* & quod ratificatio sufficiat ad effectum litis, dicit Verall. *decis. 165. par.2.*

SPOLETAN. LAVDI.

Lunæ 12. Februarij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Nemo cogitur stare in communione.*

2 *Arbitris in rebus parui præiudicij creditur.*

3 *Nota quod in causis leuibus Rota amat concordiam.*

Deci

DECISIO CCCXXXIII.

Visum fuit Dominis, laudum esse iustum. Nam cùm arbitri condemnent Iuliam hæredem patris ad soluendum medietatem mobilium Martinæ, & scuta tria pro medietate Ferratæ,& appodij, vt in 1. & 2.cap.& præcipiant,quòd prædium commune diuidatur, vel,partibus nolentibus illud diuidere, diuidantur fructus, circa hæc capita de iustitia dubitari non potest, quia Andræas earum pater dedit ipsis in dotem pro qualitate floren. 300. & post eius obitum residuum bonorũ, reseruata sibi facultate testandi per flor. 100. Vnde cùm hæc bona demptis flor. 100. spectarent ad dictam Iuliam, & Martiam, benè pronun-
1 tiatum fuit, esse diuidẽda,†cùm nemo cogatur perstare in communione, Corn.*cons.* 54.*num.*1. *lib.*1. & quantitas mobilium satis iustificatur ex inuentario. Et quoàd ferra-
2 tam, agitur de tam parua summa, † vt credendum sit arbitris attestantibus de confessione Iuliæ. Abb.*cons.* 64.*col.*3. *ant.med. vers.item videtur in hoc credendum.*

In tertio quoque capite laudum est iustum, quia cum in eo habeatur, quòd vtraque pars participet pro rata de pensione domus,non est præclusa via,quin Iulia possit participare pro portione sibi aliàs assignata pro flor. 300. occasione suarum dotium, & pro alia medietate vigore instrumenti dotalis,quæ sibi
3 erat debita post obitum patris cum laudum recipiat interpretationem, & declarationem à iure. Anch.*cons.* 6[illegible].*num.*7.

Et quoad fructus agri,quos Iulia dicit, Martiam percepisse hoc non probatur ex testibus per ipsam datis, & ideo resultat iustitia laudi in hoc capite, in quo vtraque pars absoluitur.

Quoàd florenos 100. in quibus fuit instituta Iulia non negat Martia, ei esse debitos, sed de his non tractat laudum, & Martia ipsa prætendit residuum suæ dotis.Vnde ordinarunt, Domini cùm agatur de paupere regno, quòd circa hæc capita absque lite omninò partes concordentur.

VITERBIEN. FIDEIcommissi.

Ven. 16. *Februarij* 1607.

SVMMARIVM.

1 *Ætas probatur per testes,& ex fide baptismi,nu.2.*

3 *Quadriennium datur ad petendam restitutionem in integrum.*

4 *Testes de certa scientia, & de credulitate, iunguntur ad faciendam plenam probationem.*

5 *Restitutio in integrum datur minoribus ex causa iuuenilis imprudentiæ, etiam si semel fuerit petita, & denegata, & non appellatum.*

DECISIO CCCXXIV.

In disputatione dubij, An Marco, & Octauio esset danda restitutio in integrum aduersùs aditionem hæreditatis paternæ, Domini 19. Ianuarij 1601. non dubitarunt de minori ætate Octauij,sed de minori ætate Marci,& de læsione.Quæ duo copulatiuè requiruntur ad effectum restitutionis in integrum,ex allegatis in dicta decisione. Hodie antem satis etiam constat de minori ætate Marci, ex depositione duorum te- 1
stium,qui benè deponunt, fuisse natum de mense Septembris anni 1578.*l.omnes*, vbi Castr. *num.*7. *C.de his,qui ven. ætat. impetr.* Bart. *in l. de ætа*

ætate,num.7.ff.de minor. Soc. *in.cons.* 3. *num.12. lib.2.* Vnde cùm Marcus sit natus de anno 1578. vt ex testi-
2 bus, Octauius verò de anno 1580.† vt ex fide Baptismi, satis restitutio fuit petita ante elapsum quadtiennium,† quod datur ad petendam re-
3 stitutionem, cùm post completam minorem ætatem adhuc non sit lapsum. Cùm enim sit probatũ principium temporis, probatur etiam finis, Bald. *in l.2. num.2. C. de temp. appell.*

4 Difficultas igitur consistebat in læsione, quæ videbatur satis probata ex depositione primi testis, qui deponit, quòd Pacificus pater dicti Marci, & Octauij nihil habebat de proprio, sed omnia bona ei fuerant relicta à Marco patre. Et quamuis iste testis sit vnicus, concurrit tamen dictum secũdi testis deponentis de credulitate, & quod alias firmatum fuit 18. Aprilis 1603. quòd Pacificus ludendo, & bibendo consumpsit omnem substantiam. Vnde non est verisimile, quod ipse acquisiuerit bona, ex quibus satis apparet læsio dictorum Marcij, & Octauij.

5 Neque facit, quòd semel in partibus restitutio fuerit petita, quia non apparet fuisse denegatam, & si de hoc constaret, etiam quod non esset appellatum, adhuc est danda restitutio in integrum Marco, & Octauio ex causa iustitiæ [illegible] dentiæ, ex alleg. per Oddum *de restit. in integr. par. 1. quæst. 16. art. 2. num 14.*

Et ita fuit resolutum in maximam contumaciam alterius partis, &c.

ROMANA VINEÆ.

Lunæ 19. Februarij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Pacta illicita quæ non sunt contra substantiam venditionis, vitiantur, & non vitiant.*

DECISIO CCCXXXV.

Domini dixerunt, sententiam Rotalem esse confirmandam, quia ex elaboratissima decisione bon.mem. D.Littæ apparet, non cõstate de læsione prætensa. Et licèt hodie opponatur, plura pacta fuisse apposita in venditione, quæ de iure non subsistunt, † tamen, quicquid 1
dicendum sit, satis est, quòd non sunt contra substantiam venditionis, & propterea licèt possent vitiari, non tamen vitiare ipsam venditionem. Et istis pactis etiam fuit responsum in decisione bon.mem. D.Littæ, & hodie agitur tantum super læsione.

CALAGVRITANA Iurisprouidendi.

Ven. 9. Martij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ferri debet super [illegible] eo quod petitur, al[illegible] non valet.*
2 *Iudex [illegible] mala [illegible], [illegible] suo [illegible].*
3 *[illegible] dent [illegible] dicuntur [illegible].*
4 *D[illegible] ex d[illegible] nem recipiunt. [illegible] de per [illegible] terminati [illegible] non recip[illegible].*
5 *Pr[illegible] facta ab ex[illegible] in qua[illegible] p[illegible] one conferendi sustinetur*

Decisio CCCXXXVI.

Domini dixerunt, iurisdictionẽ
non fuisse consumptam itaut
sit præclusa facultas cognoscendi
super Breui S.mem. Clem.8. dati
die 4.Maij 1592. Nam licèt regula
1 sit,† quòd sententia debeat fieri su-
per toto eo quod petitur, aliàs non
valet, *l. in hoc iudicio, ff.fam. ercisc.l.*
etiam, §.1.*ff. de minor.* cum allegatis
per Felyn. *in cap.cùm inter, num.6.de*
2 *sent. & re iud.* † Et iudex siue bene,
siue malè iudicauerit, officio suo
functus sit,*l.Iudex posteaqua* 55.*ff.de*
3 *re iud.*†tamen dicta regula non pro-
cedit, quando capitula sunt diuisa,
quia tunc plures sententiæ possunt
ferri ab eodem iudice. Ioannes An-
dræas,*in d.c.cùm inter, num.12. vers.si*
*autem plura capitula,& num.13.*Butr.
num.26.circ. med.vers.potest tamen po-
st ea articulum non dictum & per tot.
bene Imol.*num.12. vers.si autem peti-*
tio continet plura, Abb. *num.23*. Fel.
*num.6.*Bald.*in l.2.num.6.C.de re iud.*
4 † Diuisa autem capitula tunc di-
cuntur, quando ex diuersitate fa-
ctorum separationem recipiunt.Bal.
*in d.l.2.num.5.*vel quando vnum ab
alio determinationem non accipit,
sed quodlibet per se,vt per Fel.*in d.*
*c.cum inter,num.7.*prout in casu isto,
quia sententia lata per Illustrissimũ
D.Cardinalem Seraphinum, est su-
per inualiditate Motus proprij Sixti
quinti super modo conferendi,im-
ponendo silentium Episcopo, & ab
eo prouisis. Et propterea cùm
postmodùm bo. me. Litta pronun-
ciauerit per sententiam diffinitiuã,
literas S. mem. Clem.8. in forma
Breuis datas 28. Aprilis 1596. esse
canonicas,& iuxta illarum tenorem
esse prouidendum, non inde sequi-
tur, quòd etiam pronunciauerit su-
per Breui dato die 4. Maij 1592.per
quod inualidantur prouisiones fa-
ctæ vigore Motus proprij Sixti
quinti,itaut beneficiati non possint
audiri super isto puncto particulari,
& separato, quia stant simul, quòd
Motus proprius Sixti quinti non
sustineatur,& tamen prouisiones fa-
ctæ illius vigore sustineantur tan-
quam factæ ab illo qui erat in pos-
sessione conferendi illo modo. Cal- 5
der.*cons.23.de praben.*Rota *dec.49.de*
rescr.in antiq. Et fuit latè deductum
coram me in causa Celsonen. Præ-
ceptoriæ 2.Iunij præteriti.

Neque facit, quòd ex quo Illu-
strissimus Seraphinus pronuncia-
uit, Motum proprium Sixti quinti
esse inualidũ, & bo.me.Litta Breue
Clem.8. Dato 28.Aprilis 1596. esse
exequendum, per quod forma pro-
uidendi præscribitur,& finis litibus
imponitur, cum clausula,*sublata*,in-
de sequitur, quòd etiam super pro-
uisionibus iam factis per Episcopũ
sit pronunciatum,& propterea con-
sumpta iurisdictio, ex allegatis per
Fel.*loco proximè citato,num.7.post med.*
vers.2.restringe, vsque ad finem; quia
hæc procederent, si data inualidita-
te Motus proprij Sixti quinti, se-
queretur etiam,prouisiones eius vi-
gore factas,fuisse inualidas;sed cùm
hoc non sequatur,vt dictum est,po-
test propterea super hoc capite se-
parato & indiuiso cognosci, quin
quoàd illud non dicatur cõsumpta
iurisdictio.

Nec denique refragatur,quòd per
dictum Breue de anno 1596. vide-
batur finis impositus litibus; quia
videbatur Dominis,esse intelligen-
dum, quoàd lites prouenientes ex
modo conferendi,non autem, quòd
prouisi non possent audiri super
collationibus sibi factis vigore Mo-
tus proprij Sixti, an sustinerentur
ratione bonæ fidei collatoris, vel

ex alio capite, & per consequens, an illi obstet Breue 4. Maij 1592. per quod dictæ prouisiones inualidantur. Et de hoc etiam poterit particulariter videri, dum cognoscetur super dicto Breui.

SYRACVSANA
Quartæ.

Merc. 14. Martij 1607.

EPITOME.

In tota hac decisione agitur, ex quibus actibus lis censeatur inducta, ad effectum interrumpendi præscriptionem.

SVMMARIVM.

1 *In probanda consuetudine tempus litis demendum est.*

2 *Exequutio citationis sufficit ad inducendum litis pendentiam, itaut nihil ea pendente debeat innouari, tam ex parte actoris, quàm rei. Ex parte verò actoris sufficit citatio, etiam quòd non sit exequuta.*

4 *Litis contestatio requiritur ad effectum vt lis interrumpat præscriptionem.*

5 *Lis regulariter habet initium à litis contestatione.*

6 *Quando lis dicatur contestata, vide remissiue.*

7 *Quarta Episcopalis non debetur de legato pio facto pro ornatu corporis Christi.*

8 *Concordiæ, & transactiones fieri possunt pro lite præsente, & pro futura.*

9 *Lis dicitur contestata per responsionem factam petitioni.*

10 *Lis dicitur deserta ex non prosequutione per annum, vel per biennium, ex causa.*

11 *De nullitate dari potest vsq; ad 30. annos.*

12 *Iudices de necessitate in pronunciãdo non sequuntur informationes procuratorum, & aduocatorum.*

13 *Sententia lata ad fauorem præscribentis, non interrumpit præscriptionem.*

14 *Nullitatis obiectio litem non inducit.*

15 *Post rem iudicatam, ad hoc vt extinguatur lis, fauore actoris requiritur exequutio, secus fauore rei.*

DECISIO CCCXXXVII.

CVm Reuerendissimus Dominus Episcopus Syracusan. prætendat, ex testibus probasse consuetudinem percipiendi quartam ex legatis iis, † & quia ex tempore, de 1
quo testes deponunt, est demendũ tempus litis, vt per Bar. *in l. Celsus, num. 26. & seqq. ff. de vsucap.* ideo dubitaui, an constaret de tali lite ante annum 1532. quæ suffragetur Ciuitati Noti in casu, de quo agitur. Et cùm plura deducerentur, Dominis non placuit, esse inductam litem ex monitorio exequuto per Episcopũ 1508. in summario, *num. 5.* contra Capellanos sancti Nicolai, vt soluerẽt quartam de quodam legato pio, nec ex alio monitorio exequuto per eundem Episcopum de anno 1510. contra hæredes cuiusdam ad soluendum quartam de legatis piis, vt in summario, *num. 6.* nec minùs ex alia citatione cum inhibitione obtenta de anno 1520. vt in summario *num. 3.* per Ioannem Menzullo contra Episcopum, occasione cuiusdam decreti (de quo tamen non constat) de soluendo certam quantitatem pro quarta. † Nam licèt ad effectũ, 2
quòd lite pendente nihil debeat innouari, sufficiat exequutio citationis, per quam reus possit instrui super

super quibus in iudicio conuenitur.
3 *Clem.8.vt lit.pend.*† & respectu actoris,nec requiratur exequutio. Rota *dec.6.vt lit.pend.in no.*Rom.*cons.*330. *num.2. ante finem, vers. illud autem*, cum aliis latè deductis in causa Terdonen. fructuum 28.Ianuarij 1577. coram bo.mem. Lauretano, & latè prosequitur Lancell. *de attent. p. 2.*
4 *c.4.in præfat. num.*36.† Ad effectum tamen interrumpendi præscriptionem, & sic, quòd testes non probent, quasi deponant post litem motam, requiritur litis contestatio, *l.motæ litis,*26. vbi Bald. Salic. & alij
5 *C.de rei vendic.* † Regulariter enim lis ab eius contestatione initium habet *c.ex parte* 2.& ibi latè glos. *fin.de verb.sign.* & not.Vestr. *in praxi lib.*8.
6 *c.*4. *num.* 23. Hic autem lis non fuit contestata, cùm non concurrant ea de quibus per Castren. *in cons.*402. *num.*2. *vers. 2 .probatur*, *lib.*1. vt per Rom.*cons.*174.*num.*5. Nec etiam aliquibus ex Dominis videbatur adesse litem ad effectum de quo agitur, ex petitione facta de anno 1529. super reuocatione sequestri, & quòd declaretur,quòd de legato pro ornatu corporis Christi quarta non esset debita, & sententia super hoc lata in qua fuit declaratum, quartam in hoc casu non deberi, vt in summa-
7 rio *num.*2. † quia iste videbatur casus specialis,nempe,quòd quarta nõ deberetur de legato facto pro dicto ornatu.Sed quia non erat expeditũ, an hæc sententia esset in forma probanti; ideo, si opus erit, de hoc poterit particulariter videri, quia non omnes Domini considerauerant istũ casum litis. Nec insuper potest colligi aliqua lis ex c. 12. concordiæ initæ de anno 1532. vt in summario,*nu.*penult. in quo cauetur,quòd circa facultatem exigendi quartam debeatur consultari cum sanctissimo,cuius ordini Episcopus acquiescit,† quia concordiæ,& transactio- 8
nes solent fieri non solùm pro lite pendente,sed etiam pro futura, *l.*2. vbi DD. *C.de transact.* An autem ex ista transactione Episcopus fuerit effectus malæ fidei possessor, itaut consuetudo, si qua posteà inducta fuerit,ei suffragari nõ possit,Domini dixerunt, non esse præsentis inspectionis,cùm quæratur solùm, an cõstet de lite, ad effectum prædictum.

Difficultas igitur fuit restricta ad litem motam per Episcopum de anno 1516.vt in summario,*num.*4.Petiit enim contra Bernardum de Vrso quartam legatorum piorum per Ioannem eius fratrem relictorum,† 9
& monitorium fuit exequutum, & responsum pro parte Bernardi; vnde negari non potest, quin his fuerit contestata, *l.*1. *C.de lit.contest.c.*1 *eodem tit.*Castr.& Rom.*locis præcitatis.* Et inde fuit lata sententia de anno 1517. ad fauorem Episcopi, & ab ea appellatum, & introducta causa in Curia Metropolitana Montis Regalis,& de anno 1519.per dictam Curiam fuit reuocata prima sententia, quæ nulla fuit declarata,& data absolutoria Bernardo,& contra hãc sententiam pro parte Episcopi fuit dictum de nullitate, & si qua erat, ab ea appellatum, & licèt non constet de prosequutione appellationis, tamen cùm etiam fuisset dictum principaliter de nullitate, licèt fuerit deserta causa appellationis, † 10
cùm nec infra annum, nec infra biennium quod ex causa datur, appareat de prosequutione, *c. cùm sit Romana,& c.ex ratione, de appell.* non tamen fuit deserta causa nullitatis,
† cùm de nullitate possit dici vsque 11
ad 30.annos. Franc.*in cap. dilecto, nu.* 171.*de appell.*Marant.*in praxi.par.*6,

tit.de sent. num. 153. Et fuit latè deductum in causa Placentina parochialis de Malpartida, 1. Decembris 1603.coram bon. mem. Litia. Et sic ista lis super nullitate non solùm durauit vsque, sed etiam post annum 1532.

Neque placuit Dominis, quòd Bernardus denegaret solutionem quartæ,non ex eo solùm, quòd non esset debita Episcopo, sed ex remissione antecessoris, & aliis etiam de causis,vt in summario Episcopi, *nu.* 12.quia dicebant Domini,quòd iste est actus extraiudicialis continens allegationes procuratorum, & aduocatorum, qui dicunt in iure, & in facto,& deducũt motiua,ex quibus non potest concludi, prosequu-
12 tionem litis esse restrictam, † quia Iudices ista pro necesse in pronunciando non sequuntur, vt per Gemin. *in c.duobus, num.9. de rescr.* qui dicit, quòd nec Auditores Rotæ semper volunt insistere suis decisionibus.

13 Neque facit, quòd sententia fuit lata ad fauorem Episcopi, & ideo non fuit interrupta præscriptio, vt per Fely. *in c. illud. num.17. vers.14. concl.de præscript.* Couar. *in reg.poss. p.2.§.12. nu.4. vers.concl.ibi:hanc item secundam conclusionem*, quia vltima sentētia fuit pro Bernardo Vrso reo, vt satis est, quòd cùm iudicium non fuerit terminatum de Anno 1532. lis duraret de eo tempore.

Dicebat tamen vnus ex Dominis, quòd Episcopus Syracusanus dixit de nullitate sententiæ Metropolitanæ, & si qua erat, appellabat ad Illustrissimum Proregem, & sic hæc appellatio non potest ei suffragari, ex quo non fuit appellatum ad iudicem Ecclesiasticum,cùm materia esset de foro Ecclesiastico. Et insuper dicebat, quòd licèt Episcopus per 30. annos posset dicere de nullitate, † tamen nullitas obiecta 14
non inducit litem, per doct. Bal. *in Auth.quæ supplicatio,num.4.C.de precibus Imp. offer.* Quia aut sententia valuit,& non pendet iudicium, aut sententia non valuit, & sic non inducitur pendentia ratione nullitatis motæ, sed ratione primæ causæ. Quæ eo magis videntur procedere ad effectum de quo agitur.

Nec poterat suffragari Episcopo, 15
quòd res iudicata non extinguit litem, nisi sequatur exequutio, quia hoc procedit in actore, secùs in reo qui est in possessione, qui non eget exequutione. Et ita loquitur Mohed. *dec. 3. num.3. vt lit. pend.* Put. *dec.311.num.7.lib.2.* Vnde super hoc motiuo,quod videtur releuans,pars poterit particulariter audiri.

Alia quæ deducebantur pro parte Episcopi ad ostendendum, consuetudinem fuisse probatam per scripturas, non sunt præsentis inspectionis, quia an fuerit offuscata per præsentem litem, erit particulariter agendum.

PORTVGALLEN.
Pensionis.

Ven.23.Martij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Causa censetur profana, quæ non est super titulo beneficij.*
2 *Remissoria in profanis conceditur absque fumo, si articuli sunt releuantes.*
3 *Propter præsumptam calumniam, remissoria non facilè denegatur.*
4 *Remissoria, quando diu in partibus fuit agitata causa, super eadem re denegatur, secus si super diuersa.*

DECI

DECISIO CCCXXXVIII.

DOmini dixerunt, remissoriam esse dandam, quia cùm causa
1 sit profana († talis enim censetur omnis causa, quæ non est super titulo beneficij. Verall. *dec.99.par.1.*)
2 † Solet dari absque fumo, modò sit releuans, Mohed. *dec.199. num.4.* Caput.*dec.68.lib.3.* Hic autem releuantia satis apparet, ex quo articuli tendunt ad tollenda omnia firmata in decisione. Et licèt hoc sapiat ca-
3 lumniam,† tamen ob præsumptam calumniam Rota non solet denegáre remissoriam. Ægid. *dec.624.* quæ tamen etiam hîc videbatur cessare, cùm etiam in partibus fuisset petitum, huiusmodi articulos admitti.
4 Neque facit,quòd ex quo lis fuit diu agitata in partibus,& nihil probatum, remissoria debet denegari, Verall.*dec.63. par.3.*quia regula cessat in hoc casu; nam in partibus nõ fuit actum super negotio principali. Vltra quòd cùm Bernardus obtinuerit sententias ad sui fauorem, cessat prædicta regula, vt fuit firmatum in causa Bononiensis census 17.Nouembris 1600.coram R.P.D. M. Sacrato, & in causa Augustana sepulturæ 20.Nouembris præteriti, coram R.P.D.meo Ludouisio.

CONDVBEN. REDECIMATUM.

Lunæ 26. Martij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria propter maximã calumniæ præsumptionem denegatur.*
2 *Remissoria in eadem instantia super eisdem articulis iteratò dari non solet.*
3 *Testes non sunt interrogandi de iis quæ respiciunt ius.*

DECISIO CCCXXXIX.

EPiscopus, & Capitulum Conduben. prætendunt sibi deberi certam decimam, redecimam nuncupatam. Et cùm diu' causa fuisset agitata in partibus,& deinde in Rota,& tam in partibus,quàm in Rota vigore remissoriæ plures testes fuerint examinati, hodie de nouo petebatur remissoria super articulis super quibus iam fuerat examinatũ, & super articulis nouis, qui idem continent in substantia cum articulis datis in partibus, & in Rota cõtra illos qui de nouo sunt in causa; & prætendebant quoque, posse citari illos qui ab initio fuerunt in causa. Et Rota censuit,remissoriam non esse concedendam, quia cùm hoc sit vnicum ius, & fuerint in partibus plures testes examinati, † 1
& deinde cõcessa remissoria in Rota, ex isto modo procedendi oritur maxima præsumptio calumniæ, ex qua receditur à regula, quòd propter præsumptam calumniam non de facili denegatur remissoria, vt fuit resolutum in causa Caurien.iurisdictionis 16. Februarij 1587. coram bon.mem. Oriolen.& in causa Pampilonen.de Stella 23.Iunij 1603. coram me. Et intrat alia regula, 2
quòd remissoria in eadem instantia super eisdem articulis iteratò dari non solet,Ægid.*dec.624.ante fin.* Et eo ampliùs visum fuit, remissoriam esse denegandam, quia nec exprimuntur illi qui de nouo sunt in causa, vt Ciuitas quæ assumpsit eorum defensionem, iuta sua possit tueri. Et quia quatenus articuli essent noui, dum prætenditur probari,redecimam,verè esse decimam,est quid iuris,† de quo testes non sunt 3
interrogandi.

Non obstant, quòd prædicta

procedunt respectu illorum qui primo loco fuerunt in causa, secùs respectu illorum qui sunt de nouo in causa, quia potiùs ea bene militant respectu omnium.

TAVRINEN. DECImarum.

Ven. 30. Martij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Transactio super decimis non confirmata authoritate Apostolica, non egreditur suum authorem.*

2 *Confirmatio Apostolica non præsumitur ex cursu temporis, cessante obseruantia, quæ non debet esse turbida.*

3 *Sententia lata ad fauorem possessoris, non interrumpit præscriptionem.*

DECISIO CCCXL.

1 Domini dixerunt, transactionem non obstare moderno parocho, quia cùm non habeat cõfirmationem Papæ, non egreditur suum auctorem, *c. de cætero, de transact. c. veniens, eodem tit.* quod propriè loquitur in decimis. Et fuit latè deductum coram me in causa Mediolanen. decimarum 10. Aprilis anni
2 præteriti. † Neque etiam hic confirmatio Papæ præsumi potest ex cursu temporis, cessante obseruantia, cùm lis fuerit mota super hac transactione de anno 1572. Fel. *in*
3 *c. Albericus, num. 3. de testibus*, † Nec Eleemosinario suffragatur responsio, quòd lis fuit terminata ad fauorem possessoris, & propterea præscriptio non fuit interrupta, Fely. *in c. illud, num. 17. vers. 14. concl. de præscript.* Balbus *in tract. de præscript. p. 3. 6. partis principalis, quæst. 4. num.* 37. Verall. *dec.* 163. *par.* 2. quia non fuit lis terminata ad fauorem possessoris, sed ordinatum, quòd certa quantitas vini, & tritici solueretur per modum prouisionis, donec aliter fuerit declaratum. Et hæc ordinatio non fuit iuxta tenorem trãsactionis. Vnde dici non potest, litem fuisse terminatam ad fauorem possessoris. Vltra quòd, cùm fuerit facta alia transactio de anno 1575. satis apparet, fuisse recessum à prima, ita vt non possit considerari, an habuerit obseruantiam. Vel saltem obseruantia primæ trãsactionis redditur turbida, vt fuit consideratum in causa Romana Casalis Turris Vergatæ 19. Iunij præteriti, coram me.

OVETEN. MERCEdis.

Lunæ 2. Aprilis 1607.

SVMMARIVM.

1 *Procurator post litem contestatam ex causa potest reuocari.*

2 *Procurator non potest retinere processus, & instrumenta pro salario, secus pro expensis. Et in casu retentionis, principalis offerendo debitum, potest se ab illo liberare, numer. 3*

4 *Procurator reuocatus quoad vnam causam, non censetur reuocatus quoad alias. Nisi reuocatio sit generalis, & eo tempore nulla alia causa agitaretur.*

DECISIO CCCXLI.

Domini perstiterunt in resolutis, quòd domino Iacobo post reuocationem non sit debitum salarium, quia etiam quòd litem fuisset contestatus, tamen ex causa potuit reuocari, *c. 2. de proc. in 6.* in præsenti autem 1

autem casu satis interuenit iusta causa, ex quo Iacobus mouit litem Capitulo super salario, petēdo maiorem summam, quàm promissam, & alia petendo, quæ præbuerunt iustam causam reuocandi, vt dicitur in alia decisione.

Neque facit, quòd mandatum de reuocando fuit datum 8. Nouembris, quo tempore Capitulum non potuit habere notitiam de lite mota per Iacobum, cùm obtinuerit monitorium die 12. Octobris, quia sufficit, quòd tunc Capitulum potuit habere aliquam notitiam prætensionum Iacobi, prout ex multis apparet habuisse. Vnde saltem sequuto effectu, hæc potest dici iusta causa reuocationis, ex traditis per Innoc. *in cap. cùm nobis, num. 2. de elect.*

Neque etiam facit, quòd Iacobus protestatus fuit, non admitti reuocationem, nisi sibi fuerit satisfactū de expensis, & salario, quo casu lis ab eo non erat trāsferenda pendente lite super expensis, ex alleg. in alia decisione; quia hæc obiectio tollitur ex responsione data in ea-
2 dem decisione, † scilicèt quòd pro salario non datur retentio litis, & sic processuum, & instrumentorum, licèt secùs sit pro expensis. Et in omnem euentum Iacobus non fuit prosequutus iudicium super retentione causæ, sed alius constitutus procurator comparuit, & causam agitauit, sed prosequutus fuit iudicium iam intentatum super salario sibi promisso, & distributionibus, & postmodùm corā me cœpit prætendere salarium post reuocationem. Vnde cùm Capitulum habuerit iustam causam reuocandi, sibi imputet Iacobus, si non fuit prosequutus iudicium super retentione causæ, donec de expensis, & salario sibi satisfieret. Et hæc eò magis procedunt, quia si fuisset prosequutus iudicium, erat cautum Capitulo, quod poterat se liberare † offe- 3 rendo se paratum soluere, *l. nisi dominus, ff. de proc.*

Minùs facit, quòd Iacobus erat 4 substitutus ad omnes causas; & cùm fuerit reuocatus quoàd causam cum Vergantia, in aliis non censetur reuocatus, Rot. *dec. 18. & 22. de proc. in nou.* quia tunc non aderat alia causa Capituli, & cùm causa reuocationis esset generalis, & non specialis quoàd causam Vergantiæ, præsumitur reuocatus quoàd alias causas futuras, ex causa quæ superuenit, quæ si ab initio adfuisset, Capitulū illum Procuratorem non constituisset, Alciat. *de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 36. ant. fin.* Et hæc absque difficultate procedunt, cùm non constet, Iacobum se ampliùs ingessisse in causis Capituli, nec aliquid fecisse, licèt appareat, eum fuisse citatum.

ASCVLAN. SEV RIpana Pecuniaria.

Lunæ 2. Aprilis 1607.

SVMMARIVM.

1 *Idoneus fideiussor dicitur ille, vel qui est satis quoàd diuitias, vel qui ab aliis est approbatus.*

2 *Emens nomine alterius, sed semper possidens & faciens ea quæ veri domini faciunt, censetur alterius nomen simulatè apposuisse, & si possideat rem, & pretium, tenetur ad fructus recompensatiuos.*

DECISIO CCCXLII.

FVit resolutum, DD. de Vecchiarellis adimpleuisse promissionē suam de dando idoneum fideiussorem

rem de euictione, cùm fideiusserit D. Lactantius, qui est idoneus pro summa, de qua agitur, vt deponunt tertius, & quartus testis, &
1 etiam ab aliis fuit approbatus. Idoneus autem fideiussor dicitur, vel qui est satis quoàd diuitias, vel qui ab aliis est approbatus, *l. si vero*, §. 1. *ff. qui satisd. cog.*

2 Dixerunt quoque Domini, Capitaneum Theodorum teneri ad fructus recompensatiuos, vt in decisione facta 11. Decembris præteriti, ex quo emit, vxore, & filio absentibus, & semper remásit in possessione, percipiendo fructus, & alia faciendo, quæ veri domini faciunt. Vnde dicendum est, accomodasse instrumento nomen filiorum, simulatè ad aliquem finem sibi notum, & in puncto considerat Gabr. *cons.* 52. *nu.* 1. *& seqq. lib.* 2. & est textus *in l. cùm propria, C. si quis alteri, vel sibi.*

Et ita fuit resolutum, DD. de Mucchiarellis solis informantibus.

ROMANA CASALIS
Turris Vergatæ.

Lunæ 7. Maij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteota negligens in soluendo canones, potest præiudicare successoribus.*
2 *Confessio defuncti non nocet successoribus, quos non constat esse hæredes defuncti.*
3 *Emphyteosis in qua nulla habetur mentio hæredum, non est hereditaria.*
4 *Emphyteuta primo loco vocatus, non potest præiudicare descendentibus, si emphyteosis est hæreditaria.*

DECISIO CCCXLIII.

POst resolutionem factam, quòd Monachis non obstant transactiones de Anno 1561. & de anno 1573. nec minùs res iudicata quæ allegabatur; dubitaui an intraret deuolutio. Et Domini negatiuè resoluerunt, quia Petrus Coscianus dedit casale de quo agitur, Ecclesiæ, reseruando eius filiis, & ipsis nõ existentibus, prout non extiterunt, Ioanni Antonio nepoti vtile dominium, eiusque filiis, & descendentibus in infinitum. Vnde sequitur, quòd cùm supersit Vincentius iunior descendens à dicto D. Io. Antonio, Monachi ob lineã finitam nullam possint prætendere deuolutionem. Clar. *in* §. *Emphyteusis, quæst.* 42.

Neque facit, quòd casale fuit deuolutum ob non solutionem canonum vsque de anno 1429. & facta transactio, & concessum vsque ad tertium genus cum diminutione canonis, & postmodùm de anno 1533. fuit facta alia transactio cum Thoma iuniore, & remissa caducitas incursa etiam ob nõ solutionem canonis, qui etiã fassus fuit, in eius persona completum tertium genus. Et dubitari non potest, † quin negligentia in non soluendo canones, 1
potuerit præiudicare successoribus, ex allegat. per Corbull. *de caus. priuat. ob non sol. can. ampliat.* 7. *num.* 1. *&* 2. & per Valasc. *de iur. Emphyt. quæst.* 49. *num.* 2. Nam fuit responsum, quòd de non solutione canonis cõstat solùm per confessionem transigentium, qui confitendo non potuerunt præiudicare successoribus vocatis ex pacto & prouidentia illius qui concessit hæc bona Ecclesiæ. Et debet probari aliunde, † cùm 2
non appareat, Vincentium esse

hære

hæredem patris, aut illorum qui primo loco huiusmodi confessiones fecerunt, ad text. *in l. verba testamenti, C. de testam. l. Imperatores, §. 1. ff. de prob.* bene Decian. *resp.* 16. *num.* 83. *lib.* 1. Et in terminis fuit resolutum in causa Bonon. bonorum Emphyteoticorum 18. Aprilis 1597. coram
3 Illustrissimo Pamphilio, † Et cùm hæc Emphyteusis non sit hæreditaria, ex quo nulla habetur mentio hæredum, sed vocantur descendentes, Clar. *in §. Emphyteusis, quæst.* 16. *vers. Emphyteusis*, non hęreditaria, sed sit antiqua, & descendentes succedant ex pacto, & prouidentia Petri,
4 † non potuerũt prædicti primo loco vocati eius naturam alterare in præiudicium suorum descendentiũ, secundùm opinionẽ omnium DD. vt per Clar. *in dicto §. emphyteusis, quæst.* 16. *vers. & hæc quidem*, ibi, *aut est simpliciter.* Alex. *cons.* 106. *num.* 8. *& seq. lib.* 4. Grat. *cons.* 22. *num.* 9. *lib.* 1. Corn *cons.* 100. *lib.* 4. & Valasc. *de iur. emphyt. q.* 49. *nu.* 9.

Non obstat, quòd prædictæ trãsactiones fuerunt obseruatæ; quia fuerunt obseruatæ ab illis qui transegerunt, qui si non potuerunt præiudicare successoribus transigendo, nec minùs etiam obseruando, maximè, quia Vincentius post obitum patris soluit partim vigore transactionis factæ de anno 1561. & partim vigore transactionis initæ de anno 1573.

SABINEN. VILLETtarum.

Ven. 18. Maij 1607.

SVMMARIVM.

1 *In concursu melior, & fortior probatio est præferenda, & nu.* 8.
2 *Possessio Communitatis probatur per testes dicentes, Vniuersitatem, & homines possedisse, seminando, pascolando, &c.*
3 *Appositio custodis arguit possessionem.*
4 *Testes Vniuersitatis pauciores deponentes contrarium in causa Vniuersitatis, illi quod deponunt plures numero testes, non sunt integræ fidei.*
5 *Magis creditur testibus forensibus contradicentibus in causa Vniuersitatis, quàm testibus Vniuersitatis.*
6 *Testium forensium dicta supplent defectus testium Vniuersitatis in causa Vniuersitatis.*
7 *Sententia antiqua inseruit pro titulo.*

DECISIO CCCXLIV.

Rota censuit, Cõmunitati Mõtorij dandum esse mandatum de manutenendo, in possessione territorij Villettarum, quia licèt vtraque Cõmunitas, Montorij scilicet, & Viuarij, probet possessionem, tamen in concursu est præferenda probatio Montorij, cùm melioribus, & fortioribus probationibus sit munita. Bar. *in l. si duo, in princ. nu.* 4. *vers. quandoque vterque, ff. vti possid.* Fel. *in c. licèt causam, num.* 8. & ibi Dec. *num.* 90. *de prob.* Et maximè, quia cum hac possessione concurrit etiam titulus, nempe concessio Abbatiæ Farfensis *dicto c. licèt causam,* vbi Fel. *col.* 7. *in* 4. *causa*, Dec. *num.* 99. Ripa *in l. naturaliter, §. nihil commune, nu.* 100. *ff. de acquir. possessione*, Caput. *dec.* 336. *par.* 2. 1

De hac enim possessione Communitatis Montorij deponunt primus super primo fol. 3. super primo & 2. fol. 6. Tertius super 2. & 4. fol. 13. 14. & 15. iuxta 13. fol. 51. & alij testes postmodùm examinati, qui habentur in eodem summario, nem-

pe primus super 2. fol. 83. tertius iuxta quartum, & super 2. fol.3. & 114. & quartus iuxta 4. fol. 128. & Octauus super primo fol. 163. Qui testes benè probant possessionem
2 Communitatis, † cùm dicant, Vniuersitatem, & homines possedisse seminando, pasculando, &c. Corn. *cons.299. num.1. lib.1.* Et ex primis tertius super 4. fol. 14. & octauus iuxta 13. deponunt de appositione
3 Custodis,† quæ appositio eò magis probat possessionem Cómunitatis *l.si ita §. dominus, ff. de vsu,& habit.* Alex.*cons.*88. *nu.*28. *vol.*5.

Neque obstant testes Communitatis Viuarij, quia ex nouem testibus qui dantur, sex sunt de ipso Castro, & omisso articulo an sint idonei testes in casu de quo agitur, satis est,cùm adsint testes deponen-
4 tes contrarium,† quòd non sunt integræ fidei, ex alleg. per Crot. *de testibus, num.*132. Honded. *cons.*17. *num.*37. *& seqq. vol.*1. Et alij tres habent consanguineos in dicto Ca-
5 stro. Vnde videtur magis credendũ testibus forensibus contradicentibus,quàm testibus Vniuersitatis Viuarij, Abb. *in c.insuper num.*2. *col.*4. *vers.ego putarem.* Fel.*num.*3.*in* 2. *fallen.* Dec. *num.*25.*de testibus,* Afflict. *dec.*400. *nu.*8.

Nec etiam refert, quòd aliqui ex testibus Montorij sint subditi Domini Ducis eiusdem Castri Montorij domini, quia etiamsi aliquantulum diminueretur de eorum fide, tamen concurrunt alij testes foren-
6 ses,& non subditi. † Vnde dicta illorum supplentur per dicta testium forensium, Gerard. *sing.*24. *num.* 2. Gabr.*de testibus, conclus.*5. *num.*1. vbi de communi, Rol.*cons.* 19. *num.*9. *lib.*3. Ozasch.*dec.*99.*num.*41.Paul.de Castr.Alex.& Ias.*in l.si quis ex argentariis, §.cogentur, ff.de eden.*

Non obstat, quòd etiam Cómunitas Viuarij habet titulũ ab Abbatia Farfen.quia iste titulus est posterior,& licèt sonet in renouationem antiqui,tamen de antiquo non constat, & Communitas Montorij non solùm habet titulum de anno 1578. verùm etiam sententiam contra Viuarium de anno 1520. † quæ inseruit pro titulo,ad trad. per Fely.*cons.* 7
2.*num.* 21. Et propterea etiam in concursu titulorum esset præferenda probatio Montorij, † cùm cer- 8
tiùs probet, Bal.*in l.de reb.num.*5. *in prima lect.C.de donat.ant.nupt.*

TAVRINEN. DECI-
marum.

Ven. 18. *Maij* 1607.

SVMMARIVM.

1 *Remissoria non datur ad probandũ id quod probatum non releuat.*
2 *Parochus habet intentionem fundatam in decimis.*
3 *Testis probans immemorabilem, inter alia deponere debet, de visu per* 40. *annos.*
4 *Testis deponens de immemorabili debet esse* 54. *annorum.*
5 *Quilibet præsumitur viuere vsque ad* 100. *annos, non tamen vltra.*
6 *In præscribendis decimis contra parochum, requiritur immemorabilis, vel quadragenaria cum titulo.*

DECISIO CCCXLV.

Domini dixerunt, Eleemosynario non esse dandam remissoriam,quia cùm egeat immemoriali, vel quadragenaria cum titulo, ex quo agit contra Parochum, † qui habet intentionem fundatam de iure communi. Rebuff. *de decimis, quæst.*13.*num.*81. *&* 82. immemorabilis,

bilis, quam articulatur, est improbabilis, quia cùm testes debeāt probare de tempore ante litem motam, aliàs depositio non suffragaretur, vt per Bar. *in l.Celsus, num.27. ff.de vsucap.* hæc probatio redditur impossibilis, quia lis fuit mota de anno 1553. Quare opus esset testibus, qui tunc ante litem motam essent ætatis 54. annorum, & hodie 108.
3 annorum. † Cùm enim necesse sit inter alia, quòd testis qui debet probare immemorabilem, probet de visu per 40. annos, secundùm glos. quam Rota passim sequitur *in c.1.in verb. memoria, de præscript. in 6.* ista probatio de visu fieri non potest, nisi testis tunc quando cœpit vide-
4 re, ad minùs esset 14.annorum.† Et propterea dicunt DD.*in dicto c.1. de præscr.* quòd requiruntur 54.anni, & ibi Gem. & Franc. *num.16.* Anch. *num.9.* Florian.*in l.seruitutis,3.nu.36. ff.de seruit.* Rebuff.*in tract.de decimis, quæst.13. num.99.* Milis.*in verb. testis ad probanda,* Gabr. *concl.1. num.* 84. *de præscr.* Anton.Augustin. *in epit.de præscr.num.16.* Caput. *dec.71.num.1. par.2.& dec.290. par.3.* Et fuit latè deductum in hac causa, 17. Aprilis anni præteriti coram R.P.D. meo Ortembergo.

5 Neque facit, quòd non sit impossibile, inuenire testes huius ætatis, quia licèt quilibet præsumatur viuere vsque ad 100.annos, non tamē præsumitur viuere vltra istud tempus, quia pauci sunt qui viuant ad istam ætatem. Et cùm Eleemosynarius examinauerit testes in partibus, credendum est, quòd si habuisset testes qui meliùs deponere potuissent, eos induxisset.

Neque est verum, quòd lis fuit terminata ad fauorem Eleemosynarij, & sic non interrumpit præscriptionem, quia iam huic obiecto fuit respon sum in decisione vltimo loco facta coram me, scilicèt fuisse tantùm ordinatum, quòd certa quāritas vini, & tritici solueretur, donec aliud fuisset ordinatum.

Denique non officit, quòd remissoria petitur ad probandum cōsuetudinem exigendi ab hominibus S.Ambrosij vinum, & granum, ad rationem vigesimæ, ad quam requiritur minor probatio; quia isti homines non sunt in causa, & si aliquid prętendit Eleemosynarius, vtatur iure suo cum dictis hominibus, quia cùm Parochus sit in causa, quicquid dicendum sit respectu hominum,† respectu Parochi eget im- 6
memorabili, vel quadragenaria cum titulo; ex superiùs alleg.

Et cessat omnis difficultas, quia vt constat ex confessione Eleemosynarij, decimæ ab ipso possessæ sunt illæmet, quæ de iure communi ipsi parocho sunt debitæ: nam Parochus introduxit causam in partibus, & petiit decimas de iure cōmuni sibi debitas, ab Eleemosynario occupatas, vt in processu de partibus fol.1. qui Eleemosinarius respondit, ab immemorabili tempore istas decimas sibi esse debitas, vt in eodem processu fol.11. Vnde ex confessione ipsiusmet Eleemosinarij apparet, decimam, quam ipse percipit, esse eandem debitam de iure communi Parocho.

BVRGEN. IVRISDIctionis de Viruiesca.

Lunæ 21. Maij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconus venit appellatione Ordinarij, quoàd cognitionem caussarum ciuilium, criminalium, be-*

neficialium, & *matrimonialium*, & *nu.4.* & *6.*

2 *Conc. Trid.* seff.24.c.20.§.ad hæc, de reform. *non tollit immemorabilem, nec rem iudicatam.*

3 *Dum cognoscitur de immemoriali, quæ debet terminari per tres sententias, interim Episcopus debet cognoscere causas de quibus* in d.c.20.

4 *Dispensationes matrimoniales committi debent Ordinariis.*

6 *Archidiaconus venit appellatione Diocesani.*

7 *Dispensationes matrimoniales possunt committi inferioribus Ordinario, quando sunt nullius diœcesis.*

8 *Territorium exemptum est de diœcesi, & in diœcesi.*

9 *Tantum præscriptum, quantum possessum.*

DECISIO CCCXLVI.

DVbitaui, an Archidiaconus de Viruiesca veniat appellatione Ordinarij in causis ciuilibus, criminalibus, beneficialibus, matrimonialibus, in casu, & ad effectum, de quo agitur, qui est, vt videatur, an sit satisfactum clausulæ *parito indicato*, cum qua causa restitutionis in
1 integrum fuit commissa. † Et Rota censuit, Archidiaconum venire appellatione Ordinarij, quoàd cognitionem dictarũ causarum, secùs autẽ quoàd dispensationes matrimoniales, quæ Ordinariis exequendæ cõmittuntur. Et ratio primæ partis decisionis fuit, quia cùm per sententias, & rem iudicatam Rotalem cõstet, omnimodã iurisdictionẽ Ecclesiasticã in omnibus causis, etiã criminalibus, matrimonialibus, & beneficialibus, spectare ad Archidiaconum priuatiuè quoàd Archiepiscopum, in territorio huius Archidiaconatus, sequitur, quòd veniat appellatione Ordinarij in materia sibi ad aptabili, gloss. *in verb. Episcopus, in extrauagan. execrabilis*, §. *qui verò de preben.* Gemin. *in cap. Ordinarij, num.5.* & ibi Franc. *num.3. de off.ord.in 6.* Abb. & Fely. *in c.post cessionem, num.1.de probat.* Card. *in Clem. 1.§. ad hæc, num.4. de stat. Monachor.* Mandos. *cons.37. nu.19* & *num.21.* Et fuit resolutum de anno 1580.9. Maij in causa Salaman. iurisdictionis.

Neque obstat quòd Concilium *sess.24.* & *20. de reform. in §. ad hæc*, reseruat cognitionem causarũ matrimonialium, & criminalium Episcopo, quia iam censuit Rota coram Illustrissimo Mantica, hanc decisionem non obstare Archidiacono, qui habet rem iudicatam vsque de anno 2
1512. Et pluriès etiam in Rota fuit resolutum, huiusmodi decretum nõ tollere immemorabilem, & signanter in causa Tullen. iurisdictionis 22. Martij 1596. coram Illustrissimo Pãphilio, † licèt dum cognoscitur su- 3
per immemorabili, quæ debet terminari per tres sententias conformes, Episcopus debeat cognoscere istas causas, vt censuit Congregatio Concilij, & dixit Rota 18. huius mensis, & anni, in Marcisen. iurisdictionis coram R. P. D. meo Manzanedo, & propterea cùm ex alio capite nempe ex dicta re iudicata de anno 1512. decretum prædictum non obstet Archidiacono, vtique 4
absque difficultate debet venire appellatione Ordinarij, cùm habeat tres conformes, & rem iudicatam Rotalem super canonizatione dictæ rei iudicatæ, de anno 1512.

Quoàd secundam partem dubij, An veniat appellatione Ordinarij, quoàd dispensationes matrimoniales, difficultas consistebat in eo, † 5
quia Conciliũ præcipit, vt dispensationes cõmittantur Ordinariis, vt *in c.5. sess.22. de refor.* Et, vt dictum est,

Archi

Archidiaconus venit appellatione
6 Ordinarij in materia adaptabili, † imò etiam venit appellatione Diœcesani, cùm agitur de materia non concernente officium, vel dignitatem Episcopi, sed potiùs iurisdictionem, Fely. *in c.cùm olim, num.1. vers.1. nisi præferatur de præscrip.* qualis est materia dispensationis, Abb. *in c.at si Clerici, §.1. de adulteriis, nu.13.* Fel. *nu.11. in 2. limit. de iud.*

7 Cæterùm contrarium visum fuit Dominis, quia aliàs Congregatio Illustrissimorum interpretum Concilij censuit, tunc dispensationes huiusmodi posse committi inferioribus Ordinariis, quando sunt nullius diœcesis & habent quasi Episcopalem iurisdictionem, vt dicitur in causa Nullius della Serena 19. Nouembris 1593. coram Illustrissimo Seraphino. Quæ qualitas, quòd sit nullius diœcesis, non potest verificari in isto Archidiacono,
8 † quia licèt habeat territorium exemptum, non subiectũ iurisdictioni Episcopi, tamen non potest dici, quòd non sit de Diœcesi, & in Diœcesi Burgen. Franc. *in c. statuto, num.10. vers. nam licet locus exemptus, de const.*

Addebant aliqui ex Dominis, quòd omnimoda iurisdictio competens Archidiacono per sententiã antiquissimam, respicit ordinariam causarum cognitionem. Commissio autem, & mandatum de dispensando, vbi nullus est contradictor, non respicit ordinariam cognitionem, & iudicium contentiosum, cùm iudicialiter tunc non procedatur, ad trad. per Fely. *in c.fin. num.36. de præsumpt.* Put. *dec.144. lib.2.* Et in his terminis fuit dictum in causa Mediolanen. matrimonij 27. Iunij 1602. coram Illustrissimo Domino Cardinali Millino, & in eadem 29. Nouembris eiusdem anni coram Reuerendissimo D. meo Decano. Et proptereà cùm sententia antiquissima nitatur præscriptione, ea non potest iuuari Archidiaconus, † quia regula est; tantum præscriptum, quantum possessum. 9
Vnde necesse esset, quòd Archidiaconus probaret præscriptionem exequendi huiusmodi dispensationes, quorum exequutio, licèt spectet ad ordinariam iurisdictionem, Abb. & alij superiùs allegati, tamen exequutio non est iurisdictionis ordinariæ, quia Prælatus exequitur non vti ordinarius, sed vti delegatus Apostolicus.

CELSONEN. CANONICATUS.

Ven. 1. Iulij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Habens gratiam puram in forma* dignum, *& possidens, est legitimus contradictor contra habentem subrogationem gratiosam, & nu.3.*
2 *In subrogatione gratiosa proceditur eisdem terminis, quibus agitur in* l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll.
4 *Gratia in forma dignum requirens exequutionem, est pura.*

DECISIO CCCXLVII.

ROta censuit, Cosmo non esse dandam immissionem vigore subrogationis gratiosæ, † quia cùm 1
Antonius vigore alterius gratiæ sit in possessione, est legitimus contradictor, & agendum est via ordinaria, & ille debet obtinere, qui potiora iura habet, vel probauerit. Bar. *in l. fin. num.21. vers. aut comparet aliquis qui dicit possidere, C. de edict. D. Adr. toll.* Dec. *ibidem, num.41.* Roland. *cons.78. num.5. & 27. lib.3.* qui licèt

2 loquantur in terminis, *l. fin.* † tamen idem dicendum est in nostris terminis, cùm limitentur eisdem regulis, vt per Mohed. *dec.* 13. *ante fin. vt lit. pend.* Et fuit resolutum in causa Oueten. Canonicatus 30. Martij huius anni coram R.P.D. Marcomontio.

Nec obstat, quòd Cosmus habet subrogationem gratiosam, Antonius verò gratiam in forma dignũ; quia hæc essent consideranda, si vterque hodie peteret immissioné,
3 vt per Bar. & Dec. locis præcitatis. † Sed Antonius cùm habeat gratiam Apostolicam, & sit in possessione, se opponit, & ideo est legitimus contradictor, quia iam exequutor functus fuerat officio suo, exequendo
4 illam gratiam, † quæ non fuerat cõditionalis, sed pura, licèt requireret exequutionem, secundùm opinionem quam Rota seruat. Et fuit resolutum in causa Burgen. Canonicatus 28. Aprilis 1597. coram Illustrissimo Domino meo Cardinali Pamphilio.

ROMANA SALVIANI Interdicti.

Ven. 1. *Iunij* 1607.

SVMMARIVM.

1 *Iudex commissarius inter duas personas tantùm, non potest inter alios cognoscere.*
2 *Dictio*, tantum, *est taxatiua, & alia præter nominata excludit.*
3 *Locatio cum perceptione fructuum non probat possessionem, quando de alterius possessione verè constat.*

DECISIO CCCXLVIII.

DVbitaui, an sententia in Saluiano vltimo loco extra Rotam lata esset confirmanda, vel infirmanda in casu, & ad effectum de quo agitur; qui est, vt posset exequi super tertia parte Casalis. Et Rota censuit, negatiuè respondendum, † quia cùm hoc Casale pos- 1
sideatur per creditores quondam Domitij, vt in summario *num.* 15. & 16. contra quos iudex non habebat iurisdictionem, cùm causa ei esset commissa inter Flaminiam, & filias dicti Domitij tantùm, *c. Pet. G. de off. deleg.* maximè stante dictione taxatiua *tantùm*, † quæ alios præter no- 2
minatos excludit, Rota *dec.* 9. *num.* 2. *vers. prætereà, de caus. poss. & prop. in no.* Cassad. *dec.* 9. *num.* 12. *eodem tit.* Et quòd neque etiam isti creditores sunt nominati in sententia, sequitur, quòd non sit confirmanda ad effectum exequutionis super ista tertia parte Casalis, quia deficit potestas, & voluntas iudicis qui illam tulit; quæ inter alia requiruntur, ad effectum, quòd sententia afficiat, *l. cùm te, C. de donat. ant. nupt. c. cùm super, de off. deleg.*

Neque facit, quòd post possessionem captam per dictos creditores, filij Domitij, contra quos fuit lata sententia, locarunt huiusmodi casale etiam cum perceptione fructuum, † quia hæc non probant 3
possessionem, quando de possessione alterius verè constat. Afflict. *dec.* 325. *per tot.* Boër. *dec.* 239. *num.* 5. Et fuit dictum in causa Ceruien. bonorum 20. Nouembris 1578. Vltra quòd esset probandum, quòd ex illa locatione & perceptione fructuum creditores habuerint se pro spoliatis, ita vt sententia posset exequi super tertia parte casalis, quasi ipsi, nec etiam ciuiliter possiderent.

VER

VERCELLEN. ARCHIpresbiteratus.

Merc. 6. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia protonotarij Apostolici de numero participantium, siue non, creati à Papa, vel legato à latere, sunt reseruata, & nu.4.*
2 *Iuramentum fidelitatis præstatur post creationem.*
3 *Protonotarij, & alij officiales de stylo præstant iuramentum solùm antequàm illis tradantur insignia.*
5 *Legatus potest exercere extra territorium ea quæ sunt voluntaria iurisdictionis, etiam in non subditum, vt creare Protonotarios.*
6 *Papa confirmans concordiam initam inter Capitulum & Episcopum habentem indultum conferendi beneficia, non censetur voluisse præiudicare suis reseruationibus cessante indulto.*
7 *Clausulæ generales positæ in clausulis exequutiuis, non alterant præcedentem dispositionem.*

DECISIO CCCXLIX.

DOmini resoluerunt, gratiam Marci Antonij esse iustificatã, quoàd reseruationem, quia probat, beneficium vacasse per obitũ Octa-
1 uij de Aduocatis, † qui cùm fuerit Protonotarius Apostolicus, eius beneficia sunt reseruata, *per extrauag. ad regimen.* quæ innouatur per summos Pontifices pro tempore, per regulam primam Cancellariæ. Quæ reseruatio habet locum, siue protonotarius sit de numero participantium, siue non, & siue sit creatus à Papa, siue à legato, Put. *dec.*313. *lib.*1. Verall. *dec.*404. *par.*2. & 27. *par.*3. Pereg. *dec.*105. *lib.*1. Et fuit latè deductum in causa Carthaginen. beneficij, 26. Februarij 1603. coram R.P.D. meo Lancellotto. Et in terminis Protonotarij creati à Legato, est decisio Verall. 327. *lib.*1. *in manuscr.* & dicit Mandos. *in regula prima Cancellariæ, qu.*7. *num.*3. *vers. opinionem affirmatiuam*, quòd Rota semper tenuit, quòd beneficia vacantia per obitum Protonotariorum à Legatis creatorum, sint reseruata. Et fuit dictum in causa Astoricen. *de los. Payos.* 19. Decembris 1588. coram Reuerendissimo Perusino.

Neque facit, quòd facultas concessa Legato creandi Protonotarios, videatur restricta, vt nõ possit creare, nisi recepto priùs solito iuramẽto, ibi, *Clericos in nostros, & dictæ sedis Notarios recepto priùs ab eis solito iuramento, &c.* quia fuit respõsum, legendã esse totam clausulã, & construendam, scilicèt *Authoritate Apostolica tenore præsentium plenam, & liberam facultatem concedimus, & indulgemus, creandi, recipiendi, & instituen. Clericos in nostros, & dictæ sedis notarios, recepto priùs ab eis iuramento solito, &c.* Quæ verba *recepto, &c.* sunt referenda ad institutionem, † quia post 2
creationem præstatur iuramentum fidelitatis, §. *sic igitur, &* §. *interdicimus, vers. iusiurandum*, vbi glos. *in verb. diximus, Auth. vt iudices sine quoquo suffragio*, §. *in causis, in fin. &* §. *seq. de pace Constant. c.*1. *de forma fidelitat. in vsibus feudorum.* † Et de sty- 3
lo Protonotarij, & alij officiales præstant iuramentum solùm antequàm tradantur insignia. Et proptereà in prædicta oratione, ordo scripturæ non est attendendus, sed ex iure sumendum est, quid voluerit Papa in dicto Priuilegio, scilicèt, vt præstaretur iuramentum ante receptionem insignium, quia hoc est secundùm dispositionem iuris, vt dictum

dictum est, vt eleganter in simili considerat Oldr..*cons.*314.*nu.*9.*vers. quia in talibus orationibus*, Caldet. *cons.*3. *de sponsa.*161.*nu.*3.*lib.*7.

Minùs facit, quòd Legatus commisit Episcopo Vercellen. Vicario, vel alteri personæ in dignitate constitutæ, quòd reciperet iuramentum ab Octauio. Et Prior, qui recipit iuramentum, non est in dignitate cóstitutus, quia nihilominùs gratia Octauij fuit perfecta, ibi *Octauio, & c. Sedis Apostolicæ Notario*, & ibi *in sanctissimi* D N. *Papæ & sedis Apostolicæ Notarium, tenore præsentium creamus, facimus, recipimus, admittimus, constituimus, & deputamus.* Et subditur. *Quocirca reuerendissimo Episcopo Vicario, &c. mandamus quatenus à te solitum recipiat iuramentum.* Quare, cùm hæc commissio non respiciat creationem, sed solùm præstationem iuramenti, gratia fuit
4 statim perfecta, & pura, † & ideo inducit reseruationem, Put. *dec.*139. *in princ.lib.*2. Pereg. *dec.*105.*lib.*1. & meliùs *dec.* 11. *lib.*2. Et est decisio Ioannis Pauli Tholomæi 1033. *lib.* 3.*par.*3. Et cessat omnis difficultas, quia, vt deponunt testes in summario, *num.*4. iste Prior reputabatur persona in dignitate Ecclesiastica constituta; & hoc sufficit, iuxta terminos, *l. Barbarius. ff. de off. pretor.* cùm non agatur de substantia, sed de sola solemnitate, vt per DD. *in d. l. Barbarius.*

5 Nec facit, quòd Legatus creauerit huiusmodi Protonotarium extra prouinciam, quia ea quæ sunt voluntariæ iurisdictionis, & quæ non cohærent territorio, sunt prorogabilia, & possunt exerceri in quemcumque etiam non subditum, etiam existentem extra prouinciam Legationis, Paris. *cons.*1.*num.* 8.*lib.*2. Dec. *resp.*3.*num.*108.*lib.*1. Et in terminis Legati est glos. *in cap. si Abbatem, in verb. in prouincia*, vbi Anchar. *num.*2. *vers. quæro dum in tex. de elect. in* 6.

Minùs etiam obstat concordia olim inita inter Cardinalem tunc Episcopum, & Capitulum, de cóferendo beneficia etiam reseruata, quæ fuit cófirmata per sedem Apostolicam; quia confirmatio est intelligenda respectu illorum qui illã petierunt, scilicèt quatenùs Episcopus haberet indulta, non quia Papa voluerit, cessantibus indultis, præiudicare suis reseruationibus, Bal. *in c. venientes, num.*4.*ante finem, vers. sed quid si Princeps, de iur. iur.* Aym. *cons.* 3.*num.* 13. Menoch. *de præsumpt. lib.*3. *præsum.*44.*nu.*12. 6

Non obstant clausulæ generales, *non obstantibus ordinationibus Apostolicis, &c.* † quia cùm sint positæ in 7
clausulis exequutiuis, non alterant præcedentem dispositionem, *Clem.*1. vbi DD. *de præben.* Dec. *cons.*195.*col.* 3.*vers.*2. *diligenter.* Couar. *in rubr. de test. par.*2. *num.*13. *vers.*3. *conclusio*, Osasch. *dec.*164.*num.*2. Et fuit pluriès in Rota resolutum.

HISPALEN. ET CORduben. Præstimoniorum.

Merc. 6. Iuny 1607.

SVMMARIVM.

1 *Gratia anterior præfertur posteriori.*

2 *Collitigans habet intentionem fundatam, vt sibi detur subrogatio gratiosa petita intra mensem, mortuo collitigante, & durante mense, numer.*4.

3 *Regula* de subrogandis *habet locum, quando Principi placet intra mensem à die subrogationis concessæ tertio*

tertio etiam collitiganti concedere subrogationem.

5 *Mensis de quo in regula* de subrogandis, *incipit à die obitus collitigãtis in Curia, vel à die verisimilis notitiæ, si moritur extra Curiam. Rota tamen tenet, incipere à die subrogationis obtentæ per tertium, num.* 7.

6 *Mensis de quo in dicta regula non arctat collitigantem ad petendam subrogationem gratiosam infra mensem, sed respicit nullitatem gratiæ infra mensem obtentæ in præiudicium collitigantis, & num.* 8.

8 *Dictio* huiusmodi, *est repetitiua præcedentium, & verba sunt intelligenda ad literam, cùm qualificant dispositionem.*

9 *Subrogatio intra mensem à die subrogationis obtentæ per tertium à collitigante petita, si concessa non fuerit, nihil prodest ad excludendum posteà subrogatum.*

Decisio CCCL.

Rota respondit, R.P.D. Varellæ, non esse dandam subrogationẽ in iuribus Gondisalui collitigantis defuncti, quia ei non suffragaretur cùm iam fuerit concessa Doctori
1 Vermudez, † cuius gratia tanquam anterior esset præferenda, *cap. si eo tempore, & c. duobus, de rescr. in 6. c. eum cui, de præben. eod. lib.* Vetall. *dec.* 61. *par.* 2.

2 Neque facit, quòd D. Varella habeat intentionem fundatam in regula, ne detur nouus collitigans *c. 2. vt lit. pend in 6.* Et fuit dictum in causa Collen. parochialis 11. Decembris 1595. coram Illustrissimo Seraphino, & in causa Pampilonen. Abbatiæ 20. Iunij 1503. coram R. P. D. meo Ludouisio; quia hoc esset verum, si D. Varella obtinuisset subrogationem intra mensem à die confessionis factæ Doctori Vermudez. Nam durante illo mense, eius gratia habebat implicitum statum validitatis, scilicèt quatenùs subrogatio non concederetur collitiganti, † quia regula de subrogandis est 3
euentualis, & tunc tantùm locum habet, quando Principi placet, infra mensem à die subrogationis cõcessæ tertio etiam collitiganti concedere subrogationem, quod clarè ostendunt verba illa regulę, *quoties aliquẽ collitigantem subrogari concesserit,* & benè faciunt notata per Card. *cons.* 105. *nu.* 13. *in fin. vers. sed non potest verè dici, & num.* 14. Sarn. *super hac regula de subrogan. quæst.* 17. *vers. nec obstat, quòd primus,* Rebuff. *in prax. tit. de subrogationibus, glos.* 6. *in princ.* † Et propterea cùm durante 4
dicto mense D. Varella non obtinuerit subrogationem, non habet ampliùs fundatam intentionem in regula, ad text. *in l.* 4. §. *toties, ff. de dam. infect.*

Minùs etiam subsistit, quòd mensis de quo in regula, incipiat à die 5
obitus collitigantis defuncti, vel à die verisimilis notitiæ obitus, si moritur extra Curiam, Alfonsus Soto *super hac regula, in princ.* & ibi etiam Sarn. *q.* 1. *in princ. & q.* 10. *vers. sed maior est difficultas,* Mandos. *q.* 2. *per tot.* † Et dictus mensis respicit 6
nullitatem gratiæ infra mensem obtentatæ in præiudicium subrogandi, non autem arctat collitigantem ad petendum infra mensem, vt fuit resolutum in dictis causis Collen. & Pampilon. quia quicquid dicendum sit, an Doctor Vermudez impetrauerit intra mensem à die obitus Gundisalui, Responderunt Domini, præualere opinionem Rotæ, quòd 7
mensis incipiat currere à die sub-

QQq roga

rogationis obtentæ per tertium, vt per Put. *dec.* 141. *&* 144. *lib.* 3. *& dec. vnic. tit. de subrogandis*, Achil. pariter *dec. vn. eodem tit.* Quæ opinio Rotæ est conformis verbis regulæ, dum inquit, *quòd si collitigantem in ius, vel ad ius subrogari concesserit, aliorum impetrationes, vel concessiones infra mensem ante concessionem huiusmodi factæ, nullius sint roboris, vel momenti.* Et sic impetrationes ante concessionem huiusmodi
8 scilicèt factam collitiganti, † quia dictio, *huiusmodi*, est repetitiua præcedentium, glos. *in c. si Abbatem*, §. *huiusmodi*, *in dicto verbo, de electione in* 6. Et verba sunt intelligenda ad causam ad quam fuerunt prolata, Aym. *cons.* 171. *num.* 13. Et ad literam, cùm qualificant dispositionem, Anch. *cons.* 356. *col.* 2. *vers.* 3. *hoc probat.* Et dum dicitur ex prædictis decisionibus Collen. & Pampilonen. quòd non est præfinitum tempus collitiganti ad petendum subrogationem, hoc est verum, si tertio non fuerit concessum, quia tunc infra mensem à die concessionis factæ tertio, debet obtinere, aliàs ei non suffragatur, vt dictum est.

9 Neque etiam D. Varellæ suffragatur, quòd intra mensem à die concessionis factæ Doctori Vermudez petierit subrogationem, quia cùm subrogatio tunc ei fuerit denegata, petitio ei non prodest, cùm regula requirat, quòd Papa subrogare concesserit, & sic perfectionem concessionis, quod denotat verbum illud, *concesserit*, Fely. *in cap. cùm venerabilis, nu.* 2. *& seqq. de except.*

LVCANA IVRISPAtronatus.

Ven. 8. *Iunij* 1607.

SVMMARIVM.

1 *Filia perduellionis priuatur tantùm successione paterna, nec aliis pœnis* l. quisquis C. ad leg. Iul. mag. *afficitur.*

2 *Filius perduellionis est perpetuò infamis, & omnibus honoribus exclusus, nec est capax successionis paternæ.*

3 *Limita in Clerico.*

4 *Condemnatus de crimine læsæ maiestatis à laico, potest habere hæredem in iurepatronatus, quod non venit in confiscatione bonorum facta à laico.*

5 *Adire qui non potest facto alterius, transmittit etiam ad extraneum hæreditatem.*

6 *Succedere volenti sufficit ostendere, se esse in gradu successibili, cùm nullus filius prætendit, esse proximiorem.*

7 *In confiscatione facta à iudice Ecclesiastico venit etiam iuspatronatus.*

8 *Episcopus non potest venire ad actualem degradationem Clerici, vel illum tradere Curiæ sæculari, nisi in casibus in iure expressis. & ibi vide casus.*

DECISIO CCCLI.

ROta censuit, sententiam latam per Rempublicam Lucanã super

per crimine perduellionis contra Bernardinum patrem Lucretiæ, ei non nocere, quominùs possit succedere in iurepatronatus, quia etiam quòd sit hæreditarium, ipsa non agit de succedendo Bernardino patri, sed Lælio fratri, cui potest succedere.

1 † Nam excepta successione patris, aliis pœnis *l. quisquis, C. ad l. Iul. Maiest.* filia perduellionis non afficitur, vt per Clar. *in §. læsæ maiestatis, num.* 10. *vers. hæ autem pœnæ.* Et expresse, quòd possit aliis succedere, licèt non patri, dicit Salycet. *in dicta l. quisquis, num.* 15. & incertus auctor. *de crimin. læsæ Maiestatis, quæst.* 5. *nu.* 6. vbi quòd hæc opinio non habet contradictorem, Decia. *tract. crim.* 2. *lib.* 7. *c.* 41. *nu.* 12. *&* 13. Et videtur de mente Bartoli *in l.* 1. *num.* 1. *in fi. ff. de verb. sign.*

2 Neque facit quòd & ipse Lælius esset filius Bernardini, & sic propter delictum patris nulla bona habere posset, vel aliqua successione testati, vel intestati accipere, & perpetuò esset infamis, & ab omnibus honoribus exclusus, vt *in d.*
3 *l. quisquis, §. filiis verò.* † Quia hæc pœna, *l. quisquis* non afficiebat ipsum Lælium, qui iam de tempore latæ sententiæ contra patrem, erat clericus, Gem. *in c. si quis, col.* 3. *vers. nec ad clericos*, Archid. *ibidem, nu.* 2. Turrecr. *nu.* 7. Præpos. *n.* 3. Bellam. *num.* 4. *in prin.* 6. *q.* 1. Io. de Anan. *in c. vergentis, nu.* 12. *vers. quia lex, de hæret.* Decia. *tract. crim. tom.* 2. *libr.* 7. *c.* 41. *num.* 11. Gig. *de crim. læsæ Maiestatis, tit. de pœnis quas filij incur. qu.* 9. *num.* 2. Augustinus Arimin. *in addit. ad Ang. de malefic. in verbo, & hai tradito la tua patria, num.* 12. *in fin. vers. tene tamen menti.* Et ideò cùm dictus Lælius clericus non afficeretur pœnis, *dicta l. quisquis*, hinc sequitur, quòd esset capax successionis & propterea successerit in iure patronatus, quod cùm non veniret in confiscatione facta à principe laico, iuxta resolutiones factas, † Bernardus eius pater 4
in eo potuit hæredem habere, gl. *in l. ea sola,* 98. *ff. de reg. iur.* & not. ibid. *Cagn. num.* 3. & singularem dicit Bal. *in l. eam quam. num.* 19. *in fi. C. de fideic.* Ias. *in l. ex facto, §. Iulius, num.* 1. *ff. de vulg. & in l. quoties, num.* 14. *C. quando non pet. par.* Alex. *in l. si quis ante, in fi. de leg.* 1. Nec ad hunc effectum requirebatur, quòd esset scriptus hæres, sed sufficit, quòd successio ab intestato ad ipsum spectaret. Lambertin. *de iurepatron. lib.* 1. *par.* 2. *q.* 2. *principali, num.* 3. *& seqq.* etiam quòd non adessent alia bona. Lambert. *dicto* 5
loco num. 25. Et quatenus requireretur aditio, non est opus de ea docere, quia cùm tunc detineretur in carceribus, facto alterius impediebatur. Vnde potuit transmittere etiam ad extraneum. Bart. *in l. venire,* 38. *num.* 9. *&* 14. *vers.* 2. *reg. & num* 8. *vers.* 2. *reg. ff. de acquirend. hereditat.* Et propterea Lucretia potuit ei succedere, † 6
cui sufficit ostendere, se esse sanguine coniunctam in gradu successibili, non proximiorē cùm nullus alius se proximiorem prætendat. Tiraq. *de retract. lignag.* §. 11. *glos.* 1. *n.* 5. & 6. Et in his terminis fuit resolutum corā me in causa Tiburtina Capellaniæ 16. Nouembris 1605.

Neque etiam facit, quòd ipse Lælius per Vicarium Lucanum de anno 1597. fuerit iudicatus reus eiusdem criminis læsæ Maiestatis humanæ, & priuatus omni officio, & beneficio Ecclesiastico, traditusque curiæ sæculari, bona confiscata, & applicata curiæ Epi-

7 ſcopali, † in qua confiſcatione facta à iudice Eccleſiaſtico venit etiã iuſpatronatus. Lambertin. *de iurepatr. lib.* 3. *quæſt.* 8. *art.* 8. *num.* 10. Nam fuit firmiter reſponſum, ſententiam tanquam nullam, & iniuſtam, non nocere Lucretiæ, ad effectum quòd dicatur non ſucceſ-
8 ſiſſe fratri. Nam Epiſcopus non poteſt venire ad actualem degradationem clerici, neque eum tradere curiæ ſæculari, niſi in caſibus à iure canonico expreſſis, videlicèt; Pro crimine hæreſis, *C. ad abolendam*, §. *præſenti*, *de haret. & c.* 1. *& c. ſuper eodem*, *de haret. in* 6. Pro falſificatione literarum Apoſtolicarum, *c. ad falſariorum*, *de crim. falſi.* Pro crimine inſidiarum contra Epiſcopum, *c. ſi quis Sacerdotum*, 11. *quæſt.* 1. Pro incorrigibilitate, *c. cùm non ab homine*, *de iudic.* Pro crimine aſſaſſinij, *c.* 1. *de homicid. libr.* 6. Doctores communiter *in dicto cap. at ſi clerici*, *de iudic.* Clar. *in prax.* §. *fin. quæſt.* 36. *verſ. ſicut etiam*, Boſſ. *in prax. tit. de for. comp. numer.* 135. Et ex iure nouo, pro crimine nefando, ex conſtitutione S. M. Pij V. Et pro celebratione Miſſarum ab illis qui non ſunt preſbiteri, *ex conſtitut. Fœl. recor. Clement.* 8. Cùm igitur inter hos caſus non ſit iſte de quo agitur, † non modò fuit nulla ex defectu iuriſdictionis, verùm etiam iniuſta. Vnde, non nocet Lucretiæ.

BONONIEN. SERICI.

Ven. 8. *Iunij* 1607.

SVMMARIVM.

1. *Emptor cenſetur rem emere nomine proprio.*
2. *Rota non exequitur ſententias aliorum Tribunalium, niſi conſtito de iuſtitia.*
3. *Clauſula* arbitrio Rotæ *intelligitur, prout de iure, remittit tamen multum de rigore iuris.*
4. *Teſtis proxeneta deponens ſuper emptione in qua ipſe fuit proxeneta, non eſt integræ fidei.*
5. *Coniecturæ vrgentiores ſunt attendendæ.*

DECISIO CCCLII.

Mercatores Carpen. petebant, procedi ad exequutionem rei iudicatæ contra Cæſarem de Lectis, tanquam principalem debitorem ſerici, condemnatum, ſtante clauſula *parito iudicato arbitrio Rotæ.* quod deducebant ex ſtatuto Bononiæ de duabus conformibus, & ſententiæ iuſtificabantur, ex quo 1
Cæſar Lectus emit ſericum, † & cùm non conſtet, quo nomine emerit, cenſetur proprio nomine emiſſe, Fulgoſ. *in l. ſi patruus*, *num.* 1. *verſ.* 3. *autem caſu*, *C. comm. vtr. iud.* Menoch. *conſ.* 122. *numer.* 12. maximè cùm ſericum fuerit deſcriptum in libris gabellæ nomine Cæſaris, qui poſtmodùm etiam vendidit certam quantitatem proprio nomine, vt in libris eiuſdem gabellæ, & teſtes deponunt, quòd in terra Carpi ipſe emit ſericum, & tertius teſtis ſubdit, quòd Bononiæ fuit portatum in domum ipſius Cæſaris.

Prædictis tamen non obſtantibus, Rota cenſuit, non eſſe parendum, etiam quòd conſtaret de iudicato, quia Domini non erant concordes, an in hoc caſu intraret ſtatutum. Et ratio deciſionis

2 sionis fuit, † quia Rota non exequitur sententias aliorum tribunalium, nisi constito de iustitia, Mohed. *dec.* 3. *de testibus*, Cæsar de Grass. *dec.* 1. *numer.* 8. *de locat.* Put. *dec.* 401. *numer.* 2. *libr.* 1. Et in præsenti casu, stante clausula *arbitrio*,
3 † quæ licet intelligatur prout de iure, remittit tamen multum de eius rigore, Ciesc. *decis.* 4. *numer.* 3. *de testibus*, sufficiebat quòd iustitia sententiarum redderetur turbida, prout reddebatur, ex quo sericum videbatur emptum nomine hæredum Marci Antonij Ocelli, cùm ipsi, postquàm fuit portatum Bononiam, constituerint se debitores per apochas priuatas dictorum mercatorum, & certam partem pretij soluerint, & de eoctis dictis hæredibus, duo ex dictis mercatoribus egerunt contra ipsos constituendo procuratorem, & obtinuerunt graduari pro suo credito. Et Cæsar ipse nomine Ocellorum vendidit etiam certam quantitatem seriei. Et adsunt duo testes, quorum primus deponit de auditu, tempore emptionis serici in terra Carpen. quòd sericum emebat nomine Ocellorum, & quòd Ocelli gratias illi egerunt, ex quo hospitatus fuit Cæsarem. Secundus verò testis, qui fuit proxeneta, bene deponit, quomodo negotium se habuerit, & quòd sericum fuit emptum nomine Ocellorum, † qui, licèt
4 tanquam proxeneta, non sit integræ fidei, negari tamen non potest, quin faciat adminiculum. Cuman. *cons.* 68. *numer.* 3. *vers. non obstat, etiam quòd non debeat.*

5 Non obstant in contrarium adducta, quia in concursu coniecturarum, visum fuit Dominis, præponderare adductas pro Cæsare, & ideo esse præferendum, *l. Diuus, ff. de restit. in integrum*, latè Surd. *cons.* 80. *numer.* 21.

TERVLEN. CANtoriæ.

Merc. 13. *Iunij* 1607.

SVMMARIVM.

1 *Possessio instrumentalis capta alio non existente in possessione, est manutenibilis.*
2 *Possessio in Collegiatis debet capi Capitulariter.*
3 *Possessio posterior præsumitur clandestina.*
4 *Iudex nulliter procedendo non priuat possessione.*

Decisio CCCLIII.

Domini dixerunt, Ioanni Nauarro dandum esse mandatum de manutenendo, quia fuit immissus in possessionem Cantoriæ de qua agitur. Quæ possessio licèt instrumentalis, alio non existente in possessione, non est dubium, quin sit manutenibilis, *l. prædia*, & ibi Alex Bar. & alij, *ff. de acq. poss. l. non idcirco, cum ibi not. ff. de fid. instr.* Abb. *in c. cùm olim*, & ibi alij DD. *de præscript.* Fastol. *dub.* 42. Put. *decis.* 360. *lib.* 1. † Et hæc possessio fuit capta capitulariter, prout requiritur in Collegiatis, Cassad. *decis.* 8. *de caus. poss. & propr.* 1 2

Non obstat posterior possessio Hieronymi, quia tanquam iunior præsumitur clandestina, *c. licèt causam*. vbi DD. *de probat.* Bart. *in l. si duo, in princ. ff. vti possid.* Veral. *decis.* 334. *numer.* 2. *& seqq. p.* 2. 3

2. Nec ex ea potest iuuari, quòd fuit capta de mandato iudicis, † quia iudex processit de mandato 4 iudicis laici, tradendo possessionem infra 24. horas & sic nulliter,
5 † Et propterea non priuauit Ioannem sua possessione, vt pluriès fuit resolutum.

Non obstant ea quæ obiici possent de iurepatronatus, quia respiciunt petitorium, nec sunt discutienda in hoc iudicio possessorio, vt in terminis fuit dictum in superiori Rota in Pharen. Abbatiæ, coram R. P. D. meo Ludouisio.

TVDERTINA ASsignæ,

Lunæ 18. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Possidenti datur mandatum de manutenendo, etiam si non probet possessionem de tempore litis motæ, quando præsumitur continuata, numer. 2.*

3 *Domino contra subditum negando se subditum, competit actio confessoria ciuilis, vel actio in rem, vel officium iudicis.*

4 *Manutentio datur domino contra subditum in re separata à persona subditi, in exigendo gabellas, donec cognoscatur de iure exigendi, numer. 8.*

5 *Domino non datur manutentio contra vassallos exigendi onera, & gabellas, quando adest præsumpta vsurpatio, secùs si non adsit.*

6 *Diuturna præstatio gabellarum, & facilis recursus ad Principem, tollunt præsumptionem vsurpationis.*

7 *Decretum irritans, iustificatum, inficit titulum, & possessionem, secùs non iustificatum.*

9 *Vnicus actus sufficit ad acquirendam possessionem in incorporalibus.*

10 *Actus iudicialis probat absque testibus.*

11 *Actus publicus testibus non eget ad illius probationem.*

DECISIO CCCLIV.

Domini resoluerunt, Excellentissimo Domino Duci dandum esse mandatum de manutenendo, quoàd cauponam, tabernam Cupedinariam, quam appellant *la Pizzicaria*, officinam pistoriam, Macellum, & Salariam, & quoàd illarum redditus, & emolumenta, nec non quoad exactionem omnium pœnarum pro damnis datis, & pro maleficiis, dempta parte, quam Dominus Dux solet dare officialibus pro dictis damnis, & maleficiis deputatis; quoàd Montaneam quoque Turricellæ, eiusque redditus, & emolumenta. Et similiter, quoàd Affidam belluarum, iusque exigendi pro dicta affida quolibet anno pro qualibet bestia; vt dicitur grossa, *dimidiam partem Iulij* exceptis tamen aratoriis, & excepta vnica bellua, vt dicitur *da soma* pro Foculari, nec non quoàd exequutionem vnius Bolognini, pro qualibet bellua minuta, excepto vno sue pro qualibet domo, necnon quoàd exequutionem quolibet anno vnius Bolognini pro qualibet salma grani, & musti, & pro qualibet salma hordei, & bladarum dimidiam partem Bolognini. Et idem mandatum est quoque dandum in quasi possessione faciendi bannimenta pro assignatione

tione, & solutione dictarum exa-
1 ctionum. † De possessione enim Excellentissimi Ducis constat ex depositione quatuor testium, qui bene deponunt, & reddunt sufficientem causam scientiæ. Vnde dictus D. Dux est manutenendus, §. *hodie, instit. de interd.* vbi Aret. *num.*1. *vers.*4. competit, qui loquitur in nostris terminis, cùm dicat, hoc remedium manutentionis competere illi qui est in quasi possessione iurisdictionis, vel in aliquo iure incorporali, vt in iure eligendi, & in iure colligendi pedagia, vel similia. Idem dicit Spec. *in princ. tit. de caus.poss. & propr.num.* 12. *vers. cæterum si ipsi rustici*, Alex.*cons.* 124. *numer.* 3. *iuncto princ. lib.* 4. Ang. *cons.* 337. *num.* 4. *ante med. vers. & hoc intelligatur*, Ruin. *cons.* 53. *num.* 3. *lib.* 4. Celsus Hugo *cons.*85.*n.*9. Franc.Marc.*quæst.* 447. *per totum latè*, & benè Iacobin. de S. Georg.*in tract.de Homag.n.*37. præsertim post medium *vers. quid dicimus*, eleganter, & doctè S. Raymundus *in summ. tit. de raptoribus*, §. 16.*lib.* 2. vbi quòd si Dominus, & prædecessores soliti sunt talia exigere, & scitur, vel probabiliter creditur, quòd ex iuxta causa fuit in tali possessione, seu quasi, poterit dominus etiam in futurum exigere. Et huiusmodi manutentio competit D. Duci, etiam si non probaret possessionem de tempo-
2 re litis motæ, † quia nihilominùs præsumitur continuata, cùm animo retineatur. *l. licèt, C. de acq. poss.* Abb. *in c. cùm ad sedem, numer.* 15. *de restit. spoliat.* Put. *decis.* 17. *lib.* 2.

3 Neque prædictis resistit doctrina Bartoli *in l.*1.§. *huius autem interdicti, num.* 3.*ff. vti possid.* vbi quòd domino competit actio confessoria vtilis, vel actio in rem, vel officium iudicis, quem sequitur Menoch *de retinen. remed.* 3. *numer.* 142.*& seqq.* Quia Bar. loquitur, quando dominus agit contra vassallum facientem sui quæstionem, negando se esse subditum, qui non sunt termini nostri. †. Hìc enim licèt do- 4
minus agat contra vassallos, tamen agit contra ipsos eum turbantes in sua possessione, in re separata, quo casu competit manutentio, vt dicit idem Bart. *in vers.* 2. *modo potest turbari.* Et omnia iura clamant, quòd lite pendente possessor manuteneatur, vt etiam in puncto dicunt Ang. Ruin. & alij suprà allegati.

Neque Communitati suffraga 5
tur Gramm. *vot.*12.Guid. Pap. *cons.* 67. *numer.*3. Franc.à Ponte,*cons.* 97. *numer.* 26.qui videntur concludere, manutentionem non deberi domino aduersùs vassallos in quasi possessione exigendi onera, & gabellas, quia prædicti D D. mouentur ex præsumpta vsurpatione, † 6
quæ cessat in casu isto, tum ex diuturna præstatione, de qua deponunt testes, tum etiam propter facilem recursum ad summum Pontificem, Paris. *cons.* 10. *numer.* 60.*lib.* 1. Peregr. *cons.* 14. *numer.* 12. *&* 13. Et ideo cùm D.Dux præsumatur ex iusta causa possidere, manutenendus est, ex S. Raymundo, & aliis suprà allegatis.

Neque facit, quòd constitutio quæ legitur in die cœnæ Domini prohibet imponi noua pedagia, & gabellas, vel illas augeri, & proptereà impositio facta per D. Ducem fuit nulla, & possessio nullius considerationis, quia dicta consti- 7
tutio habet decretum irritans, quod inficit titulum, & possessionem Cassad. *dec.*11.*num.*5.*super regulis,*

lis, Gabr. *de clauf. concl.* 3. quia fuit responsum, hanc conclusionem procedere, quando decretum irritans est iustificatum, & ante iustificatū non tollit detentionem, sed insistentiam facti, vt fuit resolutum in causa Parmen. Prioratus 16. Ianuarij, & 16. Februarij 1598. coram bo. me. Orano, & de anno 1601. 26. Octobris in causa Casentina Capellaniæ coram Illustrissimo D. meo Cardinali Millino. Hic autem decretum non est iustificatum, quia constitutio prohibet imponi gabellas à personis ad id auctoritatem non habentibus. †
8 vnde donec cognoscatur, an D. Dux habuerit talem auctoritatē, & quomodo, & quo iure gabellæ fuerint impositæ, interim est manutenendus. *c.* vbi Abb. *num.* 4. *de rest. spol.* Put. *dec.* 497. *lib.* 2. Et fuit dictum in causa Barchinonen. beneficij. 19. Iunij 1600. coram Illustrissimo Pamphilio.

Et ex iisdem regulis censuerunt Domini, dandum esse mandatum de manutenendo Excellentissimo Domino Duci, quoad confectionem vrnæ, ex qua Priores pro tempore educi debeant, iuxta confectam de anno 1604. vt constat ex actu ipso cōfectionis, qui datur, *n.* 3. quia licèt sit vnicus, sufficit, † cùm in istis in-
9 corporalibus sufficiat vnicus actus ad acquirendam quasi possessionē, glos. *in cap. cùm Ecclesia Sutrina*, *in verbo, Episcoporum*, vbi Abb. *num.* 22. *& seqq. de causf. poss. & prop.*

Neque obstat, quòd instrumentū sine actus est absque testibus, & ideo non probat, quia cùm fuerit
10 actus iudicialis, est speciale, quòd probet absque testibus, *l. in donationibus, C. d. donat.* Card. *conf.* 41. *n.* 1. *ver. quia speciale est*, Alex. *conf.* 13. *nu.* 8. *li.* 1. Bolognin. *in addit. ad Io. de Anan.* Socin. *reg.* 510. *aliàs* 28. *incip. scriptura publica.* Et quòd iste fuerit actus iudicialis, patet ex verbis illis, cùm adhuc D. Dux pro tribunali sederet. Et videtur cessare omnis difficultas, † quia iste fuit actus publicus quodammodò factus coram populo, & ideo testibus non eget, Socin. post Spec. *loco proximè citato. in fin.* 11

OPPIDEN. IVRISPAtronatus.

Lunæ 18. *Iunij* 1607.

SVMMARIVM.

1 *Tertius non tenetur acta alterius iudicis transportare, & nu.* 4.
2 *Clausula*, quatenus opus sit, *facit conditionem.*
3 *Patronus & præsentatus possunt separatim agere.*

DECISIO CCCLV.

Domini resoluerunt, defectum transportationis actorum non obstare sententiæ Rotali, quia Frontera non fuit in causa coram Nuntio Neapolitano, † & ideo potuit 1
committere nouam causam in Rota, faciendo nouum iudicium, Rot. *dec.* 10. *de re iud. in no.*

Neque facit, quòd in commissione præsentata in Rota adesset clausula *prævia auocatione*, quia aderat etiā † alia clausula, *quatenus opus sit*, 2
quæ facit conditionem. Et ideo 3
cùm opus non esset, quia patronus, & præsentatus possunt separatim agere, Rot. *dec.* 2. *de iurepatronatus*, *in no.* Lamber. *de iure patronatus*, *lib.* 2. *par.* 2. *qu.* 8. *art.* 3. propterea illa conditio nihil posuit in esse, ita vt causa respectu Fronteræ censeretur auocata à Nuntio.

Denique

Denique non officit, quòd illa acta facerent ad istam causam; quia non ideo sequitur, quòd deberent transportari, cùm hoc iudicium sit separatum ab illo intentato coram Nuncio, vt sæpè in Rota decisum fuit.

ROMANA DISCVSsionis de Rayneriis.

Lunæ 18. *Iunij* 1607.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio intra decendium à die habitæ notitiæ suffragatur, etiamsi non fuerit appellatum intra decendium à die latæ sententiæ, quando nesciebatur contra quem lata esset sententia.*

2 *Appellatio post decendium à die latæ sententiæ non suffragatur illi qui sciuit, sententiam latam, & contra se latam, quæ duo copulatiuè requiruntur.*

3 *Error iuris habens mixturam facti excusat.*

4 *Cautio de restituendo prioribus, & potioribus, operatur, vt debitor non sit liberatus, nec creditum extinctum.*

Decisio CCCLVI.

Domini resoluerunt, sententiã extra Rotam latam non esse exequendam, quia fuit suspensa per appellationem, & regulæ sunt claræ, quòd appellatione pendente, nihil est innouandum, *tot.*[illegible] *ff. nihil nouari app. interp.* quæ licèt non fuerit interposita intra decendium à die 17 Maij, quo fuit lata sententia, tamen hoc prouenit, quia cùm die 9. Maij, & sic per dies octo ante latam sententiam iudex mandasset, expediri mandatum deliberationis terciæ partis Casalis, ad fauorẽ D.Leonis, potuit ipse verisimiliter credere, huiusmodi tertiam partem Casalis non comprehendi in dicta sententia. Quod corroboratur, quia die 19. Maij, iudex declarauit, terminum tantùm dicta die 9. Maij, & sic, post dictam sententiam latam dicta die 17. Vnde sufficit, quòd D.Leo appellauerit à die habitæ notitiæ, scilicèt, quo iudex declarauit suam sententiam, mediante citatione ad videndum eligi peritos. † Appellatio enim 1
intra decendium à die habitæ notitiæ suffragatur. Ang. *cons.* 302. *num.* 4. *vers. fuit enim illa taxatio*, Rom. *cons.* 343. *num.* 18. vbi post allegat. concordan.

Neque facit, quòd hic D.Leo nõ possit excusari, quòd non habuerit scientiam sententiæ, & ideo si illam non intellexit, sibi imputet, quia iste est error iuris, qui non excusat. † Nã 2
fuit responsum, non obstare, quòd quis sciat sententiam latam, nisi etiam sciat, cõtra se esse latam; hæc enim duo copulatiuè requiruntur ad effectum, quòd appellatio post decem dies non suffragetur, vt per Rom. loco proximè allegato. Hic autem licèt D.Leo sciret, sententiã esse latam, non tamen sciebat cõtra se, quoàd tertiam partem Casalis, ex superiùs consideratis; vnde iste non fuit simplex error iuris, sed habuit etiam mixturam facti, † propterea excusat, *l. si vir.* vbi glos. *in verbo procedere*, Bart. *num.* 8. *& seqq. ff. pro donato.* 3

Neque obstat, quòd D.Leo videatur acceptasse sententiam, agendo contra posteriores creditores, quia ipse non egit vigore prædictæ sententiæ, sed vigore mandatorum per Rotam relaxatorum. Nec intentando hoc iudicium videtur renũtiasse decreto deliberationis tertiæ partis Casalis, quia deliberatio erat pro

ſcutis 7040. mãdata verò ad eius fauorem relaxata pro ſcutis 8600.

Minùs etiã releuat, quòd D.Leo fuerit in ſententia graduatus pro toto ſuo credito; quia non inde ſequitur, quòd ſit reuocatum decretum deliberationis, quia D. Leo omninò debebat graduari, ex quo decretum erat factum data cautione de reſtituendo prioribus, & potio-
4 ribus.† Quæ reſtrictiua operatur, vt debitor non ſit liberatus, nec creditum extinctum, vt per Caſtren. *conſ.* 286. *poſt prin. vol.*1. Franc. *dec.* 75. *nu...* Et proptereà graduatio erat neceſſaria, ad effectum quòd D.Leo poſſet ſe relaxare, in euentum quòd apparerent creditores anteriores.

ROMANA DOMVS.

Ven. 22. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula*, parito iudicato *eſt conditionalis, & intelligitur, quatenus adſit iudicatum.*

2 *Expenſæ litis debentur cõdictione ex ſtatuto, propter ſtatutum* cap. 194. lib. 1.

Decisio CCCLVII.

1 FVit reſolutum, ſufficienter fuiſſe paritum, † quia clauſula, *parito iudicato*, intelligitur conditionaliter, quatenùs adſit iudicium, & fuit reſolutũ in cauſa Regimen. S.Thomæ 10. Decembris 1576. coram bon.mem. Oriolen. Hic autem reſpectu fructuum, & expenſarum nihil in ſententiis fuit iudicatum, cùm in illis neque adſit abſolutio, neque condemnatio, *l.1. ff. de re iud.* Azo *in*
2 *ſum. C. eodem tit.* † Nec Longobardus poteſt ſe tueri ex ſtat. Vrb. *c.* 194 *lib.* 1. vbi quòd victus victori reficiat expenſas, quia cùm verba dirigantur ad victum, huiuſmodi expenſæ debentur condictione ex ſtatuto, & ſic noua actione, Bal. *in l. terminato, num.* 14. *C. de fruct. & lit. expenſ.* Matheſil. *ſing.* 80. qui dicit, ita intelligendum eſſe Bart. *in l.* 3. §. *ſi rem, num.* 3. *ff. de leg.* 3. Fely. *in c. ſignificauerunt, col.* 3. *ante num.* 4. *verſ. ſcias etiam, de except.*

Quoàd poſſeſſionem domus, ſatis fuit paritum, quia conſtat de traditione poſſeſſionis. Nec iuuat Longobardũ, quòd Alexius ipſum moleſtat ſuper dicta poſſeſſione, quia non comparet in iudicio nomine proprio, ſed nomine pupillorum, qui fecerunt melioramenta in ipſa domo, & ſic ſuſtinet duplicem perſonam. Et proptereà non poteſt dici, non fuiſſe paritum, etiam quoàd poſſeſſionem, reſpectu perſonæ Alexij.

PERVSINA PENSIOnis.

Veneris 22. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Reſignans non tenetur iuſtificare penſionem contra reſignatarium, qui conſenſit.*

2 *De liquido ad illiquidum non datur compenſatio.*

3 *Reſignans ante admiſſam reſignationem, iure ſuo non priuatur.*

4 *Poſt ſimplicem reſignationem abdicatur omne ius à reſignante, ſecus poſt reſignationem ad fauorem, quo caſu remanet apud ipſum omne ius donec reſignatarius etiam per captionem poſſeſſionis, beneficium perfectè adipiſcatur, num.* 5. *Et interim non poteſt etiam poſt præſtitum conſenſum bona beneficij alienare.*

Deci

DECISIO CCCLVIII.

DVbitaui, an alienationes bonorum Ecclesiæ sancti Ioannis Baptistæ factæ per D. Andræam sustineantur, vel potiùs ei obstent in casu, & ad effectum de quo agitur, qui est, vt D. Franciscus resignatarius non teneatur ad solutionem pensionis. Et Rota censuit, dictas alienationes ad effectum prædictū non obstare, quia cùm D. Franciscus consenserit reseruationi pensionis,
1 quæ purè fuit reseruata, † vtique ad illam soluendam tenetur, absque eo quòd Æneas aliqua iustificatione grauetur, vt fuit resolutum in causa Salamātina pensionis, 26. Martij 1593. coram bon. mem. Gyptio, & aliàs sæpiùs. Et dictæ alienationes requirunt altiorem indaginem, scilicèt an fuerint rectè factæ, & de bonis Ecclesiæ solitis alienari, quo casu non debent impedire solu-
2 tionem dictæ pensionis, † cùm de liquido ad illiquidum non detur compensatio, §. *in bonæ fidei*, vbi glo. *in verbo, iure aperto, instit. de act.* Et in his terminis facit Gig. *de pen. quæst. vlt. num.* 24.

Neque obstat, quòd dictarū alienationum aliquę fuerunt factæ post datum mandatum ad resignandum, aliquæ verò post præstitum etiam consensum, quia quoad alienationes factas post datum mandatum, cùm potuisset reuocari, *Clement. cum illusio, de renuntiat*, non adest diffi-
3 cultas quòd sustineatur [redacted] cùm ante admissam resignationem Æneas iure suo non esset priuandus, sed eo vti posset. Oldr. *cons.* 299. *num.* 1. Bisign. *dec.* 2. *post med. de rerum permut.* Quo verò ad alienationes factas post præstitum consensum, si resignatio fuisset simplex, non adest difficultas, quòd non sustinerentur, † quia eo casu post resignationem
abdicatur omne ius à resignante, ita 4
vt nihil ampliùs habeat agere in beneficio. Butr. Abb. Im. & alij, *in c. accepta, de rest. spol.* Cassad. *dec.* 4. *codē tit. num.* 3. Achill. *eodem tit. dec.* 10. *nu.* 5. † Sed cùm resignatio fuerit ad 5
fauorem; non obstat, quòd alienationes fuerint factæ post præstitū consensum, quia non propterea fuit abdicatum ius à resignante, sed penes ipsum remanet in pendenti, donec conditio sub qua fuit resignatū, purificetur, scilicèt donec plenè, & perfectè resignatarius, etiam per captionem possessionis, adipiscatur beneficium, Achill. *dicta dec.* 10. *nu.* 1. *&* 4. *de rest. spoliat.* Put. *dec.* 158. *nu.* 3. *l.* 3. Quæ procedunt tam respectu tertij, quàm ipsius resignatarij; quia antequam sit ei ius plenè quæsitum, penes resignantem remanent reliquiæ iuris, & possessionis, Put. *dec.* 5. *de rest. spoliat.*. Pontanus *de spol. lib.* 1. *nu.* 126. *vers. sed non id futurum.* Et fuit plenè dictum in causa Abulensis, & Zamoren. beneficiorum, 17. Iunij 1594. coram R.P.D. meo Decano, & postmodùm 4. Decembris 1595. coram bon. mem. Gyptio in causa Hispalen. & Caurien. permutationis. † Et 6
propterea Æneas etiam post præstitum consensum potuit facere dictas alienationes. Rebuff. *in tract. nominat. quæst.* 14. *num.* 157. *vers. vidi dubitari, & in prax. tit. de symon. in resignat. num.* 27. *& seqq.* Et fuit resolutum in causa Seguntina beneficiorum 1. Iunij 1592. coram Orano, in qua admittitur hæc distinctio inter simplicem resignationem, & ad fauorem.

ARIMINEN. RELEVAtionis indemnitatis.

Lunæ 25. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Emptor soluens anterioribus creditoribus vendentis, non intrat in eorum locum, ad effectum agendi hypothecaria, quando non adest cessio, neque hoc est actum, potest tamen excipere, nu.2.*

3 *Solutio facta anteriori creditori vendentis per emptorem, sufficit concurrentibus aliis requisitis ad acquirendum ius, ad effectum hypothecariæ, & ad effectum retentionis, & exceptionis.*

4 *Fideiussor simpliciter se obligans, vel se obligans cum clausula* de releuando in euentum molestiarum quauis ratione, &c. *censetur se obligasse in omnem casum, nu.5.*

6 *Clausula* occasione prædicta, *cõprehendit causam etiam remotissimam.*

Decisio CCCLIX.

ROta censuit, dominos de Diotaleuiis teneri releuare indemnes dominos de Seraphinis, quia cùm residuum pretij agri venditi per Matthæum Tingolum dictis de Seraphinis non fuerit solutum hæredibus Camillæ de Comitibus, sed illis fuerit ex aliis bonis Matthæi satisfactum, atque hodie dicti de Seraphinis molestentur à posterioribus creditoribus, intrat obligatio clara dictorum de Diotaleuiis, qui se obligarunt ad damna, & interesse, quæ Seraphini incurrerent, si solutio fienda dictis hæredibus Camillæ non sequeretur, & modo aliquo molestarentur quauis occasione,
1 vel causa. † Licèt enim ex dicta solutione dictis hæredibus creditoribus anterioribus facienda, Seraphini non intrassent in eorum locum, ad effectum agendi actione hypothecaria, quia non adest cessio, neque hoc actum fuit, prout requiritur, ex alleg. per Rip. *in l. vestri, §. eorum, num.8. & 9. de priuil. cred.* nihilominùs ipsis sufficeret, si pretium iuxta conuentionem ad manus dictorum potiorum creditorum peruenisset, † quia licet ex hoc agere 2
non possent, excipere tamen, & retinere eis esset permissum, *l. qui à debitore, ff. qui pot. in pig. hab. l. si potiores vbi glo. C. de his qui in prior. cred. loc. succed.* Et benè examinando articulum tradunt Benintend. *dec.10. ante num.3. vers. contraria opinio, vsque ad fin.* Io. Franc. de Ponte *cons.87. num.8. & seqq.* Surd. *cons.183. num.18.* Et tenuit Rota in causa Placentina Saluigni interdicti 16. Iunij 1589. coram Illustrissimo Mantica.

Neque placuit, quòd ad hunc effectum fuisset necessarium, quòd ipse emptor soluisset hæredibus anterioribus creditoribus pretium, quia sufficit, quòd fuerit conuentũ, quòd à venditore solueretur, vt in puncto dicit Ioannes Franciscus à Ponte, *vbi suprà num.8. & seqq.* Cuius dictum bene corroboratur, † 3
nam si ad acquirendum ius ad effectum hypothecariæ, concurrentibus aliis requisitis, sufficit conuentio, quòd pretium soluatur per venditorem anteriori creditori, vt per DD. *in l. Aristo, ff. quæ res pign. obl. poss. & in l.1. C. de his qui in prior. cred. loc. succed.* Azo. *in sum. C. eodem titulo,* ita cùm non adsit diuersitatis ratio ad effectum retẽtionis, & exceptionis, ad quod hoc vnum requiritur, quòd pecuniæ perueniant ad manus anterioris, sufficit, quòd illæ peruenerint, siue de manu ipsius emptoris, siue de manu venditoris, mediante pacto, quòd venditor teneatur soluere anteriori creditori, prout fuit actum in casu isto.

Minùs etiam placuit, quòd obligatio

gatio Dominorum de Diotaleuiis sit intelligenda, quatenùs Seraphini molestarentur à dictis hæredibus, & non ab aliis, quia contrarium est verius. † Nam cùm simpliciter se obligauerint, & fideiusserint, censentur se obligasse in omnem casum qui ex dicta non solutione eueniret, & sic in casum istum, cùm Seraphini molestentur à posterioribus creditoribus, & non possint se tueri ex solutione facta anterioribus, *l. si seruum, §. nunc videamus, ff. de verb. oblig.* Aym. *cons.* 272. *num.* 2. Surd. *dec.* 212. *num.* 8. Et hoc etiam clarè innuunt verba obligationis, † cùm sint *de releuando in euentum molestiarum, quauis ratione, vel causa,* quæ verba comprehēdunt omnem causam, Ang. *cons.* 288. *nu.* 3. Cæpoll. *cons. crim.* 14. *num.* 11. Marsil. *cons.* 80. *num.* 37. Nec restringūtur ex verbis sequentibus, *occasione prædicta*, nisi in quantum molestiæ venirent aliunde, quā ex non solutione, † quia verbum, *occasione*, denotat causam etiam remotissimam, Ang. *d. cons.* 288. *num.* 3. cum aliis pluribus congestis per Tiraq. *in tractat. cessant. caus. limit.* 13. *nu.* 8. Et propterea ad effectum releuationis, sufficit, quòd Seraphini molestentur ex dicta non solutione.

4

5

6

MONTIS REGALIS
Iurisdictionis.

Lunæ 25. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *In Ecclesia Cathedrali regulari Archiepiscopus est loco Abbatis, & ideo in puniendis monachorum delictis non requiritur eorum consensus, nu. 2.*

3 *Regulares in Ecclesia Cathedrali regulari sunt loco Canonicorum in materia adaptabili.*

3 *Monachi suscipiendo religionem, facultatibus, & voluntati renunciant, & seipsos per obedientiam promissam aliorum potestati, & imperio subiiciunt.*

5 *Monachi non habent velle, neque nolle.*

DECISIO CCCLX.

QVicquid sit de illa quæstione, an in delictis Canonicorum puniendis per Episcopum requiratur consensus Capituli, Rota censuit, in casu de quo agitur, in puniendis delictis Monachorum tam leuibus, quàm grauibus non requiri consensum, aut consilium Prioris, Decani, & Monachorum, sed Dominos Archiepiscopos pro tempore posse solos procedere ad illorum punitionem. Et ratio decisionis fuit, † quia cùm ista Ecclesia sit Cathedralis regularis, Archiepiscopus respectu Monachorum non dicitur Archiepiscopus, sed loco Abbatis. 1
Et quicquid erat explicandum per Abbatem, explicatur per ipsum, vt dicit Abb. *in c. causam quæ,* 1. *num.* 9. *vers. quæro ergo, vsque ad finem numeri de iudic.* † Et propterea in puniendis per eum delictis non requiritur cōsensus Monachorum, prout nec requiritur, quando ipse Abbas regularis procedit, glos. *in c. nullum, in verbo, tota,* 18. *quæst.* 2. Io. Andr. *in c. reprehensibilis, nu.* 7. *verb. & Capituli* Præposit. *ibid. num.* 16. Imol *nu.* 7. Bellam. *num.* 4. Abb. qui dicit, contrarium communiter reprobari, *num.* 11. *de appell.* idem Abb. *in c. ad nostram, num.* 2. vbi Dec. Franc. & alij, *eodem tit.* 2

Neque facit, quòd Abbas *in d. cap. causam quæ nu.* 8. *& 9.* dicat expresse 3

de monachis Montis Regalis, quòd fuit loco Canonicorum; quia hoc dictum est intelligendum in materia monachis adaptabili, secùs in non adaptabili, prout est, quòd Archiepiscopus, qui est loco Abbatis, liberè non exerceat iurisdictionem; hoc enim repugnat renunciationi
4 propriæ voluntatis. † Nam monachi suscipiendo religionem, non solùm facultatibus, sed voluntatibus propriis renunciarunt, & se ipsos per promissam obedientiã penitùs aliorum potestati, & imperiis subiecerunt, vt dicit tex. *in c. non dicatis*, 12. *quæst.* 1. Abb. *in c. ex rescripto, num.* 1. *vers. & facit*, Alex. de Neuo *num.* 7. *de iureiur.* Et propterea monachi nec habent velle, nec nolle *c.* 2. *de testa. in* 6.

ROMANA SANCTI Thomæ.

Merc. 27. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Agenti spolio probare debet, suam possessionem anteriorem, & rei posteriorem.*
2 *Titulus coloratus, ex diuturna possessione probatur.*
3 *Conductor possidet alteri, non sibi.*
4 *Clausula*, & omnia committantur, *respicit tantùm expressa, nisi constet de contraria mente disponentis.*
5 *Quæ pars Breuis vocetur in practicis, dispositio.*

DECISIO CCCLXI.

DOmini perstiterunt in resolutis coram Illustrissimo Seraphino, scilicet, Capitulum sancti Petri esse restituendum, quia constat de eius antiquiori possessione, & iuniori fratrum sanctissimæ Tri-
1 nitatis, quæ non controuertitur. † Quæ duo extrema primum, & secundum appellata requiruntur, & probari debent ab agente spolio, ex alleg. per Natt. *cons.* 562. *num.* 1. *lib.* 3. Rolan. *cons.* 50. *num.* 4. *& seqq. lib.* 2. Primum autem extremũ satis probatur, quia vltra plures locationes adminiculatas, quæ ponderantur vnà cum testibus in decisione Illustrissimi Seraphini, concurrunt hodie partitæ extractæ ex censualibus sancti Petri ab anno 1397. vsque ad moderna tempora, quæ cùm contineant diuersos actus possessorios, satis superque probant primum extremum ad fauorem Capituli, & operantur quòd quatenùs in casu isto requireretur titulus coloratus, ex ipsa diuturna possessione, † quæ 2
omnem calumniam tollit, censeatur probatus, vt per Ægid. *dec.* 455. benè Fely. *cons.* 2. *num.* 27. post Innoc. & Host. quos alleg. Et fuit dictum in causa Saguntin. decimarum 21. Maij 1601. coram Illustrissimo Seraphino.

Minùs etiam fratres possunt se tueri ex Motu proprio Pij quinti, quo datur facultas capiendi possessionem propria auctoritate citra vitium spolij, continens etiam alias clausulas, quia in clausula, *& cum absolutione, &c.* in qua ponitur secunda signatura, adest restrictiua, *& omnia committantur Vicario Vrbis, vel Vicesgerenti, prout de iure.* Et propterea nulliter fuit processum citato solùm conductore, non Capitulo sancti Petri, vt dicitur in decisione Illustrissimi Seraphini, † quia 3
conductor non sibi, sed Capitulo sancti Petri possidebat, *l. si quis ante, & l. quod meo, in prin. ff. de acq. poss.* Corn. *cons.* 40. *nu.* 6. *vol.* 4.

Nec placuit Dominis, quòd hæc 4
clausula, *& omnia committantur*, non debeant referri ad specialiter expressa, *ex l. doli clausula, ff. de verb. oblig.*

oblig.quia hæc regula non procedit, quando constat de contraria mente disponentis,prout in casu isto,stante quòd hæc restrictiua est posita in clausula,*& cum absolutione*,per quam Papa declarat id quod concedere vult, & exprimit, quomodò intelligat id quod simpliciter per, *fiat*,
5 concessit. † Et ideo hanc partem vocant practici, dispositionem, seu clausulas, vbi Papa conscribit illas clausulas, quas concedere vult, & dicit Rebuff. *in praxi, tit. de signat. grat.num.*23.*vers*.3.*ponitur*.

Minùs etiam releuat, quòd hæc clausula, *& cum absolutione* non habet signaturam, *fiat*, quæ verè non legitur in Registro, & de originali non constat, quia si hoc est verum, Motus proprius nō suffragatur fratribus, quia eis obstat regula Cancellariæ, de non iudicādo iuxta formam supplicationum, quia clausula,*quòd sola signatura sufficiat* est posita in dicta clausula,& cum absolutione, quam asseritur non fuisse signatam,sed veritas est, quòd cùm hæc clausula, *& cum absolutione*, signetur in margine, Notarius cum commodè in registro in margine non posset apponere signaturā,omisit illam per errorem, in registris enim in margine non apponitur substantia scripturarum, sed solùm rubricaturæ.

Alia benè tolluntur ex decisione Illustrissimi Seraphini.

TAVRINEN. DECImarum.

Merc 27.*Iunij* 1607.

SVMMARIVM.

1 *Habens intentionem fundatam in iure, agens coram iudice etiam incompetente, interrumpit præscriptionem alterius, & causat malam fide, etiam si liti cesserit, nu.*5.

2 *Protestationes extraiudiciales, si sunt aptæ inducere malam fidem, interrumpunt præscriptionem.*

3 *Transactio super decimis est nulla sine beneplacito Apostolico, etiam quòd agatur, quod decima remaneat apud possessorem.*

4 *Transactio nulla transigenti non prodest.*

6 *Beneplacitum Apostolicum cursu lōgi temporis non præsumitur, sine obseruantia.*

DECISIO CCCLXII.

Rota censuit, Remissoriam non esse concedendam, sed causam esse expediendam, quia cùm Parochus sit in causa, Eleemosinarius, qui prætēdit præscripsisse decimas, cùm nō præcedat titulus, eget præscriptione immemorabili; quæ visa fuit Dominis improbabilis,cùm requirerentur testes, qui hodie essent ætatis 108. annorum. Demendum enim est tempus post litem motam de anno 1553. vt latè fuit dictum in decisione, sub die 18. Maij præteriti.

Neque facit,quòd hęc lis non interrumpit præscriptionem,cùm fuit nulla, tanquam introducta coram iudice laico,qui non est iudex competens in materia decimarum, quia satis est,quòd Parochus egerit, qui cùm habeat intentionem fundatam de iure communi, constituit Eleemosinarium in mala fide, † & ideo 1
sufficit ad interrumpēdam præscriptionem; etiam quòd lis fuit introducta coram iudice incompetenti, Abb.*cons*.19. *num*.2.*vers. nec obstat si dicatur lib*.2.Balb *de præscrip*.3.*parte* 6.*partis quæst*.4. *num*.3.*vers. restringit tamen*. † Nam etiam protestationes 2
extra

extraiudiciales, si sunt aptæ inducere malam fidem, interrumpunt præscriptionem. Butr. *in c. grauis, nu. 11. in fin. de rest. spoliat.* Abb. *in c. vt debitus, num. 11. vers. ad materiam, de appell.*

Minùs etiam facit, quòd hæc lis fuerit terminata per transactionem de anno 1555. cum cessione litis, & proptereà cùm lis fuit terminata ad fauorem possessoris, non fuit inter-
3 rupta præscriptio. Nam fuit responsum, quòd transactio fuit nulla, cùm non interuenerit beneplacitũ Apostolicum, quod requirebatur etiam in ista transactione, etiam quòd decimæ perciperentur per Eleemosynarium, cùm fuisset trãsactum, quòd penes ipsum remanerent, soluta certa portione parocho, Bar. & Ias. *in l. nulli, num. 2. ff. de transact.* cum aliis pluribus adductis coram me in causa Romana Casalis Turris Vergatæ, 19. Iunij 1606. Et est decisio Verallij 106. *p. 1. &* 308. *p. 3.* Et pluriès fuit in
4 Rota firmatum. † Et propterea ista transactio tanquam nulla non potuit prodesse Eleemosinario, *l. 4. §. condemnatum*, & ibi Bar. & alij *de re*
5 *iud.* † Et cessio litis facta per Parochum non potuit tollere malam fidem Eleemosinarij, causatam ex ipso iudicio moto per illum qui habet intentionem fundatam de iure communi, itaut non fuerit interrupta præscriptio, vt de sententia superueniente, quæ nõ purgat malam fidem, dicit Anchar. *in c. consultationibus, num. 5. de iurepatron.* Alex. *cons. 75. col. 4. num. 50 lib. 4.* Balb. *de præscript. in 2. par. 5. partis, quæ st.* 5. Et fuit resolutum in causa Toletana decimarũ, 22. Maij 1592. coram Illustrissimo D. meo Cardinali Arrigono.

Neque etiam Eleemosinarius potest se tueri ex præsumpto beneplacito Apostolico ob cursum temporis, † quia cessat obseruantia, quæ 6 insimul requiritur, Abb. *in c. Albericus, num. 6. de testibus*, Alex. *cons. 52. num. 7. lib. 4.* vt apparet ex alia lite mota de anno 1572. sententia lata de anno 1574. & transactione facta de anno 1575. quæ sententia, & transactio, nec potest suffragari Eleemosinario, quia sententia potiùs fundatur super æquitate, quàm super iuris rigore, vt in ea expressè dicitur, & non terminat negotium principale, sed mandat, quòd Eleemosinarius soluat certam quantitatem tritici Parocho, donec Ecclesia ipsa Parochialis ad pinguiorem fortunam venerit. Et hæc sententia fuit suspensa per appellationem introductam coram Nuntio, vt constat ex cõfessione partium in dicta transactione. Et postmodùm fuit facta dicta transactio sine præiudicio successorum. Vnde ex ista serie facti apparet, quòd non potuit cessare mala fides Eleemosinarij, itaut præscriptio non dicatur interrupta, ex Ancharano, Alexandro, & aliis suprà relatis.

Quod dicebatur, decimas, quas percipit Eleemosinarius non esse illas debitas de iure communi Parocho, non placuit Dominis, quia super istis fuit transactum, & agitatum, & adsunt confessiones Eleemosinarij, vt dicitur in alia decisione.

ROMANA DOMVS.

Merc. 27. Iunij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Petens alimenta, & sumptus litis, est necessaria probatio paupertatis.*

DECI

DECISIO CCCLXIII.

VIsum fuit Dominis, Prospero non deberi alimenta, & sumptus litis, quia hîc non agit ad vniuersam hæreditatem paternam, sed ad domum alienatam per fratres, quam prætendit fideicommisso esse suppositam,& ideo obmisso, vt videatur an constet de bono iure, ad hunc effectum satis est, quòd non
4 probet paupertatem,† quæ videtur necessaria in hoc casu,ex alleg. per Molin. *de primog. Hispan. lib.2.c.16. num.46.*Surd.*de alim.tit.1. quæst.112. num. 31. vsque ad fin.* Imo videtur probatum contrarium,nempè,quòd ipse habet domum,& vineas, & inseruit in aula Illustrissimi D. mei Cardinalis de Bubalis in nobili officio architriclinij;vnde habet honestam portionem victus, vt deponunt testes, quorum copia data fuit.

OVETEN. MERCEDIS.

Mercurij 4.Iulij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Procurator reuocatus quoad vnam causam tantum, si de tempore reuocationis est generalis,censetur reuocatus quoad omnes causas.*
2 Decis. Rot. 18 & 22. de procur. *in nouis declarantur.*
3 *Procurator ad lites & negotia, si reuocatur quoad lites, non censetur reuocatus, quoad negotia, & è contra.*

DECISIO CCCLXIV.

DOminis placuit vltima pars decisionis,ad quam,vt morem gererem parti, volui restringere difficultatem, scilicet quòd licèt Iacobus fuisset constitutus procurator generaliter, & reuocatus tantùm quoàd causam vertentem cum Bitgantia, † tamen censetur reuocatus 1
quoàd omnes causas, quia de eo tempore nullam aliam causam habebat Capitulum, & causa propter quam fuit facta reuocatio erat generalis, & non specialis. Vnde meritò Iacobus censetur reuocatus quoàd omnes causas, ex Alciat. *de præsumpt reg.2. præsumpt.16.nu.5.*

Non obstat decisio Rotæ 18. & 2
22.*de procur no.* quia non procedũt, quando causa reuocationis est generalis,& agitur de reuocando procuratore ad lites tantùm, sed quando quis habet procuratorem ad lites, & ad negotia, & reuocat quoàd lites, † quia tunc procurator non 3
censetur reuocatus, quoàd negotia. Et bene, quia stant simul, quòd reuocetur quoàd lites, non autem quoàd negotia, secùs in casu isto, cùm causa reuocationis sit generalis; nec verisimile est,stante ista generalitate, quòd voluerit reuocare quoàd vnam causam, secùs quoàd alias, & reuocatio specialis videtur facta, quia tunc nulla alia aderat causa.

CALAGVRITANA Iurisprouidendi.

Merc. 4. Iulij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Qui continuat, non attentat.*
2 *Gratia est obreptitia, si veritas fuit tacita.*

DECISIO CCCLXV.

PRoposui dubium,an Breue concessum per sanctæ mem. Clem. 8. sub die 4. Maij 1592. esset subreptitium. Et Rota censuit,affirmatiuè

respondendum, quia cùm fundetur super narratiua, quòd non obstante inhibitione Rotali emanata per bon.me.Bubalum,& resolutione facta coram Illustrissimo Seraphino subrogato, quòd inhibitio afficiebat Episcopum, ipse processit ad exequutionem Motus proprij Sixti quinti, cuius etiam prætextu plures intrusit; hæc narratiua nedum hactenus non fuit iustificata, sed nec vllo pacto potest iustificari, ex latè deductis in causa Calaguritana attētatorum 15.Maij 1600.corā bon. mem. Litta, & præsertim, quia non apparet, vnquam fuisse resolutum, inhibitionem afficere Episcopum. Et cu Episcopus esset in quasi possessione conferendi, non potest verificari narratiua intrusionis, † quia
1 rificari narratiua intrusionis, † quia qui continuat, non attentat, *c. cùm teneamur*,& ibi DD. *de appell.* Verall. *dec.* 51. *par.*1.Hinc etiam resultat, quòd si Papæ fuisset narrata quasi possessio Episcopi conferendi, non mandasset, vt omnia post inhibitionem facta in pristinum reduceret. †
2 nem facta in pristinum reduceret. † Vnde Breue etiā remanet obreptitium, *c.super literis*, vbi Fely. *num.*8. *de rescr.* Paris.*cons.vlt.num.*13. *&* 14. *lib.*1.

Neque obstat, quòd pendente recursu ad signaturam sanctissimi Domini nostri, hæc causa fuit proposita, quia fuit data fides Referendarij, quòd ampliùs commissionem nolebat proponere, quia licet posteà mutauerit consilium, vt ex alia fide data cum scripturis, tamen Rota voluit capere resolutionem, qui recursum habebant ad signaturam, illi qui asserebant, se vltimo loco fuisse spoliatos. Dubium autem, de quo agitur, proponitur ad instantiam illorum qui spolium non commisecunt, qui plures sunt, vt fuit ostensum Rotæ, vtraq; parte informāte, & sic, commissio nihil habet commune in hoc casu, quia in ea petebatur, quòd videretur super spolio, hinc sanctissimus D. N. mandauit R.P.D.meo Decano, tunc præsenti in signatura, prout ipse annotauit à tergo commissionis, vt non impedito iudicio spolij, videatur Breue Clementis Octaui,& propterea istis omnibus stantibus, visum fuit Rotæ, capere resolutionem.

NVCERINA PAGAnorum.

Merc. 4. Iulij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Possidenti datur mandatum de manutenendo.*
2 *Iudex non ritè procedens, non priuat possessione.*
3 *Exequutor cum clausula* vocato, *dicitur mixtus exequutor & ab eo datur appellatio.*
4 *Clausula* contradictores, *intelligitur de contradictoribus de facto, non autem de iure.*
5 *Agens remedio rei integrandæ censetur habuisse se pro spoliato.*

DECISIO CCCLXVI.

EX deductis dicebant Domini, 1
Adanti dandum esse mandatum de manutenendo in quasi possessione beneficiorum sanctæ Mariæ, sancti Iacobi,& sancti Leonardi. Constat enim de eius possessione capta vigore resignationis, sub die 16. & 12.Octobris 1604. §. *hodie, instit. de interd.*

Neque facit, quòd Lucas vigore 2
mandati de immittendo obtenti per iudicem, ceperit possessionem, quia iudex, ex quo non ritè processit, non priuauit Adantem, vt per DD.

in l.

in l. clam possidere, §. qui ad nundinas, ff. de acq. possess. Quod satis ostendi-
3 tur, † quia cùm in literis Lucæ adesset clausula, *vocato Adante*, iudex erat exequutor mixtus, *c. exhibita*, vbi Abbas *in 3. not. & ibi addit. de iud.* Card. *cons. 63. nu. 1.* Et propterea tenebatur assumere partes iudicis, & ab eius sententia dabatur appellatio, vt per DD. *in c. fin. de præsumpt.* vbi Fely. *num. 23.* Dec. *cons. 173. nu. 2. & cons. 233.*

4 Neque suffragatur Lucæ, quòd in suis literis adesset clausula, *contradictores appellatione postposita compescendo*, quia hæc clausula intelligitur de contradictoribus de facto, secùs autem de contradictoribus de iure, vt per Franc. *in c. 1. ante finem, vers. vel poterit, de conceß. preben.* Put. *dec. 271. num. 6. lib. 3.* Lancel. *de attentat. appel. pend. limit. 8. num. 4.* Adantes verò erat contradictor de iure, quia iudicialiter ius suum prosequebatur, vt fuit dictum in causa Calaguritana beneficij 18. Aprilis 1603. coram R. P. D. Lancellotto, & aliàs sæpiùs.

5 Cæterùm cùm Adantes 6. Februarij 1606. obtinuisset per iudicem appellationis reintegrationem, quæ ostendit, mandatum de immittendo concessum Lucæ habuisse effectum, non potest obtinere manutentionem, cùm habuerit se pro spoliato. Solo enim animo perditur possessio, Butr. *in c. cùm ad sedem, num. 25. de rest. spol.*

Neque ex ipsa reintegratione potest petere manutentionem, quia non fuit ritè, & rectè concessa, vt liquet ex processu. Hæc tamen non fuerunt deducta in positione causæ, & ideo supersedi in concessione dicti mandati.

BVRGEN. BENEFICII de Robredo.

Ven. 6. Iuly 1607.

SVMMARIVM.

1 *Exemplum datum, & subscriptum à notario actuario, habetur pro originali.*

2 *Monitio iudicis ad sententiam parti præsenti facta supplet defectum citationis.*

DECISIO CCCLXVII.

IN resolutionibus causarum feci verbum, an huiusmodi causa esset expedienda. Et Rota censuit affirmatiuè respõdendũ, quia difficultates quæ fuerunt excitatæ in decisione, bene tollebantur. Nam quòd processus non esset in forma probanti, ex quo alij oppositores non fuerunt citati, tollebatur, ex quo est exemplum datum, & subscriptũ ab ipsomet notario actuario, & ideo habetur pro originali, vt per DD. *in c. 1. de fid. instr. & in auth. si quis in aliquo, C. de eden.* Secunda difficultas etiam cessabat, quia verè pro Petro se opposuit Ioannes Viuanco substitutus à Francisco Ortiz, de cuius mandato etiam constat, quod licèt in processu careat die, & ideo dictum fuit, quòd non est in forma probanti, tamen hoc fuit propter errorem Notarij, quia originale fuit rogatum in Curia, & habet diem, & alia requisita. Et sic cessat etiam tertia difficultas. Quarta & quinta difficultas etiam cessant, quia cùm Petrus esset cœptus beneficiati ex statuto, ei debebatur integra portio. Quod etiam propter simile statutum fuit dictum in causa Burgen. beneficij de Velorado 18. Maij 1598. coram Reuerendissimo

Pacen. Et quòd esset dimidius portionarius satis probant testes, cõtra quos licèt opponeretur defectus iuramẽti, ex quo notarius enuntiatiuè loquitur, tamen apparet per exten-
2 sum de iuramento præstito. † Et quoàd citationem partis, quòd non interuenerit, non officit, ex quo adest monitio iudicis parte præsente, quæ supplet hunc defectum *l. cessante*, & ibi glos. & DD. *C. quom. & quan. iud.* Marant. *in prax. par. 6. tit. de citat. num. 48. & seqq.*

VITERBIEN. FIDEIcommissi.

Lunæ 23. Iulij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Quadriennium datur ad petendam, & prosequendam restitutionem in integrum, nisi stet per iudicem, vel partem, quominùs causa expediatur. Tunc enim etiam vltra quadriennium se extendit.*

DECISIO CCCLXVIII.

MArcus & fratres de Diuitia petebat pronunciari, ipsos esse restituendos, iuxta resolutiones fa-
1 ctas, & protestabantur, † quòd iam erant in fine quadriennij, quod datur ad petendum. & finiendum restitutionem, *l. fin. C. de temp. in integ. rest. c. 1. de rest. in int. in 6.* Et cùm alia pars instaret audiri super decisione iam facta, cùm ipsa iura sua non deduxerit, Rota voluit illi morem gerere; nam etsi quadriennium esset in fine, nihil deperit Marco, & fratribus, cùm per iudicem, & partem stet quominùs causa restitutionis in
2 integrum expediatur; † quo casu hoc iudicium etiam vltra quadriennium se extendit. Host. *in c. 1. in verbo quadriennij spatium, de in int. rest.* cum aliis per Modern. *de rest. in int. par. 1. q. 19. art. 12. num. 96.* Et hæc voluerunt Domini annotari pro indemnitate Marci & fratrum.

PAMPILONEN. DE Ianzi.

Ven. 26. Octobris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Intrusus debet facere mentionem in gratia de fructibus perceptis post motam litem, si sibi debentur, non autem si debentur tertio, num. 4. de fructibus verò perceptis ante motam litem, non debet facere monitionem, num. 2.*
3 *Possessor bonæ fidei facit fructus suos.*
5 *Subrogato in iuribus defuncti beneficiati aliquando fructus debentur.*
6 *Venia dignus est, qui nec nocuit, nec deliquit.*

DECISIO CCCLXIX.

DOmini dixerunt, gratiam Antonij posse sustineri, etiam, quòd in ea non fecerit mentionem de perceptione fructuum, † quia li- 1
cèt intrusus debeat facere talem mentionem in gratia quam impetrat, vt per DD. *in c. dudum, 2. de elect.* vbi Host. *num. 45. vers. sed pone*, Fely. *in c. in nostra, num. 10. vers. sed adde, de rescr.* Rebuff. *sup. concord. in form. mand. Ap. in verbo, præsentibus pro expressis, vers. 5. etiam*, & ex decisio Put. 131. *lib. 1. & 13. de præben.* Cassad. *dec. 6. num. 1. & seq. de preben.* † ta- 2
men quoàd fructus perceptos per Antonium a die prouisionis, vsque ad diem motæ litis, non videbatur necessaria dicta mentio, cum non posset dici intrusus, ex quo habebat præsentationem, & institutionem

nem ab Ordinario, Rota *dec.* 13. *de cauf. poff. & propr.* Fely. *in c. in noftra, num.* 12. *de refcr.* Rebuff. *vbi fuprà, verf.* 4. *intrufio.* Et propterea fecit
3 iftos fructus fuos.† Ad effectũ enim illos acquirendi fufficit, malam fidẽ abeffe, *l. fed etfi lege §. fcire, ff. de pet. hered.* vbi not. Bart. Caffad. *dicta dec.* 6. *num.* 9. *verf. quia procedit.* Et licèt Rota refoluerit, poffeffionem Antonij fuiffe attentatam, poftea tamen fubftitit, & ordinauit, quòd videretur de bono iure, & in omnem euentum intrat refponfio, quæ modò dabitur ad non expreffionem fructuum poft litem motam perceptorum.
4 † Nam regula illa, quòd debebat fieri mentio fructuum malè perceptorum, aliàs gratia fit nulla, non habet locum, quando ifti fructus debentur tertio, Caffad. *d. dec.* 6. *nu.* 6. & *dec.* 7. *de preben.* Verall. *dec.* 217. *par.* 3. Et fuit dictũ in caufa Parmen. Prioratus, 23. Iunij 1589. coram Illuftriffimo Mantica, & in caufa Salamãtina dimidiæ portionis 1. Aprilis 1591. coram Illuftriffimo Pamphilio. Et ratio eft, ne ifte impetrans duplici difpendio afficiatur, fcilicèt componendo cum Camera, & foluendo tertio. In præfenti autem cafu Antonius fuerat cõdemnatus per tres fententias Rotales ad reftituẽdum fructus, & fuerat etiam conceffum inftrumentum liquidationis in partibus. Vnde licèt fententiæ effent latæ fuper iurepatronatus ad fauorem Catharinæ, cui tales fructus non erant debiti, potuit tamen dubitare Antonius, quòd effent debiti Ioanni præfentato à Catharina, qui mediante eius procuratore cõparuit, in actis producendo iura, & declarando, fe velle confequi ius fuum, & Ferdinando poftmodùm fubrogato in iuribus Ioannis defun-
5 cti, † cùm etiam fubrogato in quibufdam cafibus fructus debeantur. Put. *dec.* 159. *num.* 3. *lib.* 3. Ægid. *dec.* 366. Vnde cùm faltem effet dubiũ, cui fructus effent debiti, venit excufandus Antonius, fi de illis non fecit mentionem in gratia quam impetrauit. Caffad. *d. dec.* 6. *num.* 9. vbi fuit admiffa fimilis excufatio, prout etiã in dicta caufa Salamantina dimidiæ portionis 1. Aprilis 1591. coram Illuftriffimo Cardinale Pamphilio. † Venia enim dignus eft, qui nec nocuit, nec deliquit, *cap.* 2. *de conftit.* Ægid. *dec.* 4. *num.* 2. 6

BONON. BONORVM de Manfuatico.

Lunæ 26. Octobris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio rei Ecclefiafticæ in qua interuenit beneplacitum Apoftolicum, præfumitur vtilis, quoufque de contrario doceatur.*
2 *Totus contractus eft confiderandus, ad effectum quod dicatur vtilis, vel læfiuus.*

DECISIO CCCLXX.

CVm in alienatione bonorum de quibus agitur, interuenerit beneplacitum Apoftolicum, alienatio præfumitur vtilis, quoufque per Rectorem doceatur de contrario. Bal. *in c.* 1. *in princ. num.* 7. *de his qui feud. dar. poff.* Abb. *conf.* 41. *num.* 2. *lib.* 1. Alex. *conf.* 75. *num.* 6. *circa fin. lib.* 1. Et fuit pluriès refolutum in Rota. Et propterea rector prætendebat, læfionem probari, ex ipfomet inftrumento locationis, cùm adfit pactum quòd canon 200. lib. poffit redimi, vel affignando bona quæ habent in redditibus lib. 210. vel affignando loca montium, quæ reddant lib.

pariter 210. prout dicta loca fuerunt assignata. Et hinc resultat læsio, qui etiam considerato augmento, tamen habita cõsideratione ad deuolutionem bonorum, in euentum non solutionis canonis, & quòd canon nulli oneri erat abnoxius, ipse canon est maioris valoris, quàm loca Montium eiusdem redditus, & cum augmento decimæ partis, vt fuit resolutum in causa Romana domus 4. Maij 1601. coram Illustrissimo Pamphilio.

Prædictis non obstantibus, Rota censuit, ex ipsomet instrumento locationis, non constare de læsione, quia etsi decisio Illustrissimi Pamphilij sit vera in casu suo, tamen nõ applicatur ad pręsentem casum, quia loquitur in casu, quo canon fuit affrancatus in instrumento separato; hic autem sumus in casu, in quo hęc fuerunt narrata Papæ, & propterea non sufficit Rectori cõsiderare hoc pactum separatim, sed deberet ostẽdere, quòd ex ipso contractu resultat læsio Ecclesiæ. Nam esse potest, quòd etiam stante ipso pacto, quòd possint assignari loca Montium, nihilominus locatio fuerit vtilis Ec-
2 clesiæ. † Totus enim contrarius est considerandus, ad effectum quòd dicatur vtilis, vel læsiuus, & non singulæ partes de per se sunt discutiẽdæ, *l. Mæuius, §. fin. ff. fam. erc. sc.* Surd. *cons. 217. num. 13. & seq.* idem Surd. *dec. 155. nu. 5.*

PAPIEN. COADIVTOTIÆ.

Lunæ 5. Nouembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Attentata purgantur per liberam cessionem, non autem per conditionalem.*
2 *Expensæ facta in iudicio attentatorum, refici debent, & licèt expensæ post cessionem liberam regulariter non debeantur, debentur tamen, si cessio fuit conditionalis, nu. 3.*
4 *Damna & interesse refici debent à die attentationis, non a die motæ litis.*
5 *Depositum vnius Iulij non admittitur in iudicio attentatorum.*
6 *Attentata possunt purgari per Principem, iudicem, & partem.*

DECISIO CCCLXXI.

Rota censuit, attentata non fuisse sufficienter purgata per Camillum. † Cùm enim quoàd posses- 1
sionem prætendat illa purgasse per cessionem, quod est permissum, vt per Lancell. *de attent. c. sp. 29. num. 24.* tamen illa cessio ei non suffragatur, cùm non fuerit libera, sed conditionalis, Lancell. *vbi supra nu. 31.* Hinc sequitur, quòd nec respectu expensarum, † quæ etiam in hoc iudicio 2
refici debent. *Lanc. d. loco, num. 18. & 32.* attentata dicantur sufficienter purgata, quia licet expensæ post cessionem regulariter non debeantur, Verall. *dec. 31. lib. 1. in manusc. ip.* † Ta- 3
men hæc regula non habet locum in casu isto, cùm cessio fuerit conditionalis, quæ propterea nihil posuit in esse, *l. si quis sub conditione, ff. si quis omiss. caus. testam.* Neque etiam attentata fuerunt sufficienter purgata respectu expensarum factarum ante aperitionem oris, quia licet tunc nõ adesset facultas reuocandi dicta attentata, per clausulam *sublata* positam in literis Camilli, tamen cùm superuenerit aperitio oris, sicuti Rota potuit reuocare attentata, sic debent refici expensæ, quas clarum est fuisse factas in iudicio attentatorum, maximè, quia si non veniunt ratione expensarum, veniũt ratione

dam

damnorum,& interesse, quæ attentans debet reficere à die attentationis , & non à die motæ litis , vt per Lancel. *d.tract. c.*31.*nu.*173.

Neque in hoc casu suffragatur depositio vnius Iulij donec expensæ liquidentur , quia huiusmodi depositum non admittitur in purgatione attentatorum, Caput.*dec.*222.*tertius veniens ad causam, lib.*1.*in manuscrip.* & 150. *num.*6. *lib.*1. *in impress.* Lanc. *d.c.*31.*nu*,1-6.

Ex quibus dixerut Domini,quòd cùm attentata possint purgari per principalem iudicem , & partem, mediante cessione, vt per Lancell. *d.c.*29. & Camillus elegerit sibi hàc viam , de nouo liberè cedat,& reficiat expensas,& postmodùm audiatur in negocio principali.

CORDVBEN. REDEcimarum.

Ven 16.*Nouembris* 1607.

SVMMARIVM.

1 *Vnica decima ex præcepto domino solui debet.*

2 *Præceptum de soluenda decima ex parte soluentis est affirmatiuum , ex parte illius cui soluitur, negatiuum, nu.*6.

3 *Solutio duplicis decimæ est contra ius.*

4 *Locatio de prædio decimatorio , intelligitur facta salua decima.*

5 *Glos.* in cap.tua nobis,in verb. sic & Dominus , de decimis , *declaratur.*

7 *Decima prædialis debet solui Ecclesiæ, vel prædiali vel Sacramentali, prout viget consuetudo,nu.*8.

DECISIO CCCLXXII.

POst solutionem decimarum factam ex communi aceruo domini,& coloni iuxt. *tex.in c.à nobis, vers. sicut colonus,de decimis*, prætendunt Ecclesiæ parochiales dominorum fundi , aliam decimam ex portione dominica,redecimam nuncupatam ; de qua dubitaui, an sit præter , vel contra ius. † Et Rota cen- 1
suit, esse contra ius. Ex præcepto enim , vnica tantùm decima est soluenda, *Exod.c.*22.*in fin.* & habetur, *in c.*1.*& in c. cum homines*, ibi, *nouem partibus sibi retentis,& in c.pastorales, de decimis cum aliis.* † Quod præce- 2
ptum licèt sit affirmatiuum ex parte illius qui soluere tenetur , continet tamen negatiuam ex parte illius cui soluendum est , vt compellere non possit ad soluẽdum vltra decimam. Bal.*in l.fin.num.*73.*in prin. & in fi.C. de hær.instit.*Rim.iun.*consf.*48.*num.*25. *vol.*1. † Vnde sequitur , esse contra 3
ius, quòd duplex decima soluatur, prout etiam dixit Inn.*in cap.cum non sit, num.*1. & *seqq. de decimis*, Abb. *in c.cùm sint, num.*6.*ant.fi. vers. aliàs sequeretur,eodem tit.* Et fuit resolutũ in causa Toletana redecimarum 19. Nouembris 1584. coram sanctæ mem.Clemente Octauo, & in eadẽ 21. Maij 1586. coram Illustrissimo D.meo Cardinali Pamphilio , & in causa Vallisoletana decimarum 21. Maij 1589.coram Orano,& in causa Corduben. redecimarũ 25.Octobris 1593.coram bon.me. D.Gyptio. Et dicunt Doctores Hispani , Montalu. *in l.*4.*tit.*5.*lib.*1.*fori, super verbo todos*, & Sot. *de iust. & iur.lib.*9. *q.*4. *art.*2.*in fi.* Honcal.*in tract. de decimis parte* 2.*prop.*6.& alij, quos refert, & sequitur Alphon.Azeued. *lib.*1.*tit.*5. *leg.*7. *nou. recompilat.* † Et hæc con- 4
clusio procedit, etiam quòd prædiũ locetur, & colonus soluat domino in pecunia , quia locatio censetur facta, salua decima. Inn. *in d.c.cùm non sit, num.*2. *vers. in domino autem fundi*

fundi, de decimis, Io. And. *ibidem, nu.* 4. *vers. vnde dicit ipse*, Collect. *num.* 3. Anchar. *num.* 4. Host. *nu.* 2. Bur. *nu.* 6. Card. *num.* 2. *vers. & ex hoc*, & iidem Doctor. *in c. tua nobis, eodem tit.* Card. *num.* 4. *vers.* 5. *quæro*, Host. *nu.* 14. *vers. hoc vltimum*, Butr. *num.* 9. *vers. credo*, Anchar. *num.* 10. *vers. & pro tanto dico*, Collect. *num.* 8. Abb. *num.* 14. *vers. aut dominus locauit.* & Anan. *num.* 7. & Vital. *in Clem. religiosi, num.* 25. *& seq. de decim.*

Neque prædictis resistit glo. *in d. c. tua nobis, de decimis, in verbo, sic & dominus*, quia non loquitur, quando aceruus est cõmunis, neque quando quota est soluenda, sed quãdo certa quantitas non habito respectu ad fructus, quæ licèt descendat ab aceruo decimato, tamen ipsa portio nõ est decimata. Et sic dictum glos. non officit, quando aceruus est communis; sed nec eius dictum est verum, quando aliquid soluitur domino ratione locationis, nõ habito respectu ad fructus, vel quando certa pensio soluitur in pecunia, & glo. ipsa infrà videtur agnoscere veritatem, dum dicit, quòd colonus tanto minùs potest soluere Ecclesiæ: quod æquius videtur. Imò æquius, & iustius dicit Host. *ibidem, nu.* 12. & 13. Et ita hanc glo. intelligit *ibidem* Card. *in* 2. *quæst.* & dicunt ibid. *Collect. num.* 8. Anchar, *num.* 10. Anan. *num.* 7. Abb. *num.* 14. *vers. aut dominus locauit*, Host. *in d. c. cum sit, num.* 2. Inn. & alij suprà relati.

Neque etiam resistit, quòd de iure non reperiatur prohibitum, ne duplex decima soluatur, quia cum in genere duplex sit præceptum affirmatiuum, & negatiuum, secundũ sanctum Thom. 2. 2. *quæst.* 33. *art.* 2. *in corpore artic.* certum est, non adesse
6 præceptum negatiuum, † adest tamen affirmatiuum de soluenda decima, quod continet in se negatiuũ, quòd vltra decimam no potest exigi, quod, licèt non efficiat præceptũ negatiuum, vt obliget semper, & ad semper, continet tamen negatiuam respectu Ecclesiæ, quæ exigẽdo vltra decimam, exigit contra ius, quod dat tantum decimam.

Neque facit, quòd hæc tedecima non soluitur eidem Ecclesiæ prædiali, sed Ecclesiæ Sacramentali, & ideo non videtur posse dici contra ius, † quia cùm huiusmodi decima 7
sit prædialis, Io. And. *in d. c. cùm non sit, num.* 5. *de decimis*, glo. *in d. c. tua nobis, in verbo, sic, & dominus, vers. satis potest dici* & ibi etiã Host. *nu.* 12. *vers. potest dici, eodem tit.* † Et cui Ecclesiæ 8
sit soluendum an prædiali, vel Sacramentali ius non determinat, sed in hoc defert consuetudini, vt *in d. c. cùm sint, de decimis*, Achill. *dec.* 3. *& 6. eodem tit.* propterea, cùm consuetudo introduxerit in illis partibus, quòd soluatur Ecclesiæ prædiali, sequitur, quòd sit contra ius, quòd Ecclesia Sacramentalis decimam exigere velit.

CORDVBEN. BENEficij de Oueyo,

Lunæ 19. *Nouembris* 1607.

SVMMARIVM.

1 *Clausula*, arbitrio Rotæ, *intelligitur, prout de iure.*
2 *Gratia iustificata debet exequi: ni demandavi.*
3 *Familiaritas probatur per testes.*
4 *Rotulus in quo sunt descripti familiares inseruit pro adminiculo.*
5 *In probando obitu ad effectum reseruationis, sufficiunt testes de publica voce, & fama, & leuiores probationes.*
6 *Præsentia partis supplet defectum intimationis.*

7 Tran

7 *Transacto dilationis tempore ad probandum, iudex potest valide sententiam ferre. & 8.*

9 *Clausula si senseris te grauatum per comparitionem partis resoluitur in simplicem citationem.*

10 *Error notarij non potest parti praeiudicare.*

DECISIO CCCLXXIII.

DOmini resoluerunt, non esse retardandam exequutionem Breuis, quia licet sit commissa arbi-
1 trio Rotæ, † intelligitur tamē prout de iure Bart. *in extrauagan. ad repri-*
2 *mendum, in verbo, videbitur, num.* 8. † Secundum, quòd Breuia postquam sunt iustificata exequutioni debent demandari, Caput. *dec.* 71. *p.* 1. *& dec.* 180. *p.* 13. Hic autem Breue satis est iustificatum, quia cùm fundetur in reseruatione per obitum Stephani de Monteroio familiaris Cardina-
3 lis de Gueuara, † huiusmodi familiaritas bene probatur per duos testes concludentes de omnibus requisitis ad faciendum aliquem familiarem,
4 *vulg. l. vbi numerus, ff. de testibus.* † Et hodie comprobatur ex rotulo familiarium eiusdem Cardinalis. Quæ probatio est attendenda, cùm non iustificet, sed corroboret probationes antiquas. Quod admittitur etiā in materia censurarum, vt fuit resolutum in causa Interamnen. pensionis 23. Ianuarij 1601. coram Reneren. Pacen. Obitus autem eiusdem Stephani in possessione beneficij de mense Iunij, seu Iulij, satis etiam
5 probatur per eosdem testes, † quia cum agatur de probando obitu ad effectum reseruationis, sufficiunt testes de publica voce, & fama, & leuiores probationes. Put. *dec.* 266. *lib.* 3. Et fuit resolutum in causa Placen. Canonicatus, & præbendæ, 2. Martij 1599. coram Orano, & in causa Salamantina de Arapiles 3. Iulij 160., coram R.P.D. meo Decano, & alias sæpiùs.

Nec obstat, quòd iudex mandauerit die 18. repeti testes, & sententia posteà fuerit lata die 12. absque aliqua repetitione, quia huiusmodi decretum fuit factum, nisi ad primā diem, cum intimatione, & D. Gundisaluus eadem die comparuit, & dixit, quòd testes examinarentur sumptibus alterius partis, & sibi intimata hora. † Vnde cùm ista com- 6
paritio suppleat intimationem, vt in terminis est decisio Verall. 322. *num.* 3. *&* 4. *par.* 2. & intra terminū præfixum testes non fuerint examinati, † iudex potuit procedere ad 7
expeditionem causæ, *l. siue pars, C. de dilat.* Verall. *d. dec.* 322. *num.* 4. *par.* 2. Et sic parum refert, quòd intimatio fuerit facta die 13. quo tempore erat lata sententia, † quia non inde 8
sequitur, quod fuit lata pendente dilatione, & sic nulla, iuxta decisio. Put. 174. *lib.* 1. cum comparitio Gundisalui sufficeret pro intimatione, vt dictum est.

Minus etiam subsistit, quòd fuit motum iudicium via ordinaria propter clausulam in monitorio positā, *si senserit se grauatum, &c.* Et quia termini substantiales in iudicio ordinario seruari soliti, fuerunt seruati, & proptereà iudex non potuit procedere exequutiuè. † Quia dicta 9
clausula operatur, quòd monitoriū resoluatur in simplicem citationē, comparente citato, Rip. *in l. de pupillo, § meminisse, nu.* 21. *ff. de op. no. nunc.* Non tamen operatur, quòd censeatur processum ordinariè, quia in quolibet iudicio requiritur citatio partis, *l. de vnoquoque, ff. de re iud.* Et quòd termini substantiales in iudicio ordinario seruari soliti, fuerint seruati, non est verum, quia fuerunt

TT t seruati

seruati quatuor termini in iudicio exequutio seruari soliti, licèt verum 10 sit, quòd in reiteratione.† Notarius extéderit terminos in iudicio ordinario solitos seruari, qui propterea non potuit præiudicare parti.

Quòd Breue non sit iustificatum quoàd aliud beneficium obtentum per D. Gondisaluum nõ refert, quia istæ censentur duæ gratiæ, & hodie prosequitur tantum gratiam super beneficio de quo agitur.

BONONIEN. TRANSactionis.

Merc. 5. Decembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Transactio propter dubium litis euentum sustinetur.*

2 *Clausula*, & omni meliori modo *operatur etiam vltra expressa.*

3 *Solemnitas & vtilitas copulatiuè requiruntur in alienatione rei Ecclesiasticæ.*

4 *Beneplacitum Apostolicum supplet defectum solemnitatis requisitæ in alienatione rei Ecclesiasticæ.*

5 *Alienans rem Ecclesiasticam, & consentiẽs impetrationi beneplaciti Apostolici, non potest amplius pœnitere.*

6 *In matrimonio inter personam in gradu prohibito contrahendo, post dispensationem Apostolicam adhuc requiritur nouus consensus, secus est in alienatione rei Ecclesiasticæ post beneplacitum, nu. 5.*

DECISIO CCCLXXIV.

DOmini resoluerunt pro validitate transactionis, quia cùm bona fuerint concessa in emphyteusim Bartholomæo pro se, & filiis masculis, & descendentibus per lineam masculinam tantùm, quicquid sit de veritate quæstionis, an fœminæ ex masculis censeatur vocatæ ex alleg. in alia causa Bonon. deuolutionis bonorum 14. Ianuarij 1602. coram R.P.D. meo Iusto, negari tamen non potest, quin de hoc possèt dubitari, & quin euentus litis esset dubius. † Ex quo sequitur, quòd 1 transactio sustinetur, vt *in l.1. ff. de transact.* vbi DD. *& in l.2. C.eod. tit.* Et quamuis dubium litis non excederet primum gradum fœminarum vltimi vocati, & in transactione bona fuerunt concessa fœminis, & eorum filiis masculis, & descendentibus per lineam masculinam, & sic fuerit excessum vltra id quod erat in lite, nihilominùs cùm hæc concessio non solùm fuerit facta per viam transactionis, sed cum clausula, *& omni alio meliori modo*, † hæc 2 clausula stante copula, *&*, operatur etiam vltra expressa, Achill. *dec.1. de verb. sign.* Cæsar. de Grass. *dec.1. nu.4. de elect.* Verall. *dec.271. lib.1. in manuscr.* Et pluries fuit resolutum. Et propterea concessio sustinetur, si nõ per viam transactionis, per viam nouæ concessionis.

Non obstat, quòd siue ista sit transactio, siue noua concessio, requiritur solemnitas, & vtilitas, † 3 quæ duo copulatiuè requiruntur in alienatione rerum Ecclesiæ, *c. sine exceptione, 12. q. 2. c. nulli, de reb. Eccl. non alien. & c.1. eod. tit. in 6.* † quia hic 4 interuenit beneplacitum Apostolicum, quod supplet defectum solemnitatis, iuxta cons. *Abb. 41. lib. 1.* quòd etsi fuit impetratum longè post concessionem factam, tamen hoc non refert, † cùm postquam semel Re- 5 ctor consensit, beneplacitum posse impetrari, non potest ampliùs pœnitere, Cephal. *cons. 91. num. 9. lib. 1.* Et in istis terminis fuit resolutum

in cau

in causa Romana locationis affictus, 4. Iunij 1584. coram Illustrissimo Blanchetto, & in causa Leodien. domorum 10. Maij 1576. corã D. de Rubeis, & nouissime 16. mensis præteriti coram R.P.D. meo Lancellotto in causa nullius Emphyteusis.

Nec releuat, quòd beneplacitum, licet fuerit impetratum in vita Rectoris qui fecit transactionem, tamen fuit præsentatum in vita Moderni Rectoris, qui alienationi, & transactioni non consensit: quia nihilominus, stante Apostolica confirmatione, si contractus est vtilis, modernus Rector non potest pœnitere, & tollere ius quod erat iam quæsitum alteri parti, Alex. *cons. 17. nu. 4. lib. 3.*

6 Nec facit, quòd cùm res Ecclesiæ non possint alienari absque beneplacito Apostolico, post confirmationem obtentam requiritur nouus consensus ad trad. per Abb. *in c. super eo, nu. 8. de condit. appos.* quia Abbas loquitur in matrimonio cõtracto in gradu prohibito, quo casu deficiunt consensus, vt verba, quia personæ non sunt habiles ad contrahendum, & sic deficit materia, & forma, & propterea requiritur nouus consensus post dispositionem: 7 † secùs est in casu isto, quia alienatio rerum Ecclesiæ absque beneplacito Apostolico habet implicitum statum validitatis, saltem Ecclesia non reclamante, Cassad. *dec. 1. n. 2. de locat.* Et fuit dictum in decisionibus suprà allegatis.

An autem ista alienatio fuerit vtilis Ecclesiæ, vel beneplacitum Apostolicum possit aliqua subreptione notari, reseruarunt Domini, vt particularitur videatur.

VRBEVETANA FIDEI-commissi.

Lunæ 10. Decembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Positi in conditione non censentur vocati, & nu. 2.*

3 *Ab hac conclusione receditur ex coniecturis, quas vide num. 4. 5. 6. & aliis.*

5 *Testator magis censetur diligere descendentem in portione ascendentis, quam in portione transuersalis.*

9 *Qui vult consequens, vult per necesse antecedens.*

11 *Exceptio est de regula.*

12 *Licentia nihil est aliud, quam collatio libertatis concessæ ei qui eam non habet ex se ipso.*

14 *Licentia præsupponit prohibitionem.*

15 *Substitutio facta si sine filiis, si decessit cum filiis euanescit. Contrarium verius, num. 16.*

DECISIO CCCLXXV.

ITerum dubitaui, an constaret de fideicõmisso ad fauorem descendentiũ Petrucij, reseruato, vt videatur, an extendatur vltra pro nepotes, & an adsit reciproca inter ipsos. Et difficultas consistebat in eo, † 1 quia isti descendentes sunt positi in conditione, & ideo non censentur vocati, iuxta glos. magis communiter approbatam, *in l. Lucius, ff. de hæred. inst.* quam etiam Rota sequitur. Et quia testator decessit, vnico tantum filio Petrucio relicto, & tamen videbatur prouidisse solùm, in casum, in quem decederet pluribus filiis relictis, cùm instituerit Petrucium filium, & alios nascituros, & si quis eorum decederet in pupillari ætate, vel postea quandocumque

sine filiis masculis legitimè ex se descendentibus, substituit ei, & eis, superuiuentes eorum filios masculos; & alios descendentes ex eis masculos; subdens immediatè, *cum si aliquis ex filiis dicti testatoris, vel nepotibus masculis ex filiis, vel nepotibus, vel aliquis alius descendens masculus non superesset, substituit eis Hugolinum, & Leonellum, & alios masculos descendentes ex eis.* Et propterea cùm non euenerit dictus casus, quòd testator obierit pluribus filiis relictis, videbatur dicendum, substitutionem expirasse, iuxta *cons. Oldr.* 177. Io. Andr. *in add. ad Speculat. tit. de testam.* §. 1. *in add. m. sg. incip. cùm patronus, vers. occurrit casus nouissimus.*

2 His tamen non obstantibus, maior pars Dominorum censuit contrarium, quia licèt positi in conditione non censeantur vocati, secun-
3 dùm glos. *in d. l. Lucius*, † tamen ab ista glo. receditur, quando ex coniecturis constat de contraria mente testatoris, vt per Illustrissimum Cardinalem Mant. *de coniect. vlt. volunt. lib.* 11. *tit.* 10. *num.* 19. prout Rota pluriès recessit, Put. *dec.* 215. *lib.* 3. & in causa Spoletana terrarum 21. Iunij 1599. coram Illustrissimo D. meo Cardinali Millino, & eodem 15. Nouembris in causa Interamnen. bonorum corã Illustrissimo D. meo Cardinali Seraphino, & passim recedit, prout etiam pluries recessit de hoc anno.

4 Hîc autem adsunt plures coniecturæ, nam vltra, quòd descendentes vocantur ad portionem transuersalium, & ad portionem relictam fœminis, quatenus morerentur sine filiis, & ideo insurgat coniectura, quòd censentur vocati, dum ponuntur in conditione, iuxta *cons.* Zas. 108. *num* 19. & *seqq. lib.* 4. pluriès in Rota canonizatum. Et quod plus est, testator post institutionem factam de filiis, subdit; *& si quis eorum decederet in pupillari ætate*, vel *postea quandocumque sine filiis masculis legitimè ex se descendentibus, substituit ei, & eis superuiuentes, & alios descendentes ex eis masculos.* Vnde si in hoc casu voluit substituere descendentes ex filiis ipsius testatoris, quatenus morerentur sine filiis, & sic transuersalibus, non est verisimile, quòd noluerit eosdemmet descendẽtes substituere suis ascendentibus, & sic Petrucio, cùm eos ponat in eademmet oratione in conditione: subdit enim, *quod si aliquis ex filiis dicti testatoris, vel nepotibus masculis ex filiis, vel nepotibus, vel aliquis alius descendens masculus non superesset, &c.* † Te- 5
stator enim magis censetur diligere descendentem in portione ascendẽtis, quàm in portione transuersalis, vt considerat Rim. sen. *cons.* 189. *nu.* 11. & 12. *lib.* 1. Gozzad. *cons.* 64. *num.* 10. *lib.* 1. Aym. *cons.* 62. *num.* 10. Ruin. *cons.* 60. *num.* 24. *lib.* 2. Et hanc coniecturam de plano procedere dicit Modernus Eugubin. *cons.* 65. *num.* 33. *vers. quæ sine dubio, lib.* 1. Quæ coniectura corroboratur, & clarè ostendit mentem testatoris, cùm non exstantibus dictis filiis, aut nepotibus, vel descendentibus substituat eis Hugolinum, & Leonellum, & alios masculos descendentes ex eis, † & sic, progreditur ad plures gra- 6
dus substitutionum. Ex qua progressione colligitur cõiectura, quòd voluerit vocare positos in conditione, Ancar. *cons.* 74. *num.* 2. *in fi.* Alex. *cons.* 64. *num.* 5. *vers. corroboratur lib.* 5. cum aliis per Illustrissimum Cardinalem Manticam, *de coniect. vlt. volunt. lib.* 11. *tit.* 3. *num.* 13. qui dicit, hanc coniecturam vnà cum aliis multùm suffragari, & illam probauit Rota in causa Spoletana

Terra

Terracinen. 21. Iunij 1599. coram Illustrissimo D.M.Cardinali Millino & de hoc anno 14. Maij in causa ciuitatis Castelli fideicômissi, coram R.P.D. meo Ludouisio, & etiam probauit Senat. Pedemont. vt per Thes. *dec.96.num.*17. Et cò magis debet suffragari in isto casu, attenta
7 serie,& structura testamenti.† Concurrit insuper perpetua exclusio fœminarum, & quòd descendentes sunt positi in conditione cum qualitate masculinitatis, & quòd agitur de descendentibus testatoris. Quæ omnia coadiuuant, quòd illi descendentes positi in conditione, censeantur vocati, vt dicitur in alia decisione.

8 Et videtur cessare omnis difficultas,quia post dictam substitutionem de Hugolino,& in aliis in casu prædicto,in euētum,quòd testator moreretur sine filiis, & descendētibus, eosdem Hugolinum, & alios instituit,& filios filiorum ipsorum,concludens per hæc verba: *Ita quòd hereditas nunquam ad filias, vel descendentes fœminas deueniat, & semper remaneat apud masculos de stirpe testatoris*, quæ clausula *Ita quod*, probat vehementissimam coniecturā, quòd vocauerit descendentes positos in conditione,quia si voluit,nunquam hæreditatem deuenire ad filias, vel descendentes fœminas, sed semper remanere apud masculos de stirpe, in necessarium antecedens,censetur illos masculos de stirpe vocasse, vt per Corn.*cons.22.num.9.lib.2.* Illustrissimus Mant.*de coniect.vlt.vol.lib.6.tit.15.* Et fuit consideratum in causa Firmana de Fulchis coram Illustrissimo D.m.Cardinali Pamphi-
9 lio. † Qui enim vult consequens, per necesse vult etiam antecedens, iux. doctr. Bal. *in l. quamuis, C. de fideic.*

Neque est verum,quòd hæc clausula stet consequutiuè tantùm ad 10
institutionem Hugolini,& aliorum, in euentum quòd testator moreretur sine filiis, quia hoc tollitur ex verbis immediatè subsequentibus, nempe, *saluo quòd dictus Petrucius,& alij filij dicti testatoris, & alij masculi descendentes ex eis, possent in vita ipsorum, & cuiuslibet ipsorum, de bonis ipsius testatoris ad eos pertinentibus facere velle ipsorum in totum, vel in parte,non obstante substitutione prædicta.* Nam si testator moderat clausulam: *Ita quod*, per clausulam *Saluo quòd*, in qua dat facultatem alienandi Petrucio, & descendentibus. Ergo voluit, & eos esse comprehensos in clausula, *ita quod.* † Exceptio, 11
enim est de regula, Cald. *cons.5. de iureiuran.* Gem.*cons.65. num.*8. *vers. nam ex quo* hic excipit, & regulam ipsam declarat. Bal.*cons.*131.*vers.super verbo, lib.*1. aliàs exceptio esset derisoria. Castr.*cons.79. num.3.lib.*1.

Et ex hac licentia alienandi, ori- 12
tur & alia coniectura, quòd vocauerit dictos descendentes, † quia 13
licentia nihil aliud est, quàm collatio libertatis concessæ ei qui eam non habet ex se ipso,*c.licèt de regularibus*, Bal.*cons.290.art.fin.lib.*3.† Ergo 14
ista licentia ostendit prohibitionē, *l.fin.C.de iur.Emphyt.* Et per consequens etiā vocationem, quia,quem non honoro, grauare non possum, *§.1.instit.de sing.reb.per fideic.relict. l. plane si filium, §. vlt. & l.vendendum, de leg.*2.

Neque obstat secunda principalis 15
obiectio, quòd cùm testator decesserit, vnico tantùm filio Petrucio relicto, substitutio descendentium euanuerit,cum aliquid non reperiatur particulariter dispositum in isto casu, per cons.Oldr.177.† Nam fuit 16
responsum,quòd communis opinio

TTt 3 est

est cōt. a Oldrad. vt testatur Ias. *cons. 148. lib. 2. num. 15. vers. 7. p... parte, & num. 16. vers. & sic est diligenter aduertendum*, vbi dicit, eam de iure esse veriorem. Et est opinio Bart. *in l. quamdiu institutus, 68. num. 10. ff. de acquir. hered.* quam ibidem alij communiter sequuntur, vt dicit Ias. *loco proximè allegato*, & communem etiā dicit Pancirol. *cons. 39. in fi. vers. non obstat cons. Oldr.* & latè Marzar. *de fideic. quæst. 13. per tot. & cons. 1. num. 1. & seqq.* Et pro ista opinione, & in isto casu videtur bonus tex. *in l. hæredes mei, §. cum ita, ff. ad Trebell.* vbi substitutio facta in euentum quòd omnes moriantur sine filiis, habet locum, etiam quòd vnus tātum sine filiis moriatur, si non ex verbis, saltem ex mente testatoris, cùm non adsit diuersitatis ratio, prout in casu isto, maximè, cùm ex supra ponderatis concurrat apertissima voluntas testatoris, prout etiam cōsiderat Ias. *in dicto cons. 148. ... num. 10. vers. sed præmissis, cum seq...*

BARCHINONEN. FRVctuum.

Lunæ 10. Decembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Fructus à solo separati, & depositi, & non consumpti, spectant ad successorem in beneficio. Nisi consuetudo sit in contrarium, num. 2. Vt est in regnis Hispaniarum, & aliis locis, vt nu. 3.*

4 *Doctor attestans de cōsuetudine cum testibus de publica voce, & fama, probat.*

5 *Consuetudo potius est attendenda, quam statutum, aut lex ...*

7 *Iuramentum de seruanda ... non extenditur ad statutum abolitum.*

DECISIO CCCLXXVI.

Cvm ageretur de fructibus à solo separatis, & depositatis, tamen non consumptis, qui propterea inspecto iure commum spectant ad successorem in beneficio, non ad hæredes, vt per multa iura concludit Cald. *cons. 2. num. 3. vers. 3. casus de pecul. cler.* non habita differentia, an beneficiatus esset administrator, vel ne. & Couarr. post alios *in c. cum in officiis, num. 6. de test.* dicit glo. *in cap. præsenti, de off. Ordin. in 6.* esse falsam, cum faciat distinctionem inter clericum administratorem, & non administratorem, Ias. qui de cōmuni testatur *in cons. 75. num. 6. & 7. vol. 3.* Card. *cons. 110. num. 2.* Viu. *com. op. in verbo Clericus*, & tenuit Rota in causa Palentina fructuum, 26. Februarij 158 . coram bon. mem. Card. Lancellotto. † Tamen prædicta conclusio inter alia non habet locum, quando consuetudo viget in contrarium, Calder. *dicto cons. 2. ant. fi. vers. pro conclusione de pecul. Cleric.* Couar. *in d. c. cùm in off.*, *num. 6.* Bero. *cons. 7. num. 9. ... 1. vol. 2.* Viu. *in dicto verbo ...* 11. qui alios alleg. & de communi testatur. Et hanc limitationem probauit Rota in d... causa Palentina fructuum 12. Maij 1602. coram R. P. D. ... & in causa Gerunden ... 24. Maij 1... coram R. P. D. ... 2

In Regnis autem Hispaniarum adesse talis consuetudo, vt adesse in præiudicio ... Rota in ... allegatis, & ... Regno Nauarræ ... de... Gaud... 50. ... num. 2. par. 1. Et de consuetudine generali Couar. testatur *in d. ... cum in officiis, num. 9. de test.* Salmient. *de reddit. Eccl. quæst. p. 4. ... num. 13.* Io. Guticrez *Can... lib. 1. c. 33. num. 11. & 33.* Molin. *de prim...* 3

primog. H.ß.lib.2.c.10.num.53.& seq. & in specie in Regno Valentiæ, quod est coronæ Aragonum, fuit resolutum in dicta causa Oriolen. fructuum, 13. Maij 1602. coram R.P.D. meo Decano. Et quòd hæc cõsuetudo vigeat in indiuiduo, in ciuitate Barchinonis, in qua est Archidiaconatus, de cuius fructibus agitur, quæ est Regni Aragonũ, testatur Franc. Solsona, *in tract. de Laudem dupli, numer.47.& 52. vers. & sic videmus*, Cuius attestationi est standum, tum quia adminiculatur ex testibus examinatis in Curia, deponẽ-
4 tibus de publica voce, & fama. Quã probationem cum Doctore attestãte de consuetudine, suffragari censuit Rota in dicta causa Palentina fructuum coram bon. mem. Cardinale Lancellotto. Tum quia hoc videtur esse notorium, cùm in Regna Hispaniarum non transmittantur collectores, nisi respectu Ecclesiarum Cathedralium. Et ideò in ea iudex supplere debet, vt per Dec. *cons.694. num.6.* Tum denique quia ita seruatur in alijs Regnis, vt dictum est.

Neque obstat, quod in Ecclesia Barchinonen. videatur statutum in contrarium, quia dato, quòd istud
5 statutum esset contrarium,† tamen in concursu præualet consuetudo, quia est maioris authoritatis. Aug. *cons.53. num.1. in fi. vers. quæ maioris authoritatis est*, Dec. *dicto cons.694.nu.*
6 8.† Et non solùm vincit statutum, sed etiam legem. Gem. *cons.139.nu.3. vers. consuetudo*, Bal. *cons.252.in fi.lib.2. & cons.318.in fi. col.lib.2.*

Minus etiam obstat, quòd iste Archidiaconus de cuius bonis agitur,
7 iurauerit seruare statuta Ecclesiæ, † quia eius iuramentum non extenditur ad statutum iam abolitum per contrariam consuetudinem, Rol. *cons.99.num.7.vol.2.* Natt. *cons.19.nu* 8. Surd. *cons. 58. num. 14. & seqq. lib.1.*

TARRACONEN. PRÆpositurarum.

Ven. 11. Decembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Enunciatiuæ plures, & plurium instrumentorum probant, maximè si sunt adminiculatæ, nu.2.*

3 *Dignitas Ecclesiastica, v.g. Præpositura, non censetur verisimiliter dote carere.*

DECISIO CCCLXXVII.

PRosequẽdo disputationem iuxta diuisionem causæ factam die 14. Aprilis 1603. Dubitaui, an Præpositus ante Præposituræ suppressionẽ factam de anno 1411. haberet bona particularia. Et Rota censuit, affirmatiuè respondendum, quia ex pluribus instrumentis constat, Præpositũ obligasse bona propria Præposituræ. † Quæ quidem enunciati- 1
uæ, cùm sint plures, & plurium instrumentorum, satis probant. Put. *dec.209.lib.2.*

Neque facit, quòd istæ enunciatiuæ emanarunt à persona suspecta, nempe a Præposito, & ideo non videntur probare, quia tunc nõ aderat aliqua suspicio. † Vltra quòd adeò 2
fuerunt adminiculatæ, vt bene probẽt, vt per Achill. *dec.1. de confes.* Put. *dicta dec.208.lib.2.& dec.149.lib.3.* Et inter alia præbet maximum adminiculum,† quòd cum hæc Præpositu- 3
ra esset dignitas Ecclesiastica, non est verisimile, quòd fuerit absque dote, Put. *dec.374. in fi.lib.1.* Caput *dec.62.par.1.*

Quæ autem essent bona Capituli, & quæ Præposituræ, erit particulariter agendum. BO

BONONIEN. DE Mangiolis.

Ven. 14. Nouembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Possessio probatur ex instrumento adeptæ possessionis, & possidenti datur mandatum de manutenendo.*

2 *Exequutio facta lite pendente, est nulla, nisi constet ex actis nullam ei cōtra quem fit exequutio defensionem competere, vel habere causam à litigante.*

3 *Exequutio facta sine citatione cōtra possessorem est nulla, nec ei nocet, num. 4.*

5 *Nuncij relationi creditur.*

6 *Ratificatio vim habet aliquando mandati.*

7 *Tutores & Curatores censentur dati in solidum, etiam si hoc non sit dictum, quando administrationes non sunt diuisæ.*

8 *Curator rectè datur habenti patrem fugitiuum, & agitur de recuperandis bonis fideicommissariis per patrem alienatis.*

9 *Iudicium possessorium nihil habet cōmune cum petitorio.*

10 *Constituens procuratorem ad aliquam causam, censetur ratificasse omnes actus qui s[...] in illa causa procurator constitutus.*

11 *Procurator censetur constitutus per traditionem [...].*

12 *Procurator cum facultate substituendi, potest substituere expresse, non tamen tacitè.*

13 *Per traditionem instrumentorum emptionis, censentur donata [...] tradita quæ sunt empta [...] in instrumentis.*

14 *Requisita ad ma[...] ptum, vide re[...]*

15 *Res[...] ad [...]*

pressum insufficiens, facit cessare præsumptum.

DECISIO CCCLXXVIII.

CVm constet de possessione Comitis Bartholomæi ex instrumento adeptionis, quod illam probat, *l. prædicta* vbi DD. *ff. de acquir. poss.* Fuit resolutum, ei dandum esse mandatum de manutenendo, §. *hodiè, inst. de interd.* non obstante, quòd contra ipsum fuerit exequutum mandatum Rotale, † quia exequutio fuit nulla, cum etiam contra intrusum lite pendente non possit fieri, nisi constet ex actis, ipsum esse talem, & habere causam à litigante, & nullā ei prorsus defensionem competere, aliàs citari debet; † & nisi citetur, exequutio est nulla, nec possessori aliquod præiudiciū fit, Flam. *in c. ex ratione, num. 29. de appell.* Gabr. *cons. 31. num. 2[...] lib. 2.* Sed ex actis de prædictis non apparebat. Imò hodie ostenditur, quòd obtinuit possessionem de mandato iudicis competentis, quem potuit adire, cùm prætenderet bona ad se spectare, nec esset in causa Rotali, *l. is, a quo, ff. de rei vend. l. cognitio, ff. de liber. ca[...]* † Et propterea cū exequutio fuerit nulla, non potuit ei nocere, [...] possessio acquiri Comiti Ant[...]o, & fratribus, *l. fin. C. si per vim, vel al[...] mod.* Gabr. *d. cons. 3[...] num. 21. [...] 2.*

1
2
3
4

Neque facit, quod non constet de adeptione possessionis, nisi per relationem nuncij, † quia eius relationi statur, Tiraq. *de retract[...]* §. 8. *gl. 9. num. 22.* † Et licet [...] non constet de manda[...] qui cepit possessionem, tamen sufficit ratificatio, *l. Paulus, ff. rem rat. hab.* Alex. *cons. 110. num. 5. lib. 1.* De qua [...] constat, cùm de mandato iudici[...] loni recognouerint Iuditham tutricem, & curatricem, quæ etiam

5
6

loca

locauit bona eisdem coloris Et potuit facere, etiam quod cum alio esset data tutrix, & curatrix, absque
7 clausula insolidum, † quia est speciale in tutore, & curatore, quando administrationes non sunt diuisæ, quod censeatur datus insolidum, *l.1. C. si ex pluribus tut. vel curat.* vbi Bald.
8 & alij. † Et datio curatoris sustinebatur, etiam quod Comes Bartholomæus haberet patrem, cùm tunc latitaret propter æs alienum, & ageretur de bonis per illum alienatis recuperandis vigore facultatis datæ descendentibus per fideicomittentem, glos. *in l. si longius, §.1. in verbo, dignitatem,* & ibi Bar. *nu.3. ff. de iudic.* idem Bar. *in l. si quis* [illegible] *num.2. C. de sent. pass.* Neque in [illegible] iudicio possessorio erat agendum, an de iure potuerit recuperare bona alienata per patrem, ipso viuente, vt aduertit, & distinguit, Bar. *in d. l.* [illegible] *quæst. in dicto num.2.* quia satis est, quòd habuerit
9 possessionem, † cum possessorium nihil commune habeat cum petitorio, *l. naturaliter, §. nihil commune, ff. de acquir. poss.*

Neque est verum, quod Comes Bartholomæus [illegible] in causa [illegible] li, quia [illegible] die 2. Martij fuit admissus ad causam, [illegible] dicto de interesse pro Comite Bartholomæo, tanquam vnus de populo, & tunc non erat actor ad lites, quia fuit constitutus solum die [illegible] Martij. Nec potest [illegible] pro-
10 [illegible] de rato, quia de ratificatione non constat, † Quæ licet indicatur per constitutionem procuratoris ad eandem causam, quoad actus illius causæ, vt per Rotam *dec.* [illegible] *S. de pro-* [illegible] *no.* tamen hoc procedit, data scientia gestorum [illegible], vt post Ioan. And. *ad* [illegible] declarat Alex. *cons.112. num.5.* [illegible] *Io. And. lib.5.* Hic autem actor ad lites non fuit constitutus ad istam causam, nec de scientia constat; quæ tamen debuisset esse certa, & specifica, glo. *in c. concertatione, in verbo sciuerit, de appell. in 6.*

Neque suffragatur, quòd D. Riccardus comparuerit in causa tanquam procurator Comitis Bartholomæi, quia nec de eius mandato constat. Nec iuuat, quod produxerit mandatum in personam Ascanij ad ipsum substituendum tantùm, quia de substitutione non constat, nec potest præsumi ex productione mandati in personam Ascanij, quia illud potuit habere aliunde. Et quatenus habuisset ab Ascanio, non inde resultaret substitutio, † quia licèt 11
per traditionem instrumenti quis censeatur constitutus procurator, & debeat admitti, saltem cum cautione de rato, vt per Imol. *in l. Mænia, 50. ff. solut. matr. num.2.* secus tamen est in procuratore, qui habet facultatem substituendi, antequam efficiatur dominus litis, † quia licet 12
possit vigore mandati substituere expressè, non tamen potest tacitè, quia hoc non habet in mandatis, vt in simili dixit Rota, *dicta dec.38 in* [illegible]. Et quamuis ex hac responsione tollatur etiam tex. *in l. 1. C.* [illegible] tamen nec eius dispositio applicatur, quia ibi per donationem, & traditionem instrumentorum emptionis, censentur donata, & tradita empta per dicta instrumenta. Et sic in casu illo aderat 13
principale, nempe donatio, & solum dubitabatur, an in donatione comprehenderentur empta in dictis instrumentis, & in casu isto deficit principale, nempe substitutio.

Neque etiam in hoc casu potest 14
iuuare aliquod mandatum præsumptum D. Riccardi, tum quia solum produxit articulos, & citauit ad di-

cendum contra. Et sic non videntur concurrere requisita per Cassad. dec. vlt. num. 4. & num. 5. de proc. & per
15 Put. dec. 2 4. lib. 2. † Tum quia cùm restrinxerit se ad mandatum minùs sufficiens, & illud produxerit, facit cessare tacitum; ad l. fi. C. de pa[illegible] conuent. Paris. cons. 43. num. 75 lib. 2. Et fuit [illegible] itum in causa Lucana parochialis 21. Februarij 1603. coram me, & alias sæpius.

THEANEN. TRANSactionis.

Lunæ 17. Decembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Requisita ad validitatem transactionis, vide remissiuè.*
2 *Enormis læsio vitiat transactionem. Debet tamen ista læsio ab allegante probari.*
3 *Institutio de sui natura non refertur ad bona alienata.*
4 *Donatio facta per patrem filio non valet. Limita nisi interuenerit iuramentum, vel saltem ficta traditio per clausulam [illegible], tunc enim morte confirmatur, si in ea perseuerauerit, num. 5.*
6 *Pater ex eo quod filios æqualiter instituit in testamento, censetur reuocasse donationem omnium bonorum paternorum, filius autem [illegible] rei.*
7 *D[illegible] facta per [illegible] tutor. [illegible] non tene[illegible].*
8 *T[illegible] [illegible] atque [illegible] e[illegible]edit 14. [illegible] num.*
9 *P[illegible] æquiuoca non releuat.*

DECISIO CCCLXXIX.

1 DOmini dixerunt, transactionem sustineri, quia ad eius validitatem concurrunt omnia requisita de quibus per Rot[illegible] cons. 28. vol. 4. qui licet num. 26. dicat, † propter enormem læsionem vitiari, tamen subdit, onus hoc probandi incumbere allegan[t]i. Quod non probat Ascanius; nam dum deducit enormem læsionem, ex quo transegit super bonis donatis per Cæsarem fratrem Ioannis Vincentio, in quibus erat ipse substitutus, & se re ipsa fuit læsus, hoc non subsistit in facto; quia pater non censetur disposuisse de istis bonis quæ priùs donauerat Cæsari filio. † Institutio enim de sui natura non refertur ad bona aliena, præsertim cùm testator se restrinxerit ad bona sua, Surd. dec. 93. in fin. & nu. 20. 2 3

Neque rele[illegible]it, quòd donatio facta per patrem filio in potestate, non sustineatur, l. donationes, C de don. int. vir. & vxor. † quia hæc regula non procedit, stante, quod interuenerit iuramentum, vt per Clar. in §. donatio, q. 8 num 9. vers sed quæro. Et quia int[illegible] [illegible], saltem ficta per clausulam constituti, & propterea à morte potuit confirmari, Ang. de Perus. cons. 44. in prin. Rom. cons. 2[illegible]7. col. 1. Et satis dicitur donatio morte confirmata, quando pater non reuocando in ea perseuerauit. Quæ etiam perseuerantia præsumitur, nisi contrarium probetur. Rom. d. cons. 277. col. 2. ve[illegible] secundo [illegible] 4 5

Neque ex eo censetur reuocata donatio, ex quo pater instituit filios æqualiter, vt fuit [illegible] in causa Romana [illegible] de A[illegible]lana 2[illegible]. I[illegible] 158[illegible] [illegible] Illustrissimo S[illegible], quia in casu illius [illegible], [illegible] donata omnia [illegible]. Vnde ex institutione facta de filiis æqualiter, colligebatur e[illegible] coniectura, quod testator voluit reuocare donationē, quia aliàs institutio nō fuisset æquali, 6

lis. Et hoc prouenit ex coniectura-ta mente testatoris, vt considerat Cor. *cons. 108. num. 2. vers. prætereà vol. 4.* Quod non est in casu isto, in quo pater donauit certum prædiũ, & remanebant alia bona paterna, in quibus institutio poterat esse æqualis.

Neque etiam facit, quòd in omnem euentum non possit sustineri donatio facta per Cæsarem Ioanni Vincentio, cũ esset eius tutor hono-
7 rarius. † Donatio enim facta per pupillum tutori nõ tenet, *l. si in emptione § fi. ff. de contrah. empt.* latè Duen.
8 *reg. 31.* † quia cùm tutela expiret statim quòd pupillus excessit 14. annum, *in* *it. q* *ib. mod. tut. fin. in prin.* non ostenditur, quòd de tempore donationis adhuc Ioannes Vincentius esset tutor. Neque hoc potest deduci ex confessione facta in transactione, quia licèt in ea dicatur, quòd fuit mota lis super dimissione bonorum donatorum contra Annibalem Reynaldum tutorem datum in testamento Cæsaris, & Ascanio, non inde sequitur, quòd tunc temporis esset tutor Cæsaris, ita ut dicatur, neque [illegible] elam Ioannis Vincentij, cum vterque esset datus in testamento, quia potuit agi contra Annibalem, non tanquam tuto-
9 rem Cæsaris. † Et ideo ista probatio, tanquam dubia non releuat, *cap. in præsentia, de prob. cum vulg.*

TARRACONEN.
Attentatorum.

Lunæ 17. Decembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Possessio antecessoris iuuat successores, & est manutenibilis respectu successorum.*
2 *Inhibitio Rotalis, siue iusta, siue iniusta causat attentata.*
3 *Reuocatio attentatorum quoad præterita habet vim possessorij recuperãdæ, & retinendæ, si pars se non habuit pro spoliata, quo vero ad futura, retinendæ.*
4 *Possessio solo animo retinetur.*
5 *Inhibitio obtenta à procuratore de cuius mandato non constat, cum cautione de rato, sufficit ad causandum attentata.*
6 *Qui continuat, non attentat.*

DECISIO CCCLXXX.

Rota dixit, D. Christophoro, & 1
Paulo dandum esse mandatum de manutenendo in quasi possessione obtinendi officia de quibus agitur, quia de possessione antecessorum non dubitatur. Quæ proptereà iuuat etiam successores, iuxta *dec. Guid. Pap. 629.* quam Rota pluriès sequuta fuit.

Neque releuat, quòd Capitulum 2
priuauerit dictos DD. Christophorum, & Paulũ officiis, quia ista priuatio tanquam facta post inhibitionem Rotalem, fuit attentata. Quæ inhibitio, siue iusta, siue iniusta est timenda, & eatenùs attentata, prout Rota seruat. Et proptereà non est habenda in consideratione. † Maxi- 3
mè cùm reuocatio attentatorum quoàd præterita, habeat vim possessorij recuperandæ; quo verò ad futura, retinendæ, vt per Oldr. *cons. 206. num. 4. vers. nunc autem*, imò etiam habet vim retinendæ, quoàd præterita, si pars non habuit se pro spoliata, † cùm solo animo possessio 4
retineatur, Castr. *in l. si vt certò, § si duobus vehiculum, num. 7. ff. de commod.*

Neque facit, quòd inhibitio fue- 5
rit obtenta à procuratore de cuius mandato non constat, quia ad effe-

ctum attentatorum satis est, quòd fuerit obtenta cum cautione de rato. Put. *dec.142.lib.3.* Caput.*dec.47. lib.2.in manuscr.* Achill.*dec.27.de appell.* Lancell. *de attent.2. par. cap.20. ampliat.5.*

Minus etiam facit, quòd Capitulum non esset nominatum in inhibitione, quia cùm in ea habeatur mentio Syndicorum Capituli, & adsit clausula, *omnesque alios, &c.* satis hæc clausula comprehendit residuū Capituli, vt per Sarn. *in c. cum in multis, nu.69.de rescr.in 6.*

6 Denique non officit, quòd Capitulum continuando suam possessionem, non attentauerit, quia conclusio est vera, si in specie causa non fuisset commissa super priuatione istorum officiorum: ex quo prætendebat Capitulum absque causa, & ob litem super augmento, quasi in odium, priuasse præpositos.

ROMANA DOTIS, ET legati.

Ven. 11. Ianuarij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Legatum factum vxori non compensatur cum dote.*

2 *Receditur tamen ab hac opinione ex coniecturis.*

3 *Legatum factum vxori donec vitam vidualem seruauerit, si in euentum transitus ad secundas nuptias diminuatur, adhuc petere potest dum vitam vidualem seruat.*

4 *In legato habit[illegible] omne id sine quo non pote[illegible]mode habitari.*

DECISIO C[illegible]CLXXXI.

D[illegible] Portiæ legat[illegible] scutorum septingentorum, nec non, & dotem, quia cùm testator non legauerit dict[illegible] summam pro dote, vtrumque, dos 1 scilicet, & legat[illegible] debetur, vt est tex.*in l.vnic.§.sciendum, C.de rei vxor. act.* quem eleganter explicat Cuiac. *obser. lib.3.c.16.* & alios alleg. Illustrissimus Card. Mantic. *de con. vlt. vol.lib.2.tit.2.num.12.* † Et quamuis 2 recedatur ex coniect[illegible]ris ab ista cōclusione, *l.2.§.1.ff.de dot.prel.* Cuiac. *loco præcitato, vers.idemque dici potest,* hic tamen nulla adest coniectura, quia & si testator post factum legatum subdat, *& hoc dum vixerit, & vitam vidualem seruauerit, & si voluerit transire ad secunda vota, ei relinquo scuta 600. & non aliud præter eius indumenta, & lectum, quia eius dos fuit tantum scutorum 500.* tamen non inde sequitur, quòd hæc petitio dotis fuerit prohibita in casum viduitatis, ex quo in [illegible] trāsitus ad secundas nuptias videtur 3 permissa, iuxta con[illegible]. Bero. 151.*num. 24.lib.2.* Rim. iun. c[illegible] *s.192.num.23. lib.5.* quia in casum dicti transitus ad secunda vota non est prop[illegible] permissa petitio dotis, sed petitio augmenti dotis vsque ad scuta 600. & indumentorum, nec non lecti, quod denotant verba illa, *quia non habuit in dotem [illegible] 500.* Et [illegible]detur, quia sicuti [illegible]xit vxorem, etiam quòd transiret ad secunda vota, [illegible] dotem, & legando indu[illegible]ta, & lectum, non potest dubitari, [illegible]in magis dilex[illegible]it [illegible] vitam vidualem, cùm ad eam respex[illegible] quod vtique non esset, si legat[illegible]um dote compen[illegible], quia habita ratione ad ipsam viduitatem, quodammodo esset peioris conditionis, vel saltem paulò melioris, quando vitam vidualem, quàm transeu[illegible]do ad secunda vota. Et hæc eo magis debent procedere attentis diui-

tis testatoris, & medietate legati, vt per Surd. *de al.m. tit.9. quæst.16. nu.44.*

4 Est quoque debitus Portiæ vsus putei & cellæ vinariæ, quia cum testator ei legauerit habitationē medietatis domus, atque medietatem mobilium, censetur quoque legasse omne id sine quo commodè inhabitare nō posset, *arg.l.2.C.de verb.sign.* & eorum quæ notat Alex. *cons.68. num.1.in fine, lib.6.* maximè cùm esset contra honestatem istius mulieris, quòd exiret de domo pro istis seruitiis, ad quam respexit testator dum ipsi legauit habitationem totius domus, quando alteram medietatem hæres inhabitare nollet.

Ex quibus conclusum, sententiam extra Rotam latam fuisse iustam, & propterea debere confirmari.

ROMANA ADMInistrationis.

Ven.11.Ianuarij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Administrator tenetur reddere rationem illi a quo fuit deputatus administrator, nu.1.*

3 *Administrator non tenetur reddere rationem nisi finito officio, durante tamen officio tenetur reddere rationem alicuius actus particularis.*

4 *Administrator producens computa, non censetur reddere rationem.*

DECISIO CCCLXXXII.

Domini resoluerunt, administratores bonorum Alexandri Raynerij deputatos per creditores ipsius met Alexandri, teneri reddere rationem D.Leoni à die acceptationis deputationis,† quia non solum tutor & curator, sed quilibet administrator rationem reddere tenetur, *l.1.§.officio,ff.de tutel. & rat.distrah.* quem text. de tutore loquentem ibidem Iacob. de Arena extendit, quòd habeat locum in quocumque administratore. Et idem dicit Bald. *ibi sub num.2.* Rom. *cons.414. num.1.* Dec. *cons.192.num.1.*† Et hæc quidem ratio est reddenda D. Leoni, quia licèt ipse non interuenerit in deputatione administratorum, satis est, quòd negocium esset commune, ad effectum, vt à dictis administratoribus rationem petere possit, vt in puncto dicit Bal. *cons.445. lib.2* Alex. *in l.si mandatum,ff.de neg. gest.* Aym. *cons.805.nu.4.* 2

Neque facit, quòd administrator non teneatur reddere rationem, nisi finito officio, vt in terminis administratotis dicit glos. *in l.qui proprio, §. fi. in fine, ff. de procur.* quia conclusio procedit, quando agitur de totali administratione, quæ continet plura, vt per Socin. sen. *cons. 149.num.3.lib.1.* Et ita declarat glos. *in l.rationes, C.de adm.tut.* Salicet. *in l.aduersus, num.2. vers.aut pro aliqua particulari.* Et vt bene declarat Vitalin. *in Clem.quia contingit, num.§.in fine vers.dici posset*, administrator tenetur reddere rationem non finito officio, non vt reliqua restituat, quia administratio durat, sed vt actus sui rationem reddat. 3

Neque refert, quòd D.Hortensius vnus ex administratoribus produxit computa administrationis, & sic reddidit rationem, quia illa computa produxit tanquam procurator, & non tanquam administrator. Vnde non satisfecit suæ obligationi, & cum redditio rationis cōtineat redditionem librorum, quòd calculus fiat, solutionem reliquatus, & alia de quibus per Socin. [illegible], omissis iis quæ spectant ad [illegible] 4

additionem rationis finito officio, nec alia in casu concurrunt,& proptereà isti administratores tenentur reddere rationem.

CAPVTAQVEN.
Frumenti.

Merc. 16. Ianuarij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Sequestrum non est apponendum in actione personali, [illegible] eo concludo.*
2 *Limitationem regulæ obiiciens, illam probare debet.*

DECISIO CCCLXXXIII.

1 Visum fuit Dominis, sequestrum esse reuocádum, quia cùm ageretur actione personali ad triticum, quod prætendebatur fuisse alias depositatum, non potest aut sequestrari bona Archipresbyteri, antequàm legitime esset conuictus, *l. vnic. C. de prob. seq. pec.* & nisi concurrerent requisita de quibus per Guid. Pap. *dec. 24[illegible].*

Neque obstat, quòd hæc regula limitetur multis modis, vt per gloss. *in d. l. vnic.* quia non probatur, quod
2 scimus in aliquo casu limitationis,† tamen hoc onus incumbit allegan ti. Paris. *cons. 41. num. 16. & seq. lib. [illegible].*

Et ita fuit resolutum in maximam alterius partis contumaciam, & postquàm fuit expectata vltra sex menses.

INTERAMNEN.
Pecuniaria.

Merc. 16. Ianuary 1608.

SVMMARIVM.

1 *Repetens indebitum, debet probare plenè & concludenter, si illud fuisse.*
2 *Laudum præsumitur iustum.*
3 *Laudum rescinditur propter manifestam iniustitiam.*
4 *Quietantia generalis comprehendit omnem causam, maxime si fuit habita relatio ad instrumenta, & apochas.*

DECISIO CCCLXXXIV.

De anno 1587. fuit deuentum ad diuisionem societatis inter Marcutium, & Gabrielem Cecconum, & Marcutio fuit assignatus census fatioli communis societatis scutorum 600. & fructus decursi summæ scutorum 70. Gabriel vero constituit se debitorem Marcutij in scutis 1987. ad quorum computum vigore alterius concordiæ de anno 1590. illi dedit certum columbarium pro scutis ce[illegible] minus quam ipse emit, & constituit se debitorem pro residuo, & facta insuper sibi cessione dicti census fatioli, se obligauit extinguere censum tantæ summæ d[illegible] per Marcutium Vecchiatellæ, & soluere ipsi Marcutio fructus dicti census, vsque ad illá diem per fatiolum debitos, qui in laudo lato de anno 1591. inter ipsum Marcutium, & dictum Gabrielem inter Marcum A[illegible] eius fideiussorem, fuerunt liquidati ad scuta 116. & conuentum, quod fructus in posterum decurrendi [illegible] Vecchiatellæ ad computum per Marcutium debitos [illegible] quod tamen laudum non [illegible] quia vtraque pars [illegible], vt cóstat ex [illegible] facta de eodem anno [illegible] mediante authoritate bo[illegible] Ioannis Cittadini, in qua imponitur silentium Marcutio super omnibus prætensionibus quas posset habere occasione instrumenti diuisio

diu[illegible]is,& venditionis columba-
rij,& quauis alia occafione,vel cau-
fa, non recedendo tamen a concor-
dia de anno 1590. quoàd extinctio-
nem cenfus Vecchiarellæ, & quoàd
folutiones fructuum cenfus,& tan-
dem laudatur, quòd Marcus Anto-
nius fideiuffor Gabrielis foluat Mar-
cutio fcuta 85. quauis occafione vel
caufa.

Poftmodùm de anno 1595.9.De-
cembris obtinuit Marcutius decla-
rari, fe effe creditorem, & graduari
in bonis Gabrielis Cecconi in fcu-
tis 252. & in aliis fcutis 7.73. & in
aliis fcutis 600.occafione dicti cen-
fus fatioli. Verum hæc graduatio
non habuit effectum, fed die 24.
Martij 1596. Iulius Cecconus hæres
Gabrielis conftituit fe debitorem
Ioannis Baptiftæ Peculi.

Prætereà non dubitabatur, quin
Marcutius habuerit fructus cenfus
fatioli nempe fcuta 224.90.vt in de-
cifione in hac caufa facta 10. Decē-
bris 1604. Et infuper Iulius 21.Iu-
nij 1595. ei foluit fcuta 100.mediā-
te perfona dicti Peculi, Itē 24.Mar-
tij 1596. fcuta 365 & Marcutius in
publico inftrumento celebrato 5.
Maij 1597. fuit confeffus, & palàm
dixit, fuiffe fibi fatisfactum à Iulio
de fcutis 406. debitis vigore dictæ
apochæ fcriptæ manu Peculi, vt in
decifione coram me facta 19.Ianua-
rij 1605.

Stantibus prædictis dubitatum, an
effet recedendum à laudo extra Ro-
tam lato,in quo vtraque pars abfol-
uitur. Et Rota cenfuit, negatiue
refpondendum, quia cùm Iulius fit
actor, ex quo agit cōdictione inde-
1 biti, [illegible] plene & conclu-
denter probare [illegible] fe foluiffe.
fe. Alex. conf.83.lib.1. Et fuit plu-
riès dictum in hac caufa, maximè
2 cùm veniat contra laudum, † quod

aliàs iuftum præfumitur. Bart. in l.
focietatem, §. arbitrorum num. 26. &
feqq.ff.pro focio. Calder.conf.5.de arbitr.
Abb. conf.46. num.3.lib.1. † Et ftan- 3
tibus folitis claufulis compromiffi,
ad effectum quòd refcindatur,debet
continere manifeftam iniuftitiam,
Bart.in d.§.arbitrorum,num 24.& 25.
Cum. conf.50.nu.3.verf.ad id.

Neque obftat, quòd fuit extin-
ctus cenfus fcutorum 400. cum
Vecchiarella, quia non inde fequi-
tur,Iulium foluiffe indebitum, quia
vt fuit refolutum 12. Iunij 1606. &
31.Ianuarij 1607. in hac caufa, Mar-
cus Antonius, qui extinxit hunc
cenfum,tenebatur illum extinguere
aliundè, quàm ex concordia anni
1591. Quæ decifiones hodie non
controuertuntur, & præfupponun-
tur in difputatione huius dubij.

Minus etiam facit, quòd etiam
non computato cenfu fcuti 406.ex-
tincto, Marcutius poterat prætèn-
dere folùm fcuta 600. occafione
cenfus fatioli, & fcut. 116.pro fru-
ctibus dicti cenfus vfque ad diem
ceffionis, prout fuerunt liquidati in
primo laudo, & fcuta 85. vigore
concordiæ factæ authoritate Citta-
dini,& fic in totum fcuta 801.& ta-
men habuit fcuta 1095.& 90. & fic
fcuta 294. 90. vltra debitum; quia
fuit refponfum, † quòd cùm quie- 4
tantia anni 1597. fit adeo generalis,
vt poffit comprehendere omnem
caufam ad l.Iulianus,de leg. 3.maximè
cùm fuit habita relatio ad omnia in-
ftrumenta, & apochas,non inde fe-
quitur, quod hæc quietantia fuerit
tantum pro ifto negotio, ita vt inde
refultet indebitum fuiffe folutum.
Vltra quòd,cùm laudum anni 1597.
non habuerit effectum, cum vtra-
que pars appellauerit, non poteft
dici, quod [illegible] nde-
rent folum ad dicta fcuta 1[illegible].nec in-
tegra

tegra summa scutorum 224. pro fructibus fuit soluta Marcutio, sed cum Coccinus egisset contra fatiolum, & obtinuisset mandatum pro scutis 113. Marcutius voluit assumere onus soluendi pro fatiolo, & excomputare cum Coccino, & sic, nō apparet, Marcutium exegisse tantam summam pro fructibus. Vltra quòd est aduertendum, quòd in quietantia generali Marcutius fassus fuit, esse satisfactū à Iulio de scutis 406. debitis vigore apochæ scriptæ manu Peruli; & sic de facili poterant in hac confessione cōprehendi pecuniæ solutæ post dictam diem 24. Martij. Vnde indebitum nullo modo videtur probatum.

AQVILANA BENEFICIJ.

Merc. 23. Ianuarij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Reo & possessori sufficit vincere per non ius actoris.*

2 *Solus Episcopus de iure habet intentionem fundatam in collatione beneficiorum suæ diœcesis.*

DECISIO CCCLXXXV.

1 CVm D. Franciscus sit reus, & possessor, & propterea sibi sufficiat vincere per non ius Hieronymi actoris, & inde non esset agendū de iure suo, Rota *dec* 1. & 4. *de re iudic. in nou.* Ideo volui videre, an constaret de iure Hieronymi, quod cum proueniret ex promissione sibi facta à Venerabili Capitulo sancti Petri, [illegible] dubitaui, an collatio beneficij, de quo agitur, spectaret ad dictum Capitulum. Et Rota censuit, negatiuè ex eo [illegible], quia cum non controuertatur beneficiū esse in Diocesi Aquilana, collatio non potest spectare ad Capitulum, nisi de iure speciali. † Nam de iure 2 communi solus Episcopus habet intentionem fundatam in collatione beneficiorum suæ Diocesis, *cap. omnes basilicæ, 16. quæst. 7. cap. regenda 10. quæst.* 1. Rot. *decis. 27. post princ. de præbend. & decis. 4. in princ. de concess. præbend. in nou.* Et propterea cùm Capitulum non doceat de aliquo iure speciali, meritò dicendum est, quòd collatio ad ipsum non spectet.

Et ita fuit resolutum expectata altera parte per biennium, & vltra.

PIENTINA IVRISPATRONATUS.

Lunæ 28. Ianuarij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus probatur ex quasi possessione præsentandi.*

2 *Antiquissima quasi possessio præsentandi probatur per multiplicitas præsentationes effectum sortitas.*

3 *Fama in materia iurispatronatus probatur ex pluribus enunciatiuis, quarum requisita, vide remissiue.*

4 *Resignatio facta à præsentato longi post præsentationem [illegible] quominus dicatur præsentationem habuisse effectum.*

5 *E[illegible] a[illegible] probarunt per[illegible], si recipiunt pr[illegible] tum ex [illegible] tum.*

DECISIO CCCLXXXVI.

FVit resolutum beneficium de quo agitur, esse de iurepatronatus, quod satis probatur ex quasi possessione præsentandi antiquissima, & cum fama, iuxta doctr. Bald. *in l. cum super C. de rei vend.* quem Rota sequitur

sequitur. Cassad. *decis.* 2. *num.*4. *de probat.*Put.*dec.*60.*in fine lib.*1. Achill.
2 *decis.*6. *de iurepatr.*† De antiquissima autem possessione constat ex multiplicatis præsentationibus effectum sortitis, iuxta cons. Oldrad. 229. *num.*
3 2. † De fama verò ex pluribus enũciatiuis, quæ habent requisita, de quibus per Aret. *in cap. cum causam, num.*21. *de prob.* Et mouit etiam Dominos, quia ab anno 1345. vsque ad hæc tempora habetur mentio huius iurispatronatus, siue in præsentationibus, licèt aliquas non constet habuisse effectum, siue in prouisionibus Apostolicis, vt fuit etiam consideratum in causa Lucana iurispatronatus coram me.

4 Non obstat, quòd vna ex præsentationibus ostenditur effectuata per resignationem, quia non inde probatio redditur æquiuoca, quasi præsentatus potuerit resignare ius quod habebat in beneficio, cùm resignatio longè post præsentationem fuerit facta, etiam cum reseruatione pensionis, quæ posteà fuit soluta, vt fuit ponderatum coram me in causa Reatina prædij, 2. Maij 1603. Et quamuis vna etiam ex præsentationibus sit ad fauorem Salui Angeli de Asina longa, & prouisio per obitum Angeli Salui de Asina longa, & proptereà stante diuersitate nominis non inde resultet effectuatio primæ præsentationis, tamen etiam dempta ista præsentatione adhuc remanet antiquissima possessio præsentandi, licèt etiam negari non possit, quin oriatur ex serie verborum magna præsumptio effectuationis.

5 Minùs releuat, quòd ennunciatiuæ emanarunt à personis suspectis, quia cùm recipiant præsumptionem, & fomentum ex actu in quo fuit enunciatum, satisprobant. Achil. *decis.* 1. *de confes.* & 7. *de iurepatron.* Put. *dec.*149. *lib.*3.

ROMANA SPOLII.

Lunæ 28. *Ianuarij* 1608.

SVMMARIVM.

1 *Agens spolio probare debet suam possessionem anteriorem, & ea se fuisse spoliatum.*

2 *Molendinum constructum in domo, censetur quid diuersum à domo.*

Decisio CCCLXXXVII.

1 Quia in iudiciis restitutoriis principaliter requiritur, quòd quis possederit, & pòssidens spoliatus fuerit, Oldrad. *cons.*209. *in princ.* Ideo dubitaui, an constaret de primo extremo Octauiani. 2 † Et reseruato vt videatur quoàd domum in qua est constructum molendinum, quod est quid diuersum ab ipsa domo, Bald. *cons.*107. *l.*3. Rota censuit, negatiuè respondendum, quia nihil deducitur, ex quo resultet iuridica probatio, de qua in titulo, *ff.* & *C. de probat.* Imo ex multis constat potiùs de contrario.

CESENATEN. BONORum.

Lunæ 4. *Febr.* 1608.

SVMMARIVM.

1 *Mulier simpliciter contrahens, non censetur dare omnia sua bona in primo matrimonio. Ad probandum tamen cōtrarium admittuntur præsumptiones & coniecturæ, nu.*2.

3 *Confessio mariti facta absente vxore de dote recepta, non prodest marito in præiudicium vxoris.*

4 *Fructus dotis spectant ad virum.*

5 *In materia probatoria, indefinita nō*

 æqui

æquipollet vniuersali, etiam in instrumentis.

6 *Testis de credulitate non probat.*

7 *Testis non reddens causam scientiæ, etiam non interrogatus in eis quæ pendent à iudicio intellectus, non probat.*

8 *Testis cuius ratio restringit suam depositionem, non probat.*

9 *Ex simplici patientia mulieris sinentis sua bona per virum possideri, non infertur, quòd bona sint data in dotem.*

Decisio CCCLXXXVIII.

NOn dubitabatur, Virginiam, & Clementiam esse vocatas in testamento Malatestæ aui, sed dicebatur, Ludouicam filiam dicti Malatestæ dedisse omnia bona fideicómisso subiecta in dotem Liuio, & propterea potuisse postmodùm de eis disponere, iuxta tex. *in l. mulier*, §. *cum proponeretur*, *ff. ad Trebell.* Tamen, quicquid dicendum esset, si bona excederent quantitatem congruæ dotis, & an in hoc casu disposuerit de omnibus bonis, non constat, Ludouicam dedisse omnia bona in do-
1 tem, † quia cùm simus in primo matrimonio, iure non reperitur cautũ, quòd mulier simpliciter contrahendo, censeatur dare omnia bona in dotem, glos. 1. *in l. mulier*, *ff. de iur. dot.* Et post longam disputationem dicit Bart. *in suis quæstionibus*, *quæst.* 7. *nu.* 15. late Rolan. *de lucro dotis q.* 71. *num.* 2. & fuit resolutum in causa Sabinen. dotis 13. Ianuarij 1576. coram bo. mem. Cardinali Lancellotto.

2 Neque obstat, quòd admittuntur præsumptiones & cóiecturæ ad probandum contrarium, *l. cùm circa*, vbi glos. & DD. *C. de iur. dot.* quia hic nõ
3 adest probatio sufficiens. † Confessio enim mariti facta in instrumento, absente Ludouica, ei nõ prodest, cùm sit ad eius vtilitatem, vt dicit Corn. *conf.* 254. *in fine*, *vers. nec obstat*, *lib.* 1. Et licèt videatur etiam respicere commodum mulieris propter lucrum, Socin. sen. *conf.* 80. *num.* 19. *lib.* 4. tamen constituere dotem non est omnino vtile mulieri, sed magis vtile est, habere bona propria, propter fructus, † quia primo casu 4
spectarent ad maritum. Rim. sen. *conf.* 65. *num.* 11. *vol.* 1. Et propter cõseruationem dominij, & administrationis rei suæ eo casu amitteret. Bart. *dicta quæst.* 7. *num.* 16. *vers. item cùm hic.* Enunciatiue verò in instrumentis alienationum per hæc verba *inter alia bona, quæ Ludouica dedit in dotem*, nõ probant omnia bona fuisse in dotem data, † cùm in materia 5
probatoria indefinita non æquipolleat vniuersali, etiam in instrumentis. Surd. post alios, *conf.* 431. *num.* 69. *lib.* 3.

Testes nihil concludunt. Alij 6
enim deponunt per verbum *credo*, & propterea eorum dicto non est standum, *c. relatum* 5. *quæst.* 2. Bald *in l. cõuenticulam*, *num.* 7. *C. de Episc. & cler.* † 7
Alij dicentes, Lucium fuisse dominum, nullam reddunt causam scientiæ, quam tamen tenebantur reddere, etiam non interrogati, cùm hoc pendeat à iudicio intellectus. Innoc. *in cap. cùm causam*, *num.* 3. *de testibus*, Fel. *ibidem*, *num.* 3. *vers. fallit secundò dicta conclusio.* † Alij reddunt 8
rationem, quia viderunt, Lucium possidere, quæ ratio restringit dictum. Alexand. *conf.* 80. *num.* 6. *lib.* 2. Et ideo nihil probant, quia possessio non suffragatur in casu de quo agitur, cùm non probetur, Ludouicam passam fuisse Lucium possidere pro dote. Et cùm non præcedat contractus, & agatur de præiudicio mulieris, † simplex patientia non 9
sufficit

sufficit, Bart.*d.q.7.nu.6*.Rol.*de lucro quæst.74.per tot.*Annotatio vero in libro Catasti nomine Lucij non releuat, cùm alia non concurrant, nec probetur, fuisse factam de scientia Ludouicæ, & potuit fieri ex quo Lucius possidebat. Corn. *cons.165. num.3.vol.3.*Prout nec releuat,quòd alia soror dedit omnia bona fideicommisso subiecta in dotem; quia non inde probatur, quòd & hoc voluerit facere Ludouica, cùm ex diuersis non inferatur, *l.Papinianus, ff.de minor.*

Quanta verò fuerit dos Ludouicæ, reseruatum est Domini,vt particulariter videatur.

CÆSENATEN. DE Aldinis.

Lunæ 4.Februarij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Purgandum est spolium,etiam quòd constet de bono iure in petitorio.*

2 *Clausula,* arbitrio Rotæ *operatur, vt recedatur ab vtroque extremo rigoroso,& seruetur æquitas.*

DECISIO CCCLXXXIX.

1 FVit resolutum, non esse locum restitutioni fructuum & expensarum in fine litis, & excarcerationi Ioannis Baptistæ, qui licet videatur constare de eius bono iure in negocio principali, ex sententiis latis ad sui fauorem, tamen hoc est quoàd fideicommissum, secus quoad bona per ipsum occupata,quia adhuc non constat, illa comprehendi sub fideicommisso. Et in omnem euentum, cùm spoliauerit Mineruam, istud spolium non debet sibi prodesse, & alteri nocere, † sed in primis est purgandum, etiam quòd constaret de eius bono iure in petitorio, *cap. cùm Ecclesia Sutrina*, vbi Abb. *præsertim num.37. vers. sed contra hoc facit, de caus. poss.& prop.* Put.*decis.143.* Vbi,etiam stante paupertate spoliatoris,*lib.1.*

Neque releuat, quòd prædicta 2 procedunt inspecto mero rigore iuris, prout etiam loquitur Put.Nam in casu illo causa fuit commissa prout de iure. Sed cùm hic causa sit commissa † *arbitrio Rotæ*, recedendũ est ab vtroque extremo rigoroso,& seruanda est æquitas, vt per Bald. *cons.177. num.4. lib. 1.* quia hic nihil concurrit, vt recedatur à rigore iuris.Nam paupertas allegata nõ probatur:testes enim sunt nulliter examinati, & eorum dicta maximè debilitantur ex fide Catasti,in quo reperiuntur plura bona descripta nomine Ioannis Baptistæ.

IMOLEN. DIVISIONIS.

Ven. 8. Februarij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Ablatiuus absolutus prolatus ab eo qui facultatem disponendi habet,importat dispositionem.*

2 *Taxatio alimentorum fieri debet habito respectu ad qualitatem personæ, & quantitatem patrimonij, & redditüum.*

3 *Eiectio de domo quam inhabitat,competit restitutio.*

DECISIO CCCXC.

STante clausula,*subministratis alimentis, & sumptibus litis arbitrio Rotæ taxandis*, Rota dixit, quòd signatura disposuit circa præstationem alimentorum.† Nam ablatiui 1 absoluti prolati ab eo qui faculta-

rem dispone̅di habet, dispositionem important, ex alleg. per Rom. *cons.* 32. *num.* 7. Et Rotæ arbitrio solùm taxationem reliquisse, & propterea ultra illam arbitrium non debere operari, *l. finali, §. Titia*, vbi Bart. *ff. de lib. leg.* Circa quam visum fuit, esse attendendam taxationem factam in
2 partibus, † quia etsi taxatio debeat regulari ex quantitate patrimonij, & redditu̅um, & ex qualitate personarum, *l. 2. ff. vbi pup. educ. deb. l. penul. ff. de alim. & cib. leg.* tamen in casu isto recedendum est à regula, quia cùm Matthæus inhabitaret in eade̅ domo cum fratribus, ipsi obtuleru̅t Illustrissimo Legato, se fratri alime̅ta soluturos, si ad tollenda scandala rixarum, quæ quotidiè oriebantur, de domo exiret, quæ propterea fueru̅t taxata ad certam summam, quæ cùm non excedat quantitatem qua̅ habuisset viuendo cum fratribus, & sic qualitatem personæ, propterea erat attendenda, etiam non habita ratione ad quantitatem patrimonij, & redditu̅um, tum attenta dicta
3 oblatione fructuum, † tum quia si Matthæus fuisset eiectus, potuisset petere restitutionem ad statum, ad effectum consequendi alimenta. Paris. *cons.* 98. *in princ. lib.* 2. Albe. *cons.* 174. *num.* 7.

Circa expensas litis Domini arbitrati sunt, quòd nunc dentur Matthæo scuta 15. pro disputatione dubiorum, deinde subministrentur arbitrio Rotæ.

SENOGALLIEN.
Emphyteusis.

Lunæ 11. *Febr.* 1608.

SVMMARIVM.

1 *In alienatione rei Ecclesiasticæ requiritur solemnitas & causa.*

2 *Beneplacitum Apostolicum supplet defectum solemnitatis, non causæ, num.* 3.

4 *Emphyteota de fructibus liberè potest disponere, nec de eis facienda est mentio dum supplicatur pro beneplacito Apostolico.*

5 *Resoluto iure datoris, resoluitur ius acceptoris.*

DECISIO CCCXCI.

FRatres de Vigeriis, qui obtinebãt certa bona in Emphyteusim ab Ecclesia Senogallien. illa dederunt Iacobæ eorum sorori, certis conditionibus inter ipsos appositis respectu fructuum. Reuerendissimus Episcopus inuestiuit dictam Iacobam. Vnde dubitaui, an ista inuestitura esset valida. Et Rota affirmatiuè respondit, † quia licèt in alienatione 1
rei Ecclesiæ requiratur solemnitas, & causa, *cap. sine exceptione*, 12. *qu.* 2. & ibi Doctor. Couar. *var. resol. lib.* 2. *c.* 17. *num.* 2. † tamen cùm interue- 2
nerit beneplacitum Apostolicum, non est age̅dum de solemnitatibus, iuxta cons. Abb. 41. *lib.* 2. quod Rota sequitur. † Et licèt illud non sup- 3
pleat defectum causæ, Gemin. *cons.* 48. *num.* 9. tamen facit, vt pro causa præsumatur, nisi probetur contrarium, & sentit Gem. *dicto loco*, & expressè dicit Dec. *cons.* 124. *num.* 1. *vers. & cùm dicatur.*

Neque obstant conditiones appo- 4
sitæ inter partes respectu fructuũ, quia de illis potuerunt liberè disponere. Grat. *cons.* 22. *num.* 3. & *cons.* 54. *num.* 14. *lib.* 1. Et propterea de illis non erat facienda mentio, quia nec egrediebãtur vitam conductoris. † 5
Resoluto enim iure datoris, resoluitur etiam ius acceptatoris, *l. lex vectigali, ff. de pignor.* Grat. *locis præcitatis.*

OPPI

OPPIDEN. IVRISPATRONATUS.

Luna 11. Februarij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Quasi possessio præsentandi, ad hoc vt suffragetur, debet habere aliqua requisita, de quibus vide remissiuè. Et vna est vt ille in cuius præiudicium possessio quæritur, hoc sciat, & patiatur, num. 2. Altera, quòd præsentatus fuerit admissus & institutus, num. 3.*

DECISIO CCCXCII.

CVm decisiones Rotales sint fundatæ in quasi possessione præsentandi Corneliæ Ruffæ senioris, & Corneliæ iunioris. Et proptereà fuerit pronunciatum, Frōteram præsentatum à dictis mulieribus esse instituendum, iuxta terminos *c. consultationibus, de iurep.* tamen hodie ex nouiter deductis, Rota censuit, hanc quasi possessionem nō suffragari. Et ideo videndum esse
1 de pertinentia iurispatronatus.† Ad hoc enim vt quasi possessio suffragetur, multa debent concurrere, vt per Calder, quem Rota sequitur *in*
2 *cons. 12. de iurep.* Et inter alia † quòd ille in cuius præiudicium possessio quæritur, hoc sciat, & patiatur. Hoc autem non interuenit, quia Gundisaluus habita notitia de præsentatione Zacconi, ex cuius putatione mulieres prætendunt acquisiuisse quasi possessionem, & ipse præsentauit Ascanium Ramirez, qui obtinuit sententias ad sui fauorem, & mandatum de immittendo contra dictum Zacconum. Vnde licèt hæc sufficiant, tamen etiam reddunt turbidum aliud requisitum ad acqui-
3 rendam quasi possessionem, † quòd præsentatus fuerit admissus, & institutus, & quòd tanquam Rector fuerit habitus in possessione beneficij. Ex quibus meritò conclusum, quòd videatur super pertinentia iurispatronatus.

BONONIEN. CAPELLÆ.

Ven. 29. Februarij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Contentum sequitur naturam continentis.*

2 *Capella non solet de facili concedi laicis in Ecclesia monialium.*

DECISIO CCCXCIII.

CVm ex visione plantæ, & ex relatione DD. qui in ciuitate Bononiensi commorati sunt, cōstet, Capellam de qua agitur, esse intra Ecclesiam, non potest dubitari, quin Moniales, sicuti habent intentionē fundatam in Ecclesia, ita quoque habeant in Capella de qua agitur, † 1
vt contentum sequatur naturam continentis, vt dicit Rota *decis. 15. & 26. de iurep. in ant.* quam sequitur Felin. *in cap. cùm venerabilis, sub num. 37. vers. tu vide, de except.* † Tanto 2
magis cùm agatur de capella possessa per laicos in Ecclesia Monialiū, quæ de facili laicis concedi non solet.

Nec obstant deducta pro parte assumptorum, quia tendunt ad probandum eorum ius, de quo hodie non quæritur, sed de eo particulariter erit agendum, cùm Moniales tanquam actrices priùs voluerint fundare intentionem suam, prout requiritur, *l. qui accusare, C. de edendo.*

BONONIEN. RESIDVI Pretij.

Ven. 29. Februarij 1608.

SVMMARIVM.

1 *In flumine quatuor considerantur, ripa, littus, alueus, & aqua.*
2 *Ripa est illa quæ flumen secundùm naturalem cursum continet. Item ripa dicitur locus qui incipit à terreno, ex quo primùm incipit vergere vsque ad aquam.*
3 *Terra prope flumen, quæ aliquando per accidens inundatur à flumine, non efficitur publici iuris.*
4 *Possessio vitata, arborata, & pratina, dicitur etiam illa quæ non habet in omni gleba, & parte vites & arbores.*
5 *Bonum ius requiritur ad obtinendā restitutionem in integrum.*

DECISIO CCCXCIV.

CVm venditione bonorum de quibus agitur, inter alia detur pro cōfine flumen, Domini resolue-runt, agri plagam existentem prope flumen esse mensurandam, maximè cùm sit rornatu arum nouem, & vl-
1 tra. † In flumine enim quatuor considerantur quæ inter se diuersa sunt, nempe ripa, littus, alueus, & aqua, Bal. eleganter *cons. 463. per totum vol. 4.* Et propterea cùm flumen contineatur inter ripas, quia ripa est il-
2 la, † quæ flumen secundùm naturalem suum cursum continet, *l. 1. §. ripa, ff. de flum.* Et *Ripa* locus dicitur, qui incipit a termino, ex quo primùm vergere incipit vsque ad aquam, & per attractionem aquæ, *l. pen. ff. de flum.* Bald. *d. cons. 463. n. 2.* Alex. *cons. 120. num. 7. lib. 2.* late Surd. *cons. 376. nu. 16. vol. 3.* Inde sequitur, quòd cùm flumen fuerit datum pro confine, plaga de qua agitur, fuerit comprehensa in venditione, & propterea debeat mensurari, vt per Alex. *d. cons. 120. nu. 6. lib. 2.*

Neque obstat, quòd testes Oldourardi deponunt, hanc non esse Berledam, sed glaream fluminis, quasi infructiferā, & quòd hyemali tempore inundatur ab aquis, quia fuit responsum, quicquid sit, an hęc possit appellari Berleda, & an afferat vtilitatem, vel ne, quod considerāt Domini, quando agitur de mensuratione ripæ; hîc ex designatione confinium clarè constat, fuisse habitam rationem huius plagæ, seu littoris, † quæ licèt aliquando inunde- 3
tur ab aquis, non inde efficitur flumen, & publici iuris, sed remanet priuati iuris, vt per Alex. *dicto cons. 120. in fine, vers. postremo considerari debet fluminis consuetum, non accidentale* Surd. *d. cons. 376. in fin. vers. vltimo non mouet.*

Minùs etiam facit, quòd fuerit vendita possessio terræ arboratæ, vitatæ, & pratatæ, quæ demonstratio nō potest verificari in plaga, de qua agitur, quia, vt deponunt testes, tota hæc possessio non est pratiua, nec tota aratiua, nec tota vitata. † Vnde 4
sufficit, cùm fuerit vendita possessio terræ arboratæ, vitatæ, & pratiuæ, quòd in plaga, quæ circa ripam est, adsint arbores: impossibile enim est, vel saltem non contingens, quòd in qualibet gleba, & particula terræ sint arbores, & vites simul, & quòd adsit terrenum aratiuum, & pratiuū, vt considerat Alex. *alleg. cons. 120. num. 10.*

Ex quibus fuit conclusum, non 5
constare de causis restitutionis in integrum Oldourardi, cum non doceat de bono suo iure, prout requiritur. Rot. *decis. 1. de restit. in integr. in nou.*

NEA

NEAPOLITANA Pecuniaria.

Lunæ 3. Martij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Vnicus testis regulariter non probat.*
2 *Sublato principali tollitur accessorium.*

DECISIO CCCXCV.

DOmini dixerunt, computa, quę sunt in processu compulsoriali, non esse recognita per testes qui in dicto processu habentur; cùm neque processus ipse recognitus sit, 1 nisi per vnicum testem, † qui regulariter non probat, *c.licèt, de testibus,* 2 † accessorium enim tollitur principali sublato, cùm sine eo stare nequeat, *c.accessorium, de reg. iur. in 6. l.cum principalis, ff.eodem.* Vnde maiorem fidem non meretur, quam principale mereatur.

BVRGEN. PRÆEMInentiarum.

Lunæ 3. Martij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Veniens contra transactionem, docere debet de læsione.*
2 *Transactio facta post rem iudicatam, est nulla. Quod tamen declara, nisi res iudicata posset aliqua disputatione celari, vel in dubium reuocari, vel ex aliquo capite dici nulla, num.4.*
3 *Causa nullitatis durat 30. annis.*
5 *In petitione cõfirmationis transactionis super re Ecclesiastica, non est facieda mētio, quod adsit res iudicata, sed sufficit facere mentionem de lite.*
6 *Per clausulam litis statum, censetur facta mentio de lite.*

DECISIO CCCXCVI.

DVbitaui, an constaret de causis 1 restitutionis in integrum. Et Rota censuit, negatiuè respondendum; quia non docetur de læsione, quæ ad hunc effectum requiritur, *l. nam & postea, §. si minor, ff. de iureiur.* Licèt enim sententia cõfirmet trāsactionem, † quæ prætenditur nulla, 2 ex quo facta post rem iudicatam cōtra tex. *in l.si causa cognita, C.de transf. l. eleganter, §. si post rem iudicatam, ff. de cond.indebit.* tamen adhuc transactio sustinetur, quia etsi commissio appellationis non potuerit suffragari, ex quo non fuit legitimè interposita, † suffragatur tamen causa 3 nullitatis æquè principaliter commissa, quæ durat per 30.annos. Frāc. *in c.dilecto, num.171. de appell.* † Itaut 4 cùm ex isto capite negetur iudicatū, transactio possit sustineri, vt dicit tex. *in dicto § post rem iudicatam, C.de transact.* vbi Bart. *num.3.* Castren *nu.* 20. qui dicunt, sufficere, quòd sententia dicatur nulla ex aliqua causa probabili, & euidenter non calumniosa, & quòd sufficiat, quòd possit res iudicata per aliquam disputationem etiam sollicitari, velari, & in dubium reuocari, itaut tollatur istud notorium iuris, quod resultat ex re iudicata, propter quod improbatur transactio, dicit Angel. *cons.94. nu.6.* Hic autem de hoc satis apparet ex nullitatibus adductis, quæ licet forsan non sustineantur, prout etiā fuit præsuppositū in disputatione istius dubij, tamen satis est, quòd reddant negocium turbidum, maximè cùm causa fuerit in Rota ab anno 1553. vsque ad annum 1574. & pluriès fuerint fatalia prorogata ab vtraque parte, quæ protelatio satis often

ostendit, rem non fuisse ita claram.

5 Neque releuat, quòd confirmatio Apostolica huius transactionis fuit nulla, ex quo non fuit facta mentio rei iudicatæ, quia cùm res iudicata esset deducta in controuersiam, suf-
6 ficit, † quòd fuerit facta mentio litis per clausulam, *litis statum*, *&c.* ita vt confirmatio non esset subreptitia. Rot. *decis.20.de rescr.in nou.6. & 7.* Fel. *in cap. cæterum, sub num.2. in 7. limitat. vers. intelligas primo, de rescr.* Et fuit pluriès in Rota resolutum.

CALAGVRITANA
Beneficij.

Merc.5. Martij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Ad petitionem interesse habentis, reuocantur attentata, nisi notoriè constet de non iure petentis, in causis beneficialibus. Et istud ius ita sit notorium, vt non requirat altiorem indaginem, nu.2.*

DECISIO CCCXCVII.

DOmini censuerunt, Ioannem Ortiz posse petere reuocationem attentatorum, quia erat in causa, & vult docere, se esse grauatum. Vnde satis constat de suo interesse,
1 † propter quòd attentata reuocantur. Lanc. *de attent. par.3. cap.22. nu.1.*
2 *& seqq.* Cassad. *decis.3. de restit. spol.* † Quæ regula, quicquid dicendum sit in profanis, in beneficialibus licèt non procedat, quando notoriè cõstat de non iure petentis reuocationem attentatorum, Cassad. *decis.3. num.4.* vbi plures decisiones allegat, latissimè Lancell. *de attent. par.3. cap.24. num.9 cum plur. seqq.* tamen hæc exceptio non procedit, nisi taliter sit notorium, vt non requirat altiorem indaginem. Ferret. *cons. 4. num.5.* Osasch. *decis.116. num.8. vers. non obstat.* Lancell. *dicto c.24. nu. 80.* vbi *nu.84.* concludit, etiam quòd sit lata sententia contra petentem reuocationem attentatorum. Vnde dubitari non potest, quin requirat altiorem indaginem, an in dicto Ioanne qui se opposuit ad hoc beneficium, concurrerent maiores qualitates, itaut hoc beneficium sibi esset debitum. † Et propterea 3
non est dicendum, constare de non iure, quamdiu de suo iure potest docere. Ægid. *dec.103.* Lancell. *sæpius alleg. c.24. nu.84.*

TAVRINEN. DECImarum.

Lunæ 10. Martij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria fertur ob non paritionem.*
2 *Beneficiatus condemnatus ad restitutionem, & negans se aliquid habuisse, vel confitens habuisse, sed cõuertisse in Ecclesiæ vtilitatem, declarari non potest excommunicatus, nisi prius probetur perceptio, & præcedat liquidatio, nu.4.*
3 *Frumentum non durat vltra triennium.*
5 *Officium eleemosynarij est distribuere redditus in vsus pauperum.*
6 *Contra monachum eleemosynarium non potest relaxari mandatum personale.*

DECISIO CCCXCVIII.

ROta censuit, adesse legitimas causas, vt Eleemosinarius sit absoluendus, quia licet constaret ex eius confessione, quod decimas percepit, † & propterea ante declara- 1
toriam

toriam ferendam ob non paritioné, non videbarur necessaria alia proba-
2 tio perceptionis, † quæ requiritur quando post latam sententiam condemnatoriam, & ante declaratoriam pars negat, se percepisse fructus, vel dicit, eos conuertisse in vtilitatem Ecclesiæ. Rot. *decis.5. de re iudic. in non. & prima in fine de renunc. pariter in nou.* Vestr. *in prax. lib.8. cap. vlt. nu. 17.* tamen confessio Eleemosinarij est, quòd percepit quolibet anno 30.
3 saccos grani, † quod cùm non duret vltra triénium, ex alleg. per Surd. *decis.81. num.1.* debebatur æstimatio. Bart. *in l. cùm qui num.1. ff. de his quibus vt indig. & in l. ex diuerso, §.1. in*
4 *fin. ff. de rei vend.* † Et ideo priùs debebat fieri liquidatio. Bald. *cons.99. per totum lib.5.* Vestr. *in prax. loco allegato.*

Prætereà respectu personæ dicebant Domini, quòd cum iste Eleemosinarius sit monachus, † cuius
5 officium est distribuere redditus in vsus pauperum, *Clem.2. de præb. cap.*
6 *quia contingit. de relig. dom.* † non poterar contra ipsum relaxari mandatum personale, Bald. *in auth. causa quæ, num.3. in fin. C. de Episc. & cler.* Dec. *in cap. reprehensibilis, num.30. & 31. de appell.* vbi etiam Abb. *nu.16.*

An autem facta liquidatione possit fieri exequutio contra bona, & redditus Eleemosinariæ, pendet ex duobus, nempe an iste monachus habeat Eleemosinariam in titulum, itaur potuerit præiudicare ipsi Eleemosinariæ, vel si non habuerit in titulum, an taliter haberet in administratione, vt potuerit præiudicare Eleemosinariæ, de qua materia per DD. *in d. Clem. quia contingit, in § præmissa verò, & in d. cap. reprehensibilis.* Et an ex quo isti redditus sunt deputati in vsus pauperum, Eleemosinarius potuit præiudicare pauperibus.

IDIACONEN.
Attentatorum.

Ven. 14. Martij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio Rotalis siue iusta, siue iniusta est timenda, & causat attentata.*
2 *Qui continuat, non attentat. Declara tamen, nisi iudicium reddatur elusorium.*
3 *Nota, quòd ponens non sequitur sententiam votantium, quando sibi de iniustitia constat.*

DECISIO CCCXCIX.

D. Don Christophorus de Queralt, & Paulus Campana obtinentes Dignitates & Canonicatus in Ecclesia Tarraconen. petebant reuocari attentata, quæ prætendebantur, ex eo quòd lite pendente in Rota, fuerant priuati officiis Canonicis debitis. Et Rota censuit, constare de attentatis. Nam respectu Don Christophori negocium videbatur clarum, quia fuerat obtenta inhibitio à Rota, & præsentata per eius procuratorem Capitulo; & ideo in spretum illius inhibitionis nihil habebat innouare Capitulum, † quia inhibitio Rotalis, 1
siue iusta, siue iniusta est timenda, & causat attentata. Put. *dec.395. lib.2.* Achil. *dec.29. de appellat.* Veral. *decis. 128. lib.1. in manuscr.*

Neque obstat, quòd regula sit, 2
quòd qui continuat, non attentat, & ideo Capitulum cùm sit in possessione priuandi Canonicos, non debuit priuari sua possessione, lite pendente, *c.1. & 2. vt lit. pend.* quia cùm lite pendente super augmento inter Præpositos, & Canonicos, prætenderent aliqui ex Præpositis obti-

nentes Canonicatus, quòd grauarentur à Capitulo super priuatione officiorum, & ideo cõmiserint causam in Rota, sequitur, quòd Capitulum, etiam stante eius possessione, non potuit lite pendente, Canonicos obtinentes Dignitates priuare officiis absque vitio attentatorum, quia aliàs iudicium redderetur elusorium, contra tex. *in cap. causam quæ, de iudic.* Frustrarentur enim sua intentione, &, si obtinerent, nihil consequerentur, & ita eleganter limitatur regula, quòd qui continuat non attentat. Rip. *in cap. cum M. Ferrarien. num.* 193. *ante fin. vers. ad istud respondeo, de constit.* quem sequitur Gabr. *de acquir. possess. concl.* 6. *nu.* 17.

2 Respectu autem Pauli, licet fuerit resolutum ex deductis in alia decisione, constare de attentatis, tamen adhuc animus Ponentis non acquiescit, quia nec antecessor Pauli in Dignitate fuit in causa, nec ipse Paulus, nec videtur possessionari ex eo quòd causa fuit cõmissa sub nomine Dignitatis, quia, vt dictum est, eius antecessor non fuit in causa, nec Præpositi constituunt Collegium, nec officia sunt debita ratione Dignitatis, sed Canonicatus. Vnde videtur etiam cessare, quòd Iudex ex officio possit reuocare huiusmodi attentata, quia nõ adest lis respectu Pauli, attentata enim semper præsupponunt litem. Nec minùs fuit præsentata aliqua inhibitio nomine Pauli, prout fuit factum pro parte D. Christophori.

CORDVBEN. REDECIMARUM.

Ven. 14. *Martij* 1608.

SVMMARIVM.

1 *Præscriptio respicit priuatam vtilitatem, siue genus personarum, nu.* 2. *Consuetudo publicam, & cõmunem, & omnibus ex consuetudine acquiritur ius, siue ex publico, siue ex priuato ius ipsum extrahatur.*

3 *An Communitas in sui præiudicium possit inducere consuetudinem, etiam in fauorem personæ particularis.*

4 *Solutio diuturna ab initio voluntaria arguit consuetudinem, non præscriptionem.*

5 *Ex diuturna præstatione præsumitur voluntaria obligatio, quæ tamen cessat, si in primis solutionibus adfuit tumultus, vel rebellio, nu.* 6.

7 *Ad præscribendum contra ius requiritur quadragenaria cum titulo, vel immemorabilis.*

DECISIO CCCC.

ROta censuit, in casu de quo agitur, nos versari in præscriptione, non in consuetudine, quia cùm post exactionẽ decimarum, Episcopus, & Capitulum exigant aliam decimam, i. redecimam vocatam, hæc est præscriptio, non consuetudo, † 1 quia vtilitas etiam quòd ex publico trahatur, Episcopo, & Capitulo priuatim acquiritur, quæ est principalis repugnantia inter præscriptionẽ, & consuetudinem, quæ è conuerso ex communi, & permissiuo vsu ius constituit, & acquirit omnibus eius regionis, aut populi ciuibus, quibus ius illud est proportionabile, vndecumque ius ipsum extrahatur, siue ex publico, siue ex priuato. Doct. *in cap. final. de consuet.* vbi Abb. *num.* 20. Card. *nu.* 16. *quæst.* 8. Butr. *nu.* 39. Oldrad. *cons.* 244. *num.* 7. Gem. *cons.* 123. *num.* 2. Couar. *in regula, possessor. par.* 2. §. 3. *num.* 2. Corn. *cons.* 268. *num.* 16. *lib.* 4. latè Roland. *cons.* 5. qui alios allegat, *num.* 76. *vol.* 1. Et hanc distinctionem sequuta fuit Rota in causa Caietana præcedentis, 1. Martij 1565. coram

corám Oriolen. & in causa Toletana redecimarum, 21.Maij 1586.coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio,& in causa Hispalen.voti 26. Nouembris 1594.coram bon. mem. Giptio, & in eadẽ 26.Aprilis 1599. & 6. Nouembris 1600. & 17. Decembris 1604. coram R. P. D. meo Decano.

Neque facit, quòd in casu isto Episcopus, & Capitulum exigant redecimam nomine totius Cleri, quia istud factum non probatur, & quatenus probaretur, non releuaret, quia non inde induceretur vniuersalis vsus, itaut specialiter non prodesset vni, & semper ageretur de auferendo vni,& acquirẽdo alte-
2 ri.† Vnde ex prædictis remanet pręscriptio, etiam quòd acquiratur ad fauorem certi generis personarum. Purpur.*cons.*115.*num.*18. Abb.*in cap. cùm Ecclesia Sutrina*, per illum tex. *num.*45.*vers.ego fateor,de caus.poss.& propr.*

3 Non obstat, quòd cùm Communitas potuisset statuere,vt huiusmodi redecima deberetur Ecclesiæ,hæc est consuetudo, etiam quòd acquireretur personæ particulari. Butr. *in dicto cap.fin.num.*49. *ante med.vers. aduertendum quòd quandoque,& num.* 39.*vers.sed vbi hoc ius,de consuet.* Aret. *cons.*23.*num.*11 *vers.restat igitur*,quia dicebant Domini, quicquid sit de hac conclusione, quam pulchram, sed non bene probatam dicit Roc. de Curt. *de consuet. num.*426. secundùm magnã impressionem hoc procederet. Et maximè in nostris ter-
4 minis, † quando solutio redecimæ ab initio fuisset voluntaria, vt in simili habetur, *in cap. ad Apostolicam, de symon.* Abb.*in cap.tuam, num.*4.*eodem tit.* Cassad. *decis. vnic.de consuet.* Castr. *cons.*364.*num.*2. *& seqq. lib.*1. Osasch.*dec.* 99.*nu.*5.

Neque facit,quòd cùm non con- 5
stet de initio,ex diuturna præstatione præsumitur, populum voluntariè se obligasse,vt per Doct.*in d.cap. ad Apostolicam, de sym.*vbi Host.*nu.*2. *vers.& ex eo.*Io.And.*nu.*5.*eodem vers.* Cassad.*dicta dec.vnica, num.*6. Nam hæc præsumptio cessat in casu isto, quia ex sententia Regis Ioannis cõstat, quòd occasione solutionis huius redecimæ, populus Ciuitatis se subleuauerat, & tumultum, & rebellionem mouerat. † Vnde cessat 6
præsumptio voluntariæ obligationis, *l. in rebus, C. de iur. dot.cum vulg.*
† Et ita conclusum, cùm versemur 7
in præscriptione, non sufficere quadragenariam absque titulo,sed cùm huiusmodi redecima sit contra ius, iuxta resolutiones factas, requiri vel quadragenariam cum titulo, vel immemorabilem,iuxta tex. *in cap.*1. *de prascr.in* 6.

BARCHINONEN.
Fructuum.

Lunæ 17. Martij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Fructus beneficij à solo separati non consumpti de iure communi spectant ad successorem.*
2 *In profanis datur remissoria quotiescumque materia est releuans.*
3 *Statutum magis est attendendum, quàm consuetudo generalis.*
4 *Probatio probationem non excludit.*
5 *Ex duobus statutis contrariis,attenditur illud, quod magis est vsu receptum.*

Decisio CCCCI.

POst resolutionem factam, quòd fructus de quibus agitur,spectãt vigore consuetudinis ad hæredes, † 1

licèt de iure cõmuni spectarent ad successorem, qui & si à solo sunt separati, non tamen sunt consumpti, ex alleg. per Calder. *cons.2. num.2. de pecul. cler.* Archidiaconus petebat remissoriam ad probandũ, quòd statutum disponens contrarium, scilicèt, quòd spectet ad successorem, est in viridi obseruantia, & quòd in ciuitate Barchinonæ obseruatur Bulla Iulij 3. 9. in ordine, quæ disponit, quòd fructus inexacti spectet ad successorem, prout sunt isti, qui adhuc remanent sub deposito. Et Rota censuit, remissoriam esse con-
2 cedendam, † quia quotiescumque materia est releuans in profanis, datur remissoria, *l. iudices, & auth. apud eloquentissimum, C. de fid. instr.* Put. *dec.201. lib.1.* Caput. *dec.68. num.1.3.* Et passim seruat Rota: Releuantia autem hîc satis apparet, quia articulatur, quòd statutũ disponens, quòd fructus præfati spectent ad successorem in beneficio, est in viridi ob-
3 seruantia. † Vnde magis est attendendum, quàm consuetudo generalis. Io. And. *in cap. cùm dilectus, col.1. vers. specialis, de consuet.* Bart. *in extrau. ad reprimen. in verb. non obstan. nu.13.* Abb. *in c. fin. num.25. de consuet.* Et fuit resolutum in causa Recanaten. donationis, 28. Ianij 1577. & in causa Parmen. status 26. Iunij 1589. coram Illustrissimo Seraphino. Et quamuis prætendatur etiam probata consuetudo particularis, quæ debet præualere. Gem. *cons.139. num.3.* tamen articulus continet, quòd seruatur statutum, & regulæ sunt stri-
4 ctæ, † quòd probatio probatum non excludit. Put. *decis.34. num.4. lib.1.*

5 Non obstat, quòd in volumine statutorum adsit aliud statutum, quod videtur contrarium præfato statuto, quia adhuc remissoria est releuans, cùm hoc casu in concursu attendatur, quod magis est vsu receptum, Alex. *cons.132. num.1. lib.1.* Natt. *cons.154. in 5. lib.2.* Cephal. *cons.124. num.9. lib.1.*

BONONIEN. DE Pepulis.

Merc. 19. Martij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Rota non exequitur sententias aliorum Tribunalium nisi constito de iustitia.*
2 *Simpliciter adiectus solutioni non potest agere, sed recipere.*
3 *Declara, nisi sit adiectus in rem suam, vbi quando dicatur adiectus in rem suam.*
4 *Dictio* donec, *denotat tempus.*
5 *Indiuiduum quatuor modis dicitur.*
6 *Promissio quantitatis est diuidua.*
7 *Indiuiduum ratione formæ, est illud in quo adsunt verba formam denotantia.*
8 *Obligatio rem tradi est indiuidua.*
9 *Obligatio rem dari, est diuidua.*
10 *In facultatiuis non currit præscriptio, etiamsi habens facultatem steterit per mille annos, quod non sit vsus facultate, nisi antecedat prohibitio & acquiescentia.*
11 *Habenti aliunde vnde se alat, non sunt debita alimenta, quæ debentur ex dispositione iuris, vel iudicis officio, secùs est in alimentis quæ debentur ex contractu, & sic iure actionis, num.12.*

DECISIO CCCCII.

Rota censuit, sententias de partibus esse exequendas, stante statuto de duabus cõformibus, cùm sententiæ appareant iustæ, prout requirit

1 quirit stylus Rotæ, † quæ aliàs non dat exequutionem sententiis extra eam latis. Iustitia autem ex eo apparet, quia fratres de Pepulis in diuisione facta inter eos, mediante solemni stipulatione conuenerunt, vt emeretur creditum annui redditus scutorum 150. Comiti Aloysio. Vnde licèt Comes non interuenerit in huiusmodi instrumento, sed tantùm fuerit adiectus solutioni,
2 nihilominùs potest agere, † quia licet simpliciter adiectus solutioni non possit agere, sed tantùm recipere, *l.quod stipulatus, ff. de solut.* Dec.
3 *cons.*543.*num.*11.† tamen hæc regula non procedit in casu præsenti, cùm Comes fuerit adiectus solutioni in rem suam, prout adiectus hoc modo intelligitur, quando interest adiicientis, vel adiecti, vt ipsi adiecto soluatur, & solutum apud eum remaneat. Ruyn. *cons.*209. *num.*9. *vol.*1. Paris. *cons.*107.*nu.*32.*vol.*3.
4 Neque facit, quòd erat in facultate Comitum fratrum, vel emere creditum, vel soluere annua scuta 150. quia hoc non est verum. Promiserunt enim, postquàm fuerunt ætatis 20.annorum, emere creditũ, & donec emerint, soluere annua 150. & sic creditum est in obligatione, annua verò 150. in solutione ad tempus, scilicèt donec emerint creditum, quod denotat dictio *Donec*. Bald. *cons.*421. *in princ.lib.*5. Nec ista dilatio ad emendum debet esse perpetua, sed debet regulari arbitrio boni viri, iuxta notat. *per glos. in l.neque ff.de leg.*

Minùs etiam facit, quòd cùm fuerit condemnatus Comes Philippus pro sua rata, ista condemnatio non tenet, cùm promissio sit indiuidua, ex quo fuit conuentum, quòd emeretur census de bonis communibus; quia veritas est, quòd materia est diuidua. † Nam indiuiduum dicitur 5
quatuor modis, aut natura, *l.*1.*§.illud ff.de aq. quotid. & æst.l.*4.*§. Cato, ff.de verb.oblig.* aut ratione formæ, *l.Gracè, §.illud commune, ff.de fideiuss.* aut ratione voluntatis contrahentium, *l. Pedius, §.*1.*ff.de arbitr.* aut ratione dependentiæ, vt principale, & accessorium, *l.tunc inutile, ff.de pecul.legat.* † 6
Hîc autem indiuiduum non potest dici natura, quia cùm sit promissa quantitas, est diuidua, *l.*2.*§.*1. *& in l.in exequutione ff.de verb.oblig.*† Non 7
ratione formæ, quia nulla videntur apposita verba, quæ inducant formam, quæ alioquin requiruntur, vt considerat Rom.*cons.*66.*num.*2. Non ratione voluntatis contrahentium, quia non sumus in obligatione rem tradi, † quæ est indiuidua, sed in 8
obligatione rem dari, quæ est diuidua. Bart. *in l. stipulationes non diuiduntur, num.*9. *ff. de verb. oblig.* Nec 9
etiam ratione dependentiæ, quia hîc nulla adest.

Neque præscriptio obstat Comiti Aloysio, quia in eius facultate erat agere, vt inuestimentum fieret.
† Et in facultatiuis non currit præ- 10
scriptio, & si habens facultatem steterit per mille annos, quòd non sit vsus facultate. Nisi antecedat prohibitio, & acquiescentia, quæ non interuenit in casu isto. Bald. *cons.*201. *num.*1. *lib.*2. Et propterea debet probari possessio cõtraria facultati. Bal. *cons.*329.*circa med. vers. sed contrarium, lib.*2. Cuman. *cons.*1.149. *num.*1. Bellon. *cons.*1.*num.*14.*vers.*3. *respondetur*, vbi dicit communem.

Denique non officit, quòd cùm 12
Comes Aloysius habeat vnde se alat aliunde, huiusmodi scuta 150. non sunt ampliùs debita, quia fuerunt promissa pro alimentis; quia conclusio procedit, quando alimenta sunt debita ex dispositione iuris,

vel officio iudicis, vt in *l. si quis à liberis, post princ. vers. denique & §. alimenta, ff. de lib. agnosc.* † Secùs autem
12 dicendum est in alimentis de quibus agitur, quæ cùm sint debita ex contractu, & sic iure actionis, debētur, etiam quòd Comes Aloysius habeat aliunde vnde se alat, Alex. *in l. de alimentis, num. 2.* Dec. *num. 5.* Ias. *num. 6. C. de transact.* Alex. *cons. 7. num. 10. lib. 2.* Et fuit resolutum in causa Romana alimentorum, 23. Aprilis 1572. coram Illustrissimo Seraphino, & in causa Portuen. bonorum 16. Febr. 1580. coram eodem & aliàs sæpiùs.

PADERBORNEN. Canonicatus.

Lunæ 24. Martij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Procurator non potest esse testis in causa quam agitat, vel agitauit, & nu. 4.*
2 *Declara, nisi inducatur in testem contra suum principalem ab aduersario.*
3 *Contrarium vide huic declarationi hic, vbi distinguitur.*
5 *Procurator non potest esse testis contra suum principalem in causa quam agitat.*
6 *Procurator cogi potest ad subiiciendum se examini in his quæ scit non tanquam procurator, sed vt ipse.*

DECISIO CCCCIII.

1 Regula est quòd procurator non potest esse testis pro domino in causa quam agitat, vel agitauit, *cap. Romana, de procur. in 6. l. fin. ff. de testib.* Nisi in certis casibus, vt vtrobique not. Doctor. *& in c. insuper. & in cap. cùm à nobis, de testib.* Bart. *in l. deferre, ff. de iur. fisc.* & alios allegat Paris. *cons. 70. nu. 2. lib. 4.* & Vinc. de Franch. *dec. 222. num. 1. & 2.*

Sed quando aduersarius vult inducere procuratorem in testem cōtra suum principalem, in causa quā agitat, prout est casus noster, Henr. Boich. *in dicto cap. insuper, in princ. de testib.* Paris. *dicto cons. 70. nu. 3.* Guido Pap. *dec. 45.* affirmant, quòd hoc casu procurator possit induci in testem. 2

Cæterùm horum opinio non videtur vera. Nam allegant ibi glos. *in d. cap. Romana, in verb. in testem, de testibus in 6.* & ibi Franc. *num. 8.* Ioan. And. *num. 2. vers. in glos.* Archid. *nu. 1. & 2.* & Io. Monach. *num. 1. & 2.* nec non & glos. *in l. fin. ff. de testibus, & in l. etiam, C. eodem titulo,* atque Barr. *in d. l. deferre, num. 2. & in fin. vers. hoc est verum, & in l. omnibus, num. 7. vers. finito verò officio, C. de testibus,* & Alberic. de Rosate, *de testibus, §. expedita, num. 6.* Quæ tamen glos. & Doct. hoc simpliciter non dicunt, sed firmant, quòd quando causa est finita, vel quando procurator qui fuit in prima instantia, non est procurator in causa appellationis, si commodum, vel incommodum spectat ad procuratorem, vel si inducatur à domino contra aliam partem inuitam, non potest esse testis. Si verò producatur contra dominum, potest esse testis. Et hac distinctionem facit expressè Bart *in d. l. deferre,* quē ita cum glos. præfatis legit, & intelligit Put. *decis. 294. num. 2. & 3. lib. 2.* 3

Et præfatus intellectus suadetur, quia aliàs Bart. & alij Doctores essent sibi contrarij, vt aduertit Put. *vbi supr. nu. 1.* Nam Bart. *in d. l. deferre, num. 2. ante med. vers. diè & in d. l. omnibus, num. 7. vers. tu dic breuiter,* & Franc. *in d. cap. Romana, num. 9. vers. & idem in procuratore,* & Archid. *ibidem, nu. 1. vers. causa. multo minùs* expressè dicunt

4 dicunt, † quòd procurator qui agitat causam, non potest interrogari vt testis. Et pro hac opinione est glos. *in l.2.in verb. interest. ff. quando appell.sit & in dicta l.deferre, in verb. interrogari,* & Archid.dat rationem, quia aliud debet esse testis, aliud pars, nè quis officio tam diuerso fungi debeat.

Et quamuis isti DD. & glos.non ita clare loquantur, vt percipi possit, an simpliciter velint, quòd procurator nō possit esse testis ad fauorem domini in causa quam agitat, vel etiam ad fauorem aduersarij contra

5 dominum, † tamen, quòd Bart. *in d. l.deferre,* & glossæ præfatæ intelligi debent, quoad processum, non possit esse testis contra dominum in causa quam agitat, dicit Castr.Card. *in d. cap.insuper, num.3. de testib.* & Bartolum ita etiam intelligit Put. *d. decis. 294. num.3. lib.2.* quæ licèt non sit decisio, sed votum ipsius Auditoris, tamen non est spernendum, propter authoritatem tanti viri, & Rota de stylo seruat dictum Cardinalis, *in d.cap. insuper,* vt est decisio Verall. 416. *incip. licèt Innoc.& Abb. lib.1.in manuscr.* & Fabij in causa Valentina Parochialis, quæ est *sub nu.135.lib.2.*

6 *par.3.* inter impressas, † quibus non repugnat alia decisio Put. *56. lib.3.* quia est intelligenda, quòd procurator possit cogi ad subiiciendum se examini super his quæ scit non tanquam procurator, sed vt ipse, antequàm esset procurator.

Ex quibus sequitur, quòd cùm Alexander sit procurator, & agitet causam, nō possit cogi ad subiiciendum se examini. Et licèt dicatur, quòd conclusio non procedit, quādo petitur, quòd procurator subiiciat se examini super his quæ scit ex se, non tanquam procurator, & instructus à suo principali, vt expresse dicit Card. *in cap.dilecto, num.1.de testib.* Paris. *dicto cons.70.num.13. lib.4.* Vinc.de Franch. *d.decis.222.num.9.in fine.* Tamen hîc propriè non agitur de his quæ ipse scit ex se, vel de his quæ ipse gesserit antequàm esset procurator. Vnde meritò non est cogendus, vt subiiciat se examini.

COMPOSTELLAN.
Thesaurariæ.

Lunæ 24. Martij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Compulsor potest citare partes, deputare notarium, & facere alia necessaria ad compulsationem.*

2 *Iura extracta vigore Compulsorialium, & parte citata, sunt in forma probanti.*

3 *Notarij de stylo exequuntur citationes in Hispania.*

4 *Citatio ad interessendum compulsationi non expresso loco, si aliunde habuit notitiam, non dicitur vaga.*

5 *Iura exhibita, parte præsente, & non contradicente, a notario rogato non egent recognitione, nec citatione.*

DECISIO CCCCIV.

FVit resolutum, processum compulsorialem esse validum, & iura quæ in eo continentur esse in forma probanti. Nam quantùm attinet ad processum, compulsor fuit legitimè deputatus per Rotam, † 1 qui propterea potuit citare partes, & facere alia necessaria circa compulsationem, secundùm opinionem Rotæ. de qua *in decis.1. de fid.instr.in nou.* Vestr. *in praxi. lib.6.cap.1.num. 15.* Et potuit deputare, prout fecit, notarium ad nudum ministerium, prout de stylo Hispaniarum fieri consueuisse testatur Couar. *var. res. lib.4.*

*lib.2.cap.13.sub nu.*10. Veral.*dec.*265. *par.* 3. Et fuit resolutum in causa Calagúritana oblationum, 26.Martij 1590.coram Reuerendissimo D. Perusino,& in causa Segobricen.Parochialis 2.Decembris 1602. & 15. Ianuarij 1603. coram Illustrissimo Pamphilio. Satis enim videtur in casu de quo agitur,deputasse ad nudum ministerium, ex verbis ipsius deputationis, quæ non alteratur, etiamsi fuerit data facultas citandi, cùm insimul non fuerit data etiam facultas cogendi, vt fuit dictum in causa Licien. matrimonij 27. Aprilis 1587. coram Illustrissimo Seraphino.

2 Iura autem existētia in dicto processū sunt in forma probanti; quia fuerunt extracta vigore dictarum literarum compulsorialium, & partim ex libris Alfonsi de Budillo œconomi Ecclesiæ, parte citata. Rot.*d.decis.*1.*de fid.instr.in nou.* Quæ citatio, & si fuit facta à notario, nihllominùs sustinetur, † quia de stylo

3 Hispaniarum, notarij solent exequi citationes.Gonzal.Suar. *in prax. Eccles.tom.*2.*c.*2.*de citat.*Et fuit dictū in causa Toletana primitiarum, 20. Martij 1579. coram Bubalo, & in causa Toletana decimarum, 5. Maij

4 1589.coram R.P.D. meo Decano. † Nec huiusmodi citatio potest dici vaga, ex quo non fuit expressus locus compulsationis,quia cùm compulsatio deberet fieri in ciuitate Granaten. prout fuerat intimatum parti, & postmodùm in eadem Ciuitate iterum fuerit facta citatio ad interessendum compulsationi; satis hæc citatio dicitur certa,& non vaga, cùm aliunde habuerit notitiam, quò loci compulsatio esset facienda,vt dicit Rota in causa Legionen. iurisdictionis sancti Facundi 19. Martij 1590. coram Illustrissimo D. meo Cardinali Pamphilio,& in causa Calaguritana de Mæstu,29.Octobris 1603. coram R.P.D. meo Lancellotto,& in causa Auricen. Parochialis 11.Februarij 1604.coram Illustrissimo D. meo Cardinali Seraphino. Et hæc quidem iura fuerunt benè recognita per testes desuper examinatos. Iura verò exhibita per Petrum Valdez satis etiam sunt in forma probanti,quia licèt pars non fuisset citata,neque minùs dicta iura recognita, tamen cùm ea parte præsente, & non contradicente dictus Petrus exhibuerit tanquam notarius rogatus,recognitione non egebant,Rot.*dicta decis.*1.*de fid.instr. in nou.in princ.* nec minùs citatione, vt dicit additio ad dictā decisionem primam. Vestr.*in prax.d.cap.*1.*nu.*15. *fine lib.*6.

VERCELLEN. ARCHIpresbiteratus.

Lunæ 21.*Aprilis* 1608.

SVMMARIVM.

1 *Legatus potest creare protonotarios absentes, & non subditos suæ prouinciæ.*

2 *Iurisdictio voluntaria cōcessa à Principe supremo, non terminatur territorio, & potest exerceri inter non subditos prouinciæ; licèt contrarium videatur dicere Ancharanus, numer.* 3.

4 *Legatus potest conferre beneficia suæ prouinciæ existenti extra prouinciam ex quo collatio est voluntariæ iurisdictionis.*

5 *Ordo scripturæ non impedit causam iuris, & voluntatis, i.certam dispositionem,vel loquentis intentionem.*

6 *In facultate conferendi beneficia reseruata non veniunt reseruata ratione personarum.*

7 *Clau*

7 *Clausulæ exequutiuæ non alterant dispositionem principalem.*

Decisio CCCCV.

1 Post resolutionem factam, quòd beneficia Protonotariorū, etiam à Legatis creatorum, sunt reseruata, adhuc insistebatur, quòd Legatus non poterat creare protonotarium non subditum suæ prouinciæ; maximè absentem. † Contrarium tamen censuerunt Domini, quia creare protonotarios, est voluntariæ iurisdictionis, cùm volentes creentur absque contradictione, glos. 1. *in l.2.ff.de offic.Procons.* Cald. *cons.2. nu.2.vers.in contrarium,de ele l.& cons.* 8.*de iudic.* Et propterea iste non subditus prouinciæ, etiam absens
2 potuit protonotarius creari. † iurisdictio enim voluntaria concessa à principe supremo non terminatur territorio, & potest exerceri inter non subditos prouinciæ, *d.l.2.ff.de offic. Procons.l.emancipare, ff.de adopt.* glos. *in l.extra territorium, ff.de iurisd. om.iud.* Socin.*reg.*264.*incip.iurisdictio voluntaria.* Oldrad. *cons.*73. *in princ.* Et in terminis Legati de latere, etiā glos. *in cap. excommunicatis, in verb. commissa, in 1.de off.Legat.* & dicit Flor. de S.Petro, *disput.*3. *in vltimo dub. nu.*16.*&* 17.

3 Neque obstat, quòd Anchar.*cons.* 120. *num.*2. & Cassan.*cons.*31.*per totum,* videatur dicere, quòd iurisdictio voluntaria non possit exerceri vltra territorium, quia Anchar. loquitur quando Comes Palatinus creatus ab Imperatore legitimat subditū Papæ, vt succedat in castris existentibus in ditione Papæ. Cassaneus verò, quando Legatus, cuius facultates sunt restrictæ ad certam prouinciam, dispensat subditum super beneficio incompatibili extra prouinciam, quo casu non agebatur de dispensatione personæ, sed impedimentum proueniebat ex parte rei. Vnde, quicquid dicendum esset in istis casibus, longe distant à nostro, quia cum facultas creandi protonotarios, non restringatur ad certum locum, meritò cùm sit voluntariæ iurisdictionis, potuit vbique exerceri, etiam in non subditum prouinciæ, per supradicta. † Hinc 4
videmus, quòd Legatus potest conferre beneficia suæ prouinciæ vnicuique, etiam existenti extra prouinciam, ex quo collatio est voluntariæ iurisdictionis. Oldrad. *cons.*3. *num.*3. qui expressè loquitur in Legato, *qui fil. sint legit.* Capic.*decis.*203. *nu.*14.*& seqq.*

Neque est verum, quòd protonotarius non poterat creari nisi recepto prius iuramento, quia præstatio iuramenti refertur ad institutionem, ex deductis in alia decisione, quia Papa vtitur his verbis, *nonnullas facultates tribuendas duximus,&c. nec non vt & virtute præstantes videlicet clericos, in nostros & sedis Apostolicæ notarios accepto ab eis priùs solito iuramento, alios verò laicos in Palatij, & aulæ nostræ Lateranensis milites, &c. facta ab eis fidei professione, &c.creādi, recipiendi, & instituendi, &c.* Vnde ex ista structura verborum apparet, quòd gerundia sunt posita in fine totius clausulæ, elegantiæ gratia, & quòd deberet fieri cōstructio, *tribuendas duximus facultates creandi, recipiendi, instituendi notarios, præstito prius iuramēto.* Et sic cùm iuramentū præstetur de iure post assumptum officium, ex alleg. in alia decisione, ordo scripturæ non attenditur, sed ex iure sumitur, quid agi intelligatur. Et hoc est quod lex dicit † ordo scripturæ non impedit causam 5
iuris & voluntatis, id est, certam dispositionem, vel loquentis inten-

tionem, vt bene Oldr. *conf.* 314. *num.* 9. cũ allegatis in priori resolutione. Quòd autem Capitulum haberet facultatem conferendi beneficia reseruata, satis est sublatum ex deductis in alia decisione. Quibus addebatur, quòd dato etiam sine veri praeiudicio, quòd quando Episcopus gaudet alternatiua, possit conferre Dignitates, & Canonicatus vacantes in mensibus Febr. & Maij, adhuc remanentibus mensibus Martij, &
6 Iulij, Septembris & Decembris pro Capitulo, quod est conforme regulae octauae, adhuc non censeretur data facultas conferendi beneficia reseruata ratione personae, qualia sunt beneficia protonotariorum, vt *in extrauag. ad regimen, de praeb. in commun.* quae innouatur per regulam primam Cancellariae, quia in generali facultate conferendi non veniunt reseruata. Franc. *in cap. 2. nu.* 3. *de praeb. in* 6. Rot. *dec.* 3. *de offic. leg. & dec. vlt. de praeb. in nou.* Simonet. *de reseru. quaest.* 81.

Neque obstat clausula, in qua derogatur constitutionibus Apostolicis, & reseruationibus Dignitatum in Cathedralibus, & reseruationibus facultatum conferendi reseruata, quia adhuc non censetur data facultas conferendi beneficia vacantia per obitum protonotariorum, quia hoc non legitur, neque in principali dispositione, neque in ista clausula, † quae etiam cùm sit in exequutiuis, non alterat principalem dispositionem *Clem.* 1. vbi Doctor. *de praebendis.*

ROMANA CENSVS.

Lunae 28. Aprilis 1608.

SVMMARIVM.

1 *Liberam habens dispositionem, censetur habere dominium.*

2 *Dominium non potest esse apud duos in solidum.*

3 *Natura dictionis tamen, est restringere omnia praecedentia.*

DECISIO CCCCVI.

FVit resolutum, censum spectare ad Amadutium, quia illum emit Liuius pro Vitellio, eiusque haeredibus, ac successoribus, ad liberam dispositionem tamen Horatij Amadutij, tam quoàd sortem, quã quoàd exactionem fructuum, & ipsemet Horatius soluit pecunias, mediante ordine directo Bancho. † Vnde sequitur, quòd cẽsus spectat ad ipsum Horatium iure dominij, quia aliàs non potuisset de eo liberè disponere, *l. in re mandata, C. mandat.* & considerat Anchar. *conf.* 127. *col.* 1. *in fine, vers. reseruando namque*, & dixit in simili Rota in causa Romana Montium, 5. Nouembris 1576. coram S. M. Clemente 8. 1

Neque obstat, quòd acquisitio fuerit facta pro Vitellio, eiusque haeredibus, & successoribus, & sic fuit ei acquisitum dominium, † quod non potest in solidum esse penes plures, ex alleg. per Signot. *conf.* 75. *num.* 9. quia in hoc casu non fuit simpliciter Vitellio acquisitum, cũ acquisitio sit pro Vitellio, eiusque haeredibus, reseruata tamen dispositione Horatio, † cuius dictionis natura est, restringere omnia praecedentia. Bald. *conf.* 195. *nu.* 12. *vers.* 3. & *lib.* 2. Et sic retorquetur motiuum quòd cum dispositio & sic dominium sit penes Horatium, non possit esse penes Vitellium, cùm apud duos in solidum esse non possit. 2 3

Minus obstat, quòd census videatur emptus de pecuniis Vitellij, quia de contrario constat ex ordine dato per Amadutium Bancho ad effectum emendi censum, neque ex

epistо

epistolis constat, quòd tunc Horatius haberet in manibus pecunias Vitellij, & si constaret, necesse esset probare, quòd Amadutius de eis soluerit, & tunc videndum esset, si Vitellius voluisset donare Horatio, & si donatio sustineretur, vel aliàs resultaret aliqua simulatio, vt dici posset, censum spectare ad Vitellium.

CALAGVRITANA
Beneficij.

Ven.2.Maij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Sententia interloquutoria dicitur, quæ non decidit negotium principale.*
2 *Sententia interloquutoria ex qua sequitur damnũ irreparabile, est mixta, vel saltem habet vim diffinitiuæ, & ab ea datur appellatio.*
3 *Gesta post appellationem sunt attentata.*
4 *Requisita ad appellationem à mere interloquutoria, vide remissiue.*
5 *Clausula, contradictores, intelligitur de contradictoribus de facto, non autem de iure.*
6 *Contradictor de iure est, qui ius suum iudicialiter prosequitur.*

DECISIO CCCCVII.

FVit resolutum, quòd licet sententia lata super eo quòd Ioannes non erat legitimus oppositor,
1 esset interloquutoria,† quia nõ decidit negotium principale. Bal.*cons.* 344.*vers.in contrarium lib.*1. Butr.*cõs.*
2 6.*in princ. vers.ad propositum.* † Nihilominùs cùm ex ea sequeretur damnum irreparabile, erat mixta, vel saltem habebat vim diffinitiuæ, vt per Butr. *d. cons.*6. Et propterea ab ea dabatur appellatio, sicut à diffinitiua. Card.*cons.*72.*num.*11.& 12. *vers.ad aliud dubium*, Bald.*d.cons.*344. *in fin.vers.ex his.* † Et propterea se- 3
quitur, quòd gesta post dictam appellationem sint attentata, *c.non solùm de appe.in* 6. *cum vulg.*

Neque facit, quòd ad effectum, 4
quòd appellatio ab interloquutoria admittatur, plura debent concurrere, vt per Rom.*cons.*501.*per tot.* quia conclusio est vera, quando appellatur à mera interloquutoria, secùs autem quando habet vim diffinitiuæ. Bal.*in l.minoribus, num.*7.*vers. attende C. de his quib.vt indig.* cum aliis per Marant.*in prax.par.*6.*cap.& quandoque appellatur, num.*157.

Minùs etiam facit, quòd in Breui Sixti V. adsit clausula, *contradictores appellatione postposita compescendo,*† 5
quia cùm posita in clausulis exequutiuis intelligatur de contradictoribus de facto, non autem de cõtradictoribus de iure, ex alleg. per Lanc. *de attent.app.pen.limit.*8.*nu.*41. Et fuit plurièss resolutum. Ioannes autem erat contradictor de iure, † 6
quia coram Episcopo ius suum iudicialiter prosequebatur, vt fuit cõsideratum in causa Calaguritana beneficij, 18. Aprilis 1603, corã R.P.D. meo Lancellotto.

ASSISIEN. CENSVS.

Lunæ 5. Maij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Census in quo non interuenit pecunia numerata est fœneratitius.*
2 *Simulatio non præsumitur sine causa simulandi.*
3 *Series facti multùm confert ad detegendam simulationem.*
4 *Ad ostendendam simulationem sufficiunt indicia, coniecturæ, & verisimilitudo.*

5 *Contractus in dubio non præsumitur simulatus, saltem ad effectum quòd allegans simulationem teneatur illam probare.*

Decisio CCCCVIII.

QVia secundùm ea quæ de nouo proponuntur, nouum responsum dare oportet. Et primum non mutatur, sed thema, vt inquit Bald. *in cons.* 417. *nu.* 4. *in fine, lib.* 2. *& cons.* 52. *num.* 2. *in fin. lib.* 3. Propterea ex nouiter deductis Rota censuit, pecuniam numeratam non interueniſſe in constitutione census, de quo
1 agitur. † Et per consequens esse fœneratitium, iuxta constitutionem f. m. Pij. Et vt euitaretur dicta constitutio, apparet de causa simu-
2 landi, † sine qua simulatio non præsumitur, *iuxta cons.* Bart. 65. *sub*
3 *num.* 4. pluries canonizatum. † Attenta enim serie facti, quæ multum facit ad detegendam simulationem, vt inquit Ias. *in l. Prætor*, §. *si inuitum, num.* 3. *ff. de eden.* Dec. *cons.* 544. *nu.* 18. constat, dictam pecuniam numeratam non interueniſſe. Nam de anno 1580. inita fuit societas de emẽdo animalia cum pecuniis Bartholomæi Rognoni emptoris census, de quo agitur inter ipsum Bartholomæum, Andream, & Petrum Paulũ, & postmodùm de anno 1584. paulo postquàm finita fuit dicta societas, Bognonus emit censum pretio scutorum 1500. super bonis Andrææ cum obligatione P. Pauli, quæ soluit partim in pecunia numerata, & partim in nominibus debitorũ, & animalibus, quæ ei obuenerant finita dictæ societate pro dicto Capitale & lucro. Et die 5. Septembris eiusdẽ anni fuit instrumentum secundę societatis alias initæ, finita prima, inter Andræam, & Petrum Paulum super emendis, & vendendis animalibus, & asserebant in instrumento, iam fuiſſe exposita scuta 1500. in pecuniis, animalibus, & creditis. Quæ confessio partis arguit, fuiſſe exposita illa animalia, pecunias, & credita, quæ fuerunt habita à Bognono pro pretio census, & postmodùm septimo eiusdem mensis Septembris fuit extinctus dictus census, & illinc ad 7 dies alius creatus cum pecunia numerata, vt constabat ex attestatione notarij in præsentia testium, quæ satis probatur erronea; attenta dicta serie facti, ex quo postmodùm vigore istius societatis fuerunt exacta multa credita, quæ erãt in prima societate, & quæ Bartholomæus dederat Andrææ, & Petro Paulo pro pretio primi census, vt constat ex quietantiis existentibus penes debitores, & ex partitis librorum huius secundæ societatis. Vnde cessat ambigendi locus, quòd census fuerit extinctus ad effectum creandi nouum, cum fictione, quòd pecunia numerabatur ad euitandam constitutionem Pij V. † Cùm aliàs ad ostẽdendam simulationem sufficiant etiam indicia & coniecturæ, & verisimilitudo, vt dicit Aym. *in cons.* 156 *nu.* 7. *& seq.* 4

Neque obstat, quòd in dubio cõtractus non præsumatur simulatus, & maxime cùm in hoc casu constet, post emptionem secundi census animalia fuiſſe empta, quia hoc est verum ad effectum, quòd allegans simulationem, illam teneatur probare, prout videtur probata ex prædictis. Quæ probatio non eliditur ex dicta emptione animalium, quæ potuerunt emi ex pecunia numerata data in censum, & ex pecuniis quæ redigebantur ex animalibus, quæ dietim vendebantur, vt constat ex partitis librorum huius secundæ societatis.

Et sic conclusum pro simulatione.

VITERBIEN. FIDEICOMMISSI.

Lunæ 5. Maij 1608.

SVMMARIVM.

1 *In restitutione fideicommissi attendendus est valor de tempore obitus grauantis, non grauati, vbi vide de bonis Drogheriæ.*

2 *Qui commodum sentit, sentire etiam debet incommodum.*

3 *Hæres, vel eius procurator, non tenetur aliquid lucrari vel negotiari in gratiam fideicommissarij, nu.4.*

5 *In fideicommissis restituendis veniunt ea quæ erant in hæreditate de tempore obitus grauantis.*

6 *Fructus fideicommissi percepti per hæredem grauatum, pendente conditione non restituuntur.*

7 *In fideicommisso vniuersali vna res, vel quantitas succedit loco alterius rei, vel quantitatis.*

8 *In restitutione fideicommissi vtensilium, & mobilium, cessante fraude, & dolo, attenditur tempus purificati fideicommissi.*

DECISIO CCCCIX.

Dubitaui, an in restitutione drogheriæ, esset attendendus valor de tempore obitus grauati, an vero grauantis. † Et Rota censuit, 1 esse attendendum tempus obitus grauantis, & non grauati, quia genus, aut quantitas in genere est in fideicommisso, non species vel merces, quæ reperiebantur in drogheria tempore obitus grauati, aut quæ quolibet tempore reperirentur. Ita quod fideicommissum cresceret, & decresceret, sicut peculium, *l. si ita, ff. de aur. & arg. l. Aurelius, §. testamento, ff. de liber leg. l. si ita scripsisset, ff. de leg. 2.* Et est bonus tex. *in l. hac edictali, §. mobilium, C. de secund. nupt.* Bald. *cons. 135 primò casanas, num. 1. lib. 1.* Cùm enim agatur de drogheria, cuius bona non fuerunt subtracta, sed in vtilitatem grauati conuersa, † æquum est, vt cùm his suo 2 commodo negotiaretur, ita & suo periculo, *l. si socius, §. 1. ff. pro soc. l. manifestissimi, §. sed cùm in secunda, C. de furt.* Et ratio suadet, quòd sicut commodũ non spectabat ad fideicõmissarium, ita nec damnum, vt in puncto considerat Bald. *alleg. cons. 135. num. 1. vers. præterea iste Titius, & in fine, vers. prætereà cum ratio eadem.* † 3 Hæres enim non tenetur negotiari, & aliquid lucrari in gratiam fideicommissarij, Doct. *in l. deducta, §. ante diem,* vbi Alex. *num. 2. ff. ad Trebel.* † 4 Nec esse eius procurator, *l. postulante, §. sed in huiusmodi, in fine, ff. eodem titulo.* † Et hæc est regula generalis, 5 quia in fideicommissis restituendis veniunt ea quæ erant in hæreditate de tempore obitus grauantis, *l. 3. ff. ad l. falcid. l. debitor, §. fin. l. in fideicommissariam, §. quoties, & l. ita tamen, §. 1. ff. ad Trebel.* vbi fructus, pendente 6 fideicommissi conditione percepti ab hærede grauato non restituuntur fideicommissario, quia non hæreditati sed bonis accepto feruntur.

Neque obstat, quòd versemur in 7 fideicõmisso vniuersali, & in vniuersalibus vna res, vel quantitas succedit loco alterius rei, vel quantitatis, *l. Imperator, §. fin. cum l. sequenti, ff. de leg. 2. l. cum tabernam, ff. de pign.* Bald. *d. 10 cons. 135. num. 1. vers. in contrarium,* quia hæc non faciunt ad punctum. Essent enim consideranda, si merces quæ extabant in drogheria, fuissent suppositæ, & non genus, aut quantitas in genere. Tunc enim esset videndum, an defuissent ea-

tare facto,dolo,aut culpa ipsius hæredis grauati, vel naturaliter, quos casus considerant Doctores,& ampliant,& limitant.

8 Non obstat, quòd aliquando attéditur tempus obitus grauati,quia conclusio procedit quoad vtensilia, & mobilia domus, quæ restituenda sunt de tempore purificati fideicommissi,modò non adsit dolus,& fraus grauati, quia illarum rerum vsus censetur permissus à testatore. Et in his terminis loquitur decisio Foroliuien.fideicommissi 13. Nouembris 1595 coram bo.me. Litta.

An autem constet, drogheriam fuisse versam in aromatariam, erit particulariter agendum.

BONONIEN. RESIdui Pretij.

Ven 9. Maij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Possessio aratiua, vitata, & pratiua dicitur, etiam illa, in qua vna ex dictis qualitatibus verificatur.*

2 *An venditione facta ad corpus adiecto numero tornaturarum,si numerus non verificatur, id quod deficit debeat excomputari.*

3 *Emptor retinens rem, & pretium, tenetur ad fructus recompensatiuos.*

DECISIO CCCCX.

FVit resolutum, plagam,seu Berledam esse computandam in numero tornaturarum venditarum: neque esse faciendum aliquod defalcum pro tornaturis deficientibus, excepta illa quæ fuit euicta, fructus autem deberi iuxta terminos *l.curabit,C.de act.empt.*Quantum enim attinet ad plagam seu Berledá, cùm veniat in venditione, iuxta resolutionem factam coram me, 29. Febr.præteriti, debet quoque computari in numero tornaturarum véditarum, ad faciendum numerum, cùm fuerit vendita possessio terræ arboratæ,vitatæ,& pratiuæ,& sufficit quòd aliqua ex dictis qualitatibus verificetur in Berleda, † quia 1 impossibile est,vel saltem non contingens,quòd omnes qualitates verificentur in qualibet gleba, vt per Alex.*cons.*120.*num.*10.*lib.*2.Et quantùm attinet ad tornaturas deficientes,excepta illa quæ fuit euicta,non est facienda aliqua defalcatio; quia cùm sit in confesso apud partes, quòd venditio fuit facta ad corpus, non ad mensuram, licet fuisset enunciatum,esse tornaturam 100.& reperiatur esse tornaturarum 97.tamen tornaturæ deficientes non debent excomputari, † quia quicquid 2 sit de illa quæstione, an in puris terminis venditionis factæ ad corpus à dicto numero tornaturarum, si numerus non verificetur, id quod deficit debeat excomputari, de qua per Surd. *dec.*64.*nu.*11. *& seqq.* hic cessat omnis difficultas,propter verba adiecta in instrumento, *& quantacumque sit*, vt fuit latè deductum 14. Aprilis 1603 coram R.P.D. Ludouisio,in hac causa.

Quantum verò ad fructus recópensatiuos, ad illos tenetur Macchiauellus, cùm habuerit rem, & pretium, ad quod soluendum nulla erat data dilatio. Bald. *in l.2.num.*7. Castr.*num.*1.*C.de vsur.*Dec.*cons.*1 9. *col.*3. *vers.*6.*adduci potest.* Parif. *cons.* 60.*num* 26.*& seqq.lib.*1 Socin.*cons.* 176. *col.vlt.num.*11.*lib.*2.

SPO

SPOLETANA DOTIS.

Ven. 9. Maij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Confessio de dote recepta facta ante matrimonium, præsumitur facta spe futuræ numerationis.*

2 *Exceptio non numeratæ dotis, post biennium opponi non potest.*

DECISIO CCCCXI.

QVoàd scuta mille, de quibus in Capitulis matrimonialibus, Rota censuit esse debita Franciscæ pro sua dote. Guidobaldus enim in iisdem capitulis fassus est, habuisse, & recepisse à socero ducatos auri
1 mille. † Vnde licèt confessio receptionis dotis facta sit ante matrimonium, & propterea præsumatur facta sub spe numerationis, quo casu habet locum titulus de dot. caut. non num. Io. And. *in addit. ad Specul. in rubr. de donat. inter vir. & vx. in vlt. memb.* Bald. *in l. penult. §. mulier, num. 1.* vbi etiam Angel. *num. 1. ff. sol. matr.* Alex. *conf. 142. num. 5. lib. 5.* Aret. *conf. 86. num. 2. & 3.* Bald. Nouel. *de dot. 10. par. num. 7.* Socin. *in l. 1. num. 75. ff. sol. matr.* & de magis communi opinione Doctorũ testatur Couar. *var. res. lib. 2. cap. 7. num. 6. vers. est item*
2 *hoc in tractatu.* † Tamen cùm sint elapsa tempora opponendi exceptionem non numeratæ pecuniæ, mulier potest petere dotem confessatam, vt dicũt DD. præcitati. Quòd autem non competat exceptio non numeratæ dotis, satis patet, quia matrimonium durauit vltra biennium, licèt non vsque ad decennium, & tamen nec maritus, nec post eius obitum illius hæredes intra tempus à lege præfixum, opposuerunt de nõ numerata dote, vt habetur *in auth. quod locũ habet C. de dot. c. non aut. num.* † Et hæc, dicebant Domini sufficere, absque eo quòd videretur, si ex coniecturis constabat, confessionem non fuisse factam sub spe futuræ numerationis.

Quoàd alia scuta mille de quibus in literis Cambij factis constante matrimonio, erit particulariter videndum.

ROMANA CENSVS.

Lunæ 12. Maij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Restitutio datur ad statum in quo deponens erat ante factum depositum.*

2 *Clausula* sine præiudicio iurium *facta in deposito, preseruat ius, non tamen tollit mentem à facto.*

DECISIO CCCCXII.

CVm Cæsar de Amannis cessisset ad fauorem suorum creditorum bona sua, inter quæ adest census de quo agitur, qui fuit à diuersis creditoribus exactus, & præsertim à Ioanne Paulo Guidotto, nomine suorum filiorum hæredum hæredis Bargini, mediante deposito facto à sororibus de Amannia, ad effectum soluendi creditoribus Cæsaris, data cautione de restituendo prioribus, & potioribus. † Domini 1
dixerunt, quòd creditoribus, & Guidottis ipsis, qui etiam sunt creditores, danda erat restitutio ad statum, vt scilicèt pecuniæ deponerentur, soluendæ creditoribus, data dicta cautione, ex alleg. per Afflict. *decis. 395. num. 4.* Put. *dec. 32. de restitut. spol.*

Neque obstat, quòd depositum fuerit factum sine præiudicio iuriũ suorum de Amãnis, quia illa protestatio

statio præseruat ius in petitorio sororibus, sed non interim impeditur restitutio ad statum, cùm sit adiecta tantùm ad præseruandum, & non ad tollendum mentem à facto. Oldrad. *cons.* 330. *in fine* Sarn. *in reg. de iur. quæs. non tollend. quæst.* 1. *in fine* Caput. *dec.* 282. *lib.* 1. *in manuscr.*

PAMPILONEN. DE Ianzi.

Ven. 23. *May* 1608.

SVMMARIVM.

1 *Intrusus in noua gratia debet facere mentionem de fructibus perceptis. Declara, vt hoc non procedat, quando fructus debentur tertio, maxime si super hoc fuerit condemnatus, nu.* 3.

2 *Ignorantia iuris admista cum facto semper excusat.*

4 *Gratia non valet, non facta mentione rei iudicatæ.*

5 *Gratia non valet, non facta mentione intrusionis, saltem virtualiter, num.* 10.

6 *Intrusio probatur, ex quo probatur possessio capta lite pendente.*

7 *Subreptitia non dicitur gratia, in qua res non est expressa, de qua Papa potuit cogitare.*

8 *Vera intrusio propriè est perceptio fructuum.*

9 *Regula de subrogando obstat intruso qui percepit fructus.*

DECISIO CCCCXIII.

DIcebatur, gratiam Antonij non sustineri; tum quia non fecit mentionem, quòd fructus percepit, tùm quia non narrauit, se esse intrusum. Quantùm attinet ad primam difficultatem, licèt intrusus debeat facere mentionem perceptionis fructuum in noua gratia, ex deductis in decisione facta, sub die 26. Octobris præteriti. Tamen Rota censuit, prout & in illa decisione, quòd Antonius esset excusandus, † quia regula illa 1
non procedit, quando fructus debentur tertio. Cassad. *decis.* 6. *num.* 6. *& dec.* 7. *de prabend.* cum allegatis in dicta decisione. Et licèt dicatur, quòd in casu isto fructus propriè tertio non deberentur, sed Cameræ; quo casu non intrat decisio Cassad. quæ fundatur in eo, quòd mentio non est facienda quando fructus debentur tertio, quia impetrans duplici dispendio afficeretur, componendo cum Camera, & soluendo tertio. Tamen, quicquid dicendum sit, ad quem fructus spectarent, in casu isto hodie agitur de sola excusatione, ad quam admittendam satis est, quòd Antonius esset condemnatus in sententiis Rotalibus ad fructus restituendos, & quod esset instrumentum liquidationis concessum in partibus. Vnde verisimiliter potuisset credere, fructus spectare vel ad Ferdinandum subrogatum in iuribus Ioannis defuncti, vt dicitur in alia decisione, vel ad alios.

Neque hic est agendum, ad quem vere dicti fructus de iure spectarent in casu isto, sed sufficit, quòd stante condemnatione, Antonius potuit de
hoc dubitare, † quia ignorantia iuris 2
admixta cum facto semper excusat. Rota *decis.* 3. *de præscript. in nouis*, Ægid. *decis.* 774. *num.* 1. Doctores communiter, *in cap. de quarta de præscript.*
† Tanto magis, quia interueniebat 3
authoritas iudicis, qui in sententia ipsum condemnauerat ad fructus, Butr. *cons.* 8. *in fine.* Et in terminis nostris est decisio Cassad. .*num.* 9. Et in simili fuit etiam resolutum in causa Salamantina dimidiæ portionis, 1. Aprilis 1591. coram Illustrissimo Pamphilio.

Quan

4 Quantum attinet ad secundam difficultatem, licèt verum sit, quòd gratia non valebat, non facta mentione rei iudicatæ contra se repor-
5 tatæ, vt per Alex. *conf.* 42. *nu.* 1. *lib.* 4. prout non valet non facta mentione intrusionis, Fel. *in cap. in nostra, num.* 10. *corol.* 2. *de rescr.* Gabr. *de acq.*
6 *poss.* *concl.* 4. *n.* 5. *vers.* 3. *amplia*, † quia intrusio satis ostēditur, ex quo possessio fuit capta lite pendente. Ferret. *cons.* 12. *num.* 11. *vers. addo ad ea.* Tamen hæc non obstant, nam respectu trium sententiarum, non intrat fundamentum intrusionis, quia de tempore gratiæ Antonius non reportauerit contra se dictas sententias, ad fauorem Ferdinandi. Respectu verò possessionis captæ lite pendente, quicquid dicendum sit, an Antonius propterea dici possit intrusus, satis de hac intrusione fuit facta mentio, cùm in gratia narrauerit, institutionem, & possessionem
7 lite pendente sibi factam fuisse. † Vnde satis est ad tollendum subreptionem, quòd Papa in gratia de intrusione potuerit cogitare. Lap. *alleg.* 89. *num.* 6. *vers. item licet taciturnitas, & num.* 7. Aym. *cons.* 79. *num.* 8. Et fuit pluries resolutum. Nec Papa potuit intelligere in hoc casu de possessione legitima, iuxta decisionem Oradini in causa Pampilonen. Prioratus 3. Iunij 1569 quia expressè fuit narratum, possessionem captam lite pendente, & in clausulis generalibus adest, quòd Antonius possit expedire gratiam, *si neutri*, vel *si nulli*. Vnde Papa verisimiliter potuit cogitare de intrusione Antonij.

Neque obstat, quòd Papa potuit cogitare quidem de possessione, sed
8 non de perceptione fructuum, † quæ propriè est vera intrusio, vt per Gig. *de intrus. num.* 70. quia Gig. loquitur ad effectum regulæ de subrogandis. † Vt enim obstet illa regula intruso, dicit, quod debet esse intrusus cum perceptione fructuum, sed non firmat, quòd qui fructus nō percepit, non sit intrusus, imò cōtrarium dicit. Sed hæc non alterāt casum nostrum, in quo dicendum est, satis esse quòd fuerit facta mentio virtualiter intrusionis, quia quoàd fructus, si erant debiti tertio, nulla erat facienda mentio, si Cameræ poterat fieri compositio, & vtcumque sit, vt dictum est, Antonius venit excusandus.

CALAGVRITANA Decimarum de Tritoi.

Ven. 23. *May* 1608.

SVMMARIVM.

1 *Sententia sine citatione est nulla.*
2 *Tempus futurum non trahitur ad præsens, nec in præsenti verificatur.*
3 *Tempus certo modo determinatum, alterius temporis functionem non recipit.*
4 *Sententia per productionem iurium circumducitur, & habetur pro cancellata.*

Decisio CCCCXIV.

Rota censuit, vtramque sententiam de partibus esse nullam ex defectu citationis ad sententiam, † 1 quæ de iure necessariò requiritur, *Clem. sæpe*, vbi glos. *in verb. ad id, de verb. sign. l.* 1. §. *item cum ex edi. ff. quæ sent. sin. appel. resc.* Quia defectus non potest saluari propter cōclusionem in causa, iuxta stylum illarum partium, quia respectu primæ sententiæ nulla adest cōclusio. Nam & si procurator Capituli petierit, in causa concludi, & iudex habuerit

AAA 4 petitio

petitionem pro præsentata, & mãdauerit, dari copiam actorum alteri parti, ad effectum respondendi, & si non responderit, procedet ad conclusionem causæ, & articulum de iure debitum, non ideo sequitur, quòd in causa concluserit, quinimmò si procedet ad conclusionem causæ, sequitur, quòd nõ habuerit causam pro conclusa, *l. stipulatis, §. si sibi fundũ, ff. de a.t empt. l. qui fundum, ff. de contr.*
2 *empt* † Tempus enim futurum ad præsens nõ trahitur, nec in præsenti verificatur, *l. cedere diem*, iuncta gloss.
3 *in verb. pendente, ff. de verb. signif.* † Et tempus certo modo determinatum alterius temporis functionem non recipit, *l. vsusfructus mihi in biennium, ff. de vsufr. legat.*

4 Quantum attinet ad secundam sententiam, licèt iudex in causa concluserit, tamen cùm ista conclusio fuerit circumducta per productionẽ iurium, Rot. *decis. 1. de testibus, in nou.* Alex. *cons. 84. num. 9. lib. 4.* non potest suffragari, quia debet haberi pro cancellata, *l. & post edictum, §. circumducto, ff. de iudic. l. acta*, & ibi glos. *in verbo circumduci, ff. de re iudic.* Nec sustineri potest, ex quo dicatur lata partibus præsentibus, quia de præsentia partium non constat, licèt iudex post sententiam promulgatam mandauerit partibus intimari, sed non partibus præsentibus, sed testibus præsentibus.

BONONIEN. SERICI.

Ven. 30. May 1608

SVMMARIVM.

1 *Mediator de proprio facto deponens plusquam semiplenè probat.*
2 *Testi proxeneta quando agitur de perficiendo, aut tractando actum, non creditur, secùs quando agitur de probanda qualitate actus iam perfecti.*

DECISIO CCCCXV.

Domini resoluerunt, Cæsarem de Lettis emisse sericum nomine Occellorum, & non nomine proprio. † Quod probatur ex dicto 1
mediatoris, qui, cùm deponat de facto proprio, plusquàm semiplenè probat. Aym. *cons. 178. num. 7.* Cæs. de Gras. *decis. 2. in fine, de empt. & vend.* Et propterea concurrentibus insuper circumstantiis facti, probat concludenter. Io. Andr. *in cap. fin. num. 4. ad finem, de succes. ab intest.* Cæs. de Gras. *decis. 3. num. 6. de probat.* Hic autem satis concurrunt circumstantiæ facti, quia postmodùm Occelli fecerunt apochas crediti venditoribus serici, in quibus constituebant se debitores, & post decoctionem Occellorum aliqui ex eis egerũt in iudicio, & obtinuerunt, se graduari, & prædicta etiam corroborantur ex dicto cuiusdam religiosi, licèt deponat de auditu.

Non obstat, quòd testis qui deponit de facto proprio, fuerit proxeneta, cui non creditur: † quia con- 2
clusio procedit, quando agitur de perficiendo, aut retractando actum, secùs autem quando agitur de qualitate actus iam perfecti. Alex. *cons. 127. in fine, lib. 7.* Gabr. *de testib. concl. 20. num. 8.* Rot. Gen. *decis. 188. num. 9.*

Minùs facit, quòd in libris gabellæ sericum fuerit descriptum sub nomine Letti, quia nihilominùs ex prædictis manifestissimè apparet, quomodò negocium se habuerit, & propterea illa descriptio non debet nocere veritati negocij, ex alleg. per Surd. *cons. 80. nu. 2.*

OVE

OVETEN. MERCEDIS.

Ven. 30. Maij 1608.

SVMMARIVM.

1 *In taxatione salarij est attendenda qualitas personarum, industria, & peritia.*

Decisio CCCCXVI.

CVm Capitulum non neget, salarium esse debitum domino Quinones, prout etiam pluriès fuit firmatum, sed solùm discordia sit circa quantitatem, Rota censuit, nō posse fieri vim super decreto reuocationis D. Guinones, cum assignatione salarij scutorum 50. quia ista assignatio fuit facta post reuocationem, nec constat de aliqua acceptatione, sed domino Guinones deberi salarium ad rationem ducatorum 100. annuorum, iuxta resolutiones alias factas, quia dato etiam, quòd non constaret de aliqua promissione quantitatis, † nihilominùs cùm hoc casu sit attendēda qualitas personarum, industria, & peritia, vt dicit Bald. *cons. 155. in fin. lib. 5.* habita ratione ad dictas qualitates D. Guinones, hæc quantitas non videbatur excessiua, sed multum conueniens.

1 (margin, beside "ne quantitatis")

ROMANA SPOLII.

Merc. 4. Iunij 1608.

SVMMARIVM.

1 *In spolio vigore Ægidianæ non datur appellatio, nisi notoriè constet de grauamine, nu. 9.*

2 *Iudex iniustè procedens, non priuat possessione.*

3 *Possessor de tempore litis motæ, est manutenendus, etiamsi contra ipsum lata sit sententia, à qua tamen bene appellauit, nu. 9.*

4 *In concursu possessio ciuilis anterior præfertur naturali posteriori.*

5 *Iuramentum calumniæ petitum, & non præstitum, annullat sententiam.*

6 *Mandatum generale, cum clausula ad iurandum de calumnia, ex communi obseruantia admittitur.*

7 *Sententia lata sine probationibus, est notoriè nulla, contra* Afflict. dec. 28.

8 *Sententia restitutoria, in causa appellationis potest ex nouiter deductis iustificari.*

Decisio CCCCXVII.

HErcules vigore mādati ad eius fauorem relaxati à primo Collaterali, obtinuit pro eius credito immitti in eius possessionem molendini. Et cùm postmodùm Octauianus introduxerit iudiciū spolij corā Cameratio, & obtinuerit, Hercules, introducta causa in Rota, petebat manuteneri. Et Domini censuerūt, esse manutenendum, † quia licet vigore Ægidian. in spolio non sit dāda appellatio, & propterea non possit inuari summarissimo possessorio, cùm sententia sit lata in plenarie. Menoch. *de retinen. remed. vlt. nu. 59.* tamen secùs est, si notoriè constat de grauamine, quia tunc datur appellatio, vt sunt verba formalia cōstitutionis, quæ refert etiā Corn *cons. 1. in princ. vers. item præsupponendum est, lib. 4.* & dicit Put. *decis. 4. de Ægidian.* Et fuit pluriès firmatum in Rota. Hîc autem constat, sententiam esse nullam, & notoriè iniustam ad effectum de quo agitur. † Et ideò Hercules non fuit sua possessione priuatus, vt per DD. *in l. clam possidere, §. qui ad nundinas, ff. de acquir. possess.* † Vnde debet manuteneri,

4 neri, §. *hodie*, *instit. de interd.* quia in concursu præfertur ciuili possessio anterior naturali posteriori, secundùm opinionem quam Rota seruat, & sentit Menoch. *loco allegato*.

5 Nullitas enim satis concludenter deducitur, ex quo fuit petitum iuramentum calumniæ, & non præstitum, *cap.1. de iuram. calum. in 6.* vbi Franc. *nu.4.* Rot. *dec.2. de iuram. cal. in antiq.* Put. *dec.398. lib.2.* Nec alia pars potest iurari, ex quo iuramentum fuit præstitum in terminis substantialibus, secundùm opinionem quam Rota aliàs amplexa fuit, quia nedum non constat de mandato speciali Pompeij qui illos seruauit, sed nec de aliquo mandato generali ad lites, cum clausula ad iu-
6 randum de calumnia, † quod (quicquid de rigore iuris,) ex communi obseruantia admitti, & ab ea non esse recedendum, dicit Bart. *in l. qui bona, §. si a ueno, num.7. ff. de dam. infect.* Mathesil. *sing. 149. incip. nota quod*, Gail. *obseru. 83. nu.3. in fine & nu.4. lib.1.*

7 Notoria verò iniustitia deducitur, ex quo sententia fuit lata sine probationibus. Gem. *conf.76. num.6. vers. dicitur insuper*, Anchar. *conf.37. num.2. lib.5. & 313. num.2. vers. sed ponamus, eodem libr.* Gabr. *in tit. de sent. concl. 9.* vbi de magis communi. Et hanc sententiam sequitur Rota, reiecta decisione Afflict. 2 ..., iudicem potuisse aliunde se informare, vt per Chiufen. *decis. 1..9. in manuscr.* & fuit sępius dictum. In hoc enim casu nullæ fuerunt factæ probationes, quia nec acta facta in Capitolio fuerunt transportata, vel producta ad effectum iurium, etiam Rota resoluit, ex deductis coram Camerario non constare de primo extremo

Neque releuat, quòd hodie ex testibus, & aliis, constat de primo extremo Octauiani, & regula sit, quòd in causa appellationis non deducta deducam, &c. & in specie, † quòd 8 sententia restitutoria possit ex nouiter deductis iustificari, est decisio Veral. 115. *lib.3.* Et in omnem euentum constat de transportatione actorum; Quia fuit responsum, regulam præfatam esse veram, sed non applicari; quia hodie non agitur de iustificatione sententia, ad effectum quòd possit cõfirmari, prout loquitur Veral. sed agitur ad effectum iustificationis appellationis, an esset admittenda, vel ne; & ad hoc quòd dum agitur super iustificatione sententiæ sit danda manutentio. † Et 9 ad hunc effectum sufficit Herculi, quòd deberet admitti appellatio, ex quo sententia illa non iustificatur ex actis, vt bene videtur dicere Corn. *dicto conf. ... num.2. vers. actæ autem causæ, lib.4.* Hinc Bald. in istis terminis dicit, quòd deferendum est appellationi, quando est aliqua, vel aliquabilis *in conf.367. in princ. lib. 1.* & alias gesta appellatione pendente, debent reuocari. Idem Bald. pariter in istis terminis, *conf.379. num. 10. lib.1.* Et fuit resolutum in causa Farfen. bonorum, 16. Ianuarij præteriti coram Reuerendissimo D. meo Decano. Et prædicta nituntur maxima æquitate, quia aliàs per indirectum tolleretur Herculi defensio, qui, si vidisset aliam partem iura sua producere coram Commissario, etiã ipse iura sua deducendo, potuisset se defendere. Quantum verò attinet ad transportationem actorum, vel productionem, de eis in actis non constat. Vnde apparet, confessiones Herculis, quòd acta essent producta esse erroneas, maximè cum fuerint factæ in quibusdam protestatio

stationibus, in quibus asserebat, cõstare de iure suo ex processu in actis producto, quæ fuerunt incidenter factæ, & possunt habere alium sensum.

TARRACONEN. Attentatorum.

Merc. 4. Iunii 1608.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitione pendente, nihil est innouandum.*

2 *Regula*, qui continuat non attentat, *fallit quando causa super ipsa continuatione committitur.*

3 *Iudex ex officio potest reuocare attentata.*

4 *Reuocatio attentatorum, quoad præterita, habet vim possessorij recuperandæ, quoad futura, retinendæ.*

DECISIO CCCCXVIII.

CVm Capitulum vigore specialis Commissionis fuerit inhibitum, ne aliquid innouaretur, circa priuationem officiorum, & tamen secùs fecerit; Rota censuit, constare de attentatis, † quia inhibitione
1 pendente, nihil est innouandum; neque Capitulum potest iuuari ex
2 regula, *qui continuat, &c.* † quia fallit, quando causa expresè super cõtinuatione ipsa committitur. Rip. *in cap. cùm M. Ferrarien. nu. 193. ante finem vers. ad istud respondeo, de const.* Et hæc de plano procedunt respectu D. Christophori, quia constat de mandato illius qui præsentauit cõmissionem, & etiam respectu Pauli. Licèt enim nec ipse, nec eius antecessor esset in causa, tamen cùm causa fuisset commissa nomine Dignitatum, & generaliter inhibitum Capitulo, ne aliquid innouaret circa
3 distributionem officiorum, † iudex potest ex officio reuocare attentata, cum eius maiestas sit læsa. Cassad. *dec. 3. nu. 6. de restit. spol.*

Neq; obstat, quòd cùm huiusmodi officia sint annalia, non est in quo detur manutentio dictis Dom. Christophoro, & Paulo, cum dubiũ disputetur ad hunc effectum, † quia 4
fuit responsum, quòd cùm reuocatio attentatorum, quoàd præterita, haberet vim possessionis recuperandæ, quo verò ad futura, retinendæ, vt per Oldr. *cons. 206. nu. 4. vers. nunc autem*, poterit in futurum dari manutentio, in præteritum verò cogi Capitulum ad restituendum quod percepissent dicti actores, si minimè priuati fuissent.

BONONIEN. FIDEIcommissi de Mangiolis.

Luna 9. Iunij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Substitutio reciproca, quæ etiam breuiloqua dicitur, sub se continet directas substitutiones, non autem fideicommissarias.*

2 *Substitutio compendiosa cõtinet fideicommissariam.*

3 *Substitutio reciproca, quando adest clausula codicillaris per verba futuri temporis, cõtinet etiam fideicommissariam.*

4 *Verbum* substituo *est commune.*

5 *In dubio verba directè debent intelligi.*

6 *Verba* non valebit, *posita in hac clausula codicillari*, si non valet, vel valebit iure testamenti, &c. *non sunt restricta ad aliquod tempus.*

7 *Verba* si sine filiis decesserit, *posita in substitutione denotant tractum temporis, & an & quando*

ſubſtitutio reciproca dicatur coniun-
cta cum compendioſa.
8 *Verbum*, deſcendentes, *eſt collectiuũ*
plurium.

DECISIO CCCCXIX.

COmes Hercules ſenior inter
alia legauit Octauiano filio il-
legitimo, & ſucceſſiue eius filiis, &
deſcendentibus maſculis legitimis,
& naturalibus ex eius filiis legiti-
mis, quatenus extarent, & præſer-
tim Herculi nepoti naturali ex Bar-
tholomæo filio legitimo, & ſucceſ-
ſiuè eorum filiis & deſcendentibus
maſculis legitimis, & naturalibus,
& dictos Octauianum, & alios filios
filiorum præfatos, & illorum deſcé-
dentes inuicem ſubſtituit.

Hoc ſtante, dubium eſt, an Her-
cules & eius deſcendentes ſint acti-
ue vocati ad portionem Octauiani,
& quatenus ſit, an etiam paſſiue.

Quantum attinet ad primam dif-
ficultatem, Rota cenſuit, affirmati-
uè eſſe reſpondendum. Nam licet
hìc ſimus in ſubſtitutione recipro-
1 ca, † quæ & Breuiloqua a Doctori-
bus appellatur, ex allegatis per Illu-
ſtriſſimum Mantic. *de coniect. vlt. vol.*
*tit.4. num.*1. quæ continet in ſe tan-
tùm directas ſubſtitutiones, non au-
tem fideicommiſſarias, *l. iam hoc iure,*
verſ. ſed ſi aliter, ibi, *in vulgarem tan-*
tummodo caſum, & ibi notant DD.
cõmuniter, *ff. de vulg.* Et ratio eſt,
quia fit ſimpliciter, & non habet
tractum futuri temporis, itaut plura
2 tempora complectatur, † prout ha-
bet compendioſa, quæ continet
fideicommiſſariam. Iaſ. poſt Bart. *in*
*l. centurio, num.*52. *ff. de vulg. & pupil.*
Illuſtriſſimus Mantica *vbi ſuprà, nu.*5.
Tamen ſecus dicendum eſt in caſu
iſto, ex pluribus, & præcipuè, quia
in hoc teſtamento adeſt clauſula
codicillaris per verba futuri tempo-
ris. † Vnde certum eſt, ſubſtitutio- 3
nem reciprocam continere etiam fi-
deicommiſſariam. Caſt. Corn. & alij
in l. ſi frater, ff. de fideicom. illuſtriſſi-
mus Mantica *vbi ſupra num.*9. *verſ.*
ſed contrariam ſententiam, vbi de com-
muni, & magis communi. Et hoc
probatur euidentiſſima ratione, ſe-
cundùm Grat. *in c.*8. *num.*13. *lib.*2. † 4
Nam verbum *ſubſtitutio* eſt commu-
ne, & aptum cõprehendere tam di-
rectam, quam obliquam ſubſtitutio-
nem, & ex eo regulariter compre-
hendit directam, † quia in dubio 5
verba directè debent intelligi, quod
ceſſat, ſtante clauſula codicillari, per
quam diſponitur, † quòd ſi teſta- 6
mentum non valet, vel valebit iure
teſtamenti, valeat iure fideicommiſ-
ſi. Quæ verba ſignificant, quòd ſi
non valet, vel valebit iure directo,
valeat iure fideicommiſſi, quæ ver-
ba, *vel non valebit*, non ſunt reſtri-
ctiua ad aliquod tempus, & ideò ſi
adita hæreditate expirauit vulgaris
directa, tunc valebit vt fideicõmiſ-
ſaria, vt benè & eleganter per Soc.
ſen. *conſ.*6. *num.*5. *vol.*3.

Et hoc etiam ex aliis apertiſſimè 7
deprehenditur, quia ſublato de me-
dio Hercule, & eius filiis, & morien-
te Octauiano ſine filiis, ſubſtituit
filios legitimos ipſius teſtatoris, quo
caſu ſubſtitutio reciproca dicitur
coniuncta cum compendioſa, quia
illa verba *ſi ſine filius*, denotant tra-
ctum temporis, & congruunt ſubſti-
tutioni compendioſæ, & ideò poſt
aditam hæreditatem intelligitur fa-
cta fideicommiſſaria. Rol. conſ. 45. nu.
10. *cum ſeqq. vol* 1. Imol. *in l. Lucius*
Titius, 45. *num.*12. *verſ. aut apponitur eſt*
conditio ff. de hæred. inſt. Capra conſ. 7.
num 19. illuſtriſſim. Mantica *loco al-*
*legato, num.*6. *verſ. idem quoque eſt in-*
telligendum.

Quantum attinet ad ſecundam
diffi-

difficultatem; Domini censuerunt, Herculem,& eius descendentes non solùm fuisse actiuè vocatos, verùm & passiue, ex quo vocantur descen-
8 dentes; † quod verbum est collectiuum plurium, itaut vnus post alium videretur grauatus restituere, per cons. Socin. iun. 81. *num* 10. *lib.* 3. Aym. *cons.* 22. *num.* 4. Et ponderabant etiam prohibitionem alienationis,& alia, sed quia articulus est exemplaris, volui hîc tantum annotare sententias Dominorum, expectando ab ipsis ex solita benignitate denuò responsum, maximè quia circa hunc articulum vota non satis conueniebant.

TOLETANA DECIMARUM.

Ven. 13. *Iunij* 1608.

EPITOME.

An per hæc verba (*concedo prædium con todos diezmos de los ganados que criaren en todos sus tenimientos*) censeantur etiam concessæ decimæ, an verò exemptio à solutione decimarum.

SVMMARIVM.

1 *Pascere dicitur, ille qui pabulum præbet.*

DECISIO CCCCXX.

EX deductis in hac causa 7. Aprilis 1606. clarè constabat, quòd vigore stabilimétorum Religionis, etiam cómendatrix Monasterij sanctæ Fidei, tenebatur soluere decimã ex animalibus propriis, quæ nutriũtur in propriis prædiis. Sed difficultas consistebat in eo, an etiam tenerentur de propriis animalibus, quæ nutriũtur in prædio sancti Martini, quod fuerat concessum Monasterio per magnum magistrum, *con todos diezmos de los ganados que criaren en todos sus tenimientos.* Quæ verba interpretantur,& cum omnibus decimis gregũ quos nutriuerint in omnibus suis tenementis. Et propterea hæc verba sunt intelligenda, vt possint habere decimas ab arrẽdatariis, non quòd sint exemptæ à solutione decimarum, cùm hæc inter se differant, vt dicitur in alia decisione. Et huic intellectui non repugnant verba illa, *quos nutriuerint*, quia satis Moniales dicuntur pascere, etiam quòd arrendent, † cùm pascere dicatur ille, qui pabulum præbet, vt 1
colligitur ex tex. *in c.* 1. 13. *quæst.* 1. vbi quis pascit gregem, iuncta glos. *in verb. pascit.* Et facilè fuisset Magno Magistro dicere, *concedo exemptionem à solutione decimarum*, prout dixit, *concedo decimas gregum, quos nutriuerint.* Et cessat omnis difficultas, quia in petitione confirmationis concessionis huius facultatis decimandi, moniales fatentur, huiusmodi prædium fuisse datum cum omnibus suis decimis,& quod plus est, dicunt, percepisse decimas pacifice absque contradictione,& fuisse spoliatas. Vnde manifestissimè apparet, Monialibus fuisse cócessam decimam, non exemptionem à solutione decimarum. Et hæc corroborantur, cùm addito stabilimentum, quòd facta concessione terrarum, non propterea liberatum prædium a solutione decimarum, cum quo censetur se conformasse magnus Magister. An autem Moniales doceant de tali obseruantia, quæ eis suffragetur, erit particulariter videndum.

IMO

IMOLEN. DIVISIONIS.

Lunæ 16. Iunij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Societas cum infante absque consensu tutoris contrahi non potest.*

2 *Societas omnium bonorum potest expressè & tacitè coiri.*

3 *Fratres, etiamsi aliquis sit infans, viuentes post obitum patris cum hereditate indiuisa, cum communicatione lucrorum, & rationis redditione, censentur contraxisse inter se societatem omnium bonorum. Et hæc tria sunt requisita societatis omnium bonorum.*

4 *Ad effectum societatis omnium bonorum, quando societas est promercalis, non requiritur par industria.*

5 *Socius omnium bonorum non habitans cum aliis per modicum tempus, non censetur a tacita societate discessisse.*

6 *In tacita [illegible] omnium bonorum veniunt [illegible] quæ acquiruntur ex actibus [illegible], non quæ ex legato, aut hæreditate proueniunt.*

DECISIO CCCCXXI.

OBiit Ioannes Antonius pistor relictis post se quatuor filiis, inter quos Matthæus infans. Vnde dubitatum fuit, an fuerit inter ipsos fratres contracta societas omnium bonorum, etiam respectu dicti Matthæi infantis non tamen ad effectū videndi, an societas possit contrahi cum infante absque consensu tutoris, † quia vera est responsio negatiua. Rom. *cons.* 413. *num.* 14. *vers. quod sextum*, & ibi apostil. Alex. *cons.* 49. *in princ. lib.* 1. Sed ad effectum, quòd cùm fuerit [illegible] ex communibus rebus relictis per patrem, possit effectus maior petere communicationem, actione negotiorum gestorum, vt dicit Bald. *in cons.* 236. *lib.* 4. vel ratificare quod iam est communicatum, vel communi nomine actum. Alex. *dicto cons.* 49. *num.* 2. *vers. hoc probatur* 1. *lib.* 1. Ias. *in l.* 1. *num.* 6. *vers. vltimo limita, C. qui test. fac. poss.* Aym. *cons.* 286. *num.* 2. Surd. *cons.* 9. *num.* 17. *lib.* 1. vbi numero sequenti dicit, quòd satis dicitur ratificasse, cùm effectus maior se ingesserit in negociis societatis, prout in casu illo fecit Matthæus, vt deponunt testes in summatio *nu.* 10. Et Rota censuit, ad effectum prædictum fuisse contractam societatem omnium bonorum, etiam respectu Matthæi. † Nam cùm societas possit induci tacitè & expressè, *l. coiri, ff. pro soc.* Bald. *cons.* 19. *num.* 1. *vers. ad intelligentiam lib.* 1. Ang. *cons.* 112. *in princ. vers. sed hoc videndum*, licèt hic non adsit societas expressa, adest tamen tacita, & quidem omnium bonorum, quæ satis probatur ex actibus consonantibus ipsi societati, & dicit Ang. *vbi supra, vers. [illegible] do contrahitur tacitè.* Nam illi fratres post obitum patris per 25. annos, & vltrà, continue communiter, & pro indiuiso simul steterunt, & cohabitarunt, viuendo communiter, expensis ad vnum panem, & vnum vinum, & ad vnam, eandemque mensam, & omnia eorum bona tam mobilia, quàm immobilia, & nomina debitorum communiter, & pro indiuiso tenuerunt, & possiderunt, promiscuè agendo, & communicando fructus prædictorum, necnon lucra, & salaria [illegible] vllo computo rationum, & nulla vnquam inter eos reddita ratione, soluendo etiam collectas, & munera, & faciendo alias expensas, quæ deprehenduntur ex ipsa [illegible] ne hæreditatis facta communi nomine 2

mine, & exactione crediti officinæ paternæ, illudque iterum in eadem officina negotiando, ex restitutione dotis facta matri Mathæi, & ex solutione debitorū paternorum. Quæ omnia communi nomine fuerunt facta. Et quod plus est, dotarunt cōmuni nomine sororem ex vtroque latere Matthæi, necnon, & eodem communi nomine domum emerūt. Quæ longè post obitum patris fuerunt facta.
3 † Vnde cùm, vt ex præfatis patet, isti fratres post obitum patris simul vixerint cum hæreditate indiuisa, cum communicatione lucrorum, & rationis non redditione, istis tribus copulatiuè concurrentibus, censetur inducta societas omnium bonorum. Bart. *in l. Titium, §. altero, num. 5. ff. de adm. tut.* Dec. *cons. 21. & num. 1. & 2. vers. secundum Oldr. & cons. 628. nu. 3.* Ias. *cons. 2. num. 16. & 17. vol. 3.* Et pluriès dixit Rota. Et hæc quidem non solùm habent locū respectu artis pistoriæ, quæ erat in hæreditate paterna*, verùm etiam respectu conductionis bonorum artis ferrariæ, vt cupedinariæ, cùm nulla appareat distinctio, & in his omnibus se ingesserit Matthæus, præstando operas suas, quę ingessio, attenta origine, satis arguit etiam communionem in istis, quia semper fuit continuatum exercitium paternum, faciendo alias negociationes, quæ quodammodò proueniebát ex fructu negociationis artis pistoriæ. Nec iuuat fratres, quòd opus Matthæi non esset æquiualens operibus ipsorum,
4 † quia ad effectum communionis omnium bonorum, quando societas est promercalis, nō requiritur par industria, vt dicit Bald. *cons. 120. num. 1. vers. & est quædam societas, lib. 1.* & quando professiones sunt diuersæ, sufficit quòd quisque se exerceat in sua. Ang. Aret. *in cons. 45. num. 8.*
† Nec communis habitatio ex eo eliditur, ex quo aliquando Matthæus alibi permanserit, quia hoc fuit per modicū tempus, non habitando in diuersa prouincia, & habenda est ratio expensarum domus quæ fiebant de rebus communibus, vt considerat Ias. *in cons. 2. num. 32. vol. 3.* 5

Neque obstat, quòd societas omnium bonorum non possit contrahi tacitè, quia quicquid sit de veritate istius opinionis, hæc est differentia inter tacitam, & expressam, † quia 6
in tacita non veniunt nisi ea quæ acquiruntur ex actibus quæstuariis, de quibus hodiè quæritur, non quæ ex legato, aut hæreditate proueniunt, *l. coiri, cum quatuor legibus seqq. ff. pro socio.* Alex. *cons. 49. num. 2. lib. 1.* Dec. *cons. 190. num. 13. & seqq. lib. 1.* Et ideo Matthæo etiam suffragatur ista societas tacita.

Quòd autem dicebatur, in hæreditate patris non remansisse bona consideratione digna, imò hæreditatem fuisse damnosam, non videbatur sufficienter ostensum, & de hoc si opus erit, poterit articulariter agi.

ROMANA REMISsionis.

Ven. 20. Iunij 1608.

EPITOME.

An, & quando locator teneatur ad remissionem mercedis, stante pacto, *che li locatori in caso dell' inundatione del Teuere siano tenuti, & obligati far remissione & restauro al conduttore.*

SVMMARIVM.

1 *In locatione ad plures annos pro damno vnius anni circa fructus, non fit remissio mercedis, sed annus sterilis cum fertili compensatur.*

2 *Conductori scienter conducenti casale subiectum inundationi fluminis, vel alteri impedimento, non fit remissio mercedis propter sterilitatem.*

3 *Stante pacto, quod locator teneatur facere remissionem, & restaurum, si res locata propter inundationem fluminis non reddiderit fructus, conductor tenetur ad remissionem, si damnum sit tale, quòd de iure communi requirat remissionem.*

4 *Pactum de quo suprà, operatur, vt annus sterilis cum fertili non compensetur.*

Item vt non sit imputandum conductori, quòd scienter conduxerit rem subiectam inundationi. In reliquis regulatur secundùm ius commune.

5 *Stãte pacto de quo suprà scil. ad hoc vt locator teneatur ad remissionem, requiritur quòd cõductor non tantũ perceperit, vt deductis expensis circa recollectionem fructuum, resultet læsio vltra dimidiam pensionis soluendæ locatori, & nu. 7.*

6 *Quoties agitur de remissione faciẽda, intelligitur quatenus de iure illi sit locus.*

8 *Peritus referre debet, iudex autem iudicare.*

9 *Damnum, secundùm communem vsum loquendi, aliquando intelligitur circa fructus.*

10 *Stante pacto de quo suprà, damnum accipiendum est quatenus est diminutio patrimonij, non quatenus est lucrum cessans.*

11 *Salic. in l. licet in fine C. locati.*
12 *Ruin. in cons. 81. vol. 1.*
13 *Bald. in cons. 439. ar fin. lib. 1.*
14 *Socin. iun. cons. 79. num. 8. vol. 12. Surd. 383. nu. 8. & 9. vol. 3.*
15 *Ang. cons. 112. n. 6.*
declarantur

16 *Locatio est vnica quæ fit propter vnicam mercedem.*

17 *In remissione mercedis habenda est ratio omnium rerum locatarum vnica locatione, & omnium fructuũ, non autem vnius partis, aut certæ speciei fructuum.*

Decisio CCCCXXII.

FVerat locatum casale ad nouennium, pacto in locatione apposito per hæc verba, *che in caso d' inondatione del Teuere, li Signori locatori siano tenuti, & obligati far remissione, & restauro al Signor conduttore da liquidarsi da doi periti, & che non si possino ritardare le paghe, se non doppo che il danno sarà liquidato.* Vnde cùm venerit casus inundationis, & præsupponatur nihilominùs, quòd locator tantum perceperit ex casali, quod sufficiat ad solutionem affictus, & pro expensis factis in fructibus colligendis. Dubitaui, an locatores teneantur ad remissionẽ mercedis, & ad restaurum. Et Domini censuerunt, negatiuè respondendũ. Et pro intelligentia pacti de remissione facienda præmittebant duo, † 1 alterum quòd in locatione ad plures annos pro damno passo circa fructus in vno anno, non fit remissio mercedis, sed habetur ratio anni sterilis cum anno fertili, & è contrà, *l. si vno, in princ ff. locat. l. licet, C. eodem tit. cap. propter sterilitatẽ, pariter eodem titulo*

2 titulo. † Alterum verò quòd cùm conductor scienter conduxerit casale subiectum inundationi fluminis, cessante pacto, locatores non tenentur propter inundationem, ad aliquam remissionem mercedis, vt in puncto est consilium Gozzad. 74.*num.*4.*&* 5. quem sequitur Rim. iun. *cons.*40. *nu.*18. *in fine, lib.*1. Et regulariter quando quis scit impedimentum de tempore locationis, vt belli, aut pestis, vel aliud simile, locator propter dictum impedimẽtum non tenetur facere restaurum: ex alleg. per eundem Rim. *loco proxime allegato, num.* 17.

3 His duobus præmissis, inferebant Domini ad intelligentiam pacti, & resolutionẽ dubij, scilicet, quòd pactum potest operari, vt non obstante quòd locatio sit ad nouem annos, sit facienda remissio, non habita ratione anni sterilis cum fertili, & etiã non obstante quòd scienter res subiecta inundationi sit conducta, si tamen cõcurrant requisita de iure cõmuni ad talem remissionem faciendam. Non autem quòd locatores pro simplici damno teneantur ad remissionem, vt in puncto dicunt Gozad. *d.cons.*74.*num.*15. *&* 16. Cephal. *cons.*104.*num.*8. *lib.*1. Scrader. *cons.*34.*num.*32.*& seqq.lib.*1. Nam licèt pactum debeat aliquid operari

4 vltra ius commune, † tamen hoc est intelligendum secundùm naturã contractus, vt considerant DD. præfati, & satis operatur, quia non est facienda computatio annorum, nec habenda ratio, quòd scienter res subiecta inundationi fuerit conducta, & vbi potest pactum quid minimum operari, sat est, quia vitatur superfluitas, & in reliquis restringitur secundùm ius commune, vt per Cephal. *d.cons.*104.*num.*17. Surd. *d.cons.*34.*num.*49. Et omnes Doctores, qui tractant hanc materiam, totum negocium conferunt, quid ex serie pactorum actum sit, & in hoc versatur totum negociũ: nam omnes fatentur, pacta seruanda esse.

In proposito autem casu, cùm præsupponatur, quòd cõductor tantum percepit, quod sufficiat ad solutionẽ affictus, & pro expensis factis in fructibus colligendis, non est facienda aliqua remissio, seu restaurum, † 5 quia ad effectum quòd locator teneatur ad remissionem, requiritur, quòd conductor non tantum percepetit, vt deductis expensis circa recollectionem fructuum, inde resultet læsio vltra dimidiã pensionis soluendæ locatori. DD. *in l.licet*, *C. locat.* vbi Bart. *num.* 1. Bald. *num.* 15. Aret. *cons.*52.*num.*2. vbi de cõmuni Alex. *cons.*3.*num.*6.*vers.idem si attento*, vbi de communi, & magis communi, *lib.*1. Rol. *cons.*86.*in princ.lib.*3. vbi pariter de communi. Alios congerit Rim. *d.cons.*40. *num.*46. Surd. *cons.*34.*nu.*7.

Et prædicta maximè corroborantur, quia verba præfata pacti, *Che li signori locatori, &c.* eò tendunt, vt duo contineant, scilicèt remissionẽ mercedis, & æstimationem damni, quæ debet fieri per peritos, quorum primum ostendunt verba ille, *che li Signori locatori siano tenuti far remissione, & restauro*, quæ verba sunt intelligenda quatenus de iure sit locus remissioni.† Quotiescumque 6 enim agitur de remissione facienda, semper intelligitur quatenus de iure illi locus sit. Paris. *cons.*38.*nu.*12. *vol.*1. Surd. *cons.*34.*nu.*26. Rim. iun. *cons.*810. *num.*21.*&* 22. Secundum verò de æstimatione facienda à peritis, satis ostendunt verba illa, *da liquidarsi da doi periti.* Vnde insurgit iuris communis dispositio,† quæ 7 est, vt si tot fructus superfint, qui-

bus conductor pensionis dimidiam partem possit soluere, sibi restaurum non sit faciendum, vt dictum est. Vnde declaratio peritorum versatur circa factum, id est, in æstimatione damni, non autem circa ius, vt ipsi possint iudicare, an restaurũ sit faciendum, quando partes non
8 conueniunt, † sed ad iudicem spectat iudicare. Ita Ceph. *consi.* 104. *nu.* 26. Rim. iun. *consi.* 810. *num.* 31. Et
9 stante prædicto intellectu, † licèt aliquãdo damnum secundùm communem vsum loquendi intelligatur circa fructus, vt voluit. Soc. iun. *consi.* 78. *num.* 14. *vol.* 2. Surd. *consi.* 383. *nu.* 9. & 23. tamen in casu isto non adaptatur iste cõmunis vsus loquendi, quia fuit promissa remissio mercedis propter damnum, & non sim-
10 pliciter refectio dãni. † Ergo damnum propriè est accipiendum, quatenus est diminutio patrimonij, non quatenus est lucrum cessans, quia aliàs non esset, mercedem remittere, sed esset soluere interesse, quod differt plurimùm à remissione mercedis, Rim. iun. *dicto consi.* 810. *num.* 10. & 11. & benè Surd. *consi.* 34. *num.* 36. Et sequeretur absurdum, quia si remissio deberet fieri pro lucro cessante, deberet conductor consequi fructum seminis, prout si Tiberis non inundasset, & si lucrum excederet quantitatem pensionis, etiam ad illud locatores tenerentur. Vnde non solùm priuarentur debita mercede, sed etiam tenerentur de suo supplere id, in quo vltra pensionem conductor foret damnificatus, quod etiam esset alienum ab omni iustitia, & æquitate, vt benè considerat Surd. *consi.* 34. *num.* 40. & post eum Rim. iun. *consi.* 810. *num.* 13.

11 Non obstat, quòd stante pacto prædicto, Salyc. *in l. licèt, in fin. C. locat.* teneat, sufficere, quòd damnum reducat fructus ad exiguitatem, quia mouetur ex quo pactum in casu suo nihil operari potuisset, nam de iure casus sterilitatis spectabat ad locatorem. Ergo per necesse dicendũ erat, cõtrahentes sensisse de exiguitate, quod non est in casu isto, quia pactum, vt dictum est, multum operatur, & ita etiam respondetur ad Alex. *in l. Titius, in princ. num.* 2. *ff. de lib. & posthum. & in l. sed & si quis,* §. *quæsitum, num.* 15. *ff. si quis caut.* quia cùm alleget Salyc. debet intelligi iuxta terminos in quibus Salyc. loquitur, ex doctr. Bart. *in l. non solùm,* §. *liberationis, num.* 7. *ff. de liber. leg.* † 12
& Ruin. etiam *in consi.* 81. *vol.* 1. mouetur in casu suo, quia aliàs pactum fuisset otiosum, & sine virtute operandi. Et propterea, vt dictum est, semper animaduertendum est, quid ex serie pactorum actum sit, quia omnes conueniunt, quòd pacta sunt seruanda.

Minùs obstat, quòd idem videatur voluisse Bal. *in consi.* 439. *ante fin. lib.* 1. scilicèt, quòd stante pacto, sit faciendum restaurum pro rata fructuum non perceptorum, quia, vt dicit Surd. *dicto consi.* 34. *num.* 17. *vers. parum etiam resistit.* Bald. loquitur, quando adest pactum expressum, quòd fiat restaurum pro rata fructuum, & insuper tractat de modo faciendi restaurum, & subdit, quòd si Bald. loqueretur in terminis iuris communis, eius dictum esset falsũ, quia remissio non fit, nisi quando deductis expensis pro fructibus, tantum non supereſt, quod sufficiat ad medietatem pensionis. Et Rim. iun. *consi.* 40. *num.* 13. dicit, quòd Bald. tenet contra communem opinionem, & quòd parum sibi fuit constans, cùm contrarium tenuerit, *in l. licèt.* Et quamuis excepta prima responsione Surdi, aliæ sint intelligendæ, quatc

quatenus Bald. loqueretur in terminis iuris communis, ideo meliùs potest respóderi ad Bald. quòd mouetur ea ratione, quòd pacta sunt intelligenda secundùm æquitatem, in casu autem isto, vt patet ex prædictis, cum maxima æquitate pactum intelligitur, & multa operatur.

14 Neque etiam resistit Soc.iun.*cons.* 78.*num.*2.quem sequitur Surd.& allegati per eum *in cons.*583. *num.*8.*&* 9.*vol.*3.quia non loquitur in nostris terminis, sed in casu quo adsit pactum, quòd locator teneatur reficere damnum, quod passus fuit conductor vltra scuta 200. Et concludit, quòd huiusmodi pactum verificatur, quando damnificati sunt fructus supra conuentam quantitatem,itaut locator teneatur reficere, etiamsi conductor in pensione nihil damni senserit,quia recepit tot fructus, qui sufficiunt pro soluenda pensione. Et mouetur ea ratione, quia secundùm communem vsum loquendi, quando agitur de damno passo,intelligitur circa fructus,quia simpliciter dicitur,tantum damnum habui ex ruptura fluminis,vel inundatione,quæ ratio,vt dictum est,nõ applicatur ad præsentem casum, cũ fuerit actum de remissione mercedis,& sic de damno, non quatenus consistit in lucro cessante,sed in diminutione patrimonij, vt per Rim. & Surd. alleg. Vltrà quòd quicquid sit de opinione Socin. & adhærentium, veritas est, quòd Surd. non sequitur simpliciter Socinum, cùm de eius dicto dubitauerit *in cons.*34. *nu.*51.*lib.*1.*& in dicto cons.*383. *nu.*9. *& seqq.*mouetur ex aliis fundamentis elicitis ex instrumento locationis, ex quibus colligebatur, quòd partes senserint de damno circa fructus, & expresè contra Socinum consuluit Rim.iun. *cons.*810. *præsertim,nu.*32.*& sequentibus.*

Nec est verùm,quòd aliter videãtur sensisse contrahentes, ex quo conuenerunt, quòd locatores non teneantur facere aliquam remissionem pro quauis occasione grandinis, aut siccitatis, absentiæ,aut obitus summi Pontificis, aut ex quolibet alio casu proueniente ex cælo, aut à terra, & ideò cùm voluerint fieri remissionem ex inundatione, debet hæc remissio intelligi de simplici damno respectu fructuum, vt æqualitas seruetur ex ista correspectiuitate pactorum, vt considerat Ang. *cons.*112. *num.*6. *vers. & potissimè*: nam fuit responsum, quòd Angelus mouetur ex præcisa mente cõtrahentium, elicita ex prægnantia verborum, vt habetur *dicto num.*6. ibi,*sic enim voluerunt contrahentes.* Et licèt etiam moueatur ratione prædicta,tamen illa non militat in casu isto, quia si expresè non fuit cautum circa remissionem faciendam propter inundationem, nullo pacto debuisset fieri,cùm scienter res subiecta inundationi fuisset conducta, vt per Gozad. & Rim. alleg. Ergo istud pactum non fuit factum ad inducendum correspectiuitatem, sed ad declarandum, quòd in euentum inundationis deberet fieri remissio, non obstante quòd sciretur à conductore, quòd casale erat subiectũ inundationi. Quod etiam suadetur, quia casus belli,& pestis fuit remissus ad dispositionem iuris communis. Vnde expresè apparet, quòd mens contrahentium fuerit declarare, in quibus casibus esset agendum de remissione, & in quibus non. 15

Non officit,quòd cùm casale partim sit montuosum,& partim inundationi subiectum, dicendum est,

conductorem sibi voluisse prospicere, quoàd partem subiectam inundationi: quia fuit responsum,† quòd
16 cùm vnica sit locatio, ex quo fuit facta vnica mercede, ex alleg. per Natt. *cons*.449. *num*.6. conductor legem sibi apertiùs debebat dicere, †
17 quia si ex pluribus rebus locatis vnica locatione, damnum patiatur conductor in vnica re, vel in certa specie fructuum, ad effectum remissionis, est habenda ratio omnium rerum locatarum vnica locatione, & omnium fructuum. Bald. *in l. licet, num*. 15. *in fine, C. locat*. Natt. *cons*. 149. *num*. 5. *& seqq*. Rim. Sen. *cons*. 406. *nu*. 6. Calcan. *cons*. 24. *num*. 6. *in fine*. Alios allegat Rim. iun. *cons*. 40. *num*. 11. *& cons*. 810. *num*. 12. Surd. *cons*. 34. *nu*. 21. *vers*. 2. *quaestio & seqq*.

CÆSENATEN. DE Aldinis.

Ven. 20. *Iunij* 1608.

SVMMARIVM.

1 *Clausula* arbitr. Rotæ, *operatur, vt recedatur ab vtroque extremo rigoroso, & seruetur æquitas. Item operatur, vt actus factus sine iurisdictione sustineatur, si non adfuit totalis defectus iurisdictionis*.

2 *Verisimilitudo multùm operatur ad mouendum iudicem*.

3 *Inanis est actio, quam inopia debitoris excludit*.

4 *Spolium ante omnia est purgandum, ad effectum, vt spoliator non possit audiri, secùs ad effectum euitandi carceres*.

DECISIO CCCCXXIII.

ROta censuit, intrare arbitrium, vt adhibeatur fides testibus deponentibus super paupertate Aldini. Nam cùm fuerint examinati parte citata, & cum interrogatoriis, & solus adsit defectus iurisdictionis, quæ cùm in totum non deficiat, vtique recedendum esse ab vtroque extremo rigoroso, & seruandam esse æquitatem. † Talis enim est natura 1
istius clausulæ, *arbitrio*, vt per Bald. *in cons*. 177. *num*. 4. *lib*. 1. & aliàs in istis terminis fuit resolutum in causa Venetiarum illegitimitatis, 7. Febr. 1601. coram Illustrissimo Decano, & in causa Meten. Monasterij 16. Febr. 1598. coram bo. me. Litta, & coram Illustrissimo Millino 11. Ianuarij 1603. in causa Illerden. iuris decimandi. Nec fides dictorum testium videtur debilitata ex annotationibus bonorum in libris Catasti, quia ista annotatio eliditur ex fide Communitatis, quòd ista bona possideantur ab aliis, & maximè cùm non sit verisimile, quòd Aldinus, vt non solueret scuta 40. tamdiu sustinuisset carceres. † Quæ verisimili- 2
tudo licèt non probet per necesse, multùm tamen operatur ad mouendum iudicem, stante clausula, *arbitrio*, vt per Franc. Aret. *in cons*. 127. *num*. 2. vbi benè ad propositum.

Hinc sequitur, quòd cùm constet de paupertate Aldini, intret quoque arbitrium ad effectum, quòd excarceretur, † cùm inanis sit actio quam 3
inopia debitoris excludit, & impossibile præceptum non obligat, Abb. *in cap. Odoardus, num*. 7. *in fine, & nu*. 9. *de solut*. Fel. *in cap. ad aures, num*. 1. *de simon*. Put. *dec*. 56. *num*. 4. *lib*. 1.

Non obstat, quòd spolium in primis, & ante omnia est purgandum, etiam stante paupertate, Put. *dec*. 143. *lib*. 1. Quia Put. loquitur ad effectum quòd spoliator non possit audiri, non ad effectum euitandi carceres, & inspecto mero rigore iuris

iuris, à quo receditur in casu isto, stante clausula *arbitrio*, vt per Bal. alleg.

An autem intret arbitrium, stante paupertate Aldini, vt fructus, & expensæ in fine litis reseruentur, & interim audiatur, pendet ex eo an fuerit dolosus spoliator, vt fuit cõsideratum in causa Toletana Parochialis 13. Ianuarij 1595. coram Reuerendissimo Pacen. in qua fuerunt allegatæ Put. *decis.* 143. *lib.* 4. *&* 4. *de solut.* & Mohed. 2. *eodem titulo*, de quo erit particulariter agendum.

ROMANA FIDEICOMmissi.

Ven. 27. *Iunij* 1608.

SVMMARIVM.

1 *Acta causarum auocatarum, sunt transportãda ab illo qui vult in causa procedere.*

2 *Sententia non visis actis probatoriis, est nulla.*

3 *Iudex potest procedere cum actis transportatis ab vna parte, quando altera pars est monita, & negligens in producendo iura sua.*

4 *Declara, vt hoc non procedat, quando adest vnus tantùm processus apud notarium, communis vtrique parti.*

DECISIO CCCCXXIV.

1 Domini resoluerunt, acta causarum auocatarum esse trãsportanda ab eo qui vult procedere in
2 causa, quia † secundùm dispositionem iuris, sententia, non visis actis etiam probatoriis, est nulla, Bart. *in l.* 2. *nu.* 5. *C. de eden.* Rim. sen *ibidem, num.* 12. *circa med. vers. tamen contraria opinio*, Felin. *in cap. Ecclesia sanctæ Mariæ, num.* 17. *de constit.* Cagnol. *in d. l.* 2. *nu.* 68.

Neque obstat, quòd iudex potest 3
procedere cum actis transportatis, quando pars est negligens in producendo iura sua, & postquàm fuit monita per iudicem, iuxta formam traditam per Cagnol. *in d. l.* 2. *nu.* 70. Seys. *ibidem, num.* 12. Quia responderunt Domini, hæc procedere quando iura separatim producuntur, & vnaquæque partium recipit iura sua. Tunc enim si altera pars est negligens in producendo, post monitionem factam iudex potest procedere, quia negligentia partis in producendo, non debet retardare expeditionem causæ, & sibi prodesse in præiudicium partis. † Sed 4
quando fit vnicus processus communis, qui remanet apud notarium, & pars quæ vult procedere in causa potest illum transportare, vtique transportandus est, quia etiam stãte negligentia partis in producendo, alia pars potest habere acta, & satisfacere dispositioni iuris, quòd iudex procedat visis actis. Et fuit semper seruatum in Rota, & ita seruari in Romana Curia dicit Vant. *de nullit. in tit. à quo, & quib. mod. num.* 21. *in fine*, postquàm plura deduxit ad propositum nostrum.

PALENTINA BENEficij.

Ven. 4. *Iulij* 1608.

SVMMARIVM.

1 *Possessio probatur per instrumentum, & per testes.*

2 *Possessor de tempore litis motæ, etiam post sententiam priuationis contra se latam, à qua est appellatum, est manutenendus.*

3 *Recurrenti per se, vel procuratorem ad iudicem laicum, denegatur audientia.*

4 *In probando recursu ad iudices laicos sufficiunt leuiores probationes.*

DECISIO CCCCXXV.

DE possessione Alphonsi satis videbatur constare ex deposi-
1 tione testium. † Possessio enim non modò probatur per instrumentum adeptionis, verùm etiam ex depositione testium. Rebuff. *in prax. de miss.in possess.num.*41. Et fuit dictum in causa Placentina Capellaniæ 17. Nouembris 1603. coram Illustrissi-
2 mo Pamphilio. † Vnde succedunt regulæ, quòd possessor de tempore motæ litis, est manutenendus, §.*hodiè, instit.de interd.* Et hæc procedunt etiam non obstante sententia lata contra Alfonsum, quia est suspensa per appellationem, & interim sua possessione non est priuandus.
3 Sed difficultas cõsistit in eo, quòd Alphonso est deneganda audientia, quia plures recursus habuit ad iudices laicos, itaut nec possit petere manutentionem, vt pluriès fuit resolutum. Et ad hunc effectum sufficit, quòd eius procurator recursus habuerit, quia præsumitur de mandato principalis fecisse, & cùm res sit difficilis probationis, leuiores probationes sufficiunt, cùm agatur solùm ad effectum denegandi audientiam, donec obtinuerit absolutionem à sanctissimo Domino nostro.

LVCANA IVRISPAtronatus.

Lunæ 4. Iulij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Patronus non potest præsentare lite pendente inter præsentatos.*
2 c. 1.& 2. vt lit. pend. in 6. *habent locum, etiam in præsentatione.*
3 *An lite pendente possit præsentari collitigans superstes.*
4 *Lis dicitur pendere super titulo beneficij, quando vterque collitigans prætendit, beneficium esse suum.*
5 *Lis calumniosa non facit beneficium litigiosum.*

DECISIO CCCCXXVI.

DOmini resoluerunt, vltimo lo- 1
co præsentatum non esse instituendum, quia cùm lis penderet super titulo beneficij inter Franciscũ Priami approbatum per concursum ab Ordinario, & Vincẽtium de Dominicis præsentatum, non potuerũt patroni post cessionem dicti Dominici, ex quo obtinuit aliud beneficium incompatibile, præsentare alium collitigantem, *cap. 1. & 2. vt lit. pen. in 6.* † Quæ iura loquentia 2
de elusione, habent ex identitate rationis etiam locum in præsentatione. Calder. *conf.* 1. *eodem titulo* Cassad. *dec.* 3. *nu.* 5. *pariter eodem titulo* Cresc. *dec.* 8. *de iurepatronat.* Lap. *alleg.* 22. *num.* 3. vbi addentes in verb. *renuntiare*, dant concordantes, & de communi testantur. † Quibus non resi- 3
stit idem Crescent. *dec.* 10. *eodem tit. de iurepatr.* quia, quicquid sit de veritate illius opinionis, loquitur in præsentatione facta lite pendente, de collitigante superstite, qui fuerat præsentatus per priùs, quo casu extinguitur lis, quod non est in casu nostro.

Quòd autem lis penderet super 4
titulo beneficij, non potest dubitari, quia post appositionem edictorum, se opposuit fiscalis, & postmodùm Franciscus asserens, se fuisse approbatum in concursu, & negans iuspatronatus, & dicens, hoc non posse impedire, quominùs obtineret à sancta sede Apostolica prouisionem Parochialis, iuxta dispositionem

Con

Concilij Tridentini. Quæ, & si fortasse non sufficerent ad faciendum beneficium litigiosum, ex deductis per Bald. *in auth.litigiosa,num.*1.*C.de litigiosis*, tamen in progressu causæ produxit literas Apostolicas, & allegauit, se possidere, & propterea non esse locum petitioni factæ per partem aduersam, quæ opposuit, literas præfatas fuisse subreptitias, ex multis. Vnde negari nō potest, quin lis inter ipsos penderet, ex alleg.
4 per Asin. *in prax.*§.17.*c.*1.*num.*7.† Et quòd hæc lis esset super titulo beneficij, cùm vterque prætenderet, beneficium esse suum, glos. *in Clem. dispendiosam,in verbo beneficiis*, ibi, *si verò agatur de iudice*, vbi Card.*nu.*16. Vital.Imol. & alij, *de iudic.* Bald. *in*
5 *dicta auth.litigiosa, num.*1.*C.de litig.* † Et hæc prætensio Francisci non poterat dici calumniosa, itaut hæc lis non esset habenda ad hunc effectum in consideratione, vt per Lanc. *de attent.in præf. num.*601. *in vers.* 8. *& vlt. limitatur*, cùm causa postea diù fuerit in Rota agitata, & valdè dubitatum de hoc iure patronatus, vt patet ex decisionibus factis.

Neque obstat, quòd sententia fuit in partibus lata tantùm ad fauorem fisci, quia nihilominùs patronus, & præsentatus fuerunt prosequuti etiā iudicium contra Franciscum Priami, narrando in commissione, quòd sententia fuerat lata, forsan etiam ad sui fauorem, & obtinuerunt, illum citari ad dicendum contra cōmissionem. Et semper iudicium cum ipso etiam fuit agitatum. Vnde non est quærendum, an ex dicta prolatione sententiæ tātùm cōtra fiscum potuerit dici lis extincta, respectu Frācisci, cùm postmodùm iudicium semper contra dictum Franciscum fuerit agitatum.

An autem beneficium sit debitum Francisco, & an ei suffragetur subrogatio obtenta, non est præsentis inspectionis.

ROMANA DOMVS,
& Census.

Ven. 4. *Iulij* 1608.

SVMMARIVM.

1 *Duæ sententiæ conformes inter ciues, & incolas, ex statuto Vrbis*, c.178. lib.1.*faciunt rem iudicatam.*
2 *Statutum de duabus conformibus seruatur in Rota.*
3 *Sententiæ conformes in aliquo, debent in eo exequi, licèt in alia re sint difformes.*
4 *Incolatus probatur ex eo quòd quis talem se vocat.*

DECISIO CCCCXXVI.

Domini resoluerunt, constare de re iudicata, & propterea esse locum exequutioni, iuxta tex. *in l.* 2.*& l. si vt proponis,& l.exequutorem,C.de exequut.rei iudic. l.*1.*ff. de re iudic.* Nisi tamen obstet interesse Vrselinæ & Philippi, de quo erit particulariter agendum. † Fuerunt 1
enim inter ciues, & incolas latæ duę sentētię Rotales cōformes, quę vigore statuti Vrbis *c.*178.*li.*1. habēt vim rei iudicatæ. † Quod statutum, 2
omissa quæstione, si simpliciter sumatur, ac censeri debeat ordinatorium, vel decisorium, satis est, quòd cùm in eo disponatur, vt debeat seruari in omnibus curiis inter ciues, incolas, & districtuales Vrbis, debeant quoque seruari apud nos, vt aliàs etiam ponderauit Rota in causa Romana hæreditatis de Comitibus, 21. Iunij 1557. coram S.M. Clemente 8. Et quòd sententiæ sint conformes, & iudicium pendeat

inter ciues, & incolas, dubitari non potest. Nam respectu primi hoc patet ex lectura sententiarum, quarum secunda, & si discordet à prima quoàd condemnationem fructuum
3 qui percipi potuerunt, † satis est, quòd in aliis conueniant, itaut possint exequi in ea parte in qua sunt conformes. Conat. *practic. quæst. c.* 25. *num* 6. *vers.* 11. Afflict. *decis.* 362. *in fine* Surd. *cons.* 102 *num.* 11. Respectu verò
4 secundi, † cùm Laurentius vocauerit se incolam Vrbis, & eius filij vocent se Romanos, satis in eorum præiudicium probatur incolatus, & ciuilitas. Alex. *cons.* 150. *num.* 1. *&* 2. *lib.* 2.

Non releuat restitutio in integrum, quia fuit præfixus terminus ad docendum de causis restitutionis, & in termino nihil fuit doctũ. Et licèt hodie deducatur nullitas primæ sententiæ, tamen non officit, quia Rota habuit negocium pro intrigato, quoàd ea quæ deducebantur circa processum agitatum per contradictas contra Dominicum. Et ideo processit ad confirmationem, stante iustitia sententiæ, prout passim fieri consueuit, vt in causa Arianen. beneficij. 26. Februarij 1567. coram Gropperio, & in causa interamnen. bonorum 14. Nouembris coram D. Ludouisio.

VERCELLEN. ARCHIpresbiteratus.

Ven. 4. *Iulij* 1608.

SVMMARIVM.

1 *Obitus probatur ex fide parochi.*
2 *Clericatus, & doctoratus probatur per testes de publica voce, & fama.*
3 *Reseruatio pensionis probatur ex literis reseruationis.*
4 *Valor beneficij probatur per testes.*
5 *Posita in literis, quæ non sunt posita in supplicatione, non egent iustificatione.*
6 *Exequutor cum clausula* quatenus per diligentem examinationem idoneum repereris, *potest procedere ad examen absque citatione partis.*

DECISIO CCCCXXVIII.

POstquàm per binas decisiones fuit resolutum, gratias D. Marci Antonij esse iustificatas, quoàd reseruationem, dubitaui, an quoque essent iustificatæ quoàd reliqua. Et Rota, omisso quòd particulariter videatur de valore, censuit affirmatiuè respondendum. Nam quòd Archipresbiteratus, & Canonicatus vacauerint per obitum Octauij, benè probant testes iuxta 13. in summario *num.* 7 qui etiam probant super tertio, quòd Archipresbireratus non est prima Dignitas post Pontificalem, & quòd vnà cum Canonicatu solet retineri sine dispensatione Apostolica. † Obitus verò in 1
mense Septembri probatur ex fide Curati, vt in summario *num.* 3. & deponunt testes in summario *nu.* 4. cùm aliàs sufficerét leuiores probationes, cùm non agatur de probando obitu in mense ad effectum reseruationis, iuxta decisionem Pur. 266. *lib.* 3. pluriès canonizatam, † 2
Clericarum verò, necnon & Doctoratum probant testes in summario *num.* 5. ad quæ probanda sufficiunt testes de publica voce, & fama, vt per Veral. *decis.* 277. *par.* 1. Quòd autem Archipresbiteratus habeat curam animarum, prout fuit suppletum narrari in gratia, *perinde valere*, probant testes in summario *num.* 10. Qui etiam in summario *num.* 11. benè probant reseruationem pensionis, prout fuit narrata in eadem gratia

3 gratia *perinde valere.*† Et de ea etiam
4 constat ex literis reseruationis.† Et in summario *num.*15.probant valorem obtentorum, ad quod probandum sufficit qualis qualis probatio, & minor quàm semiplena, prout seruat Rota. Et denique intrusio de qua habetur mentio in primis literis, & in gratia *perinde*
5 *valere*,† cùm non legatur in supplicationibus, sed tantùm in literis, non eget iustificatione, quia in illis apponitur ad euitādam solutionem annatæ, donec impetrans possessionem possit consequi, vt fuit dictum in causa Legionen. præstimoniorū. 5.Iulij 1593. coram Reuerendissimo Pacen. & in causa Calaguritana beneficij de Arriola 26. Iunij 1595. coram bo. me. Gyptio. Et postremò commissio data exequutori, scilicèt *quatenus per diligentem examinationē M.Antonij ad id idoneum esse reperers*, fuit adimpleta, cùm fuit examinatus, & idoneus repertus, vt in fide quæ habetur, *num.*6. † Ad quod examen potuit procedere exequutor absque citatione partis, vt post Innoc. dicit Felin. *in c.final.num.*36. *de præsumpt.*

ROMANA LIQVIDAtionis fructuum.

*Merc.*19.*Nouembris* 1608.

SVMMARIVM.

1 *Ex reuolutione registri probatur sententia validitas, vel nullitas.*
2 *Fructus officiorum liquidari possunt ex libris depositary officiorum.*

DECISIO CCCCXXIX.

DOmini dixerunt, sententiam Rotalem liquidatoriam fructuum esse confirmandam, cùm sit
1 valida, & iusta. † Ex reuolutione enim registri apparet, interuenisse omnia quæ requiruntur ad validitatem sententiæ, qui est modus probandi eius validitatem, vel inualiditatem. Gem. *cons.*57.*num.*1. Alex. *cōs.* 186. *num.*15. *lib.*2. Iustitia etiam est manifesta, quia cùm liquidet fructus officij scriptoriæ Breuis in ducatis de Camera nouis 459. & scutis 15. monetæ, à prima die mensis Augusti anni 1601. vsque, & per totum mensem Septēbris anni 1605. prout pars fuerat condemnata, appatet, huiusmodi liquidationem ritè & rectè factam, † cùm fuerit desumpta 2
ex libris D. Roberti Primi, qui est depositarius officialium scriptorum Breuium, qui non est præsumendus voluisse in sui præiudicium adnotare maiorem summam, quàm officia redderent, stante maximè legalitate personæ, & propterea dictis partitis est stādum, iuxta notata per Ioann. de Anan. *in cons.*35.*nu.*2.

CESENATEN. BONOrum.

Lunæ 24.*Nouembris* 1608.

SVMMARIVM.

1 *Promissio dotis in genere probari potest ex coniecturis.*
2 *Quantitas dotis incerta taxari debet à iudice, cuius arbitrio statur, etiamsi arbitretur, totum patrimonium esse dandum in dotem.*

DECISIO CCCCXXX.

CVm bona quæ obuenerunt in portione Ludouicæ, non excedant valorem scutorum 596. si constat de promissione dotis in genere, † quod admittebant Domini posse 1
probari ex coniecturis, ex ponderatis per Surd. *in cons.*94.*nu.*18.*lib.*1.

CCCc 2 de

de quo erit particulariter agendum,
2 † cùm hoc casu quantitas debeat taxari arbitrio iudicis, Bald. *cons.* 102. *in* 1. *collect. post med. vers.* 2. *casu, vol.* 4. *& l. fin. num.* 8. *C. de sent. quæ sin. cert. quant.* Ias. *in rubr. ff. sol. matr. num.* 2. cum aliis per Surd. *d. cons.* 94. *num.* 31. Domini arbitrati sunt, quòd omnia prædicta bona constituant dotem, quia attenta qualitate personarum, vt deponunt testes, vir tanta dote dignus erat. Quod etiam comprobatur, ex quo alia soror dedit suam portionem ascendentem ad similem summam in dotem viro. Vnde rectum est arbitrium, quòd prædicta bona cōstituant dotem, etiam quòd absorbeant totum patrimoniū Ludouicæ. Bart. *in l. si constante, num.* 78. *ff. solut. matr.* Bald. *in d. l. fin. d. num.* 8. *& in l. nulla num.* 7. *vers. si autem de dote, C. de iure dot.* & latè Surd. *vbi suprà num.* 29.

PADERBONEN. CANOnicatus.

Ven. 28. *Nouembris* 1608.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium concessum simpliciter iudici, non debet lædere ius partis.*

2 *Prouisus ab Ordinario, & possidens, est legitimus contradictor cōtra prouisum Apostolicum gratiosè subrogatum, itaut agēdum sit ordinariè, non exequutiuè, & nu.* 4.

3 *Exequutio literarum Apostolicarum regulatur eisdem terminis quibus* l. fin. C. de edict. diu. Adr. toll.

5 *Subrogatio gratiosa non prodest, nisi quando beneficium est litigiosum, ad effectum procedendi exequutiuè contra prouisum ab Ordinario, & possessorem.*

6 *Rota de stylo concedit inhibitiones, asserto procuratori, etiam parte opponente, dummodò intra duos menses docuerit de mandato.*

7 *Ante exequutam citationem non dicitur lis introducta, ad effectum, quòd beneficium efficiatur litigiosum.*

DECISIO CCCCXXXI.

Domini resoluerunt, intrare arbitrium ad effectum supersedendi in exequutione literarū Apostolicarum, & non ad effectum illas exequendi, † quia cùm arbitrium 1
concessum sit simpliciter iudici, non debet lædere ius partis. Bald. *in cons.* 217. *circa finem, vers. vnde sciendum est, lib.* 4. Et propterea cùm D. Theodorus sit in possessione collationis sibi factæ à Canonico Turnario, est legitimus contradictor, † & contrà, 2
cum non potest procedi exequutiuè, sed ordinariè est agendum, & ille obtinere debet, qui potiora iura habet, vel probauerit. Bart. *in l. final. num.* 21. *vers. aut comparet aliquis qui dicit possidere, C. de edict. d. Ad tol.* Dec. *ibidem, num.* 41. Rol. *cons.* 78. *num.* 5. *&* 27. *lib.* 3. qui licèt loquantur in terminis *l. fin.* † Tamen eadem 3
est ratio in nostris terminis. Mohed. *decis.* 13. *art. fin. vt lit. pend.* Et in his terminis fuit resolutum, coram me in causa Celsonen. Canonicatus, 1. Iunij 1607. & aliàs sæpiùs.

Neque obstat, quòd D. Theodo- 4
rus habeat titulū à Canonico Turnario, D. verò Gulielmus habeat titulum à Papa, & subrogationē gratiosam, quia nihilominus D. Theodorus est legitimus contradictor ad effectum impediēdi processum exequutiuum, iuxta notata in *capitulo, si à sede de preben. lib.* 6. Et fuit resolutum in causa *Elerien.* beneficij sancti Saluatoris, 16. Nouembris 1602. coram Reuerendissimo D. meo Decano. Et quoad subrogationem gratiosam (quicquid dicendum esset si subro-

ſubrogatio gratioſa in caſu iſto intraret, in hoc caſu non eſt habenda
5 ratio dictæ ſubrogationis, † cùm non poſſit, niſi quando beneficium eſt litigioſum. Vital. *in Clem.* 1. *nu.* 41. *verſ.* & ideo *vt lit. pend.* vel aliàs reſeruatum, vel affectum, prout Rota ſetuat. Nam licèt prætendatur adfuiſſe litem, tamen ea non probatur, cùm non conſtet de mandato expreſſo, aut tacito illius qui commiſſionem impetrauit. Et licèt obtinuerit etiam inhibitionem, cum promiſſione de rato, ex hoc magis arguitur, quòd non conſtet de man-
6 dato, † quia de ſtylo Rotæ inhibitiones ſolent concedi aſſerto procuratori, etiam parte opponente, dummodò intra duos mêſes docuerit de mandato, vt per Veral. *deciſ.*
7 386. *lib.* 1. *in manuſ.* † Vltra quòd ante exequutam citationem non dicitur lis introducta ad effectum, quòd beneficium efficiatur litigioſum, vt per Achil. *dec.* 10. *de reſcr.* Vital. *in clem.* 2. *nu.* 24. *&* 25. *vt lit. pend.*

Denique non officit, quòd Papa voluit concurrere cum Ordinario, quod potuit facere, ex latè deductis in cauſa Meten. Canonicatus, 8. Nouembris 1577. coram bo. me. de Rubeis, quia de his agendum erit in iudicio ordinario. Satis enim eſt, quòd in hoc caſu non poſſit procedi exequutiuè, cùm D. Theodotus ſit legitimus contradictor.

ROMANA FIDEICOMmiſſi de Marganis.

Ven. 28. *Nouembris* 1608.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus impoſitio ſuper re fideicommiſſaria eſt valida pro quantitate legitimæ, & Trebellianicæ.*

2 *Res fideicommiſſaria ſuper qua cenſus eſt impoſitus pro quantitate legitimæ, & Trebellianicæ, reſoluto cenſu reſtituitur fideicommiſſo ſi cenſus ſuper alia re ſubiecta fideicõmiſſo imponatur.*

3 *Aſſerenti in ſui fauorem, non creditur, niſi concurrant coniectura, vel veriſimilitudo.*

DECISIO CCCCXXXII.

PRæſuppoſito inter alia, quòd Stephanus, & Baptiſta de Marganis ante annum 1554. conſumpſerint legitimam, & Trebellianicam ipſis debitam in bonis Iacobi patris, Dubitaui an cenſus impoſitus per dictos Stephanum, & Baptiſtam de dicto anno 1554. ad fauorem Ioannis à Porta ſuper caſali Criognolæ ſuppoſito fideicommiſſo, eſſet validus, vel nullus. Et Rota cenſuit, eſſe validum, quia Ioannes priùs emerat certam domunculam in regione Tranſtyberim à dictis Stephano, & Baptiſta, pretio ſcuti 400. quam cùm repererit eſſe cenſu grauatam, egit pro conſequutione pretij, & obtinuit, & cùm Domini Margani non haberent vnde ſoluerent, impoſuerunt cenſum ſuper dicto Caſali, & illum vendiderunt Ioanni pro dictis ſcutis 400. † Vnde cùm venditio domus fuiſſet valida, quia tunc 1
non erat conſumpta legitima, & Trebellianica, & propterea in eas veniat computanda. Atet. *conſ.* 18. *&* 19. Ruin. *conſ.* 135. *num.* 11. *lib.* 3. ſequitur, quòd mediante iſta reſtitutione pretij, venditio fuerit reſoluta, & domus fuerit reſtituta fideicommiſſo, † & cenſus impoſitus 2
cenſetur ſubrogatus in locum dictæ domus per priùs alienatæ, iuxta notata per Card. Mant. *de coniect. vlt. vol. lib.* 7. *tit.* 8. *num.* 28. & benè facit tex. *in l. ſi donante,* 37. §. *ſi dominus,* & ibi gloſſ. *ff. de donat inter vir. & vx.* &

 not.

nor.per Oldr. *conſ.224.num.25.verſ. ad hoc quia*, & per Grat. *in conſ.123. nu.8.& ſeqq.lib.1.*

Neque eſt verum, quòd non conſtat de alienatione domus facta ad
3 fauorem Ioannis à Porta, † & non creditur aſſertioni Stephani, & Baptiſtæ grauatorum, *l.qui teſtamentũ, ff.de probat.* Creſc.*dec.3.num.6.de conſtit.* quia hæc procederent, ſi allegaretur nuda confeſſio, & ita loquitur tex. *in d. l. qui teſtamentum.* Sed concurrunt in caſu iſto coniecturæ, quia cùm retrouēditio fuerit facta, ex quo non erat libera, prout fuerat promiſſum, ſed cenſu onerata, verè conſtat de impoſitione huius cenſus, vt habetur in præſuppoſitis. Et ſic, cùm conſtet de iſto primordio veritatis, oritur maxima coniectura, quòd confeſſio ſit vera, vt per Alex. *conſ.18. per totum librum tertium*, qui ita limitat diſpoſitionem dicti tex. *in l. qui teſtamentum*, Dec.*conſ.96.nu. 3.verſ.primo principaliter*, vbi inquit, ſufficere in terminis, *d. l. qui teſtamentum*, quòd confeſſio ſit veriſimilis, prout in caſu iſto, quia non poteſt allegari ratio, ad quid hæc confeſſio fuerit facta, cùm certum eſſet, quòd in reſtitutione erat habenda ratio omnium alienationum, vt videretur, an aliquid vltra debitas detractiones fuerit alienatum.

ROMANA RESCISSIONIS Contractus.

Lunæ 1. Decembris 1608.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Vrbis* c.151.lib.1.*de contractibus ſine certa ſolemnitate non valituris, non habet locum, quando mulier ſe obligat pro dote, vel pro augmento dotis*, nu. 2.

3 *Habet tamen locum in augmento dotis, quod fit à perſona quæ non tenetur dotare, & prohibetur donare.*

4 *Proximioribus impeditis, aut interuenire nolentibus, cum decreto iudicis poteſt celebrari contractus, & proximiores dicuntur impediti, qui commodè eodem die interuenire non poſſunt.*

5 *Donatio cum onere alendi, non eget inſinuatione.*

6 *Statutum Vrbis* cap.150.lib.1.*procedit in donationibus, quæ de iure inſinuationem requirunt.*

7 *Donatio reciproca, aut ob cauſam non requirit inſinuationem.*

DECISIO CCCCXXXIII.

Licèt Domini admittant conclu- 1
ſionem, quòd ſtatutum Vrbis, *cap.151. lib. 1. de contr.ſine cert.ſolem. non valituris*, non habeat locum, quando mulier obligat ſe pro dote, vt per Lamb. *de contr. gloſ.21.num.2. & 4.& ſeqq.* Put.*dec.160.lib.3.* Caput. *dec.199.par.3.* Et fuit reſolutum in cauſa Romana dotis 29.Maij 1602. coram R.P.D. meo Ortembergo, & aliàs ſæpiùs. † Et quòd idem dicen- 2
dum ſit de augmento dotis, vt per Gabr. *conſ.10. num.6.lib.1.* † Tamen 3
placebat etiam, quòd hæc non habeant locum, quando augmentum dotis fit à perſona, quæ non tenetur dotare, & prohibetur donare, quia tunc augmentum dotis præſumitur factum ad defraudandũ ſtatutum, vt benè conſiderat in terminis ſtatuti Vrbis Gabr. *d.loco.* Et propterea cùm in caſu iſto mulier, quæ poſt contractum matrimonium fecit augmentum dotis, non teneretur dotare, & prohibeatur donare, ideo dictum augmentum præſumitur factum ad defraudandum ſtatutum. Sed videbatur ceſſare omnis diffi

difficultas, quia etiamsi hæc fuerit donatio, nihilominùs interuenerūt in ea solemnitates requisitæ *in dicto cap.*151. quia fuit facta interuenien-
4 te curatore, cum decreto iudicis, † qui proximioribus impeditis, aut interuenire nolentibus, potuit celebrare contractum. Rom. *cons.* 36. *num.*1. *in fine* Abb. *cons.*65. *num.*2. *post med.vers. & facit quod in similibus terminis*, vbi de communi testatur, *par.* 2. Et fuit resolutum in causa Firmana restitutionis dotis,23.Iunij 1603.coram R.P.D. meo Decano.

Neque releuat,quòd Martha donatrix haberet consanguineos, quia non probatur, quòd eadem die donationis essent in Vrbe, & quòd cōmodè interuenire potuissent, iuxta not.per Bart. *in l.si tertius,num.*5.*& 6.ff. de aq. plu. arc.* Paris. *cons.* 56. *num.*35. *lib.*1. Et meliùs ad propositum Bald. *in l. in coniunctione,propè fin.num.*4. *C. de nupt.* Et in terminis stat etiam decisio Guidob. 97. *incip. in casu statuti.* Et fuit resolutum in dicta causa Firmana restitutionis dotis, coram R. P. D. meo Decano.

5 Neque etiam releuat, quòd ista donatio non fuit intimata iuxta præscriptum statuti, *in cap.*150. *lib.* 1. quia dixerunt Domini,quòd cùm fuerit donatio cum onere alendi, & soluendi scuta 15.annua,necnon scuta 10. post obitum donatricis, non
6 eget insinuatione, † quia statutum loquitur in donatione, quæ de iure
7 insinuationem requirit, † qualis nō est donatio reciproca, sed vicissitudinaria,aut ob causam, vt per Clar. *in §. donatio,quæst.*16.*vers.sed nunquid* Tiraq. *in l.si vnquam,in vlt. donatione largitus,num.*127. Aret.*cons.*17.*num.*9. Gabr. *de donat.conclus.*1. *num.* 60.65. *&* 69. Et in terminis,quòd si donatio fiat vt donans alatur, & proptercà quòd ista donatio, cùm non sit simplex, sed ob causm, non requirat insinuationem, dicit post alios Surd. *de alim.tit.*8.*priuil.*27. *nu.* 4. Et sæpè dixit Rota, vt in causa Romana Viridarij 23. Februarij 1590.coram bo.me.Orano.

Et ita conclusum pro validitate contractus, reseruato tamen vt videatur, an donatio facta per Martham sit excessiua, ita vt in excessu requireretur insinuatio,vt per Alex. *cons.*21.*num.*4.*lib.*3.Gabr.*vbi supra nu.* 68.vbi alios allegat. & an huiusmodi donationi obstet defectus subscriptionis, iuxta dispositionem statuti,*in c.*149.*lib.*1.*de donat.int.vir. & vx. & caus. mortis.*

ROMANA MOLENdini.

*Ven.*12. *Nouembris* 1608.

SVMMARIVM.

1 *Quando plures actiones oriuntur ex diuersis factis, possunt simul, & semel intentari, siue sint omnes criminales, siue ciuiles, siue mixtæ.*
2 *Paritas in iudiciis est seruanda.*
3 *Causa criminalis præiudicialis ciuili, non impedit quominus peti possit manutentio in ciuili,lite pendente.*
4 *Iudicio possessorio, & petitorio simul pendente,coram eodem iudice,de possessorio prius potest cognosci, si de eo prius liquet.*

DECISIO CCCCXXXIV.

DOmini dixerunt, in casu de quo agitur, causam criminalem non esse præiudicialem ciuili, itaut in ciuili supersedendum sit, donec terminetur criminalis, quia Hercules mouit iudicium ciuile de anno 1603. pro consequutione sui credi

crediti, & vigore mandati ad eius fauorem relaxati cepit possessionem molendini 3. Ianuarij 1604. Vnde licèt 10. Maij eiusdem anni 1604. Octauianus introduxerit iudicium criminale, querelando contra eum, tanquam vsurarium, in quo iudicio criminali, dato quòd potuisset contineri etiam iudicium spolij, quod prætendebat Octauianus vigore dicti mandati relaxati ad fauorē Herculis; tamen Octauianus potuit deducere principaliter eundem articulum spolij in alio iudicio, *l. sed in antè ff. de except.* Natt. *cons.* 137. *in fine, iuncto nu.* 25. *lib.* 1. prout introduxit de anno 1605. & obtinuit
1 contra Herculem. † Nam quando plures actiones oriuntur ex diuersis factis, possunt simul, & semel intentari omnes criminales, siue ciuiles, siue mixtæ, ex allegatis per Natt. *dicto cons.* 157. *num.* 4. Surd. *cons.* 139. *num.* 6. *lib.* 1. Vnde cùm Hercules appellauerit à decreto obtento per Mascarinū in iudicio spolij principaliter intentato, & causam introduxerit in Rota, non potest impediri Hercules, quominùs petat manutentionem in Rota, quia Octauianus ipse diuisit iudicium. Quæ diuisio ita prodesse debet Herculi, si-
2 cut profuit Octauiano, † quia paritas in iudiciis est seruanda, *cap. non licet, & cap. in iudiciis, de reg. iur.* cum concord. per glos. *vtrobique* alleg.

3 Nec est verum, quòd ex eo causa criminalis est præiudicialis ciuili ex quo pronunciato, quòd contractus sit vsurarius, non erit ampliùs agendum de possessione, quia hoc est verum lite finita, sed durante lite, cùm Hercules intentet iudicium retinendæ, non est impediendus, quòd pendente iudicio criminali non petat manutentionem, quia circa hoc petitorium, criminale non præiudicat possessorio retinendæ ciuili, quod durat solùm quantum ipsa lis. Et ideo sententia ferenda non potest præiudicare huic possessorio durante lite, † & propterea sicuti 4
petere posset manutentionem, si vtrumque iudicium, petitorium & possessorium penderet coram latrunculatore, quia de possessorio priùs potest cognoscere, nisi de eo priùs liqueret, ex allegatis per Contard. *de mom. possess. in secunda limitatione ratione mixtura*, §. 5. *num.* 26. ita & cùm Octauianus separauerit huiusmodi iudicia, dicendum est, causam criminalem non esse præiudicialem ciuili, itaut in Rota non possit cognosci, an Hercules sit manutenendus.

BONONIEN. DE Pepulis.

Ven. 12. *Nouembris* 1608.

SVMMARIVM.

1 *Non potest quis alteri stipulari, etiāsi verba obligatiua proferantur in personam stipulantis, exequutiua verò in tertium, nisi stipulantis intersit, quo casu ipsi stipulanti ius acquiritur, & tertius non potest agere absque cessione nu.* 2.

3 *Stipulatio fauore dotis ad fauorem tertij, est valida. Item ad fauorem pauperis, non alienantis, nu.* 4.

5 *Dispositio impersonaliter concepta in stipulatione, refertur ad stipulantem.*

6 *In stipulatione facta ad fauorem tertij, vt tertio ius quæratur, non est opus cessione.*

7 *Stante statuto disponente, quòd ex stipulatione alteri facta ius quæratur, ad effectum agendi, cessio non est necessaria.*

Deci

DECISIO CCCCXXXV.

NObiles fratres de Pepulis conuenerunt, quòd solueretur certum quid annuum illi qui curam educationis Comitis Aloysij haberet, & postquàm peruenerit ad 20. suæ ætatis annum, cessaret prædicta solutio, & subditur: *Et li detti Signori Fratelli l'habbinò à comprare di commune vno credito di scudi* 150. *l' anno, & per fino che se li comprara ciascheduno l'habbia da respondere è pagare scudi* 50. *d'oro.* Et quoàd hæc omnia interuenit stipulatio inter ipsos fratres. Hoc stante, dubitaui, An Comes Aloysius posset cogere vnum ex fratribus ad faciendum dictum inuestimentum proportione sua, in casu, & ad effectum de quo agitur, qui est, vt sententiæ de partibus super hoc ad fauorem Comitis latæ, sint iustæ, itaut sit locus statuto de duabus cõformibus, quia Rota non sequitur sententias aliorum Tribunalium, nisi docto de iustitia. Et Rota censuit, Comitem Aloysium potuisse petere inuestimentum, stante dicta stipulatione,
1 ex qua sibi fuit ius quæsitum. † Nam licèt quis alteri non possit stipulari, *l. stipulatio ista*, §. *alteri*, *ff. de verb. oblig.*
2 *l. si quis alij, inst. de inutil. stipul.* † Et hoc etiam procedit, quando verba obligatoria proferuntur in personam stipulantis, exequutiua verò in tertium, vt *promittis mihi, soluere Titio decem.* Nisi tamen stipulantis intersit, quo casu ipsi stipulanti ius acquiritur, & tertius non potest agere absque cessione, vt per Bald. contra Bart. *in l. stipulatio ista*, §. *si stipuler, per totum*, & ibi Angel. *in* §. *si quis insulam*, & Ias. *in dicto* §. *si stipuler, num.* 10. *ante fin.* vbi de communi testatur Rom. *cons.* 441. *in princ.* Castr. *cons.* 171. *num.* 2. *col.* 2. *antè fin. vers. cùm tamen de iure communi lib.* 2.

Tamen dixerunt Domini, hanc conclusionem multis modis limitari, vt per Bart. *in dicto* §. *si stipuler*, & per Ias. *ibidem nu.* 11. *& seqq.* Cum. & alios. Et præsertim quando promissio est facta fauore dotis, † quia 3
tunc stipulatio sustinetur ad fauorem tertij, alio stipulante, ex latè congestis per Surd. *de alim. tit.* 8. *qu.* 73. *num.* 8. vbi subdit, † quòd idem 4
dicendum est de alimentis pauperis, quæ gaudent eodem fauore dotis, ex deductis per eundem Surd. loco præcitato. Et propterea, cùm stipulatio fuerit facta pro alimentis Comitis Aloysij, qui tunc nihil habebat; quod probatur, quia est promissio annua, quæ non excedit quantitatem alimentorum, Surd. *de alment. tit.* 1. *quæst.* 12. *num.* 5. *vsque ad finem.* Quod etiam suadetur, quia voluerunt, promissionem annuam intrare in locum educationis particularis, iuxta notata per Surd. *vbi suprà, quæst.* 13. *num.* 8. Vnde sequitur, quòd cùm ista stipulatio sit pro alimentis, etiam quòd sit facta per alium, ad fauorem ipsius Comitis Aloysij, sit valida. Et satis etiam probatur stipulatio, quia adest in clausulis generalibus, *quoàd omnia & singula contenta in diuisione*, (quæ licèt verba obligatiua debeãt intelligi impersonaliter, prout sunt verba, *che li detti fratelli l'hablino à comprare*) † tamen hoc non refert, 5
quia ad validitatem actus verba debẽt referri ad stipulatorẽ, vt per Ias. *in d. l. stipulat. ista* §. *si stipuler. nu.* 10. *in fin. ff. de verb. obl.* Et propterea in hoc casu non est agendum de cessione, † quia cùm stipulatio fuerit facta, 6
non vt stipulanti quæratur, sed Comiti Aloysio, cessio non erat necessaria, vt eleganter per Cum.

qui benè distinguit hanc materiam *in dicto §.si stipuler, num.8.vers.vnde*
7 *dico.* † Sed quatenus de iure cessio fuisset necessaria, in hoc casu non requireretur, stante statuto Bononien. disponente, quòd ex stipulatione alteri facta agi possit, vt notat Ias. *in dicto §. si stipuler, num.29. & ibi apostil. dat concord.*

Neque est verùm, quòd ista promissio videatur indiuidua, & ideo non poterat agi contra vnum ex fratribus pro portione sua, quia vltra deducta in alia decisione, satis materia fuit diuidua, ex quo fuit actum de emendo credito in ipsa diuisione. Et sic videtur dicendum, satis constare, mentem contrahentium fuisse, vt quilibet teneatur pro portione sua.

Aliis obiectis videtur satisfactum in prima decisione.

VRBEVETANA FIDEICOMMISSI.

Lunæ 15. Decembris 1608.

SVMMARIVM.

1 *Obseruantia subsequuta non æquiuoca, declarat actum antecedentem.*
2 *Hæres non potest venire contra factum defuncti, nisi repudiet hæreditatem.*
3 *In diuisione hæreditatis possunt vni assignari bona subiecta fideicommisso, alteri bona libera, nisi reclamat.*
4 *Enunciatiua antiqua vnica non probat.*
5 *Transactio facta propter timorem litis, est valida.*
6 *Transactio operatur, vt promissum illius vigore sit debitum, etiam quod vere non sit.*
7 *Verba sunt intelligenda secundùm subiectam materiam.*
8 *Clausula* saluo iure, *est iurium præseruatiua.*
9 *Fundans se in obseruantia, ostendere debet, actus obseruātiæ habuisse effectum, scientibus illis, & non reclamantibus, in quorum præiudicium agebatur.*
10 *Confessio pro exoneratione conscientiæ multum operatur.*
11 *Obseruantia valida non potest induci cum mala fide.*
12 *Non potest agere spolio, qui facto proprio cecidit à possessione.*

DECISIO CCCCXXXVI.

Post resolutiones factas, quòd constabat de fideicommisso ad fauorem descendentium Petrucij, quia pars asserebat, obseruantiam esse in contrarium, † & ex ea prætēdebat declarari testamētum, iuxta nor. per Aym. *cons.*101.*num.*3. Menoch. *cons.*349.*num.*15.*lib.*4.Decian. *resp.* 124. *num.*15. *lib.*3. Ideo super dicta obseruantia volui particulariter videre. Et per Dominos fuit resolutum, dictam obseruantiam non adesse, nam dum primò deducebatur, ex quo Hugolinus nepos Petri testatoris ex Petrucio filio de anno 1365. disposuerit de fructibus salicis, legando cuidam Religioso raserios 50. tritici, tamen non inde potest inferri ad aliquam obseruantiam destructiuam fideicōmissi, cùm Hugolino ex persona patris competeret ius detrahendi, & propterea cùm ista obseruantia de necessitate non concludat contra fideicommissum, nón releuat, iuxta notata *in cap. in præsentia, de probat.* Et tanto magis, quia cùm instituerit hæredem Franciscum vnicum fratrem, † dictus Franciscus non poterat venire contra factum testatoris, 2

nisi

nisi hæreditatem repudiasset, *l. cum à matre, C. de rei vendi.* Et hoc legatū nec etiam sufficeret ad ostēdendam obseruantiam, nisi doceretur de illius effectuatione. Gem. *cons. 14. nu. 5. vers. quoàd secundum,* Alex. *cons. 32. in princ. lib. 6.*

Nec etiam dum secundò deducitur, quòd inter filios dicti Francisci fuit facta diuisio bonorum, & in portione alterius ex fratribus obuenerunt bona subiecta fideicommisso, in portione verò alterius bona libera, vt constat ex infeudatione dd. bonorum, quæ datur, potest induci aliqua obseruantia, quia certi iuris est, quòd in diuisione, alteri ex fratribus non reclamanti possunt assignari bona subiecta fideicommisso, alteri verò libera, vt notat Modern. *de fideicom. art. 52. nu. 62. & 63.* Prout nec etiam inducitur obseruantia, ex quo Rodulfus vnus ex filiis dicti Francisci instituit hæredem Hugolinum iuniorem fratrē, quia vltra quòd hoc non probatur, cùm allegetur vnica tantùm ennunciatiua, quæ licèt antiqua, cùm sit vnica, non probat, *l. non nudis, l. non epistolis, C. de probat.* Tamen, etsi hoc probaretur, nec releuaret, quia non apparet, quòd disposuerit de bonis subiectis fideicommisso, & hoc deberet probari, & non sufficeret, nisi etiam ostenderetur, dispositionem habuisse effectum, iuxta notata per Gemin. & Alex. *locis superius allegatis.*

Et pari modo etiam non suffragatur, quòd Imperia neptis dicti Francisci, ex Carolo filio, de anno 1527. per viam transactionis cesserit iura sua, quæ habebat super castro Corbariæ, vigore successionis, & promissionis dotis, quia non inde oritur aliqua obseruantia contra fideicommissum, quia cùm fuerit actum per viam transactionis, † sufficit ad eius validitatem, quòd adesset timor litis, Rom. *cons. 244. nu. 2.* Ang. Aret. *cons. 38. num. 16.* † Et operatur quòd promissum illius vigore sit debitum, etiam quòd verè non sit, *lib. 2. C. de cond. indeb.* Aym. *cons. 717. num. 26.* Sed propterea non potest inferri per necesse, quòd bona non fuerint habita tanquam subiecta fideicommisso. Et similiter etiā parum refert, quòd de anno 1460. Ioannes Franciscus, & Nicolaus filij dicti Hugolini iunioris diuiserint bona sua, & postmodùm voluerint, ea esse communia inter se, & successores suos, † quia hæc verba sunt intelligenda secundùm subiectam materiam, vt comprehendant hæredes sanguinis, non quoscumque hæredes, itaut censeatur derogatum fideicommisso. Gabr. *de verb. sig. concl. 2. num. 7.* Rolan. *cons. 96. nu. 8. lib. 1.*

3 (margin, left column: beside "ti iuris est, quòd in diuisione"); 4 (beside "ciatiua"); 5, 6, 7, 8 (right column margins)

Iisdem etiam non potest induci obseruantia, ex quo defunctis Io. Frācisco, & Nicolao filiis dicti Hugolini iunioris, superstite ex Ioanne Francisco Marphisia de anno 1484. tamen cepit possessionem omnium bonorum, quæ postmodùm de anno 1488. fuerunt restituta Marphisiæ, quæ possedit vsque ad annum 1514. de quo tempore ea donauit Nicolao & Cæsareo filiis, & defuncto Cæsareo de anno 1528. confirmauit eandem donationem ad fauorem dicti Nicolai, & Bandini nepotis ex Cæsareo prædefuncto, quia si attenditur restitutio facta per Cameram, non nocet, quia non ostenditur, tunc fuisse ventilatum fideicommissum, & restitutio fuit facta cum clausula, saluis iuribus aliis competentibus contra Marphisiam, † quæ clausula præseruat ius Comitum vocatorum, quibus

Papa noluit præiudicare. Old. *conf.* 237. *in fine verf.* 3. *quia Angel. Aret. conf.* 101. *num.* 13. *& feqq. verf. ex quo fequitur, & num.* 28. *verf. quod maximè patet.* Et propterea verba illa in fine restitutionis, quòd Marphisia molestari non possit, quouis prætextu, & alia similia concilientur cum dicta clausula *saluo iure &c.* itaut per ea non censeatur præiudicatum illis quibus ius fuit reseruatum, vt per Ofasch. *decif.* 164. *num.* 6. *&* 7. *& feqq.* vbi *num.* 9. testatur de communi. Et quantum attinet ad præfatas
9 donationes, neque etiam faciunt,† quia necesse esset ostendere, quòd habuerint effectum, habita notitia fideicommissi, & eo casu, stante dubietate, non reclamantibus, & non aliis fuisset præiudicatum, Soc. sen. *conf.* 12. *num.* 10. *lib.* 3. Paris. *conf.* 11. *num.* 39. *lib.* 2. Decian. *resp.* 87. *nu.* 22. *lib.* 2. Menoch. *conf.* 337. *in fine lib.* 4. Et cessat omnis difficultas, quia de anno 1539. eadem Marphisia donauit eadem bona Hieronymo, & fratribus filiis Dulcij senioris descendentis per rectam lineam à Raynutio fratre dicti Hugolini iunioris, & in eadem donatione asseruit, eam facere pro exoneratione suæ conscientiæ, quia bona erant subiecta fideicommisso ad fauorem masculorum de familia, vigore dispositionum Maiorum, & præsertim Comitis Petri antiqui, & asseruit, fecisse donationem filiis per vim, & metum, & quamuis de anno 1543. eadem Marphisia in instrumento publico dixerit, velle valere donationem factam filiis ad fauorem Portiæ, & Lucretiæ filiarum Bandini nepotis, & ipsam fuisse seductam, ad donandum dictis Hieronymo, & fratribus, tamen de anno 1547. cùm esset ætatis 83. annorum condidit testamentum, & in eo repetiit dicta in donatione facta Hieronymo, & fratribus, & pro exoneratione suæ conscientiæ reuocauit donationem factam filiis, quia variis viis & modis sciebat, ac ex relatione Maiorū, quòd bona spectabant ad Comites masculos de familia, & non ad fœminas, & præsertim vigore testamēti Comitis Petri senioris.† Quæ cō- 10
fessiones per oxonerationem conscientiæ factæ in dicta donatione, & in testamento contra proprias proneptes multùm faciunt; iuxta notata per Socin. sen. *in dicto conf.* 12. *nu.* 20. *lib.* 3. quia non agitur de validitate donationum, sed agitur ad ostendendum malam fidem Marphisiæ, qua stante, non potest induci aliqua obseruantia quæ suffragetur, iuxta notata per Bald. *in conf.* 118. *num.* 4. *& per totum lib.* 5. & benè Ioann. de Imol. *conf.* 73. *num.* 4. *&* 7. Maximè quia constat de reclamatione Comitum, cùm de anno 1544. dicti Hieronymus, & fratres non modo commiserint causam super donatione sibi facta à Marphisia, sed etiam super fideicōmisso, quam causam non modo prosequuti fuerunt dicti Hieronymus, & fratres, & etiam descendentes contra dictas Portiam, & Lucretiam, sed etiam contra Iuliani Cæsarinam matrem, & hæredem ab intestato dictarum Portiæ & Lucretiæ, & eam etiam hodiè prosequuntur contra D. Liuiam Capranicam donatariam dictæ Iuliæ.

Vltimo loco non suffragatur sententia obtenta per dictas Portiam, & Lucretiam contra Marphisiam, quia fuit sententia absolutoria ab obseruatione iudicij, & meritò, quia Marphisia egerat spolio, quo iudicio agere non poterat, † ex quo, facto suo, mediante donatione, ceciderant à possessione, Socin. *in*

L. vnu

l. rem quæ nobis, num.8. ff. de acquir. possess.

MEDIOLANEN. SPONSALIUM.

Ven. 19. Nouembris 1608.

SVMMARIVM.

1 *Contrahens sponsalia per verba de futuro, non est cogenda contrahere per verba de præsenti, etiamsi sint iurata, nu.8.*

Si iusta causa dissoluendi superuenerit, quæ relinquitur arbitrio iudicantis, nu.2.

3 *Inhumanum, & iniuriosum est, aliorum defectus detegere.*

4 *Actus absque dolo factus, si ad iracundiam prouocat, facit offensam.*

5 *Paria sunt dare articulos, vel illos ratificare ab alio datos.*

6 *Voluntas facto, & verbis declaratur.*

7 *Reuocatio articulorum per alium datorum, operatur, vt contra articulantem non possit agi actione iniuriarum, non tamen efficit, vt inde non oriatur causa iusta dissoluendi sponsalia, si articuli erant iniuriosi.*

9 *Sponsalia habent tacitam conditionem, si res in eodem statu permanserit.*

DECISIO CCCCXXXVII.

Domini dixerunt, sententiam Rotalem esse confirmandam, quia licèt inter Marcum Antonium, & Annam Mariam fuerint contra-
1 cta sponsalia per verba de futuro, † tamen ipsa non est cogenda contrahere matrimonium per verba de præsenti, cùm subsit probabilis causa, ex qua potest à sponsalibus recedere, *cap. ex his 2. de sponsalibus*,
2 vbi Doctor. not. † Et causa probabilis committitur arbitrio iudicantis. Abb. *in cap. requisiuit, num.4. de sponsal.* Alex. *cons.212. nu.8. lib.2.* Qui satis videntur concurrere in casu isto; nam pendente iudicio super dissolutione horum sponsalium Marcus Antonius dedit in iudicio articulos concernentes honorem matris ipsius Annæ Mariæ, necnon & natales eiusdem Annæ. Qui defectus, etiam quòd fuissent veri, cùm prouenirēt absque culpa ipsius Annæ, sequitur quòd grauiter fuerit offensa, ei talia obiiciendo, vt per Roman. *cons.99. num.1. & 2. vers.2. vers. opimo.* † Defectus enim nostros 3
inhumanum, atque iniuriosum est detegi, *l.2. vers. quid enim, C. quand. & quibus quarta pars debetur, lib.10.* Vnde meritò orta sunt odia, & rancores, quæ ne perpetuum pariant dissidium, hæc iusta videtur causa, vt recedatur à sponsalibus, & matrimonium impediatur, Abb. *in dicto cap. requisiuit, nu.4.* Alex. *d. cons.212. nu.8.* Gutier. *lib.1. quæst. canonic. c.20. nu.23.* ne matrimonium infęlicem exitum habeat, prout habere solet, etiam quando post contractum superuenit odium, vt considerat Iacob. Menoch. *cons. 69. num. 44. & seqq. num.1.*

Neque obstat, quòd præfati articuli fuerint dati pro Marco Antonio ad tuendum ius suum, quia Anna dicebat, eum sibi non esse natalibus parem, & propterea videtur dicendum, iniuriam non intulisse, vt per Roman. *loco allegato, nu. 2. vers. mihi verò*, quia hæc procedunt ad effectum, quòd Marcus Antonius non teneatur iniuriarum actione, quia caret dolo, sed non ad effectum quòd dicatur culpa carere, ita vt non fuerit sequuta offensa, vt considerat Castren. *cons.255. col.2. vers. his non obstantibus, lib.1.* † actus 4

 enim

enim licèt fiat absq; dolo, si tamē ad iracundiā prouocat, facit offensam, Bart. *in cons.* 188. *in princ. vers. quasi dicat, lib.* 1. Poterat enim Marcus Antonius euitare offensam modestiùs excipiendo contra Annam, vt ostenderet, natalibus esse parem, absque eo quòd ex professo honorem matris, & natales ipsius tangeret.

5 Neque releuat, quòd Marcus Antonius ipse non dedit articulos, imò & illos reuocauit, quia sufficit, quòd illos approbauerit, requirendo te-
6 stes, vt super illis deponerent. † Voluntas enim non minùs facto, quàm verbis declaratur, *l. Paulus, ff. rem rat. haber.* Et reuocatio fuit facta hic in Curia, longè post datos articulos, & postquàm Marcus Antonius requisiuit dictos testes. Vnde ista reuocatio ei non suffragatur, ad effectum de quo agitur, cùm non possit tollere odium quod inde
7 prouenit. † Et Doctores loquentes de reuocatione, loquuntur ad effectum, vt non possit agi actione iniuriarum, vt per Felin. *in cap. dilecti, num.* 16. *de except.* qua actione non agit Anna, sed ad alium effectum, vt dictum est.

Neque facit, quòd ista sponsalia
8 sint iurata, † quia si superuenit noua causa, non cōtrahendi per verba de præsenti, iuramentum non obligat, cùm assumat naturam, & conditiones contractus cui adiicitur, *l. fin. C. de non num. pecun.* † Sponsalia verò
9 habent tacitam conditionem, si res in eodem statu permanserit, id est, si causa iusta ab eis recedendi non superueniat, *c. quemadmodum, de iureiur.* vbi glos. *in verb. oculos*, Host. *nu.* 8. Io. Andr. *num.* 13. Anchar. *num.* 3. Butr. *nu.* 13. Bald. *in princ.* Abb. *nu.* 9. Imol. *num.* 3.

ROMANA LAVDI.

Ven. 19. Decembris 1608.

SVMMARIVM.

1 *Laudum nullum non debet exequutioni mandari.*

2 *Laudum latum post præfixum terminum ad laudandum est nullum, si non appareat de expressa prorogatione, nu.* 4.

3 *Iurisdictio iudicis potest prorogari à compromittentibus, & prorogatio debet absentibus intimari, nu.* 4.

5 *Tacita prorogatio non potest induci à compromittentibus quando vna pars nunquam comparuit.*

DEC. CCCCXXXVIII.

QVia in concordia inita inter hæredes Ioannis Gauæ, & Bernardinum Cinum super societate Magazeni, fuit assignata portio capitalis dictis hæredibus, & compromissum circa lucrum, & redditionē rationis, ad quam tenebatur Cinus. Dubitaui, an mandatum relaxatum per AC. super exequutione laudi inde lati, esset confirmandum. Et Rota censuit, esse infirmandum, † 1
quia cùm laudum fuerit nullum, non poterat exequutioni demandari, iuxta *not. in l.* 4. §. *condemnatum, ff. de re iudic.* † Nullitas autem est eui- 2
dens, quia fuit latum post terminum præfixum in compromisso, nempe post sex menses, Bald. *cons.* 170. *nu.* 1. *vers. aut non erant feriæ, lib.* 1. *& cons.* 101. *num.* 15. *lib.* 3. *& cons.* 321. *in fine lib.* 5. vbi quòd hæc est veritas, Angel. *cons.* 404. *in princip.* Signorol. *cons.* 227. *in princ.* Ioan. de Anan. *cons.* 83. *pariter in princ. vers. & inter alia,* Rom. *cons.* 67. *in princ.*

Neque releuat, quòd fuerit data 3
facultas prorogandi ad sex menses,

quæ

quæ facultas à partibus potest concedi, Bald. *conf.60.num.* 1.*lib*.3. † quia
4 cùm non appareat de expressa prorogatione, adhuc laudum remanet nullum, Bald. *conf*.321. *&* 322. *lib*.5. Et prorogatio partibus absentibus debuisset intimari. Bald. *in dicto conf.* 101. *num*.10. *lib*.5. & latiùs *conf*.102. *num*.4. *&* 5. *& conf*.103. *num*.2. *vers. verba dicunt*, *lib*.3. Curt. sen. *conf*.31.
5 *&* 32. † Nec potest induci aliqua prorogatio facta à partibus, quæ habeat vim noui cõpromissi. Socin. *conf*.104. *num*.3. *in fine*, *& num*.4. *lib*.4. Alex. *conf*. 84. *num*.3. *& seqq. lib*.5. Quia post primos sex menses licèt alia pars pluriès comparuerit coram iudice, tamen pro parte Bernardi nunquam fuit comparitum.

An autem laudum sit iustum, vel iniustum, hoc pendet à veritate calculi, de quo esset particulariter agendum, maximè cùm non sit verum, quòd in laudo Cinus condemnetur in scutis 966. sed computatis partitis, ascendentibus ad summam scutorum 193. in residuo tamen condemnatur.

PERVSINA LIQVIDATIONIS Fructuum.

Ven. 12. *Ianuary* 1608.

SVMMARIVM.

1 *Liquidatio fructuum in spolio non violento, neque attentato, est facienda à die motæ litis, & non à die spolij. Et non ad fructus qui percipi potuerunt, sed ad fructus perceptos.*

2 *Fructuum perceptio debet probari per testes qui perceptioni fuerunt præsentes, quantitas verò fructuum probari potest per testes deponentes à consuetis percipi.*

3 *Illud præsumitur perceptum, quod percipi consueuit.*

4 *Vna pars, altera non opponente, potest procedere coram secundo Auditore in locum alterius impediti subrogato, etiam re integra, quando iurisdictio est perpetuata.*

DECISIO CCCCXXXIX.

DOmini dixerunt, cùm non versemur in spolio violento, neque attentato, liquidationem fructuum esse faciendam à die motæ litis, & non à die spolij, & non ad fructus qui percipi potuerunt, sed ad fructus perceptos, vt latè fuit deductum in causa Romana Vineæ 14. Iunij 1577. coram bo. me. Episcopo Oriolen. Quorum fructuum quantitatem spectantem ad portionem dominicam respectu tritici, vini, & olei, bene probant testes à consuetis percipi, nempe tritici salmas tres cum dimidia, Vini bartilia quadraginta, olei verò, vt dicunt, Mezzo Mezzolino. † Nam licèt Bald. *in l.* 2
1. *num*. 22. *C. de fruct. & lit. expens.* dicat, quòd fructuum perceptio debet probari per testes qui fuerunt præsentes perceptioni, tamen hoc dictum procedit, quando agitur de probanda perceptione. Si verò non dubitetur de perceptione, sed solùm de quantitate, prout in casu isto, quia bona super quibus fuerat commissum spolium erant de sui natura fructifera, vt declarat Neguz. *de pign. num* 2. *memb*.3. *partis num*.19. *vers. sed in hoc posset dubitari*, tunc sufficit probare à consuetis, vt est decisio Achil. 22. *de rest. spol.* quæ ita declarat dictum Baldi. † Nam illud præsu- 3
mitur perceptum, quod communiter consueuit percipi. Bald. *in conf.* 323. *in fine lib*.2. *& in conf*.53. *pariter in fine lib*.1. Respectu verò valoris fructuum nihil firmarunt Domini, sed dixerunt, esse attendendum calmerium ciuitatis Perusiæ, prout fuit serua

ſeruatum in cauſa Imolen. tutelæ 27. Octobris 1595. coram Illuſtriſſimo Pamphilio.

Quod dicebatur, vltimam ſententiam Rotalem fuiſſe nullam, ex quo Auditor Rotæ qui eam tulit, fuerat per tunc D. Decanum ſubrogatus in locum bonæ memoriæ D. Littæ infirmi, qui ante prolationem ſententiæ conualuerat, eſt merum ſomniū. Tum quia veritas eſt, vt reperio notatum in meis Diariis, quòd D. Litta à die Martij 1607. vſque ad diem 23. Iulij non fuit in Rota, & ſententia fuit lata die 9. eiuſdem menſis
4 Iulij. † Tum etiam quia quando eſt perpetuata iuriſdictio, parte non opponente, poteſt procedi coram ſecundo Auditore deputato, etiam re integra. Put. *dec.*470.*lib.*2. Et ita practicatur.

De aliis verò nullitatibus, & obiectis, erit particulariter agendum.

FAVENTINA DILAtionis.

Ven. 16. *Ianuarij* 1609.

SVMMARIVM.

1 *Maior pars creditorum poteſt præiudicare minori ſeruata forma,* l. vltimę C. qui bon. ced. poſſ. *vbi quod eſt de ſubſtantia, vt creditores inſimul conueniant, na.*2.

3 *Maior pars creditorum, ſi debitum eſt iuratum, non poteſt præiudicare minori.*

Iuramentum ſeruandum eſt, niſi tendat ad interitum ſalutis animæ.

DECISIO CCCCXL.

DVbitaui, an ſententia extra Rotam lata, ſit confirmanda, vel infirmanda. Et quia agebatur de concordia inita inter illos de Gadis, & illorum creditores, pro directione cauſæ, voluerunt Domini, quòd strictè informaretur ſuper eo, An in caſu de quo agitur, maior pars creditorum potuerit præiudicare minori in dilatione danda. Et Rota cenſuit, negatiuè reſpondendū, quia licèt ſit vera concluſio, ſimpliciter 1
loquendo, † quòd maior pars poſſit præiudicare minori in dicta dilatione danda, *l. vltima, C. qui bon. ced. poſſ.* vbi Bart. *num.* 5. & Bald. *num.* 2. Angel. *num.* 1. *verſ. bene ergo poſſunt.* Alber. & alij, Roman. *conſ.*439. *num.* 1. *& 2. cum ſeq.* Tamen debet ſeruari forma *dictæ l. vltim.* ſcilicèt vt creditores inſimul conueniant. Quæ forma non fuit ſeruata, ſed fuit actum per viam ſubſcriptionis folij, abſque 2
dicta conuentione, † quæ eſt de ſubſtantia, vt dicit Alexand. *conſ.*205. *num.*1. *lib.*2. ex mente Bald. *in dicta l. vltima, in princ.* quicquid dixerit Pariſ. *conſ.*100. *num.*5. *lib.*3. quem reprobat Stracc. *de decoct. in* 6. *par. n.*19. 3
† Vltra quòd nec maior pars poteſt præiudicare minori, quando debitum eſt iuratum, ex alleg. per Boër. *deciſ.* 296. *num.* 5. qui licèt ſubdat, quòd hoc non viderit ſeruari, tamen de iure non probat, quòd non debeat ſeruari, prout nec hoc probat Theſaur. *dec.*186. *num.*6. & Guido Pap. *deciſ.*211. *num.*1. & alij qui in contrarium poſſent allegari, cùm 4
regula ſit, † quòd iuramentum debet ſeruari, niſi tendat ad interitum ſalutis animæ, *c. ſi verò, de iur. iur. cap. quamuis, de pactis, in* 6.

An autem illi qui ſubſcripſerunt concordiæ, teneantur illi ſtare, erit particulariter videndum.

BAR

BARCHINONEN. Prioratus.

Ven. 23. Ianuarij 1609.

SVMMARIVM.

1 *A sententia in qua pronunciatur, quem esse instituendum, datur appellatio, secùs à decreto.*

DECISIO CCCCXLI.

1 CVm per sententiam diffinitiuã fuerit pronunciatum, Paulum esse instituendum, Rota dixit, non esse procedendum ad illius institutionem, quia ab illa sententia dabatur appellatio, licèt secùs esset si per decretum fuisset pronũciatum, vt distinguit Benintend. *decis.* 79. Contard. *de moment. possess. limit.* 3. *num.* 48. Gail. *obser.* 7. *num.* 4. *&* 7. *lib.* 1. Et sæpè Rota fecit hanc distinctionem, & præsertim in causa Bergomen. præeminentiarum, 16. Iunij 1606. coram R. P. D. meo Manzanedo. Et propterea Paulus debet expectare tres cõformes, quia priùs sententiæ exequi non debent, nisi transitum fecerint in iudicatum ob non interpositam appellationem.

PAPIEN. SALARII.

Lunæ 26. Ianuarij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Salarium non debetur illi, qui culpa sua non inseruiuit.*

DECISIO CCCCXLII.

DOmini voluerunt, Camillo coadiutori non deberi aliquod salarium per Vespasianum coadiu-
1 tum, † quia cùm vigore literarum coadiutoriæ, sibi fuerit assignatum pro seruitio, & ipse culpa sua non inseruierit, ex quo cepit possessionem, attentando post inhibitionem Rotalem, meritò sibi non debetur dictum salarium, ex deductis per Bolognin. *in l. diem functo, num.* 56. *& seqq. ff. de offic. Assessor.*

Nec potest iuuari ex eo, quòd lite iniusta mota per Vespasianum coadiutum, fuerit impeditus, quominùs resideret, quia adhuc non constat, litem fuisse iniustam, & si constaret, non releuaret, quia inhibitio obtenta per Vespasianum non fuit ordinata ad hoc, vt Camillus contraueniendo attentaret, sed culpa sua Camillus attentauit, & propterea Vespasianus non tenetur ad salarium. Abb. *cons.* 49. *num.* 3. *vers.* 2. *principaliter, par.* 2. Roman. *cons.* 508. *nu.* 4. *in fin. vers. cùm igitur dicta villa.*

PIENTINA BENEficij.

Lunæ 26. Ianuarij 1609.

SVMMARIVM.

1 *In causis beneficialibus censetur omne ius ab initio causæ deductum.*

2 *In causis beneficialibus proceditur simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura iudicij, sine libello, & sine litis contestatione.*

3 *Exequutor datus in gratia* in forma dignum *impetrata per tertium, lite pendente in Rota inter alios, non potest dare possessionem prouiso, sine vitio attentatorum, & idem est in gratia* si neutri, vel si nulli, *numer.* 1.

4 *Lite pendente non licet principi supplicare.*

DECISIO CCCCXLIII.

PEndēte lite coram me inter tres præsentatos, & prouisum Apostolicum, Tantuccius vnus ex dictis præsentatis impetrauit hoc beneficium ob non delationem habitus per Albertum alterum ex præsentatis, & obtinuit literas in forma *Dignum*, & in eisdem gratiam *si neutri*, vel *si nulli*, directas Vicario Pientino. Et cùm dictus Vicarius fuisset inhibitus iuxta formam commissionis, Rota censuit, inhibitionem fuisse legitimè concessam, itaut moderari non debeat,† quia in beneficia-
1 libus censetur deductum omne ius ab initio. Ægid. *decis*. 661. *incip. si ex gratia*. Put. *decis*. 83. *num*. 3. *lib*. 1. Et fuit dictū in causa Grennen. Scho-
2 lasticæ, coram Fabro.† Nam in causis beneficialibus proceditur simpliciter, & de plano, ac sine strepitu, & figura iudicij, vt *in Clem. dispendiosam, de iudic.* hoc est, sine libello, & litis contestatione, & aliis, vt declaratur *in Clem. sæpè, de verb. signif.* Vnde meritò sequitur, quòd censeatur deductum omne ius ab initio, quia pars non se restringit ad certum libellum. Et propterea in proposito censetur per Tantuccium ab initio etiam deducta ista noua gratia, de
3 qua in Rota cognosci debet,† itaut exequutor datus in dicta gratia, non possit vllo pacto absque vitio attentatorum procedere ad illius exequutionem, quia Auditor deputatus in causa vigore *Clem. auditor, de rescript.* potest purificare gratiam de qua agitur coram se, Vitalin. *in dicta Clem. auditor, nu*. 49. Ægid. *decis*. 666. *incip. auditor deputatus*. Et pluriès Rota reuocauit similes exequutiones tanquam attentatas, vt in causa Salamantina portionis, 23. Iunij 1586. coram Bubalo, & in causa Aquilana beneficij, 1. Iulij coram Orano, vbi dicitur, quòd licèt mentio litis operetur, quòd gratia sustineatur, ea non obstante, † cùm lite 4
pendente non liceat Principi supplicare, Franc. *in cap. vt debitus, nu*. 34. *de appell*. Ægid. *decis*. 46. Cassad *decis*. 18. *num*. 6. *de prebend*. Non tamen operatur, quòd ea pendēte, exequutor absque vitio attētatorum possit procedere ad exequutionem propter prædicta.

Respectu verò gratiæ *si neutri, vel* 5
nulli, visa fuit Dominis cessare omnis difficultas, quia quatenus Vicarius posset procedere ad exequutionem, nihilominùs debet expectare euentum litis in Rota, vt expresè legitur in dicta gratia, & ideò vlteriùs non est insistendum, iuxta notata *in l. ille, aut ille, §. cùm in verbis, de leg*. 3.

ROMANA DE MAGDALENIS.

Ven. 30. Ianuarij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Species restringunt genus, vt non cōprehendas nisi species pares expressis, quando in dispositione præcedunt species, & posteà sequitur genus, ne contineat maiora expressis, quoàd qualitatem, aut quantitatem numer*. 2.

3 *Dictio* alia, *est interpretatiua similium*.

4 *Soluens debita, eaque dinumerans, si aliquod omittit, censetur illud ignorasse, maximè si est cōsiderabilis magnitudinis, nu*. 5.

6 *Verisimilitudo multùm operatur ad intelligendam mentem disponentis*.

7 *Species posita post genus, declarationis causa, non restringit dispositionem*.

8 *So*

8 *Solutio debitorum commissa in testamento, censetur facta pro exoneratione conscientiæ.*

DECISIO CCCCXLIV.

DOmini pro maiori parte dixerunt, hæredem Antoninæ non teneri ad solutionem debiti de quo agitur. Nam licèt Antonina inter alia legauerit per infrà scripta verba. *Item lascia alli heredi di Maistro Marco physico scudi cento, & scudi cento alle figliole d'vna certa Erminia. Et quelli del sud. maestro Marco, & questa della sudetta Donna si lascia per sgrauare affatto l'anima del sign. Fabio de Crescentij, ordinando all' infrascritto suo herede, che li paghi, & si reuscissero altri debiti del sud. sign. Fabio, il che non crede, ordina che il sudetto herede li paghi tutti, & non lo facendo, l'agraua la sua conscientia.* Tamen non propterea sequitur, quòd stantibus verbis illis, *& se riuscissero altri debiti, &c.* hæres teneatur ad solutionem debiti census sortis principalis scutorũ 2700. vnà cum fructibus, vsque ad obitũ
1 Fabij decursis, † quia quando in dispositione præcedunt species, & posteà sequitur genus, species restringunt genus, vt non comprehendat, nisi species pares expressis, *l. fin. §. cui dulcia, ff. de trit. vin. ol. leg.* vbi quia testator dixit, *lego tibi vina, & omnia dulcia,* sub illo genere, *& omnia dulcia,* veniunt omnia dulcia, dummodò sint potabilia. In proposito autem, cùm testatrix voluerit per viã legati solui debitum medici scutorum 100. quod sonabat in mercedem, & scuta centum filiabus Erminiæ, quæ videntur habere certam causam particularem, maximè cùm testatrix dixerit, hæc duo legata velle solui *per sgrauare à fatto l'anima del sign. Fabio,* sequitur, quòd cùm dixerit, *che se appariranno altri debiti (il che non crede) si paghino tutti,* quòd ista verba generalia posita post dictas species, sint intelligenda de similibus debitis, † itaut non cõ- 2
tineant maiora expressis, neque quoàd qualitatem, neque quoàd quantitatem. Bart. *in l. quæsitum, §. si quis fundum, num. 15. circa medium, vers. si verò dubitatur, ff. de fund. instr.* Abb. *in cap. sedes, num. 2. & num. 12. vers. quandoque, &* 3. vbi etiam Felin. *numer. 5. in 4. declar. vers. non obstat 2. declaratio de rescript.* Et tanto magis, quia genus fuit appositum post spe-
cies per dictionem *alia,* † quæ in- 3
terpretatur de similibus expressis, Felin. *in dicto cap. sedes, num. 6. vers. dictio alius,* Alex. *cons. 1. num. 10. lib. 4. & cons. 34. nu. 2. lib. 1.*

Et prædicta etiam suadentur. Nã Antonina habuerat scientiam huiusmodi debiti, quia cùm esset hæres ipsius Fabij cum beneficio legis, & inuentarij, & peteret immissionem in 5. parte casalis, super quo fuerat impositus huiusmodi census, sibi opponebatur, immissionem non deberi, quia tanquam hæres Fabij, tenebatur pro huiusmodi censu releuare indemnes dominos de Magdalenis. Vnde manifestissimè apparet, quòd ipsa non censerit de isto debito, quia cùm dixerit, *& si reuscirano altri debiti, il che non crede,* per hæc verba, *il che non crede,* si debita
postmodùm apparerent, † testatrix 4
censetur negasse veritatẽ, ob ignorantiam facti. Fed. de Sen. *cons. 23. in fin.* Calder. *cons. 4. de confess.* Oldrad. *cons. 329. num. 2.* Quæ ignorantia facti cùm nõ possit verificari in isto debito, de quo testatrix habebat scientiam, dicendum est, quòd de
eo non senserit, † maximè cùm non 5
sit verisimile, quòd si de eo sensisset, propter eius magnitudinem, ali-

quam expressionem non fecisset, vt dicit Paris. *in cons.96. num.19.& seq.*
6 *lib.3.* † Quæ verisimilitudo etiam multùm operatur ad detegendum, de quo fuerit dispositum, vt dicit idem Paris. *loco allegato, num.15. & seq.* Osasch. *decis.70. nu.10.*

Neque prædictis obstat tex. *in l.nomen debitoris, §. final.de leg.3.* vbi quòd filius non solùm tenetur soluere debitum testatoris, ratione mutui, quod fuerat expressum, sed debita ex alia causa, propter rationẽ expressam, vt quod sorori cohæredi
7 reliquerat, liberum proueniret. † Quia in casu illius textus primo loco fuerat expressum genus. Et licèt postmodùm fuerit expressa vna species, tamen non causa restringendi genus ad similes, sed causa declarationis, vt notat ibidem Bart.& meliùs declarat *in §.final. dicta l. quæsitum, ff.de fund. instr.* ad quam se refert, & bene etiam declarat Felyn. *in dicto cap. sedes, loco sæpiùs allegato,* & tantò magis, quia non solùm species fuerant positæ post genus, sed aderat ratio expressa, vt quod cohæredi reliquerat, liberum proueniret. At in casu nostro non fuit primo loco positum genus, sed fuerunt primo loco positæ species, quæ declarant genus per supradicta, neque aliqua ratio expressa quoàd alia debita, sed solùm ad debita medici, & mulieris.

8 Minùs releuat, quòd ista solutio debitorum, cùm sit demandata in testamento, censetur demãdata pro exoneratione cõscientiæ Fabij iuxta notata per Natt. *in cons.402. nu.56.* quia quicquid sit de hoc, in casu isto quæstio voluntatis est, an Antonina intellexerit de isto debito; iuxta notata, *in l.si ita fuerit, ibi, quòd si ex his quæ scripsit, ff. de manum. testam.* Et cùm ex prædictis constet, Antoninam nõ sensisse de huiusmodi debito, non est quærendum, ex qua causa voluerit solui debita Fabij quæ apparerent, cùm satis sit, quòd de isto debito non intellexerit.

BONONIEN. BONOrum de Mansumatico.

Ven. 6. Februarij 1609.

SVMMARIVM.

1 *In alienatione rei Ecclesiasticæ solemnitas, & causa copulatiuè requiruntur.*
2 *Beneplacitum Apostolicum in alienatione rei Ecclesiasticæ supplet defectum solemnitatum, non causæ.*
3 *Causa alienandi est necessitas, vel euidens vtilitas Ecclesiæ.*
4 *Euidẽs vtilitas in alienatione rei Ecclesiasticæ est cõsideranda, non solùm respectu valoris fructuum, sed etiam valoris rei.*
5 *Ad validitatem alienationis rei Ecclesiasticæ sufficit ab initio vtilitas putatiua, licèt Ecclesiæ detur posteà restitutio in integrum, si non fuit vtiliter contractum.*
6 *Ecclesiæ contra contractum alienationis obseruatum per 40. annos transacto quadriennio non datur restitutio in integrum.*
7 *Restitutio in integrum propter enormissimam læsionem datur post quadriennium.*
8 *Tempus Prælati alienantis in alienatione rei Ecclesiasticæ ab initio malè facta non computatur in præscriptionem, secùs si fuit benè facta.*
9 *Ecclesiæ alienanti datur restitutio in integrum contra contractum validè factum, si fuit læsa.*

Decisio CCCCXLV.

POst resolutionem factam, quòd ex eodemmet instrumēto locationis non constabat de læsione, licèt in eo fuisset data facultas affrācandi, quia istud pactum de per se non erat considerandum; sed totus contractus. Dubitaui an esset danda remissoria ad probandum, quòd tornaturæ alienatæ erant 110. & quòd de tempore alienationis nempe de anno 1562. erat valoris librarum 50. Bonon. pro vnaquaque tornatura, & quòd non erant subiectæ aquis, & quòd de anno 1578. de quo tempore fuit facta affrancatio, erant valoris librarum 60. monetæ pro qualibet tornatura. Vnde in effectu articuli tendunt ad probandum, quòd tornaturæ alienatæ ascendūt ad valorem locorum Montium assignatorum pro affrancatione.
1 torum pro affrancatione. † Et difficultatem faciebat, quia in alienatione rerum Ecclesiæ, duo copulatiuè requiruntur; solemnitas scilicèt, & causa, vt latè per Couar. *var. res. lib.*
2 *2. cap. 17. num. 2.* † Et licèt beneplacitum Apostolicum suppleat solemnitates, iuxta *cons.* Abb. 41. *num. 3. lib. 1.* tamen non supplet defectum causæ. Gemin. *cons.* 48. *nu. 9.* Dec. *cons.* 142. *num. 5. vers. non obstat.* Et hæ conclu-
3 siones sunt tritæ in Rota. † Quæ quidem causa est necessitas, vel euidens vtilitas, *cap. 1. de reb. Eccles. non alien. in 6. Clem. 1. eodem tit.* Rebuff. *de alien. reb. Eccles. num. 9.* Couar. *loco sæ-*
4 *pius allegato.* † Et hæc euidens vtilitas hîc non adest, cùm sit consideranda, non solùm respectu valoris fructuum, sed etiam respectu valoris rei ipsius, vt si detur Ecclesiæ res maioris fructus & minoris valoris, non est euidens vtilitas, si è conuerso per Ecclesiam detur res maioris valoris, licèt minoris redditus, Ioan. de Anan. *in cap. vt super, in fin. de reb. Eccles. non alien.* Et fuit dictum in causa Placentina bonorum, 7. Nouembris 1580. in fine decisionis coram Illustrissimo Domino Cardinale Seraphino.

Verùm respondebatur, quòd in 5
alienatione rerum Ecclesiæ sufficit vtilitas putatiua, vbi ab initio adfuit causa primaria vtilitatis, vt quia bona erant sterilia, licèt non fuerit vtiliter cōtractum in pretio. Et hoc casu contractus non est nullus, sed Ecclesiæ datur restitutio. Cui tamen non est locus in casu isto, vt mox dicetur. Butr. *in c. 1. num. 19. & seqq. de in integ. restit.* vbi etiam Franc. *nu. 10. vers. item nota, & num. 16. circa fin.* & Abb. *num. 17.* Couar. *loco superiùs allegato, num. 2.* circa *med. vers. sed opinio posterior.* Et fuit dictum in causa Lucana bonorū, 24. Nouembris 1574. & 15. Ianuarij 1571. coram bo. mem. Cardinale Lancellotto. Verùm hæc responsio non placuit, quia ex ipsomet instrumento concessionis constabat, bona esse fructifera, & non esse sterilia.

Secundò respondebatur, quòd 6
contractus erat validus, quia interuenit beneplacitum Apostolicum. Et cùm fuerit seruatus spatio 40. annorum, obstat Ecclesiæ præscriptio *cap. de quarta, de præscript.* Et cùm sit lapsum quadriennium ad petendum restitutionem, deberet ostendere enormissimam læsionem. Et ideo remissoria non est concedenda, quia ei non suffragatur, cùm non articulet enormissimam læsionem, † pro 7
pter quam datur restitutio in integrum post dictum quadrienniū datum ad illam petendum. Couar. *var. res. lib. 1. cap. 3. num. 10. & 11.* Old. *de restit. in integr. par. 1. quæst. 19. art. 7. nu. 66. vers. in contrarium.* † Neque in 8
hoc casu est deducendum tempus

Rectoris alienantis, ex quo alienatio non fuit malè facta, videlicèt absque beneplacito Apostolico. Tūc enim tempus antecessoris subducitur, quando alienatio fuit malè facta ab initio. Guido Pap. *decis.* 150. *num.* 2. latè Rodoan. *de reb. Eccles non alien. de sign. verb. alien.* §. *item sub vocabulo alienationis, nu.* 5.

Verùm quia pactum de affrancando potest intelligi de affrancatione facienda, assignādo rem æqualis valoris rei alienatæ, & cùm assignatio fuerit facta de anno 1578. à quo tempore nondum effluxerant 40. anni, non obstat Ecclesiæ præscriptio. Et quatenus pactum intelligeretur, vt laicus posset affrancare pro re minoris valoris, licèt contractus esset validus, stante quòd alienatio est facta cum solemnitatibus,
9 † tamen Ecclesiæ ex ista læsione cōpeteret restitutio in integrum, vt per Butr. & alios *in dicto cap.* 1. *de restit. in integr.* Et potest dubitari hoc casu, an Ecclesiæ obstaret præscriptio, quia affrancatio fuit facta de anno 1578. Ideo statui, super hoc dubio iterum consulere Dominos, maximè quia Ecclesia non deduxit in hac positione iura sua.

ROMANA MOLENDINI.

Ven. 6. Februarij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Clausula*, parito iudicato *dat iurisdictionem conditionalem, & de stylo signaturæ solet apponi, quando adsunt tres cōformes, non autem quando adest vnica tātùm sententia, etiam quòd ob non interpositam appellationem, vel prosequutionem transiuerit in iudicatum, nu.* 2.

3 *Clausula*, parito, *non obstat ei qui per vnicam sententiam fuit condemnatus, & ab ea appellauit.*

4 *In spolio à sententia notoriè iniusta, etiam vigore Ægidianæ datur appellatio.*

DECISIO CCCCXLVI.

Domini resoluerunt, in casu de quo agitur, non obstare clausulam *parito indicato*, quominùs possit procedi ad vlteriora, † quia licèt 1
per ipsam detur iurisdictio cōditionalis. Put. *dec.* 429. *lib.* 1. quæ exerceri non potest ante paritionem, *cap. cùm dilecta, de rescript. cap. cùm olim, de offic. deleg.* † tamen cùm stylus signaturæ 2
sit, quòd detur solùm quādo adsunt tres conformes, nō autem vbi adest vnica tantùm sententia, etiam quòd ob non interpositam, vel prosequutam appellationem trāsiuerit in iudicatum, vt fuit resolutum in causa Mediolanen. Capellaniæ, 13. & 23. Maij 1591. coram Illustrissimo Seraphino, & in causa Toletana Capellaniæ, 14. Aprilis, & 12. Maij 1595. coram Illustrissimo D. meo Cardinale Millino & in alia Toletana pensionis, 12. Decembris 1597. coram bon. me. Litta, † propterea non debet ob- 3
stare Herculi, qui per vnicam tantùm sententiam fuit condemnatus, & ab ea appellauit.

Neque releuat, quòd sententia fuerat lata in spolio, & propterea vigore Ægidianæ non dabatur appellatio, vnde clausula *parito*, debet operari, cùm adsit iudicatum, non ex negligentia partis, in non appellando, vel prosequendo, sed ex dispositione Constitutionis. † Nam fuit 4
responsum, quòd quando sententia in spolio est notoriè iniusta, vel nulla, etiam vigore Ægidianæ datur appellatio, quia Constitutio habet hanc exceptionem in ventre. Et

pro

propterea cùm in casu isto fuerit resolutum, appellationem suffragari Herculi, absque eo quòd pars opponeret de clausula *parito*, sequitur, quòd dicta clausula *parito*, non debeat operari, quia cùm sit admittenda appellatio, non adest iudicatum.

PAMPILONEN. DE Iansi.

Lunæ 9. Februarij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Intrusus dicitur qui remanet in possessione post rem iudicatam.*

2 *Impetrans gratiam post rem iudicatam aduersus gratiam prouisi Apostoli, non debet facere mentionem de re iudicata, quæ non est ad fauorem prouisi Apostolici.*

3 *Neque tenetur facere mentionem de continuatione intrusionis, tanquam accessoria ad rem iudicatam.*

4 *Accessorium attenditur vti principale, quando in eo militat ratio diuersa.*

DECISIO CCCCXLVII.

DVo opponebantur contra gratiam Antonij. Alterum quòd non fecerat mentionem rei iudicatæ, alterum, quòd non fecerat mentionem intrusionis, quam incurre-
1 rat, † ex quo remanserat in possessione post ipsam rem iudicatã; iuxta *consil.* Ferret. 12. *num.* 11. *vers. addo ad ea, lib.* 1. quæ non obstare Antonio
2 Domini censuerunt, † quia cùm impetrasset gratiam aduersùs gratiam Ferdinandi, de re iudicata non habebat facere mentionem, cùm non esset ad fauorẽ Ferdinandi tanquam prouisi Apostolici de hoc beneficio, sed esset ad fauorem patronæ, & propterea hoc casu nõ erat facienda mentio, vt colligitur ex glos. *in l. final.* ponderando verba, *vt sententia retractetur, C. sent. rescind. non posse.* Et idem sentit Alex. *in consl.* 94. *nu.* 2. ibi, *imo nec rescriptum factum in contrarium tenet, lib.* 2. Et ex hac resolutione pendet etiam resolutio secundi dubij, † quia cùm fecerit men- 3
tionem de intrusione, quia lite pendente ceperat possessionem, de ista continuatione, quæ proueniebat ex sententiis latis contra ipsum non erat facienda mentio, cùm esset accessoria ad dictam rem iudicatam, de qua, si nõ tenebatur facere mentionem, multo minùs nec de ista cõtinuatione intrusionis, tanquam accessoria ad ipsam rem iudicatam, iuxta notata per Anchar. *in consl.* 361. *num.* 4. *in princ.*

Neque releuat, quòd accessorium 4
attenditur vti principale, quando in eo militat diuersa ratio, vt per Alex. *consl.* 4. *nu.* 5. *lib.* 1. prout in casu isto, nam intrusio potuisset mouere Papam ad denegandam gratiam. Quia hoc esset verum, si Papa non sciuisset, Antonium esse in possessione beneficij, & iam fuisse intrusum, quia ceperat possessionem lite pendente, & propterea, cùm factum nõ esset omninò ignotum Papæ, quia sciebat, Antonium fuisse intrusum, videtur dicendum, quòd in continuatione intrusionis propter rem iudicatam, non militet diuersa ratio ab ipsa re iudicata, itaut de ipsa cõtinuatione intrusionis esset facienda mentio.

BAREN. IVRISDIctionis.

Lunæ 16. Februarij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus habet intentionem fundatam*

tam in tota sua diœcesi exercendi iurisdictionem temporalem.

2 *Fundamentum suæ intentionis quilibet concludenter probare tenetur.*

3 *Verba ambigua sententiæ debent interpretari ex libello, & petitione, cui conformis esse debet.*

4 *Forum Ecclesiasticum de iure cognoscit de multis causis inter laicos.*

5 *In odiosis stricta interpretatio est facienda.*

6 *Sententia est stricti iuris, & nihil amplius probat, quàm ex ea necessariò inferatur.*

7 *Dispositio correctoria iuris communis est interpretanda vt minùs quàm fieri possit corrigat ius commune.*

8 *In dubio facienda est interpretatio contra illum qui se in sententia fundat.*

9 *Institutio de iure communi spectat ad Episcopum.*

10 *Ad Episcopum spectat reseruare casus in sua diœcesi.*

11 *Dictio*, prout hactenus, *aliquando stat conditionaliter.*

12 *Ad præscribendam iurisdictionem quasi Episcopalem, requiritur vel immemorabilis, vel quadragenaria cum titulo, sicut in qualibet præscriptione contra ius.*

13 *In probanda immemorabili, vel quadragenaria est demendum tempus litis.*

DECISIO CCCCXLVIII.

FVit per Dominos resolutum, laudum ad fauorem Archipresbiteri Acquauiuæ latum, non esse
1 iustum, † quia cùm terra Acquauiuæ sit in Diocesi Baren. D. Archiepiscopus de iure communi habet intentionem fundatam, quòd dicta terra suæ iurisdictioni spirituali sit subiecta, *cap. cùm personæ. de priuil. in 6. cap. omnes Basilicæ* 16. *quæst.* 7. Rom. *cons.* 180. *nu.* 4. *vers. habet enim Episcopus.* Feder. de sen. *cons.* 145. *num.* 6. *ante finem, vers. vnde si aliquis.* Et proptereà sequitur, quòd allegans, iurisdictionem ad se spectare, tenetur hoc concludenter probare, † cùm 2
sit fundamentum intentionis suæ, iuxta notata per Innoc. *in cap. super his, num.* 10. *vers. sed argumentum contra, de accusat.* & per Bart. *in l. in illa, nu.* 5. *ff. de verb. oblig.* Quòd non probat Archipresbiter. Primò enim nullibi apparet, prout illi conceditur in laudo, quòd in terra Acquauiuæ, eiusque territorio liceat sibi exercere iurisdictionem in causis ciuilibus, & criminalibus, & mixtis, ad forum Ecclesiasticum spectantibus. Nam sententia declaratoria Archiepiscopi Andreæ lata de anno 1221. hoc sibi non concedit, nec minùs sententia Episcopi Vigilien. lata de anno 1452. quia licèt vtraque sententia dicat, quòd possit ferre sententias de motis quæstionibus corá ipso, tamen, si attendatur prima sententia, ex præcedentibus, & subsequẽtibus verbis apparet, quòd semper loquitur de clericis Ecclesiæ sancti Eustachij terræ Acquauiuæ, & eodem modo loquitur sententia Vigilien. Nam in Commissione, quę inseruit loco libelli, dicitur, quòd cognitio causarum inter clericos Ecclesiæ sancti Eustachij, spectat ad Archipresbiterum. Ex quo sequitur, quòd cùm in sentẽtia dicatur, quòd Archipresbiter de motis quæstionibus coram ipso sententiam ferre possit, intelligẽda sit de motis quæstionibus inter clericos dictæ Ecclesiæ sancti Eustachij. † Vbi enim verba sententiæ ambigua sunt, debent 3
interpretari ex libello, & petitione, cui conformis esse debet, *l. vt fundus, ff. commun. diuid.* & not. *in c. licèt Heli, de simon.* Bald. *in l.* 1. *nu.* 6. *C. si plur. vn. sent.* Vnde

Vnde sequitur iniustitia laudi, quod dat facultatem Archipresbitero, vt possit cognoscere causas ciuiles, & criminales, & mixtas ad forum Ecclesiasticum spectantes,
4 quia in hoc excedit. † Tamen quia multæ sunt causę, quę de iure etiam inter laicos spectant ad forum Ecclesiasticum, vt notatur, *in cap. final. de except. in 6. & in cap. licet, de iureiur. eodem libro*, & in aliis iuribus, quæ hîc esset longum recensere, de quibus nulla habetur mentio in dictis sententiis. Tum etiam quia datur huiusmodi facultas cognoscendi, non solùm quoàd clericos sancti Eustachij, sed generaliter quoàd omnes in terra, & territorio Acquauiuæ, & tamen pariter in sententiis nulla habetur mentio dicti territorij, sed solùm quoàd clericos sancti
5 Eustachij. † Et cùm materia sit odiosa, nempe contra dispositionem iuris communis, vt in specie habetur *in cap. vltimo, de offic. Archipresbiteri*, propterea dictum territorium non comprehenditur sub dispositione Ecclesiæ sancti Eustachij terræ Acquauiuæ, vt bene per Oldrad. *in cons.* 121. *num.* 8. *vers.* 3. *sicut se habet*,
6 † maximè cùm dispositio sit in sententia, quæ est stricti iuris, itaut nihil ampliùs probet, quàm ex ea necessariò inferatur. Alex. *cons.* 84. *nu.* 3. *lib.* 3. Anchar. *cons.* 437. *in fine.* Ioan. de Anan. *cons.* 18. *in princ.* Achil. *decis.* 21. *num.* 3. *de restit. spoliat.* In tantùm quòd omissum habetur pro omisso, ad effectum, vt remaneat in dispositione iuris communis, Anchar. *dicto cons.* 437. *in fine*, qui expressè loquitur in sententia tribuente iurisdictionem. Dec. *cons.* 445. *num.* 3. Tum denique quia dictum laudum concedit etiam iurisdictionem criminalem Archipresbitero, contra dispositionem Sacrosancti Concilij Tridentini, *sess.* 24. *cap.* 20. *de reform. in §. ad hæc*, Circa quam iurisdictionem sententiæ non tribuũt aliquid Archipresbitero, quia verba illa sententiarum, quòd Archipresbiter possit cognoscere de motis quęstionibus coram ipso, in hac materia odiosa debent intelligi de causis ciuilibus. † Quando enim dispositio 7
est correctoria iuris communis, sufficit, quòd aliquid operetur, & est interpretanda, vt minùs quàm fieri possit, corrigat ius commune, *c. cùm dilectus, de consuet. lib.* 2. *C. de noxal.* Roman. *cons.* 199. *num.* 6. Paris. 110. *num.* 6. *lib.* 3. † Maximè cùm in du- 8
bio fiat interpretatio contra illum qui se in sententia fundat. Alex. *cons.* 81. *num.* 3. *lib.* 3. Dec. *cons.* 321. *num.* 4.

Laudum quoque remanet iniustum, dum dat facultatem conferendi beneficia in terra Acquæuiuæ eiusque territorio, quia sententiæ sunt restrictæ ad beneficia Ecclesiæ sancti Eustachij, & nullum verbum in eis de territorio. Et ex isto capite laudum etiam remanet iniustum, quoàd alia omnia in eo contenta, quia in sententiis antiquis nulla habetur mentio territorij, neque ad illud possunt extendi, per supradicta. Et in specie remanet etiam iniustum, dum dat facultatem Archipresbitero, instituendi præsentatos à patronis, & casus sibi beneuisos reseruandi, & monitiones de cõtrahendis matrimoniis abbreuiandi, ac omnia alia, & quæcumque ad iurisdictionem ordinariam spectantia, & pertinentia exercendi. Nam quoàd facultatem instituendi præsentatos, nihil de hoc habetur in dictis sententiis. † Et de iure com- 9
muni institutio spectat ad Episcopum, *cap. cùm ex iniuncto, in fine, de hæretic. cap. nobis, de iurepatr.* Abb.

10 *conf.106.num.3.lib.2.* † Prout etiam ad Episcopum spectat, in sua Diœcesi casus reseruare, vt post cōstitutiones antiquas adest constitutio Concil. Tridentini, *sess.24.c.7.de cas. reseru.* Et etiam eorumdem prudentiæ, & iudicio committitur, an expediat, monitiones remittere, vt habetur in eodem Conc. *sess.24.c.7. de reformat.matrim.* Et tandem iniustitia laudi apparet, dum in eo dicitur, quòd Archipresbiter omnia alia & quæcumque ad ordinariam iurisdictionem spectantia, & pertinentia exercere possit, præter quàm monitiones, sub pœna excommunicationis, ad finem reuelationis pro rebus deperditis concedere. Nam nullibi constat, Archipresbiterum habere hanc iurisdictionem. Et licèt in sententia Vigilien. dicatur post prædicta enumerata, & alia iurisdictionalia exercere, prout hactenus consuetum extitit in terra Acquauiuæ; tamen, omisso quòd sententia non loquitur de territorio, vt
11 sæpè dictum est, dictio illa † *prout hactenus consuetum extitit*, stat conditionaliter, scilicèt, quatenùs sit cōsuetum, & non causatiuè, scilicèt quia consuetum, ex quo refertur ad illa iurisdictionalia incerta, & sic non ad aliquid certum, vt declarat Bolog. *in l.edita*, qui expressè loquitur in sententia, *num.141.C.de edend.* vbi dicit, ita intelligendam esse cōmunem sententiam Bartoli *in extrauag. ad reprimen. in verb. prout, num.2.* Et ex structura verborum apparet, quòd dictio *prout*, refertur ad verbū impersonale *exercere*, & non ad verbum personale *concedimus*, vel *declaramus*. Et propterea debet accipi conditionaliter, vt distinguit tex. *in cap. Abbate sancti Syluani de verb. signif.* quia cùm adiungitur verbo impersonali indefinito, quod non habet certum numerum, & personam, indefinitiue intelligitur, quod cùm sit incertum, & additum, non potest significare rem certam. Et ideo necesse est intelligere illam dictionem conditionaliter. Io. Andr. *in dicto cap. Abbate, num.6.* Hostien. *num.13.* Cardinal. *ibidem, in §.contra quod, nu.2.*

12 Nec laudum potest iustificari ex depositionibus testium, quia Archipresbiter, seclusis sententiis, deberet probare, aut immemorabilem, aut quadragenariam cum titulo, vt notatur *in cap.persona, de priuil.in 6.* Et regulare est in omni præscriptione contra ius, *c.1. de præscript. in 6.* vbi not. Doctor. Hic autem quicquid dicendum sit circa testium dicta examinatorum coram AC, non possunt probare intentum Archipresbiteri, cùm alter sit annorū 26. alter verò annorum 28. Testes verò examinati in Rota, vltra quòd sunt examinati, sede Archiepiscopali vacante, nemine citato, & hinc fuerūt positi ad partes, nec intentum Archipresbiteri possunt probare, cùm fuerint examinati de anno 1591. & lis fuit mota de anno 1590. & de tempore examinis vnus erat ætatis 35. annorum. Et licèt alter esset ætatis 60. annorum, tamen nec immemorabilem probat, neque quadragenariam, cùm sit vnicus, & eius dictum elidatur ex multis processibus factis per Dominos Archiepiscopos pro tempore. Testes verò examinati coram arbitris, alter est ætatis 45. annorum, alter verò 50. & fuerunt examinati de anno 1600. Et sic, quicquid deponūt, certum est, quòd ex defectu ætatis, neque immemorabilem, neque quadragenariā probare possunt. † Maximè cùm sit de- 13
mendum tempus litis. Bart. *in l.Celsus, nu.26.& seq.ff.de vsucap.*

RO

ROMANA DOMVS, & Census.

Lunæ 16. Februarij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Sententia in qua quis non citatus, est condemnatus, non afficit non citatum, non tamen est nulla quoad alios.*

2 *In iudicio citandus est ille contra quem principaliter agitur, nec est necesse citare omnes interesse habentes, nisi propter extensionem præiudicij.*

3 *Citatio per proclama est necessaria, ad hoc vt sententia præiudicet.*

4 *Sententia lata contra hæredem, non potest exequi contra legatarium.*

5 *Succumbens ex suis iuribus, non potest de iisdem iuribus dare ex persona alterius.*

6 *Scientia litis æquipollet citationi per proclama. Setentia verò probatur ex constitutione procuratoris ad causam.*

7 *Interesse tertij quod obuenit lite pendente ab vno ex litigantibus, non impedit exequutionem.*

Decisio CCCCXLIX.

1 DE validitate primæ sententiæ Rotalis non potest dubitari, quia licèt in ea fuerit condemnata Vrsolina non citata, tamen non inde resultat nullitas sententiæ, sed tantùm non afficit ipsam, licèt in sententia fuerit condemnata, vt in specie dicit Salicet, *in l. 1. nu. 4. C. si aduersus rem iudicatam.* Neque dicta prima, & secunda sententia Rotalis possunt dici nullæ, ex quo dicta Vrsolina & Philippus non fuerint ci-
2 tati pro suo interesse, † quia pro validitate iudicij sufficit, citare illum contra quem principaliter dirigitur petitio; nec est necesse citare omnes interesse habentes, nisi propter extensionem præiudicij. Bald. *in l. ab eo, num. 17. C. quomod. & quando iudex.*

Neque interesse Vrsolinæ potest retardare exequutionem sententiarum Rotalium, † quia licèt verum 3
sit, secundùm opinionem quam Rota seruat, citationem per proclama esse necessariam, ad hoc vt sententia præiudicet illi de cuius interesse secundariò agitur, iuxta decisionem Achil. 5. *& 6. de dol. & contum.* tamen interesse Vrsolinæ hodie non potest retardare exequutionem, quia licèt fuisset relicta per virum vsufructuaria, hoc interesse cessauit per obitũ dictæ Vrsolinæ. Et quamuis etiam fuerit ei legata portio bonorum filij qui ingressus fuerat Religionem, † & sit verum, quòd sententia 4
lata contra hæredem non possit exequi contra legatarium non citatum, vt per Achil. *decis. 8. de dol. & contum.* prout exequeretur, saltem in parte, quia per restitutionem domus, & census, minueretur portio ei relicta. Tamen fuit responsum, quòd aut filij successerunt matri, aut non. † Si 5
successerunt, cùm ipsi succubuerint, ex eisdem iuribus non possunt hodie ex persona matris dare de eisdẽ iuribus, vt in fortioribus est decisio Veral. 253. *num. 1. & seqq. par. 3.* Aut non successerunt matri, & non est in causa persona legitima, quæ opponat de iuribus Vrsolinæ.

Neque etiam interesse Philippi potest retardare exequutionem dd. sententiarum, qui licèt haberet interesse pro sua legitima, vel etiam ex quo fuit admissus per fratres ad portionem hæreditatis, non obstãte quòd fuerat exhæredatus: Tamen fuit responsum, quòd interesse legi-

timæ non obstat, ex quo sciuit causam tractari, quod probatur ex cõstitutione procuratoris, qui posteà
6 renunciauit mandato. † Nam hæc sententia sufficit, & æquipollet citationi per proclama, vt in istis terminis di. it Achil. *alleg decis.5.de dol. & contumac.* Interesse verò ex quo fuerat admissus per fratres ad portionem hæreditatis, non est considerabile. ex quo prouenit lite pendente ab eisdem fratribus hæredibus institutis, contra quos fuerunt prolatæ sententiæ, ex iuribus quæ hodie Philippus posset deducere, iuxta notata per Verall.*in alleg.decis.*
7 *253.num.1.& seqq.par.3.* † Vltra quòd interesse tertij, quod obuenit lite pendente ab vno ex litigãtibus non impedit exequutionem, iuxta notata per Franc.*in cap.ex ratione,num. 29 de appell.* Gabr. *conclus.51.num.20, lib.2.*

ASSISIEN. CENSVS.

Lunæ 25.Februarij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum publicatum per notarium de eo rogatum, probat.*

2 *Instrumenta per partem producta sunt in forma probanti.*

3 *Instrumentum extractum ex Archiuio probat inter subditos.*

4 *Quietantiæ recognitæ per testes habentes notam manum scribentis probant.*

Decisio CCCCL.

FVit resolutum.iura super quibus est fundata decisio vltimo loco
1 facta, esse in forma probanti. † Instrumentum enim societatis anni 1580. est in forma probanti, quia est publicatum per notarium de eo rogatum Rot. *dec.1. num.1. de fid.instru.in nou.* Capur. *dec.244. par.2.* Instrumentum verò emptionis census sub die 11.Iulij 1584. & aliud extinctionis eiusdem census sub die 7. eiusdem anni, & instrumẽtum creationis noui census 14.eiusdem mensis, & anni, satis sunt in forma probanti,ad effectum quòd iudex possit se fundare in illis, † cùm fuerint 2
producta per partem aduersam.Rot. *dec.2.de fid.instr.in nou.* Put.*decis.415. lib.1.& 119.lib.2.* Instrumentum verò societatis 7.Septembris 1584. satis etiam est in forma probanti, † 3
quia fuit extractum ab Archiuista ex archiuio, quod proptereà probat inter subditos. Felin. *in cap. ad audientiam, num.12. vers.qui tamen non negant, de præscript.* Cardin. *cons.72. num.8.* Verall.*decis.42.lib.1.* † Quie- 4
tantiæ etiam super quibus est fundata decisio, sunt in forma probanti,quia fuerunt recognitæ per testes habentes notam manum, & hoc sufficit de stylo Curiæ, cùm versemur in scriptura, quæ testibus non eget.Vt fuit resolutum in causa Romana hæreditatis de Mazzochis 9. Martij 1580. coram bo. mem. Lauretano.

SPOLETANA DOTIS.

Lunæ 9. Martij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Dotis numeratæ confessio facta ante contractum matrimonium, vel post, præsumitur facta sub spe futuræ numerationis, vel ex eo quòd fuit soluta, & aliis de causis, num. 2. & 5.*

In dubio autem confessio facta constante matrimonio, præsumitur facta sub spe futuræ numerationis, numer.3.

4 *Re*

4 *Reuocatio confessionis, parte non intimata, non interrumpit præscriptionem.*

Decisio CCCCLI.

Cvm in capitulis matrimonialibus Guidobaldus confessus fuerit, se recepisse scuta mille, & post contractum matrimonium confecerit literas Cambij sibi directas, in quibus promisit, in euentum restitutionis dotis, se restiturum alia 1000. Qui modus contrahendi fieri consueuit in ciuitate Ragusina, vt constat ex sententia lata in illis partibus, & deponit vnicus testis qui datur in summario, num. 6. Rota censuit, cùm venerit casus restitutionis dotis hæredes Guidobaldi teneri restituere, vtrumque mille. †
1 Nam quoàd scuta mille confessata ante contractum matrimonium, illa præsumuntur confessata sub spe futuræ numerationis, secundùm magis communem Doctorum sententiam, vt dicitur in alia decisione vltimo loco facta. Et propterea cùm matrimonium durauerit vltra biennium licèt non vltra decennium, & neque maritus, neque hæredes opposuerint de non numerata dote intra tempus à iure præfixum, mulier potest illam petere, vt *in auth. quod locum habet, C. de dot. caut. non numerata.*
2 † Et idem dicendum est etiam quoàd alia scuta mille confessata in literis Cambij post cõtractum matrimonium. Cum. *cons.* 31 *num.* 1. *vers. circa* 2. vbi de communi testatur. Ang. de Perus. *cons.* 4. *num.* 5. *in fine.* Nam, vt dicit Alex. *cons.* 142. *num.* 5.
3 *vers. etiam quando est confessata, lib.* 5. † confessio dotis receptæ constante matrimonio, in dubio præsumitur facta sub spe futuræ numerationis.

Neque releuat, quòd Guidobaldus reuocauerit dictas confessiones in actis cuiusdam notarij AC. † quia 4
ista reuocatio non fuit parti intimata, & propterea non interrumpit præscriptionem, vt in terminis dicit Bald. *in l. in contractibus, §. fin.* & ibi etiam Castr. *C. de non num. pecun.*

Considerabant etiam Domini, 5
quòd cùm confessio dotis possit fieri nedum sub spe futuræ numerationis, verùm etiam ex eo quòd fuit soluta, & etiam aliis modis, vt per Abb. *in cons.* 73. *num.* 2. *&* 3 *lib.* 2. non erit inconueniens dicere, quòd confessiones fuerint factæ, ex quo dos fuerat soluta. Nam in ciuitate Ragusina ita consueuit contrahi, vt dictum est, & quod plus est, nunquam Guidobaldus negauit istam dotem, quia reuocatio confessionis non suffragatur. Et verè ex serie facti apparet, reuocationem fuisse factam propter rixas, quæ tunc erant inter ipsum Guidobaldum, & socerum. Imò post latum laudum, in quo inter alia ordinabatur, quòd Guidobaldus assecuraret dotem, ipse laudum simpliciter acceptauit. Nec videtur spernendum, quòd vxorem per nouennium habuit, tanquam hoc modo dotatam, quia licèt ad hunc effectum requireretur decennium, vt per Socin. *in l.* 1. *num.* 8. *in fine, sol. matr.* tamen hæc coniectura non deducitur principaliter, vt per se prosit, sed vt aliàs coadiuuet, & fratres ipsius Guidobaldi, ipso defuncto, quodammodo etiam agnouerunt bonam fidem, assignando certum terrenum pro dote.

Ex quibus conclusum, dotem deberi quoàd vtrumque mille.

CÆSARAVGVSTANA praeeminentiarum.

Ven. 13. Martij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Possessor de tempore litis motæ est manutenendus, etiam in preeminentiis.*

2 *Possessio anterioris suffragatur successori, etiamsi antecessor esset Capitulum regulare, verbi gratia, quod fuerit mutatum in sæculare, nu. 6.*

3 *Confessio antecessoris præiudicat successori.*

4 *Possessio probari per testes.*

5 *Possessio præsumitur continuata vsq; ad tempus litis motæ, cùm animo retineatur.*

7 *Ius est metiendum ex parte actoris, non rei.*

8 *Capitulum regulare quod mutatur in sæculare, non mutat subiectionem.*

9 *Legislator per viam declarationis procedens, nihil de nouo inducit.*

10 *Confessio procuratoris non præiudicat domino.*

DECISIO CCCCLII.

1 FVit resolutum, Ecclesiæ de Pilari dandum esse mandatū de manutenendo aduersùs Decanum, & Capitulum Cæsaraugustanū, quoàd præeminentias, de quibus in mandato aliàs per Rotam relaxato; quia concurrunt requisita ad hunc effectum: nempe possessio de tempore litis motæ, & turbatio, de quibus *in §. retinendæ, instit. de interd.* Bart. *in l. 1. §. hoc interdictum, nu. 1. & §. final. num. 18. ff. vti possid.* Angel. *cons. 19. num. 1. & 4.* † Dicta enim possessio
2 Capituli de Pilari, quæ suffragatur etiam successoribus in Canonicatibus, iuxta *decis. 1. de restit. spoliat. in nou.* satis probatur ex dicto mandato per Rotam relaxato, & per Capitulum Cęsaraugustanum acceptato, cum obligatione de parendo, † 3
quæ præiudicat successoribus in dicto Capitulo Cæsaraugustano, cùm non proueniat à nuda voluntate dicti Capituli Cæsaraugustani, sed ex necessitate, stante iudicio, iuxta notata per Calder. *in cons. 5. de confession.* Ægid. *decis. 695.* † Et adsunt etiam 4
testes probantes possessum post dictum mandatum, qui est vnus ex modis probandi possessionem. Rebuff. *in prax. tit. de mission. in possess. num. 41.* † Quæ possessio præsumi- 5
tur continuata vsque ad tempus litis motæ, cùm animo retineatur, *l. licèt, de acq. possess.* Abb. *in cap. cùm ad sedem, num. 15. de restit. spoliat.* Put. *decis. 17. lib. 2.*

Nec releuat, quòd non probetur possessio contra Capitulum sæcularizatum, sed solùm contra regulares, quia sufficit, quòd probetur possessio contra Capitulum, prout probatur, † quia regulares cōstituebant 6
Capitulum, & erant loco Canonicorum. Doctor. *in cap. causam quæ, 1.* vbi Abb. *num. 8. de iudic.* † Et pro- 7
pterea cùm ius metiendum sit ex parte actoris possessoris, mutatio personarum Capituli Cæsaraugustani rei, cōtra quod possidetur, non mutat possessionem Capituli de Pilari, actoris, iuxta *decisionem* Guido. Pap. *629.* pluries in Rota canonizatam, † Et in terminis sæcularizatio- 8
nis in fortiori videmus, quòd sæcularizatio non mutat subiectionem. Abb. *in cap. 2. num. 9.* vbi Imol. *num. 4. circa med. vers. sed videtur, de capel. Monach.* & vt dicit. Vital. *in clem. 1. num. 31. de elect.* idem iudicium est de Ecclesia cathedrali, siue sit regularis, siue sæcularis. Et cessat om-

nes

nis difficultas, quia sanctæ mem. Clemens 8. per suum Breue declarauit, suæ intentionis non fuisse, per sæcularizationem præiudicare præeminentiis Ecclesiæ de Pilari. Et propterea ex dicta sæcularizatione illi nullum fuit illarum præiudiciū, cùm Papa processerit per viam de-
9 clarationis, † quæ nihil de nouo inducit, sed per retrotractionem, quod erat, detegit, vt dicit Bald. *in l. leges, & constitutiones, nu. 5. C. de legibus.*

Denique non officit, quòd dictum mandatum de manutenendo aliàs à Rota obtentum, videatur nullum, ex quo Capitulum de Pilari fassum fuit in Commissione, quòd fuerat spoliatum, & ideo ei competebat remedium recuperandæ, & non in-
10 terdictum retinendæ, quia illa fuit confessio procuratoris, quæ non potuit præiudicare Domino, cùm non pendeat ab eius potestate, iuxta decisionem Achil. 4. *de cōfess.* & adest secunda commissio, in qua simpliciter petebatur manutentio. Et in omnem euentum de possessione Capituli de Pilari, etiam post mandatum de manutenendo, constat ex dictis testium, vt dictum est.

Ex quibus conclusum, Priori & Capitulo Beatæ Mariæ maioris de Pilari dandum esse mandatum de manutenendo, aduersùs Capitulum Cæsaraugustanum, quoàd præeminentias, de quibus in mandato Rotali.

PIENTINA IVRISPAtronatus.

Ven. 13. Martij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Ex donatione acquiritur iuspatronatus interueniente consensu Ordinarij, nu. 2. & 6.*

3 *Assertio donantis iuspatronatus, quòd hoc fecerit cum consensu Episcopi, probat etiam inter personas prohibitas, concurrentibus adminiculis.*

4 *Clausula* omnia & singula, *in fine posita, refertur etiam ad enunciata.*

5 *Diuturnitas temporis sine obseruantia inseruit pro adminiculo ad præscribendum.*

6 *Notarius Episcopi in donatione iurispatronatus non est necessarius ad contractum donationis, sed ad translationem iurispatronatus in donatarium.*

7 *Consensus Episcopi potest interuenire ante, vel post donationem iurispatronatus.*

DECISIO CCCCLIII.

FVit per Dominos resolutum, iuspatronatus non spectare ad dominos de Cacciacomitibus, cū olim Bartholomæus, à quo isti descendunt, donauerit illud Iulio de Albertis, eiusque hæredibus, & successoribus, † qui est vnus ex modis ac- 1
quirendi iuspatronatus, *c. illud, de iurepatr. c. vnic. eodem titulo, in 6.* Veral. *decis. 287. par. 1.* Lambert. *de iurepatr. lib. 1. par. 2. quæst. 1. art. 1. nu. 2. & qu. 4. art. 1. fol. 149.* Rot. *decis. vltim. de iurepatr. in antiq.* † Et quamuis ad hunc 2
effectum requiratur consensus Ordinarij, vt in dictis iuribus, † tamen 3
de eo satis videbatur hìc constare, ex assertione donationis, quæ concurrentibus adminiculis probat, etiam quòd sit inter personas prohibitas, vt latè per Tiraquell. *in l. si vnquam, in verb. donatione largitus, num. 102. C. de reuoc. donat.* Achill. *decis. 1. de confess.* Ista autem non est nuda assertio, sed interuenit etiam nominatio notarij; qui de dicta licentia fuit rogatus, & iuramentum, ibi, *impetrauit licentiam ab Ordinario*

Episco

Episcopatus Pientiæ, *prout constat per publicum instrumentum manu Ser Antonij Roselli*, & infrà, *cum licentia dicti D. Ordinarij, de qua in dicto instrumento*, & inferiùs, *iurauit dictus Bartholomaus tactis, &c. omnia, & singula fuisse vera*. Vnde censetur iuralle, verum etiam esse, consensum fuisse habitum ab Ordinario, † quia dicta
4 clausula *omnia, & singula, &c.* in fine posita refertur etiam ad enunciata. Alex. *conf. 17. num. 2. lib. 3*. Ruyn. *conf. 137. num. 6. lib. 1. & conf. 163. num. 11. lib. 4*. Paris. *conf. 97. num. 91. lib. 1*. Cresc. *decis. 5. de fid. instr*. Concurrit etiam lapsus 36. annorum, qui si esset cum obseruantia, cessaret omnis difficul-
5 tas. † Sed cùm nunquam beneficium in isto tempore vacauerit, negari non potest, quin iste lapsus inseruiat pro adminiculo. Concurrit insuper amissio scripturarum notarij qui de dicto consensu fuit rogatus. Et insuper considerabant Domini, non esse verisimile, quòd dicta assertio fuisset facta, si verè consensus non interuenisset, cùm non possit excogitari causa, ex qua voluerit do-
6 nans mentiri, † cùm consensus Episcopi in donatione iurispatronatus non sit necessarius ad donationem, seu contractum donationis, sed ad translationẽ iurispatronatus in donatarium, cùm contractus possit fieri in præiudicium donantis, cùm disponat de iure suo, sed non translatio iurispatronatus in qua requiritur consensus Episcopi. Rota *decis. vltima, num. 5. versic. item non est necessarius, de iurepatronatu, in antiquis*. Roch. *eodem tractatu, in verb. ipse, vel*
7 *cis, num. 31. vers. aduerte tamen*. † Hinc dicitur, quòd consensus Episcopi ante, vel post donationem, potest interuenire. Rota *dicta decis. vltima*, Roch. *in verb. pro eo, num. 9*. & est decisio Than. 20. Et propterea potuisset donatarius post donationem impetrare huiusmodi consensum, qui de facili concedi solet, maximè cùm non fuerit donatum potentiori.

SABINEN. DECIMA-
rum.

Lunæ 16. Martij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Parochus prætendens decimas ex prædio, debet plenè & concludenter probare, prædium esse intra limites suæ parochiæ.*
2 *A limitibus iurisdictionalibus non infertur ad decimatorios. In dubio tamen aliquando infertur, nu. 4.*
3 *Parochiæ fuerunt diuisæ per Dionysium Papam.*
5 *Præsumitur adfuisse Ecclesias in loco vbi fuit Castrum.*
6 *Gens aduentitia tenetur sumere sacramenta à Parocho in cuius parochia degit.*
7 *Omnis Ecclesia parochialis dicitur habere curam, non tamen omnis Ecclesia habens curam, est parochialis, sed requiritur ad effectum parochialitatis, quòd de necessitate administret sacramenta.*
8 *Ex eo quòd Ecclesia sit matrix, non infertur, quòd Ecclesia castri diruti sit in eius parochia.*

DECISIO CCCCLIV.

DOmini censuerunt, non constare tenutam Montis Maioris esse intra limites parochiæ montis Libertorum, ad effectum quòd illius Parochus dicatur habere intentionem fundatam in decimis illius tenutæ, quæ percipiuntur à Rectoribus Ecclesiarum ruralium, iuxta tex. *in cap. fin. de paroch. & cap. cum sint, de decimis*. Nam cùm dicti Rectores

ctores sint in possessione longissima quadraginta annorum, percipiendi dictas decimas, vt patet ex testibus
1 in summario Rectoris, *num.3.* † Parochus Montis Libertorum debet plenè & concludenter ostendere, dictam tenutam esse intra limites suæ parochiæ, *l.eum qui ff.de probat.* Et in terminis est cōsilium Bertrād. 350.*per totum,& præsertim, nu.6.vol.2.par.1.* Quod non probauit dictus Parochus, quia licèt deducat plures testes ad probandum, quòd tenuta Montis maioris sit de limitibus iurisdictionalibus castri Montis Libertorum, & quòd ipse administrauit Sacramenta pastoribus, & aliis aduentitiis in dicta tenuta, & quòd ex eadē tenuta sepeliuit mortuos,& quòd hæc beneficia de consensu Rectoris fuerunt translata ad Ecclesiam Montis Libertorum,tanquā ad matricem, tamen hæc probatio ad effectum de quo agitur non suf-
2 fragatur. † Primò quia non benè infertur à limitibus iurisdictionalibus ad decimatorios, in quibus versamur. Hostien. *in cap.super eo,nu.3. & 11.de paroch.& in cap.querimoniā, num.2.* & ibi etiam Butr. *num.6. de iurepat.* Et fuit dictum coram me in Pacen.decimarum del' *Hebrero* 9.Ia-
3 nuarij 1601. Et ratio est, † quia parochiæ olim fuerunt diuisæ per Dionysium Papam, *& in cap.1. 13. q.1. c.pastoralis, de his quæ fiunt à Prælatis* Io. Andr. Abbas, & alij *in rubr. de Paroch.* Bertrand. *in alleg.*
4 *cons.350. vol.1. par.1.* † Et licèt aliquando arguatur à limitibus iurisdictionalibus ad decimatorios. Butr. *in cap.1 num.15.de reliq. domib.* Fel.*in cap.quia iudicante,num.6.vers.cum istis concordat, de præscript.* Franc. March. *dec.352.num.1.par.2.*tamen hoc procedit in dubio. Et propterea in casu isto non potest argui, tum quia constat, limites decimatorios parochialis Mōtis Libertorum esse omnino distinctos,& separatos à dicta tenuta,& illius limitibus decimatoriis, mediantibus finibus naturalibus vnius fontis nuncupati *de Monte Maggiore*,& aliorū,de quibus deponunt testes dati in summario, *nu.1.*in fine,& *num.4.* Tum etiam quia constat,olim in tenuta præfata fuisse quatuor castra certis finibus inter se distincta,& à territorio Montis Libertorum separata, vt colligitur ex instrumento acquisitionis castri Caminatarum factæ de anno 1428. & deponunt testes, qui dantur in summario *num.1.* Vnde nōn solùm redditur æquiuoca probatio, quòd tenuta originaliter sit de iurisdictione castri Montis Libertorū,
† verùm etiam oritur vehemens 5
præsumptio, quòd cùm adessent dicta castra, adessent etiam Ecclesiæ parochiales, propter populum fidelem,iuxta notat. per Archid. *in cap. licèt canon. nu.2.*Gemin.*nu.4.de elect. in 6.* Per quæ eliditur intentio parochialis Montis Libertorum.

Et quoàd administrationem Sacramentorum considerabant Domini, † quòd licèt gens aduentitia te- 6
neatur sumere Sacramenta à Parocho in cuius Parochia degit, vt per Hostien. *in cap.omnis vtriusque sexus, num.23.* & Abbas pariter, *num.23.de pœnit. & remiss.* tamen cùm in ista tenuta nō adsit populus permanens, sed aliqui pastores,& rustici aduentitij, propterea non videbatur oriri certa præsumptio, quòd ex administratione Sacramentorum tenuta sit de parochia.Tum quia isti pastores & rustici in loco non habebant, neque habent domicilium,tùm quia licèt omnis Ecclesia parochialis dicatur habere curam, tamen non è conuerso omnis Ecclesia habens cu-

ram dicitur parochialis, sed requiritur ad effectũ parochialitatis, quòd de necessitate administret Sacramẽta, & quòd illa populus ab eadem de necessitate recipiat, glos. *in clem. dudum, in verb. impendant, de sepultur.* vbi Imol. *num.* 52. cum aliis allegatis in causa Recanaten. parochialis, 20. Maij 1577. coram bo. me. Lauretano, quæ hîc non probantur. Quinimò testes de quibus in summario numero vltimo, deponunt, pastores, & rusticos prædictos ad suscipiendum Sacramenta accessisse, modò ad vnam, modò ad aliam Ecclesiam castrorum, propè tenutam existentẽ, prout eis magis videbatur, & commodius erat, per quæ necessitas exclusa remanet.

Quo verò ad translationem beneficiorum ruralium ad Ecclesiam Montis Libertorum, non videbatur Dominis probatum, quòd huiusmodi beneficia fuissent translata, tanquam ad matricem. Et si probaretur, non releuaret, quia ex probatione, quòd Ecclesia Montis Libertorum esset matrix, non sequeretur, quòd tenuta Montis maioris esset in sua Parochia, quia staret simul, quòd huiusmodi Ecclesiæ rurales essent in aliena parochia, & quòd nihilominùs Ecclesia Montis Libertorum esset matrix. Et ita conclusum.

PORTVGALLEN. PENsionis.

Lunæ 16. Martij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Notarius publicè excommunicatus non fictione iuris, sed in veritate facti non potest conficere instrumenta, aliàs secus.*

2 *Notarius bannitus potest facere instrumenta.*

3 *Translatio pensionis facta à balbutiente, vel habente linguam grossam, vel semimortuo, modo intelligeretur, est valida num. 5. secùs si facta fuit ab illo qui loqui non potest, num. 4.*

6 *Suasiones ad aliquid agendum factæ ægroto non reperiuntur in iure improbatæ.*

7 *Translatio pensionis non potest in stipulationem deduci, & ideo stante stylo quod pars debeat subscribere manu propria contractum, non habet locum in translatione pensionis.*

8 *Præsentia notarij in translatione pensionis requiritur ad illam probandam non ad inducendum aliquem contractum.*

DECISIO CCCCLV.

DOmini resoluerunt, pro validitate translationis pensionis, ex deductis in aliis decisionibus. Quibus non obstabant ea quæ de nouo deducebantur. Nam quòd notarius qui fecit instrumentum translationis, esset excommunicatus, & bannitus, non releuat, † quia excõmunicatio ad effectum quòd obstet, 1
debet esse publica, non fictione iuris, vt quia sit lata sententia, sed publica in veritate facti, vt quia peruenerit ad aures illorum qui ad notarium currebant pro instrumentis, vt declarat Feder. de Sen. *in consl.* 74. *num.* 3. *vers. sed posito quòd communis opinio.* † Et bannum non priuat no- 2
tarium, quominùs possit facere instrumenta, vt dicit Anchar. *in cons.* 287. *num.* 1. *vers. contrarium, de iure sentio.* Et vtrumque etiam obiectum cessabat ex facto, quia cùm notarius fuisset excommunicatus, ex quo in die Paschatis non fuerat confessus, & communicatus, iuxta dispositionem

nem tex. *in cap. omnis vtriusque sexus, de pœnit. & remiss.* constat, quòd postea vtrumque fecit, ex dispositione Abbatis, qui est parochus, & scriba. Et quoàd bannum, probatur, quòd nō habuit effectum, vel quòd notarius fuerat absolutus, ex quo reperiebatur in loco banni.

3 Quòd verò transferens ita titubaret, vt malè loqueretur, non suffi-
4 cit, † quia licèt, si non potuisset loqui, quia deficeret, trāslatio non teneret, per tex. *in l. iubemus, C. de testam.* tamen hoc procederet, si ita transferens balbutiisset, vt nō potuisset in-
5 telligi. † Sed si poterat intelligi prout in casu isto, licèt balbutiret, valet translatio, prout etiā valuisset, si habuisset linguā grossam, & fuisset semimortuus, modò intelligeretur quid diceret, ex notatis per Alex. *in cons. 101. nu. 7. vers. & si qua difficultas, lib. 7.* Coactio verò allegata non pro-
6 batur ex testibus. † Suasiones verò, quæ ex dictis testium colliguntur, iure non reperiuntur improbatæ, vt *in l. final. C. si quis aliq. test. prohib.*

Quòd denique dicebatur, de stylo illarum partium requiri, quòd partes quæ faciunt contractus, vel instrumenta, debeant illa subscribere, aliàs sint nullius valoris, non placuit, quia hîc non versamur in contractibus, vel in instrumentis inducentibus obligationem ex contra-
7 ctu, † cùm non agatur de re quæ possit in stipulationem deduci. Bald. *cons. 104. in princ. lib. 1.* Sed in nuda translatione pensionis facta ex concessione Papæ, iuxta notata per Cassad. *decis. 4. nu. 5. de locat.* Quæ facul-
8 tas, cùm sit concessa militibus, † præsentia notarij requiritur ad probandum translationem, non ad probandum, vel inducendum aliquem contractum, vt per Put. *decis. 344. num. 1. lib. 2.* Et propterea non est necessaria subscriptio partium.

ROMANA ACCOMmanditæ.

Ven. 20. Martij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Clausula* assecurato iudicio *importat cautionem de iudicio sisti, & de iudicatum soluendo.*

DECISIO CCCCLVI.

CVm AC. relaxasset mandatum contra D. Philippum, pro scutis 10500. qui appellauit, & obtinuit eidem AC. rescribi, vt præuia repositione procedat, omni, & quacumque appellatione remota, & de voto Rotæ assecurato iudicio. Rota cēsuit in casu de quo agitur, † quòd 1
ista clausula *assecurato iudicio*, ne dum importet cautionem dari de iudicio sisti, sed etiam de iudicatū soluendo, quia signatura voluit prouidere vtrique parti, nempe D. Carolo, qui iam obtinuerat mandatum, vt daretur ei cautio de iudicatum soluendo, aliàs non sibi fuisset æqualiter consultum. Prout Domino Philippo, qui obtinuit repositionem, & quòd procederetur de voto Rotæ. Et signatura voluit maturiùs negotium videre, consulendo tamen in omnibus indemnitati Domini Caroli.

ROMANA LVCRI Dotis.

Ven. 9. Ianuarij, & Lunæ 23. Martij 1609.

EPITOME.

Statutum Vrbis c. 137. lib. 1. habet locum in dote, & in lucro dotis.

SVMMARIVM.

1 *Fructus dotis & lucri debentur à die iudicialis intimationis.*

2 *Dispositio clara non eget interpretatione.*

3 *Statutum Vrbis de fructibus dotis habet locum in lucro dotis & num. 6.*

4 *Dispositа per statutum in dote an habeant locum in donatione propter nuptias.*

5 *Distingue, & dic, quòd ad effectum prælationis non est idem dicendum de augmento dotis dato à muliere, & lucro dotis, quod prouenit à viro. Secus est ad effectum quòd fructus debeantur ob moram non soluti lucri dotis, nu. 6. & 7.*

8 *Debitum vigore statuti est debitum necessarium.*

9 *Testator legans creditori censetur voluisse cõpensare cum debito: quod limitatur quando legatum fuit factum ex alia causa, nu. 10.*

11 *Terræ quæ sunt in districtu Vrbis comprehenduntur sub statuto Vrbis.*

DECISIO CCCCLVII.

1 Domini resoluerũt, fructus dotis, & lucri dotalis deberi Portiæ à die 23. Februarij 1607. quo die fuit facta iudicialis interpellatio, vsque ad diem, quo fuit restituta, & quo lucrum restituetur. Instat enim clara dispositio statuti Vrbis, quod fructus dotis debeantur viduæ, ob moram non solutæ dotis, post iudicialem interpellationem, vt *in c. 137.*
2 *lib. 1.* † Cuius verba, cùm adeo clara sint, interpretatione non egent, *l. ille, aut ille, §. cum in verbis, de leg. 2.* † 3
Quod statutum, licèt non loquatur in lucro dotis, tamen etiam lucrum sub eius dispositione comprehenditur, quia quod statutum est de dote principali, tacitè intelligitur statutum in augmento, quod venit in cõsequentiam. Bald. *in l. etiam per illum, tex. in princ. vers. nam quod iuris est de antecedenti, & num. 4. vers. 2. nota C. de iur. dot.* Bart. *in d. l. etiam, in fine,* idem Bald. *in l. 2. num. 1. vers. vltimo nota C. de bon. quæ liber.* Natt. *cons. 253. num. 4. lib. 2.* Ruin. *de augm. conclu. 5. per totum, & concl. 9. in princ.* Et in hanc sententiam aliàs Rota inclinauit in causa Romana fructuum dotis, 17. Aprilis 1600. coram Illustrissimo Domino Cardinali Millino. Et fuit expressè resolutum in causa Romana dotis de Maximis, 3. Martij 1606. coram R.P.D. meo Pamphilio. † Neque obstat, quòd disposita per statutum in dote non videantur habere locũ in donatione propter nuptias, 4
vt expressè dicit Fulgos. *in cons. 92. num. 3. vers. de donatione verò propter nuptias,* & Natt. *dicto cons. 253. nu. 7.* constituit differentiã inter augmentum dotis datum à muliere, de quo loquuntur Doctores prædicti, & etiam *tex. in §. his cõsequens, in authent. de æqualit dot. & donationis propter nuptias,* in qua nos versamur. † Quia 5
pro responsione distinguendum est, quòd aut agitur ad effectum prælationis contra creditores, & hoc casu non est idem dicendum de augmento dotis dato à muliere, & lucro dotis quod prouenit à viro. Et ita loquitur tex. *in l. final. C. qui pot. in pig. hab.* quem allegat Fulgos. *loco prædicto.* Et ita expressè loquitur Natt. qui allegat tex. *in dicto §. his consequens,* qui loquitur in istis terminis.
† Aut agitur ad effectum, quòd de- 6
bean

beantur fructus lucri dotis ob moram non soluti dicti lucri, & hoc casu disposita à statuto in dote, habent locum etiam in lucro dotis, quia dos & lucrum æquiparantur, ex prædictis, quæ licèt loquantur in augmento dotis dato à muliere, tamen in casu de quo agitur eadem est ratio in lucro quod prouenit à viro, quia de iure communi, ne dum debentur fructus dotis, quando cócurrunt requisita Abbatis *in cap. salubriter, de vsur. sub num.* 6. Angel. *in l. diuortio, num.* 4. *vers. si autem mulier,* Imol. *num.* 6. *vers. tu potes dicere, ff. sol.*
7 *matrim.* † Verùm etiam debentur fructus lucri dotalis, seu donationis propter nuptias, iuxta receptam sententiam, de qua per Gramm. *in decis.* 103. *num.* 98. Vbi quod Consilium neapolitanum recessit ab opinione contraria, quam aliàs tenuit, vt in decisione Afflict. 291. & Capic. *decis.* 65. Thes. *decis.* 45. *nu.* 3. vbi alios allegat Vrill. ad Afflict. *dicta decis.* 291. Surd. *de alim. num.* 1. *quæst.* 42. *nu.* 75. *vers. limitat rursus.* Et inclinauit, & dixit Rota in decisionibus suprà allegatis.
8 Non obstat, quòd cùm istud lucrum deberetur vigore statuti, erat debitum necessarium, ex allegatis per Illustrissimum Mantic. *de conie-*
9 *ctur. vltim. volum. lib.* 11. *tit.* 2. *num.* 3. † Et propterea cùm testator reliquerit scuta 7. cum dimidio menstrua, censetur voluisse compensare cum isto debito necessario, idem Illustris-
10 simus Mantic. *vbi suprà num.* 2. † Quia hæc conclusio limitatur, quádo ex alia causa legatum fuerit factum, vt author idem dicit, *vbi suprà, num.* 10. *vers.* 3. debet restringi, prout in casu isto, quia legatú menstruum fuit relictum donec Portia vidualem, & honestam vitam seruauerit. Et fuit in propriis terminis resolutum in causa Romana donationis propter nuptias, 12. Decembris 1594. coram bon. mem. Litta.

Quæ dicuntur de consuetudine in terra Fiani, quòd non soluatur lucrum dotis, non egent responsione, quia talis consuetudo non fuit probata, & si probaretur, videndum esset, an esset attendendum domicilium originis, vel habitationis viri; interim intrant prædicta, quia terra Fiani est in districtu Vrbis, † & propterea comprehenditur 11 sub statuto, vt *in cap.* 42. *lib.* 1.

TVLLEN. CANONICATUS.

Ven. 27. *Martij* 1609.

SVMMARIVM.

1 *Publicatio resignationis probatur instrumento super ea confecto.*
2 *Literæ prouisi probant modum prouisionis contra prouisum.*
3 *Valor beneficij probatur ex testibus de publica voce, & fama, & sufficit qualis qualis probatio.*
4 *Clericatus probatur ex testibus de publica voce & fama.*
5 *Exequutio literarum Apostolicarum non conceditur prouiso de Canonicatu ante fidei professionem.*

DECISIO CCCCLVIII.

CVm Henricus resignasset ius quod habebat in Canonicatu de quo agitur, ad fauorem Nicolai, Rota censuit, procedendum esse ad exequutionem literarum Apostolicarum, quia sunt iustificatæ, iuxta notata per Mohed. *decis.* 13. *vt lit. pend.* Nicolaus enim nedum ostendit publicationem, prout tenetur, quia est pars resignationis, vt fuit

resolutum in causa Calaguritana Thesaurariæ, 4. Februarij 1579. coram sanctæ Mem. Clemente 8. & 14. Iunij 1600. in causa Hispalen. præstimoniorum, coram R. P. D. meo Lancellotto. Verùm etiam in reliquis
1 iustificat suam gratiam. † Et quantùm attinet ad publicationem, ostéditur ex instrumento super ea confecto, quod probat. Oldrad. *cons. 139. in fine vers. decimo* Gem. *cons. 27.*
2 *in princ.* † Modus autem ex quo fuit prouisus Henricus, probatur ex eisdem literis prouisionis, quæ contra ipsum probant, *ad l. cum precum, C. de*
3 *liber. caus.* † Valor autem Canonicatus probatur ex testibus deponentibus de publica voce, & fama. Verall. *decis.* 277. *nu.* 8. *par.* 1. Put. *decis.* 29. *lib.* 1. Ægid. *dec.* 674. prout iidem probant valorem obtenti, ad quem probandũ sufficit qualis qualis probatio, iuxta notata per Ægid. *decis.*
4 682. *in princ.* † Clericatus verò probatur ex depositionibus testium de publica voce, & fama, iuxta dictam decisionem. Verall. 277. *par.* 1. Quòd Henricus non fuerit adeptus possessionem Canonicatus, colligitur ex ipsamet narratiua in resignatione, & in mandato dato ad resignandum.

Non obstat, quòd Nicolaus non emiserit professionem fidei, & quòd sit clericus regularis, quia emissio professionis fidei poterit fieri ante
5 exequutionem literarum, † quæ poterit concedi facta professione fidei. Quòd autem sit clericus regularis, non probatur, immò ex eisdemmet testibus qui dantur, constat de contrario.

IMOLEN. DIVISIONIS.

Ven. 27. Martij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Auiamentum, & creditum apothecæ, recipit æstimationem.*

DECISIO CCCCLIX.

EX deductis in alia decisione cõstat de societate omnium bonorum inter fratres de Russellis, quæ non inficiabantur per fratres qui negant communionem, sed solùm dicunt, quòd non aderãt bona cum quibus possit continuari exercitium paternũ, & propterea quòd totum lucrum prouenit ex industria propria. Sed replicabatur, quòd nõ probabatur, quòd bona nõ adessent, † & quòd in omnem euentum con- 1
siderandum erat, auiamentum, & creditum paternum, quæ recipiunt æstimationem, & stante dicto auiamento, & credito paterno, prouenit lucrum. Vnde Rota permansit in decisis, ex rationibus tunc deductis, quæ, vt dictum est, non inficiabantur.

Sed quia aliqui ex Dominis dicebant, velle videre statum hæreditatis, & considerare etiam, si fuisset tenuis, an vnà cum auiamẽto & credito posset esse talis cõsiderationis, vt dici posset lucrum non prouenisse ex propria industria, quod, & Poncuti placet. Ideo tutiùs videtur, eligere peritum, qui videat, & referat statum hæreditatis.

SABINEN. VILLETtarum.

Lunæ 30. Martij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Confinia probantur per sententiam. Item per testes, nu. 2. Item per enunciatiuas, nu. 4.*

3 *Con*

3 *Confine prædij illud dicendum est, quod prædio magis adaptatur, & conuenit.*

5 *Cessantibus verbis, dispositio debet cessare.*

6 *In probandis confinibus admittuntur præsumptiones, & coniecturæ.*

DECISIO CCCCLX.

DOmini, vna tantùm parte informante, censuerunt, Villetas contineri intra fines designatos per homines Montorij, non autem intra designatos per homines Viuarij. Nam cùm in concessione facta vtrique Communitati ab Abbatia Farfensi, & in sententia læta de anno
1 1520. † quæ probat confinia, vt per Bald. *in cons.* 420. *vers. item probatur per sententias, lib.* 1. dentur pro cõfinibus ab vno latere pertinentiæ Porticæ, vt in planta, *num.* 17. anno-
2 taro cum signo asterisco, † & probãt etiam testes, qui admittũtur ad probandum confinia, vt per Bald. *loco superiùs allegato, vers. interdum per vulgi opinionem*, qui dicunt, etiam hodiè dictas pertinentias, esse de territorio Vallis infredæ, sequitur, quòd fossatum Stephani sit illud designatum pro confine ab hominibus Montorij, vt in planta, *num.* 16. quod homines Viuarij in planta sub litera I. quod homines Montorij vocant *de Morconi*. Nam si esset istud designatum ab hominibus Viuarij, nullo pacto posset verificari confine de pertinentiis Porticę, quę sunt extra istud fossatum, quod homines Montorij dicunt, Stephano, & intra hæc duo fossata adsunt pertinentiæ Castri diruti Finibaldi, vt
3 in planta, *num.* 18. † Et propterea dicendum est, fossatum Stephani esse illud designatũ ab hominibus Montorij, iuxta notata per Alexand. *in l. si in nomine, num.* 3. vbi etiam Castr. *num.* 4. *vers. item quòd si exprimit, C. de testam.* Rolan. *cons.* 67. *num.* 19. *vol.* 2.

Et prædicta corroborantur, quia in donationibus antiquissimis factis Abbatiæ de hoc territorio, nempe de anno 1021. 1203. & 1206. datur pro confine fossatum Stephani. † 4
Quæ instrumenta donationum, cùm contineant enunciatiuas, satis probant confinia, glos. & Doctor. *in cap. cùm olim, de censibus*, Alex. *cons.* 89. *nu.* 6. *& cons.* 50. *num.* 9. *lib.* 5. Cùm verò hodiè in vtraque concessione facta per Abbatem Communitati dentur pro confine pertinentiæ Porticæ, quod confine, vt dictum est, cùm adhæreat fossato Stephani designato per homines Montorij, sequitur, quòd istud confine fossati sit reale, & verum, & non illud designatum ab hominibus Viuarij.

Et hinc etiam sequitur, quòd nedum istud sit fossatum Stephani, sed etiam quòd petra ficta naturalis, sit illa designata in planta ab hominibus Montorij, sub *num.* 14. quæ datur pro confine in dictis donationibus, & non designata ab hominibus Viuarij, sub litera G. Nam expresse in donatione facta de anno 1023 datur pro confine ab vno latere fossatum, quod dicitur Stephani, ascendens in Volubrium, & petram fictã, & per ipsam supra fossatum ascendens in riuum sancti Martini. Nam si petra ficta, & fossatum Stephani essent illa designata ab hominibus Viuarij, fossatum descenderet ad petram fictam, quæ non conueniunt confinibus assignatis in dicta donatione. † Et propterea eliditur in- 5
tentio hominum Viuarij. Bart. *in l.* 4 *§. toties, ff. de dam. infect.* Roman. *cons.* 197. *in princ. vers. neque præmissa.* Et ideo petra ficta, & fossatum sunt illa designata ab hominibus Montorij,

torij,quia aſcendit in Volubrium,& petram fictam, vnde iſta deſignatio Communitati Montorij ſuffragatur, iuxta notata per Caſtr. *in conſ. 154.in princ.lib.*1.

Quod etiã ſuadetur, quia in donatione facta de anno 1206. datur pro cõfine à capite volubrium, & petra ficta naturalis, & terra quæ diſtat inter Viuarium,& Malam mortem, & Serrę,id eſt,cacumina Montium, dantur pro confine, tam in alia donatione facta de anno 1021.quàm in ſententia lata de anno 1520. in qua expreſsè datur pro confine Serra Viuarij, & etiam in conceſſione facta hominibus Montoriæ. Vnde ſi petra ficta naturalis eſſet illa deſignata ab hominibus Viuarij,non verificaretur, quòd à capite pro confine eſſet petra ficta naturalis,& Serrę quæ diſtant inter Viuarium, & Malam mortem, quia in loco vbi deſignatur petra ficta naturalis ab hominibus Viuarij, non poteſt verificari, quòd ibi adſunt Serrę Viuarij,prout verificatur in deſignatione facta per homines Montorij,vt in planta, *num.*13.

Et ceſſat omnis prorſus difficultas, quia vt dictum eſt, petra ficta naturalis datur pro confine à capite, petra autem ficta deſignata ab hominibus Viuarij, eſt à pede, quod clatè oſtenditur, quia hæret riuo ſancti Martini, qui in omnibus donationibus prædictis,& in ſententia datur pro confine à pede,prout etiã datur in conceſſione facta hominibus Montorij.Ex quo dicendum eſt, petram fictam naturalem,& foſſatũ Stephani eſſe deſignata ab hominibus Montorij. † Maximè cùm in
6 materia cõfinium admittantur præſumptiones,& coniecturæ,*c.cùm cau ſam,in fine*,vbi Fel.*in princ. de probat.* Dec. *conſ.*42.*num.*10. *verſ. his tamen non reſiſtentibus*, Pariſ. *conſ.*27. *num.* 15. *lib.*1. Natt. *conſ.* 672. *num.* 13. *lib.*4.

Quoàd alia confinia, non eſt controuerſia,quia quoàd riuum ſancti Martini, partes ſunt concordes, & tota difficultas conſiſtit in eo, an petra ficta,& foſſatum Stephani ſint deſignata ab hominibus Montorij, prout ſunt ex prædictis. Ad quam autem ex iſtis duabus Communitatibus ſpectent Villettæ, erit particulatiter videndum.

FIRMANA, SEV NVLlius Iuriſpatronatus.

Lunæ 30. Martij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Concilium Tridentinum* ſeſſ.25.c.9. de reform. *habet locum tam in petitorio,quàm in poſſeſſorio.*
2 *Præſentationes effectum ſortitæ vltra* 100. *annos probant iuſpatronatus.*
3 *Exiſtens in quaſi poſſeſſione præſentandi, vel inſtituendi, ſi de iurepatronatus conſtet, eſt manutenendus.*

DECISIO CCCCLXI.

FVit reſolutum, Antoniæ Bonacurſiæ,& Priori ſanctæ Victorię, dandum eſſe mandatum de manutenendo, quoàd quaſi poſſeſſionem præſentandi,& inſtituendi reſpectiuè. † Nam licèt diſpoſitio Concilij 1
Tridentini *ſeſſ.*25. *cap.*9. *de reformat.* habeat locum tã in petitorio, quàm in poſſeſſorio. Vnde ſola quaſi poſſeſſio non ſuffragatur, vt cenſuit Congregatio Illuſtriſſimorum interpretum, & dixit Rota in cauſa Romana Parochialis 31. Ianuarij 1600.coram Reuerendiſſimo Pacen.

tamen

tamen in casu isto quasi possessio D. Antoniæ præsentandi, & Prioris instituendi, debet suffragari, quia constat de iurepatronatus ex donatione, & fundatione, qui est mo-
2 dus probandi iuspatronatus. † Et adsunt præsentationes effectum sortitæ vltra centum annos. Quæ centenaria possessio probat iuspatronatus. Et censuit Congregatio Con-
3 cilij, & pluriès dixit Rota. † Et proptereà cùm constet de iurepatronatus D. Antoniæ, quæ est in quasi possessione præsentãdi, & Prioris in quasi possessione instituendi, debet dari manutentio, §. *hodie, instit. de interdict. cap. cùm Ecclesia Sutrina*, vbi not. *de caus. poss. & prop.*

VITERBIEN. FIDEIcommissi.

Lunæ 30. Martij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Testis vnicus concurrentibus coniecturis probat læsionem.*

DECISIO CCCCLXII.

CVm peteretur restitutio in integrum aduersùs aditionẽ hæreditatis Pacifici de Diuitiis, Domini, ante quàm de aliis cognosceretur; voluerunt videre, an adesset læsio. Et affirmatiuè fuit resolutum, quia cùm non dubitetur de fideicõmisso ad fauorem Octauij, & aliorum, resolutio pendet ab eo, an Pacificus reliquerit bona propria: & non reliquisse, satis probatur ex depositione vnius testis, qui dicit, quòd Pacificus nihil proprij habebat, sed omnem substantiam sibi
1 fuisse relictam à patre. † Qui testis licèt sit vnicus, nihilominùs satis probat, ex quo cum dicto ipsius concurrunt coniecturæ, & præsumptiones ex circumstantiis facti, iuxta doctrinam Io. Andr. *in cap. fin. nu. 4. vers. nam vt dicit, de succession.* Cæs. de Grass. *decis. 3. num. 6. de probation.* Dictæ autem coniecturæ, & præsumptiones, satis colliguntur ex depositionibus duorum testium, qui deponunt, quòd Pacificus erat lusor, & quòd malè vtebatur substantia sua, illam alienando. Vnde non est verisimile, quòd bona acquisiuerit, ita vt ex aditione suæ hæreditatis, non resultet læsio.

Neque prædicta possunt velari ex aditione ipsa hæreditatis, quasi fuerit cum maturitate adita, quia aditio firmiter facta non adest, & fuit solùm inducta, ex quibusdam coniecturis, vt in decisione corã me facta, sub die 5. Aprilis 1604. Vnde conclusum pro læsione.

VRBEVETANA FIDEIcommissi.

Ven. 3. Aprilis 1609.

SVMMARIVM.

1 *Filij positi in conditione censentur vocati, quando testator respexit ad conseruationem agnationis, & numer. 6.*

2 *Exceptio est de regula, & limitat regulam.*

3 *Substitutio facta cum clausula,* si sine filiis decesserit, *habet locum etiam si decesserit cum vno filio.*

4 *Substitutio fideicõmissaria facta cum clausula* si decesserit sine filiis, *si substitutus decedat vno superstite filio, fideicommissum expirat, nisi contrarium constet ex coniecturis, nu. 6.*

5 *Filij non censentur grauati ex eo quòd sunt vocati, nisi contrarium constet ex coniecturis, nu. 7.*

8 *Fideicommissum inducitur inter descendentes ex eo quòd testator habuit rationem conseruandæ agnationis.*

Decisio CCCCLXIII.

PEtrus testator instituit Petrucium filium, & alios filios masculos nascituros, & si quis eorum decesserit in pupillari ætate, vel postcà quandocumque, sine filiis masculis legitimè ex se descendentibus, substituit etiam & eis super viuentem & superuiuentes, & eorũ filios masculos, & alios descendentes. Quòd si aliquis ex filiis dicti testatoris, vel nepotibus masculis ex filiis vel nepotibus, vel aliquis alius descendens masculus non superesset, substituit eis Hugolinum, & Leonellum, quos etiam substituit in euentum, quòd ipse Petrus testator decederet sine filiis. Concludens testamentum: Ita quòd hęreditas dicti testatoris nunquam ad filias vel descendentes fœminas deueniat, sed semper remaneat apud masculos de stirpe dicti testatoris, saluo, quòd dictus Petrucius, & alij filij testatoris, & alij masculi descendentes ex eis possint in vita ipsorum, & quilibet ipsorum de bonis ipsius testatoris ad eos pertinentibus liberè facere ad velle ipsorum, in totum vel in parte, non obstante substitutione præfata.

1 Vnde stante tenore huius testamenti, Rota tertia vice resoluit, constare de fideicommisso ad fauorem descendentium Petrucij, reseruato tamen vt videatur particulariter, an extendatur vltra pronepotes, & an adsit reciproca inter ipsos. Et vltra deducta in aliis decisionibus, particulariter considerabant Domini, quòd licèt in clausula, *quòd si aliquis, &c.* descendentes sint positi in conditione, & propterea ex communi sententia non censeantur vocati, tamen contrarium dicendum est in casu isto, stante alia clausula, *ita quòd hereditas dicti testatoris nunquam ad filias vel descendentes fœminas deueniat, sed semper remaneat apud masculos de stirpe*, per quæ verba per necesse dicendum est, descendentes fuisse vocatos, quia cùm expressèrit rationem, *ita quòd bona semper remaneant apud masculos de stirpe*, & sic pro conseruatione agnationis, † videtur etiam voluisse vocare descendentes, quos posuit in conditione. Et hæc est firma, & communis cõclusio, vt dicit Paris. *in cons. 6. nu. 16. volum. 3.* latè Illustrissimus Mantic. *de coniect. vltim. vol. lib. 11. tit. 3. nu. 15.* Et hoc etiam manifestissimè ostenditur ex facultate alienandi concessa descendentibus in dicta clausula *saluo quòd &c.* quæ cùm denotet exceptionem dispositorum, & sit de regula, Signorol. *cons. 75. num. 8. vers. sed aduocatus*, & importet limitationem, & exceptionem, vt ea quæ sunt salua non veniant in fideicommisso, vt bene per Anchar. *cons. 27. num. 5. & 6. vers. accedit ad hoc*, per necesse dicendum est, cùm fuerit data facultas descendentibus Petrucij alienandi, quòd fuerit vocatus ad fideicommissum, quia ista exceptio est de regula, & venit limitatoriè ad disposita. Ergo in dispositione veniunt etiam descendentes, quibus data est hæc facultas, iuxta notata per Anchar. & Signorol. *locis præcitatis.* 2

Neque est verum, quòd prædicta procederent si testator decessisset pluribus filiis relictis, sed cùm decesserit vnico tantùm filio relicto, prædicta non habent locum, iuxta cons. Oldrad. 177. † quia vt fuit dictum in aliis decisionibus, communis sententia est contra Oldrad. & Doctores sequuntur sententiã Bart. *in l.* 3

in l. quamdiu institutus, 68. *num.* 10. *ff. de acq. hered.* vt dicit Ias. *in cons.* 148. *num.* 15. *lib.* 2. Marzar. *de fideicommissis, quæst.* 13. *per totum, & cons.* 1. *nu.* 1.

4 Neque etiam facit, quòd in omnem euentum expirauit fideicommissum, quia substitutio est facta si quis decederet sine filiis. Vnde cùm Petrucius obierit cum filiis, expirauit fideicommissum, iuxta consil.
5 Old. 21. † Et eius filii & descendentes ex eo quòd sunt vocati, non ideo infertur, quòd sint grauati, quia non bene infertur de vocatione actiua ad passiuam. Marzar. *cons.* 6. & 7. Paris. *cons.* 31. *num.* 28. *lib.* 2. Et fuit dictum in causa Romana hæreditatis de Fossanis, 12. Febr.
6 1588. coram bo. me. Gyptio. † Nam consilium Oldrad. non habet locũ quando constat de contraria mente testatoris, etiam per coniecturas. Corn. *cons.* 146. *num.* 7. & *seqq. lib.* 2. Dec. *cons.* 477. *nu.* 4. Curt. iun. *cons.* 121. *num.* 15. Soc. iun. *cons.* 1. *num.* 30. Et in specie non habet locum, quando testator habuit rationem conseruandæ agnationis, vt per Curt. *in dicto cons.* 121. *num.* 15. *cum seqq.* Marzar. *cons.* 4. *num.* 11. & *cons.* 7. *num.* 11. Rimin. iun. *cons.* 456. *num.* 32. prout in casu isto, quia non solùm semper vocauit descendentes masculos exclusis fœminis, sed post descendentes vocauit agnatos transuersales. Aym. *cons.* 98. *sub num.* 1. & *cons.* 326. *num.* 16. *vers.* 3. *concurrit.* Gabr. *de fideic. concl.* 7. *num.* 7. Guido Pap. *quæst.* 531. *nu.* 6. *vers.* 1. *quia est.* Et ex hac responsione tollitur etiam quod dicitur, non
7 inferri ex vocatione ad grauamen, † quia conclusio non procedit, quando ex coniecturis constat de contrario, vt admittunt Doctores præcitati, prout in casu isto, quia vocatio est qualificata, & declaratur, ita quòd bona semper remaneant apud masculos de stirpe, & nunquam ad filias fœminas deueniant. † Vnde ex 8 ista ratione conseruandæ agnationis videtur inductum fideicommissum inter descendentes, iuxta consil. Cum. 2. *nu.* 4. *vers. ad hoc etiam facit,* Dec. *cons.* 227. *num.* 6. *vers. nam dum testator.* Et fuit ponderatum in aliis decisionibus.

Quæ inculcabantur circa obseruantiam contra fideicommissum, nõ egent responsione, quia sunt sublata ex vltima decisione particulariter super hoc facta, cum qua transierunt Domini, cùm nihil de nouo deduceretur.

TERDONEN. IVRISPATRONATUS.

Ven. 6. Aprilis 1609.

SVMMARIVM.

1 *Præsentatus debet institui, quando constat de iurepatronatus, numer.* 2.
2 *Conc. Trid.* sess. 25. c. 9. de reformat. *habet locum in petitorio, & in possessorio.*
3 *Possessio defuncti non transfertur in hæredem, etiam suum, sine noua apprehensione.*
4 *Statutum laicorum, quòd possessio cõtinuetur in hæredem, non procedit in iurepatronatus.*
5 *Præsentatus habens maiorem partem vocum, debet institui.*
6 *Iuspatronatus acquiritur ex generali institutione hæredis. Item acquiritur ex donatione, nu.* 7.
8 *In donatione iurispatronatus facta compatrono, non requiritur consensus Episcopi.*
9 *Tutrix potest præsentare ad iuspatronatus, & constituere procuratorem ad præsentandum, nu.* 10.

11 *Patronatus potest accumulando præsentare etiam ab alio compatrono præsentatum, itaut vox vtriusque præsentato debeat computari.*

DECISIO CCCCLXIV.

1 ROta dixit, quòd licèt præsentatus ab eo qui est in quasi possessione præsentandi, debeat institui, iuxta tex. *in cap. consultationibus, de iurepatr.* tamen hæc conclusio est vera, quando constat de iurepatronatus,
2 † quia dispositio Concilij *sess. 25. cap. 9. de reform.* habet locum tam in possessorio, quàm in petitorio, vt censuit Congregatio Illustrissimorum interpretum, & pluries dixit Rota, & quando illemet qui ho-
3 die præsentat, aliàs præsentauit, † quia Rota tenet illam opinionem, quòd possessio defuncti non transfertur in hæredem sine noua apprehensione, iuxta tex. *in l. cum hæredes,* vbi Doctor. *ff. de acquir. possess.* quod habet locum etiam in suis hæredibus. Bald. *in l. fin. num. 2. C. de edict. Diu. Adr. toll.* Alber. *in l. 1. §. hoc interdictum, num. 2. ff. quorum bonorum.* Natt. *cons. 439. num. 5.* Alex. *cons. 37. sub num. 5. post medium, vers. saltem in casu nostro, lib. 1.* vbi de communi. Et fuit dictum in causa Spoletana census 27. Ianuarij 1603. coram R. P. D. meo Lancellotto, & aliàs sæpiùs. Et in terminis iurispatronatus est decisio Achil. 5. *de caus. possess. & propr.* & Verall. *dec. 420. par. 2.* Et fuit dictum in causa Taruisina, seu nullius iurispatronatus 17. Martij 1603. coram R. P. D. meo Decano, & in causa Ianuen. iurispatronatus, eadem die & anno, coram bon. mem.
4 D. Litta. † Neque in terminis iurispatronatus potest intrare statutum laicorum, quòd possessio continuetur in hæredem, quia licèt Verall. annotauerit, tale statutum suffragari, *vt in decisione 211. par. 3.* tamen Rota semper recessit à dicta annotatione, tanquam nitente falso fundamento, vt signanter fuit dictum in causa Comen. iurispatronatus, 8. Iunij 1601. coram bo. me. Illustrissimo Cardinale Seraphino olim nostri ordinis insigni Auditore.

Et propterea in casu de quo agitur, duo sunt videnda. Primum, an constet de iurepatronatus. Secundum, quis habeat maiorem partem vocum, † quia ille debet obtinere *c. 3.* & ibi glos. *in verb. qui maioribus,* 5
vbi Ioan. Andreas, Cardin. & alij *in princ. de iurepatr.* Et quantum ad primum, cùm neque Episcopus, neque ab eo prouisus sint in causa, sed agatur inter compræsentatos, sufficiunt leuiores probationes. Hic autem multa adsunt quæ videbantur Dominis sufficere. Quantum verò attinet ad secundum, de anno 1542. præsentarunt infrascripti patroni, Antonius, Petrus, Ioannes, Dominicus, Symon, Carolus, Iacobinus, Marcus Antonius, & Antonius Galeatij, mediante persona Ioannis eorum procuratoris, & Ioannes della Torre, mediante persona Simeonis, & eius procuratoris, omnes de Guidobonis, de cuius Ioannis voce hodie non est agendum, quia non est qui pro eo compareat. Vnde fit, quòd remaneant quatuor voces. Vnde cùm Ioannes Guidobonus filius, & hæres Simonis, vt probant testes in summario, *num. 1.* præsentauerit Ioannem Paulum Guidobonũ eius filium, & cùm idem Ioannes tanquam donatarius Augustini filij Ioannis Dominici, cuius descendentiam probant testes in summmario, *num. 4.* & etiam tanquam donatarius Castellini filij Marci Antonij, cuius descendentiã probant testes in summario, *num. 5.* & etiam idem Ioannes tanquam hæres Iacobini, præsentauerit

tauerit eundem Ioannem Paulum, ſequitur, quòd ipſe Ioannes Paulus habeat quatuor vota ex perſona dicti Ioannis; cum præſuppoſito tamen, quòd conſtet de dictis institu-
6 tione & donationibus, † quia per generalem institutionem hæredis acquiritur iuſpatronatus hæreditarium. Bart. *in l. quia perinde, verſ. restituta, ff. ad Trebell.* Bald. *in l. final. nu.* 59. *verſ. ſi autem hereditatem, C. de edict.*
7 *D. Adr. toll.* † prout etiam acquiritur ex donatione, *cap. vnic. de iurep. in* 6. Lambert. *de iurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *art.* 1. *quæſt.* 1. *nu.* 2. *fol.* 109. *& art.* 1.
8 *quæſt.* 4. *fol.* 149. † Nec in caſu noſtro requiritur conſenſus Epiſcopi, ex quo donatio fuit facta compatrono, Verall. *deciſ.* 131 *lib.* 2. Et idem Ioannes cùm eundem Io. Paulum præſentauerit, tanquam procurator D. Placidæ matris, & tutricis Petri pronepotis Petri, qui præſentauit de anno 1572. cuius deſcendentiam probant teſtes in ſummario, *num.* 2. ſi de tutela matris cõſtabit, & de mandato procuræ tutricis hoc votum
9 proderit Io. Paulo. † Tutrix enim poteſt præſentare, iuxta notata per Lambert. *de iurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *qu.* 2. *art.* 10. *in princip.* Aym. *conſ.* 76. *num.* 2. Rocch. *in eodem tractatu, in verb. competens, in* 4. *quæſt.* Rot. *deciſ.* 6. *de iure-*
10 *patr. in antiq.* † Et conſtituere procuratorem ad præſentandum, iuxta notata per Lambert. *de iurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 4. *art.* 3. *num.* 1. 2. *&* 6. Habet quoque dictus Ioannes Paulus vocem Antonij iunioris deſcen-
11 dentis ab Antonio Galeatij, † qui accumulando, præſentauit eundem Ioannem Paulum, quod licuit ei facere, *cap. cùm autem*, vbi Abb. & Doctor. *de iurepatr.* Et propterea ſequitur, quòd attenta voce Antonij, quæ debet vtrique computari, Ioannes Paulus habeat ſex ex nouem vocibus, Ioannes Baptiſta verò in omnem euentum non poteſt habere, niſi quatuor voces, & ſic institui debet dictus Ioannes Paulus, iuſtificatis prædictis, *vt in dicto cap.* 3. *de iurepatronatus.*

CRYPTÆ FERRATÆ,
ſeu nullius iuriſdictionis.

Lunæ 6. *Aprilis* 1609.

SVMMARIVM.

1 *Quando præiudicium eſt viciſſitudinarium, vt quia vna cauſa propter facti poſſibilitatem approbet aliam, & oriantur ex eodem facto, & vna non ſit priùs intentata, priùs cognoſci debet de maiori.*

2 *Exceptio præiudicialis ciuilis priùs cognoſci debet, quã cauſa principalis criminalis, ſtante clauſula* conſtito quòd cauſa ciuilis præiudicet criminali.

DECISIO CCCCLXV.

Licèt verũ ſit, quòd quando præiudicium eſt viciſſitudinariũ, vt 1
quia vna cauſa propter facti poſſibilitatem approbet aliam, & oriatur ab eodem facto, & vna non ſit priùs intentata, debeat cognoſci primo loco de maiori, qualis eſt criminalis, *l.* 1. *C. qui accuſ. non poſſ.* Salyc. *in l. final. num.* 1. *verſ. cauſa hac, C. de ordin. cogn.* Bart. *in l. fundum, num.* 5. *ff. de except.* Tamen in caſu de quo agitur, non eſt agendum de maioritate, cauſæ, ſed ſolùm an cauſa ciuilis ſit præiudicialis criminali, ſtante reſcripto ſignaturæ, quæ voluit, vt conſtito Rotæ, quòd cauſa ciuilis eſſet præiudicialis criminali, latrunculatori inhiberetur. Quod quidem præiudicium eſt clariſſimum: † nam cùm fuerit proceſſum 2
contra Miniſtros Abbatiæ, tanquam

turbatores iurisdictionis Domini Arcis Papæ, replicatur, locū in quo prætenditur, turbatam fuisse iurisdictionem, nō esse de territorio Arcis, sed de territorio Abbatiæ, ex qua replicatione oritur præiudicium: nam obtento per Abbatem quòd locus sit de territorio Abbatiæ, oritur exceptio rei iudicatæ in causa criminali, vt per Bartholum *in dicta l. fundum, num.* 4.

CONCHEN. DECIMARUM *della torre el monje.*

Lunæ 6. Aprilis 1609.

SVMMARIVM.

1 *Sumptum sumpti non probat.*
2 *Immemorabilis ad sui probationem quæ requirat.*
3 *Sententia lata parte non citata, vel citato procuratore non legitimo, est nulla.*
4 *Sententia lata cōtra arrendatarium, non præiudicat Domino.*
5 *Testes examinati sine citatione ad videndum iurare, sunt nulliter examinati.*
6 *Obseruantia debet esse proxima, aliàs non suffragatur.*

DECISIO CCCCLXVI.

IN causa restitutionis in integrum aduersus rem iudicatam, super eo quòd Capitulum Conchen. habet de iure intentionem fundatam super decimis de quibus agitur, stante legitima donatione sibi facta per Episcopum Ioannem, iuxta resolutiones factas sub die 9. Decembris 1602. coram Illustrissimo D. Cardinale Pamphilio. Dubitaui, an sententia lata de anno 1516. & testes nuper examinati, releuarent. Et Rota censuit, negatiuè respondendum, tum quia sententia nō est in forma probāti, † cùm sit sumptum sumpti, 1
auth. si quis in aliquo, & ibi Dec. *num.* 36. *& seqq. C. de eden.* Put. *dec.* 159. *nu.* 4. *lib.* 1. Caput. *dec.* 244. *num.* 2. *par.* 2. Quod probatur, quia copia producta non est extracta ab originali, sed à quodam transumpto producto in ciuitate de Alcala, de anno 1524. Tum etiam quia sententia est manifestissimè iniusta, quia cùm canonizet immemorabilem ad fauorem laici, de contrario constat, ex arrendamentis factis per subhastationem ab anno 1403. vsque ad annum 1531. Nam si Capitulum erat in possessione à dicto anno 1403. vsque ad annum 1531. † impossibile est, quòd 2
immemorabilis potuerit probari ad fauorem laici, cùm ex ista possessione Capituli excludatur, quòd testes potuerint deponere de visu per 40. annos de auditu à suis maioribus, & quòd ipsi nunquam audiuerint contrarium de publica voce, & fama, per verbum *fuit*, & *est*. Quæ omnia requiruntur in dicto testis, ad hoc vt probet immemorabilem, iuxta gl. *in cap.* 1. *de præscript. in* 6. quam Rota seruat. † Tum & tertiò, quia 3
sententia est nulla, cùm fuerit lata non citato Capitulo, neque eius legitimo procuratore, quia licèt fuerit citatus Rodericus de Anaya, tanquam refectuarius, & arrendatarius prout verè erat, † tamen sententia 4
non potuit Capitulo præiudicare. Innoc. *in cap. quoniam frequenter*, §. *si super in glos. nominare, de re iudic.* Alex. *in l. sæpe nu.* 114. *ff. de re iudic.* Et licet fuerit citatus, etiam tanquam procurator, tamen de mandato non cōstat, nec potest præsumi mandatum ex obseruantia sententiæ, quia de ea non constat. † Nam testes qui fuerunt inducti in partibus ad illam 5
probandam, sunt nulliter examinati ex defectu citationis ad videndum iurare

iurate testes, *l. si quando, C. de testibus.* Testes verò examinati vigore remissoriæ Rotalis de anno 1606. non releuant, quia cùm à die prolatæ sententiæ, vsque ad diem examinis effluxerint 90. anni, non probant
6 obseruantiam, † cùm debeat esse proxima, iuxta notata per Soc. sen. *in cons. 6. num. 2. lib. 1.* Et fuit sæpissimè resolutum. Nam testes non deponunt de obseruātia proxima post sententiam, sed longè post, nec illorum ætas patitur, vt deponere possint de dicta obseruantia proxima. Et quamuis deponant etiam de publica voce, & fama, tamen conuincuntur, quia constat de possessione Capituli, ex arrendamentis vsque ad annum 1532. Et in omnem euentum, sententia remanet iniusta, cùm canonizet immemorabilem ad fauorem laici, & tamen ex prædictis constat de contrario.

Et ita conclusum, vna tantùm parte informante.

PERVSINA FIDEI-commissi.

Lunæ 4. Maij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Quando nomen filiorum ponitur in conditione, non deficit conditio, si extant napotes, & alij descendentes.*

2 *Instrumentum cum apostilla in margine non requirit subscriptionem notarij attestantis se apostillam scripsisse, quando est certum, à quo instrumentum cum apostilla fuerit scriptum. Contrarium vide, num. 4. 5. & 6.*

3 *Ex visione scripturæ probatur an instrumentum, & additionem scripserit idem notarius.*

5 *Notario soli non creditur, quòd contractus fuerit celebratus, vel ab eo recessum.*

6 *Notario attestanti, se fecisse instrumentum, creditur.*

7 *Arbitrio iudicis relinquitur, an scriptura facta sit eodem atramento.*

8 *Dispositum in institutione non censetur dispositum in substitutione, nisi exprimatur.*

DECISIO CCCCLXVII.

PRoposui dubium pro R.P.D. meo Pamphilio adhuc conualescente; an constaret de fideicōmisso ad fauorem Dominorum de Zanettis, & litis consortum. Et difficultas cōsistebat in eo, an essent legenda verba illa in testamento (*masculis vel fœminis*) interlineata post alia, *& si quis suorum filiorum decederet sine filiis legitimis, & naturalibus*; quia si addenda sunt prædicta verba, *masculis, vel fœminis*, non intrat fideicōmissum, cùm Alexander de cuius successione agitur, filius testatoris, obierit relictis neptibus ex filia prædefuncta, & sic non fuit purificata conditio sub qua fuit disposita tum, iuxta notata *in l. Lucius, 2. ff. de hæred. instit.* † quia quando nomen 1
filiorum ponitur in conditione, non deficit conditio si extant nepotes, & alij descendentes. Bart. *in l. liberorum, 220. num. 18. in fine, ff. de verb. signif.* Bald. *in l. 1. num. 4. C. de condit. insert.* & alios allegat Socin. sen. *in cons. 249. num. 2. lib. 2.* vbi etiam de communi testatur, *& in cons. 17. nu. 1. col. 2. in princ. vers. nam licèt prædicta opinio, lib. 4.* vbi etiam de magis communi.

Et Domini dixerunt, legenda esse verba illa, *masculis vel fœminis*, quia licèt sint interlineata, & non adsit probatio notarij, tamen cùm ex visione constet, esse manu eiusdem-

met

demmet notarij, licèt non sint incorporata, non est præsumendum,
2 notarium ea falsò apposuisse. † Nec nocet, quòd notarius non attestetur, se scripsisse, quia istud tunc requiritur, cùm aliquid reperitur de quo ignoratur à quo factum fuerit, ad tollendam suspicionem; non autem quando constat à quo factum fuit, vt expressè & in nostris terminis dicit Castrens. *in cons.* 131. *num.* 2. *vers. si constat, quòd sunt de manu eiusdem notarij, lib.* 2. quem sequitur Aym. *in cons.* 88. *num.* 2. *&* 4. vbi in fine dicit, hoc probari ratione naturali, & inconuincibili, quia ad alium finem non requiritur talis attestatio, nisi vt sciatur, an ipsemet notarius fecerit talem apostillam, vel alia persona. Sed vbi de hoc constat, superflua videtur attestatio. Et hæc est doctrina Imol. *in cap. ex literis, nu.* 5. *post medium, vers. aut non potest,* quam sequitur ibidem Fel. *numer.* 14. *vers. idem si ex comparatione, de fid. instrum.* Et est etiam doctrina Bald. *in rubr. C. eodem tit. nu.* 52. *ad fin. & in l. nostram, nu.* 8. *C. de testam.* quam etiam sequitur Alex. *in cons.* 147. *num.* 11. *lib.* 2. *& cons.* 14. *num.* 18. *vers. quinimò lib.* 6. *& cons.* 104. *nu.* 6. *in fine lib.* 7. & Betou.
3 *cons.* 91. *num.* 4. *&* 12. *lib.* 3. † Et quòd prædicta additio sit manu eiusdemmet notarij, ne dum ostenditur ex visione scripturæ, vt dictum est, sed etiam comprehēditur ex quo idemmet notarius paulò post factum testamentum dedit partibus copiam authenticam cum dictis verbis appositis in corpore. Vnde nedum resultat corroboratio, quòd apostilla sit manu eiusdem notarij, verùm etiam, quòd habuerit illam pro sua manu conscripta, & pro bona, & legali.

4 Et quamuis Ruyn. *cons.* 68. *nu.* 34. *&* 5. *lib.* 4. teneat contrarium, & dicat, magis communem opinionem esse vt declarat Alex. *in l. si vnus, C. de testam.* cum Io. Andr. *in addit. ad Specul. tit. de instr. edit. in § ostenso, in additione quæ incipit, dixit Rolandinus,* qui videtur tenere, apostillam etiam scriptam manu eiusdem notarij non operari, nisi sit approbata; tamen veritas est, quòd Ioannes Andræas non dicit id ad quod allegatur per Ruyn. quia Ioannes Andræas non loquitur quando notarius corrigeret illud quod priùs tanquam rogatus à partibus, vel à testatore omisisset, prout est casus noster, sed loquitur, quando notarius fuisset rogatus de instrumento, & antequàm fuisset data copia instrumenti in margine scripsit cancellatum de voluntate partium, & sic cancellauit illud quod primò tanquam rogatus à partibus scripserat. Et in hoc puncto dicit Alex. *in dicta l. si vnus, ante numerum* 9. *vers. Io. Andreas verò loquitur, C. de testam.* sententiam dicti Ioannis Andreæ esse veriorem, & quod plus est, Alex. in casu nostro *sub num.* 8. sentit pro hac parte. Et ratio diuersitatis est in prōptu, & colligitur ex eodemmet Ioāne Andræa, † quia soli notario non creditur, an cōtractus interceßerit, vel ab eo sit recessum. Et propterea bene procedit dictum ipsius, quòd non credatur, si dicat instrumentū cancellatum de voluntate partium. 5
†Creditur tamen notario, an instrumentum fecerit, & propterea cùm doceat de instrumento, licèt adsit apostilla, tamen cùm sit manu eiusdem, ei est standum, quia non adest diuersitatis ratio, quòd ei credatur, si adest verbum *approbo*; & si non adest non credatur, quia cùm sit manus eiusdem, facile fuisset, illud apponere, per supradicta. 6

Et licèt adhuc inculcaretur dictæ apostil

apostillæ non esse habendam fidem, tum quia ex diuerso attamento conscripta, tum quia etiam ex ea resultat maxima incongruentia in testamento, tamen dicebant Domini, quòd diuersitas in atramento non apparet, & si appareret, quicquid dicendum esset, ex notatis per Aym.
7 *dicto consil.*88. *num.*7. † tamen placeret illa sententia, quòd negocium esset relinquendum religioni indicantis, vt per Ruin. *in cons.*95. *num.*1. Menoch. *de arbitr. iud. lib.* 2. *cent.* 2. *cas.* 187. *num.* 35. *&* 38. *in fine.* Et proptereà cùm in casu isto non adsit talis diuersitas, imò nulla visa fuerit adesse, dicendum est, non constare de tali defectu, vt apostillæ fides non sit adhibenda. Quòd verò attinet ad incongruentiam, dicebant Domini, quicquid dicendum esset, si ex dictis verbis resultaret, in casu isto non resultare. Nam testator instituit quinque filios quos habebat, & si quis eorum decederet sine filiis masculis, vel fœminis, vocat superstites, & præmortuorum filios; si verò omnes filij instituti decederent sine filiis legitimis & naturalibus masculis, tunc eisdem sic descédentibus substituit cippum domus ipsius testatoris; & casu quo in casu isto extarent filiæ fœminæ descendentes ex dictis suis filiis, tunc & eo casu mandauit eas dotari secundùm qualitatem domus. Nam & si in dicta secunda substitutione mandauerit filias dotari, & vocauerit cippum domus; tamen iste casus est diuersus à primo, & potest habere etiam rationem diuersitatis, quia substitutio est facta in euētum, quòd omnes filij instituti decederent sine filiis masculis. Et istô casu, voluit fœminas dotari secundùm qualitatem familiæ, & vocauit cippum. At in primo casu non ita mandauit fœminas dotari, sed eas vocauit, & meritò quia in secundo casu agebatur de tota & vniuersa hæreditate, in primo autem casu de parte tantùm illius qui decederet sine filiis masculis. Quæ pars, secundùm iudicium testatoris poterat esse talis, quæ non excederet quantitatem cōgruæ dotis filiæ fœminæ, maximè si plures adessent. † Hinc in primo casu nullam fecit mentionem de donatione filiarum, prout fecit in secundo. Vnde resultat euidens coniectura, quòd ita testator voluerit disponere, cùm si voluisset, in primo casu fœminas excludere, eas mādasset dotari, prout mandauit in secundo, iuxta notata *in l. qui filiabus*, vbi Bart. & alij, *de leg.* 1. Et potest etiam considerari ratio differentiæ, quia si omnes hæredes instituti decedebant sine filiis masculis, totum patrimonium exibat extra familiam; quod secus erat si non omnes, sed aliqui, quia relinquentes posteritatem masculinam, poterant patrimoniū augere, prout hodie augent Domini de Banzettis agentes, inter quos adsunt publici legum professores, & alij viri conspicui. 8

BERGOMEN. FRVctuum.

Lunæ 11. *Maij* 1609.

SVMMARIVM.

1 *Symonia est studiosa voluntas, seu cupiditas, seu vitium emendi vel vendendi aliquod spirituale, vel spirituali annexum.*

2 *Qui tenetur soluere partem fructuum beneficij tertio, potest se ad hoc obligare, absque vitio symoniæ.*

3 *Attestatio Episcopi de beneficio tanquam vnito non probat vnionem, nisi alia concurrant.*

Decisio CCCCLXVIII.

1 DOmini dixerunt, non constare de symonia, † quæ cùm sit studiosa voluntas, seu cupiditas, siue vitiũ emendi, vel vendendi aliquod spirituale, vel spirituali annexum, glos. & Doct. *in rub. de symon.* Clar. *in §. symonia, in princ.* hîc talis cupiditas seu vitium non interuenit; nam licèt Horatius se obligauerit soluere Monialibus libras 370. annuas, hæc obligatio non fuit de facto extorta à monialibus, sed ex eo quòd cùm parochialis esset vnita Monasterio, Episcopus de anno 1565. vigore Concilij Tridentini, *sess. 7. cap. 7. de reform.* deputauit Vicarium perpetuum, & ei assignauit bona parochialis, cum onere soluendi Monialibus dictas libras 370. & residuum fructuum reliquit Vi-
2 cario pro congrua. † Et propterea sequitur, quòd Moniales, exigendo ab Horatio successore in dicta Vicaria obligationem de soluendo dictas libras 370. & Horatius ipse se obligando de soluendo, nullam cõtraxerint symoniam, iuxta decisionem Verall. 132. *par. 1. & 239. num. 2. & 3. par. 3.*

3 Neque releuat, quòd vnio non probatur aliunde, quam per assertionem Episcopi, quæ non probat, iuxtà consil. Alex. 70. *num. 10. in fine lib. 3.* quia in casu de quo agitur, ne dum concurrit assertio Episcopi, verùm etiam prouisio antecessoris Horatij, vt de Vicaria perpetua, & prouisio etiam ipsiusmet Horatij. Quæ satis visa fuerunt Dominis sufficere, cùm non agatur principaliter de vnione, sed ad effectum excludendi, quòd prouisio de soluendo sit symoniaca.

BARCHINONEN.
Prioratus.

Lunæ 11. Maij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Legitimè præsentatus debet institui.*

2 *Conc. Trid.* sess. 25. c. 9. de reform. *habet locum tam in petitorio, quàm in possessorio.*

3 *Confirmatio Conc. Trid. fuit facta de anno 1564.*

4 *In iurepatronatus quod potest reuideri ex Conc. Trid. interim dum reuidetur, existens in quasi possessione præsentandi est manutenendus, licèt secus sit si iuspatronatus ex priuilegio vacat in mense reseruato, nu. 5.*

6 *Transactio obseruata cùm casus euenit, spatio 30. annorum, præsumitur confirmata.*

7 *In diuiduis sententia potest valere respectu vnius, & non respectu alterius.*

Decisio CCCCLXIX.

FVit per Dominos resolutũ, sententiam Rotalem esse cõfirmandam, † quia cùm concurrat vacatio 1
beneficij, præsentatio in tempore quatuor mensium facta à patrono existente in quasi possessione præsentandi, & habilitas præsentati; vtique præsentatus debet institui, *cap. consultationibus, cum ibi not. de iurepatr. cum vulgar.*

Neque obstat, quòd iuspatrona- 2
tus debeat esse ex fundatione, & dotatione, vt habetur *in Conc. sess. 25. cap. 9. de reform.* Cuius dispositio habet locum tam in possessorio, quàm in petitorio; vt censuit Congregatio, & sæpè dixit Rota. Prioratus autẽ de quo agitur, est ex priuilegio propter augmentum dotis. Nam respon

respondebatur, quòd quando beneficium est de iurepatronatus, ex augmento dotis, prout est istud, cōcessum per Clem. 7. de anno 1533. licèt possit per Ordinarium reuideri, stante dispositione Concilij *dicto c. 9. col. 3. vers. similiter*, cùm non fuerit concessum per 40. annos ante con-
3 firmationem Concilij, † quæ fuit de anno 1564. vt declarauit Cōgregatio Illustrissimorum interpretum in
4 causa DD. de Ottonibus. † Nihilominùs, dum cognoscitur an iuspatronatus sit reuocatum, & vtile sit Ecclesiæ, patronus qui est in quasi possessione præsentandi, debet manuteneri, vt resoluit Congregatio Cōcilij in dicta causa Dominorū de Ottonibus, & fuit dictum in causa Lucana Canonicatus 18. Maij 1590.
5 coram Bubalo. † Licèt secùs sit, quando beneficium de iurepatronatus ex priuilegio vacat in mense reseruato, quia tunc quasi possessio non suffragatur, propter clausulas regulæ 8. Veral. *decis. 19. & 326. lib. 1. in manus.* Et fuit latè dictum in causa Valentina Parochialis de Carlet. coram R. P. D. meo Lancellotto.

Neque etiam facit, quòd Prioratus sit regularis, & propterea non poterat clericus sæcularis præsentari, & cùm constet de anteriori statu, non interuenerit tempus sufficiens ad mutationem status regularis. Nam fuit responsum, quòd cùm in priuilegio Clementis detur facul-
6 tas præsentandi personam idoneā, † & in transactione effectum sortita spatio 30. annorum, quæ propterea præsumitur confirmata, detur facultas præsentandi clericum secularem, prout fuit semper præsentatus, satis apparet, quòd sufficiat præsentare secularem, maximè cùm nec verba priuilegij Clementis repugnent, cùm detur facultas præsentandi personam idoneam, & prouisus ab Ordinario suo se ligone percutiat, cùm & ipse sit clericus secularis, & non regularis. Et ista obseruantia licèt videatur remota à transactione, cùm inceperit de anno 1569. tamen non refert, ex quo per prius semper Prioratus fuerat commendatus. Et propterea sufficit, quòd veniente occasione præsentandi, fuerit præsentatus clericus secularis, & quòd fuit continuatum ita fieri per spatium 30. annorum, & vltra.

Neque releuat, quòd præsentatio non fuit facta coram habente instituere, nempe coram Priore, quia ista facultas fuit data in transactione; in priuilegio autem fuit concessum, quòd præsentationes fierent coram Ordinario, & propterea cùm transactio non fuerit in ea parte obseruata, dicendū est, in ea non fuisse confirmatam, cùm ad hunc effectū requiratur lapsus temporis, & obseruantia, vt dictum est.

Quæ dicebantur contra validitatem sententiæ, non placuerunt Dominis, quia licèt inclinarent, sententiam posse saluari, etiam respectu patronæ; † tamen dato quòd non valeret respectu ipsius, potest tamen valere respectu præsentati, cùm materia sit diuidua, *l. de vnaquaque, ff. de re iud.* latè Gabr. *cons. 56. num. 16. vol. 1.* Ruyn. *cons. 75. num. 13. lib. 5.* prout materia de qua agitur est diuidua, iuxta notata per Lanc. *de attent. 2. par. c. 12. ampliat. 11. num. 12.* & per Rot. *decis. 2. de iurepatr. in nou.* Lamb. *de iurepatr. lib. 2. par. 2. quæst. 8. art. 3. per totum.* Et in specie in istis terminis fuit dictum coram me in causa Lucana iurispatronatus, 21. Maij 1603. 7

MANTVANA, DATIOnis in solutum.

Ven. 15. Maij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Venditio dicitur facta ad mensuram, in qua adsunt verba, iuxta mensurã faciendam.*

2 *Procurator constitutus ad dandum bona in solutum, potest bona facere mensurari, & mensurationem approbare & si recipiens in solutum nolit bona retinere, sed vendere, protestari quòd illud plus quòd venduntur ponatur ad creditum sui principalis, num. 5.*

3 *Procuratori cui committuntur consequentia, censentur commissa antecedentia.*

4 *Ex obseruantia 30. annorum, præsumuntur omnia solemniter gesta.*

6 *Probatio ex positionibus habitis pro confessatis, non seruata forma* c. 2. de confess. in 6. *non releuat.*

7 *Dispositio rigorosa debet ad vnguem seruari.*

DECISIO CCCCLXX.

DOmini resoluerunt, constare de bono iure Horatij, & litis consortum. Nam cùm eis bona fuerint euicta, sub prætextu quòd Cardinalis ipsorum author plus debito exegerit, hoc non subsistit, quia cùm factis computis Cardinalis remaneret creditor Ioannis Marci, in scuta 500. auri in auro, vltra hanc summam ipse nõ exegit. Cùm enim habuerit in vna manu ex primis bonis assignatis ducatos 290. & sol. 18. & ex secundis ducatos 274. sol. 48. hæc summa insimul conflata constituit dictam summam scutorum 500. auri in auro.

Neque facit, quòd primum prædium erat bubulcarum 32. & fuit assignatum ad rationem ducatorum 10. pro bubulca, & secundum fuit venditum pro ducatis 311. & sic Cardinalis indebitum exegit, quia istæ summæ excedunt quantitatem scutorum 500. auri in auro. 1

Nam ad primum fuit responsum, quòd venditio primi prædij fuit facta ad mensuram, non ad corpus, quod deprehenditur, ex verbis illis, *aut quantacumque sit, iuxta mensuram faciendam.* Surd. dec. 64. *per totum,* quæ mensuratio fuit facta, & repertum, quòd prædium erat tantùm bubulcarum 29. tab. 2. vt constat ex enunciatiua in instrumento quietantiæ factæ per Cardinalem emptoribus dictarum bubulcarum. Quam mensurationem approbauit procurator Ioannis Marci, quia cùm esset constitutus ad dandum bona in solutum Cardinali pro residuo, tot solùm bona assignauit, vt computatis dictis ducatis 290. sol. 18. Cardinalis haberet tantùm scuta 500. auri in auro. Vnde per necesse approbauit mensurationem iam factam, iuxta notata *in l. rem mobilem, ff. de procur.* † Et hoc potuit facere 2 dictus procurator, licèt esset cõstitutus ad dandum bona in solutũ pro residuo, cùm nõ posset soluere residuum, nisi priùs illud liquidaret. † 3 Cui enim cõmittuntur consequentia videntur commissa antecedentia, *l. ad legatum*, vbi not. Bart. *ff. de procur.* Butr. *conf.* 44. *num.* 2. *verf. agit enim.* † 4 Vltra quòd cùm hæc omnia fuerint effectuata spatio 30. annorum, præsumuntur solemniter gesta. Felin. *in cap. Albericus, num.* 4. *post princ. & ante finem, verf. si autem in instrumento, de testibus.*

Ad secundum verò fuit responsum, quòd mediante constitutione

procu

procuratoris ad dandum bona in solutum Cardinali pro residuo, fuit effectuatum hoc mandarum, cùm prædium fuerit simpliciter ei datum in solutum, sed quia Cardinalis fuerar protestatus, quòd illud nolebat retinere pro Ecclesia, sed vendere, ideo procuraror faciendo conditionem Domini meliorem, conuenit, quòd si vltra summam, ob quam fuerar datum in solutum, venderetur, quod euenire poterar ex affectatione emenris, illud plus soluere-
5 retur creditoribus Ioannis Marci.† Et propterea hoc sibi facere licuit, *l. si quis mihi bona, §.penult.vers.aliter atque, ff. de acquir.hæred.* Aym. *cons.* 278.*num.*17.*vers.*6.*respondetur.*

Neque est verum, quòd istud prædium sit valoris scurorum 700. quia cùm hoc deducatur ex positionibus
6 habitis pro confessatis,† ista probatio non releuat, cùm non fuerit seruata forma *c. 2. de confess. in 6.* quam examinat ibidem Franc. *num.* 19. Rot.
7 Ianuen. *decis.* 161. *num.* 10. † Quæ dispositio tanquam rigorosa ad vnguem debet seruari, Ror. *decis.* 3. *de confess. in antiq.*

BAREN. IVRISDICtionis.

Lunæ 18. Maij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus habet intentionem fundatam cognoscendi causas criminales, & matrimoniales & interim donec super hoc cognoscitur, est manutenendus.*

2 *Conc. Trid.* sess.24.cap.20.ad hæc, *non tollit immemorabilem.*

DECISIO CCCCLXXI.

1 Visum fuit Dominis, Reuerendissimo Archiepiscopo Baren. dandum esse mandatum de manutenendo, aduersùs Archipresbiterũ Aquauiuę, quoàd cognitionem causarum criminalium matrimonialiũ, quia ipse habet de iure intentionem fundatam, *vt in cap. cum personæ, de priuil. in 6.* & adest dispositio Concilij Tridentini *sess.* 24. *cap.* 20. §. *ad hæc, de reform.* vbi quòd causæ criminales, & matrimoniales iudicio Episcopi, non Decani, Archipresbiteri, aut aliorum inferiorum relinquantur.† Cuius dispositio licèt nõ 2
tollat immemorabilem, tamen donec probetur, Episcopus debet causas cognoscere, vt censuit Congregatio Illustrissimorum interpretũ, & dixit Rota in causa Marsicana iurisdictionis, 18. Maij 1607. coram R.P.D. meo Manzanedo. Et propterea cessat quod dicit Archipresbiter, scilicèt se habere sententiam Episcopi Vigilien. in qua dantur ei certæ facultates, & in ea subditur, *& alia iurisdictionalia exercere, &c.* quæ iam Rota resoluit, quòd illa verba non intelliguntur respectu causarum criminalium, & matrimonialium, & propterea dum pendet examen testium super obseruantia dictorum verborum sententiæ, interim Reuerendissimus Dominus Archiepiscopus debet manuteneri, iuxta mentem Concilij, quam ita declarauit Congregatio, & censuit Rota, vt dictum est.

BONONIEN. CApellæ.

Lunæ 25. Maij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Confraternitas laicorum constituit collegium personale, non naturale, necessarium, & reale, cùm de perse*

consideretur, & nullam habeat coniunctionem cum aliqua Ecclesia, num. 2.

3 *Monialibus interdicitur conuersatio cum aliis personis.*

4 *Templum Vestæ, & Virginum apud Ethnicos non fuit consecratum.*

5 *Senatus aut Curia non poterat nisi in augurato loco haberi.*

6 *Possessio sine titulo præsumitur esse iure familiaritatis, & nullius est considerationis.*

7 *Confraternitas liberè potest de vno loco transire in alium.*

8 *Prælato Ecclesiæ licet expellere ab ea Confraternitatem, quæ conuenit in Ecclesiam, & in ea tantùm habet possessionem conuenendi iure familiaritatis.*

Decisio CCCCLXXII.

Domini censuerunt, Assumptis Confraternitatis laicorum in Ecclesia Monialium Sanctorum Vitalis, & Agricolæ, non competere aliquod ius in Capella de qua agi-
1 tur,† quia huiusmodi Confraternitates constituunt Collegium personale, non naturale, necessarium, non
2 reale, † cùm nullam habeant coniunctionem cum Ecclesia, sed de per se considerentur. Innoc. *in cap. dilecta, num.* 5. *de excess. Prælat.* Petr. de Vbal. *de canonica Episcopali, num.* 9. & 22. Et propterea non sequitur ex eo quòd ista societas est sita in dicta Ecclesia, cùm non constet de aliqua concessione; quòd habeat ius in dicta Capella, quia vt dictum est, istæ societates nullam habent communionem cum Ecclesia, sed de per se, vti separatæ considerantur. Quæ eò magis procedere debent in Ecclesia
3 Monialium, † quia eis interdicitur conuersatio cum aliis personis, vt
4 notatur *in cap. prouenit*, 18. *quæst.* 2. † Sic etiam legimus templum Vestæ, & Virginum apud Ethnicos non fuisse consecratum, ne illuc Senatus accederet. † Non enim poterat alibi 5
quàm in augurato loco Curia, aut Senatus haberi. vt notat Seruius in 7. Æneid. ibi. *Horrendum sylvis, ac religione parentum.*

Neque releuant testes in contrarium adducti, quia, & si deponant, quòd Capella inseruiebatur per Capellanum deputatum ab Assumptis Confraternitatis, non inde fit, quòd eis competat ius in Capella, cùm non doceant de titulo. Et propterea cùm Moniales habeant de iure fundatam intentionem, nedum in Ecclesia, sed etiam in ista Capella, iuxta resolutiones factas, & non constet de titulo Assumptorū, † eorum 6
possessio præsumitur iure familiaritatis, & propterea nullius considerationis. Socin. sen. *in cons.* 60. *num.* 7. *lib.* 1. Alex. *cons.* 6. *num.* 14. & 15. *lib.* 3. vbi Apostil. *in verb. familiaritatis*, allegat concordantes. Aym. *cons.* 61. *num.* 2. latè Surd. *cons.* 6 *num.* 10. *lib.* 1.
† Hinc fit, quòd Confratres possint 7
à loco liberè discedere, vt per Petr. de Vbald. *locis superiùs allegatis.* † Et 8
propterea licitum etiam debet esse monialibus habentibus de iure intentionem fundatam, eos expellere, iuxta notat. *in l. final. C. communi diuid.* & per Oldrad. *cons.* 241. *num.* 1.

VITERBIEN. DE Franguellis.

Merc. 27. *Maij* 1609.

SVMMARIVM.

1 *Vnicus testis deponens de facto proprio plus quàm semiplenè probat, concurrentibus verò adminiculis probat concludenter. num. seqq.*

2 *In*

2 *In habentibus symbolum facilis est transitus.*
3 *Ex præsumptionibus & coniecturis oriri potest probatio concludens.*
4 *Liber priuatus regulariter non probat, facit tamen adminiculum.*

DECISIO CCCCLXXIII.

Domini resoluerunt, constare, Drogheriam fuisse trāsfusam, in aromatariam, hancque fuisse con-
1 signatam Laurentio Franguello. † Primum enim probatur ex depositione testis, qui deponit de facto proprio, cùm fuerit vnus ex illis, qui omnia bona drogheriæ trāsportauit in aromatariam. Et propereà plusquàm semiplenè probat, iuxta cons. Aym. 178. *nu.* 7. pluriès in Rota canonizatum, & signanter in causa Vrbeuetana bonorum 4 Iunij 1576. coram bo. mem. Illustrissimo D. Cardinali Seraphino. Et propterea cùm eius dictum adiminiculetur ex dicto secundi testis, qui deponit, statim clausa drogheria, fuisse apertam aromatariam, & credere, bona drogheriæ fuisse translata in aromata-
2 riam, † quod verisimile est, cùm sit facilis transitus in habentibus symbolum. Aym. *cons.* 149. *num.* 14. & meliùs ex dicto primi testis pro parte Laurentij examinati, qui deponit, quòd massaritiæ, quæ hodiè existunt in aromataria sunt illæmet, quæ erant in drogheria. Vnde fit, quòd dictum istius testis, de facto proprio adminiculatum probet cōcludenter. Cæs. de Grass. *dec.* 3. *num.* 6. *de prob.* Et fuit in specie dictum coram me in alia Viterbien. fideiussionis 29. Ianuarij 1601. Secundum autem de consignatione drogheriæ in societatem Laurentio, satis probatur ex alibrato, ex descriptione facta in libris per Dominicū, & ex testibus deponentibus de administratione Laurentij. Ex istis enim eliciuntur tales coniecturæ, & prçsumptiones, † ex quibus potest oriri proba- 3
tio concludens, quæ releuat, iuxta cons. Aym. 73. *num.* 19. & 178. *nu.* 10. Et fuit dictum in causa Oscen. Archidiaconatus, 10. Iunij 1602. coram R. P. D. meo Lancellotto. In Alibrato enim constat, quòd Maximus & Hieronymus electi consignarunt bona aromatariæ Laurentio. Et quamuis nō adsit subscriptio ipsius Laurentij, adest subscriptio dictorū Maximi, & Hieronymi benè recognita per testes. Concurrit insuper descriptio facta per Dominicum in suis libris, † quæ etsi regulariter nō 4
probet, tamen cùm esset vir bonæ conditionis, & famæ, facit magnum adminiculum. Bald. *cons.* 275. *num.* 1. *lib.* 3. Gabr. *de probat. conclus.* 1. *nu.* 67. Concurrit & 3. quòd Laurentius administrauit istam aromatariam, ita, & taliter, vt videretur dominus, vt colligitur ex depositionibus testium, & quòd etiam post obitum Dominici, alienauit bona istius aromatariæ. Ex quibus omnibus simul iunctis fuit conclusum, nedum cōstare drogheriam fuisse versam in aromatariam, verùm etiam fuisse in societate consignatam Laurentio.

SABINEN. VILLETArum.

Lunæ 1. *Iunij* 1609.

EPITOME

Deciditur hic in facti contingentia, in cuius territorio sita sint bona controuersa, & qualia confinia sint attendenda.

SVM

SVMMARIVM.

1 *Sententia inseruit pro titulo.*

DECISIO CCCCLXXIV.

Iterum dubitaui, intra quos fines continerentur Villetæ, quia cùm vtraque Communitas Montorij, & Viuarij, de eis habeat concessionem ab Abbatia Farfen. vidĕdum est primò, intra quos confines contineantur, & postmodùm ad quam harum Communitatum spectent. Et tota difficultas consistit in eo, vbi adsint pertinentiæ Porticæ, quæ nedum dantur pro confinibus in sententia lata de anno 1520. ad fauorem Cõmunitatis Montorij, etiam pro interesse Abbatiæ, cõtra Dominum Viuarij.
1 †Quæ quidem sententia inseruit pro titulo, iuxta notata per Felyn. *in cons. 2. num. 25.* Verùm etiam & in concessione facta ab eadem Abbatia eidem Communitati de anno 1578. & in concessione postmodùm facta Communitati Viuarij.

Et pro resolutione, primò firmandum est, vbi adsint fossatum Stephani, & petra ficta naturalis, quæ licèt in concessionibus non nominetur, nihilominùs ab vtraque parte fuerunt allegata pro confinibus, ex quo in donationibus antiquis factis Abbatię bonorum de quibus agitur, dictum fossatum, & petra ficta fuerunt data pro confinibus, & ideo multùm faciunt ad informandum animum vt videri possit, quæ bona fuerint concessa. Et Domini iuxta aliam resolutionem dixerunt, fossatum Stephani esse illud designatum ab hominibus Montorij, vt in planta, *num.* 16. quod homines Viuarij vocant *Codemese*, & non designatum ab eisdem hominibus Viuarij in planta, sub litera I. quod homines Montorij vocant de *Morconi*. Et pariter petram fictam naturalem esse designatam ab hominibus Montorij, in planta, *num.* 14. & non designatam ab hominibus Viuarij in planta sub litera G. Nam expresè in donatione facta Abbatię de anno 1023. datur pro confine ab vno latere fossatum, quod dicitur Stephani, ascendens in volubrium, & petram fictam, & per ipsum supra fossatum descendens in riuum sancti Martini. Quæ descriptio non potest verificari in designatione facta ab hominibus Viuarij, cùm, stante dicta designatione, fossatum descendat ad petram fictam, & propterea benè verificatur in designatione facta ab hominibus Montorij, quia fossatum ascendit ad petram fictam. Et prædicta corroborantur, quia in donatione facta de anno 1026. datur pro confine à capite Volubrium, & petra ficta naturalis, & serræ, id est, cacumina Montium, quæ distant inter Viuarium, & Malam mortem, & dictæ serræ dantur etiam pro confine in alia donatione facta de anno 1021. & etiam in dicta sententia lata de anno 1520. Et propterea petra ficta non potest esse designata, ab hominibus Viuarij, quia non conuenit, quòd ibi adsint serræ Viuarij, & quia dicta Petra ficta esset à pede, & non à capite, prout datur pro confine, quia hæret riuo sancti Martini, qui in omnibus donationibus, & in sententia de anno 1520. datur pro confine à pede.

His positis, non potest etiam dubitari, quin pertinentiæ Porticæ Castri dirupti sint illæ designatæ in Planta sub *num.* 17. annotatæ cum signo asterisco, cohærentes fossato Stephani designato ab hominibus Montorij. Nam cùm sint incorporatæ territorio Vallis frigidæ, vt depo

deponunt testes, dominus Vallis frigidæ nihil prætendit vltra istud fossatum. Et cùm testes deponant, quòd dictæ pertinentiæ Porticæ non excedũt duo fossata, cessat omnis difficultas, quòd vltra istud fossatum extendantur dictæ pertinentiæ. Et quamuis dicatur, quòd dictæ pertinentiæ cohærent castro diruto Sinibaldi subtus fossatum sancti Martini, hoc nullibi probatur, & testes deponunt contrarium: tum quia deponunt, dictas pertinentias non excedere duo fossata, tum etiã quia deponunt, quòd sunt incorporatæ territorio Vallis frigidæ, & istud territorium prope castrum dirutum Sinibaldi subtus fossatum sancti Martini, est territorium Canis mortui. Quæ etiam corroborantur, quia in concessione facta hominibus Montorij ab vno latere dantur dictæ pertinentiæ Porticæ, à pede verò riuus sancti Martini, & castrum dirutum Sinibaldi. Vnde si dictæ pertinentiæ extenderentur ad castrũ dirutum Sinibaldi, essent pro confine à pede prout castrum, & non ab vno latere. Et quamuis in concessione facta hominibus Viuarij, dicatur ab vno latere Castrum dirutum Sinibaldi, & pertinentiæ Portiæ, tamen ista enunciatiua detegitur erronea, ex dictis testium, & aliis suprà ponderatis.

Non obstant enunciatiuæ datæ ad ostendendum quòd Portica, & Vallis frigida sint diuersa, cùm in quodam instrumento vtrumque cõfine enuncietur, quia hoc potuit esse ante dirutionem dicti Castri, sed non propterea eliditur, quòd territorium hodiè sit v[illegible]um.

OVETEN. BENEFIciorum.

Ven. 12. Iunij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Semel possessor non semper præsumitur possessor, quando hoc allegatur à tertio, secus tamen est respectu proprietatis, quia qui semel obtinuit beneficium, præsumitur retinuisse vsque ad obitum. Et hoc potest allegari à tertio, nu. 2.*

2 *Beneficia non possunt haberi pro derelictis nuda voluntate.*

3 *Resignatarius tenetur iustificare titulum resignantis, si non fuit resignãs triennalis possessor vnà cum tit. & nu. 5.*

4 *Titulus ad beneficium decenniò præsumitur, triennium verò requiritur ad illum tuendum.*

5 *Possessor sine titulo sed decennalis, ad hoc vt iuuetur triennali, debet post decẽnium possedisse pacificè per triennium.*

6 *Citatio exequuta impedit cursum regulæ de triennali.*

7 *Notarij de stylo Hispaniarum, exequuntur citationes, & illorum relationi creditur absque testibus, numer. 8.*

9 *Obitus in mense reseruato probatur per testes de publica voce & fama.*

DECISIO CCCCLXXV.

DIxerunt Domini, gratiam Iacobi esse iustificatam. Quòd enim beneficia de quibus agitur, vacauerint per obitum Andrææ Prata, satis probatur ex testibus, qui dantur in summario *nu.* 4. qui cùm deponant, Andræam legitimè obtinuisse hæc beneficia, ille qui dicit, ea renuntiasse, vel aliàs perdidisse, tenetur cõcludenter hoc probare.† 1

KKK Nam

Nam licèt respectu possessionis, semel possessor non semper præsumatur possessor, quando hoc allegatur à tertio, quia solo animo perditur possessio, vt latè per Alciat. *de præsumpt.reg.2.præsumpt.21.num.2. & 3.* secùs tamen est, respectu proprieta-
2 tis, † quia tertius potest allegare, quòd qui semel obtinuit beneficia, præsumitur retinuisse vsque ad obitum, quia ex nuda voluntate non possint pro derelictis haberi. Abb. *in cap.cùm ad sedem,num.16.vers.idem volunt.* Butr. *num.25. vers. ex his includit, de restit. spol.* Et ita eleganter fuit consideratum in causa Eluen. Canonicatus 5. Martij 1603. coram R.P.D. meo Lancellotto. Et proptereà in casu isto, pro iustificatione gratię sufficit, quòd Iacobus probet, dictum Andræam obtinuisse dicta beneficia, ad effectum quòd præsumatur obtinuisse vsque ad obitum, cùm agatur de proprietate, & non de possessione.

Neque obstat, quòd per obitum dicti Pratæ fuerit prouisus D.Ioannes Vigil.cuius resignatarius est Toribius Vigil. eius Frater, qui hodie est in causa, quia admisso sine veri
3 præiudicio, quòd hoc esset verum, † adhuc resignatarius teneretur iustificare titulum resignantis. Put.*decis.* 342.*&* 343. *lib.*1. Et licèt secùs sit quando resignans fuit possessor triennalis; Cassad. *decis. 2. de caus. possess. & prop.& 3. & 4. eodem titulo.* Lap. *alleg.* 89. Tamen hæc conclusio intelligitur, quando resignans fuit possessor triennalis vnà cum titulo. Si autem de titulo resignantis non
4 constat, prout in casu isto, † requiruntur decem anni ad præsumendũ titulum, triennium verò ad illum tuendum. Sarnens. *in reg. de triennal. quæst.24.num.7. vers.nam si aliquis,& quæst.26.num.7.* Et fuit resolutum in causa Boianen.pensionis 15.Ianuarij 1603. coram R. P. D. meo Decano.
† Hic autem, dato, quòd D.Ioannes 5
fuisset possessor triennalis, tamen cùm de titulo non constet, adhuc post decennium requiritur triennium pacificum, vt dictum est, ad hoc vt releuetur resignatarius ab onere iustificandi titulum sui antecessoris, quod non interuenit, † cùm 6
contra ipsum fuerit exequuta citatio, die 2.Nouembris 1603. quæ sufficit ad impediendum cursum regulæ de triennali, vt per Achill. *decis. 2.& 5.super dicta regula.* Et huiusmodi exequutio satis probatur ex relatione notarij, quę licèt sit absque testibus, † tamen cùm ipsi de stylo 7
Hispaniarum exequantur citationes, † satis probat absque testibus. 8
Gonz. Suar. *in practic. Ecclesiast.to.2. c.2.de citat.* Et fuit resolutum in causa Tolerana primitiarum, 20.Martij 1579. coram Bubalo, & in causa Toletana decimarum 5.Maij 1589. coram R.P.D. meo Decano. Et cessat omnis difficultas, quia cùm non cõstet de resignatione ad fauorẽ Toribij, etiam quòd D. Ioannes possèt iuuari regula de triennali, ex ea non iuuatur Toribius, cùm non sit eius successor. Sarn. *in dicta regula de trienn.quæst.13.num.6.* Et fuit dictum in causa Legionen. præstimoniorũ, 20. Iunij 1594. coram Illustrissimo D.Cardinale Pamphilio.

Obitus verò in mense Nouembris reseruato non controuertitur per partem. Et quicquid dicendum esset, si Dominus Ioannes hodiè esset in possessione, qui propter decennium haberet præsumptionem tituli, cùm sit in possessione Toribius, qui non docet de aliquo titulo, † sufficit Iacobo, docere de obitu 9
in dicto mense, per testes, de publica voce & fama, vt sæpe fuit decisum, & præ

& præſertim in cauſa Ægitanien. Scholaſticæ 14. Aprilis 1603. coram
10 R.P.D. meo Ludouiſio. Et ratio † quia quando exiſtens in poſſeſſione non habet titulum, non eſt legitimus contradictor ad impediendum exequutionem literarum Apoſtolicarum, vt per Bart. *in l. fin. num.* 21. *ante med. verſ. ſi verò allegat poſſeſſionem poſt mortem defuncti, C. de edict. Diu. Adr. toll.* Vnde ſequitur, quòd
11 agitur de re modici præiudicij, † quæ ſatis probatur per teſtes de publica voce, & fama. Bart. *in cap. veniens,* 1. *ſub num.* 8. *verſ. ſi aliter factum eſſet,* vbi etiam Abb. *num.* 8. *de teſtibus* Bart. *in l. de minore, §. tormenta, nu.* 3. *verſ. ſi verò, ff. de quaſt.* Valor autem beneficiorũ de quibus agitur, quòd non excedat ducatos 200. ſatis probatur ex teſtibus de publica voce, & fama. Veral. *dec.* 277. *lib.* 1. Valor verò obtentorum etiam bene probatur, prout Clericatus, & quòd ſit ex diœceſi.

BARCHINONEN. Fructuum.

Ven. 22. *Iunij* 1609.

SVMMARIVM.

1 *Fructus beneficij depoſitati ſpectant ad ſucceſſorem in beneficio de iure communi, ceſſante conſuetudine. Et hic vide quinque caſus, & nu* 4.

2 *Bulla Iulij tertij quæ eſt* 9. *in ordine in quibus fructibus habeat locum.*

3 *Fructus conſignati beneficiato, vel alteri nomine beneficiati, dicuntur ſeparati à ſolo.*

DECISIO CCCCLXXVI.

VAcante Archidiaconatu, fructus fuerunt depoſiti, iuxta terminos *cap. cùm vos, de Offic. Ordin.* Et propterea cùm Cordelles fuerit poſtmodùm de dicto Archidiaconatu prouiſus, † ad ipſum dicti fru- 1
ctus ſpectabant, *dicto cap. cùm vos,* vbi gloſ. *verb. futuris.* Sed cùm Archidiaconus Cordelles ante obitum non rehabuerit depoſitũ; difficultas ſtat in eo, an ſpectent ad ſucceſſorem in Archidiaconatu, vel ad hæredem ipſius Archidiaconi Cordelles. Et pro reſolutione conſiderabatur, quòd iſti fructus erant ſeparati à ſolo, & propterea in iſtis terminis ſolent diſtingui quinque caſus, vt per Calder. *in conſ.* 2. *de pecul. cleric.* quòd ſcilicèt: aut beneficiatus moritur fructibus ſeparatis, ſed in area, vel in cãpo iacentibus: aut ſecundo fructibus reconditis à colono, ſed nõdum beneficiato traditis: aut tertio beneficiato aſſignatis, ſed nondum conſumptis: aut quarto quãdo certi fructus, vel pretium debentur poſt ſeparationem, per vnum duos, vel tres menſes, & interim beneficiatus moritur, aut quinto, ſi beneficiatus moritur poſt dictum terminum, nondum dicta ſpecie vel pœcunia ſoluta. Et excepto tertio caſu, in quo agitur de fructibus perceptis nondum conſumptis, † in aliis 2
caſibus, quia agitur de fructibus in exactis, loquitur Bulla Iulij 3. quæ eſt 9. in ordine. Et in omnibus iſtis caſibus, inſpecto iure communi ceſſante conſuetudine, fructus ſpectãt ad ſucceſſores, vt per Calder. *dicto loco* qui doctè, & magiſtraliter loquitur.

His poſitis dicebatur, nos verſari in tertio caſu, nempe in fructibus aſſignatis beneficiato, nondum tamen conſumptis. † Nam ad effectum, 3
quòd fructus dicantur à ſolo ſeparati, & conſignati, ſufficit, quòd ſint conſignati beneficiato, vel alteri ſuo nomine, Calder. in terminis *vbi ſuprà, num.* 1. *ante finem, verſ. & intelligi-*

tur horreo suo, vel alieno, suo nomine. Hic autem isti fructus erant consignati depositario nomine futuri Archidiaconi, & propterea dubitari non potest, quin essent fructus à solo separati, & consignati beneficiato,
4 † qui etsi, vt dictum est, inspecto iure communi spectent ad successorem, vt in specie dicit Calder. *vbi suprà, num. 2. vers. 3. casus*, tamen ibidem, *in vers. puto concludendum*, dicit, attendendam esse consuetudinem, prout etiam fuit dictum in hac causa priùs coram R.P.D. meo Iusto, & postmodùm coram me. In Regnis autem Hispaniarum adest consuetudo, quòd isti fructus spectent ad hæredes, non ad successores in beneficiis, vt fuit firmatum in dictis decisionibus. Et consuetudo corroboratur etiam ex probationibus nouiter factis per hæredem Archidiaconi Cordelles. Vnde dubitari non potest, quin attenta consuetudine isti fructus spectẽt ad hæredem Archidiaconi Cordelles.

Non obstant testes examinati pro moderno Archidiacono, & sententiæ per eum productæ, quia loquuntur de fructibus inexactis, in quo articulo, an scilicèt de consuetudine spectent ad successorem in beneficio, vel ad hæredem, licèt probationes videantur contrariæ, tamen nos sumus extra istã difficultatem, quia non agitur de fructibus inexactis, sed agitur de fructibus à solo separatis, & nomine beneficiati exactis, qui de consuetudine spectant ad hæredem beneficiati, vt fuit firma tum in aliis decisionibus.

TERDONEN. IVRISPATRONATUS.

Lunæ 15. Iunij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Vnicus tantùm patronus potest habere voces ad præsentandum.*

2 *In probando iurepatronatus, sufficiunt leuiores probationes, quando Episcopus, vel ab eo prouisus non est in causa, & non agitur de illius canonizatione.*

DECISIO CCCCLXXVII.

Domini resoluerunt, vocem Ioannis esse computãdam pro quatuor vocibus, quia nedum habet suam vocem, verùm etiam est donatarius Augustini, & Castellini, & hęres Iacobi, vt cõstat ex donationibus, & testamento in actis productis, ex quibus exquiritur iuspatronatus absq; alia approbatione Episcopi, cùm Ioannes esset cõpatronus, vt dicitur in alia decisione. Quòd autem Ioannes præsentauerit tanquam procurator Placidæ matris, & tutricis Petri, licèt non constet de dicta tutela, & mandato, nihilominùs idem Petrus in tempore quatuor mensium ratificauit dictam præsentationem, & quatenus opus esset, de nouo præsentauit, quod sufficit. Nam aut pręsentatio Placidæ sustinetur, aut non. Si sustinetur, præsentatus habet intentum: si non, pariter habet intentum, quia de nouo fuit præsentatus. Et hæc præsentatio ei suffragatur, † quia præsen- 1
tatio facta à minoribus maioribus tamen sepreunio, præfertur præsentationi factæ à tutore, ex alleg. per Lambert. *de iurepatr. l. 2. par. 1. quæst. 2. artic. 9. in princ. num. 3. & 4. & seqq.*

Quantum attinet ad iuspatrona- 2
tus, cùm Episcopus, neque prouisus ab eo, sint in causa, neque agatur de illius canonizatione, sufficiunt leuiores probationes, iuxta nota

notata per Put. *dec.36.lib.3.* Et ideo visum fuit Dominis, ex deductis, de eo satis constare.

CALAGVRITANA Beneficij de Auxeso.

Merc.17. Iunij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Petens restitutionem ad beneficium, debet habere titulum saltem coloratum, & probare vtrumque extremum, nu.2.*

3 *Possessio tradita ab illis qui habent potestatem conferendi, habet vim collationis.*

4 *Possessio potest acquiri per procuratorem.*

5 *Secundum extremum probatur ex sustentatione litis, concurrentibus adminiculis.*

6 *Vltimum spolium est purgandum.*

7 *Consentiens sequestro, non potest lite pendente petere illius reuocationem.*

8 *Sequestrum aliud est voluntarium, aliud necessarium.*

9 *Sequestrum voluntarium dicitur, quod partibus conuenientibus ponitur, & reuocari non potest durante lite, nisi procedat protestatio.*

10 *Sequestrum necessarium est, quod fit officio iudicis nobili, vel mercenario, & non priuat possessione, & nu.13.*

11 *Put.* decis.77. in fin. lib.1. *reprehenditur. Et dicitur sequestrum post latam primam sententiam in causa restitutionis contra tres conformes, non potuisse apponi vigore* Clemen. vnic. de seqq. poss. & fruct.

12 *Sequestrũ appositum vigore* Clem. vnic. de seq. poss. & fruct. *durat ad finem litis, & lite pendente non debet reuocari.*

13 *Reuocatio sequestri necessarij peti potest lite pendente, ab illo qui illius expeditionem procurauit.*

14 *Natura sequestri necessarij non est, vt duret vsque ad finem litis.*

DECISIO CCCCLXXVIII.

DOmini persstiterunt in resolutis, scilicèt Petrum esse restituendum, quia nedum constat de titulo colorato, † qui in beneficialibus requiritur, ne detur vitiosus ingressus, iuxta decis. Rot. 2. *de restit. spol. in nou.* & 20. *eodem titulo, in ant.* 1
Verùm etiam de vtroque extremo, † quæ debent probari ab eo qui petit restitutionem. Innoc. & DD. *in cap. sæpè, de restit. spol.* Abb. *in cap. si diligenti, de præscript.* Titulus autem prædictus probatur ex instrumento prouisionis beneficiatorum, ad quos spectat huiusmodi prouisio, vt deponunt testes, † quod cùm insimul contineat traditionem possessionis, cùm fuerit tradita ab illis qui habẽt potestatem conferendi, iuncta electione præcedente, habet vim collationis. Rot. *dec.16. de concess. preb. in nou.* Put. *dec.120.* & 125. *lib.3.* Achil. *dec.4. num.3. de prabend.* Et hinc resultat etiam probatio primi extremi, quia possessio fuit capta à procuratore Petri ad hoc specialiter constituto, † qui est vnus ex modis acquirendi possessionem, §. *pen. instit. per quas personas nobis acquir.* & ibi not. glos. † Secundum verò extremum probatur ex ipsa sustentione litis, ex quo cum ea concurrunt plura adminicula, iuxta decisionem Achill.4. *num.2. de rest. spol.* Abb. *in epit. tit. de vtroque extremo, §.5.* Et fuit sæpè decisum. 2 3 4 5

Non obstat anterior prouisio Michaëlis, vigore Motus proprij Sixti

Sixti V. & possessio subsequuta. Quia, dato quòd dicta possessio cõcludenter probaretur, nihilominùs non releuaret, cùm constet, ipsum fuisse eiectum vigore Motus pro-
6 prij S. M. Clementis 8. † Et proptereà vltimum spolium est purgandum, vt consideratur in alia decisione, & pleniùs in Calaguritana beneficij de Ormilla, 3. Martij 1606. coram bo. me. Domino Litta. Quibus non obstant latè deducta contra dictum Motum proprium, quia illis abundâtiùs fuit satisfactum in eadẽ causa Beneficij de Ormilla 11. Ianuarij 1608. coram R.P.D. meo Sacrato, & proptereà frustrà hic sunt repetenda.

7 Minus releuat, quòd Petrus consensit sequestro, & ideo non videtur lite pendente posse petere reuocationem, iuxta decisionem Put. 77.
8 *in fine lib.* 1. † quia fuit per Dominos responsum, sequestrum aliud esse voluntarium, aliud verò necessariũ. Aret. *in l. interesse, per totum ff. de acquir. possess.* Cardin. *in clem. vnic. nu.* 23. *& seqq. de sequestr. possess. & fruct.* Doctor. *in cap. examinata, de iudic.*
9 De voluntario hîc non est agendũ, † quia est illud quod ponitur partibus ita conuenientibus, vt per Doct. *vbi suprà*, & reuocari non potest durante lite, nisi præcedat protestatio, vt per Cardinal. *in dicta clem. vnica, num.* 23. Sed agendum est de necessario, quod fit, aut ex officio iudicis nobili, vel mercenario, quod inseruit Monitorio, aut ad instantiam alterius ex partibus, vt per Cardin. *in dicta Clem. vnic. num.* 28. quale fuit hoc appositum ex officio per Rotã,
10 † quod certum est non priuare possessione. Aret. *in dicta l. interesse*, Cardin. *in dicta clem. vnic. num.* 23. Cassad. *dec.* 14. *num.* 12. *super reg.* Sarn. *in reg. de annal. quæst.* 46. *vers.* adde Rebuff. *de sequestr. glos.* 1. *art.* 1. *num.* 19. Et proptereà Petrus ex huiusmodi sequestro non fuit sua possessione priuatus, vt considerant Doctores præfati, quia quod nostrum est, sine facto nostro à nobis auferri non potest.

Non obstat decisio Put. allegata, 11
quia illa decisio non loquitur in istis terminis, sed loquitur in casu *dicta Clem. vnic. de sequestr. poss. & fruct.* vbi quòd in beneficialibus post latam primam sententiam apponitur sequestrum non reuocandum, licèt in casu Putei non debuisset apponi, etiam quòd fuisset lata sententia, quia erat lata in causa restitutionis in integrum contra illum qui obtinuerat per tres conformes in causa principali, & ei fuerat tradita possessio; tamen cùm de facto fuerit appositum, & pars non appellauerit, imò obtinuerit etiam illius expeditionem, censetur acquieuisse præfato decreto super sequestro. Feder. de Sen. *cons.* 102. *col.* 2. *in princ. vers. ad secundũ.* Aym. *cons.* 105. *in princ. & cons.*
108. *n.* 3. Et proptereà sequestrũ non 12
debebat reuocari, sed remanere vsque ad finem litis, iuxta naturam sequestri, quod apponitur vigore *di-*
cta clem. vnic. † At in casu isto, cùm 13
simus in sequestro apposito per iudicem ex officio, cuius natura est, vt per illud non perdatur possessio, nõ est dicendum, quòd Petrus ex quo consensit, petendo expeditionem, non possit petere illius reuocatio-
nem, † cùm natura istius sequestri 14
non sit, vt duret vsque ad finem litis, vt eleganter fuit consideratum in allegata causa Calaguritana de Ormilla, coram R. P. D. meo Sacrato.

ROMA

ROMANA RESCISSIONIS contractus.

Mercur. 17. Iunij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Contractus mulieris cum interuentu curatoris, factus, si proximiores poterant commodè interuenire, est nullus.*

2 *Statutum Vrbis* cap.151. lib.1. *in defectum cōiunctorum proximiorum, mandat deputari curatorem.*

3 *Coniunctorum appellatione veniunt etiam affines.*

4 *Statutum Vrbis* d.c.151. *non habet locum quando mulier se obligat pro augmento dotis. Quæ conclusio non procedit, si augmentum fit à persona, quæ non tenetur dotare, & prohibetur donare, num.5.*

DECISIO CCCCLXXIX.

1 FVit per Dominos resolutum, cōstare de nullitate donationis, quia non fuerunt seruatæ solemnitates statuti Vrbis *in cap.151. lib.1.* quod inualidat contractus factos non seruata solemnitate illius statuti. In casu enim de quo agitur, non interuenit Ioannes Iandel progener Marthæ, qui die donationis erat in Vrbe, non detentus aliquo impedimento, vt deponunt testes, & propterea non erat locus deputationi
2 Curatoris, † quem statutum deputari mandat in defectum coniuncto-
3 rum proximiorum.† Quorum coniunctorum appellatione veniunt etiam affines, qualis erat Ioannes. Blanch. *de compromisso, quæst.1. nu.12. & 13.* Et in his terminis dicit Modernus Ferrarien. *de clausulis, claus.7. glos.12. sub num. 5. vers. secus verè erit, si coniunctorum mentio fiat.*
4 Neque releuat, quòd obligatio Marthæ sit facta pro augmento dotis, & dictum statutum Vrbis non habet locum quando mulier obligat se pro augmento dotis, vt per Gabr. *cons.10.nu.6.lib.1.*† quia fuit respon- 5
sum, conclusionem non habere locum, quando augmentum dotis fit à persona quæ non tenetur dotare, & prohibetur donare, quia tunc augmētum præsumitur factum ad defraudandum statutum, vt considerat Gabr. *dicto loco.* Et propterea cùm Martha, quæ non tenebatur dotare, & prohibebatur donare, post contractum matrimonium fecerit dictum augmentum, præsumitur illud fecisse ad defraudandum statutum, vt fuit etiam consideratum in alia decisione, sub die 1. Decembris præteriti.

ROMANA FIDEICOMMISSI.

Lunæ 22. Iunij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Substitutio reciproca facta inter fratres, intelligitur factà quatenus sine liberis decedant, & num.3.*

2 l.cùm auus ff.de cōdit. & demon. *habet locum, nedum quando substitutus est ex descendentibus testatoris, sed etiam quando remanent tantùm filiæ fœminæ: & an habeat locum quando testator expresśè in alia parte posuit filios in conditione, nu.5.*

3 *Appellatione liberorum, absque scrupulo veniunt fœminæ.*

4 *Si duo sunt adinuicem substituti, quorum alter est simplex laicus, alter Eques Hierosolymitanus, laicus censetur substitutus Equiti in omnem casum, Eques verò laico, si sine filiis decesserit, & num.5.*

DECISIO CCCCLXXX.

Domini dixerunt, non constare de fideicommisso ad fauorem Equitis, itaut ille potuisset succedere Virgilio, exclusis filiabus fœminis Virgilij. Nam & si testator ipsos instituerit, & ad inuicem substitue-
1 rit, † substitutio intelligitur facta, quatenus Virgilius decederet sine liberis, iuxta terminos, *l. cùm auus,*
2 *ff. de cond. & dem.* † Cuius dispositio habet locum, nedum quando substitutus est ex descendentibus testatoris, sed etiam quando remanent tãtùm filiæ fœminæ, vt de primo est casus *in dicta l. cùm auus,* vt nor. DD. *ibidem, & in l. cùm acutissimi, C. de fideicom.* quos refert. Card. Mantic. *de coniect. vlt. vol. lib.* 10. *tit.* 7. *num.* 2. & secundum declarat tex. *in d. l. cùm acutissimi, C. de fideicom. & in l. generaliter §. cùm autem, C. de instit. & substit.* Et meritò, quia, *l. cùm auus*, vtitur ver-
3 bo *liberis*, † quod de sui natura, & absque scrupulo comprehendit tam mares, quàm fœminas, *l. cognoscere, §. liberorum, & l. non est sine liberis, ff. de verb. signif.* Et hoc expressis verbis videtur voluisse testator. Nam cùm Virgilio decedenti sine masculis, aut fœminis, substituerit Flaminium nepotem, voluit, substitutionem habere effectum, nisi Eques, & Virgilius decederent, quia vnum ad inuicem alteri substituit. Ergo videtur dicere, quòd substitutio fuerit facta in euentum, in quem Virgilius decederet sine filiis masculis, aut fœminis, & tantò magis hæc habent locum, quia aliàs si venisset casus huius substitutionis durante vita Equitis filij Virgilij, non habuissent, vnde possent se sustentare, & filiæ fœminæ vnde se dotarent.

Non obstat, quòd testator instituerit Equitem, & Virgilium, quos ad inuicem substituit, & ipsis decedentibus substituit filios masculos nascituros, & sic videtur voluisse substituere Equitem Virgilio, etiã quòd dictus Virgilius filios haberet, cùm ipsos ad inuicem substituerit, & ipsis decedentibus, substituit filios masculos nascituros Virgilij. Nam tota difficultas consistit in verbis illis, *& ipsis decedentibus*, quæ sunt illa quæ recipiunt tacitam conditionem, si sine liberis, & quæ dederunt causam Papiniano ad decisionem tex. *in d. l. cùm auus.* † Et propterea dicendum est, quòd Eques, & 4
Virgilius fuerunt instituti à patre, & ad inuicem substituti, taliter quòd Virgilius in omni casu succederet Equiti, quia cùm esset miles Hierosolimitanus, non poterat habere filios ex legitimo matrimonio. Eques verò Virgilio, si sine liberis decederet. Nec verba illa, *& ipsis decedentibns substituit filios masculos nascituros*, importarent, quòd debeat expectari obitus vtriusque, vt habeat locum ista substitutio filiorum Virgilij, sed operatur secundùm subiectam materiam, vt scilicèt frater alteri fratri succedat. Eques quidem Virgilio decedenti sine filiis, & Virgilius simpliciter, & ambobus scilicèt Equiti, & Virgilio filij dicti Virgilij.

Neque facit, quòd dispositio, *l. cùm* 5
auus, non habet locum quando testator in alia parte expresè posuit filios in conditione. Quia ista opinio habet difficultatem ex allegatis per Card. Mantic. *d. lib.* 2. *tit.* 8. *nu.* 22. Et contrariam opinionem, & benigniorem dicit Crass. *in §. fideicommissum, quæst.* 21. *ad finem.* Sed quicquid dicendum esset de illius veritate, nullo pacto potest habere locum in casu isto: nam consideranda est series testamenti, & ponderandum, quòd

quòd filij Virgilij sunt positi in cõditione in alia parte, vt testator denotaret, in quem casum vocabat transuersales, scilicèt in euentum extinctionis totius lineæ descendẽtium, vt suprà fuit consideratum. Et proptereà cùm testator non posset aliter suam mentem declarare, nisi ponendo filios in conditione, ex hoc non potest induci aliqua coniectura, quòd voluerit substituere Equitem Virgilio, etiam quòd decederet cum filiis. Et negari non potest, quin in casu isto magis præualeat coniectura pietatis, de qua *in dicta l.cùm auus*, maximè quia si euenisset casus huius substitutionis, durante vita Equitis, filij Virgilij non habuissent, vnde possent viuere, & filiæ fœminæ remansissent indotatæ
6 contra mentem testatoris.† Et proptereà cùm istæ coniecturæ sint longè fortiores, debent præualere.

ROMANA CENSVS.

Lunæ 22. Iunij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Dominium Officij non acquiritur illi cui fit à Principe concessio, sed illi cui reseruatur facultas percipiendi fructus, & dispositio.*

2 *Dominium acquiri potest per procuratorem absenti.*

3 *Dominium penes duos insolidum esse non potest. Et ideo si in eodem contractu vni est acquisitum dominium alicuius rei, alteri verò dispositio, intelligi debet de dispositione administrationis, saluo alterius dominio.*

DECISIO CCCCLXXXI.

1 LIcèt vera sit conclusio, quòd dominium officij non acquiritur illi, in cuius personam fit à Principe cõcessio, & super cuius vita ponitur, sed illi cui reseruatur facultas percipiendi fructus, & de officio disponendi, vt fuit resolutum, in causa Romana Montium 5. Nouembris 1576. coram S. mem. Clemente 8. & aliàs sæpiùs; tamen in casu isto termini non sunt pares, quia non agitur de officiis, in quorum emptione solent aliqui erogare pecunias, & acquirere sibi modo prædicto, & solùm currere periculum vitæ illorum, in cuius caput ponunt officium, sed agitur de emptione census quem Garganus vendidit Alexandro Mariæ absenti, Liuio in hac parte procuratore, & agente, præsente, & vnà cum notario stipulante pro dicto Alexandro Maria, eiusque hæredibus, & successoribus.
† Vnde fit, quòd mediante persona 2
dicti procuratoris, Alexander Maria acquisiuit dominium dicti census, §. *pen. instit. per quas person. nob. acq.* Thesaur. *dec.* 70. *num.* 13. vbi alios allegat.

Neque releuat, quòd incontinenti dicatur, *ad dispositionem tamen Notarij, &c.* quia ista dispositio non intelligitur respectu dominij, quod cùm mediante stipulatione, fuerit acquisitum Alexandro Mariæ, non potuit incontinenti acquiri etiam
Horatio, † cùm penes duos in soli- 3
dum esse minimè possit, *l. si vt certò, §. si duobus vehiculum, ff. commod.* Sed dicta dispositio debet intelligi de administratione, quod innuũt etiam verba instrumenti inferiùs apposita, *& de illo, & illius iuribus liberè administrandi, & disponendi*, hoc est, ad effectum quòd habeat quamcumque administrationem, saluo tamen dominio acquisito Alexandro Mariæ, prout in simili fuit resolutum in causa Romana Officij 30. Ianuarij 1609. coram R.P.D. mco Lancellot-

to, vbi Rota dicit, officium spectare ad Victoriam, cùm Papa illud Victoriæ donauerit, & non ad hæredes Cassandræ, licèt omnimoda dispositio, quoàd administrationem, esset relicta dictæ Cassandræ.

Neque releuat, quòd post acquisitionem factam Alexandro, in continenti dicitur, *ad dispositionem tamen Horatij*, & sic videtur acquisitum dominium Horatio, quia contrarium est verius Nam si retineretur hic intellectus, nomen Alexandri inseruiret de vento in instrumento, & magis congruit prædicta interpretatio, vt dominium fuisset acquisitum Alexandro, cum administratione tamen Horatij, quæ potuit adhiberi iustis de causis, maximè cùm Horatius esset familiaris honorarius domus Alexandri.

Neque est verum, quòd census fuit emptus cum pecuniis Horatij, quia pecuniæ fuerunt solutæ per procuratorem, nomine Alexandri absentis, cui etiam fuit facta quietantia. Et licèt dicatur, *mediante mandato dato per Horatium ad banchum*, non inde sequitur, quòd Horatius soluerit de pecuniis propriis, maximè cùm vt constat ex epistolis in alia positione datis, Horatius solitus esset habere in manibus pecunias Alexandri, & illas administrare.

Ex quibus Domini recesserunt à resolutione facta sub die 28. Aprilis 1608.

VITERBIEN. FIdeicommissi.

Luna 22. Iunij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Fides baptismi per se sola probat ætatem.*

2 *Rota tamen hanc conclusionem admittit iunctis adminiculis.*

3 *Causa restitutionis in integrum intra quadriennium debet expediri, nisi steterit per partem aduersam.*

DECISIO CCCCLXXXII.

POst resolutionem factam, quòd constaret de minori ætate Octauij, necnon etiam de læsione ob aditam hæreditatem paternam; dubitaui an constaret de minori ætate Marci, ad effectum restitutionis in integrum aduersùs dictam aditionem. Et Rota censuit, affirmatiuè respondendum. Nam licèt non sit ita expeditum, an fides baptismi de per se probet minorem ætatem, ex notat. per Mandos. *super reg.* 18. *quæst.* 10. † tamen idem Mandos. tenet 1
partem affirmatiuam, prout eam etiam tenet Ioseph. Ludou. *decis. Perus.* 55. *num.* 7. Odd. *de restit. in integ. quæst.* 37. *art.* 9. *num.* 83. qui alios allegat. † Et Rota perpetuò seruauit, quòd concurrentibus 2
adminiculis, probetur ex dicta fide minor ætas, vt in pluribus causis fuit resolutum. Hic autem concurrit maximum adminiculum, nempe quòd de anno 1584. 14. Febr. fuit datus curator Marco, cum assertione, quòd tunc erat ætatis annorum 6. quæ assertio concordat cum fide baptismi, in qua apparet, Marcum fuisse baptizatum die 25. Martij 1578. & sic per necesse, de dicto anno 1584. fuisset ætatis annorum 6. prout asserebatur.

Neque obstat, quòd Parochus sancti Andrææ attestatur, quòd in sua Ecclesia in qua adest liber Baptismi, non adest fons baptismalis, quia idem attestatur, quòd parochus sancti Andreæ administrat hoc Sacramentum parochianis suis in Ecclesia Cathedrali, & postmodùm de

de hoc faciunt memoriam in libro baptizatorum, prout constat fuisse factum in casu isto. Nam ex partita extracta apparet, quòd parochus ipse baptizauit Marcum, & postmodùm fecit memoriam in libro Baptizatorum.

Minùs releuat, quòd licèt Marcus, & Octauius petierint restitui, 5. Aprilis 1604. tamen intra quadriennium non expediuerunt causam restitutionis in integrũ.† Quia
3 hoc prouenit culpa partis aduersæ, quæ non curauit informare. Imò fuit contumax, vt dicitur in decisione facta sub die 16. Februarij 1607. Et propterea non debet iuuari eum aliena iactura, vt in his terminis post Hostien. & alios dicit Odd. *de restitut. in integ. par.1. quæst.19. art.12. num.96.* Et quamuis replicetur, quòd probationes illuc vsque non erant sufficientes, tamen si pars informasset, & ita Rota respondisset, non erat præclusa via Marco, & Octauio faciendi nouas probationes, prout fecerunt, postquàm Rota dixit, probationes esse sufficientes. Et hæc etiam contumacia deregitur, quia nec in ista decisione voluit informare. Sed ad intricandum negotium post resolutiones factas produxit iura prædicta mendicata, quæ communicaui cum Dominis in relationibus causarum, die 3. & 24. Iulij, & ea considerata, dixerunt non releuare. Et propterea procedendum ad vlteriora.

BARCHINONEN.
Prioratus.

Ven. 26. Iunij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Verba in dubio debent interpretari ab obseruantia.*

2 *Institutio facta ab existente in quasi possessione instituendi, est valida.*

DECISIO CCCCLXXXIII.

ET si Prioratus de quo agitur, esset regularis, tamen cùm in indulto Clementis 7. detur facultas præsentandi personam idoneam, absque alia mentione, quòd esset regularis, & semper fuerit præsentatus Clericus sæcularis: Domini dixerunt, verba illa *personam idoneam*, intelligi etiam de clerico sæculari. † Verba enim dubia debent interpretari ab obseruantia, Fulgos. *cons. 215. circa finem.* Abb. *cons.9. in fine lib.2.* 1

Non obstat, quòd institutio spectabat ad Abbatem, quia sufficit ad effectum validitatis institutionis, quòd Episcopus esset in quasi possessione instituendi, vt in specie dicit Lap. *alleg.95. in fine, vers. immò si ille qui instituit.* Et fuit resolutum in causa Lunen. Sarzanen. Capellaniæ, 1. Martij 1602. coram R.P.D. meo Sacrato. 2

Ex quibus Domini perstiterunt in resolutis die 11. Maij præteriti.

ROMANA BONORum.

Ven. 26. Iunij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Quod statuitur in furioso, habet locum in demente & è contra.*
2 *Furiosus est mente captus cum sana dementia.*
3 *Mente captus verò est cum quieta dementia.*
4 *Quilibet præsumitur esse sanæ mentis.*
5 *In concursu magis creditur testibus habentibus præsumptionem pro se, quàm non habentibus.*

DECISIO CCCCLXXXIV.

ET si curator nedum sit dandus furioso, verùm etiam mente ca-
1 pto, † quod enim ius statuitur in furioso, habet locum in demente, seu mente capto, & è contra, vt not. Fulgos. *in consi. 79. ante num. 1. vers. super*
2 *eo quod quaeritur.* † Furiosus enim est mente captus cum saeua dementia,
3 & quadam veluti rabie, † mente captus verò est cum quieta dementia. Bald. *in l. humanitatis, nu. 15. vers. venio ad 4. notabile, C. de impub. & aliis substit.* sequitur Fulgos. *dicto loco, num. 1. vers. nam eleganter.* Tamen in casu isto non est locus curatori, quia de furore nullo pacto constar,
4 qui debet probari ab allegante, † cùm quilibet praesumatur sanae mentis ex alleg. per Illustrissimum Mantic. *de coniect. vlt. vol. lib. 2. tit. 5. num. 2.* Circa dementiam verò, licèt probationes videantur contrariae, tamen magis est stādum testibus deponentibus contra dementiam, quia cùm, vt dictum est, quilibet praesumatur
5 sanae mentis, † in concursu magis statur testibus qui habenr praesumptionem iuris pro se. Bald. *in auth. omnes peregrini, nu. 10. in princ. C. commun. de success.* & latè prosequitur Franc. Curt. *de testib. conclus. 9. nu. 22.* Et, si dicatur quòd ex depositionibus testium resultat dubium facti, quod debet deduci secundùm naturalem aequitatem, vt per Bald. *in loco proximè allegato*, tamen nec vlla naturalis aequitas suadet, quòd in concursu probationum magis credatur testibus deponentibus super dementia, quàm testibus deponentibus super sana mente.

SABINEN. DECIMArum.

Merc. 1. Iulij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus habet intentionem fundatam in decimis pradiorum, in nullius parochia existentium.*

2 *Immemorabilis, vel quadragenaria cum titulo requiritur ad praescribendas decimas contra Ecclesiam.*

3 *Immemorabilis, aut quadragenaria cum titulo non requiritur ad praescribendum decimas contra illum qui de iure fundatam habet intentionem in illis, potest tamen illas concedere, aut alienare. Sed sufficit quadragenaria sine titulo, quia illius scientia, & patientia inseruit pro titulo, nu. 4. Secùs autem si non potest concedere, seu alienare.*

5 *Episcopus post Concilium Lateranense non potest infeudare decimas laico, absque auctoritate summi Pontificis.*

6 *Immemorabilis cum fama priuilegij requiritur, ad hoc vt laicus possit praescribere decimas. Nec sufficit quadragenaria cum patientia Episcopi.*

7 *Immemorabilis, aut quadragenaria cum titulo requiritur ad hoc, vt Ecclesia possit contra Episcopum praescribere decimas, quas ipse possedit. Ad illas verò praescribendas quas nunquam possedit, sufficit quadragenaria cum scientia, & patientia, numer. 8.*

9 *Episcopus potest decimas recuperatas quas nunquam anteà perceperat, vel sibi retinere, vel alteri Ecclesiae concedere, nu. 11.*

10 *Praelatus ante acceptationē potest in quaerendis praeiudicare Ecclesiae; non autem in illis quaerendis qua de iure communi debentur Ecclesiae.*

DECI

Decisio CCCCLXXXV.

Agitur inter Ecclesias rurales existentes in possessione à 40. annis,& vltrà,exigendi decimas, licèt iuxta resolutiones factas, non sint parochiales, & Illustrissimum D. Cardinalem Episcopum Sabi-
1 nen. † qui dicit, se habere intensionem fundatam de iure communi in dictis decimis, ex quo prædia ex quibus percipiuntur,sunt in nullius parochia, *cap.quoniam,in* 2. *dicto* ibi, *alioquin*, vbi Host.*nu*.1.*& seqq*.Butr. *num*.2. Anchar. *num*.4. Abb.*num*.2. Boich. *num*.2. *de decim.c.dudum*, vbi glos.*in verb.de iur.commun.in vers.verius puto*,& ibi Anchar.*num*.1.*in fin.* Butr.*num*.2. Card. *num*.1. *eodem tit.*
2 *de decim.* † Et propterea subiungebatur, quòd dictæ Ecclesiæ contra Episcopum debeant docere de immemorabili possessione,aut de quadragenaria cum titulo, *cap*.1.*de præscript.in* 6. DD.*in cap.fin.*vbi Rocch. *nu*.293.*de consuet*.Rebuff.*de dec.quæst.* 13.*num*.82.Et fuit resolutum in causa Ciuitaren. decimarum 18. Maij 1596.coram bo.me Giptio. De qua tamen immemorabili, aut quadragenaria cum titulo non docet Rector dictarum Ecclesiarum ruralium.

3 In hoc articulo qui visus fuit satis subtilis, dicebant Domini pro resolutione, quòd quando quis habet de iure fundatam intentionem super aliquo, si potest nihilominùs illud concedere,aut alienare, quòd tunc non requiritur immemorabilis,aut quadragenaria cum titulo,ad hoc, vt contra ipsum præscribatur,
4 sed sufficit quadragenaria. † Nam scientia & patientia illius qui potest concedere,vel alienare, inseruit pro titulo, secus autem, si ille qui habet de iure intentionem fundatam, non potest concedere, vel alienare. Card.*in cap.cùm Ecclesia,in §.verùm quàm de caus.possess. & propr. in vers.oppono de hoc.* Et de capitulo ad decimas.Rip.*in d.cap.cùm Ecclesia, num*.25.*vers.decima solutio.* Abb.*num*. 46.Felyn.*in cap.si diligēti,de præscript. num*.7.*circa finem vers*.2. *reseruatio, in fine dictæ* 2. *reseruationis, vers. tamen propter auctoritatem prædictorum.*

In proposito autem, si ageretur 5
contra laicum, cui Episcopus post Concilium Lateranense non potest infeudare decimas, absque auctoritate summi Pontificis, vt *in cap.prohibemus, de decimis*, Rebuff.*de decim. quæst*.13.*num*.73. Hostien. *in summ. eodem tit. num*.3. *in* §.3.*quæritur*. Ias. *cons*.19.*num*.13. *vers. vnde transactio, lib*.3.† non sufficeret quadragenaria 6
cum patientia Episcopi, vt per Doctor. *in dicto cap.cùm Ecclesia*,sed requireretur immemorabilis cum fama priuilegij.Io.Andr. & alij *in cap. cùm Apostolica,de his quæ fiunt à Præl.* Fel. *in cap.causam,num*.3.*de præscript. & in cap.cùm contingat, num*.4. *vers.si tamen, de for.comp.* Rebuff. *de decim. quæst*.13.*num*.69. *& seqq.*

Sed in hoc casu,cùm agatur cum 7
alia Ecclesia, dicendum est, quòd si Episcopus possedisset istas decimas, cùm in alienatione rerum Ecclesiæ requiratur certa solemnitas, vt latè per Couar.*var.resol.lib*.2.*&* 17.*nu*.1. propterea isto casu non sufficeret quadragenaria cum scientia & patientia Episcopi, vt dictum est, per suprà allegatos Doctores *in præcitato cap. cùm Ecclesia*, sed requireretur immemorabilis, aut quadragenaria cum titulo, vt in iuribus suprà allegatis pro Episcopo. † Sed cùm 8
Episcopus nunquam possederit decimas,quæ sunt in nullius parochia, non agitur de iure quæsito amittendo, sed de iure non quæsito, &

sic Episcopo debito præscribendo, vt per Abbatem, *in cap. quoniam, num.* 4. Butr. *num.* 5. Card. *in vers. oppono de decimis.* Et propterea sufficit sola quadragenaria cum scientia, & patientia Episcopi, vt per allegatos
9 Doctores *in cap. cum Ecclesia.* † Episcopus enim post recuperationem istarum decimarum, potest illas, vel ad opus suum retinere, vel secundùm discretionem sibi à Deo datam alteri Ecclesiæ concedere, vt *in cap. quoniam*, & ibi Doctores omnes, *de decimis.*
10 Non obstat, quòd licèt in quærendis ante acceptationem, Prælatus possit præiudicare Ecclesiæ, vt per Franc. *in cap. 1. sub nu. 26. limit. 11. & n. 27. de reb. Eccles. non alien.* tamen secùs dicendum est, in quærendis, non in debitis de iure communi, vt colligitur ex notatis per Franc. *ibidem.* Quia respondetur, quòd hodiè non agitur, an Episcopus potuerit præiudicare Ecclesiæ in nō quærendo decimas de iure communi
11 sibi debitas. † Sed dicitur, quòd cùm de iure potuisset cōcedere istas decimas alteri Ecclesiæ, ex quo illas nunquam percepit, & sunt in nullius parochia, cùm istæ Ecclesiæ possederint spatio 40. annorum cum scientia, & patientia ipsius Episcopi, ista inseruiunt pro titulo, quia Episcopus poterat illas concedere istis Ecclesiis, vt suprà dictum est. Nec agitur, an Episcopus potuerit præiudicare in non quærendo illa quæ de iure cōmuni ad suam Ecclesiam spectant, sed solùm quòd spatio 40. annorum possint illæ præscribi cum scientia Episcopi, quæ Episcopus ipse concedere potuisset.

BRACHAREN. PAROCHIALIS.

Merc. 1. Iulij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Possessio capta per procuratorem specialiter ad hoc constitutum, vt in beneficialibus requiritur, est manutenibilis.*
2 *Possessor de tēpore litis motæ, est manutenendus.*
3 *Possessio licèt anterior, capta lite pendente, nullius est considerationis.*

DECISIO CCCCLXXXVI.

Domini dixerunt, Ioanni dandum esse mandatum de manutenendo, † quia satis docet de sua 1 possessione, ex mandato de immittendo sibi per Rotam concesso, & possessione capta mediante persona sui procuratoris specialiter constituti, etiam ad capiendam possessionem beneficiorum, prout in beneficialibus requiritur. Lap. *alleg.* 70. *num.* 6. Et propterea est manutenendus. † Possessori enim de tem- 2 pore motæ litis datur manutentio, ad instar interdicti retinendæ, ex alleg. per Veral. *dec.* 198. *lib.* 2.

Non obstat asserta possessio anterior Sebastiani, quia de ea non constat, & si de ea constaret, non releuaret, † quia lite pendente in- 3 ter Ioannem, & Petrum, & sequestrata possessione per Rotam, intrusit se in possessione huius beneficij, ex alleg. per *Lancel. de attent. par 1. c. 3. nu. 69. in 10. limit.* Bisignet. *decis. 1. vt lit. pend.*

ROMA

ROMANA SCVTORVM
Quatuor millium.

Ven. 30. Octobris 1609.

SVMMARIVM.

1 *Relatum est in referente cum omnibus suis qualitatibus, ita vt dicatur pars referentis.*
2 *Paria sunt exprimere nominatim, vel per relationem.*
3 *Dictio* in reliquis *cōprehendit omnia contenta in instrumento ad quod habetur relatio.*
4 *Præsentia probari potest ex coniecturis.*
5 *Clara dispositio in instrumento reddit inuerisimile, quòd aliter se habeat res, quàm dicitur in instrumento.*

DECISIO CCCCLXXXVII.

DOmini dixerunt, D. Principem teneri præstare patientiam, vt iugalis satisfiat super fructibus Multiplici, nisi tamen obstent clausulæ Motus proprij, super quibus erit particulariter agendum. Nam ipsi Iugali retrouendiderunt Dominis Vrsinis tenutam sanctæ Margaritæ, sub die 10. Iunij 1594. pretio scutorum viginti millium ad effectum, vt illam venderent D. Principi, itaut super illis nullum ius acquiratur ipsis Dominis Vrsinis, vel eorum creditoribus. Et conuenerūt, quòd pretium solueretur certis modo, & forma. Deinde die 19. Iulij sequentis, inter easdem partes fuit nouatum hoc instrumentum circa solutionem pretij, & conuentum, quòd scuta sedecim millia deberent solui per D. Principem pariter certis modo, & forma ibi præscriptis, & scuta quatuor millia deberentur solui per Dominos Vrsinos, modo in instrumento præscripto, cum additione, quòd deficientibus Dominis Vrsinis, vel eorum hæredibus in solutione, in totū vel in parte, solui deberent de fructibus quindecim millium scutorum, & aliarum multiplicationum exinde faciendarum. Et cōsenserunt Iugali, quòd D. Princeps, celebrato contractu emptionis Nomenti, & acceptatis obligationibus solutionum, posset propria auctoritate capere possessionem tenutæ. Vnde cùm postmodùm die 21. eiusdem mensis Iulij fuerit celebratus cōtractus venditionis Nomenti, & inter alia D. Princeps promiserit, soluere scuta sedecim millia Iugalis, pro pretio dictæ tenutæ, adimpletis priùs per Iugalos in instrumento retrouenditionis promissis, & in reliquis, modo, & forma contentis in alio instrumento celebrato sub dicta die 19. Iulij, de quo D. Princeps asseruit instructum fuisse, sequitur propterea, quòd D. Princeps teneatur præstare dictam patientiam, cùm approbauerit dictum instrumentum celebratum sub die 19. Iulij, ibi, *& in reliquis modo & forma, &c.* † Relatum enim est in referente cum omnibus qualitatibus 1
suis, *l. asse toto, ff. de hered. instit.* vbi Bart. & Doctor. itaut dicatur pars referentis, & sic instrumentum celebratum die 19. dicendum est, quòd fuerit pars instrumenti emptionis Nomenti, iuxta notata per Alex. *in cons. 35. num. 8 lib. 4.* vbi *apostil. in verb. pars.* † Non adest enim discrepantia, 2
quòd quid nominatim exprimatur, vel per relationem. Paris. *cons. 122. num. 3. & seqq. lib. 1. & cons. 2. nu. 51. lib. 3.* Castrens. *cons. 91. in fine lib. 1.* Et quòd D. Princeps voluerit habere relationem non solùm ad modum soluendi scuta sedecim millia, sed etiam ad omnia alia in instrumento contenta, satis apparet, quia aliàs faciliùs

faciliùs sibi fuisset, dicere, & secundùm germanum modum loquendi, *promisit soluere scuta sedecim milia adimpletis promissis per Iugalos in instrumento retrouenditionis, & modis & forma, prout in instrumento celebrato sub die* 19. *Iulij*, & non vti verbis illis, *& in reliquis modo &*
3 *forma*,† quod verbum, *& in reliquis*, comprehendit alia contenta in dicto instrumento, *l.2.C.de hered.instit.* itaut sensus verborum sit, promisit soluere scuta sedecim millia, & in reliquis, modo, & forma scilicèt, & in reliquis se obligauit prout in instrumento celebrato die 19. Iulij. Quod maximè suadetur, quia hoc instrumentum sub die 19. fuit celebratum in Palatio Capitolino in cubiculo D. Senatoris Vrbis, cuius præsentia de facili arguitur, cùm nō possit excogitari alia causa, ex qua instrumentum fuerit celebratum in proprio cubiculo D. Senatoris, nisi quia ipse interueniret pro parte D. Principis, cùm ipse egerit totū hoc negotium emptionis castri Numen-
4 ti. † Præsentia enim potest etiam probari ex coniecturis, Boër. *decis.* 353.*num.*3. Ruyn. *cons.*154. *num.*11. *& seqq. lib.*5. Hinc etiam videmus, quòd in alio instrumēto impositionis census scutorum 12. inter D. Principem, & Iugalos celebratum, sub die 13. Augusti 1596. expresse dicitur in narratiua instrumenti, *& promiserit scilicèt Dominus Princeps pro residuo pretij dictæ tenutæ soluere Iugalo scuta sedecim millia, & in reliquis, seruata forma alterius instrumenti*, quæ verba nimis clara sunt, & expresse in dicto instrumento Iugali reseruarunt sibi ius exigendi summā scutorum quatuor millium, super fructibus dicti Multiplici, iuxta formam instrumenti celebrati sub die 19. Iulij, & tamen nunquam D. Princeps reclamauit contra istas narratiuas, & reseruationes.† Nec est verisimile, quòd permisisset, Iugalos 5
ità clarè loqui contra ipsum in instrumento cum ipso celebrato, nisi negotium ita se haberet. Rim. iun. *cons.*137.*nu.*30.

Ex quibus omnibus simul iunctis fuit conclusum, D. Principem teneri præstare patientiam, vt Iugalis satisfiat super fructibus Multiplici, nisi obstent clausulæ Motus proprij, de quibus erit particulariter agendum.

ROMANA DE LVCAtellis.

Ven.30.Octobris 1609.

SVMMARIVM.

1 *Possessor de tempore litis motæ, est manutenendus.*
2 *Possessio probatur per instrumentum captæ possessionis.*
3 *Statutum* cap.147.lib.1. *non habet locum, quando possessio fuit capta à tertio ante aditam hereditatem. Item non habet locum in bonis emphyteoticis, nu.*5.
4 *Statutum de quo suprà, procedit in suo herede.*
6 *Omne ius defuncti transit ad heredes, excepto iure personali, & numer.*11.
7 *Statutum recipit interpretationem à iure.*
8 *Possessio quæ transfertur per statutum, est possessio ciuilis, & artificialis, num.*11.
9 *Possessio non potest esse penes duos.*
10 *Emphyteota habet cum naturali possessione quandam possessionem ciuilē, quæ differt à possessione coloni, & solo animo retinetur, & stante statuto de continuanda possessione, potest suffraga

suffragari contra tertium, licèt non contra dominum.

12 *Omnis exceptio quæ pertinet ad petitionem bonorum habet perimere fictionem, & beneficium statuti de continuanda possessione.*

13 *Heredi competit interdictum adipiscendæ, quando ante aditam hæreditatem possessio naturalis fuit ab alio occupata.*

DECISIO CCCCLXXXVIII.

1 DOmini dixerunt, Ioanni & Baptistæ fratribus dandum esse mandatum de manutenẽdo in quasi possessione domorum de quibus agitur, cùm ille qui habet possessionem de tempore litis motæ, debeat manuteneri, iuxta tex. *in §. retinendæ,*
2 *instit. de interd.* † de qua satis constat in casu isto, ex instrumẽto adeptionis *l. non idcirco*, vbi notant Doctor. *C. de fid. instr. & in l. prædia, ff. de acquir. possess.* Filij enim Bernardini non possunt se iuuare ex statuto, *cap.* 147. *de continuanda possessione in*
3 *heredem*, † tùm quia eius dispositio non habet locum, quando possessio à tertio ante aditam hæreditatem fuit occupata, ex allegatis per Gabr. *de acq. possess. concl. vlt. nu.* 18. Tiraquel. *in tract. le mort saisit*, 5. *par. declar.* 3. *num.* 1. *& seqq.* Et sæpè dixit Rota, vt in decisionibus allegatis in causa Romana vineæ, & hospitij, 13. Martij 1606. coram R.P.D. meo Decano. Et quatenùs esset verum, quòd huiusmodi limitatio non haberet
4 locum in suo hærede, † in quo loquitur dictum statutum, quia aditione opus nõ habet, vt in terminis dicit Gabr. *cons.* 36. *nu.* 13. *lib.* 1. adhuc nihilominùs filij Bernardini non
5 possunt se iuuare dicto statuto, † quod non habet locum in bonis
6 emphyteoticis. † Quia & si omne ius defuncti transeat in hæredem, excipitur tamen ius personale, *l. hæres, ff. de acquir. hæred.* prout est illud, quia emphyteusis est finita per obitum Bernardini, & propterea dictũ statutum non debet intelligi de ea possessione, quæ cohæret iuri personali, † cùm recipiat interpretationẽ 7
à iure, vt in terminis dicit Cuman. *in cons.* 173. *in fine*, quem sequitur Rub. Alex. *in cons.* 121. *num.* 5. & Ias. *cons.* 125. *lib.* 4. & Gabr. *de acq. possess. concl. vlt. num.* 13. Et fuit resolutum in causa Imolen. bonorum 10. Aprilis 1591. coram D. Cardinali Pamphilio in causa Mediolanen. bonorum 28. Martij 1598. coram D. Cardinale Millino, & in dicta causa Romana Vineæ coram D. Decano, maximè cùm possessio † quæ transfer- 8
tur per statutum, sit possessio illa ciuilis, vt dicit Alex. *in cons.* 24. *num.* 3. *lib.* 3. Tiraquel. *in tract. le mort saisit, par.* 3. *declarat.* 2. *num.* 3. quæ remanet penes dominum directum, *lib.* 3. *§. ex contrario*, cum ibi notatis *ff. de acquir. poss.* † Nec potest esse penes duos, 9
glos. *in l. si vt certò, §. si duobus vehiculum, in verb. dominium, ff. cõmod.* & ibi Castr. *num.* 7. Et propterea non habuit Bernardinus, quid transmitteret in hæredem.

Neque releuat, quòd licèt emphyteuta non habeat possessionem 10
ciuilem, habet tamen cum naturali quandam possessionem ciuilem, vt dicit Anchar. *in cons.* 63. *num.* 4. quæ differt à possessione coloni, & solo animo retinetur, vt per eundem Anchar. 443. *num.* 11. quæ, & si in istis terminis non potest suffragari contra dominum directum, potest tamen suffragari contra tertium iuxta distinctionem Host. *in cap. olim*, 12. *num.* 16. *de restit. spoliat.* † Satis enim 11
est, quòd statutum habeat in quo possit operari artificium suum. Hæc enim possessio dicitur artificialis.

Alex *conf.24.num.3.verf.& appellatur dicta possessio, l.3.* Nam fuit per Dominos responsum, quòd quatenùs prædicta essent vera, adhuc non releuant in casu isto, quia sumus in iure personali extincto per obitum Bernardini, vt dictú est, & propterea nec illa possessio ciuilis quam habet emphyteuta, quæcumque illa sit, posset iouare contra tertium. Et licet hæc videantur respicere petitorium, tamen possunt opponi in
12 casu isto in possessorio, † quia omnis exceptio quæ pertineret ad petitionem bonorum, habet perimere fictionem, & beneficium statuti, vt in terminis dicit Bald. qui loquitur in simili statuto, *in conf.141. num.3. lib.1.*

Neque facit quòd dicitur, competere in omnem euentum hæredi interdictum adipiscendæ, vt per Tiraq. *d.5. par. declar.3. num.16.* & per Gabr. pariter *loco allegato num. 22.* & per Rub. Alex. *dicto conf.121. num.5.*
13 *& 6.* † quia Doctores præfati loquuntur, quando ante aditam hæreditatem fuit occupata possessio naturalis, quòd tunc hæredi non competit interdictum retinendæ, sed adipiscendæ. Et quicquid dicendum esset, si filij Bernardini inuentassent hoc remedium, quia obstarent prædicta, vt in puncto etiam considerat Rub. Alex. *vbi 5. num.6. vsque ad finē*, hoc videtur extra dubium, quia agitur hodie de interdicto retinendæ, non adipiscendæ.

Ex quibus fuit conclusum, Ioanni, & Baptistæ fratribus dandum esse mandatum de manutenendo.

ROMANA MELIORAmentorum.

Ven.6. Nouembris 1609.

SVMMARIVM.

1 *Conductori competit actio ex conducto, tam pro melioramentis necessariis, quàm vtilibus contra locatorem, non alium, num.2. & 3. & retentio num.5.*

2 *Actio ex conducto est personalis.*

4 *Conductor qui bona fide facit melioramenta, recuperat expensas necessarias, & vtiles, si dominus fuisset easdem facturus, aut si esset venditurus rem, aut si non sunt nimis onerosa, & extra istos casus recuperat per abrasionem, expensas verò voluptuosas recuperat, si illas erat dominus facturus, vel est rem venditurus, num.5.*

6 *Conductor habens causam à malæ fidei possessore, recuperat expensas, siue habuerit ignorantiam facti, siue iuris, nu.7.*

Decisio CCCCLXXXIX.

POst latam sententiam contra D. Alexium possessorem domus de qua agitur, ad fauorem Longobardæ, & post etiam appositum sequestrum vigore statuti Vrbis, *c.169. lib. 1.* per conductorem fuerunt facta multa melioramenta in dicta domo, partim necessaria, partim verò vtilia, & partim etiam voluptuosa. Vnde dubitaui, an conductori daretur retentio pro istis melioramentis aduersùs Longobardam. † Et licèt 1
pro negatiua diceretur, quòd licèt conductori competat actio ex conducto pro melioramentis, tam necessariis, quàm vtilibus, *l. sed addes, §. si inquilinus, & l. colonus, ff. locat. l. habitator*, vbi glos. *in verb. comuncta, ff. de rei vendic.* † tamen huiusmodi actio 2
non competit contra Longobardá, quæ domum minimè locauit; hæc enim est actio ciuilis personalis, *§. sequens illa diuisio, instit. de act.* & bonæ

fidei, *ff. actionum, eodem tit.* quæ competit locatori contra conductorem ad præstandum quod bonum & æquum est, *instit. de oblig. ex consensu, in vers. item in his contractibus.*

3 Contrarium tamen censuerunt Domini in casu isto, quia licèt conductor non possit agere actione ex
4 conducto contra Longobardam, † tamen cùm esset bonæ fidei possessor, & bona fide fecerit melioramenta, recuperat nedum expensas necessarias, *vt in l. in fundo ff. de rei vend.* verùm etiam vtiles, si dominus fuisset easdem facturus, aut si non sunt nimis onerosæ, *dicta l. in fundo* vbi Bart. *num.6. & 7.* Et extra istos casus recuperat per abrasionē, si fieri potest, vt habetur *in dicta l. in fundo, & loco allegato* notat Bart. &
5 bene Castr. *in cons.247.num.7.lib.1.* † Prout etiam recuperat voluptuosas per abrasionē, vel si dominus aliàs erat facturus, vel est rem venditurus, perinde ac si essent expensæ vtiles, vt inquit Bart. *in dicta l. in fundo, num.10.* Et propterea, sicuti pro istis melioramentis datur actio, ita competit retentio, ex latè deductis per Rim. iun. *in cons.411.num.4. & seqq. vol.4.*

Neque obstat, quòd conductor habeat causam à D. Alexio qui erat malæ fidei possessor, quia hoc non
6 refert. † Satis enim est, quòd conductor habuerit ignorantiam facti, vt
7 dicatur bonæ fidei possessor. † Immò, quod plus est, sufficit in istis terminis ignorantia iuris, cùm agatur de damno euitādo, vt per Castr. *in dicto cons.247.num.7. in princ.lib.1.* Corn. *cons.147.num.9. & seqq. & cons. 243.num.6. & 7.lib.2.* Quòd dicitur, conductorem iam fuisse satisfactum ex pensionibus, non est præsentis inspectionis.

GERVNDEN. IVRIS interessendi in Capitulo.

Ven.6.Nouembris 1609.

SVMMARIVM.

1 *Possessori de tempore litis motæ datur mandatum de manutenendo, interessendi in Capitulo in actibus capitularibus.*
2 *Opinio quòd possessio defuncti non continuetur in hæredem absque noua apprehensione, non procedit, quando Ecclesia vel dignitas est in possessione, & agitur nomine Ecclesiæ vel dignitatis.*
3 *Possessio censetur cōtinuata vsque ad tempus litis motæ, cùm solo animo retineatur.*
3 *Actus possessorij capitulares, etiam non effectuati, per canonicum facti, constituunt canonicum in quasi possessione, in præiudicium eorum à quibus fuit admissus.*
5 *Regulares in Cathedrali, vel Collegiata, sunt loco Canonicorum.*
6 *Ius metiendum est ex parte actoris.*

DECISIO CCCCXC.

Domini dixerunt, portionariis 1 Ecclesiæ Collegiatæ de Villa Bertrandi, dandum esse pro nunc mandatum de manutenēdo in quasi possessione interessendi in Capitulo, dum agitur de actibus, in quibus ostendunt ex publicis instrumentis productis, quòd aliàs interuenerint, reseruato, vt videatur, an ex illis actibus sint constituti in quasi possessione vniuersali, ita vt generaliter sit danda manutentio, vt semper in Capitulo interuenire debeāt. De earum enim possessione constat ex ipsis actibus capitularibus, ex quibus probatur possessio, iuxta notata *in l. non idcirco,* vbi Bald. *in princ. C. de fid.*

*instr.*Bart. *in l.*prædia, *num.1.ff.de acquir.possess.*Quæ possessio suffragatur etiam successoribus in portionibus.

2 † Nam, licèt Rota non sequatur illam opinionem, quòd possessio continuetur in hæredem absque noua apprehensione, hæc tamen regula non procedit, quando Ecclesia, vel Dignitas est in possessione, & agitur nomine Ecclesiæ, vel Dignitatis. Innoc.*in c.quia, nu.1.vers.quidam tamen dixerunt*, ibi, *quia illud habet locum*, & ibi Host. *num.3. in fine, vers. quod non placet.* Io.And. *num.6. vers. illud enim.* Abb.*num.11.in 3.casu vers.secus.* dicit Innoc.*de iudic.* Rota *dec.13.nu.2. de procur. in nou. & decis.1.de restit.*

3 *spol. pariter in nouis.* † Et propterea cùm possessio censeatur continuata vsque ad tempus litis motæ, cùm animo retineatur, *l.licèt, C.de acquir. possess.* Abb.*in cap.cùm ad sedem, num. 13. de restitut. spoliat.* Hinc sequitur, quòd cōcurrant requisita ex quibus datur manutentio, nempe possessio de tempore litis motæ, & turbatio, vt *in §.retinendæ, institut. de interd.* & not.Ang.*in cons.19.nu.1.& 4.*

4 Et ista quasi possessio suffragatur, etiam quòd actus non ostendantur effectuati, quia effectuatio non est necessaria in præiudicium Canonicorum, qui Portionarios admiserūt. Rip.*in cap.cùm Ecclesia Sutrina, num. 93.vers.sed dubitatur de caus. possess.& propr.* Et fuit resolutum in causa Florentina de Ricaiolis, 2.Febr.1604. coram D.meo Lancellotto, & aliàs sæpiùs. Et etiam suffragatur respectu actorum factorum antequàm Ecclesia esset secularizata, quia cùm

5 regulares cōstituerent Capitulum, † & essent loco Canonicorum, vt not. Abb. *in cap. causam quæ, 1.num.8. de iud.*mutatio personarum non mutat

6 possessionem Portionariorū, † cùm ius sit metiendum ex parte possessoris, iuxta decis. *Guido Pap. 629.* Put. *dec.151.lib.3.*Ægid.*cons.21.circa med. vers.3.quod Martinus*, Gig.*de pens.qu. 47.num.10.vers.3.sciendum.*Et in istis propriis terminis fuit resolutum coram me in causa Cæsaraugustana præeminentiarum, 13.Martij 1609.

BVRGEN. PRÆEMInentiarum.

Lunæ 16.Nouembris 1609.

SVMMARIVM.

1 *Transactio facta post rem validè indicatam, est nulla, secus autem quando dubitatur, an sit iudicatum, vel sententia releuat, vel res sit dubia, nu.3.*

2 *Sententia nulla non potest transire in rem iudicatam.*

DECISIO CCCCXCI.

CVm prætenderetur, transactionem fuisse inualidam, tanquam 1 factam post rem iudicatam, *l.si causa cognita, C.de transact. l.eleganter, §. si post rem iudicatam, ff. de cond. indeb.* Ideo dubitaui, an sententia Episcopi Conchen. quæ prætendebatur transiuisse in iudicatum, esset valida, vel nulla, † quia si nulla, non potuit 2 transire in iudicatum, *l.si expressum*, vbi Bart. Ias.& alij *ff.de appel.*Et Domini animaduertentes, quòd negocium disputabatur ad effectum validitatis transactionis, dixerūt, transactionem sustineri, quia licèt non possit transigi post rem iudicatam, hoc tamen est verum, quando transigitur post sentētiam indubitatam, quæ nullo remedio attentari potest, † secus autem si incertum sit, an iu- 3 dicatum sit, vel sententia valeat, vt expresè dicitur *in d. §.si post rem iudicatam*, & benè Bart. *in l. post rem iudicatam*

dicatam, num.3. ff. de transact. vbi ad effectum transactionis sufficit, quòd ex aliqua probabili causa sententia possit dici nulla, in casu autem isto causa fuit commissa bo.me. D.Dezza, qua pendente fuit facta transactio, quæ sustinetur: nam licèt videretur Dominis, nullitates oppositas posse saluari, non tamen inde resultat inualiditas transactionis, quia multa poterant allegari pro dictis nullitatibus, itaut dicendum sit, materiam fuisse dubiam. Alex. *cons. 122. num. 9. vers. denique, & num. 10. lib. 2. & cons. 142. num. 12. lib. 5.* Aym. 583. *num. 7.* Et inde transactionem sustineri, vt *in dicto §. si post rem iudicatam,* & per Bart. *loco preallegato.*

BARBASTIEN. PAROchialis.

Ven. 27. Nouembris 1609.

SVMMARIVM.

1 *Sequestrum apponitur, quando neutra partium possidet, vel quando possessio est attentata, nu. 2.*

3 *Possessio attentata non est manutenibilis.*

4 *Tradens claues alicuius loci, amittit illius possessionem.*

5 *Possessio capta vigore monitorij habentis clausulam,* si quis, *si nullus aderat possessor, vel legitimus contradictor, est valida.*

6 *Possessio capta vigore exequutorialiũ, parte consentiente, non est attentata.*

7 *Possessio capta vigore monitorij habentis clausulam,* si quis, *stante legitimo contradictore, est attentata.*

8 *Clausula,* si quis, *posita in monitorio, parte comparente, resoluitur, in citationem. Cuius vigore censetur lis introducta ad effectum attentatorum, in praiudicium obtinentis monitorium.*

DECISIO CCCCXCII.

Domini dixerunt, neutri ex partibus dandum esse mandatum de manutenendo, sed apponendum sequestrum. Apponitur enim quando partes litigantes nõ sunt in possessione. Abb. *in cap. dilectus, num. 14. de sequestr. possess. & fruct.* † Vel quando possessio est attentata. Verall. *dec. 51. lib. in manuscript.* AA. *dec. 9. lib. 1.* Hîc autem Martinus amisit possessionem, & ideo non est agendum de manutentione, quæ non datur nisi possidenti, *§. hodie, instit. de interd.* † Bernardus verò attentauit, illam capiendo, quæ propterea non est manutenibilis, ex alleg. per Lancell. *de attent. c. 4. declarat. 4. num. 49.* Nam Martinus, licèt sibi intimato monitorio AC. fuerit protestatus, † acquieuit tamen traditioni possessionis, cùm dederit etiam claues Sacrarij, & propterea, dicendus sit possessionem amisisse, cùm solo animo perdatur, *l. 3. §. in amittenda, ff. de acquir. possess.* Et in terminis de traditione clauiũ fuit resolutum in causa Vicen. Vnionis 29. Maij 1595. coram D. Cardinale Mantica.

1
2
3
4

5 Bernardus verò non poterat capere possessionem vigore dicti monitorij habentis clausulam, *si quis,* quia licèt eam potuisset capere, si non adfuisset possessor, vel legitimus contradictor, vt fuit in terminis resolutum in causa Triden. Parochialis sanctæ Christinæ, 4. Nouembris 1592. coram D. Cardinale Pamphilio. Vel si adfuisset, & consensisset, vt dicitur de exequutorialibus, † quarum vigore, si capiatur 6 possessio parte consentiente, non dicitur attentata, etiam quòd non reproducantur, vt seruentur qua-

tuor termini, iuxta stylum, vt in decisione Burgen. Iurisdictionis, 12. Ianuarij 1582. coram D. de Rubeis. Tamen in casu isto, intimato monitorio, Martinus se opposuit, vt dictum est, & fuit protestatus, quòd erat possessor Ecclesiæ, & quòd proptereà appellabat ad sanctã sedem
7 Apostolicam. † Et ideo stante clausula, *si quis senserit se grauatum, &c.* posita in monitorio, fuit resolutum in simplicem citationem. Vnde Bernardus absque vitio attentatorum
8 non potuit capere possessionem, † quia ad effectum, quòd nihil per ipsum deberet innouari, satis censebatur introducta lis, *Clem. 2. vt lit. pend.* Rot. *dec. 6. vt lit. pend. in nou.* Roman. *cons. 330. num. 2. ante fin.* Lancell. *de attent. par. 2. c. 4. in præfat. num. 36.* Nec potest dici, quòd protestatio fuerit facta post possessionem captam, quia ex ipsa intimatione constat de contrario, cùm in cõtinenti dederit cedulam dictæ protestationis. Vnde fit, quòd licèt postmodùm præstiterit patiẽtiam, quòd Bernardus caperet possessionem, quòd ista patientia opereretur, quòd se habuerit pro spoliato, non autem quòd possessio Bernardi non sit attentata, cùm fuerit capta lite pendente coram AC. quæ ex ipso monitorio resoluto in citationem censebatur introducta in præiudicium ipsius Bernardi, vt nihil deberet innouare, vt dictum est.

Quæ dicuntur de possessione Vniuersitatis, nihil faciunt; quia Vniuersitas non potest prætendere possessionem Ecclesiæ, ex deductis per Crotum *in cons. 26. num. 14.*

VRBEVETANA FIDEICOMMISSI.

Ven. 27. Nouembris 1609.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommissum in quo sunt vocati descendentes masculi, extenditur vltra pronepotes.*

2 *Nomen* descendentes, *est collectiuũ, & comprehendit de sui natura omnes descendentes in infinitum.*

3 *Dictio*, ex, *aliquando denotat causam immediatam, aliquando remotam.*

4 *Dictio*, extra, *verificatur etiam in causis successiuis, non immediatis.*

5 *Filius participat de substãtia patris, nepos de substantia patris, & filij, pronepos de substantia patris, fily, & nepotis.*

6 *Clausula*, ita quòd, *declarat, & regulat præcedentem dispositionem.*

7 *Testator volens bona sua remanere apud masculos de stirpe, intelligitur voluisse perpetuum fideicommissum, & 8, & 10.*

8 *Fideicommissum inductum ex prohibitione alienationis, non extenditur vltra quartum gradũ, secùs quando constat de voluntate testatoris.*

9 *Substitutionis reciprocæ requisita.*

10 *Testator volens totam suam hæreditatem remanere apud masculos de stirpe, censetur induxisse fideicommissum, & onus restituendi superstitibus.*

11 *Substitutio dicitur facta vltimo morienti, si adsunt verba*, & si aliquis.

12 *Testator diuidens hæreditatem inter filios per quotas, censetur substituisse illos in tota hæreditate, si præcessit reciproca substitutio.*

13 *In toto comprehẽditur qualibet pars, in omnibus verò partibus simul sumptis totum continetur.*

DECISIO CCCCXCIII.

POst resolutiones factas, quòd constabat de fideicommisso ad fauo

fauorem descendentium Petrucij, qui licèt essent positi in conditione, tamen ex coniecturis censebantur vocati, dubitaui super reseruatis in dd. decisionibus, scilicèt, an fideicommissum extendatur vltra pronepotes, & an adsit reciproca inter ipsos. Et Domini, præsuppositis dictis decisionibus, quas tamen voluerunt reuidere, quoàd vtrumque caput affirmatiuè resoluerunt. † Et
1 quantum attinet ad primum, cùm sint vocati descendentes masculi, sequitur, quòd fideicommissum tendatur vltra pronepotes, † quia nomen
2 *descendentes* est collectiuum, & comprehendit de sui natura omnes descendentes in infinitum, §. 1. *in auth. de hæred. ab intestato venien. l. fin. C. de suis & legit. hæred.* latè Cardin. Mant. *de con. vlt. vol. lib.* 8. *tit.* 12. *tu.* 1. & Nat. *conf.* 64. *num.* 6. *lib.* 1. Et fuit resolutum in causa Bononien. de Felicinis, 28. Febr. 1591. coram bo. me. D. Cardinale Seraphino, & nuperrimè in causa Florentina fideicōmissi de Decis. 3. Decembris 1607. coram R.P.D. meo Manzanedo. Et in isto casu videtur cessare omnis difficultas, quia testator expresè vocauit descendentes vltra pronepotes, ibi, *quòd si aliquis ex filiis dicti testatoris, vel nepotibus masculis, ex filiis, vel nepotibus, vel aliquis alius descendens masculus non superesset.* Vnde si primò posuit in conditione filios, deinde nepotes ex filiis, & postmodùm nepotes, vtique intellexit de pronepotibus, cùm expresè priùs posuerit in conditione nepotes ex filiis: aliàs enim induceretur repetitio verborum sine aliquo effectu operandi, vt in terminis considerat Alex *conf.* 125. *num.* 11. *& seqq. lib.* 5. Et benè etiam in puncto Castilioneus, *conf.* 26. *num.* 8. *vers. rursum, cum seqq.* Cuman. *conf.* 13. *nu.* 2.

Neque releuat, quòd illa clausula, *quòd si aliquis*, est repetitiua immediatè antecedentis clausulæ, *& si quis eorum*, (scilicèt Petrucius filius, & alij nasciturі hæredes instituti) decederet in pupillari ætate, vel posteà quandocumque sine filiis masculis legitimè ex se descendentibus, substituit etiam & eis superuinentem & superuiuētes, & eorum filios masculos, & alios descendentes masculos ex eis. Vnde cùm primò substituerit superuiuentes filios, & eorum filios masculos, & sic nepotes, & deinde alios descendentes ex eis, non excedit gradum pronepotum, cùm vocet descendentes ex nepotibus. † Quæ dictio, *ex*, deno- 3
tat causam immediatam, vt in terminis dicit Cephal. *conf.* 330. *nu.* 39. *& seqq.* Nam fuit responsum, quòd Cephalus mouetur, quia dictio, *ex*, denotat causam primam, sed subdit, quòd denotat etiam causam remotam, quando constat de mente testatoris, prout in casu isto, ex dicta sequenti clausula. *Quòd si aliquis ex filiis dicti testatoris*, in qua simpliciter ponit descendentes masculos in cōditione, & in ea verbis expressis, vt dictum est, vocauit descendentes vltra pronepotes. Et hæc eo ampliùs procedunt, † quia dictio, *ex*, de sui 4
natura verificatur etiam in causis successiuis, non immediatis, quando aliquid de substantia primi retinet, veluti nepos, pronepos, dicitur descendens ex auo, & ex proprio corpore aui, † quia sicuti filius partici- 5
pat in generatione de substantia patris, & nepos de substantia filij & patris, & pronepos de substantia nepotis, filij, & patris, dicitur verificari dictio, *ex*. Ita Castr. *in conf.* 164. *nu.* 4. *vers. constat autem, lib.* 2. Et in puncto fuit resolutum in allegata causa Bononien. de Felicinis. Quæ optimè

mè confirmantur, ex quo testator post dictos suos descẽdentes substituit transuersales, concludendo testamentum per hæc verba, *Ita quòd hæreditas semper remaneat apud masculos de stirpe, & nunquam ad descenden-*
6 *tes filias, vel fœminas deueniat.* † Quæ clausula, licèt stet accessoriè, & declaratoriè, & non ampliatiuè ad priùs disposita, nihilominùs declarat & regulat præcedentem dispositionem. Soc. sen. *cons. 49. nu. 2. vers. aut*
7 *dicemus, & n. 5. vers. ad propositũ lib. 1.* † Et propretereà cùm testator voluerit bona remanere semper apud masculos de stirpe, dicendum est, intellexisse perpetuum, & absolutum fideicommissum, quia aliàs eius intentio non posset effectuari. Gozad. *cons.* 102. *num. 7. vers.* 8. Crot. *cons.* 48. *num.* 25. *lib.* 1. *vol.* 1. Ruyn. *cons.* 147. *nu.* 12. *&* 13. *vol.* 2. Gabr. *de fideicom. conclus.* 10. *num.* 12. Et fuit dictum in causa Perusina Bonorum de Herculanis, 22. Aprilis 1580. coram Brauo, & in firmana fideicommissi de Fulchis 2. Aprilis, & 10. Decembris 1601. coram Illustrissimo Pamphilio.

Neque facit, quòd fideicommissum non extendatur vltra quartum gradum, vt *in §. nos igitur, auth. de re-*
8 *stit. fideic.* † Quia hoc procedit in fideicommisso inducto ex prohibitione alienationis, quod etiam non est simpliciter verum, in omnibus, vt declarat Natt. *in cons.* 64. *num.* 6. *lib.* 1. Sed quando constat de voluntate testatoris, vt quia fideicommissum sit factum fauore agnationis, prout est istud de quo agitur, vt dicitur in aliis decisionibus, extenditur vltra quartum gradũ, vt bene per Cephal. *in cons.* 137. *num.* 38. *& seqq.* vbi plures alios allegat. Dec. *cons.* 321. *col.* 2. *in princ. vers. non obstat, quòd dispositio testatoris.*

9 Quantum attinet ad secundum caput, an adsit reciproca inter descẽdentes, licèt ad hunc effectum tria requirantur; primum nempe, quòd omnes sint à testatore honorati. Secundum, quòd substitutio sit facta vltimo morienti. Tertium, quòd sit facta in tota hæreditate, tamen idem sequitur, si ex coniecturis cõstat, testatorem inter vocatos voluisse adesse reciprocam, ex allegatis per Illustrissimum Manticam *de coniect. vlt. vol. lib. 7. tit. 5. num.* 15. Hîc autem satis hoc apparet, tam ex coniecturis, quàm quia expressè dicta requisita adsunt. Ex coniecturis, quia si testator vocauit descendentes, & extendit fideicommissum vltra pronepotes, & illud fecit fauore agnationis, vtique hoc non posset esse, nisi reciproca adesset inter ipsos, ex allegatis per Illustrissimum Mantic. *vbi suprà in fin.* quod etiam suadetur ex clausula, *ita quòd hæreditas dicti testatoris semper remaneat apud masculos de stirpe*, quæ declarat mentem testatoris, vt dictum est. † Vnde, si te- 10
stator intellexit de tota hæreditate, vt mox dicetur, cùm voluerit semper remanere apud masculos de stirpe, censetur inductum fideicommissum, & onus restituendi superstitibus: Socin. *cons.* 43. *num.* 5. *lib.* 3. Aym. *cons.* 130. *num.* 10. Curt. iun. *cons.* 145. *num.* 9. *in fine.* Soc. iun. *cons.* 140. *nu.* 8. *lib.* 3. Rol. 2. 3. *num.* 21. *lib.* 4. Et fuit resolutum in causa Bononien. de Sauignanis, 15. Maij 1589. coram bo. me. D. Cardinale Seraphino. Et quia prædicta requisita adsunt. Vocatio enim quæ est primum requisitum, est clara ex tribus decisionibus in hac causa factis, quæ in huiusmodi disputatione præsupponuntur, vt dictum est. † Secundum verò quòd 11
substitutio sit facta vltimo morienti, satis patet ex verbis æquipollentibus, superiùs relatis, ibi, *& si aliquis, &c.*

quis,&c.& ibi,*quòd si aliquis,&c.*Soc. *cons.*110.*num.*35.*lib.*3.Tertium verò, quòd substitutio sit facta in tota hæreditate satis patet ex dicta clausula,*quòd si aliquis ex filiis dicti testatoris, vel nepotibus, &c.* substituit eis Hugolinum,& Leonellum,& Ioannem, & Farulfum, scilicèt prædictos Hugolinum,& Leonellum pro duabus partibus,& prædictos Ioannem & Farulphum pro reliqua ter-
12 tia parte, &c. † Vnde cùm diuiserit hæreditatem per quotas, censetur facta substitutio in tota hæreditate.
13 † Sicut enim in integrali toto comprehenditur quælibet eius pars, ita in omnibus partibus simul sumptis totum continetur; ex notatis per Bald.*in cons.*153.*in princ.lib.*3. & per Cald.*cōs.*10.*in fin.de feud.*Et in specie hoc fuit resolutum in causa Firmana bonorum,28.Martij 1583.sub *n.*5. coram bo.me.Cardinale Lancellotto,& in allegata causa Bononien.de Feliciniis. Cui tertio requisito non obstat facultas data alienandi; quia hæc non tollit, quòd substitutio sit facta in tota hac hæreditate, si non fuerit alienata, vt consideratur in aliis decisionibus.

ROMANA VINEÆ DE Corbinellis.

Mercur. 2. Decembris 1609.

SVMMARIVM.

1 *Confessio facta in vno iudicio probat in alio, contra confessum, & eius hæredem, nu.*2.
3 *Sine primo extremo non cōpetit actio spolij.*
4 *Possessio ciuilis præsumitur continuata vsque ad decem annos.*
5 *Possidens naturaliter,non potest agere spolio contra anteriores possidentes ciuiliter,aut contra habentes causam ab eis.*
6 *Petens immissionem,si habet ciuilem, intelligitur petere immissionem pro naturali.*
7 *Possessio non potest esse penes duos.*
8 *Possessio ciuilis præsumitur retēta per decem annos.*
9 *Acquiescentia decem annorum præsumitur mutatio voluntatis.*

DECISIO CCCCXCIV.

EX confessione Adolæ facta in iudicio cōtra dominos de Bandinis,constat,ipsam fuisse in possessione Vineæ de qua agitur, nomine suo, & sororum. † Quæ confessio, 1
cùm sit facta ab ipsamet Adola,probat etiam in alio iudicio,cùm dictæ sorores essent in causa,& prosequerentur idem ius cōtra præfatos dominos de Bandinis. Felyn. *in c.*1.*nu.*18.*vt lit.non contest.* † Et nocet Cæ- 2
sari filio, & hæredi ipsius Adolæ. Paris. *cons.*11.*num.*39. *&* 40. *vol.*3. Decian.*cons.*44.*num.*77.*& seqq.vol.*3. Vnde sequitur, quòd sententia AC. remaneat iusta,quia Cæsar non poterat agere spolio, nisi pro tertia parte, & non pro aliis duabus, vt constaret de primo extremo illius tertiæ partis tantùm,† sine quo non 3
competit actio spolij, *cap.cùm ad sedem, de restit.spoliat.* Socin. *in l. rem quæ nobis, nu.*16.*ff.de acquir.possess.*

Non obstat,quòd Adola primùm, & deinde Cæsar possederint totam vineam, vt probatur ex testibus, & ex locationibus, cum perceptione fructuum. Et in omnem euentum, dato quòd dictæ sorores aliàs possederint, habuerunt se pro spoliatis, cùm obtinuerint immissionem,licèt nulliter, non citato Cæsare. Nam fuit responsum, quòd cùm ex confessione Adolæ,constet de possessione dictarum sororum,vt dictum est,

cùm non constet, quòd ex possessione totius vineæ, quam postmodùm habuit, Adola, & Cęsar habuerint se pro spoliatis, præsumuntur
4 ciuiliter possedisse, † quia possessio saltem ciuiliter præsumitur continuata, vsque ad decem annos, Bald. *cons.446.num.2.& 3.vers.nec obstat si diceretur, lib.1.* vbi de communi. Et in specie de possessione, quæ probatur ex confessione partis, dicit Alciat. *de præsumpt.reg.2. præsumpt.21. num.10.vers.sed ista ratio non est bona.*
5 † Et propterea Cæsar, ex possessione naturali quam habuit totius vineæ, non potuit agere spolio contra dictas sorores ciuiliter possidentes, vt in specie dicit Host. *in cap. olim, 12.num.16.vers. hoc casu, de restit.spol.* & per consequens nec contra Burgium habentem causam ab eis, cùm in istis terminis exceptiones competentes principali competant successori, vt per Alciat. *vbi suprà nu.5. vers.tu aduerte.*
6 Nec ex quo obtinnerunt immissionem, dicẽdum est, habuisse se pro spoliatis, quia de hoc non constat, imo potiùs apparet de contrario, quia petierunt manuteneri in possessione vineæ, seu immitti. Et ideo dicendum est, petiisse immissionem pro naturali possessione, & non pro ciuili, quam animo præsumebatur
7 retinere, vt dictum est. † Et non potest esse penes duos. glos. *in l.si vt certò, §.si duobus vehiculum, in verb. dominium,* vbi etiam Castr. *num.7. ff.commod.* Et sæpiùs hoc fuit resolutum in Rota, & signanter vltimo loco in causa Carthaginen. Canonicatus, 25. Maij pręteriti, coram R.P.D. meo Lancellotto.
8 Neque releuat, quòd cessat præsumptio retentionis possessionis ciuilis, cùm sit lapsum decennium. Alciat. *dicto loco, num.52.* qui plures allegat, quia cõclusio prædicta procedit, concurrente acquiescentia. † 9
Nam per acquiescentiam decem annorum, præsumitur mutatio voluntatis. Quæ acquiescentia hîc non adest, cùm de anno 1596. dictæ sorores petierint manuteneri, vel immitti in possessionẽ dictæ vineæ. Et cõsiderauit Rota in causa Romana fructuum, 9. Aprilis, 1601. coram R.P.D. meo Ludouisio. Et est de mente Alciati *loco proximè allegato.*

FVLGINATEN. FIDEIcommissi.

Merc. 2. Decembris 1609.

SVMMARIVM.

1 *Bona fideicommissario non possunt alienari, & in dubio quis non censetur de illis disposuisse, nu.2.*
2 *Alienatio si prohibita sit à testatore extra familiam, non censetur permissa in familia.*
3 *Prohibitio alienationis facta per fideicommissum declaratur, & restringitur à fideicommisso.*

DECISIO CCCCXCV.

Domini dixerint, Tiberium non 1
potuisse disponere de bonis subiectis fideicommisso ad fauorem filiorum Frãcisci Mariæ eius fratris prædefuncti, in pręiudicium Equitis Ioannis Baptistæ vocati ad dictum fideicommissum. Ruyn. *cons.117.nu.26.lib.2.& cons.168.nu.1.lib.3.* Curt. iun. *cons.167.nu.4.vers.si enim,* † prout 2
nec in dubio censetur disposuisse, ex allegatis per Surd. *decis.292.nu.19.* Nam & si testator prohibuerit alienationẽ extra familiam, idest, filios, & descendentes ipsius testatoris, non inde sequitur in casu isto, quòd permiserit alienationem in familia,

subueç

ſubuertendo ordinem fideicommiſ-
3 ſi,†quia cùm dicta prohibitio ſit facta ſtatim poſt fideicommiſſum, eſt annexa, & coniuncta dicto fideicōmiſſo, & ideo recipit declarationē, & reſtrictionē à dicto fideicōmiſſo, apponēdo etiam illi maius vinculū, vt benè declarat, & exornat Dec. *in conſ.636. num.7. & ſeqq.* pluriès in Rota canonizato, Verall.*dec.*123. *incip.Comes Guido lib.2.in manuſcript.* Et fuit reſolutum in cauſa Peruſina de Fumaiolis, 5. Decembris 1597.& 21. Aprilis 1598. coram bo.mem.D. Litta, & in cauſa Firmana fideicommiſſi de Fulchis, 2. Aprilis, & 10. Decembris 1601. coram Illuſtriſſimo D.Cardinale Pamphilio & aliàs ſæpiùs.

Et propterea non eſt opus hìc ingredi illam quæſtionem, quando grauatus poſſit diſponere, & quomodò, ſi eſt prohibitus alienare extra familiam, vel grauatus relinquete in familia, vel quando fideicommiſſum eſt relictum familiæ, vt cōciliando opiniones poſt alios diſtinguit Surd.*conſ.*247. *num.*14. *lib.*2. Illuſtriſſimus Mantic.*de coniect.vlt.vol. lib.*8.*tit.*12.*nu.*19. ſecundùm nonam impreſſionem. Et Rota in cauſa Bononien. de Sauignanis, 15. Maij 1589. coram bo.me.Illuſtriſſimo D. Cardinale Seraphino; quia ſatis eſt, quòd iſta prohibitio alienationis declaretur à fideicommiſſo, itaut grauati non poſſint alienare, etiam in vocatos, ſubuertendo tamen dictum fideicommiſſum, per ſupradicta.

CÆSENATEN. DE Aldinis.

Merc.9. Decembris 1609.

SVMMARIVM.

1 *Spoliator regulariter nō auditur, niſi priùs purgato ſpolio.*
2 *Clauſula* arbitrio Rotæ *operatur, vt omiſſo rigore, ſeruetur æquitas, & num.7.*
3 *Spoliator pauper, non doloſus, ſtante clauſula* arbitrio Rotæ, *poteſt audiri, reſeruatis expenſis & fructibus in fine litis.*
4 *Authoritas iudicis excuſat à dolo.*
6 *Condemnatio valet in eo in quo fuit probatum, licèt plus ſit petitum in quantitate, vel tempore.*
7 *Paupertas regulariter non ſuffragatur ad hoc vt audiatur ante purgatum ſpolium, ſecùs tamen eſt, ſtante clauſula,* arbitrio Rotæ.
8 *Præceptum impoſſibile non obligat.*

DECISIO CCCCXCVI.

1 ET ſi ſpoliator non debeat regulariter audiri, niſi priùs purgato ſpolio, *c.conquerente,* vbi Bald.*verſ.in textu ibi integrè de reſtit. ſpoliat.* 2 † tamen eùm ſignatura commiſerit hoc negocium arbitrio Rotæ, ſecundùm quòd omiſſo rigore, ſeruatur, æquitas. Creſc.*dec.*4.*nu.*3.*de teſtibus.* Dec. *in l.certum nu.*14. *C.vnde legit.* 3 † Domini cenſuerunt, Ioannē Baptiſtam poſſe audiri, reſeruatis expenſis, & fructibus in fine litis, cùm non fuerit doloſus ſpoliator. Mohed. *deciſ. 2.de ſolut.* Put. *dec.*4. *eodem titulo,* & dixit Rota in cauſa Toletana parochialis 13. Ianuarij 1595. coram Reuerendiſſimo Paeen. Iſta enim eſt mens Signaturæ. Et ita ſeruatur in Rota, vt dicit Pantan. *de ſpolio lib.*4. *cap.*2.*num.*31. Nam licèt ei non debuiſſet concedi immiſſio, niſi priùs factis detractionibus, 4 † tamen auctoritas iudicis eum excuſat à dolo, vt poſt Angel. *in l.*1.*§. hoc interdictū, ff. de vi, & vi arm.* dicit Alberic. *in*

*conſ.*778. *num.*41. Nec ex eo poteſt deduci dolus, cum non conſtet de identitate bonorum, quia de ea datur magnus fumus. Et licèt bona in quæ Ioaunes Baptiſta fuit immiſſus, non videantur concordare eum bonis deſcriptis in libello, hoc non refert, quia ſi probabatur identitas, licèt non in omnibus bonis petitis,
5 hoc ſuſſicit, † quia etiamſi plus petatur in quantitate, vel tempore, valet condemnatio in eo quod fuerit probatum, Angel.*conſ.*523.*per totum*, Alex.*conſ.*208.*nu.*7.*li.*7.Roman. *conſ.*21.*per totum*, vbi apoſtil. Et hæc tantò magis placuerunt Dominis, quia fideicommiſſum eſt canonizatum ad fauorem Ioannis Baptiſtæ per tres conformes, & eius paupertas
7 iam eſt probata. † Quæ licèt nõ ſoleat ſuffragari in iſtis terminis, vt per Put. *dec.*143. *lib.*1. tamen ſecùs eſt, ſtante clauſula *arbitrio*, ſecundùm quam, ſi eſt ſeruanda æquitas, omnis æquitas ſuadet, quòd ſtante paupertate, audiatur reſeruatis dictis fru-
8 ctibus, † cùm impoſſibile præceptũ non obliget. Abb. *in cap. Odoardus, num.*7. *in fine, & num.*9.*de ſolut.* Put. *dec.*56.*nu.*14. *lib.*1.

GERVNDEN. IVRIS intereſſendi in Capitulo.

*Ven.*11.*Decembris* 1609.

SVMMARIVM.

1 *Canonici conſtituunt Capitulum.*

2 *Ex quaſi poſſeſſione certorũ actuum non acquiritur poſſeſſio vniuerſalis, & nu.*6.*ſecùs, ſi eſt actus Vniuerſalis, nu.*5.

3 *Bart.*in l.1.§.hoc interdicto, nu.1. verſ.pone exemplum, ff.de itiner. act.priuat. *declaratur.*

4 *Poſſeſſio per vnicum actum iure familiaritatis factum non acquiritur, ſecùs ſi non eſt iure familiaritatis.*

5 *Creatio in Priorem, vel Conſiliarium à Communi, eſt actus vniuerſalis.*

DECISIO CCCCXCVII.

Domini reſoluerunt, non conſtare de quaſi poſſeſſione vniuerſali portionariorum intereſſendi in Capitulo, quia cùm ipſis vis reſiſtat, † Canonici enim conſtituunt 1
Capitulum, Compoſtel. *in c.*1.*nu.*4. *verſ. nunquid Portionarij, de elect.* Veral. *dec.*84.*par.*1. † ex quaſi poſſeſ- 2
ſione certorum actuum non fuit acquiſita quaſi poſſeſſio vniuerſalis, iuxta notata per Bald. *in conſ.* 234.*col.*2.*in princ.verſ. nec ſufficere videtur, lib.*2. Sed ad hunc effectum eſſet neceſſaria poſſeſſio omnium rerum, vt per eundem Caſtr. *dicto loco col.*3.*poſt med.verſ.& licèt excuſſio.* Vel quòd fuiſſent in poſſeſſione, permittentibus Canonicis, votandi in iuribus generalibus, quæ haberent ſigna vniuerſalitatis, vt per Abb. *in conſ.* 62. *col. penult. in fin. verſ. ex quo quis exercet.*

Neque obſtat, quòd in illis acti- 3
bus in quibus Portionarij fuerunt admiſſi, dicitur, *Canonici, & Portionarij Capitulum repræſentantes.* Et ideo videtur acquiſita quaſi poſſeſſio vniuerſalis, ex doctrina Bart. *in l.*1.*§. hoc interdicto, num.*1. *verſ. pone exemplum, ff.de itin. actuque priuat.* quem ſequitur Barbat. *in conſ.* 69. *col.* 2. *in princ. verſ.vnde dicit Bart. vol.*3. vbi, quòd ſi Commune pateretur aliquem eſſe de Prioribus, vel ſemel præponeret illum in Concilio tanquam conſiliarium, ex vnico actu acquiritur poſſeſſio. Quia fuit reſponſum, quòd Bart. loquitur ad effectum cognoſcendi, an poſſeſſio
ſit iure familiaritatis, † quia ſi eſt 4
iure familiaritatis, per vnicum actum.

actum non acquiritur possessio, secùs autem, si quis fieret de Prioribus, vel proponeretur tanquam cōsiliarius, quia tunc per vnicum actū acquireretur possessio, cùm non esset iure familiaritatis. Et quatenus dicatur colligi ex Bartholo, quòd ille qui fieret de Prioribus, vel proponeretur tanquam consiliarius, acquireret quasi possessionem vni-
5 uersalem, tamen hoc non facit, † quia quòd quis sit de Prioribus, vel publicetur tanquam consiliarius, est actus vniuersalis, vt colligitur ex Abbate *in dicto cons. 62. in dicto vers. ex quo quis exercet*, & per Castr. *in dicto cons. 234. vers. & licèt excussio*. Et ideò nihil mirum, si acquiratur quasi pos-
6 sessio vniuersalis. † In proposito autem actus sunt particulares, nō vniuersales. Et propterea in illis dicendum est, verba illa *Capitulum repræsentantes*, verificari, quia hæc verba non denotāt talem vniuersalitatem, vt censeatur acquisita quasi possessio vniuersalis, iuxta notata per Gemin. *in c. fin. nu. 5. in fine, vers. in dubio non videtur sequi, de preb. & dignit.*

LVGDVNEN. COMputorum.

Ven. 11. Decembris 1609.

SVMMARIVM.

1 *Petenti interesse, vel damna, incumbit onus probandi, se illa passum fuisse, propter causam ob quam petit interesse, vel damna, & nu. 2.*

3 *Ruin.* consl. 104. num. 6. lib. 1. *reprobatur.*

4 *Cautio de restituendo in euentum succumbentiæ, pecunias quæ soluuntur, operatur, vt sequuta succumbentia, perinde sit, ac si nunquam fuissent soluta, & fructus illarum spectēt ad soluentem. Quod declara, vt n. 5.*

5 *Fructus rei spectant ad dominum, etiam reuocabiliter dominum, & nu. seq.*

6 *Cautio de restituendo pecunias in euentum succumbentiæ, operatur, vt dominium censeatur acquisitum reuocabiliter.*

DECISIO CCCCXCVIII.

CVm domini de Oricellariis vigore mandati exequutiui coacti fuerint soluere dominis de Cusanis certam pecuniarum summam, data tamen cautione de illam restituendo in euentum succumbentiæ, cùm dicti Cusani postmodùm succubuerint, & dictas pecunias restituerint, Dubitaui an constaret de damnis, & interesse ratione dictæ summæ, quæ venirent restituenda Dominis Oricellariis. Et Rota censuit negatiuè respondendum, † quia 1
onus probandi interesse, & damna, incumbit Oricellariis ea petentibus, Innoc. *in c. 2. num. 1. de ordin. cog.* & ipsi nihil probant, quod releuet. Non quidem respectu lucri cessantis, cùm non ostendant in specie, quòd si dictæ pecuniæ minimè solutæ fuissent, tantùm fuissent lucrati, quæ probatio inter alia requiritur, vt interesse prędictum debeatur. Castr. *in l. 3. §. fin. ff. de eo quod certo loco.* Mohed. *dec. 3. de vsur.* † Nec etiā 2
respectu damni emergentis, quia illud debet probari obuenisse ex dicta solutione, Innoc. *in cap. 1 de vsur.* Mohed. *decis. 1. num. 1. & decis. 2. eodem tit.* & tenuit Rota in causa Romana Cambiorum de Gradis. 15. Maij 1592. coram Illustrissimo D. Cardinale Millino, & in causa Romana de Zaberiis. 7. Aprilis 1581. corā bo. me. Cantuccio, & in causa Romana vineæ de Brunis, 2. Decembris 1591. corā bo. me. Orano. † Rota enim, vt 3
habetur in dictis decisionibus, non

ſequitur dictum Ruin. *in conſ.*104. *num.6.lib.*1.quòd ſufficit conſtare de damno,ex quo præſumitur, quòd ſi id quod debebatur fuiſſet ſolutum, illud non fuiſſet incurſum, ſed vult, quòd in ſpecie probetur, damnum fuiſſe incurſum ex illa non ſolutione, & propterea licèt tunc domini Oricellarij pecunias haberent ad cenſum, tamen cùm non probent in ſpecie, quòd ſi dictas pecunias non ſoluiſſent, dictos cenſus redemiſſent,eis non debet refici aliquod damnum paſſum occaſione dictorum cẽſuum, ſecundùm opinionem Rotæ,vt dictum eſt.

4 Neque obſtat, quòd ſtante dicta cautione de reſtituendo in euentum ſuccumbentiæ,ſequuta ſuccumbentia, perinde fuit ac ſi pecuniæ nunquam fuiſſent ſolutæ, Caſtr. *in conſ.* 285.*in princ. lib.*2. Et fuit reſolutum in cauſa Romana Caſalis coram bo. me. D. Iuſto, & propterea cùm Cuſani ſuccubuerint, pecuniæ fuerunt Oricellariorum, & ipſis erant debiti fructus cenſus empti per Cuſanos ex dicta pecunia, ex tex. *in l. apud Labeonem, ff.de præſcript.verbis*, vbi,qui equos venales experiendos recepit, quicquid ex ipſis lucratur, reſtituit domino equorum. Nam fuit reſponſum, quòd hic non probatur identitas pecuniarum, & ſi
5 probaretur,nõ releuaret,†quia dato etiam quòd pecuniæ eſſent Oricellariorum, nihilominùs cùm Cuſani ex dictis pecuniis acquiſiuerint, effecti fuerunt domini cenſus empti ex dictis pecuniis, & tenebantur tantùm ad dictas pecunias, *l.ſi ex ea, C.de rei vend. lib.*1. *& l. penultima C.ſi quis alteri,vel ſibi*,& fructus ad ipſos ſpectabãt, cùm ſequantur rei dominum, *l.*1. *&* 2.*C.de pignor. act.l.Iulianus*, §. *ſi fructibus.ff.de act. empt.* Et propterea non ſumus in caſu *l.apud Labeonem*,in quo lucrum proueniebat ex re aliena, non ex re ſibi acquiſita ex pecunia aliena. Et in omnem euentum, veritas eſt, dominiũ pecuniarum fuiſſe dominorum de Cuſanis, quia & ſi ſolutio fuerit facta cum dicta cautione de reſtituendo in euentum ſuccumbentiæ,nihilominùs ex illa traditione fuit trãſlatum dominium in Cuſanos, &c. *l.traditionibus, C. de pact.* † Et dicta 6
cautio operatur tantùm,vt dominiũ cenſeatur acquiſitum reuocabiliter, ſcilicèt, vt reſoluatur in euentum ſuccumbentiæ; non autem irreuocabiliter. Medio tamen tempore Cuſani habuerunt dominium pecuniarum. Angel. de Peruſ. *conſ.* 311. *num.*2. *verſ.ſuper* 3. vbi multa affert exempla. Et ita loquitur Caſtr. *in d. conſ.*285. *ibi, ſi apparuerit alios eſſe æquales, perinde eſt ac ſi ſolutum non fuiſſet*. Et propterea ſequitur, quòd ſolutio non fuerit conditionalis,ſed dominium ſimpliciter tranſlatum, reſoluendum tamen ex cauſa, ſcilicèt in euentum ſuccumbentiæ. Vnde licèt illa cauſa ex poſt facto fuerit reſoluta, quia Cuſani ſuccubuerunt,tamen interim fuerunt domini pecuniarum, & propterea lucrati fuerunt fructus inde prouenientes, vt declarat Soc.ſen.*in conſ.*170.*nu.*9. *lib.*2.

SPOLETANA DOTIS.

*Ven.*15. *Ianuarij* 1609.

EPITOME.

An & quando confeſſio dotis facta à marito cõſtante matrimonio, cenſeatur facta ſub ſpe futuræ numerationis, vel animo donandi.

SVM

SVMMARIVM.

1 *Confessio dotis facta à marito, constante matrimonio, nulla praecedente promissione, in dubio non censetur facta ad probationem veritatis; contrarium vide nu. 2.*

3 *Limitatur conclusio, si adsunt coniecturæ in contrarium; quas vid. nu. 7. & 8.*

4 *Exceptio non numeratæ dotis, facta sub spe numerationis, non potest opponi à marito, eiusque successoribus, post lapsa tempora; secùs si confessio facta sit animo donandi.*

5 *Intra quæ tempora opponi possit exceptio non numeratæ dotis.*

6 *Non opponens exceptionem non numeratæ dotis, videtur renuntiare.*

8 *Dos congrua dicitur, quæ est conformis dignitati natalium, facultatibus patris, & qualitatibus mariti.*

9 *Maritus emens bona nomine vxoris, præsumitur donare, nisi constet, mulierem aliunde habere pecuniam.*

10 *Reuocatio confessionis, parti non intimata, non prodest, etiam si facta sit apud acta notarij, si lis non pendebat apud eundem notarium; secùs si lis pendebat.*

11 *Ignorantia facti præsumitur, nisi contrarium probetur.*

DECISIO CCCCXCIX.

1 NOn potest controuerti, quòd confessio dotis facta constante matrimonio à marito, nulla præcedente promissione, in dubio non censeatur facta ad probationem veritatis, vt sæpiùs Rota conclusit, teste Verallio, *dec. 12. lib. 1. in manus.* Paleott. *dec. 192. aliàs 594. lib. 3. par. 3.* Gabr. *cons. 163. nu. 20. lib. 2.* nouissimè Illustrissimus Mantica, *de tacit. & ambig. conuent. lib. 11. tit. 20. num. 20. in* quibus locis testantur, ita omnes tenere, sed difficultas est, an huiusmodi confessio fuerit facta sub spe futuræ numerationis, vel animo donandi. Et licèt in alia decisione ego dixerim, non bene percipiendo mentem DD. meorum, † quòd in 2 dubio censetur facta sub spe futuræ numerationis, deceptus à Cumano *in cons. 31. num. 1. vers. circa secundum,* vbi de communi restatur, tamen res non ita de plano procedit, quia Rota nunquam firmauit huiusmodi articulum satis intricatũ, & dubium. Nam Gabr. *d. cons. 163. num. 8.* dicit, quòd haud potest facilè percipi, quę opinio sit cõmunior, licèt ille procliuior sit, quòd dicta confessio facta sit animo donandi, & Menoch. *lib. 3. præsumpt. 12. num. 60.* dicit, contrariam sententiam, nempe quòd confessio facta sit sub spe futuræ numerationis, sibi magis probari, *& num. 66.* dicit, quòd hæc opinio est magis vera, licèt contraria sit magis recepta. Et propterea difficile esset in iudicando ab ea recedere. Vnde, omissa hac quæstione, pro resolutione dicebant Domini, quòd quatenus tenẽda esset opinio, quòd confessio dotis facta constante matrimonio cẽseretur facta animo donandi, hoc esset verum in dubio, † 3 secùs autem concurrentibus coniecturis in contrarium, vt dicit Gabr. vbi suprà *nu. 41. & 48.* Illustrissimus Mãtica *pariter loco allegato n. 19.* Salyc. *in l. si mater, num. 1. vers. & vltra videas, C. de contrahen. empt.* Dec. *cons. 96. num. 3. vers. nec talis confessio,* vbi apostilla, *in verb. verisimilis* Alex. *cons. 18. num. 3. vol. 3.* Socin. sen. *cons. 65. nu. 8. vol. 1.* Bald. *in l. 1. nu. 4. vers. vnde quæritur, C. de priuileg. dot.* Mohed. *dec. 2. num. 6. de confess.* latissimè Surd. *cons. 489.* Gozad. *in cons. 41. nu. 13. vers. 4. inst.* Et tenuit Rota in causa Amerina

rina domus, *num.* 17. sub die 4. Maij 1579. coram Cantuccio. Hic autem ponderatis coniecturis, excludebatur quòd dicta confessio fuerit facta animo donandi, sed potiùs causa agnoscendi bonam fidem, & ad probandam numerationem, vel saltem dictæ coniecturæ effecerunt, vt confessio censeatur facta sub spe futuræ
4 numerationis, † quæ in casu isto operatur eundem effectum, cùm sint lapsa rempora ad opponendam exceptionem non numeratæ dotis, & contrarium non appareat probatum. Glos. *in l.* 1. *in vers. facit, C. de dot. cauta non numer.* Couar. *var. resol. lib.* 1. *c.* 7. *nu.* 5. *in fine vers. quòd si velimus*, Illustrissimus Mantica *dicto libro de tacit. & ambig. conuent. nu.* 9. Menoch. alleg. *lib.* 3. *præsumpt.* 12. *num.* 75. *vers. cæterùm, si probamus.* Licèt secùs sit, quando confessio fuit facta animo donandi, ex alleg. per eundem Me-
5 noch. *loc. proximè cit. num.* 74. † Quòd autem sint lapsa dicta tempora, satis patet; nam & si de iure Codicis, intra annum à die soluti matrimonij locum habeat dicta exceptio, *l. vlt. C. de dot. causa non numer.* tamen de iure nouissimo A[illegible] ventic. hoc locũ habet si matri[illegible]m intra biennium sit solutum, si verò fuerit solutum post biennium, vsque ad decennium, prout in casu nostro, hæc querela conceditur hæredibus mariti intra tres menses post matrimonium dissolutum, *auth. quod locum, eod. tit.* Gozad. *cons.* 28. *num.* 2. Plot. *inter cons. vltim. vol. lib.* 1. *cons.* 168. *nu.* 42. Et propterea, cùm hæredes mariti nihil opposuerint intra dictum tempus, eis obstat dicta exceptio, etiam quòd confessio sit facta constante matrimonio. Soc. sen. *cons.* 82.
6 *in prin. & num.* 1. *& seqq. lib.* 3. † Hæc enim videtur quædam tacita renunciatio. Cephal. *cons.* 474. *num.* 8. Illustrissimus Mantic. *sæpius alleg. loco, num.* 10.

† Quòd autem hîc adsint conie- 7
cturæ, satis suadetur quia Aloysius pater Franciscæ erat diues, & alias filias nuptui tradidit cum simili & maiori dote, vt deponunt testes in summario, *num.* 5. & Guidobaldus tanta erat dignus dote, cùm in primo matrimonio similẽ dotem scutorum duorum millium habuerit, nec decreuerat in officio, cùm de tempore secundi matrimonij, esset à secretis inclytæ Reipublicæ Ragusinæ, & in eadem ciuitate, vxorem duxit. † Vnde fit, quòd ista dos cen- 8
seri debeat competens, & congrua, & non excessiua, cùm sit conformis dignitati natalium, facultatibus patris dotantis, & qualitatibus mariti, & secundùm quantitatem aliis filiabus Aloysij datam, *l. quæro, ff. de iur. dot. l. filiæ pater, ff. de leg.* 3. Fulgos. *cons.* 32. *num.* 1. *ante fin. vers. & notan.* cum aliis, per Thesaur. *dec.* 192. *nu.* 1. Et hæc coniectura augetur ex confessionibus Guidobaldi, & suorum hæredum, de quibus deponunt testes in summario, *num.* 13. *&* 14. & ex mandato dato per eundem Guidobaldum ad ratificandum confessiones dotis, & ex acceptatione literarum cambij facta per eosdem hæredes, qui promiserunt computare dictam dotem in quibusdam bonis stabilibus per priùs Franciscæ assignatis. Et detegitur veritas huius facti iunctis prædictis, & sequentibus. Nam in ciuitate Ragusina adest statutum, quòd dotes non excedant summam scutorum mille, vt deponunt testes in summario, *nu.* 3. qui dicunt, quòd proptereà in pactis matrimonialibus fit confessio à marito pro scutis mille tantùm, & postmodùm pro residuo dotis, aut fiunt scripturæ priuatæ, aut fiunt literæ

literæ cambij ab ipsismet viris eisdem etiam directæ, prout fuit factum in casu isto post nouem menses à die contracti matrimonij, quod tempus ad hunc effectum non est considerabile. Vnde fit, quòd cùm dos sit congrua, habita ratione ad omnia prædicta, & concurrant etiã alia adminicula, & causa, ex quo modo prædicto fuerit contractum, cessat coniectura donationis, vt per Salyc. Deci. Alex. & Socin. *loc. præcit.*
9 vbi dicunt, † quòd si maritus emit bona, & dicat emere de pecunia vxoris, intrat præsumptio donationis, nisi constet, mulierem aliunde habere pecuniam. Ita in proposito, cùm dos videatur congrua, & digna viro, cessat præsumptio donationis, cùm præsumptio contraria magis videatur præualere, vt per Saly. & alios allegat.

Neque prædictis resistit, quòd confessiones fuerint reuocatæ per Guidobaldum, quia; aut ex prædictis probatur, quòd confessio fuit facta ad agnoscendam bonam fidem, & ad probandam numerationem, &
10 parum refert dicta reuocatio, † aut prædicta probant, confessionem fuisse factam sub spe futuræ numerationis, & etiam parum referr, cùm non fuerit parti intimata. Bald. *in l. in contractibus*, §. *fin.* & ibi etiam Castren. *C. de non numer. pecun.* Neque pro intimatione inseruit, quòd reuocatio fuerit facta in actis eiusdem notarij, vnde præsumitur scientia, & vbi adest scientia, non requiritur intimatio, vt per Put. *dec.* 110. *lib.* 2. quia quicquid dicendum esset, an sufficiat in hoc casu scientia præsumpta, in omnem euentum prædicta procederent, si lis penderet, & apud acta notarij causæ fuisset facta reuocatio. Hic autem reuocatio non fuit facta penes acta notarij causæ, † vnde nullo pacto potest 11
inferri ad scientiam, cùm ignorantia facti præsumatur, nisi probetur contrarium, iuxta notat. per Bart. *in l. si quis patrem, in fin. ff. ad Maced.* Fulgos. *cons.* 196. *col.* 2. *circa med. vers. & sic fuit.* Alex. *cons.* 13. *in fin. lib.* 2.

BARCHINONEN.
Distributionum.

Ven. 15. *Ianuarij* 1610.

SVMMARIVM.

1 *Portio deficientis in Choro, seruientibus accrescit.*
2 *Clausula*, sine præiudicio alicuius, *præseruat omne ius, etiam minimum.*
3 *Portio deficientis propter statutum, vel consuetudinem, aliquando non accrescit seruientibus, sed Ecclesiæ.*
4 *Excipiens probare tenetur exceptionem, aliàs succumbere debet.*
5 *Clausula* sine præiudicio alicuius, *non præseruat ius euentuale.*

DECISIO CCCCC.

CVm in Ecclesia Barchinonen. 1
adsint certæ distributiones, quæ spectant ad canonicos, & beneficiatos simul, quarum natura de iure est, vt portio deficientis accrescat seruientibus. Gloss. *in Clem.* 2. *in verb. suspensus, de vit. & honest. Cler. & in Clemen. vt ij, in verb. dimidia, de ætat. & qualit. ordin.* & vtrobique notant Doctores. Et cùm sit communis sententia, vt per Couarr. *variar. resol. lib.* 3. *cap.* 13. *num.* 7. † Do- 2
mini censuerunt, constare de tali iure beneficiatorum circa dictas distributiones, quòd fuerit præseruatum per clausulam: *sine præiudicio alicuius*, appositam in literis suppres-

 sionis

sessionis nouem Canonicatuum, facta per sanctissimum D. N. nam per talem suppressioné deficit spes beneficiatis lucrandi portionem distributionum spectantem ad Canonicos. De quo præiudicio cùm non fuerit facta mentio in literis dictæ suppressionis, fuit præseruatum per dictam clausulam, quæ præseruat omne præiudicium non expressum. Oldr.*cons.330.in fin.*Sarnen.*super reg. de iure quæs.non tollen. cap.fin.* etiam quòd minimum sit. Put. *dec.6.lib.3.* Cæsar de Graff. *dec.1.num.4.de verb. signif.*

3 † Neque obstat, quòd adsint distributiones, quarum natura est, vt portio deficientium non accrescat aliis, sed Ecclesiæ. Gloss. *in dicta Clem. vt ij,* & notat Couarr. *loc.alleg.* Vnde beneficiati qui prætendunt præiudicium, debent ostendere, quòd agatur de primo genere distributionum, non de isto secundo. Nam fuit responsum, regulam stare pro beneficiatis, vt portio distributionum non inseruientium accrescat seruientibus. Et licèt verum sit, quando statuto, vel consuetudine Ecclesiæ cauetur, quòd certa portio detur seruientibus, & sit certa quota, quòd portio non inseruientis, non accrescit seruientibus, sed Ecclesiæ, vt per Glos. *in dicta Clemen. vt ij,* & declarat super dicta gloss. Imol. *num.33. post med.* Couarr. *loco allegato*, Tamen Capitulum non ostendit, adesse tale statutum, vel consuetudinem.† Et propterea cùm beneficiati habeant regulam pro se, 4
cùm Canonici non iustificent suam exceptionem, debent succumbere, *l.qui accusare, C.de eden.* & in terminis excipientis, Corn.*cons.80.num.4. in fin. vol.3.*

Minùs etiam facit, quòd per talem clausulam non præseruatur ius 5
euentuale, vt per Sarnen. *in reg. de non tollen. iure quæs.quæst.4.num.1. & seqq.* Nam fuit responsum, hîc nos non versari propriè in præiudicio euentuali, sed in præiudicio quod habet spem, & respectũ de præsenti, quia morientibus Canonicis, vel non inseruientibus, portio accrescit aliis seruientibus. Et propterea istud ius videtur præseruatum, vt per Sarnen. *loco allegato, num.14. vers. secundus casus est.*

F I N I S.

INDEX

INDEX PRIMVS,
DECISIONVM
PER DIOECESIM.

Inter

Sala

PPPp 12. *Maij*

Prima

FINIS.

INDEX SECVNDVS.

PRINCIPALIVM MATERIARVM QVÆ in his decisionibus continentur.

Exequu

Salarij

F I N I S.

INDEX

INDEX TERTIVS
RERVM ET VERBORVM
QVÆ IN HOC OPERE
CONTINENTVR.

D. significat decisionem. Primus numerus numerum decisionum, secundus numerus numerum decisionis.

Vide-

opera

CLAVSVLA CODIcillaris.

CLERICVS.

CLERICATVS.

COLLATIO.

CONDVCTOR.

CONFESSIO.

Confes

DECLARATORIA.

DECRETVM IRRItans.

DENOMINATIO.

DENVN

DISTRIBVTIONES Quotidianæ.

DIVIDVVM, DIVISIbile.

DIVISIO.

DOCTOR.

DOS. DOTARE.

DOLVS.

DOMINIVM.

DOMVS. DOMICILIVM.

DONATIO.

EPIS

EPISCOPVS.

ERROR.

EXAMEN.

EXEQVVTOR.

EXEQVVTORIALES.

EXHIBITIO.

EXPENSÆ.

FIDES.

FILIATIO.

FILIVS, A.

Filij

HÆREDITAS.

HÆRES.

HYPOTHECA.

HISTORIA.

IDENTITAS.

IGNORANTIA.

ILLEGITIMVS.

IMMEMORABILIS.

Insignia

Iudex

IVDICIVM.

IVRAMENTVM.

IVS INFERENDI.

IVRISDICTIO.

LÆ

YYYy 2 *Maxi*

LIQVIDATIO.

L I S.

L I T E R Æ.

Mona

NOTORIVM.

NOVATIO.

NOVALES.

NVLLITAS.

OBREPTIO.

OBSERVANTIA.

PERITVS.

PERIVRVS PERIVrium.

PETITORIVM.

PIGNVS.

POSITVS IN CONditione.

POSITIO.

Paria

POENITENTIARIVS.

POSSESSIO, POSSESSORIUM.

POSTERIOR, ET prior.

PRÆBENDA.

PRÆCEPTORIA.

PRÆLATIO.

PRÆLATVS.

PRÆSCRIPTIO.

litia

PRIMVS ET SECVNDVS acquirens.

PRINCIPALIS.

PRIVILEGIVM.

PROBATIO.

PROCVRATOR.

PRODVCTIO.

PROOEMIVM.

PROMITTERE.

PROROGATIO.

PROTONOTARIVS.

PROTESTATIO.

PROVISIO.

PROXENETA.

PROXIMVS.

PVBLICATIO RESIGNATIONIS.

PVPILLVS.

QVADRIENNIVM.

QVALITAS.

QVARTA.

QVASI POSSESSIO.

QVIETANTIA.

RELA

RELATVM.

RELIGIO.

REMISSIO REMITTERE.

REMISSORIA.

Remis

SEPVLCHRVM.

SEQVESTRVM.

SEQVENS.

SIGNIFICATIO VERborum.

STATVTVM.

CCCc

RESTITVTIO.

SENATVS.

SENTENTIA.

SIMVLATIO.

SOCIETAS.

SOLEMNITAS.

SOLITVM.

SOLVTIO.

TERMINVS.

TERRITORIVM.

TERTIVS.

TESTATOR. TESTAmentum.

TESTIS.

TITVLVS.

TRANSACTIO.

Verba

VERISIMILITVDO.

VICARIVS.

VNIO.

VOLVNTAS.

VSVRPATIO.

VSVSFRVCTVS.

VTILE.

LEGES

LEGES, AVTHORES ET DECISIONES HOC LIBRO DECLARATÆ.

DOCTORES.

DECISIONES.

AXIOMATA QVÆ HIS DECISIONIBVS CONTINENTVR, ET CERTVM, ET commodiorem locum non videntur habere.

Exclusio vnius est inclusio alterius. d.68. num.8.

Nemo præsumitur immemor salutis æternæ. d.69. num.4. d.207. num.10. dec.230. num.4.

Præcedentia declarant sequentia. d.81.nu.7. d.84.nu.5. *vid.* Sequens.

Qui iure suo vtitur, alteri non facit iniuriam. d.92.nu 3.

Nullus præsumitur iactare suum. decis.95. num.9.

Non est curandum de modo, cùm habetur effectus. d.143.nu.18.

Ex separatis non fit illatio. dec.157.num. 10.

Quilibet in re sua est moderator, & arbiter. d.203. num.13. d.240. num.1. dec. 267. num.10.

Dualitas ad rei interitum parata est, vnitas ad conseruationem. d.238.nu.4.

Duæ specialitates circa idem non præsumuntur. d.329. nu.7.

Quilibet præsumitur viuere vsque ad 100. *annos, & non vltrà.* d.345.nu.5.

Venia dignus est, qui nec nocuit, nec deliquit. d.369. nu.6.

Contentum sequitur naturam continentis. d.393.nu.1.

Qui sentit commodum, sentire debet incommodum. d.409. nu.2.

In humanum, & iniuriosum est, aliorum defectus detegere. d.437.nu.3.

In habentibus symbolum, facilis est transitus. d.473.num.2.

Quilibet præsumitur esse sanæ mentis. dec. 84.num.4.

In toto comprehenditur qualibet pars, in omnibus verò partibus simul iunctis totum continetur. d.493. nu.13.

Præceptum impossibile non obligat. d.496. num. 8.

FINIS.